د افغانستان کلنۍ

۱۳۳۹-۳۸

د افغانستان کښے

۱۳۳۹-۳۸

د مطبوعاتو مستقل ریاست

د داخلی نشراتو د مدیریت لخوا

مسئول مدیر : علام محی الدین ایوبی

د نشراتو لوی مدیریت

د سنبلی لمری ۱۳۳۹

AKU

دافغانستان کالنی

«۲۷ نشراتی کال»

دبشریت کاروان پرمخ درومی ، انسان دخپل فطری استعداد اوعالی فکر ی قو ی په زور د نړیوانکشافاتو اولوړتیاؤخاوندشو ، دپوهنی په رونا اودزحمت کښلوپه بر کت ئی و کولی شو چه دخپل ژوندانه په هره ساحه کښی پرمخ ولاړ شی .

ساینس اوعصری تخنیك چه دانسانانو دلوړ عقل اوعالی معنوی استعداد نتیجه ده ، اوهسی انسانان دهمدغی ستری معنوی قوی په زور دپرمخ ته تللی پخپلوتولو چارو کښی ی ستر تحولات منځ ته راوستلی اولاهم آرام نلر ی .

بشری ټولنی دخپلو سترو لارښوونکواوخوا خوزومشرانو دلوړتدبیر، پاخه سیاست اودخپلو زحمت کښلو اوفعالیتو په اثردنیك مرغه اوخوښ ژوند کوی .

دنیك مر غه ځای دی چه افغان نجیب ملت هم دخپلواکو انسانانو په ټولیز کښی دخپلو خواخوزومشرانو په لوړتدبیر اوصحیح لارښوونه،خوښ ژوند کوی او دژوندانه په هره ساحه کښی ئې ورځنی مادی اومعنوی پرمختگونه اوستر انکشافات په برخه کیږ ی .

په تیره بیا پدغو څوورو ستنیو کلونو کښی گران افغانستان دپوهنی ، اقتصاد ، تخنیك کرهنی ، تجارت او دژوندانه په نورو اجتماعی لیارو کښی پرمخ تللی او خپلی نیمگړتیاوی ئی اصلاح کړی دی .

دافغانستان کالنی مدیریت په دی خوښ دی چه سبز کال بیاهم موفق شوچه دخپل گران هیواد کلنی چاری اورپوتونه ترخپله وسه پوری غونډاوخپاره کړی .

موږ کوښښ کړی دی چه دا رپوټونه نسبتاً په لنډ اومصورډول خپلو گرانو لوستو نکوته تقدیم کړو .

دافغانستان کالنی پداسی نیك مرغه ورځو کښی خپره شوی او را وزی چه افغا ن ملت دخپلی خپلواکی دیرته اخیستلو تاریخی ورځی تجلیلوی او دهیواد دخپلو ا کی د ۴۲ تلین مراسم پرځای کوی.موږ دخپل گران او محبوب ټولواك معظم اعلیحضرت لوړ حضورته چه دافغانستان دټولو اوسنیومادی اومعنوی پرمختگونوستر لارښوونکی اودخپلواکی ساتند وی دی، ودغه رنگه افغان نجیب ملت ته دخپلواکی مبارکی وړاندی کووا وهیله لروچه چه ټولی بشری ټولنی په تیره زموږ ورور اوګاونډی مملکت پښتونستان هم خپلواك او دنیك مرغه ژوند خاوندشی .

(اداره)

اعلیحضرت زمونبز محبوب پاچا چه دهیواد هره ورخ زیاتید ونکی مادی او معنوی پر مختگونه
اوتکلمل، دشاهانه مزلت دسترولارښوونکو په سایه کښی تأمینیږی

ارشادات ذات شاهانه

درموقع افتتاح چهل ویکمین جشن استقلال :

در ین لحظه که تفکر واندیشهٔ هر فرد ملت مابه تجلیل بزرگترین خاطرهٔ ملی شان معطوف است خدای بزرگ را سپاسگذاریم که بما توفیق ارزانی فرمود تابار دیگر ورود جشن استر داد استقلال وطن عزیز را به همه افراد ملت خویش تهنیت گوئیم .

.... سرور واستقبال ماازین فرصت نیك پیوسته باخاطرات عمیق مردمانی همراه است که تنها بحکم عشق فطری بآزادی توانستند در پایان مجادلات خستگی ناپذیر ویك سلسله نبرد های خونین درامتداد یك قرن دست بیگانه رااز گریبان قوم کوتاه ودوباره سلطهٔ تام ملی رادرین خاك استوار گردانند .

در نتیجه نه تنها این موهبت ملی رانصیب ما گردانیدند بلکه موفقیت شان درین مجادلهٔ مقدس پیام امیدی رابرای سائر مللی که درین قسمت آسیادرراه آزادی خود مبارزه داشتند اشاعه نمود.

در مرور یك قرن که مساعی مردم وقف این مجادله بود ،انکشاف علم وصنعت در اروپا عامل تحولات سریع درهر ساحهٔ زندگی بشری گردید، افغانستان پس از استر داد استقلا ل مشکلات زیادروبرو داشت این مجادله فرصت گرانبهائی را ازما گرفته بو د.

تامحرومیت های گذشته جبران نمی شدشوار بودبرای آیندهٔ بهتر توقع میکردیم .

متأسفانه دراثردسیسه های استعمار پیهم وانع تازه رو بروی ملت افغانستان ایجادمیشد تا اینکه عکس العمل آن سی سال قبل بشورشی ازطرف قوای جهالت منتهی گردید که نظام اجتماع مختل ونزدیك بود استقلال مملکت معروض بخطر گردد .

درین صحنهٔ دهشت انگیز نیروی مردم حق شناس افغانستان باردیگر توانست بر هبری پدر مابرقوای جهل وخرافات فائق آید ونظام از هم گسیختهٔ کشور را سر ازنو توازن بخشد.

در دنبالهٔ جریان این حوادث، جنگ دوم آغاز شدوساحهٔ تخریبات آن اکثر ممالک گیتی را فرا گرفت ،دولت افغانستان درین وضع آشفته وبحرانی حفظ منافع ملی خودرا درطرح سیاست کامل بیطرفی واجتناب ازجنگ پیش بینی کرد ،ملت نیز باعزم وثبات قابل ستایش آن خط مشی مثبت و صریح را بحیث فریضهٔ ملی تعقیب نمود.

اگرچه مملکت از آتش جنگ بر کنار نماند، ولی بصورت غیر مستقیم در تشبثا تی که برای پیشرفت اقتصادی کشور منظور بودلطمهٔ سختی وارد شد.

جنگ بپایان رسید وفرصتی بدست آمد که بتوانیم تمام مساعی خودرا در تعمیر ساختمان زندگانی جدید خویش متوجه گردانیم وراهی را تعقیب کنیم که ضامن رفاه مردم وسعادت مملکت باشد .

تذکر این خاطرات وظیفهٔ ما را در حفظ استقلال وتمتع از ثمر شیرین وباارزش آن گرانتر می سازد .

انکشاف مملکت تنها به استفاده ازمنابع طبیعی امکان پذیر نیست استفاده ازمنابع طبیعی که خداوند کریم باعنایت کرده وابسته بمساعی توام به علم افراد مملکت است .

بنابران پیشرفت معارف درهمه طبقات ملت از کافه هدفهای دیگر بیشتر مورد اعتنا است .

تربیهٔ اولاد وطن تنها محدود بمحیط مکتب نمیباشد بلکه تربیه درداخل محیط خانواده از آنهم مهمتر است ودر آن مرحله مادر دانشمند وظیفهٔ قیمتداری رابرای آیندهٔ مملکت بدوش دارد .

آموزش وپرورش صحیح افراد چه درداماں خانواده چه درمحیط مکتب و مدرسه و چه درد ستگاه کار برای آموختن وفرا گرفتن مشاغل ، پیشه ها وفعالیتهائیکه بنیهٔ اقتصادی ، عرفانی ، تهذیبی اجتماعی وسیاسی مملکت را تقویه نماید از لوازم ضروری واولی حفظ استقلال است .

مسیری که حکومت برای انکشاف مملکت درهر رشته تعین نموده ومراحلی که برای رسیدن باین هدفهای عمده مطابق بلانهای معین وضع کرده وهمچنین سرعت رفتاری که مطابق آن فاصله ها طی شده رضایت بخش، قابل اطمینان می باشد .

البته موفقیت بیشتر حکومت در رشته های حیات ملی وابسته بمزید همکاری ودوام حسن نیت و توجه تمام طبقات به جلب منافع و دفع اضرار ملی است .

باید تصریح کنیم همکاری واشتراک مساعی که پیوسته از ملت خود دیده ایم موجب مسرت و افزایش امیدهای ماست ،

پیشرفتهای سریع فنی وتخنیکی درروزگار ما نقاط مختلف گیتی را بهم نزدیک وجهان ما را خیلی

ACKU

خوردساخته حیات وسرنوشت بشررا بهم مربوط وخیروشرشان رامشترك گردانیده پس دوام صلح وسلام دنیابرای هرفردهرملت وهرقسمت جامعهٔ بشری موضوع حیاتی شده است .

رعایت حق آزادمردم وملل درتعین سرنوشت شان بدوام صلح وامن گیتی رابطهٔ مستقیم داردد رین روز که بمقابل موهبت آزادی ادای شکرمی نمائیم برای فیروزی مردم و مللی که هنوز برای تعین سرنوشت خودمجادله دارند دعای موفقیت می کنیم .

از لحاظ موقعیت جغرافیائی سوابق تاریخی ثقافت وزبان مشترك نزدیکترین همه مردم بمابرادران پښتونستانی ما می باشند .

موقف مابرای انجام آمال حقهٔ مردم پښتونستان محکوم همچنان برقرار است ومساعی ما ادامه دارد که این قضیه ازراه مسالمت وبراساس عدالت حل گردد .

قسمت بزرگ دیگرمردم پښتونستان نه تنها درمرور بیشتر ازیك قرن مقابل هرگونه تهدید و اقدامات نظامی استعمار جویانهٔ اجانب مقابله کرده وآزادی خودرا حفظ نمودند بلکه هم اکنون به آزادی زندگی خودرا بسرمی برند .

متأسفانه هنوزهم می بینیم جریاناتی در کاراست که به آزادی آنها علی الرغم شان مداخله بعمل آیدو مامیدانیم باین روش آرامش منطقه مواجه بخطر خواهدشد .

مردم پښتونستان درمجاهدات ما درراه استقلال سهیم بودنداز ایشان تمنامیکنیم که درمسرت امروز مانیز شریك باشند .

سیاست خارجی مامبنی برصلح دوستی وتشئید روابط باملل متحابه می باشد .

درساحهٔ روابط بین المللی افغانستان معتقداست که حصول آمال وهدفهای آن تنهامی تواند در صلح وامن جهان درفضای اعتماد وهمکاری های بین المللی صورت پذیرد از این جاست که سیاست خارجی خویش رامتکی برصرف مساعی صادقانه درراه ایجاد صلح ومؤدت جهانی قرارداده است و به پیروی ازارادهٔ ملت سیاست بی طرفانه ودوستی خودرا باهمه ملل عالم ادامه میدهد .

افغانستان وظایف خویش را بمقابل ملل متحد ایفاء نموده وجایب خودرادر برابر مللی که با آن دریك ساحهٔ حیات زندگی دارند با کمال حسن نیت رعایت می نماید کوشش دول بزرگ رادر ایجاد مفاهمات ویافتن راه حل برای رفع اختلافات و کشیدگیهای جهانی بنظر تحسین می نگریم .

مخصوصاً بایدتذکرداد که موافقهٔ ممالك متحدهٔ امریکا واتحاد جماهیر شوروی برای مسافرت سران شان درممالك همدیگر وتماسهای مستقیم شان امیدبهتری برای آیندهٔ جهان ایجادمی کند .

متوقعیم این مساعی ثمرهٔ نیکی برای رفع تشنجات بین المللی وآرامش فضای جهانی بار آرد.

معاونتهای دول دوست خودرا برای انکشاف مملکت به نگاه امتنان مینگریم این معاونت هاهم اکنون

نتائج مثبتی از خود بجا گذاشته اند در آینده نیز بر حسب پیش بینی های عمران مملکت بصرف خواهد رسید موافقه های اخیر اقتصادی و امداد تخنیکی بادولت جماهیر شوروی مساعدت معتنابهای دیگری شمرده شده عامل مزیدی برای انکشاف مملکت خواهد شد .

در پایان فریضهٔ خود میدانم که درین فرصت نیك بروان شهدائیکه در هر گوشهٔ وطن در راه مبارزهٔ آزادی در خاك آرامیده اند و بروان رهبر و پیشوای بزرگ شان اعلیحضرت محمد نادرشاه شهید درود بفرستیم وسعادت ملت خود و آرامش جهان بشریت را از بارگاه خداوند لایزال مسئلت نمائیم .

☆ ☆ ☆

در دعوتیکه باعزاز جلالتمآب آیزنهاور در قصر چهلستون ترتیب یافته بود:

.... حسن تفاهمیکه خوشبختانه بین افغانستان و اتازونی موجوداست محصول حسن نیتی میباشد که در طول سالهایی علایق دوستانهٔ افغانستان و اتازونی بروی احترام متقابله دوام نموده و تشئید یافته است ، سیاست افغانستان آرزومندی عمیق حکومت و مردم افغانستان را برای دوام توسعهٔ این مناسبات دوستانه تأئید می کند....

..مردم ما حفظ و دفاع از آزادی را مقدمتر از همه چیز میدانند و باهمه کشور هاییکه ازین اصل احترام دارند آنرا بایشان یك عنعنهٔ مشترك می سازند ، طوریکه مساعی ، در گذشته برای مجادله در راه استقلال کشور ما صرف گردیده است ، مجاهدات امروز ما از راه آبادی مملکت و فراهم نمودن سویهٔ بهتر زندگی مردم ما نیز وقف حفظ و حراست این آزادی است ....

جلالتمآب رئیس جمهور! تأمین صلح و همکاری بین المللی تنها با تولید فضای دوستی و اعتماد میان مردم و ملل ممکن شده میتواند آنانیکه مساعی شان را در راه تأمین سلامت و صلح جهان و خدمت برای سعادت بشر وقف کرده اند از طرف حکومت مردم افغانستان صمیمانه قدر میشوند .....

☆ ☆ ☆

در موقع مسافرت شاغلی خروسچف با فغانستان:

.. مسرت دارم با دریافتن این فرصت ملاقات شما یکبار دیگر دست میدهد خاطرات خوش مسافرت گذشتهٔ شما به کشور ما هنوز تازه است و این بازدید جلالتمآب شما آن خاطرات نیك را تجدید میکند .

چنانکه ملاقاتهای ما در گذشته ثمر نتایج مثبت در راه انکشاف و استحکام مناسبات در روابط دوستانه بین این دو کشور همسایه و دوست بوده است یقین دارم با این مسافرت جلالتمآب این مناسبات که از آغاز تاسیس آن همواره برروی حسن تفاهم ، احترام و اعتماد متقابله سیر خود را پیموده است بیش از پیش تشئید میابد .

بااظهار مسرت از قبول دعوت وتشریف آوری جلالتمآب شما اطمینان میدهم که احساسات وتمنیات نیك مردم‌ما جلالتمآب‌شما وهمراهان محترم‌تانرا درین‌مسافرت بدرقه میکند.....

☆ ☆ ☆

درموقع عید فطر :

.... مسرت مادرین‌است که‌مردم افغانستان بادرك ارزش‌بزرگ این‌فضایل معنوی که پیوسته آنراجزء آمال‌ملی خودمی شناسندفریضهٔ خودرا دربرابر نیاز مندیهای کشور نیز احساس‌نموده درراه‌وصول سعادت‌وترقی وطن‌صرف مساعی مینماید .....

☆ ☆ ☆

در موقع عیداضحی!

... توقع آنست که احترام ملت‌ماازاین ایام متوجه بحقایقی باشد که مارا بسوی مقصدی بس عالی رهنمونی میکند .

بنیاد این حقایق برایثار وخودگذری وایجادفضای مساعدبرای توسعه ورشد عواطف انسانی بهترسراغ میگردد.

بعقیدهٔ ما چنانکه‌بشریت درتماس های انفرادی بجستجوی این فضایل عالیه نیاز منداست در جمیعت هاییکه‌جهان امروزبسوی آن‌نگران است‌این نیازمندی بیشتراحساس میشود....

ACKU

دښاغلی صدراعظم وینا

دښاغلی صدراعظم هغه وینا چه د خپلو اکۍ د ٤١ جشن په مناسبت ئې دسنبلی په لومړی ماښام په کابل را د یو کښی ایراد و فرمایل

ګرانواو خوږو وطنو الو !

یو څلویښت کاله پخوا زموږ پلرونه د هغه مدهش سیلا و په مخه کښی چه استعمار ئی نوم دی و دریدل ، او د دغی دنیاسو زو و نکی مفکوری جړۍ یی دخپلی کلکی ارادی په زور ددې ملك څخه و ښکلی او ورکی یی کړی .

نن چه افغانی زامن دهغی جګړی دمړونو په یادونه جشن کوی او د هغو شهیدانو په پاکو روحونو در ودوایی چه د خپلو اکۍ دبیر ته اخستلو په لاره کښی یی ځانونه قرمان کړیدی د ا حقیقت باید په یادو لرو چه د هغوی فداکار یو داستعمار سیلاو ، نه یوازی زموږ دملك له پو لو او حدو دو څخه و ګرزاوه بلکه دهغوی هغه بی انتهامینی او عشق چه د خپلو اکۍ او دغه مقدس هدف ته درسیدلو په لاره کښی یی د قربانۍ سره در لود په هغو نوروخلکوهم اغیزه او تاثیرو کړ چه په دغه درد او بدبختۍ اخته وو .

د آزادۍ خوښوونکی اوخپلواك انسان مفکوره ددی خاوری په غرونو کښی له پیړوپیړو پخه شوی او جړۍ یی پکښی غځولی دی .

ددی ملت نراوښځی دتاریخ په ټوله موده کښی دتیری اوتجاوز او استعمار سره جنګیدلی دی . اوزمونږ دغه اوسنۍ خوښۍ ، ویاړ اوافتخار په حقیقت کښی دټولو هغو کسانودمجاهدو مرهون دی چه اوس په دی خاوره کښی ښخ دی نو ددی لامله مونږنه یوازی دخپلوا کۍ له مجاهدینو څخه خوښی کوو ، بلکه دهغوټولومړو نو څخه خوښ یوچه د تاریخ په ټوله موده کښی ئی په دی مقدسه لاره کښی په شرافت ځانونه قربان کړ یدی .

« خوښ او آرام دی وی دهغوی پاك روحونه » .

په دی خوښ یم او ویاړم چه ددی ملی ورځی په مناسبت خپلی د زړه له کو می مبار کی دمعظم همایونی اعلیحضرت حضور او په ټول ملك او ددنیا په ګوټ ګوټ کښی دافغانستان هرفردته وړاندی کوم .

دزمانی هسکو ، ټیټو او د خپلو اکۍ د ګټلو او سا تلو په لاره کښی زمو نږ د خلکو

ښاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم چه دهیواد په اجتماعی اومدنی ساحو کښی ددوی کوښښونو
زیاتی کامیابی زمونږ په برخه کړی دی.

پرله پسی فدا کاریوز موږ دهیواد خلك د خپلواکۍ رښتنی او حقیقی قیمت ته په ښه شان ملتفت کړي.

په دی ښه یو هیڅوچه ددغه بې له شرطه حق دساتلو او خوندی کو لو په لا ر ه کښی باید څومره ربړی او محرو میتونه و ګالل شی .

لوی او عالم خدای خپل بندګان د دنیا په هر ګوټ او په ټو له نړۍ کښی خپلواك پیدا کړی دی اود دی لامله نو آزادی دبشر یو ثابت حق او اغلباً په ټولو حقوقو کښی یو لوی حق دی .

کید ای شی چه دا به دبشر دبی لاریو یو لوی دلیل وی چه کله د کینی ، حرص او کله د شهرت لټولو لیو نتوب او کله کله هم ناپوهی او کوتاه بینی ددی سبب کیږ ی چه ځینی خلك دپاك خدای نور آزاد او خپلواك بندګان داستعمار په ځخیرونو تړی او دهغوی مشروع حقونه ترپښو لاندی کـو ی .

موږچه نا خوالی او بدی ورځی ډیروخت پخپلو ستر ګولیدلی او اوس د خپلـو ا کی لوی نعمت را ته حاصل دی په دی ګړیواو ساعتونو کښی چه دخپلی ملی خپلو ا کی دیرته اخیستلو په مناسبت جشن جوړوو ، دخپلو هغوانسانی ورونو دمجادلو او مخرو میتونونه ستر ګی پټولی نه شوچه لاداستعمار سره مجادله او مبارزه کوی .

مو ږ د هغه کلك ایمان او ټینګی عقیدی په بنا چه د لوی خدای په عد ا لت ا و د حقیقت په وروستنی بریالیتوب ئی لرو په دی پاڅه یوچه هغه ورځ به راشی چه په ټوله نړۍ کښی آزاد انسانان په داسی آبادو او ودانومځکو کښی ژوندو کړی چه یا به دپردووا کمنی پکښی نه وی ا و هغه وخت به یا دهغوی ټول مادی او معنوی قوتونه ددنیا دودانولو اود بشریت د لـو ړ تیا دوسائلو د تامین په لاره کښی په کارواچول شی .

په دی بختوره ورځ کښی موږ خپلو هغو په وینه راسره شریکو ورونوته دعا ګـانی کوو او خپلی ښی آرزو ګانی څرګندوو ، کوم چه ددی خاوری دخپلو ا کی د ګټلو په لا ر ه کښی زموږ سره اوږه په اوږه ددښمن په مقابل کښی جنګیدلی خود پښتونستان دخپلواکی د ګټلو دپاره دهغوی خیله مجادله لارو انه د ه .

موږ دخپلواکی الجزائری مسلمانانوورونو او هغو ټولو خلکو سره دزړه له کومی خوا خوږی څرګندوو ، چه دخپلی خپلو ا کی د ګټلو په لاره کښی مجادله او مـبارزه کوی .

خوږو ورو ټواو درنو خویندو !

داحقیقت هیڅکله باید هیر نه کړوچه یوازی دهغه شی په ساتلوموږدمسئولیت څخه خلاصیدلی نه شوچه خپلوپلرونو، نیکونوراته سپارلی دی،بلکه دازموږوظیفه ده چه ددی ملك دراتلو نکو

اوسید ونکو دپاره ډیر آرام او ډیر بختور ژوند وګڼو هغه غـرو نـه او دښتونه آباد اووډان کړوچه زموږ دپلرونو اونیکو نو ویاړنـه او افتخارات یی لیدلی دی .

هغه ماشومان وروزو اوتعلیم ور کړو چه ددی ملك د سبا دوظیفو اومسئولیتونودرونه پیتی یی پـه اوږ ولوید ونکی دی ، ددی نه علاوه دنورو ډیروحیاتی کارونو سرته رسول هم زموږ دنن ورځی وظیفه ده .

دهمدی لامله په دی بختور وخت زما پیغام یوا زی دتیرو او پخوانو ویـاړونو او افتخاراتو دیادونی په باب کښی ندی ؛ بلـکه باید ووایم چه زما آ رزو دمملـکت دآینده په باره کښی فـکر کـول دی .

دسباپه باره کښی فکرکول زموږ تو لو وظیفه ده ، اوپه دی‌له اړیکو اوخنډ ونوڅ میدان کښی بریالی کیدل د ملت دټولوافرادو ګډ کوښښ غواړی .

باید په‌دی پوهشوچه دخپلواکی دښمنټ دټینګولو اودخپلواکی دساتلوپه لاره کښی زموږ دنن اوسبا مجادله تر هغی‌مجادلی‌چه زموږ ژد پلرونودخپلواکی د بیرته اخستلو په لاره کښی کړی‌دی ز موږ څخه ډ یره دائمی مجادله اوپرله پسی قربانۍ اوفدا کاری غواړی .

دملت دخپلواکی ساتنه‌ترټولوزیاته دملت په ټینګه عقیده او کلك ایمان کلکه اراده اونه ماتیدو نکی عزم او داقتصادی اواجتماعی ژوندانه په پرله پسی لوړ ولو او پورته بیولو پوری اړه لری .

دهمدغه منل شوی حقیقت په بناحکو مت په اول کښی خپل خط مشی وټاکله، اوفیصله یی وکړه چه دلوی خدای په مرسته اودافغان نجیب ملت په ملا تړ دمملکت دژوندانه په ټولوبرخو کښی داسی تحولات راولی چه د هغو نتیجه دخد ای په مرسته داوی چه مملکت ا و ملت مخ پەوړاند ی‌ولاړشی‌سعادت او نیکمرغی یی په برخه شی .

خپلوا کـی او آزادی موچه دلوی خدای پەمرسته اوددی ملك دزرګونوځلمیانو،بوډا ګانو او نروښځو دقربـانیو اوفداکاریو په زورئی‌خاوندان شوی یووساتله شی .

پدی کی‌شك نشته چەدمقصد سرمنزل لاډیرلیری‌دی اوپەمنځ کښی پاتی‌لاره ډیره کښزه‌وزه او داړیکیو اوخنډونو څخه ډ کەذه مګر دخدای په مهربانۍ اود افغا نستا ن د ملت او و لس دنەمـاتیدونـکی‌ارادې اوعزم په طاقت پوره باوراوډاډلرم چه هغه ورځ به راسی چه ددغو ټولو اړیکیو او مشکلاتـونه تیرشو، اوپەدی ډول به په دغه مجادله کښی هم دخدای په فضل بریالی او کـامیاب شو .

یووروسته پاتی مملکت ترنورو زیات پرله پسی او بادوامه کاراوزیارته اړدی ، اوتریووخته پوری مجبوردی چه پ یر مشکلات اومحرومیتونه وزغمی اوتحمل یی وکړی . په ځای دریدل اوحرکت نه کول هم دافرادو اوهم دټولنو دپاره‌دمرګ‌معنی لری.اوددی‌لامله‌نو که موږغواړو چه‌دیوشریف اوخپلواك ملت‌او ولس په ډول ژوندی پاتی‌شونومجبور اومکلف یوچه دډغه عصر اوزمانی دافکارو اوذهنیت سره روان‌شو چه په هغه کښی‌ژوند کوو اوپه‌دې ډول دپاك خدای په فضل مخ‌په وړاندی‌ولاړشو .

زموږ دانکشافی پروګرامو نودسرته رسولوکار په وړاند ی تللی دی .

دنیکمر غه ژوند په‌غرض زموږ د اولاد ونوښودنه اور وزنه . ز موږ د ملی حقو نو د دفاع دپاره داردو مادی اومعنوی تقویه، د محرکه قوت لا س ته راوستلو اود کروند ی چاروته دود ی ور کولو په غرض اودښند و نو اوو یالو جو ړو لوڅیړنی او کتنی ، د مملکت په ټولو سیمو کښی دصنایعو اوکانو انکشاف اودهیواد دلو یو ښارو ترمنځه دلویو سړکونو ودانول دمملکت له لویو کارونو څخه د ی .

هر کله چه دلومړی پنځه کلن پلان دمو د ی ختمید وته تر دوو کلو ز یاته موده پا تی نه ده نوځکه خوحکومت‌لاله اوسه ددوهم‌پنځه کلن پلان‌دجوړولودپاره په کتنواوڅیړنو بوخت دی.

لدی کبله‌چه‌ددغو چارو دوړاندی‌تګ تفصیل اوټول بیان به‌زما کران ملګری وارپه وار او دګرانو وطنوالو غوږو نوته ور سوی نوځکه زه په‌دی باب کښی ز یاتی خبری ضروری نه ګڼم .

زه‌له ټولو هغو کسانو څخه تشکر اوخوښی کوم چه ددغو چارو پەسرته رسولو کښی ئی کوشش کړی او زحمت ئی ګا للی دی .

زمایه‌عقیده‌دمملکت په داخلی اوخارجی‌سیاست کښی‌روښانه اوڅرګنده لارنیول‌او یادمملکت اقتصادی ترقی به بیاهم ترهغه وخته نیمګړی وی تر څو چه ئی ترڅنګه اوورسره سم اجتماعی تحو ل هم ملګری نه وی چه د حکومت په وړاند ی تر ټولو زیات مهم دی . ځکه خود اتکی دحکومت‌له پروګرامه هیڅکله هم لیری پاتی شوی نه دی اوتل ئی کوشش کړ ی دی چه دغه مقصد ته د رسید و دپاره لار هواره کړی .

زه اوس‌هغه وخت زارسیدلی ګڼم چه‌پخپلواجتماعی لاروچا رو کښی دسمون‌ر اوستلو دپاره هم د لوی خدا ی په مرسته پر له پسی پا خه اوښه په غور قد مو نه واخلو دغه ځای د ی چه زه دمملکت له ټولو طبقاتو اوپه تیره بیا دځوانانواو پوهانو له طبقو څخه چه دهیواد‌په راتلونکی س رنوشت اوبد لانه کښی اوی لاس لری اودرنی وظیفې ورپه غاړه دی ټینګه غوښتنه کوم

چه‌خپلو ملی‌وظیفوته ښه ځیرشی،ددی لوی اوپاك مقصد دپوره کولو دپاره ملاوتړی ، ویښ او هوښیار واوسی اودهیڅ ډول مرستی اوفکری یووالی څخه څنګ ونه کړی .

په خدای باندی ایمان، له وطن سره عشق له شاه سره مینه‌اواخلاص اوملی وحدت ټینګول باید چه دافغان ځلمو هدف او نصب‌العین وی .

دافغا نستان‌دداخلی‌اوخارجی‌سیاست په باب کښی زموږ عقیده دخپل ملی استقلال پەساتلو اوټینګولوولاړه ده‌ځکه‌خونو که‌موږیوپلو په‌خپلو کورنیو چارو کښی‌دانکشافی پروګرامونو په ښه شا ن سرته رسول او دا فغا نستا ن دخلکود ژوندانه دسوئی لوړول ددغه پور تنی مقصد پوره کولو دپاره دیومهم عامل پەڅیر وینو نوبل خواد بیطرفیږ سیاست یاآزاد قضاوت اوله ټولوملتونو سره‌پەصلحه اودوستیږ ژوند کول دخپلی‌هماغه‌اساسی عقیدې دپاره بل‌عامل ګڼو. دافغا نستان حکومت خپل سیاسی موقف پەپوره وضاحت سره بیطرفی اعلان کړی ده اوز موږ دافکرداقغان‌ملت دقینګ ملاتړ اوسیاسی روایت څخه رنګ اوالهام اخلی .

زموږ بیطرفی باید چه بیغرضی ونه ګڼله شی ځکه چه که مونږ دهغو فکری اختلا فونواو مجادلو پەباب کی‌چەددنیا دلویوملکونوترمنځ موجود دی‌اوله بدەمرغەددنیا آرامه فضائی خپه کړی ده بیطرفه یونوپه هیڅ صورت‌له دهغو مسایلوڅخه څنډی او پډی‌ته نه شو پا تی کیدی چه دانسانی نړیږ‌په ژوند باندی اثرا چو ی .

مثلا :ـ موږ نه شو کو لا ی چه هغو جریاناتوسره همنوائی ونه کړو چەددنیا صلحەټینګوی او یا هغه اقدامات و نه غندو او مخالفت ورسره ونه کړو چه په ښکاره ډول دانسانی‌ټولنوپه حقوقوتجاوز کوی او هغه ترپښو لاندی کو ی .

په دی صورت کښی موږ پخپل خارجی‌سیاست کښی په روښانه او سمه لاره روان‌یو .

ز موږ د خارجی سیاست بنسټ پەروغه کښی ژوند کول،له‌ټولوملتونوسره دمتقا بل احترام او اعتماد پەاساس ددوستانه روابط ټینګول اودهرهغه جریان سره دمرستی آوازغبرګول دی چەپه دنیا کښی‌دصلحی ملاتړ کـوی.

موږ عقیده لرو چەد اعتماد پیدا کولو په لاره کښی هاند او کوشش دنړیږ‌دامن اوهوسائی د پاره لوی عامل دی .

د افغانستان بیطرفانه‌سیاست چه دافغانستان د ملت‌پەپوره ملاتړمضبوط شـویدی مـو ږ داسې ګڼوچەداوصلحی‌اودملتونو سره ددوستانه روابطوپه محیط کښی دخپل مملکت دترقیږ لاره په ټینګه اراده تعقیب کړو .

علاوه لهغو صمیمانه اوپرله پسی مرستو شخه چه‌دمملکت د ترقی په‌لاره کښی دافغانستان ملت‌له‌خپل حکومته سره کړی دی‌اود از موږ دچارودپر مختګ اصلی اساس دی دپرخوشال‌یم چه‌په دی‌وخت کښی دافغانستان ددوستانو دپیر و ګټورو مرستو یادونه کـوم په تیره بیاز موږ دځو پروژو پەودانیو کښی دشوروی اتحاد اوامر یکا مرستی غوره پرخه‌لری

له شوروی اتحاد سره زموږ نو ی موافقه د هیواد دودانی په لا ره کښی یو بل ګام دی چه له موږ سره مرسته کوی ، د غه ټولی مرستی هغو د وستو ولسونو ته دافغانستان د حکومت اوملت‌له‌خوا دز ړ ه په اخلاص د کور و دانی ویلو جذ به اهدا کوی او مو ږ هغه لاسونه چه ددوستی په توګه زموږ خواته راغځول شوی دی په متقابلی‌دوستی او اخلا ص ټینګ ښیسو .

مو ږ د نړ ی په‌سیاسی او نظامی‌ډلو ټپلو کښی‌شریك‌نه یواونه غواړو چه پکښی شر یك شو ځو مونږ بیله دی‌چه دنورو‌په‌چارو کښی ګوتی ووهو ،نه‌خو دغه ډلی ټپلی دخپلو ولسی ښیګنو او نه په دنیا کښی د آ رامی فضاپیدا کیدو د پاره ښی او مفیدی ګڼو .

افغانستان‌دملګرو‌ملتونو په ټولنه کښی‌دیوصادق‌غړی په‌حیث‌شامل شوی اوددغی‌ټولنی‌په‌ټولو هغو کوششو کښی شریك شوی دی چه دلو یو بین المللی مسایلو په باب کښی جر یان لری .

په دغه‌باب کی زمو ږ د حر کت لاره‌تل په هغه فکر باندی روانه پاتی شوی ده چه مطلوب ئی د کر کی او بین‌المللی کړ کیچونو ور کول او د نړی‌د صلحی ټینګول دی .

دی کښی شك نشته چه‌لاځو ز موږ په‌نړی کښی داسی کشالی‌شته چه باید دعدل او انسانی حقونو ډپرنسیبو نوله‌مخی هواری اوحل شی‌او موږ عقیده لروچه دملګرو ملتو ټولنه دروغی جوړی‌په‌لار کی‌ددغو کشالو دحل کولو دپاره ترټولو لوښه وسیله کیدی شی .

ددوستو ملګونو دیوشمیر زعماوسره‌دافغانستان‌دمسئولو کسانو لیدنی کتنی دهغو ملګونواو افغا نستان ترمنځ ددوستانه روابطو په ټینګولو کښی لوی لا س لری او ز مو ږ تو قع ده چه بیاهم داسی‌لید نی کتنی خپله لمن اوزده کړی .

د ملتونو د مشرانوترمینځ لیدنی کتنی د بدګمانیو‌لیری کولو او د یو بل په فکرونو باندی د پوهیدلو د پاره روی هم فته یوه موثره لار او د بین المللی کړ کیچنو کشا لو د هوارو لو د پاره ښه وسیله ده په همدغه بنا دافغانستان حکومت دشوروی اتحاد اوامریکاد مشرانوسفرونه د یوبل ملك ته په ښه ستر ګه ګوری‌او توقع لری چه دغه لیدنی کتنی دنړی د صلحی ټینګولو او کړ کیچونو د لیر ی کولو په باب کی ښی‌نتیجی‌ورکړی .

هر کله‌چه افغانستان یوازی دانه‌چه خپل استقلال ترټو لوملی ښیګڼو نومړ ی اوغوره ګڼی بلکه‌په‌دغه لاره کښی ئی‌دتاریخ په‌دور و کښی ګڼی اودرنی‌قربانی‌ور کړی دی‌نوځکه خو موږ دهغوخلکو په آرزو ګانوډیرښه پوهیږ وچه لګیادی دخپلوا کۍ د ګټلو دپاره مبارزه کوی.

موږدهغو د آرزر ګانو ملاتړ کوو اودهغو له‌نصب العین سره‌داتفاق آواز غبر ګوو.داوخت چه‌زه‌خپل‌عقاید بیانوم یقین‌لرم چه زموږ دخونشر یکوپښتو نستانو ورونو دخپلوا کۍ مجادله دټولو خلکو فکر جلبوی .

په‌دی وخت کښی‌چه موږ دخپلی‌ملی ورځی درناوی کوو آرز ولرم چه خپل او د افغانستان دخلکوتمنیات دپښتو نستا نوروونوودنیك بختۍ په باب کی‌وړاندی کړ م .

یه ډیرتاسف سره‌باید ووایم چه‌دپا کستان سره زموږ مناسبات یوازی دانه چه ښه‌شوی نه‌دی بلکه‌دپا کستان دمو جوده حکومت په‌جوړیدو ، نظامی تړونونو کولو ، په‌مخه دو سلو ز یا تو لو نظامی فعالیتو نواوپه تیره دهغی رویی اوروش دغوره کولو په‌سبب چه دپښتو نستا ن د کشالی په‌باب کی‌ئی اختیار کړی‌دی ددواړوملکو نوروابط ئی‌نورهم‌خراب کړیدی .

پخوانو حکومتونو اوپه‌تیره بیامو جوده حکومت کوشش کړی چه د پښتو نستان دقضیی حقایق دپا کستان دخلکواو خپلومتحدینوپه وړاندی په‌بل ډول ښکاره کړی اوهغه‌یوه محلی او بې‌اهمیته قضیه وښئی.

که‌دپا کستان‌دوا کمنوقضاوت‌په‌همدی‌شان‌وی‌اوغواړی‌چه‌دپښتو نستان‌له قضیی اودپښتو نستان داوو ملیونو اوسیدونکو له مسئلی نه‌سرسری اوسطحی‌تیر شی‌یوازی دانه چه دعدالت او بشری حقونو دپرنسیبو نوپه‌خلاف رفتار کوی‌بلکه‌په دی قضاوت کښی‌به‌هغوی‌داسی‌خطا کړی‌وی چه‌د اسیا په‌دی ګوټ کښی‌به‌صلح اوامنیت په‌خطر کښی واچوی.

له‌هغو فشارونو سره چه‌دمحکوم پښتو نستان په‌خلکوباندی ورځ‌په‌ورځ ډیریږی له‌بده‌مرغه داهم وینوچه په‌دی وختونو کښی په آ زاد پښتو نستان کښی هم ځینی مستقیم ا و غیر مستقیم اقدامات اوتحریکونه روان دی چه‌اصلی هدف ئی د آزادپښتونستان په آ زادۍ کښی مداخله اولاس‌وهل‌دی.

داهغه خلك دی چه‌دیوی پیړی راهیسی ئی داستعمار غوښتونکو دهر ډول‌تجاوز سر ه په مړانه مقابله کړی اوخپله آزادی یی ساتلی ده اوهم اوس آ زادانه‌ژوند کوی .

توقع‌لرم‌چه‌ددی خلکو په‌خپلوا کۍ باندی‌تعرض‌ونشی اوددغی سیمی آرامی له خطر ه سر ه مخامخ نشی ځکه‌چه په‌دغه صورت کښی‌تری‌افغانستان بی‌غرضه‌نشی‌پاتی کیدی.

دپښتونستان قضیه دملیونونو پښتنو او یا لواسطه دافغان ملت دپاره چه ونه شلیدونکو تاریخی ملایقو اوګټو له کبله ئی دپښتونستانو وړونودسر نوښت مسله د عواطفو جوګ ګیدلی ده او حیاتی مسئله ده.

دافغانستان موقف دپښتونستان دقضیی په باب ګی همیشه په شان دپښتونستان دخلکو اوهیرانو په آزاد قناعت اود هغوی د آرزو ګانو په پوره تطمین ولا ړدی اوبس.

په ډیر صراحت یوځل بیا هم غواړم چه دپاکستان دوا کمنو او ټولو صلحه د و ستو ملتونو غوښتونه داورسوم چه افغانستان دپښتونستان دخلکو له رضا او قناعته څخه پرته نور څه نه غواړی او بی ددوی د رضا او قناعت څخه بل هیڅ شی دافغانستان د ملت اوحکومت رضا او قناعت نه شی حاصلولای.

ګرانو وطنوالو! خیال کوم چه د هغو وظیفو اومسئولیتونو اساسی خطوط به می په عمومی صورت تاسو ته اور ولی وی چه د افغانستان حکومت په غاړه اخستی اوامید دی چه دلوی خدای په مرسته ئی په سرته رسولو کښی بریالی شی. زما آرزو ددی هیواد دپاره کار کول دی اوز ما امید ستاسو دهریوه په همکاری پوری تړلی دی، زما دامید ستر ګی ددی خاوری صفا کار و او غښتلو ځوانانو، هوښیارو او درنوسپین زیرواو هغو پاک لمنو مینډو اوخویندو ته چه ددی خاوری دوړو دروزنی دخورا مهمی مرحلی مسئولیت ئی په غاړه دی اوهغو معصومو اطفالو ته متوجه دی چه ددی مملکت دسباورځی اوسید ونکی دی.

په دی باشکو هه ماښام کی زه تاسو هر یوه ته یوځل بیاددی لوی ملی شجن مبارکی وایم.

یوځل بیادخپلوا کی، دلاری دشهیدانو پاکوروحونو اودهغوی دلوی اوفقید قائیداعلیحضرت محمد نادر شاه غازی پاک روح ته درود استو م اوله تاسو ټولونه غو ښتنه کو م چه له ما سره آوازیو کړی اودعا و کړی چه :

سرلوړی او تل دی وی افغان ملت ژوندی وی دی زمونږ شاه.

در موقع ورود جلا لتماب نهروصدراعظم هند به افغانستان:

بسیار مسرورم که امروز شخصیت محترمی مثل جناغلی جواهر لا ل نهر و صدرا عظم مملکت بزرګ هندرا درسرز مین باستا نی افغا نستان از طرف حکومت ومردم افغانستان استقبال و ورود شانرا خیر مقدم می ګویم.

من ورود شمارا درین سرزمین باستانی باعلایق وروابط دوستی که درطول قرون متمادی بین افغانستان وهند موجود بوده قدم دیګری برای تشئید وتحکیم روابط این دومملکت میدانم.

در دعوتیکه بافتخار سباغلی خروسچف ترتیب یافته بود:

... ایجابات عصر امروز تماس نزدیك اشخاص مسئول دول را برای آشنائی بهتر به هم دیگر و تفاهم بیشتر احتیاج مبرم ساخته است.

این مسافرت دوستانهٔ جلالتماب شما مؤید حسن نیتی است که خوشبختانه کشور های ما همواره از آن برخور دار بوده اند...

ACKU

ACKU

اعلیحضرت معظم همایونی اود امریکی جمهوررئیس جلالتماب ایزن هاور دبگرام په هوائی دگرکښې دتشریفاتی قطعی رسم تعظیم منی

دمعظم تو لواك په حضور دقطغن، مزار شریف او شبرغان دمخو رو با ریابی

د صدارت عظمی لومړی معاون ښاغلی علی محمد

دخارجه چاروورزیر دصدارت عظمی دوهم معاون
والاحضرت سردارمحمد نعیم

ACKU

د قبایلو مستقل رئیس شاغلی سید شمس الدین مجروح

تورن جنرال سید حسن لوی درستیز

بریدجنرال خان محمد
مرستیال

تورن جنرال محمد عیسی
د مرکزی قواؤ قوماندان

د دربار وزارت

تشکیل:

ددربار وزیر ع،ج سردار احمدعلی
معین ع،ص حاجی امین الله
دسلطنتی تشریفاتو دریاست کفیل
ع،ص سردار محمدعلی
دحرم سرای ناظم ع،ص محمد آصف
دمحاسبی لوی مدیر یو تن
دحضور ددواخانی لوی مدیر
اودډاکتر معاون « «
دتنظیفاتو مدیر « «
دلوازمو مدیر « «
دپانډو مدیر « «
د نقلیی مدیر « «
دخزانی مدیر « «
د کارخانی ناظر « «
فراش باشی « «

ع،ج سردار احمد علی

مدالونه:

په ۳۸ کال کښی لاندی مامورینو ته مدالونه ور کړه شوی دی:

۱ - ع،ص حاجی امین الله ددربار د وزارت معین ته مطلا رښتین مدال
۲ - ع،میر امام الدین « « دمحاسبی مدیر ته نکلی ر ښتین مدال
۳ - ص میر اکبر « « د نقلیی مدیر « « « «
٤ - ص،عبدالباقی « « دخزانی مدیر « « « «
٥ - ص،محمد زمان « « دتنظیفاتو مدیر « « « «
٦ - ص،حافظ محمدعظیم « « دپانډو مدیر « « « «
۷ - ص،خواجه محمد « « لوی موټروان باشی « « « «
۸ - محمد رسول « « دحضور موټروان باشی « « « «
۹ - ص، خوشدل « « فراشباشی « « « «

ACKU

دار التحریر شاهی

تشکیل:

الف -ددار التحریر شاهی کفیل ع،ص حافظ نور محمد (کهگدای)

ددار التحریر مشاور په لومړی رتبه ع،ص سراج الدین

ب - لومړی خانګه :

مدیر په (٤) رتبه یو تن

مدیر په (٤) « « «

مامور په (٦) « « «

سرکاتب په (٨) « « «

کاتب په (١٣) « « «

ترجمان د(٣)رتبې له بسته « «

ج - قلم مخصوص:

مدیر په (٤) رتبه یو تن

مامور په (٧) « « «

کاتب په (١٣)« « «

د - دوهمه خانګه:

مدیر په (٣) رتبه یو تن

مدیر په (٤) « ٢ تنه

مامور په (٧) « یو تن

حافظ نور محمد (کهگدای)

ACKU

ه ـ څلرمه څانګه:

مدیر په (۳) رتبه ۱ ×

مدیر په (٤) × ۱ ×

مامور په (٦) × ۱ ×

مامور په (۷) × ۱ ×

مامور په (۸) × ۱ ×

و ـ کتابځی:

مدیر په (٤) رتبه ۱ تن

نګران په (٦) × ۱ ×

ح ـ دعرایضو څانګه:

مدیر په (٤) × ۱ ×

مامور په (۷) × ۱ ×

سرکاتب په (۹) × ۱ ×

ښاغلی بهرام خان دلومړی څانګې مدیر د(۳۸) کال پهوړی کښی د(٥) رتبی څخه په(٤) رتبه ترفیع کړیده.

ACKU

دملی شورا ریاست

تشکیل :

دملی شورا رئیس ع ، ج ، س امحمد نو روز

لومړی معین ښاغلی ډاکتر
محمد اسمعیل «علم»

دوهم معین « ولی محمد «رحیمی»

لومړی منشی « محمد رحیم «شیدا»

دوهم منشی غلام دستگیر

دمجلس او لیکنی لوی مدیر ۱ تن

دمحاسبې او لوازمو لوی مدیر ۱ «

د کمیسیونو مدیر ۱ «

دپانو مدیر ۱ «

دنشریاتو مدیر ۱ «

دنشر یاتو دتند نویسی مدیران ۲ تنه

ع،ج محمد نور وز

ACKU

دملی شورا په ریاست کښی

الف ـ اصولنامې :

په(۸۵)مادو کښی دبندیانو دمکافاتواو مجازاتودپروژی په باب د۱۳۳۸ کال دزمری دمیاشتی د(۱۷)نېټې تصویب .

ب ـ ضمیمی او تعدیلات :

دمرافعې اوتمیز داورپدوداصولنامې دضمیمې په حیث دمرافعه غوښتلودوخت په باره کښی د۱۳۳۸ کال دچنګاش دمیاشتی د(۱۳)نېټې تصویب.

ددلالی دمربوط وچارودپنځلسومادو په باب دتجارت داصولنامې دیوولسم فصل دضمیمی په حیث د۱۳۳۸ کال دچنګاش دمیاشتی د(۱۳)نېټې تصویب .

په دوو مادو کښی دعدلی محاکمو داداری اصولنامې دضمیمی په حیث په حقوقی پیښو کښی چه په وثیقو کښی ئی اشتباه وی(داشتباه نېټه په نظر کښی نیول کیږی)دمرافعی اوتمیز غوښتلو دوخت په باب د۱۳۳۸ کال دچنګاش دمیاشتی د(۲۱) نېټی تصویب .

دترانزیټی مسافرانودپاره چه دتخنیکی علتونه کښه ئی الوتکه په تاکلی وخت حرکت ونکړی شی د هوائی ډګر ونو دآمریت له خوادمو قتی ویزی په ورکولو کښی د۱۳۳۸ کال دچنګاش د(۲۱) نېټی تصویب ،دملکی هوانوردی داصولنامې(۲۳)ماده تعدیل شوې ده .

دتودوځایودمامورینود کاردساعتونو له کښه دمامورینودحاضری اورخصتی داصولنامې په(۲) ماده باندی دیوې تبصری په زیاتپدو کښی د۱۳۳۸ کال دزمری دمیاشتی د(۲۶) نېټی تصویب .

دمرافعه غوښتلوددعووداور پدوداصولنامې په(٤)ماده باندی دتبصری په حیث ددروققروتجویزپه باره کښی د۱۳۳۸ کال دزمری دمیاشتی د(۲٦) نیټی تصویب .

دعدلی محاکمی داداری اصولنامی دضمیمی په حیث دهمدغی اصولنامې په (۱٤٤) ماده باندی دځلورومادو د تجویز په باب د۱۳۳۸ کال دوزی دمیاشتی د(۱٦)نېټی تصویب .

دوچی اوهوائی قواو دښوونځی دخورد ضابطانوداصولنامی د(۱۸)مادې دلغوه کید و په باب د۱۳۳۸ کال دتلی دمیاشتی د(۱۸)نېټې تصویب،اودهغه په عوض کښی ددوومادو د ضمیمی تجویز .

داحتیاط دضابطانو داصولنامې د(٤)لمبر ضمیمی په حیث د(۱۸) مادو په باب د۱۳۳۸ کال دتلی دمیاشتی د(۱۹) نېټی تصویب .

دمامورینود کاردوختونو په باب دمامورینو دحاضری اورخصتی د اصولنامې د ۱۳۳٦ کال دچنګاش د(۲۲)نېټی دضمیمی په تعدیل کښی د۱۳۳۸ کال دتلې د(۲۰)نېټی تصویب،اود کار کوونکو

د کاردساعتونو په باره کښې د کار او کار کوونکو داصولنامې د(٥٩)مادې تعدیل او د غه رنګه دروژی په مبارکه میاشت کښې دمامورینو د کاردساعتونو تا کل .

دملکیه ویشونو داصولنامی د(١٦ - ١٧ - ١٨ - ١٩)مادې دتعدیل، او په(٥٢ -٥٣) مادو کښې دشپاړسم او او ولسم فصل دزیاتیدو په باب ،اودهمدغی اصولنامې د ځینو شمارو اوما دو دلغوه کیدو په برخه کښې د١٣٣٨ کال دتلې د(٢٥)نېټې تصویب .

دملکیه ویشونو داصولنامې د(١٥)مادې په تعدیل کښې دغور،بامیان او ارزګان داعلی حکومتو دتشکیل په باب د١٣٣٨ کال دتلی د(٢٦)نېټې تصویب.

دملکیه ویشونو داصولنامې د(٢٩)مادې په تعدیل کښې ددریمی درجې حکومت په حیث دشولګرې دحکومت ، ددوهمی درجی علاقدارۍ په حیث د کشندې دعلاقدارۍ ، دځلورمی درجی حکومت په حیث دچهار بولك دحکومت او پدغه حکومت پوری مربوط دبلخ په لوی حکومت کښې دلومړۍ درجې علاقدارۍ په حیث د چمتال دعلاقدارۍ په باب د١٣٣٨ کال دتلی دمیاشتی د(٢٦)نېټې تصویب.

دملکیه ویشونو داصولنامې د(٣٢)مادې په تعدیل کښې دتالقانو دلوی حکومت مربوط دار چی ددوهمه درجه حکومت اودخواجه غار دلومړی درجې علاقدارۍ دتشکیل په باب د(٣٨) کال د تلی د(٢٧)نېټې تصویب .

دغزنی په اعلی حکومت کښې دځلر می درجی حکومت په حیث دمالستان دحکومت دتشکیل په باب دملکیه ویشونو داصولنامې د(٤٧)مادې په تعدیل کښې د(٣٨) کال دتلی د (٢٧)نېټې تصویب .

ج - مالی او بودجوی چاری :

١ - دوزارتونو، مستقلو ریاستو او دولتی دایرو د٣٨-٣٩مالی کال دبودجی په باب د٣٨ کال دزمری د(٣١)نېټې تصویب .(دغه بودجه درې ملیارده درې سوه او اته اتیا ملیونه او نه سوه شل زره افغانۍ) معاشونه او مصارفات کیږی دا تبصره پر زیا ته شوه چه وزارتونه ، مستقل ریاستو نه او دولتی مستقلی موسسی دی دخپلو بودجو په باب د ٣٧ - ٣٨ کال دمنظورۍ سره سم اجراات وکوی او وروسته چه ددوی د بودجی جزء دمالیې دوزارت له خوا دشورا دمالی او بودجی کمیسیون ته دغور دپاره رسیږی،هر وخت چه کمسیون څېړنه پکښې وکړی او تصویب شی بیا دی نو د٣٨ - ٣٩مالی کال دبودجی په باب دنوموړی تصویب له مخی اجراآت وشی .

٢ - د٣٨- ٣٩ مالی کال دتقاعد دخزانی دعمومی بودجی په باب د ٣٨ کال د لړم د(٤) نېټې

تصويب چه دهغه پيش بيني شوي عايدات (پنځلس مليونه اته سوه او اته ويشت زره اته سوه او اتيا افغانۍ) اولګښت ئې (نه مليونه اته سوه واته ويشت زره او ديرلس افغانۍ او اته پوله) کيږي.

د - موافقت ليکونه:

دافغانستان دشاهي او دفرانسي دجمهوري حکومتونو ترمنځ داقتصادي او تخنيکي مرستي دموافقت ليک د (۷) مادو او ددواړو هيوادو د (الف) او (ب) صادراتي برخو ددوو پاڼو لست په باب د ۳۸ کال دچنګاښ د (۲۸) نېټې تصويب.

ه - دشورا دننه چاري:

۱ دپکتيا دولايت دسپري دوکيل ښاغلي اول خان دوکالت خط او اعتبار ليک دتائيد او دننګرهار دولايت دنورستان دوکيل ښاغلي شير محمد دوکالت خط دتائيد په باره کښې د ۳۸ کال دچنګاښ د (۲۱) نيټې تصويب.

۲ - دالجزاير دپناه وړونکو دمرستي دپاره په موقتي جرګه ګۍ کښې دګډون په غرض د کندهار دوکيل ښاغلي صالح محمد او دميمني دوکيل ښاغلي محمد رحيم شيدا دوو تنو محترمو وکيلانو دټاکلو په باب د ۳۸ کال دزمري د (۱۷) نيټې تصويب.

۳ - د کندهار دډند دوکيل ښاغلي عبدالصمد دوکالت دتثبيت په باب د ۳۸ کال د تلي د (٦) نېټې تصويب.

٤ - دهرات دکشک دوکيل ښاغلي عبدالرحمن دوکالت دتثبيت په باب د ۳۸ کال دتلي د (۱۹) نيټې تصويب.

٥- د ۱۳۳۸ کال دلړم دمياشتي په لومړيو لسو ورځو کښې دشورا د کار دلسو ورځو دوام په باب د ۳۸ کال دتلي د (۲۷) نيټې تصويب.

دملي شورا دلسمي دوري ددوهم کال دکميسيونو اجراآت

الف- دبودجي، مالي چارو او تجارت کمېسيون:

۱- په اعلي حکومت سره دغوردلوي حکومت دتشکيل دتعديل او ددغه حکومت دمربوطو برخو دويشونو دلايحي په باب د ۳۸ کال دغبرګولي د (۱۱) نيټې لومړۍ فيصله. دغه موضوع دارتباط په نسبت دشورا دقوانينو کمېسيون ته هم وړاندې او څيړنه پکښې وشوه.

۲ - د مامورینود کفالت دورځودمعاش په باب دملکی مامورینود ترفیع اوتقاعد دا ستخدام داصولنامی د(۲۱)مادی په تعدیل کښی د۳۸ کال دغبرګولی د(۱۲) نیټی دوهمه فیصله،دغه موضوع د شورا دقوانینوپه کمیسیون کښی هم وخیړله شوه.

۳ دتجارت داصولنامی دضمیمی په حیث د دلالی دلایحی په پنځلسو مادو باندی دخیړنی په باب د۳۸ کال دچنګاش د(۵) نیټی دریمه فیصله دغه موضوع دقوانینو په کمیسیون کښی هم وخیړ له شوه .

٤ - دملکی دایرو د ۳۸ - ۳۹ مالی کال دبودجی دتدقیق په باب د۳۸ کال دزمری د (۳۰) نیټی څلر مه فیصله .

۵ - په اعلی حکومت باندی د ارزګان اوبامیانواوپه لوړ حکومت سره دمیدان دحکومتود تشکیل دتعدیل په باب د۳۸ کال دتلی د(۱۳) نیټی پنځمه فیصله،دغه موضوع دشورا دقوانینو په کمیسیون کښی هم ترخیړنی لاندی ونیوله شوه.

٦ - دمخابراتو، پوهنی، کانوا وصنایعو اوخارجه چار و دوزارتونو، دملی شورا دریاست ، دقبائلودر یاست دترانسپورت دعمومی ریاست، دهلمندوسیمی دریاست ،دالمپیک دریاست او د کار توګرافی دریاست دجزوی بودجی دتدقیق په باب د(۳۸) کال دتلی د۱۷ نیټې شپږمه فیصله .

۷ - دصدارت عظمی دمقام دبودجی دتدقیق په باب د۳۸ کال دتلی د۱۸ نیټی اومه فیصله .

۸ -دپوهنتون اواعیانو در یاستو دبودجی د تدقیق له کبله دبودجی د کمیسیون د۳۸ کال دتلی د۲۰ نیټی اتمه فیصله.

۹ - دروغتیادموسسو،طب پوهنځې ، مطبوعاتو اوملکې هوانوردی دریاستونودبودجی د تدقیق له کبله دبودجی د کمیسیون د۳۸ کال دتلی د(۲۱) نیټی نهمه فیصله .

۱۰- دداخلی اودربارد وزارتونو دجزوی بودجی دتدقیق په باب دبودجی د کمیسیون د۳۸ کال دتلی د(۲۵)نیټی لسمه فیصله .

۱۱- دفوائد عامی اوعدلی دوزارتونو دجزوی بودجی په تدقیق کښی دبود جی د کمیسیون د ۳۸ کال دتلی د ۲۸ نیټی یوولسمه فیصله .

۱۲ - دملی دفاع د وزارت او دژاندارمی او پولیسودقوماندانی دبودجی دتوحید دتد قیق له کبله دبودجی د کمیسیون د ۳۸ کال دلړم د (۲) نیټی دو ولسمه فیصله .

۱۳- دتقاعدد لوی مدیریت د۳۸ - ۳۹ مالی کال دوا ړداتو اومصارفاتو دبودجی په باب د بودجی د کمیسیون د۳۸ کال دلړم د(۳) نیټی د یر لسمه فیصله .

۱۴-دروغتیا، تجارت، کرهنی اومالیې دو زار ، ونواودهکدې دریاست د جزوی بودجې په تدقیق کښی د بودجې د کمیسیون د۳۸ کال دلړم د(۳)نېټی شورلسمه فیصله.

ب-دعدلیې دوزارت داداری چارو کمیسیون :

۱-په هغو فیصلو کښی(چه په دوران کښی دی)دمرافعه غوښتلو دوخت په باب دعدلیې د کمیسیون د۳۸ کال دغبر گولی د(۱۵)نېټی لومړی فیصله.دغه موضوع دقوانینو کمیسیون ته هم وړاندی اوفیصله صادره شوه.

۲-دعدلی محا کمو داداری اصولنامې د(۱۱)مادې دتعدیل په باب دعدلیې د کمیسیون د۳۸ کال دغبر گولی د(۱۸)نېټی دوهمه فیصله . پدغه موضوع کښی دقوانینو کمیسیون هم خپله نه اوفیصله صادره کړې ده.

۳-دعدلی محا کمو داصولنامی د(۱۴۴)مادې په ضمیمه کښی دعدلیې د کمیسیون د۳۸ کال دچنگاښ د (۱۲) نېټی دریمه فیصله . دغه موضوع دقوانینو په کمیسیون کښی هم خپله شوې اوفیصله پکښې وشوه .

۴-دعدلی محا کمو داداری اصولنامې دضمیمی په حیث دعدلیې دوزارت دعلمی ټولنی دووفقرو په باب دعدلیې د کمیسیون د۳۸ کال دچنگاښ د(۱۹) نېټی څلرمه فیصله.دغه موضوع د قوانینو په کمیسیون کښی هم خپله شوی اوفیصله صادره شوه .

۵- ددعو وداوریدلو داصولنامې په (۴) ماده باندی ددرو تبصروپه زیاتېدو کښی د عدلیې د کمیسیون د۳۸ کال دزمری د(۲۳) نېټی پنځمه فیصله.دقوانینو کمیسیون هم په دغه موضوع کښی خپله نه او فیصله کړې ده.

ج- دقانون دجوړولو، تفسیر اوتغیر ،داخلی چارو، دشکایتونو اوریدو اوقبائل دچارو کمیسیون :

۱ - دهغو مامورینو په موضوع کښی دقوانینو د کمیسیون د(۳۸) کال د غبر گولی د(۹)نېټی لومړی فیصله،چه دملی شورا ، مشورې د مجلس او ښاروالی دو کالت د پاره د ماموریت څخه استعفی کوی، که په و کالت وټاکل شی او کنه،په هغه خپله رتبه بیرته مقرر کېږی .

۲-دمامورینو د کفالت دوخت دمعاش په باب د ملکی مامو رینو د ترفیع او تقاعد داستخدام داصولنامې د(۲۱)مادې دتعدیل په باب د۳۸ کال دغبر گولی د۱۷ نېټې دوهمه فیصله.دغه موضوع دمالی چارو اوبودجې کمیسیون ته هم وړاندی شوې اوخپله نه پکښی وشوه .

۳ - په اعلی حکومت باندی دغورد لوی حکومت د تشکیل دتعدیل په باب د ۳۸ کال

دغبر گولی د(۲۲)نېټې څلورمه فیصله . دغه موضوع دشورا دبود جې کمیسیون هم ترڅېړنې لاندې را وستلـه .

٤ ـ دغور داعلی حکومت دمربوطو بر خود ویشونودلایحې په باب د ۳۸ کال دغبر گولی د (۲۲) نېټې پنځمه فیصله . دغه موضوع دمالی چارواوبودجې کمیسیون هم ترڅېړنې لاندې ونیوله .

٥ ـ دعدلی محاکمو دادارې اصولنامې د (۱۱) مادې دتعدیل په باب د(۳۸) کال دغبر ګولی د ۲۲ نېټې شپږمه فیصله . دغه موضوع په عدلی کمیسیون کښې هم و څېړله شو .

٦ ـ په هغو فیصلو کښې (چـه تردوران لاندې دی) دمرافعه غوښتلودوخت په موضوع کښې د ۳۸ کال دچنګاش د (۸) نېټې اوومه فیصله . دغه موضوع دعدلی چارو کمیسیون ته هم ورانده او و څېړله شوه .

۷ ـ د تجارت داصولنامې دضمیمې پـه حیث ددلالی دلایحې دپنځلسـو مادو د تدقیق پـه باب د ۳۸ کال دچنګاش د (۹) نېټې اتمه فیصله . دغه موضوع دمالی چارو اوبودجې کمیسیون هم ترڅېړنې لاندې و نیوله .

۸ ـ دملـکی هوانوردی داصولنامې د (۲۳) مادې دتعدیل په باب دقوانینـود کمیسیون د ۳۸ کال دچنګاش د (۱٤) نېټې نهمـه فیصله .

۹ ـ د عدلیې محاکمو دادارې اصولنامې د ضمیمې په حیث دعدلیې د وزارت د علمی ټولنې دتصویب ددووفقرو په باب دقوانینود کمیسیون د ۳۸ کال دچنګاش د ۲۰ نېټې پنځلسمه فیصله دغه موضوع دعدلی چارو کمیسیون هم څېړلې او فیصله پکښې صادره شوه .

۱۰ ـ دبند یانـو دمکـافاتواو مجازاتوداصولنامې پـه باب د ۳۸ کـال دزمری د ۱٦ نېټې یوولسمه فیصـله.

۱۱ ـ دتودو ځایودمامور ینو دحاضری دوختونو په باب دقوانینو د کـمیسیون د (۳۸) کـال دزمری د ۲٤ نېټې دوولسمه فیصلـه .

۱۲ ـ دد عوډاوریدلوداصولنامې په څلـرمه ماده باندې ددرو تبصرو زیا تید وپـه بـاب دقوانینو د کـمیسیون د ۳۸ کـال دزمری د (۲٥) نېټې دېرلسمه فیصله . دغه موضـوع دعدلـی چارو کمیسیون ته هم ورانده شـوې او فیصله پکښې و شوه .

۱۳ ـ دعدلی محاکمو دادارې اصولنامې د (۱٤٤) مادې دضمیمې په موضـوع کښې دقوانینو د کمیسیون د ۳۸ کال دوزی د (۱٥) نېټې څورلسمه فیصله . دغه موضوع دعدلی چارو کمیسیون ته هم ورانده اوفیصله پکـښې وشوه .

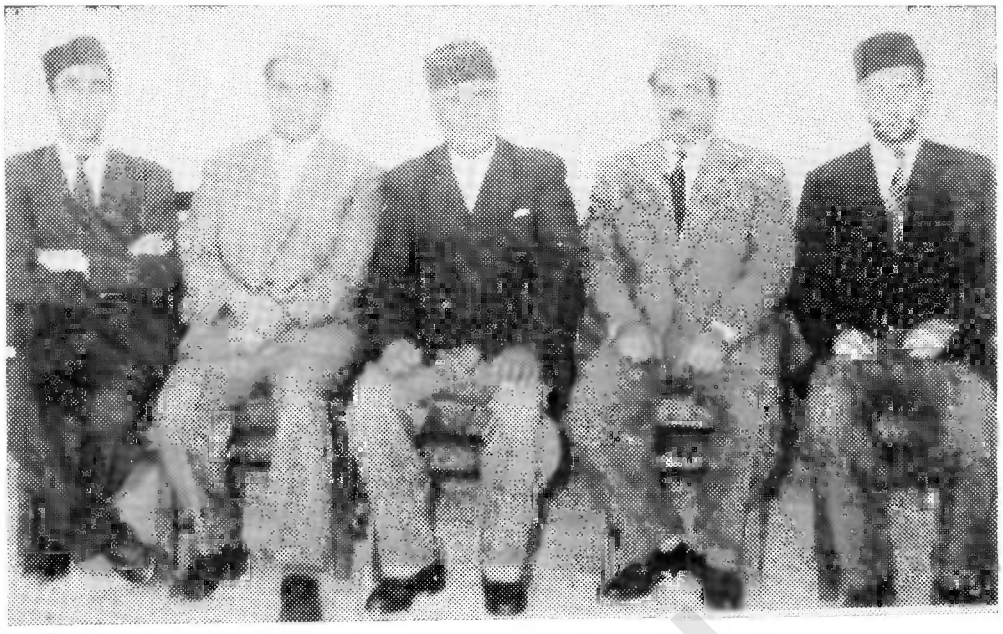

رئیسه هیئت : په‌منځ کښې دملی شورا رئیس ښاغلی محمد نور روز ، له کیڼې خوا نه‌ښې خواته ښاغلی محمداسمعیل علم دکابل دمرکز وکیل دملی شورا لومړی معین ، اوښاغلی محمدرحیم شیدا دمیمنی دمرکز وکیل دملی شورا لومړی منشی .

له ښې خوا څخه کیڼې خوا ته ښاغلی غلام دستگیر د جبلسراج وکیل دملی شورا دوهم منشی او ښاغلی ولی محمد (رحیمی) د آقچې وکیل دملی شورا دوهم معین

په‌ملی شورا کی دمحترمو وکیلانو دلسمی دورې دعمومي غونډې یوه منظره

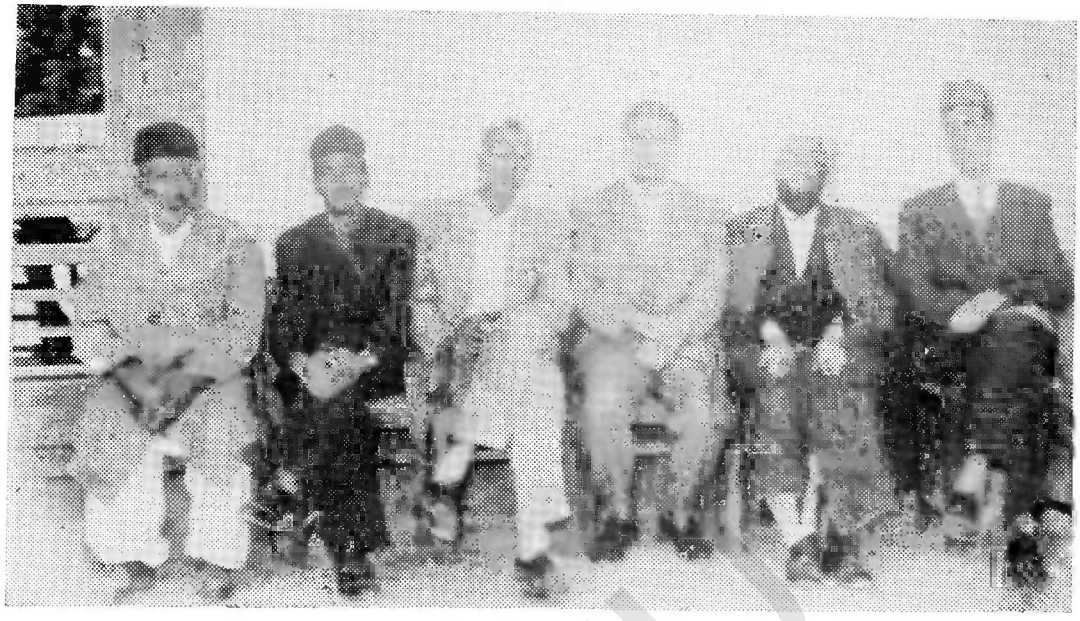

په ملی شورا کی دکابل د ولایت محترم وکیلان

په ملی شورا کی دقندهار دولایت محترم وکیلان

۱٤ – د کانودعمومی قانون دبروژې په باب دقوانینود کمیسیون د ۳۸ کال دوزی‌د (۲۹)نېټې پنځلسمه فیصله . دغه موضوع‌دشورا د کانودچارو کمیسیون هم ترڅېړنې لاندې ونیوله .

۱۵ – دخورد ضابطانو داصولنامې‌د (۱۸) مادې‌دتعدیل په باب دقوانینود کمیسیون د ۳۸ کال دتلی د (۱٤)نېټی‌اولسمه‌فیصله .

۱٦ – په اتلسومادو کښی داحتیاط دضابطانو د اصولنامې د(٤) لمبرضمیمی په باب دقوانینو د کمیسیون د ۳۸ کال‌دتلی‌د (۱۸) نېټی‌اتلسمه فیصله . دغه موضوع‌دملی دفاع دچارو کمیسیون ته هم وړاندې اوفیصله پکښې وشوه .

۱۷ – دتلی په میاشت کښی دمامورینو او کار کوونکو د حاضری د و خت دتغیر په باب دقوانینو د کمیسیون د ۳۸ کال دتلی د (۲۰) نېټی نونسمه فیصله.

۱۸ – دملکی ویشونو داصولنامې د (۲۹)مادې‌دتعدیل‌په باب دقوانینو د کمیسیون د ۳۸ کال دتلی د (۲٤) نېټی شلمه فیصله.

۱۹ – دملکی ویشونو داصولنامې د (۳۲) مادې‌دتعدیل په باب دقوانینود کمیسیون د۳۸ کال دتلی‌د(۲٤) نېټی یو یشتمه فیصله .

۲۰– دملکی‌ویشونو داصولنامی د (۱۵) مادی دتعدیل‌په‌باب دقوانینو د کمیسیون‌د۳۸ کال دتلی د (۲٤) نېټی دوه ویشتمه فیصله .

۲۱– دملکی ویشونو داصولنامی د (۱۵) مادی دتعدیل‌په‌باب دقوانینو د کمیسیون‌د ۳۸ کال دتلی د (۲٤) نېټی در و یشتمه فیصله .

۲۲ – په اعلی‌حکومت سره دبامیان اوارزگان، اوپه‌لوی‌حکومت باندې‌دمیدان‌دحکومت دتشکیل دتعدیل‌په باب دقوانینود کمیسیون د ۳۸ کال دتلی د (۲٤) نېټی څلېر ویشتمه فیصله . دغه موضوع دمالی چاروا و بودجې کمیسیون ته هم وړاندې اوفیصله پکښې وشوه .

د –دملی‌دفاع دوزارت دچا ر و کمیسیو ن :

۱– د نښانو داصولنامی‌دځینو مادو دتعدیل په‌باب دملی دفاع د کمیسیون‌د۳۸ کال دغبرګولی د (۱۹) نېټې لومړی فیصله .

۲– په (۱۸) مادو کښی داحتیاط دضابطانو داصولنامې د (٤) لمبرضمیې په باب دملی دفاع د کمیسیون د ۳۸ کال دتلی د ۱۳ نېټې دوهمه فیصله . د غه موضوع‌د قوا نینو کمیسیون ته هم وړاندې اوفیصله پکښې وشوه.

هـ – دمخابراتو ، فوائد عامې ، کرهنې ، کانواوصنایعو دچارو کمیسیو ن :

د کانو دعمومی قانون دبروژې په باب د ۳۸ کال‌دچنګاښ د ۲۷ نېټی در یمه فیصله . د غه موضوع دقوانینو کمیسیون ته هم وړاند ې اووڅېړ له شوه .

و- دپوهنی ، روغتیا او مطبوعاتو کمیسیون :
دغلماؤ او پښتني متخصصینو دچوپړدمکلیفت داصولنامې په باب د۳۸ کال دچنګاس د(۲۳) نېټې لومړی فیصله.
ز- دوثیقو دځپړنی کمیسیون :
د لاندی کسانو دوثیقو اوا عتبار لیکونو د ځپړنی اوو کالتونود تثبیت په باب دځپړنی د کمیسیون د۳۸ کال د غبرګولی د (۸)نېټی فیصله :
۱- دا زرو دو کیل شاغلی شاتو خان دوثیقی اواعتبارلیک ځپړنه او دو کالت تثبیت .
۲- دخاکریز دو کیل شاغلی عبد السخی « « « « « .
۳ - دسپین بولدك دو کیل شاغلی عبد الغفور « « « « « .
٤- ددائی چوپان دو کیل شاغلی خداید اد « « « « « .
٥ -دمرغاب دو کیل شاغلی عبد الملوك « « « « « .
٦ - دقادس دو کیل شاغلی محمدعلی « « « « « .
۲- دډنډ دو کیل شاغلی عبدالصمد دوثیقې اواعتبارلیک دځپړنی اوو کالت دتثبیت په باب د وثیقو د کمیسیون د ۳۸ کال د وزی د(۳۱) نېټې فیصله .
۳- د هرات د کشک دو کیل شاغلی عبدالرحمن دوثیقې اوا عتبارلیک دځپړنی اوو کالت دتثبیت په باب دوثیقو د کمیسیون د۳۸ کال دتلی د(۱۸) نېټې فیصله .
دادارې لویو مدیر تیو نو تشکیل :
دادارې لوی مدیریت و ظیفې :
ادارې لوی مدیر ، وزیر ، مستقل رئیس اودادارې آمرته د لاندې نیووظیفو په اجرا کولو کښې مسؤل ګڼل کیږی :
الف - دبودجې اوادارې چاروترتیب او اجرا کول .
ب - دادارې دټولو سندونو او حسابی پاڼو ساتنه .
ج - دمامورینو، مستخدمینو اواجیرا نودسوانح دپاڼو اوسوا بقو ساتنه .
د - دسامانو اواجناسو تدارک ، توزیع او ذخیره .
ه - دادارې دټولی پانګی د سندونو تنظیم او ساتنه.
ر - دهغو پاڼو ساتنه چه دډایرو له خوادساتنی دپاره ادارې لوی مدیریت ته سپارل کیږی .

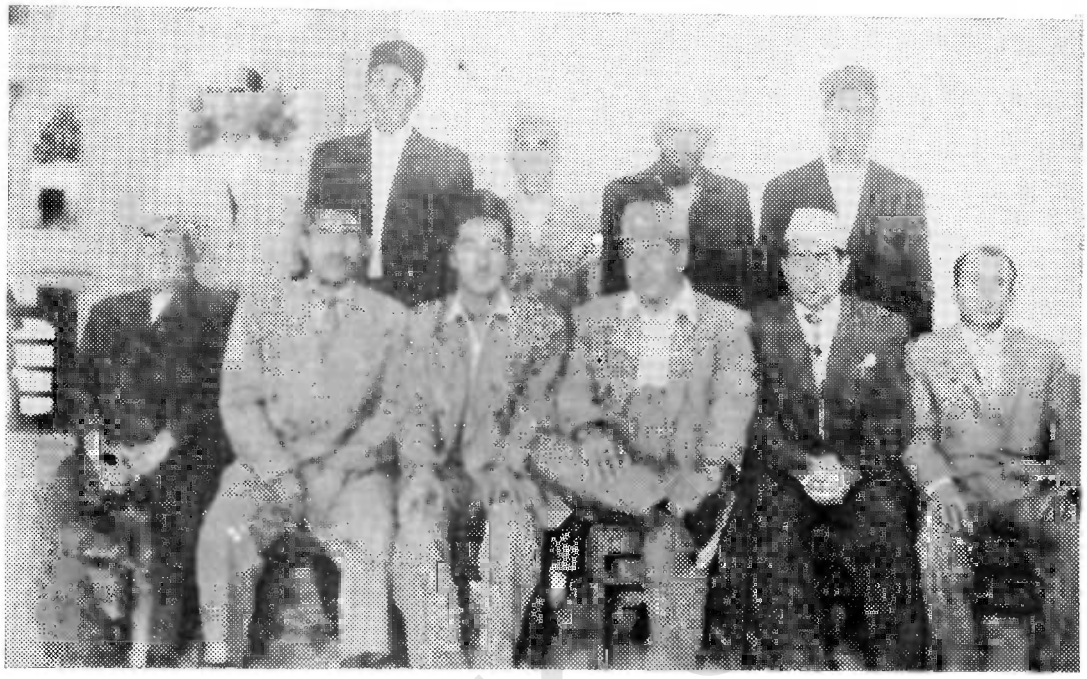

په‌ملی شورا کی دهرات دولایت محترم وکیلا ن

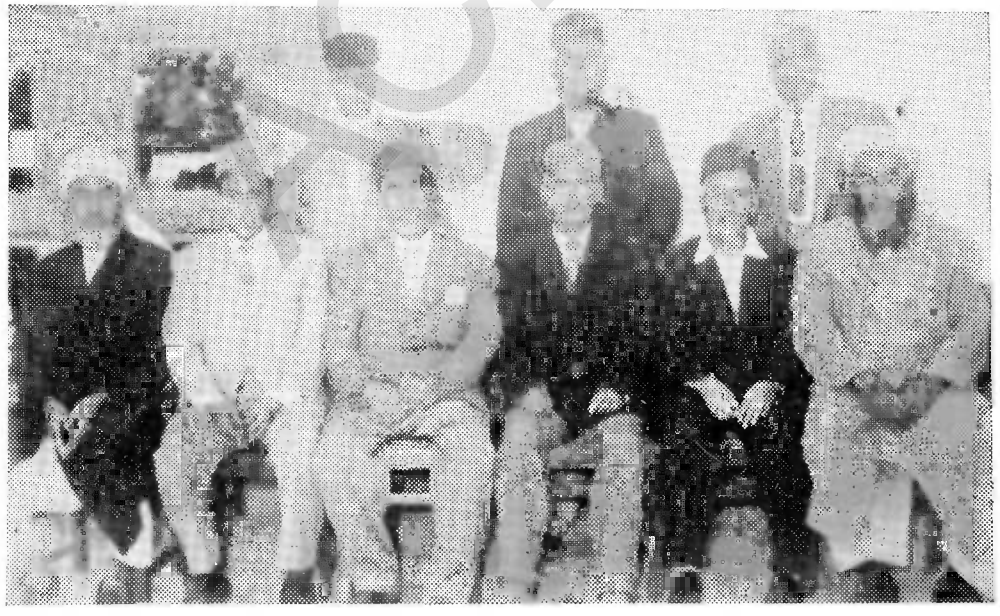

په‌ملی شورا کی دمزارشریف دولایت محترم وکیلان

په‌ملی شو را کی د قطغن د و لایت محترم وکیلان

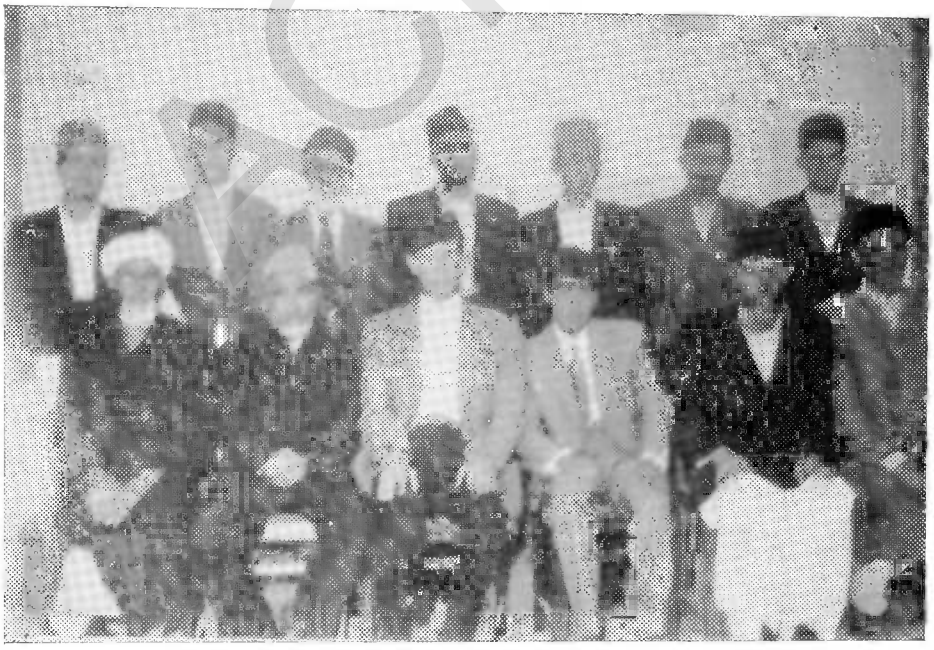

په‌ملی شو را کی د ننگرهار د و لایت محترم وکیلان

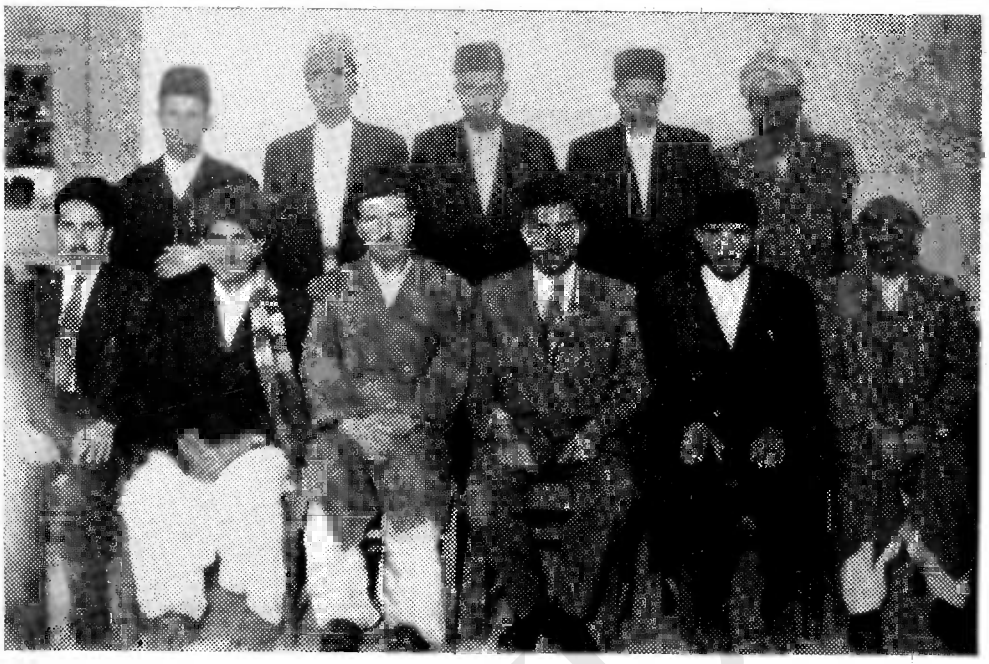

په ملی شورا کی دپکتیا دولایت محترم وکیلان

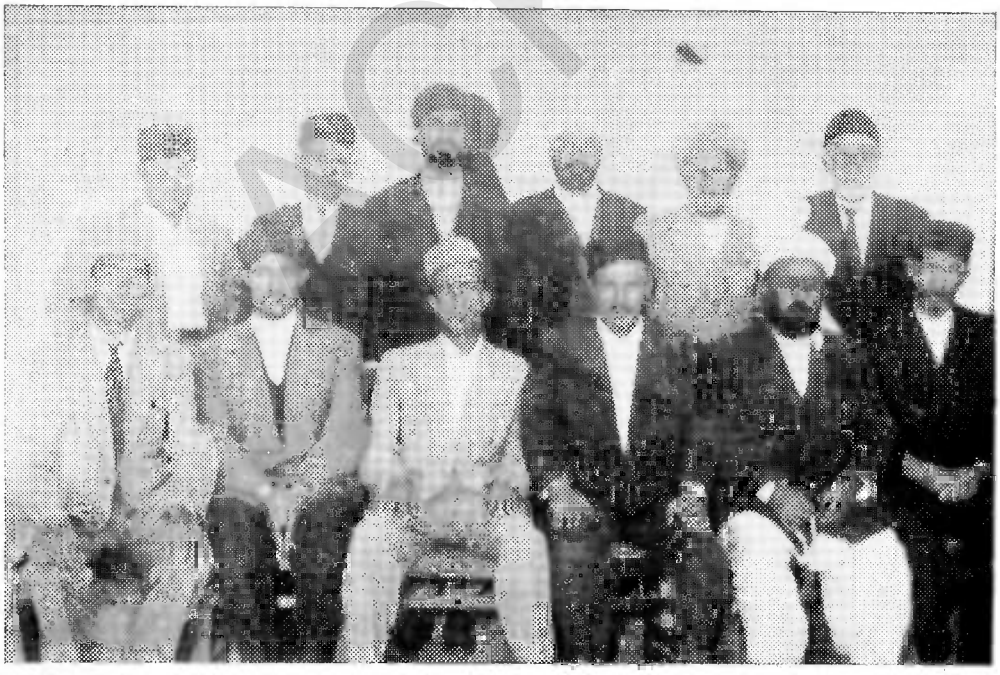

په ملی شورا کی دغزنی داعلی حکومت محترم وکیلان

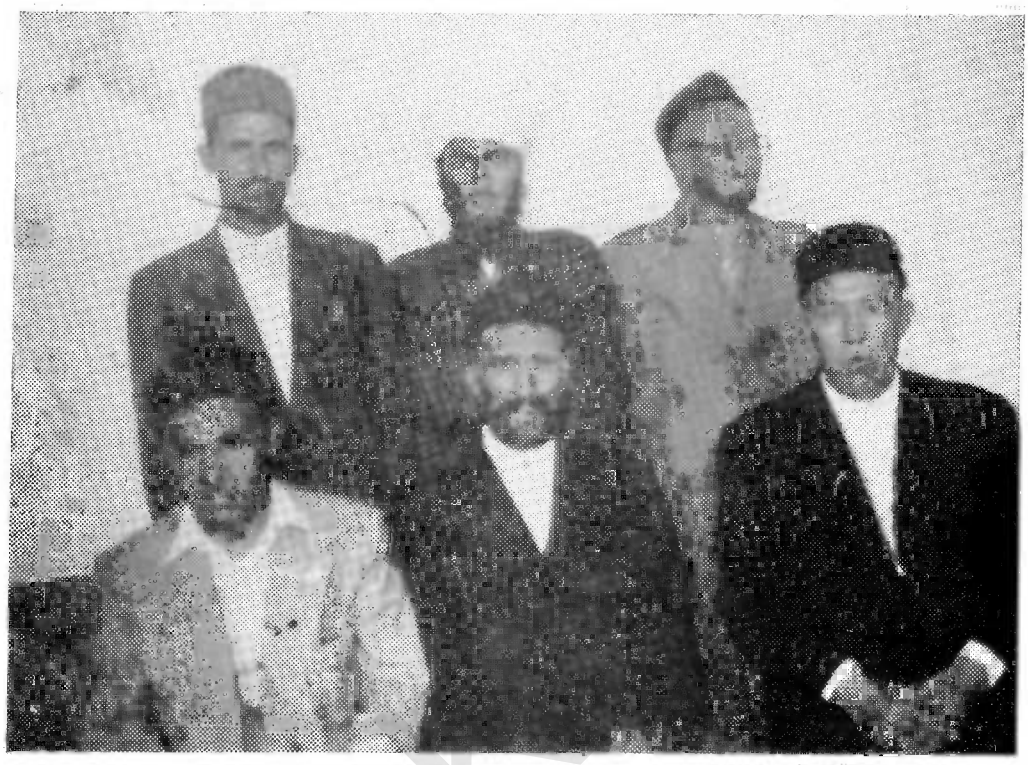

په‌ملی شو را کی دغور داعلی حکو مت محترم و کیلان

په‌ملی شو را کی دبدخشان داعلی حکو مت محترم و کیلان

ن - داداری خدمتو دسرته رسیدلو مراقبت لکه اجرائیه ، دترانسپورت اومخابرا تی سیستم دامر پانې .

ح - دمرکز دځانګو ددفتر دودانیو تنظیفات اودسامان اولو ازموساتنه .

ط - دمربوطو دایرو دضرورت ورد خپرونی اوچاپ دخدمتو دسرته رسو لومراقبت .

دادار ی لوی مدیرد مرستیال وظیفی :

اداری لوی مدیرباید داداري دبو دجې دترتیب اوپه نورو توولو چارو کښی دمر ستی لپاره یوتن مرستیال ولری .

اداری لوی مدیریت دغه لاندی ځانګی لری چەهره یوه ئی د بیل تشکیل اولا یحې لەمخی بیلغړی ، بیلی ځانګی او بیلی وظیفې لری .

دمامور ینو مدیریت

دعاموخدمتومدیریت

دمحا سبې مد یر یت

د کنترول مد یریت

داوراقو مد یریت

ACKU

داعیانو ریاست

تشکیل

(الف) - رئیس یو تن کمبو ددی

معین چه درئیس په غیاب کښی وظیفه اجرا کوی ښاغلی حافظ عبد الغفار

دمجلس اراکین (۹) تنه

(ب) - دلیك څانگه :

دمجلس دمنشی کفیل په (۱) رتبه ع ، ص میرزا محمود

دلیك کاتب د (۹) رتبی کفیل یو تن

دو ثیقود مهر کاتب په (۱۳) رتبه « «

(ج) - داجرائیې څانگه:

مامور په (٦) رتبه « «

ACKU

په ملی شورا کښی د پروا ن داعلی حکومت محترم وکیلان

په ملی شورا دشبر غان داعلی حکومت محترم وکیلان

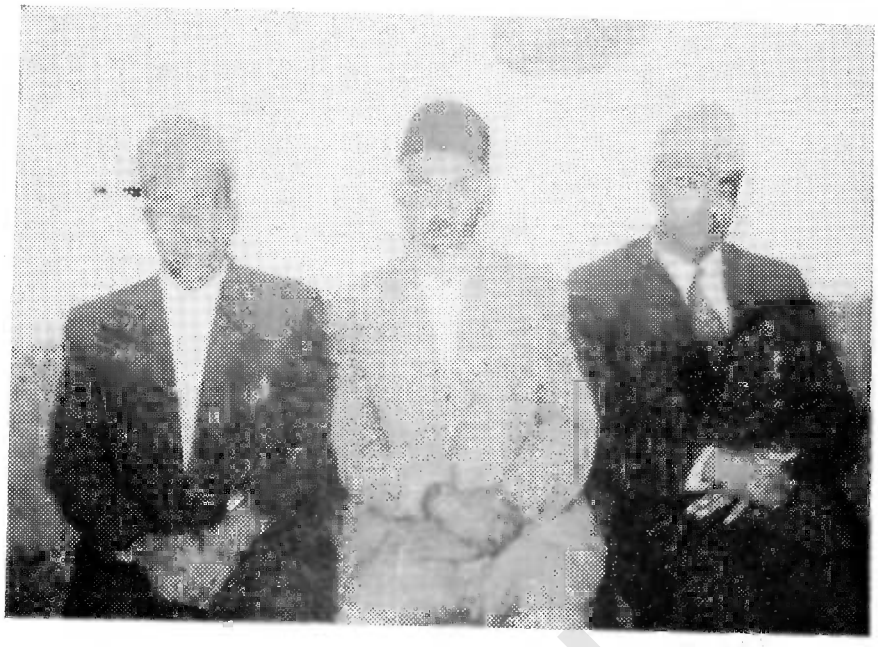

په ملی شورا کی د ګرشک داعلی حکومت محترم وکیلان

په ملی شورا کی دفراه داعلی حکومت محترم وکیلان

داعیانو په ریاست کښی

دقانو نی لوایحو او تشکیلاتو پروژه چه دوزیر انو دعالی ټولنی اودملی شورا د مجلس دتصویب نه وروسته داصولی مراتبو دتېرولو په غرض داعیانو ریاست ته رسیدلې وه ترڅېړنی وروسته تصویب شوې په لا ندی ډول ده :

دوزیر انو دعالی ټولنی ددارالا نشاء په پیشنهاد دملکی مامورینو د ترفیع اوتقا عد داستخدام داصو لنا مې د(۲۱) مادې دتعد یل په باب دعدلیې. دو زارت دپیشنهاد له کبله دعد لی محا کمو داداری اصولنامې په(۱۱) ماده باندی دد وو تبصروزیا توالی .

دداخلې دوزارت دپیشنهاد له مخی دغور داعلی حکومت دتشکیل په باب .

ددا خلی دوزارت په پیشنهاد دغور داعلی حکومت دتشکیل په باره کښی د ملکیه ویشونو داصولنامې ضمیمه .

دعدلیې دوزارت دعلمی ټولنی په پیشنهاد دحقوقی و ثیقو د اشتباه دموضوع په با ب .

دتجارت دوز ارت دپیشنهاد له کبله دتجارت دقا نون دیوو لسم فصل دضمیمی په حیث ددلا لۍ داصولنامې دپروژې پنځلس مادې .

دعدلیې دوزارت په پیشنهاد ددعوو داور یدلو دوخت داصولنامی دضمیمی یوه فقره .

دملکی هوانوردۍ دریاست دپیشنهاد له مخی دملکی هوانوردۍ داصولنامې د(۲۳)مادې تعدیل.

دافغا نستان دشا هی حکومت او فرانسې دحکو مت تر منځ داقتصا دی او تخنیکی مرستی دموافقت لیك په باب .

په ځینو ولا یتو اواعلی حکومتو کښې دمامورینو دحاضرۍ دوخت په باب دوزیر انو دعالی ټولنی دد ارالانشاء په پیشنهاد دمامورینو دحاضرۍ داصولنامې په (۲)ماده با ندی دیوې تبصرې زیاتوالی.

دعدلیې دوزارت په پیشنهاد دد عوو داوریدلو داصو لنامې په (٤) ماده با ندی د تبصر ې په حیث ددروفقرو زیاتوب.

دعدلیې دوزارت په پیشنهاد دعدلی محا کمودا دا ری اصو لنامې د (۱٤٤) مادې د ضمیمی په حیث دڅلورو مادو په باب په (۸۵) مادو کښی دبندیانو دمکا فاتو اومجازاتو داصو لنامې پر و ژ ه چه دداخلې دوزارت په موافقه دصدارت عظمی دقوانینو مد یریت ترتیب کړې وه .

دملی دفاع دوزارت په پیشنهاد داختیاط دضابطانو د اصولنامې د (٤) لمبر ضمیمی د پر وژې

د(۱۸) مادو په باب، دملی دفاع دوزارت دپیشنهاد له مخی دخوردضابطانوداصولنامی د(۱۸) اصل دلغوه کېدو په باب دوچی او هوائي قواودښوونځی دخورد ضا بطا نو داصولنا می دضمیمی دوی مادي پرو ژه .

د داخلي دوزارت په پیشنهاد دملکیه و پشو نوداصو لنامي دضمیمی په غرض دجامیان او اورز گان داعلی حکومتو او دمیدان دلوی حکومت دتشکیلا تودپروژي په باب .

داورز گـان ، غوراو بامیانود نویواعلی حکومتودتشکیلاتو په باره کښی چه د هغوله کبله د داخلی دوزارت په پیشنهاددملکیه وشیونوداصولنامي (۱۵) مادهتعدیل شوه .

دداخلی دوزارت په پیشنهاد دبلخ داوی حکومتدچهار بولك د (٤) درجي حکومت دتشکیل په باب دملکیه ویشونو د اصولنامي د (۲۹) ما دي تعدیل .

دداخلي دوزارت په پیشناد دقطـغن دولایت دتالقانو داوی حکومتدارچي ددښتی ددو همی درجي حکومت دتشکیل په نسبتد ملکیه ویشونوداصولنامي د (۳۲) مادی تعد یل .

دداخلي دوزارت په پیشنهاد دغزنی داعلی حکومت دمالستان د څلرمی درجي حکو مت د تشکیل په نسبت دملکیه ویشونو داصولنامی د (٤۷) مادي تعدیل .

دصدارتعظمی ددارالانشاءپه پیشنهاد دروژي په مبار که میاشت کښی دمامور ینود حاضری داصولنامي دضمیمی تعدیل اودغه رنگه د کـار کونکو داصولنامی د (٥۹) مادي تعد یل

ACKU

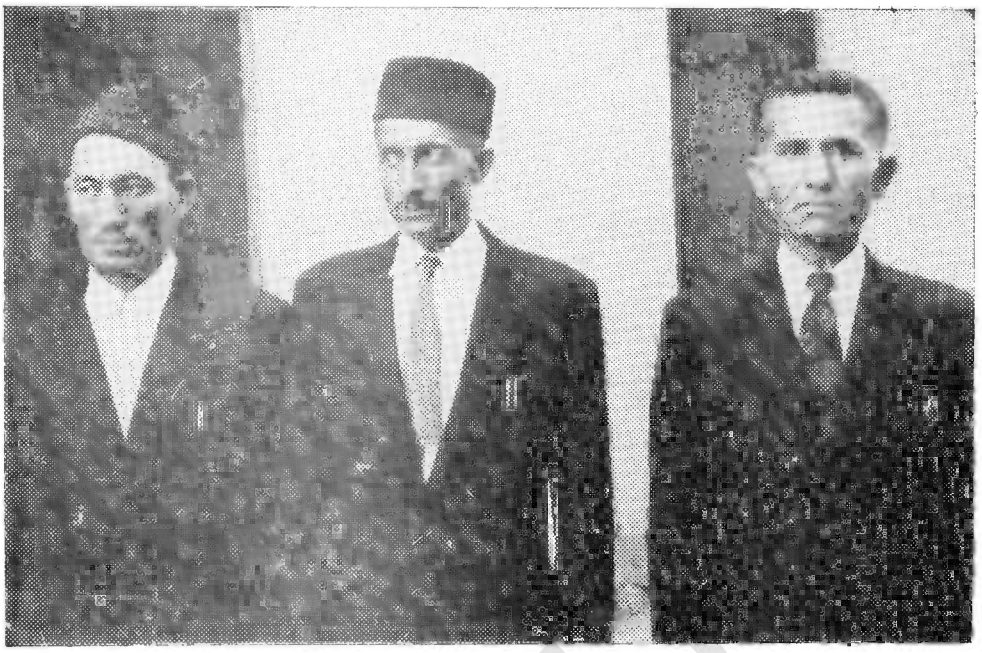

په ملی شورا کښی دبامیانو داعلی حکومت محترم وکیلان

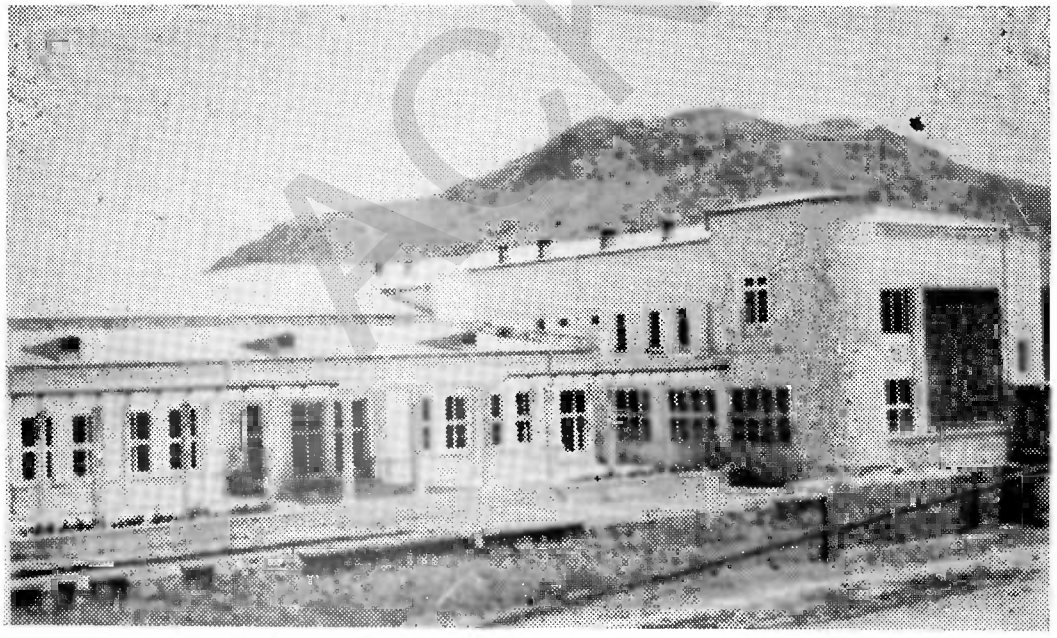

د ملی شورا نوې ودانۍ

د کابل دهوائی ډګر جوړولو د فعالیت یوه نمونه

صدارت عظمی

- تشکیل:

صد راعظم ج، ع ، ج ، ل،ع سردارمحمدداؤد
لمړی معاون ع ،ج، س ،ا علی محمد
دوهم معاون ع ،ج، ل،ع سردارمحمدنعیم

دقلم مخصوص مدیریت :

مدیر په	(٥)رتبه	(١)تن
مامور په	(٦) «	(١) «
مامورپه	(٨) «	(١) «

دوزیرانودعالی مجلس دارالانشاء :

د وزیرانودعالی مجلس منشی په اوله رتبه ع ، ج محمد مرید

مد یر په	(٥)رتبه	(١)تن
ما مورپه	(٦) «	(١) «
تایپسیټ په	(٥) «	(١) «

دتحریراتو مدیریت :

مد یر په	(٤)رتبه	(١) تن
مامور په	(٦) «	(١) «
سر کاتب په	(٨) «	(١) «
سر کاتب په	(٩) «	(١) «

دتدقیق دقوانینو څانګه:

مدیرپه	(٤)رتبه	(١) تن
مدیرپه	(٥) «	(٢) «
مامور په	(٦) «	(٢) «
مامو ر په	(٧) «	(١)«
سر کاتب په	(٨)«	(١)«
کاتب په	(١٠)«	(١)«

ACKU

اداری لوی مدیریت:

مدیر په	(۳)رتبه	(۱)تن
معاون په	(۵)رتبه	(۱) تن
مامور په	(٦) رتبه	(۱) «
سر کاتب په	(۹) «	(۱)تن
دمامورینو مدیر په	(۵) «	(۱) «
سر کاتب په	(۸) «	(۲) «

د محاسبی مدیریت :

مدیر په	(۵)رتبه	(۱) تن
مامور په	(٦)«	(۳) تنه
مامور په	(۷)«	(۱) تن
مامور په	(۸)«	(۲) تنه
سر کاتب په	(۹)«	(۲) «
کاتب په	(۱۰)«	(۱)تن

د اوراقو دمدیریت لمړی قسم :

مدیر په	(٤)رتبه	(۱)تن
مامور په	(٦)«	(۱) «
سر کاتب په	(۸)«	(۲) تنه
سر کاتب په	(۹) «	(۳) «
کاتب په	(۱۰) «	(۲) «

دوهم قسم حفظیه :

مامور	په	(٦) رتبه	یو تن
سر کاتب	په	(۹) «	دوتنه

دریم قسم تبییض :

مامور	په	(٦) رتبه	یو تن
مامور	په	(۷) «	دوه تنه

ACKU

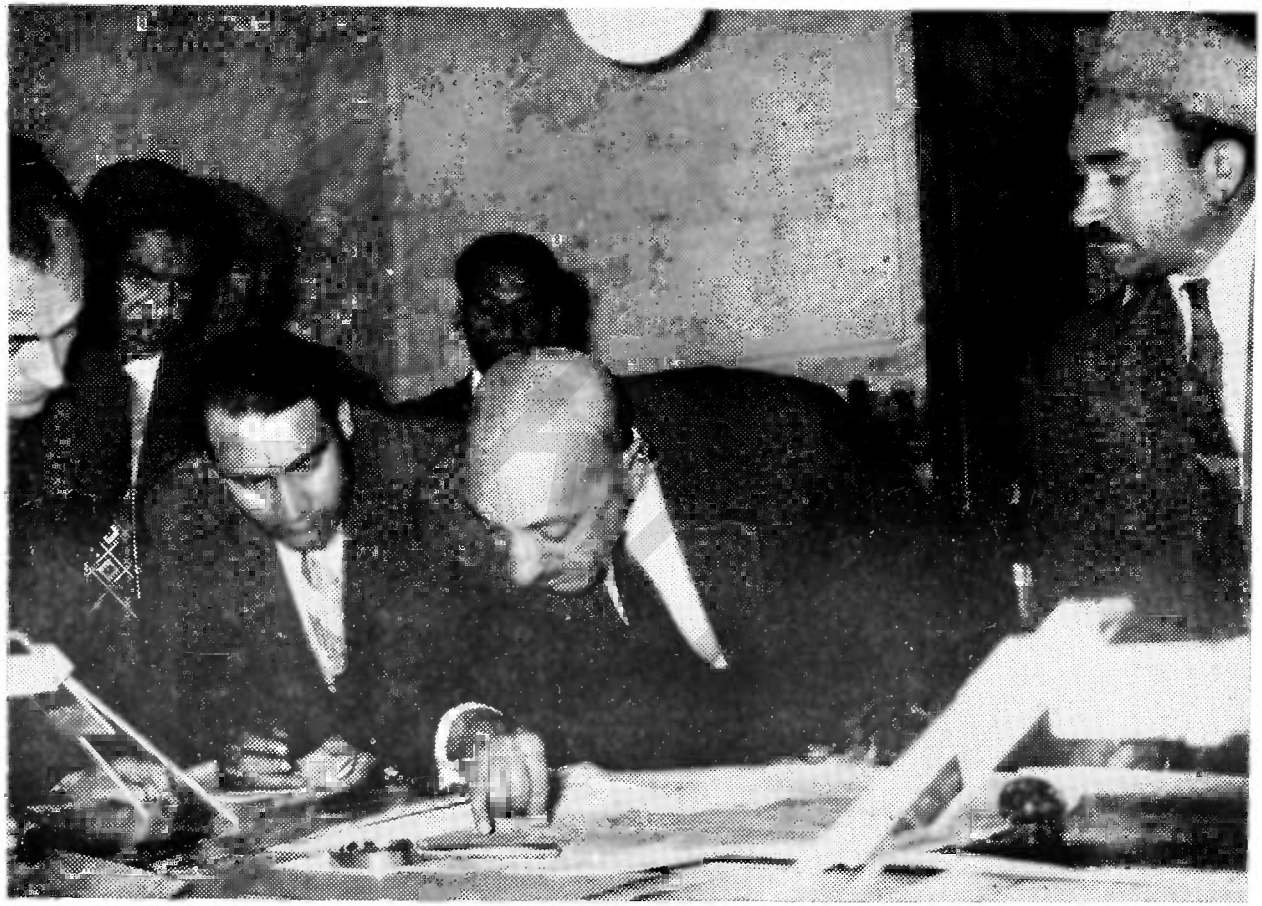

همایونی اعلیحضرت دجیولوجی موسسی دهوایی عکسونو په‌ارشیف کښی دنو موږ ی موسسی نقشی گوری

ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم د پوهنتون د یادگار پاڼه د بڼسټ د تیږی ایښو لو نه د مخه لاسلیک کوی

د اوراقو مخزن:

مامور په (۸) رتبه یو تن
کاتب په (۱۰) « « «

دمحاکماتو لوی ریاست :

رئیس له رتبی نه وتلی یوتن کمبود دی

دابتدائی محکمه:

رئیس په (۲) رتبه ع، ص عبدالغفار
په (٤) رتبه دوه تنه
په (٥) رتبه « «
په (٦) « یو تن
په (۸) « « «
کاتب په (۱۰) « « «

د معرافعې محکمه :

په لو مړی رتبه ع،ص محمد شفیع
په (٤) « یو تن
په (٥) « دوتنه
په (۸) « یو تن
په (۱۰) « « «

د تمیز محکمه :

دحقوقومشاور په (۲) رتبه ع،ص عبدالله د کفیل په حیث
په (۳) « یو تن
په (٤) « دوه تنه
په (٥) « دوه تنه
په (۷) « یوتن
په (۱۰) « یو تن

ACKU

دپلټنې ریاست :

رئیس د رتبې نه وتلی یوتن کمبوددی .

دپلټنې اداری رئیس په (۱) رتبه ع، ص پاینده محمد

په (۳) رتبه یوتن

په (۵) رتبه « «

په (٦) رتبه دوه تنه

په (۸) رتبه یو تن

په (۱۰) « « «

اجیر قاپیست پنځه تنه

د اداری پلټنې د ریاست دالف کمیسیون لومړی گروپ :

په (۳) رتبه یو تن

په (٤) « «

په (۵) « «

دب کمیسیون لومړی گروپ :

په (۵) رتبه دوه تنه

په (٦) رتبه یو تن

دالف کمیسیون دوهم گروپ:

په (۳) رتبه یو تن

په (٤) « « «

په (۵) « « «

دب کمیسیون دوهم گروپ :

په (٤) رتبه یو تن

په (۵) « « «

په (٦) « « «

دالف کمیسیون دریم گروپ:

په (۳) رتبه یو تن

په (٤) « « «

په (۵) « « «

ACKU

دب کمیسیون‌دریم ـ گروپ :

په (٤)رتبه یو تن

په(٥) « « «

په(٦) « « «

دالف کمیسیون څلرم گروپ:

په(٣)رتبه یوتن

په(٤)« « «

په(٥) « « «

دب کمیسیون‌څلرم گروپ:

په(٤)رتبه یو تن

په(٥) « « «

په(٦) « « «

دتحقیق کمیسیون :

په(٩) رتبه درې تنه

د محاسباتو د دیوان ریاست :

رئیس په لومړۍ رتبه ع ، ص حبیب‌الله

دلیك مدیر په (٥)رتبه یوتن

په (٧) « « «

په (٩) « « «

دمشاورینو هیئت :

په (٤) رتبه دوه تنه

په (٥) « « «

دآرشیف او نشریاتو مدیریت :

په(٤)رتبه یو تن

په(٦) « دوه تنه

په(٨) « دو ه «

په(١٠)« دوه «

ACKU

دسیاری پلټنی لوی مدیریت :

په(۳)رتبه یو تن

دپلټنی د مدیریت دلیك څانګه په(٦)رتبه یو تن

« « « « په(۸) « « «

سیار پلټونکی :

په(٤) رتبه (١٦) تنه

په (٥) « (١٦) «

په (٦) « (١٦) «

دتصفیې لوی مدیریت :

په(۳)رتبه یو تن

دلیك څانګه په(٦)رتبه یوتن

« « « (۸) « « «

دتصفیې مدیریت «(٤)رتبه (۲)تنه

« « «(٥) « (٤)تنه

« « « (٦) « « (۱۱)تنه

« « « (۷) « «(۹)تنه

« « « (۱۰) « یوتن

دبر آوردی فنی هیئت :

په(٤)رتبه دوه تنه

دواسازپه (٥)رتبه « «

دمخزن څانګه :

په(٦) رتبه یو تن

په(۸) « « «

د ګستتنر څانګه :

په (٥) رتبه یو تن

په (۷) « « «

روسی، انګلیسی،اوجرمنی ترجمانان داجیر په پول (۲)درجه(۳) تنه

ښاغلی سردار محمد داود صدر اعظم د جلالتمآب ن، س خروسچف سره د کابل د ښار یانو په محضر غازی ستوډیوم کښی

په هغې میاشتیا کښې چې جناغلی سردار محمد داود صدراعظم د شوروی اتحاد صدراعظم
جلالتمآب خروسچف په ویاړکړي وه خپله بیا نیه کوی

دالمپیك‌ریاست :

رئیس په‌لومړی‌رتبه ع،ص،محمدفاروق‌سراج

اداری‌مدیرپه	(٥)رتبه	یوتن
ډنشریاتومامورپه	(٦)«	« «
« « «	(١٠)«	« «
فنی مدیریت‌په	(٤) «	« «
دسپورت‌متخصص	(٧) «	« «
دډګرونو منتظم	(٧)«	« «
« «	(٨)«	« «
« «	(١٠)«	« «

دعامه‌خدمتو څانګه:

په (٨)رتبه	یوتن
په(١٠) «	دوه تنه

دمحاسبی څا نکه :

په(٦)رتبه	یوتن

دحوالو څانګه:

په (٩)رتبه	یوتن
په (١٠) «	« «

دکنترول څا نکه:

په (٩)رتبه	یوتن
په (١٠) «	« «

ددفترداری‌څانګه :

په (٨)رتبه	یوتن
په (١٠) «	« «

ACKU

په صدارت عظمی کښی

الف ترفعیات :

ښاغلی عبدالغفار دپلټنی اداری ریاست دلومړی گروپ رئیس (٣) رتبه مامور په (٢) رتبه ترقیع کړی اودمامورینو دمحاکماتو ریاست دابتدائی محکمی درئیس په حیث دښاغلی محمدعمر دوهمه رتبه متقاعدمامور په عوض مقررشوی دی.

ښاغلی عبدالاحد دمحاسباتو ددیوان دریاست غړی (٦) رتبه مامور په (٥) رتبه

ښاغلی عبدالله دکابل هوټل (٦) رتبه مامور په (٥) رتبه ترفیع کړی او دذولت دپلټنی هیئت دغړي په حیث په تعاونی ډیپو کښی موظف شو.

ب ـ هغه مامورین چه رښتین مدالونه یی اخستی دی:

ښاغلی محمد فاروق سراج دالمپیك رئیس

« محمدرفیق دارشیف لوی مدیر

« عبدالله داداری پلټنی دریاست مرستیال

« عبدالله دوزیرانو دعالی تولنی ددارالانشاء دمدیریت وکیل

ج ـ په تشکیلاتو کښی تعدیل اوتجدید:

اول دصدارت عظمی په بست کښی د ٣٨ کال دتلی په ١٠ نیټه اداری لوی مدیریت په تشکیل کښی نوی زیات شو اولاندی دایری په وټرل شوی :

١ ـ داداری لوی مدیرت د لیك څانګه

٢ ـ دصدارت عظمی دمامورینو مدیریت

٣ ـ « « « دمحاسبی مدیریت

٤ ـ « « دارشیف مدیریت

٥ ـ « « لویه موټرخانه

٦ ـ « « دچهلستون اودارالامان ددولتی میلمستونونه

ـ دکابل هوټل دمدیریت مراقبت.

دوهم ـ دمحاسباتو ددیوان د ریاست دتشکیل تعدیل :

دغه ریاست په عمومی شکل په دوو برخی ویشل شوی چه یو یو نیم یی دسیارپلټنی په نامه اوبل یی د تصفیی دلویو مدیریتو په نامه بلل شوی دی.

دمحاسباتو ددیوان وظایف :

دمحاسباتو ددیوان ریاست دوظایفو دلایحی له مخی دوی جنبی اړی د ۳۳ کال څخه د۳۸ کال دوزی ترپایه پوری دحسابونو ، لګښتونو ، وارداتو او جنسی سنجش او تصفیه او بلهیی دحسابونو ، وارداتو ، دجنسی د لګښتو او دولتی تصدیو د وروستنی پلټنی وظیفه ده چه د۳۸-۳۹ مالی کال لهسر څخه پخپل محل کښی دمحاسباتو ددیوان دریاست دپلټونکو له خوا شروع شوی ده .

د۳۸ کال پهورستیو شپږو میاشتو کښی ددغه ریاست اجرا آت په لاندی ډول دی

۱- دلګښتونو داسنادو ویزه چهشمیرنی سووزرو قطعوته رسیږی .

۲- دمقاولاتو ویزه چهدهغو دسندونو شمپرنیپهسوو پانودی .

۳- دتولوولایتونو اووزارتونودشپږمیاشتنیلګښتونو دتحقیقاتوویزه چهزرو قطعوتهرسیږی.

٤- دپیشکی اوقطعی نغدی حوالو ویزه چهدهغه دسندونو شمپر زرو قطعوته رسیږی .

٥- دمرکز اوولایتونو دتولو دایرو د۱۳۳٤ کال دلګښتونو دحساباتو پلټنه .

٦- دوزارتونو دایروته مکتوبی اواستعلامی لارښوونی .

۷- دمحاسبی پهنوی سیستم باندی د مامورینو د پوهیدلو دپاره دنوی سیستم د یوه کورس پرانستل .

۸- دوزارتونو اوولایاتو دایروته (۳۸۲۰) قطعی لیکونه صادر شوی دی .

۹- د۳٤ کال دیوی برخی سره د (۳۳) کال د هیواد دواردتو دحسابونوپلټنه چه د سندونو شمیرنی لکو پانوته رسیږی .

۱۰- د(۳٤) کال دیوی برخی سره د(۳۳) کال دهیواد جنسی حسابونو پلټنه چه د سندونو شمیرنی لکو پانوته رسیږی .

د۳۹ کال ددوری پهلومړی سرکښی چهدمحاسباتو ددیوانتوی تشکیل راورسید دغهریاست دوظیفو دلایحی لهمخی دوې څانګې پیدا کړی چه یوه ئی دسیاری پلټنی آمریت او بله ئی دحساباتو دتصفیی اوسنجش لوی مدیریت دی .

د ۳۹ کال دوری له میاشتی څخه دتصفیی دلوی مدیریت اجراآت په لاندی ډول دی:

۱ - د تحقق او محسوبی سندونو ویزه (۱۲۸) قطعې چه(۵۵۸۲) قطعی اسنادلری او د (۲۴۵۶۶۴۶۸ر۱۷) افغانیو څخه عبارت دی، ددولت په ګټه موضوعی پیسی (۳۰۵۶۸۴ر۷۹) افغانی کیږی.

۲ - دقطغن اومزارشریف د ولایتونو د (۳۵) کال دلګښتونو د حسابونو پلټنه چه (۹۸۳۰) پانی سندونه کیږی.

۳- دپکتیا، کندهار اوهرات دولایتونو د(۳۵) کال دوارداتو د حسابونو پلټنه چه(۲۹۸۳۰) پانی سندونه کیږی.

۴-د ګرشك داعلی حکومت، دحبیبی لیسی ،دمالیی دوزارت دفوائد عامی میخانیکی ، دښځو دروغتون ،دمزار شریف دفوائدعامی ،دپوهنی دوزارت دنخشو او کتابو دخانګی د (۳۴) کال دجنسی حسابونو پلټنه چه ۱۸۹۴۲ پانی سندونه کیږی،دغه رنګه پخپله دغه ریاست کښی د حساب اوسندونو ترتیب اونظم ونسق اواداری اجراآت.

دالمپیك ریاست

۱-دوری له لومړی نیټې څخه تر(۲۰)پوری دښځینوې تعلیماتنامه چه دالمپیك دریاست له خوا جوړه شوی ده ،دقطغن اومزارشریف په ولایتونو ،دشبرغان اومیمنی په اعلی حکومتونو کښې دفنی مدیر په ذریعه عملی شوه.

له دی کبله چه یوشمیر پهلوانان اوښځو تنه نورداتلتیك دپاره دایتالیې په بین المللی المپیاکښی ګډون وکړی دالمپیك ریاست په بین المللی سیستم سره د کابل دتولو پهلوانانو ترمنځ دلوبو مسابقه جوړه کړه چه له هغو څخه اته تنه لاندی پهلوانان دلومړی وزن څخه تر اتم وزن پوری تاکل شوی اوایتالیې ته دتګ چانس ورکړه شو.

۱ - خلیفه نظام په اتم وزن کښی
۲- ښاغلی محی الدین په اوم وزن کښی
۳- « محمد آصف په شپږم وزن کښی
۴- « سلطان محمد په پنځم وزن کښی
۵- « امیر جان په څلرم وزن کښی
۶- « محمد ابراهیم په دریم وزن کښی

۷- شاغلی غلام حضرت په دوهم وزن کښی
۸- « فیض محمد په لومړی وزن کښی
پنځه تنه لاندی لوبغاړی دائتلیک دپاره وټاکل شوه :
۱- شاغلي عبدالهادی د ځغاستی د پاره
۲- « علی احمد « «
۳- « عبدالغفار « «
٤- « سید حبیب « «
٥- « محمد حکیم دنیزی اچولو دپاره
سږ کال دګران هیواد د خپلوا کۍ په جشن کښې دباندنیو هیوادودفټبال ،ها کی او تیس تیمونه رابلل شوی دی،له شوروی اتحاد څخه دفټبال اواسپارنک تیم
له ولسی چین څخه دباسکټبال تیم
له هندڅخه دها کی یوتیم اودفټبال تیم ددروتنو تیس بازانو سره .

داداری پلټنی ریاست:

د ۳۸ کال دوږی څخه بیاتراوسه پووی دغه ریاست اجراآت په لاندی ډول دی:
الف (۳۷) فقرې دمراتبو دتیرولونه وروسته دعملی کېدو دپاره مربوطو څایونه لیږل شوی دی .
ب (۳۸) فقرې دتولنی غړو او تحقیق ته سپارل شوی دی
ج- دغولاندنی څایونه دپلټنې هیئتونه لیږل شوی دی :
۱- د هوتلونو ریاست ته
۲ - د کر هنی بانک ته
۳- دسپین غر ترانسپورت ته
٤- نقلیا تو ته
٥- ننګر هار ته
٦- دپستک خان دمخکو داضافه جریبو د معلومولو دپاره
۷- د قطغن ولایت ته
۸ - د کند هار ولایت ته
۹ دویپو دپلټنی دپانود تحقیق د پاره.

اعلیحضرت معظم همایونی دبزکشی دتیمونو په‌مشرانو شاهانه نوازش فرمائی

په تهران کښې دښاغلی صدر اعظم دسفرله منظر و څخه:

اعلیحضرت دایران شاهنشاه دښاغلي سردار محمدداؤد صدر اعظم سره

د کابل دولایت دمکلفیت دچارو د پلټنې په غرض .

دعمومی محاکماتو ریاست :

الف - ۳۵ فقری د۳۸ کال دوږی له میاشتی څخه د۳۸ کال ترپایه پوری دتمیز غوښتلو دپاره را رسید لی دی.

ب - ۸ فقری د۳۹ کال وری دمیاشتی څخه د۳۹ کال دغبر گولی ترمیاشتی پوری دتمیزغوښتلو دپاره رارسیدلی دی.

ج - (۱۸) فقری د۳۹ کال دوری له ۱۲ نیټی څخه فیصله شوی دتطبیق اوعملی کیدو دپاره مربوطو ځایو ته لیږل شوی دی .

د - (٦) فقری داصولی نیمگړتیاؤ دسمون دپاره ردشوی دی .

او د ۳۹ کال دچنگاښ له اول څخه د۱۳۳۹ کال دزمری ترپایه پوری (۱۵) فقری فیصله شوی دی .

دمرافعی محکمه :

(۳۲) فیصلی د ۳۸ کال دوږی له میاشتی څخه د۳۹ کال دغبر گولی ترمیاشتی پوری دمرافعه محکمی له خوا صادری شوی دی.

دصدارت عظمی دقوانینو دتدوین او تدقیق ریاست:

ددغه مدیریت دوظیفو لایحه :

۱ - دصدارت عظمی دمربوطو چارو دهر ډول حقوقی مسائلو تدقیق او دهغو په باب دنظریاتو څرگندول.

۲ - دحقوقی پرنسیبونو او دحکومت دسیاست له مخی دقوانینو، نظامنامو او تعلیماتنامو دپروژو تدقیق چه دصدارت عظمی یا وزارتونو مستقلو ریاستونو او دنورو حکومتی دایرو له خوا ترتیب کیږی

تبصره: که دغه پروژی جزئی سمون وغواړي دغه څانگه ئی اجرا کوي او که داسی نه وی دنظریاتو دڅرگندولو دپاره مربوطو دایرو ته استول کیږی.

۳- ترخپله وسه پوری دبائدنیو دولتو دقانونی او اداری موضوعاتو تدقیق داستفادی دپاره .

٤- دهغو وظیفو سرته رسیدل چه دصدر اعظم له خوا دغی څانگی ته سپارل کیږی.

دغه مدیریت لکه چه دهغه دوظایفو له لایحی څخه څرگندیږی دهیواد داجرائیه جارو په ساحه کښی په هغو تدوین شوی قدانینو او تصویبونو کښی غور او دقت کوی چه دملی شورا څخه تیر شوی او یا په هغه کښی چه تعدیلات او ضمیمی پکښی منځ ته راځي .

دحقوقي پرينسيبونو او په دننه هيواد کښې دحکومت دسياست له حيثه دغه مديريت غوراودقت کوي بلکه ترخپله وسه پوري کوښښ کوي چه دعلمي منابعو اودنړۍ دمترقي هيوادودقانوني خپرونو څخه هم خبرشي اودهيواددننه د مقرراتو، اصولنامو، لوايحو او نظامنامو دانکشاف او ښه کيدو په غرض دمحيط دشرايطو اواقتضاآتو سره سم خپل مقايسوي تطبيقات و کوي اودباندنيو هيوادوله نويو تدبيرو څخه استفاده وکړي، له دي کبله دقوانينو مديريت تر اوسه دنړۍ دډيرو پر مختللو هيوادو څخه يوشمير علمي اوحقوقي کتابونه رانيولي دي چه دقوانينو دتدوين او تفسير دپاره مهم ماخذونه ګڼل کيږي اوغواړي چه وروسته له دې نه هم دخپل کتابځي دانکشاف وپراختيا له پاره د خارجي هيوادودډيرومجلو اوحقوقي او قانوني خپرونوسره مفاهمه و کړي اودهغوله تاکتيکي ګټو روتدبيرو څخه ګټه واخلي.

دغه مديريت دهيواد دلايقو اوپوهوترجمه کونکو په مرسته دځينو ګټوروعلمي کتابونوترجمي ته هڅه کړي چه دغه ډول کتابونه دهيوادوالو دحقوقي ذهنيت په روښانو لو اوداذهانو په تنوير کښې لوي خدمت کوي، تراوسه پوري دقوانينومديريت دوالاحضرت صدراعظم دارشاداتو او صوابديدله مخي دخپل کتابځي دتقويې له پاره دمصر، سوريې، عراق، ايران، ترکيې، انګلستان، فرانسي ايټاليې اوسويس څخه يوشمير حقوقي اوقانوني کتابونه رانيولي اودهمدغه هيوادود کتابځيو مفصل لستونه ئي غونډ کړي اوهيله ده چه له دغو ګرانو ذخيرو څخه ددغه مديريت ددائمي اوافتخاري غړو او حقوقي مشاورينو په مرسته دهيواددادارى اوقانوني سيستم دانکشاف اوسمون دپاره دپخوانه زياته استفاده وکړي.

يوبل مهم هدف چه دغه مديريت ئي له څه مودي راهيسي دحصول په لاره کښې زيار باسي ديوي جريدي يامجلي خپرول دي چه هغوله دټولو مامورينو دولتي اوغيردولتي کار کوونکو په منځ کښې دقانوني تصويبونو اواداري چارو دپرينسيبو دخپرولو وظيفه په غاړه لري.

تر کومه ځايه چه موږ خبر يو دنړۍ دډيرمترقي هيوادونه دهغو نظامنامو اودستورنامو خپرولو د پاره چه نوي غواړي خپلي قانوني مرحلي تيري کړي مخصوصي جريدي خپروي دهمدغه کبله دغه مديريت هم غواړي چه پخپل دغه هيله کښې بريالي شي.

هغه پروژې، لايحې او تعليماتنامې چه داداري ضروري مقضياتو له مخي دوزارتونو اودولتي ادارو له خو ترتيب کيږي اودغه مديريت ته ئي دغوراودقت دپاره راليږي دقوانينو مديريت وروسته له هغه نه چه دخپلو دايمي غړو په واسطه ددولتي دټولو جاريه اصولنامو اوقنينو دموافقت يامخالفت په لحاظ مطابق له دغو پروژو سره خپل مقايسوي تطبيقات سرته ورسول دځينو جنجالي مادودحل

دپاره دوزارتونو اودولتی دایرو نمایندگان رانواړی چه دهغو په باره کښې لازم تصویبونه کیږی
په دغو لاندی پروژو کښې دقوانینو مدیریت په ۳۸ کال کښې تدقیقات کړی دی :
دمالیی دوزارت مربوط دقاچاق برۍ دبندولو پروژه.

۲ ـ دمالیاتو برعایداتو دقانون پروژه چه دمالیی وزارت ترتیب کړی اودتدقیق دپاره ئې دغه مدیت ته رالیږلې ده.

۳ـ دتجارتي محاکماتو داصول دقانون پروژه .

٤ـ د کرهڼی دټولنو دقانون پروژه چه دغه مدیریت ته د کرهڼی وزارت دتدقیق دپاره رالیږلی ده .

٥ ـ د کرهڼی دټولنی دداخلی وظیفو داصول پروژه چه دغه مدیریت ته « « « « « « « .

٦ ـ د کرهڼی په ټولنو کښې دانتخاباتو تعلیماتنامه « « « « « « « .

۷ ـ دمالو او دموټر دسپرلۍ ددلال دپاره تعلیماتنامه .

هغه پروژی چه په دغه مدیریت کښې دوالاحضرت صدراعظم دامریی له مخی ترتیب او تدوین شوی اوتراوسه پوری ئی قانونی مرحلی نه دی تیری کړی په لاندی ډول دی :

۱ ـ دعامه تکالیفو دقانون پروژه چه دښاغلی صدراعظم په امراولارښوونه دزیات تدقیق دپاره داخلی وزارت ته لیږل شوی ده .

۲ ـ دځایو داجاره کولو دقانون پروژه چه دهغی دمسودی دترتیب اوفصل بندۍ نه وروسته دوالاحضرت صدراعظم په لارښوونه دداخلی وزارت دښاروالی اوعدلیی دوزارت نمایندگانو دتدقیق دغړو په حیث ددغی پروژی موادپخپلو پرله پسی غونډو کښې ترغوراوڅیړنی لاندی نیولی دی.

۳ ـ دقاضیانو دلباسو دتعلیماتنامی پروژه چه دعدلیی دوزارت دنظریی داخیستلو دپاره هغه وزارت ته لیږل شوی ده .

٤ ـ داضافه کارۍ پروژه.

اوپه دی وختو کښې چه دنیکه مرغه اجتماعی تحولات په هیواد کښې مینځ ته راغلی دی دا ایجابوی چه نه یواځی په صناعتی چارو کښې دمیرمنو ډله مرسته وکړی بلکه په نورو شقو قو کښې هم شاملی شی لکه چه همدا اوس په دولتی دایر، وموسسو اودفترو کښې هم دهغو شمیرورځ په ورځ زیاتیږی نو په دواړو خواو کی دمیرمنو دډلی دتشویق لپاره ځینی قواعداومقررات باید مینځ ته راشی ، دهمدی کبله دغه مدیریت دحکومت دښو نظریاتو له مخی دښځو داستخدام پروژه ترتیب اوتدوین کړی دصدارت عظمی دلوړ مقام دهدایت اخیستلو نه وروسته دزیات تدقیق دپاره دپوهنی وزارت ته لیږل شو یده .

٥ ـ دښځو داستخدام پروژه .

٦ ـ دتیزونو دقضاوت اوسنجش لائحه (دپوهنتون دریاست مربوط)

۷ ـ دجنائي تحقیقاتو تعلیماتنامه .

ډیپلان وزارت

تشکیل:

وزیر . . . . . .

معین په لمړۍ رتبه

ع ، ص ښاغلی عبدالحی عزیز

د قلم مخصوص مدیریت :

په	څلرمه	رتبه	یو تن
په	(٦)	«	« «

د تتبعاتو او احصائیې ریاست :

رئیس په دوهمه رتبه ع،ص ښاغلی عبدالله یفلتی

مرستیال	په	(٣)	رتبه یو تن

د بشری قواؤ مدیریت:

په	(٤)	رتبه	یو تن
په	(٥)	«	« «
په	(٦)	«	« «

د کتابخی مدیریت:

په	(٥)	رتبه	یو تن
په	(٦)	«	« «

د رپوټونو مدیریت:

په	(٤)	رتبه	یو تن
په	(٥)	«	« «
په	(٦)	«	« «

د تتبعاتو او تحلیلاتو مدیریت :

په	(٤)	رتبه	یو تن
په	(٥)	«	دوه تنه
په	(٦)	«	یو تن

ACKU

د احصائیې مدیریت :

په	(٤)	رتبه	یو تن
په	(٥)	«	(٢) تنه
په	(٦)	«	(٢) «
په	(٧)	«	(٢) «

دپلان ریاست

رئیس په دوهمه رتبه‌ع ، ص بناغلی عبدالستار شالیزی د کفیل په حیث مرستیال په (٣) رتبه یو تن

د اقتصادی توحید او انسجام مدیریت :

په	(٤)	رتبه	یوتن
په	(٥)	«	« «
په	(٦)	«	دوه تنه

د اجتماعی خدمتونو مدیریت :

په	(٤)	رتبه	یوتن
په	(٥)	«	« «
په	(٦)	«	« «

د مالیې او بانکداری مدیریت :

په	(٤)	رتبه	یو تن
په	(٥)	«	« «
په	(٦)	«	« «

د کانو او صنایعو مدیریت:

په	(٤)	رتبه	یوتن
په	(٥)	«	« «
په	(٦)	«	« «

د تجارت مدیریت :

په	(٤)	رتبه	یوتن
په	(٥)	«	« «
	(٦)	«	« «

ACKU

دپلان دوزارت دتبعاتو او احصائیی

دریاست اجراآت

دپلان دوزارت دتبعاتو او احصائیې ریاست دهیواد دټولو احصائیوی چارو دغونډولو او ترتیب، دنتایجو دراایستلو، اوداقتصادي حالاتو دتحلیل په غرض پرانیستل شوی دی چه دهغوځانګو دورسپارل شویو وظیفو له مخې دیوکلن اجراآتو رپوټ په لاندې ډول وړاندې کیږی :

(۱) دبشري قواو ځانګه :

ددغی ځانګی اساسی وظیفه داده چه د ماهرو کارکوونکو، عادی کارکوونکو او تعلیمیافته کسانو احصائیه اودبین المللی دندود تصنیف له مخې دهغو ددندې اووظیفی تفصیلات راغونډوی، دغی ځانګی د ۱۳۳۸ کال دوری په میاشت کښی په ازمویښتی ډول دبشری قواود کمیسیون په غوښتنه دفنی پرسونل، تعلیمیافته کارکوونکو اوعادی کارکوونکو په باب دمعلوماتو په راغونډولو کښی اقدام وکړ، وروسته له هغه نه یی دزیاتی تجربی له کبله دبشری قواودیوتن متخصص په مرسته اودبشری قواو په لارښوونه دمتحدالشکلو فورمو اوجدولونو په ترتیبولو پیل وکړی اوخپل فعالیت ته یی دوو مقصدونو دپرمختګ له پاره اختصاص ورکړ:

الف - د اختصاصی تعلیمیافته ګانو په باب د معلوماتو غونډول. مقصد داختصاصی تعلیمیافته ګانو څخه ټول هغه کسان دی چه د کابل اودباندنیو هیوادو له پوهنتونو نوڅخه راوتلی یا یی دسکالرشیپ، فیلوشپ او نورو سایلو له لاری په دباندنیو هیوادو کښی تحصیل کړی وی، ددغو کسانو دبشپړلست دتیارولو دپاره موږ په کابل او ولایتونو کښی ټولو دولتی اوخصوصی دایرو ته تیاری فورمی لیږلی چه دخانه پوریونه وروسته بیرته دمربوطو دایرو له خوا موږ ته راوسپارلی شوې له دغه حیثه پنځه سوه فورمی خانه پوری شوی دهر تعلیمیافته شهرت اومیزات په ملی راجستر کښی ثبت شول.

ب - داستخدام دبازار په باب دمعلوماتو حاصلول :

د کار دعامل له حیثه ئی دهیواد داقتصادی موقف دتاکلو دپاره دغه کارته هڅه کړې او له دې کبله چه دغه ځانګه نوې پرانیستل شوې ده اوس یی په تجربوې ډول فعالیت د کابل په ولایت پورې محدوددې دولتی اوخصوصی اوه سوه و پنځوس داستخدام واحدو ته داوس، شپږو میاشتو پخوا شپږو میاشتو آینده د کارکوونکو دشمیر دندوداو تصنیف په باب متحدالشکله فورمی ولیږل شوې چه تر اوسه په سلو کښی اویا فورمی دخانه پوری نه وروسته بیرته دغه ځانګی ته رالیږل شوی چه ژر به دنورو فورمو درارسیدلو نه

نه وروسته دنار ینو اوښځو دفني اوعادي کار کوونکو په باب دهغو ددندو له حیثه یو رپوټ تیار شي.

(۲) نوری څانګی:

په عمومي ډول ددغو څانګو وظیفی دمالی ، بانکی ، کرهنی ، صنعتی ، روغتیا ، مخابراتی ، تجارتی اوعرفانی بیلو بیلو احصائیو غونډول اودنفوس شماری مربوطی مسئلی دی ، چه څرنګه والی ، د غونډ ولو ترتیب اوفعالیت ئی په لاندی ډول لیکل کیږی : په عمومی ډول دهیواد دمالی چارو اوپه خصوصی ډول ددولت دمالی حالت په باره کښې دعایداتو ، لګښتونو ،خارجی اوداخلی پورونو اودغه رنګه دولتی اوخصوصی پانګو له لارې معلومات راغونډ شوی دی لکه چه د (۳۸ - ۳۹) او(۳۹ - ٤۰)مالی کلونو دپاره په تخمینی ډول اود(۳٦ - ۳۷)،(۳۷ - ۳۸)او(۳۸ - ۳۹) مالی کلونو دپاره په حقیقی ډول دمالیی دوزارت دمیاشتنی رپوټونو له مخی ددولت د وارداتو په باب معلومات غونډاوترتیب شوی دی.

بایدوویل شی چه د۳۸ - ۳۹ مالی کال په لومړیو پنځو میاشتو کښی واردات په حقیقی ډول او په نورو اوو میاشتو کښی تخمینی دې ددولت دلګښتونو مربوط ارقام هم ترهغه ځایه پوری چه د مربوطو دایرو رپوټونه ددغی څانګی لاس ته راځی دبشپړیدو په حال کښی دی هیله ده چه دمربوطو دایرو په مرسته دنورو پاتو کلونو لګښتونه ژر تهیه او بشپړ شی.

ددولت،دولتی اوخصوصی موسسو،خارجی اوداخلی پورونو معلومات چه تیر کال د۳۷ کال د کب دمیاشتی ترپایه خپور شوی وو،سبز کال داهم دهغو تفصیلاتو سره چه د۳۸ کادپرمختګ په کتنه کښی خپور شوی د۳۸ کال د کب میاشتی ترپایه غونډاوترتیب شوی دی .

دبانکدای په برخه کښی دبیلو بیلو بانکونو دشیتو بیلانس دهغی نمونی له مخی چه دپلان په وزارت کښی تیارشوی اوپه هغه کښی په ۳۷ کال کښی د بانکونو دفعالیت حالت څرګند دی دهر بانک دګټی اوتاوان دحسابونو سره یو ځای تهیه او په مفصل ډول به دپلان دوزارت د۳۹ کال په نشریه کښی خپورشی، په دغه باره کښی فرعی جدولونه هم تیار شوی دی چه دهغو له مخی په۳۷ کال کښی دهیواد پولی حالت تحلیل شوی اومربوطو مقاماتو ته سپارل کیږی.

په مرکز اوو لایتونو کښی داستهلاک شویو موادودخرده فروشی اوعمده فروشی رقم اوپه کابل کښی دخارجی اسعارو نرخ په ۳۸ کال کښی تهیه اوراغونډ شو.باید وویل شی چه دغه کار دافغانستان بانک،ملی بانک او پښتنی تجارتی بانک له خوا کیږی دبانکونو په مرسته دچمن،پاراچنار

پېښور، امرتسر، ډیلی، بمبیی او هامبورگ په بازارونو کښی هم دافغانی صادراتی مالونو دعمده فروشۍ نرخونه د۳۸ کال دپاره تهیه شوی دی.

دمخابراتو په شق کښی دپست، تلگراف اوراډیو په برخه کښی (تخنیکی او نشراتی) د۳۸ کال دپاره احصائیه غونډه شوی مربوطو دایروته دپلان دوزارت ورلیږل شوی فورمی د۳۸ کال دشپږو لومړیو میاشتو له پاره بیرته رالیږل شوی او نوری هم درارسیدلو په حال کښی دی. دهغو معلوماتو له مخی چه لاس ته راغلی دی تقریباً سل عدده فرعی جدولونه تیار شوی دی او د۳۹ کال دپرمختگ په کتنه کښی به خپاره شی.

دخارجی تجارت داحصائیی په برخه کښی چه دتجارت وزارت یی هر کال په مرتب ډول دعمومو داستفادې دپاره خپروی دپلان وزارت په ځینو برخو کښی په مستقیم ډول هڅه کړې لکه چه دپټرولو دموټر دروغنیاتو او پرزو دتورید په باب ارقام ددولتی انحصاراتو له خوا د۳۷ کال دپاره راغونډ، دکود په سیستم ترتیب او دهغه اسعاری نرخ په افغانیو سنجول شوی او په مخصوصو جدولونو کښی داخل شو.

دمسافرانو دشمیر او دهغو مالونو داندازې په باب معلومات او مطلوبه احصائیه لاس ته راغله چه په ۳۸ کال کښی دهواله لاری هیواد ته راغلی او تللی دی، صنعتی احصائیه چه په ۳۸ کال کښی تیاره شوی په لاندی ډول ده:

الف- دروغتیا دمؤسسو شمیر.

ب- دساری ناروغانو دتداوی شویو کسانو شمیر.

ج- په افغانستان کښی دروغتیا دتسهیلاتو دراغونډولو اندازه او دهیواد دروغتیا نورفعالیتونه.

دنفوس شماری په برخه کښی چه دټولو هیوادو دمهمو اجتماعی او اقتصادی پرابلمو څخه ده داحصائیی ریاست داحصائیوی چارو دمرکزی اداری له حیثه په آینده کښی د هیواد دعمومی نفوس شماری دپروگرام او پلان دجوړولو په غرض دملگرو ملتو د متخصصینو، دپلان دوزارت دداخلی او خارجی متخصصینو دداخلی او کرهنی دوزارتونو دمامورینو په مرسته په ازمویښتی او دنمونی په ډول په ۳۸ کال کښی کابل ته نژدې په (ده خدای داد) کښی دنفوس شماری او د کرهنی داحصائیی په اخستلو پیل وکړ.

په هغو پروژو کښی چه دنورو هیوادو او دولتی بیلو اداروا و مؤسسو په مرسته سرته رسیږی داحصائیی څانگی دهغو افغانیو دخبرتیا په باب چه ددولت یا دولتی مؤسسو له خوا هری پروژی دسرته رسیدلو په لاره کښی خرڅیږی اقدام کړی او غواړی چه دغه احصائیه را غونډه کړی.

سربیره پردې داحصائیی څانگه په دی مکلفه ده چه بین المللی مؤسسوا و دنورو هیوادو اقتصادی

معظم تولوا ك دد ری ریـگه نوار په پری کولو سره د گـلبهار دنساجی فابریکه پرانیزی

زمو ږ ګران پاچا دجنګلک دفا بر یکې دیوه ماشین په باب دیو تن فنې مامورځخه تو ضیحات غواړی

او احصائیوی مؤسسو ته د احصائیی بیل بیل معلومات تهیه او تیار کړی او د ضرورت په وخت کښی دهغو سوالونو ته جواب روایی .

(۳)- د تتبعاتو او تحلیلاتو څانګه :

د دغی څانګی وظیفه د بشری قواو او احصائیی د څانګو د وظیفو سره مستقیمه اړه لری، وروسته له هغه نه چه احصائیی غونډی او مربوط جدولونه تیار شی هغه د تحلیلاتو څانګی تـه سپارل کیږی په دغه څانګه کښی نوموړی معلومات خپله وروستی مرحله تیروی په هره برخه کښی د غور او تدقیق له کبله دغه څانګه لازمی نتیجی دلنډو احصائیوی جدولونو او ګرافونو په ډول د لازمو تشریحاتو سره ترتیب او وړاندی کوی

د پلان د ریاست اجراآت

د دغه ریاست اساسی مسئولیت دادی چه په انکشافی پلانو کښی د طرح او بیا کتنی وظیفه په غاړه لری، د دې مقصد له پاره د پلان د پرمختګ مهم مفردات او د اقتصادی خط مشی سیاست د پروګرامو په تهیه او ترتیب کښی وزارت پیشنهاد او وړاندی کوی دغه ریاست د پلان بیل بیل شقوق توحید او منظم ګرزوی ځکه چه یوه مهمه وظیفه یی په هیواد کښی د راتلونکو پلانو طرح کول دی نو له دی لامله د دغه مقصد د پاره یی د دوهم پنځ کلن پلان په تیارولو کښی ابتدائی اقدامات کړی او له هم اوس څخه یی تتبعاتو او د احصائیی غونډ ولو ته ملاتړلی په تیره د کرهنی ، ابیاری او بریښنا دقو او په بیلو بیلو شقو قو کښی یی په یولړ مقدماتی سروې لاس پوری کړی ، دغه رنګه د مالیی او مربوطو وراز تونو په مرسته یی د مالی حالت په نظر کښی نیولو سره د پلا ن پیش بینی شوی هدفو نه ، مهمی پروژې او هغه پروژې چه ترا جرا لاندی دې تثبیت کړې او د پلا ن د پنځم کال د پا ره یی د هر وزارت بودجه او انکشافی پروګرام ټا کلی دی ، د هغو مشکلا تو او خنډ ونو په لیری کولو کښی یی تر ممکنی اندازې کوښښ کړی چه د فینانسمان او هم غیر پولی مسئلو له حیثه په مستقیم یا غیر مستقیم ډول د انکشافی پروژو په اجرا کولو کښی تر اوسه منځ ته راغلی دې دغه ریاست دغه لاندې او مدیر یتونه لری :

کـرهنه او ابیاری ، ما لی او بانکداري ، تجا رت ، حمل ونقل او مواصلات ، معا دن او روغتیا ، فرهنګی او اجتما عی ، تو حید او انسجام .

د کر هنی او ابیاری مدیرت د کرهنی او فوائد عامی د وزار تونو او د هنامد دسیمی په مرسته په عمومی ډول په هیواد کښی د کرهنی د حالاتو ، د او بود منابعو پیدا کولو ، د بریښنا د قو او د انکشاف لار ی چاری تر کتنی او مطالعی لاندی نیولی دی . دغه مدیریت په ۳۸ کال کښی په دغه باب ګټور معلومات حاصل کړی او پر هغه اوس څیړ نه او غور کیږ ی .

دمالی اوبانکداری مدیریت: دغه مدیریت په عمومی ډول دانکشافی پروژو ، مالی حالت اوددغو پروژودفینانسمان عملی کول ترمطالعی لاندی نیولی دتیرو کلودلګښتونواودپلان دوروستی کال دحالت اوددغو پروژودلګښت دتا کلو دلاس ته راوستلو په باب یی متحدالشکل جدولو نه تیار کړی دی . دغه څانګه له هم اوس څخه دمالیی دوز ارت سره ددوهم پنبز ګلن انکشافی پلان دبود جی په تیار ولو کښی په خبرولګیا ده .

ددمخکنیو تتبعاتو په لړ کښی دبانکونو په باب د زیاتو مطالعا تو نه وروسته دبا نکو نو پر قا نو ن او دحسا بونو ، امانتونو اودامانت ایښودلو دحقوقود محاسبی په شمیر کښی پرزیاتوب با ند یې دد غه مدیر یت له خوادبیا کتنی په باره کښی جامع پیشنهادونه شوی دی. دغه رنګه داسعار ودتباد لی په برخه کښی په خصوصی ډول اودهیواد دمالی حالت په باب په عمومی ډول ددغی څانګی له خوا دهیواد داقتصادي انکشاف له پاره دنو یومنا بعو په پیدا کولو کښی دما لیی د وزا رت په مرسته ز یا تی مطالعی شو ی دی .

دتجارت مدیریت : دغه څا نګه دافغا نستان دداخلی اوخا رجی سودا ګر یو د چا رو سره سرو کارلری ،اودسودا ګری چه برخه کښی دپلان دهدفونو دپرمختګ په لاره کښی مو ظفه ده ، له دې کبله دتجارت دوزارت ، دتجارت داطاقودریاست ، تجارتی محکمو اودډولو نو تجارتی شر کتو نوسره په خبر واترولګیاده اودهغوداجرا اتورپوټ لاس ته ر اولی ، لکه چه په ۱۳۳۸ کال کښی یی دافغانستان دداخلی اوخارجی سودا ګری دانکشاف په باب نسبتاً یو کافی ر پوټ میندلی دي . دغه رنګه دسودا ګری په چارو کښی دبین المللی تړونو او دتجا رتی قو ا نینو ، شر کتونو دچارو اوپه هیو اد کښی دخارجی پانګی دپکارا چولو په باب یی ډیری مطا لعی او کتنی کړي دي .

دتوریزمی خدمتونو انکشاف چه دحکومت له نظریواو مهمو مسئلو څخه دی دهغه دانکشافی عواملولو مړی مرحلی ترمطالعی لاندی دی چه په دغه باب دخارجی کمپنیو له خوادځینو پیشنهادو سره دپلان وزارت ته وړاندی شوی دی په دغه ډول یی دتیروشویو اجرا اتو په لړ کښی د عمو می تجارت دموافقه لیك په مرامونو ، تعرفو داخلی اوخارجی سودا ګری ، اونورو تجا ر تی چارو کښی دهیواد دتجارتی حالت دښه کیدو په غرض دتدقیق اومطالعی له پاره یو پروګرام په لاس کښی دي .

دحمل ونقل اومواصلا تو مدیریت : دغه مدیریت دهیواد په ټولو مخابراتی اومو اصلاتی چارو کښی ددولت دانکشافی اجرا آتو اولګښتو نو په باب په ۳۸ کال کښی بشپړ معلومات غونډ

کړی دی دفواید عامی اومخابر اتودوزارتونو، دملکی هو انوردی اوعمو می ترا نسپورټ دریاستونو سره ددغی څانګی تماس زیات دی ، ددغه مدیریت درپوټ لهمخی دهیواد د مخابراتو اومواصلاتو پهساحو کښی دقدروړ پرمختګو نه شوی دی .

د کانو او صنایعو مدیریت : د غه څانګه د صنعتی مو سسو سره د صنعتی د ستګاؤ دانکشاف اوپرانستلو پهساحه کښی هرډول مرستی کوی، او زیار با سی چه په دغه باب د پانګی پکار اچول چمتو کړی او د مر بوط وزارت سره تل پـه تما س کښی ده چـه د هیواد دمعدنی منابعو څخه استفاده شوې او دغه منابع ژرپکارو لویږی .

فرهنګی او اجتماعی مد یر یت : د غه څانګه چه دروغتیا ، پوهنی ، د کلیو اوښاروالی د انکشاف په چارو کښی د کتنی اومطا لعی وظیفه په غاړه لرې دپلا ن پـه څلرم کال کښی یی دلاند نیومؤسسو په باب دغه اجرا آ ت کړې دې :

(۱) - معارف: داجتماعی خد متونومد یریت دپلا ن دوزارت دبشرې قواود څا نګی په مرسته کوښښ کوې چـه دهیواد دعمومی اړتیاله حیثه دروزنی د ډول اودفنی کسانو اوتعلیمیافته ګانو لومړنی ضرورتونه وسنجوې اود پوهنی دراتلونکو پلا نو په تیا رولو کښی د اسی لارې ولټوې چه له یوې خوازموږ لومړنۍ او مهمی اړتیاوې ترسره اوله بلی خواد روز نی دډ ول اود هغی دغوښتنی په منځ کښی موا زنه ټینګه شی .

(۲) - روغتیا : د اجتماعی خـد متونو څانګه د روغتیا د وزارت فعالیتو نه په دقت سره ګوری ، دانکشافی تجربواو مجاد لوی لاروڅخه په استفاده کولوسره دهغو په راتلونکی پلا نو کښی مؤثری لاری چاری مطا لعه کوی .

(۳) - د کلیوانکشاف : په افغانستان کښی د کلیتودانکشاف له پرانستلو څخه شپږ کال لانه کیږ ی اودغه څانګه دتجربی په حال کښی ده سره بیره پر د غه ئی هم د کـلیود انکشاف اولارښوونی ګټوری او مؤثری لاری ترژوری کتنی لاندی نیولی اودتیرشویو تجربوله مخی یی کوښښ کړی دی چه د کلیوپه پروژو کښی د فعالیت دډول اولارو چارو تغیرمعرفی کړی .

دمحیطدلاس ته راغلوتجربوله مخی د کلی هرډول انکشاف اوپرمختګ ته چمتودې چه د غه خبره موږ ته دهیواد د را تلو نکی لویوا نکشا فا تو زیری را کوی . لکه چه په نورستان کښی دهلکانو او نجونو ګډ لومړی ښو ونځی پرانیستل شو ، داجتماعی خد متونومد یریت داجتماعی لویومر کزوپه لیروځایو کښی دانکشافی مؤثروفعالیتو امکان تر کتنی لا ندې نیولی دی .

(٤) - ښاروالی: داجتماعی خدمتونو څانګی دپلان په څلورم کا ل کښی د ښاروالی په مرسته

دروغتیا ، تعمیراتو ، داوبورسولود نوې سیستم ، دسیلا وو د کنټرو ل ا ونو رو له حیثه د کابل دښارلومړنۍ اړتیاوی تر کتنی لاند ی نیولی اود مربوطو متخصصینو په مرسته یی ښاروالی ته ګټور نظریا ت وړ اند ې کړ ی د ی .

دغه رنګه داجتماعی خد متونومد یریت دښاروالی په اوسنی حالت او مشکلاتو غور کړی . دښاروالی دټولونیمګړوپروژود هغود مشکلا تو دلیر کید و په باب یی له یوې خوا او د نویو پروژوداړتیااومشکلاتوپه شروع کیدو کښی یی له بلی خواپورهـ معلومات حاصل کړ ی دی.

دانسجام اوتوحید مدیـریـت : دغه څانګه چه په عمو می ډو ل د ا نکشا فی هد فو نـود پرمختګ دتوحید اوانسجام مراقبت په غاړه لری ، ددغه وزارت دشپږو مد یریتونو سره تل په خبرواترولګیاده اوغونډ شوی رپوټونه ترژورې کتنی لاند ی نیسی ، اوپه د ې هم مؤ ظفه ده چه دپلان په مربوطومسئلو کښی دهرډول خارجی اوداخلی منابعود پوښتنودپاره دمعلوماتو دیوه مر کزپه حیث چمتووې ، ددغی څانګی مهمه وظیفه دهیواددااقتصاد ې حالت تحلیل د ی ، دغی څانګی دهمد ې مقصد دپاره دهیواد داقتصاد ې پرمختګ په سیرباند ی دپخوانیو کلو نوپه څیر خپلو کتنوته دوام ور کړی د ی .

دپلان دوزارت دخارجی مرستی دارتباط لوی مد یرت

ددغه وزارت د خارجی مرستی دارتبا ط لوې مد یریت چه دخارجی مرستو کوو نکو ادارو اویامؤسسوسره دافغانستان د شاهی حکومت دارتباط مر کزی اداره ده اودتخنیکی اواقتصادی مرستودانسجام اوارتباط دحصول په باب اجرا آت کوی چه دنوموړومنابعو څخه دهیواد بیلوبیلو دایروته رسیږی،خارجی مرستی ا کثره په دغوډولو کیږی اودلاند نیواجرااتو متضمینی د :

(۱) متخصصین : دارتباط لوی مد یریت دافغانستان دادارو د ضر و ر ت وړ د متخصصینو په باب دمرستی کوونکواداروته خبرور کوی کوم وخت چه مرستی کوونکی اداره دغه متخصصین معرفی کوی ،دهغوسوانح ګوری اوداستخدام په باب یی دمربوطو څانګوموافقه لاس ته راولی او مرستی کوونکی اداره خبروی .

هر کله چه متخصصین افغانستان ته راورسیږی ، دغه څانګه یی مربوطودایروته معرفی کوی اود اړتیاوپه باب یی دمربوطوموافقت لیکونوله مخی تیاری کیږی .

(۲)فیلوشپ : دخارجی هیوادونو فیلوشپ اوسکالرشپ چه بیلوبیلو افغانی دایرو ته ور کول کیږی د کاندیدو دمعرفی کولو،اجازی اخستلو،استولو اونورو قانونی مرحلو په باب یی دغه څانګه اجرا ات کو ی .

(٣) - الات اوادوات: دطرح شويو پروژود ضرورت وړالات‌اوادوات که دمرستی کوونکو مؤسسو له خواتهیه شی دهغومربوطوپروژو ته یی سپارې . هغه مرستی چه په ٣٨ کال کښی د خارجی مؤسسو له خوا افغانستان ته رسیدلی په لاندې ډول دي :

(١) دملګرو ملتو تخنیکی مرستی :

په ٣٨ کال کښی‌دملګرو ملتو دتخنیکی مرستی‌اندازه چه دافغانی مؤسسوسره‌ئی کړی‌دی (٦٦٤٧٧٨)ډالروته رسیږ ی چه د هغو څخه (٢١٤٠٠) ډالره د هیواد د طرح شوې پروژود ضرورت وړسامانوپه رانیو لواو نور یی د (٦٤) تنو متخصصینو په ا ستخد ام او (١١) فیلو شپ خرڅ شوی دي . دغه مرستی دملګرو ملتو دعا دي اوانکشافی‌پروګرام لا ندې شوی برسیره پردې دیونیسیف مؤسسی دملا ریا،حمایې‌لکه دارد ناروغیوپه محوه کولواود میندواووړو کوپه تقویه کولو کښی زیاتی مرستی کړی چه په دغه پرور ګرام کښی شاملی نه دی .

څه وخت‌دمخه دملګروملتودنوې جوړشوې صندوق (سپیشل فنډ) له خوا د ١٩٦٠ ع کال دنفوسواو کرهنی داحصائیی اخستلواو بله یی داوبواو مخکو دمنابعو د سروې دپاره دمرستی کولو دوې غوښتنی شوې وې چه په نتیجه کښی ، دغه صندوق چمتوشوچه (١٢٥٧٤٠٠) ډالره د اوبواومخکودمنابعود سروې دپروژې دپاره مرسته و کړې ، په د غه با ب زموږ حکومت هم دیرو یشت ملیونه اواتلس زره‌افغانیې منظور کړې چه د ٣٨ کال د کب د میاشتی په دوهمه نیټه ددواړو خواو څخه د غه موافقه لا سلیك شوه ، له دغی پروژې څخه مقصد دادی چه دقندوز ، کو کچی، کابل ، هیریرود ، فراه‌رود اونورو سیندو نو داویو په‌با ب دقنی معلوماتو دغوندولو او کرهنی‌دلار ښوونې یو مر کز پرانیستل شی چه ددغوپروژو په سرته ر سید و سره دسیندو څخه پوره ا ستفاده و شی .

دتیر کال‌داجرا آتو په رپوټ کښی دملګروملتو دمؤسسی له خواد (او پکس) دبین المللی اداري خدمتونود سرویس پرانیستلویادو نه شوې او ز موږ حکومت له دغه سرویس څخه مرسته غو ښتی ده ، ځکه چه د هغه متخصص مسئو لیت لکه چه نبا یی څرګند نه وُ کوم چه دنو موږی سرویس له خوا افغانستان ته را استول کیدې ، او په عین حال کښی ز موږ غوښتنه دحکومت په نزددمتخصص په مسئولیت‌پوری‌بیخی مشروطه وه ، وروسته له هغه نه چه دملګرو ملتودمؤسسی‌له‌خواموضوع څرګنده اومنظور شوه ، لوړو مقاماتو فیصله و کړه چه اوس د ی دري تنه متخصصین دد غه سرویس څخه راوغوښتل شی ، دوه تنه به‌د کانو اوصنایعو په وزارت او یوتن یی د مخابراتوپه وزارت کښی‌داجرائیه مامورینوپه حیث وظیفه اجرا کړی ، دغه موافقه

د ۳۸ کال دلیندی په (۲) نیټه دپلان دوزارت اوپه کابل کښی دملګرو ملتو دتخنیکي مرستي دهیئت درئیس ترمنځ لاسلیك شوه :

دملګرو ملتودتخنیکی مرستوادارواو دملګرو ملتو اختصاصی مؤسسو لکه د مخا بر اتسو بین المللی اتحادیه، دنړی دمترولوژي مؤسسه ،د کار او کار کو و تکو بین ا لمللی مؤسسه ، دنړی د کرهنی خورا کی مؤسسه ، یونسکو ، دملکی هوانوردی بین المللی مؤسسه ، دنړی دروغتیا مؤسسه ، داتوم دانرژی بین المللی مؤسسه ا و یونسیف ته حق العضویت ور کړشو ، خود(سپیشل فنډ)نو ی جوړشوی صندوق ته زموږ په حق الاشتراك کښی نوردرې زره ډالره زیاتوب وشو اود حق الاشتراك تو له اندازه(۹)زرو ډالروته رسیدي .

دغه رنګه (۳٤٥٦۰۰۰) افغانی دمحلی متخصصینودلګښت او (۲۸۲٦۱۰۰) افغانی په کابل کښی دملګروملتودهیئت داداري لګښت دپاره ور کړ شوی دی،ددغه هیئت اداري لګښت ته لاندې اسعارهم ور کړ شوی دی :

(۱) - (۷۵۰۰) پاکستانی کالداری

(۲) - (۲۳۰۰) سترلنګ پوند

(۳) - (٦۲٦۰)امریکائی ډالره

دلیري څنیځ اواسیادپاره اقتصادی کمیسیون چه مرکزی په بنکاك کښی دی تل د غړو یو هیوادودپاره کنفرانسونه اوسیمینارو نه جوړوی اوپه مخصوصو شقوقو کښی داشخاصو دروزنی دپاره ، دهند او جاپان په څیرد غړو هیوادود یوه هیواد په تر بیوې مرکز کښی فیلډ شپ تهیه کوی ، افغانستان چه د دغه کمیسیون غړی دی تیر کال بی ډاقتصادي کمیسیو ن په د غو کنفرانسو نو کښی ګډون و کړ:

په کراچی کښی دبین المللی لو یو لار و کنفرانس

په بنکا ك کښی اقتصادي او دپرو ګرام جوړولو کنفرانس

په ټوکیو کښی دبریښناد انرژی کنفرانس

په بنکاك کښی دسوداګري کنفرانس

۲-دامریکی دبین المللی مرستی اداره:

الف-دغی اداري دتخنیکی مرستو اندازه په ۳۸ کال کښی دري ملیونه دري سوه زرو ډالروته ورسیده اودهیواد په جوړشویو پروژوباندی دغه پیسی خرڅی شوي .

ب-دامریکی دبین المللی مرستی داداري دمخصوص فنډ مرسته په ۳۸ کال کښی (۱٦۱۳۱۰۰۰) ډالروته ورسیده،دغو پروژوته دغه پیسی منظوری او تخصیص ور کړشو :

جلالتماب نهرو د اعلیحضرت معظم همایو نی په حضو ر کښی

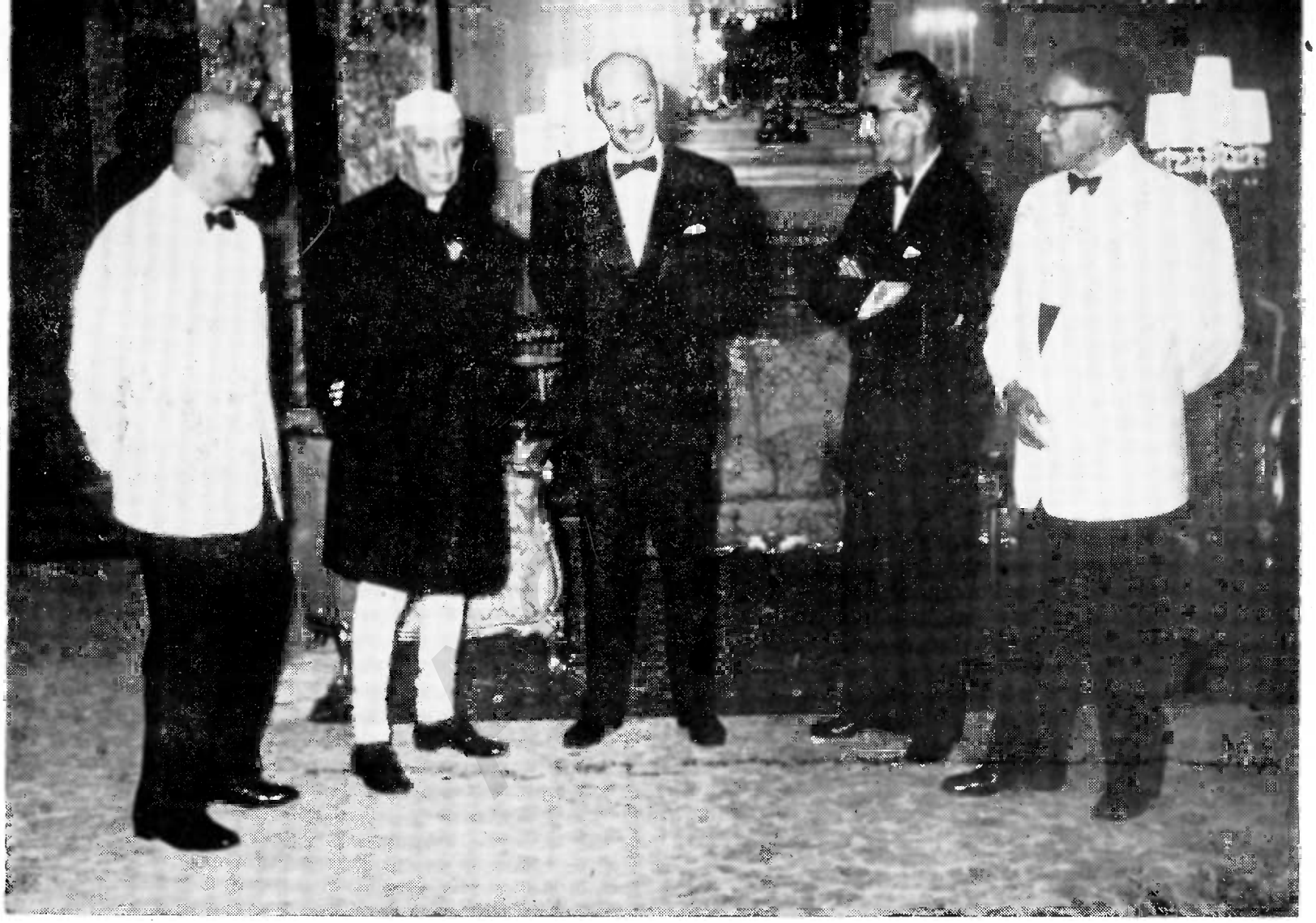

پداسی حال کښی چه دهند صدر اعظم جلالتما ب نهرو داعلیحضرت معظم همایونی په حضور باریاب شویدی : پدغه عکس کښی و الاحضرت مارشال شاولی خان غازی ، و الاحضرت مرحوم مارشال شاه محمود خان غازی او بناغلی صدراعظم هم لیدل کیږی

(۱)ـ دسړ کونود اصلاح او مراقبت پروژې ته (۴۰۰۰۰۰) ډالره
(۲) دهوائی حمل و نقل دانکشاف پروژې ته (۱۱۴۸۱۰۰۰) »
(۳) دارغنداود بریښنا پروژې ته (۱۸۰۱۳۰۰) »
(۴) له هواڅخه دنخشی اخستلو پروژې ته (۱۱۵۰۰۰۰) »
(۵) دتکنیکل سپورټ داداري او محلی متخصصینو لګښت ته (۱۰۰۰۰۰) »
(۶) دهلمند دمنابعو انکشاف ته (۱۱۹۸۷۰۰) »

ج ـ تیر کال دامریکی دوچومځکو داصلاح او احیا داداري دووتنوما مورینو دهلمند سیمه و کتله هغو ددغی اداري دمرستی مسئله دهلمند په سیمه کښی داتازونی دبین المللی مرستی داداری له لاری مطالعه کړې یو رپوټ یی واشنګټن ته ولیږه، نو دامریکی دوچومځکو داصلاح او احیا اداره په دې مؤظفه شوې ده چه د هلمند په سیمه کښی مرسته و کړی ، ښایی چه ددوی مرسته به دسلا او فنی کتنی په ډول وی.

د کلیوالو د ژوندانه دانکشاف په برخه کښی یو تن امریکائی متخصص چه په شرق اردن کښی یی ددهکدې دمشاور په حیث وظیفه اجرا کوله، د کلیوالو دژوندانه په چارو کښی د کتنی او مشورې ور کولو دپاره کابل ته راغی، نو موړی دخپلو کتنو یو رپوټ تیار کړی او مربوطو مقاماتو ته یی وسپاری.

دغه رنګه دامریکی یو څلور کسیز هیئت د کندهار دصنعتی پارك دپروژې په باب د کتنی دپاره افغانستان ته راغی، هغو ځینی سفارشونه و کړه او یو رپوټ یی مربوطی څانګی ته وړاندی کړچه دسفار شونو رپوټ یی مربوط مقام و مانه.

او هم تیر کال دامریکی دبین المللی مرستی اداري دبیمې یو تن متخصص افغانستان ته راولیږه ، چه دبیمې دیوه شرکت دپرانستلو په باب نظریه ور کړی، دغه متخصص په امریکه کښی دبین المللی بیمې دیونامتو کمپنی څخه ؤ او دخپلو کتنو رپوټ یی دتجارت وزارت ته وړاندی کړ .

(۳)ـ په ۳۸ کال کښی بیلو افغانی اداروته دایشیا فونډیشن مرستی:

دایشیا فونډیشن مؤسسی دپوهنی دوزارت ، د کانو او صنایعو دوزارت، دمطبوعاتو د ریاست او د کلیو د انکشاف دریاست سره مرسته کړې او ددغی مؤسسی دمرستو اندازه تیر کال (۱۱۱۶۴۰) ډالر و او (۸۷۴۹۲۵/۵۰) افغانیو ته ورسیده .

(۴)ـ دالمان دفیډرالی جمهوریت تخنیکی مرستی :

تیر کال دالمانیانو مرسته دافغانستان سره د کرهنی ،اقتصاد، تخنیکی ښوونځیو د تکامل، دجیالوجی

سرویس اوداوبو داقتصادی مراقبت داداري په ساحه کښی له څلورو ملیو نومار کو څخه زیاته وه علاوه پردي چه افغانی ځوانانو ته یی یوشمیر فیلوشپ ور کړ ، ددغی مرستی په لړ کښی یي یوهیئت دجیالوجی څیړنو اوبل هیئت یی دهایډرو لوژي دپاره د کانو او صنایعو په وزارت کښی مؤظف او هم یی یو څلور کسیز هیئت داقتصادي مشاورینو په حیث دپلان په وزارت کښی وظیفه اجرا کوی اوبل هیئت یی دپوهنی په تخنیکی ښوونځی کښی په ښوونه لګیادی.

(٥)ـ دفرانسی تخنیکی مرستی:

دهغی تخنیکی موافقی له مخی چه دافغانستان دشاهی حکومت اوفرانسی ترمنځ په ١٩٥٨ع کښی دتخنیکی اواقتصادی مرستی په باب وشوه ، تیر کال دفرانسی حکومت سر بیره پر فیلو شپو چه افغانانو ته یی ور کړه یوشمیر متخصصین یی هم افغانستان ته راولیږل، ددغی مرستی په لړ کښی یو پنځ کسیز هیئت داتومیک انرژی دموادودځیړنو په لاره کښی په فعالیت بوخت شوی اویو شمیر نور متخصصین به د کرهنی داحصائیی دماشینی آلاتو،دواجوړولو، هواپیژندلو او مهندسی په شقو قو کښی ژر افغانستان ته راورسیږی .

(٦) د جاپان د حکومت تخنیکی مرستی :

دجاپان سره دتخنیکی موافقی په باب فعالیت روان دی،خو تراوسه کومه رسمی موافقه نه ده شوې ، که څه هم څوفیلو شپه زموږ دحکومت په اختیار کښی ایښوول شوی چه له هغو څخه داو بورسولو، چینی جوړولو اوورځپمودفن په شقوقو کښی ګټه اخستل شوې ده ،دغه رنګه دوه تنه متخصصین د افغانستان د صنایعودسروې د پاره کابل ته راغلی او دخپلولیدنو کتنورپوټ یی د افغانستان دصنائعو په باب تیاراو مربوطو مقاماتو ته وړاندی کړی دی.

اداري مدیریت :

ددغووظیفو په اجرا کولو کښی مسؤلیت لری :

(١) دادار ی بودجی تیارول اواجرا

(٢) دټولواسنادو اواداري حسابی پا نومراقبت اوساتنه .

(٣) دمامورینو،اجیرانواومستخدمینودسوانح دپانو اوسوابقومراقبت اوساتنه

(٤) دسامانو اواجناسوتدارك ، توزیع اوذخیره

(٥) داداري دټولوپا نګودسندو نوتنظیم اومراقبت

(٦) د هغو پا نو مراقبت او ساتنه چه داداري د د ایرو له خوادساتنی له پاره وغی ځا نګی ته سپارل کیږی .

(۷) داداري خدمتونو لکه اجرائیه ، اوراق، امربري، ترانسپورت اومخابراتی سیستم دسر ته رسولو مراقبت .

(۸) دعمارت ، دفتر، مرکزي ځانګو، سامان او لوازمودپاکوالی مراقبت

(۹) ددغه وزارت ددایرود ضرورت وړدطبع اوخپرونی دخدمتونودسرته رسولومراقبت .

دغه مدیریت دبودجی، داجرا او تطبیق په برخه کښی مستقیماً لاندي مکلفیتونه لري :

(۱) په مالی کال کښی دننه داداري دهرواحد دعاید اتواولګښتونودتخمیناتولاس ته راوستل .

(۲) داداري دآمراومربوطوځانګودآمرینوپه اتفاق داداري دهرواحددپیشنهاد شویوعایداتو ارلګښتونو د تخمیناتو غور اوتدقیق ، چه د پیشنهاد شوي لګښتونو اوعایداتو بودجه د اداري دبودجوي مرام اوپروګرام له مخی تیاره شی.

(۳) داداري دټولو ځانګو دبودجوي تخمیناتوترتیب اوتوحید اوپه تاکلی وخت کښی دمالیی دوزارت دبودجی عمومی مدیریت ته دهغو وړاندي کول .

(٤) دمالیی وزارت دبودجی عمومی مدیریت ته داداري دبودجی توضیح اوتشریح اودضرورت وړلوایح موجبه وړاندي کول .

(٥) دبودجی دمنظوری ته وروسته داداري دټولوځانګو ددري میاشتنیوتخصیصاتو دحوالی ډپیشنهاد تیارول .

(٦) داداري دواحدونوپه منځ کښی دمنظورشوي تخصیصاتو ویشل .

(۷) دلګښتونودمخکښی کنترول،چه داداري دبودجوي پروګرام سره پوره موافقت ولری .

(۸) دمالی کال دهري ځلورمی تخصیصي سره دبودجوي تصنیف له مخی دنقل شویو پیسود درخواستیوتیا رول اواجرا ، دغه رنګه دفوق العاده پیسود درخواستیوتیا رول او اجرا .

(۹) دبودجوي انتقالاتو دصحیح او مرتبوسندونو او داداري د ټولو واحدونود تخصیصاتو مراقبت او ساتنه .

دعدلیې وزارت

تشکیل :

وزیر ع ، ج ، س ، ع ښاغلی سید عبدالله

معین ع ، ص ښاغلی محمدعبدالکریم حقانی

د قلم مخصوص مدیریت

دقوانینو دتدوین لوی مدیریت

د بلتنې لوی مدیریت

اداری لوی «

دمطبوعاتو «

د محاسبې «

دپاسپورتو «

دالفلاح دمجلې لوی مدیریت

دتمیزعالی ریاست :

ع ، ص مولوی عبدالبصیر د کفیل په حیث

ع ، ج سید عبدالله

دوه تنه غړی

دتحریراتو مدیریت

دجمعیت العلماء ریاست

رئیس کمیسیون

دغه ریاست (۱۶) تنه غړی لری .

د ۱۳۳۸ کال دسنبلې د اول څخه د ۱۳۳۹ کال دسنبلی تر لومړی نیټې پورې د (۳۰۰۰) قطعو عریضو په باره کښې اجراآت شوی او اصولې مراتب ئې تیر کړی دی . دغه رنګه (۲۱۵۱۳) قطعی رسمی لیکونه بیاو بیلو څانګو او مراجعو ته صادر شوی دی . هغه موضوعات چه علمی توالی ته ارائه شوی د (۹۲) فقرو په باره کښې تصویب شوی دی .

دلوائح او مقرراتو په تدوین کښې چه مجاکمو ته دوی په مربوطو شرعی او اداری موادو کښې لکه چه ښائې همغسې لار ښوونه وکړی شی دعدلیې وزارت اقدامات کړی ، د مطالبو دتوضیح او دوضع شوي مقرراتو په عملي کیدو کښې هم چه پخپل اصلی محور و څرخی په ۱۳۳۸

ګال ګنبې دعدلیې محاکمو اوهغو دایرو دجوابو په‌تهیه ګنبې دفقهی د کتابواودهیواد د وضع شوی اصول له‌مخې لازم اقدامات شوی اومشکلاتئی لیری شوی دی چه‌په‌مربوطوچارو ګنبې ئی مشکلات‌حس ګړی او دعدلیی دوزارت څخه‌ئی استهدا ګړی او خپل مشکلا تئی پیشنهاد ګړی ؤ دغه رنګه داصولنامو اوتعلیماتنامو په‌باره ګنبې لاندی‌اجرا آت شوی دی :

الف:حقوقی محاکماتو داجرا آتو اصولنامه:

دغه اصولنامه چه (۲٦٤) مادی ده او دحقوقی محاکماتو دچارو دجریان دعواملو او وسایلو په برابرولو ګنبې‌مشبته‌اوشرګنده‌اغیره اری‌دوزارت‌له‌خوالیکل شوی اولوړومقاماتوته پیشنهاد شوه‌دقانونی‌مراحلوترتیرو لو اودشاهانه‌ذات‌دحضورترصحی‌وروسته‌ئی عدلی محاکمو اومربوطو دایروته زیات‌شمیر لایزل‌شوی چه‌تراجرالاندی نیول شوی دی .

(ب) ضمیمی :

(۱) په حقوقی او جزائی دعو ګنبې دابتدائی، مرافعې او تمیزددعوواوریدلو دوخت دتاکلو د اصولنامې د۳۸ کال د اسدذ (۱۷) نیټې‌ضمیمه په هغوفقرو ګنبې لارښونه کوی چه د تیمز عالی ریاست ته راجع ګیږی .

(۲) په جزائی‌اوحقوقی‌دعوو ګنبې دابتدایی، مرافعې اوتمیز ددعوواوریدلودوخت‌د تاکلو داصولنامې په (٤) ماده‌باندی دتبصری په‌حیث‌ددروفقرو زیاتو الی .

(۳) دهغه مدعي علیه په دعوه ګنبې چه دمسافر په‌ډول په حقوقی مسایلو ګنبې نا ببره‌یوې عدلی‌محکمې ته‌حاضریږی‌او یادهغه‌مدعي‌علیه‌دعوې‌په‌باره ګنبې‌چه دمدعي‌په‌استو ګنځی ګنبې یو ګال‌حاضروی که‌څه‌هم هلته ئی‌داستو ګنی‌اصلی‌ځای‌نه‌وی‌داداری‌اصولنامی‌د(۱۱) مادې په‌تبصره باندی ددووفقروزیاتو الې .

(٤)په‌دوو میاشتو ګنبې ګنبی‌دننه دهغووثیقو په‌باب چه‌اشتباه‌پکنبی وی دعدلیې محاکمو د اداری اصولنامی د۱۷/ ٥ /۳۸ نیټې‌ضمیمه .

(٥) په‌څلورومیاشتو ګنبې ددننه دمدعی‌دشاهدانودحاضرولو په‌باب دعدلیی اداری اصولنامې د۲۰/ ۷/۳۸ نیټې‌دعدلیی محاکمو داداری‌اصولنامی د(۱٤٤) مادی ضمیمه .

(ج)- هغه موادچه‌وزیرانو دعالی تولنی ترتصویب اودشاهانه ذات د حضور تر صحی وروسته محاکموته ابلاغ اولیږل شوی‌دی.

(د)- هغه‌موضوعات‌چه‌دعدلیی وزارت دعلمی قولنی دتصویب نه وروسته دصدارت عظمی دلوړ مقام په‌منظوریې رسیدلې اومحاکمو ته‌په‌متحد المال‌ډول خبرور ګړ شوی دی.

(۱) هغه بندیان چه یوی محکمی په جزا محکوم کړی او د تمیز عالی ریاست ته ئی قضیه وړاندی شوی وی پدغه وخت کښی ئی تا کلی بند بشپړ کیږی .

(۲) دهغو حکومتی محکو په باب چه د یوی اداري له تصرف څخه دبلی اداری په اختیار کې ایښوول کیږی دصدارت عظمی داحکامو له مخی دې اجراآت وشی او دقبالی ضرورت نشته دغه رنګه دالفلاح مجلی چه عدلیی دوزارت له خوا خپریږی په یوه کال کښی دضرورت وړاومهمی خپرونی کړی او پدغه باره کښی ئی زیات بری په برخه شوی دی ځکه چه دمخه دالفلاح د مجلې پاڼی لږوی او زیات مضمونونه ئی نشو خپرولای نو دعدلیی وزارت دهغی پاڼی زیاتی کړی دغه رنګه نو موړی وزارت غواړی چه دالفلاح دمیاشتنۍ مجلی په خپرولو سربیره ځینی علمی کتابونه هم خپاره کړې .

هغه فقری چه د تمیز عالی ریاست تر څیړنی لاندی نیولی دی :

«الف» جزائی :

(٤٦٦) فقری ردی شوی دی

(٤٥٥) فقری کمی شوی دی

په (٨٦٠) فقرو کښی زیاتوالی شوی دی

«ب» حقوقی :

(١٣٥) فقری تائید شوی دی .

(١٦٥) فقری ردی شوی دی

ترفیع او مقرری :

ښاغلی عبدالبصیر د تمیز دعالی ریاست کفیل په ۱۳۳۸ کال کښی د دوهمی رتبی څخه لومړی رتبی ترفیع کړی ده

(۲۱) تنه قاضیان نوی مقرر شوی دی

(۲۵) تنه قاضیان تبدیل شوی دی

(۱۰) تنو قاضیانو تقاعد کړی دی

(۳٤) تنه مفتیان نوی مقرر شوی دی

(۲٤) تنه مفتیان تبدیل شوی او (٦) تنوئی تقاعد کړی دی

ښاغلی سردار محمدداود صدراعظم دسالنګ دکار دقواؤ پرځو انانو نوازش فرمایی

دخارجه چارو وزیر د صدارت عظمی دوهم معاون ښاغلی سردار محمد نعیم دولسی چین د جمهوریت
د صدراعظم ښاغلی چوئنلای سره (په ولسی چین کښی)

دخارجه چارو وزارت

تشکیل:

دخارجه چارو وزیر ، ع ، ج ل ، ع والاحضرت سردار محمد نعیم

الف ــ مشاورتی کابینه : لـه رتبی وتلی دلوی سفیر په حیث ع ، ج ، ښاغلی عبدالحمید عزیز په لو مړی رتبه دمختار وزیر په حیث دوه تنه ..

ب ــ سیا سی معین یو تن . . . . . .

ج ــ اداری معین ع ، ج غلام محمد سلیمان

دشفر اوقلم مخصوص مدیریت چه دخارجه چارو په وزیر پوری اړه لری

مدیر په دریمه رتبه یو تن

دقلم مخصوص منشی په (٤) رتبه « «

غړی یـه (٨) « « «

غړی یـه (٦) « « «

غړی یـه (٩) « (٣) تنه

سیا سی لـو ی مدیر یت :

سیاسی لـو ی مدیر په (٢) رتبه یو تن

دمنځنی ختیځ او افریقا څانګه :

مدیر په (٣) رتبه یو تن

غړی په (٧) رتبه « «

غړی په (٩) رتبه « «

د ارو پا او امریکـا څا نګه :

مدیر په (٣) رتبه یو تن

ACKU

غړی په (۷) رتبه یو تن

غړی په (۹) « « «

د اسیا ختیځه څانګه :

مدیر په (۳) رتبه « «

غړی په (۷) « « «

غړی (۹) « « «

د اقتصاد څانګه :

مدیر په (۳) رتبه « «

غړی په (۶) « « «

غړی په (۸) « (۲) «

دملګرو ملتو د مدیریت چاری :

مدیر په (۳) رتبه یو تن

غړی په (۵) « « «

غړی په (۶) « (۴) تنه

غړی په (۷) « یو تن

دمطالعاتو څانګه :

دڅانګې آمرین په لومړۍ رتبه (۴) تنه

متتبع په دو همه رتبه (۸) «

په پنځه رتبه سکرتر (۴) «

د کتابخی څانګه :

د کتابخی آمر په (۷) رتبه یو تن

مرستیال په (۸) « «

مطبوعاتی مرستیال په (۸) « «

ACKU

دتشر یفـا تو ر یاست :

ر ئیس پـه (۲) رتبه یو تن

غړی په (۵) رتبه دوه تنه

غړی په (۹) « « «

ادا ری لو ی مد یـر یت :

ادا ری لو ی مدیر په (۲) یو تن

دقو نسلـګریـ او تا بعیت مد یریت :

مد یر په (٤) رتبه یو تن

غړی په (۸) « « «

غړی په (۹) « « «

دو یـزی مدیر یت :

مدیر په (٤) رتبه یو تن

غړی په (۸) « دوه تنه

غړی په (۹) « « «

دمامو رینـو مد یریت :

مدیر په (٤) رتبه یو تن

مرستیال په (٦) « « «

غړی په (۹) « دوه تنه

دارشیف لوی مدیر یت :

لوی مدیر په (۲) رتبه یو تن

داجر ایـي ځانـګه :

مرستیال په (۵) رتبه یو تن

غړی په (۷) « « «

غړی په (۸) « دوه تنه

غړی په (۹) « اته تنه

ACKU

٢ ـ دتبییض څا نـگه :

مرستیال‌په (٥) رتبه یو تن

غړی په (٧) « « «

غړی په (٨) « « «

غړی په (٩) « اته تنه

٣ ـ دحفظیې څانـگه :

مر ستیال په (٥) رتبه یو تن

غړی په (٧) « «

« په (٨) « درې تنه

« په (٩) « (٩) «

په خارجی‌هیواد و کښی افغانی نمایندگی :

١ ـ په وا شنـگتن کښی افغانی لوی سفیر ع ، ج « ښاغلی محمدهاشم میوند وال

لمړی سکرټر په ٥ (٣) رتبه یو تن

دوهم « په (٦) « « «

آ تشه په (٩) « دوه تنه

٢ ـ په مسکو کښی . افغا نی لوی سفیر ع ، ج س« ، ع ، عبدالحکیم شاه‌عالمی

لمړی سکرټر په (٣) رتبه یو تن

دو هم « په (٦) « « «

دژبې پېژندلو آتشه ، په (٩) « « «

٣ ـ په لندن کښی افغانی لوی سفیر ع ، ج ، ښاغلی محمد کبیر لو ډین

لمړی سکر ټر په (٤) رتبه یو تن

دو م سکرټر په (٧) رتبه یوتن

٤ ـ په تهر ان کښی ـ افغانی لوی سفیر ښا غلی محمد عثـمان امیر

لمړی سکرټر په (٣) رتبه یوتن

دوهم « په (٧) « « «

ACKU

اعلیحضرت معظم همایونی دستور [illegible] اعظم جلالتماب خرو سچف سره
در [illegible] حال کبنی

معظم تولواکې دخپل محترم میلمه جلالتمآب خروسچف سره دبګرام په هوائی ډګر کښې دتشریفاتی قطعې رسم تعظیم منی

٥ - په قاهره کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی استاد صلاح الدین سلجوقی
لمړی سکرتر په (٤) رتبه یوتن
دوهم « په (٧) « « «
٦ - په جاپان کښی لوی سفیر ښاغلی دکتور عبدالمجید
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یوتن
٧ - په حجاز کښی لوی سفیر یوتن
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یوتن
دوهم « په (٧) « « «
دریم « په (٨) « « «
٨ - په ډیلی کښی لوی سفیر ښاغلی محمد عمر
لمړی سکرتر په (٤) رتبه یوتن
دوهم « په (٦) « «
دریم « په (٨) رتبه دری تنه
٩ - په پاریس کښی افغانی لوی سفیر ع ، ج ، س ع ښاغلی غلام یحی طرزی
لمړی سکرتر په (٤) رتبه یوتن
دوهم « په (٧) « « «
آتشه په (٩) « « «
١٠ - په انقره کښی افغانی لوی سفیر ع ، ج س ، ا ښاغلی اسدالله سراج
لمړی سکرتر په (٤) رتبه یوتن
١١ - په کراچی کښی . افغانی . لوی سفیر ښاغلی دکتور عبدالظاهر
لمړی سکرتر په (٣) رتبه یوتن
دوهم « په (٦) « دوه تنه
دریم « په (٨) « « «
١٢ - په پیکنګ کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی عبدالصمد ،
لمړی سکرتر په (٣) رتبه یوتن ،
١٣ - په یوګوسلاوی کښی دافغانستان لوی سفیر ښاغلی محمد عارف
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یوتن

١٤ - په بغداد کښې دافغانستان لوی سفیر جنرال محمد قاسم
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یو تن
دوهم « په (٧) « « «
١٥ - په پراګ کښې دافغانستان وزارت مختاری .
وزیر مختار دلوی سفیرپه رتبه ښاغلی سید قاسم رښتیا
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یو تن
١٦ - په اندو نیزیا کښې دافغانستان مختار وزیر په لومړۍ رتبه .
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یو تن
١٧ - په روم کښې دافغانستان مختار وزیر لومړۍ رتبه ښاغلی محمد شعیب مسکینیار
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یو تن
١٨ - په بن کښې دافغانستان لوی سفیر ښاغلی دوکتور غلام فاروق
لمړی سکرتر په (٥) رتبه یو تن
دوهم « په (٨) « « «
١٩ - په یونو کښې دافغانستان نمایندګی .
نماینده دلوی سفیر په رتبه ښاغلی عبدالرحمن پژواک
مرستیال په (٢) رتبه ښاغلی عبدالحکیم طبیبی د کفیل په حیث
لمړی سکرتر په (٣) « یو تن
٢٠ - په مشهد کښې دافغانی جنرال قونسلګری په (٣) رتبه یو تن
لمړی سکرتر په (٦) « « «
دوم « په (٨) « « «
٢١ - په بمبی کښې دافغانی جنرال قونسل په (٣) « « «
لمړی سکرتر په (٨) رتبه یوتن
٢٢ - په پیښور کښې دافغانستان قونسل په (٤) رتبه یو تن
لمړی سکرتر په (٧) « یوتن
دوهم « په (٨) « دوه تنه
٢٣ - په کویته دافغانستان قونسل په (٤) رتبه یو تن
سکرتر په (٨) رتبه یو ین
ترجمان په (٨) « « «

دخارجه وزارت چاری

په ۱۳۳۸ کال کښې دمتحا به دولتو مشران چه ز موږ د حکومت په بلنه افغانستان ته راغلی او یا ئې زموږ دحکومت بلنه منلې ده:

۱ـ په هند کښې دلیدنی په وخت کښې دښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم په بلنه دهند صدر اعظم جلالتماب جواهر لال نهرو د حسن نیت دیوه مسافرت په ترڅ کښې د ۱۳۳۸ کال دوږی په (۲۲)نیټه کابل ته راغی اود (۵) ورځو تپرو لونه وروسته بیرته خپل هیواد ته ولاړ.

۲ـ دامریکې دمتحده ایالتو جمهور رئیس جلالتماب دوایت دی آیزن هاور د معظم همایونې اعلیحضرت په بلنه دحسن نیت او دوستانه مسافرت لپاره د ۱۳۳۸ کال د لیندۍ په (۱۷)نیټه کابل ته راغی او دیوې ورځې تپرو لونه وروسته هند ته روان شو.

۳ـ دیو گوسلاویې خارجه وزیر جلالتماب کوچاپوویچ په هغه هیواد کښې دمسافرت په ترڅ کښې دخارجه چارو دوزیر دصدارت عظمی دد وهم مرستیال ښاغلی سردار محمد نعیم په بلنه دحسن نیت د مسافرت لپاره د ۱۳۳۹ کال دوری په ۳۱نیټه کابل ته راغی د(۳) ورځو تپرو لونه وروسته خپل هیواد ته وخوځید.

٤ـ دمعظم همایونی اعلیحضرت په بلنه دشوروی اتحاد صدراعظم جلالتماب نکسن خروسچف د حسن نیت او دوستانه مسافرت لپاره د ۱۳۳۸ کال دکب په ۱۲نیټه کابل ته راغی او د(۳) ورځو تپرو لونه وروسته خپل هیواد ته لاړ.

په خارج کښې دافغانی نمایندګانو تاکل اومقرری:

۱ـ دخارجه چارو دوزارت دتشریفاتو رئیس ښاغلی جلال الدین طرزی په بمبئی کښې دافغانی جنرال قونسل په حیث مقررشو.

۲- په پراګ کښې دافغانی مختار وزیر جلالتماب جنرال محمد عارف اګر یما ن چه په بلګراډ کښې دافغانی لوی سفیر په حیث دیو ګو سلاو یې له حکو مت څخه غو ښتل شو ی ؤ د کب په (۲۷) نېټه را ورسید .

۳-دلوی‌سفیر په‌رتبه‌دمطبوعاتودپخوانی مستقل رئیس جلالتماب سید قاسم رښتیا اګریمان چه په پراګ کښې دافغانی مختار وزیر او فوق العاده نما یند ه په حیث د چکو سلو ا کیې له حکومت‌څخه غوښتل‌شوی‌ؤ د۱۳۳۹ کال دوری‌په (۳)نېټه راورسیدنو موږی‌دوری‌په(۱۹) نېټه دخپل ماموریت خواته‌حر کت و کړاو د وری‌په ۳۱نېټه ئی خپله اعتماد نا مه د چکو سلوا کیې جمهور رئیس جلا لتماب انتو نین تونی ته‌وړاند ی کړ ه.

٤- په‌روم کښې د افغانی مختاروزیر جلا لتما ب‌جنرال محمد قا سم اګریما ن چه‌د افغا نی لوی سفیر په حیت د عراق له حکومت څخه غو ښتل شوی ؤ د ۱۳۳۹ کال دوری په(٦) نېټه راور سید .

٥- په‌بغداد کښې‌دافغانی لوی سفیر جلا لتماب محمد شعیب‌مسکینیاراګریما ن چه په رو م کښې دافغانی‌مختار وزیرپه حیث د ایتالیی له حکومت څخه غوښتل‌شوی‌ؤد۱۳۳۹ کال د وری په (٦)نېټه‌راورسید.

٦- په واشنګټن کښې دهمایونی اعلیحضرت دلوی سفیرجلالتماب محمد ها شم میو ندوال اګر یما ن چه په عین حال کښې په ار جنټاین کښې دافغانی مختار وزیر په حیث دار جنټاین له حکومت څخه غوښتل شوی ؤ د ۱۳۳۸ کال د مر غومی په (۲٦) نېټه راورسید ا و خپله اعتماد نامه ئی د ۳۹ کا ل د غبر ګو لی په (۱۱) نېټه د هغه هیوا د جمهو ر ر ئیس جلا لتما ب ار تورو فراند یز ی‌ته و ړاند ی کړه .

۷- په قا هره کښې دافغانی لوی سفیرجلا لتماب صلاح الدین سلجو قی‌اګریما ن چه‌په عین حال کښې په لبنان کښې د افغا نی مختار و ز یر په حیث دهغه حکو مت څخه غوښتل شوی ؤ د ۳۸ کا ل د کب په (٤) نېټه را ورسید .

دتشریفاتو ریاست

داگر یمان منل او دخارجی نمایندگا نو مقرری :

۱- دچگو سلواکیی نوی مختار وزیر جلا لتماب میر سلا و کاولتس‌دهوئی‌په (۵) نپته کابل ته راغی اودغو ئی په (۱۳) نپته ئی خپله اعتماد نامه‌په معمو لی‌تشر یفاتو سره‌دهمایو نی اعلیحضر ت حضورته وړاند ی کړه .

۲- د کابل پەدر بار کښی دسیلون لومړی مختار وز یر محمد معروف دغبر گولی په(۳) نپته کابل ر اغی دغبر گولی‌په‌پنځمه‌ئی خپله اعتماد نامه پەمعمولی تشریفاتو سره دمعظم تولواك حضور ته وړاندی کړه .

۳- د کا بل په در بار کښی دپا کستان دنوی‌لوی سفیر جلالتماب عبدالرحمن خان اگریمان دغبر گولی په (۱۳)نپته دمعظم همایونی اعلیحضر ت له حضور څخه صادرشو ا و د ز مر ی په دو همه‌ئی‌خپله اعتمادنامه په معمو لی تشر یفا توسره دملو کانه ذا ت حضور ته وړاند ی کړه.

٤-د کابل‌پەدربار کښی‌دالمان دنوی سفیرجلالتماب دو کتورهانس‌شمیدت‌هوریکس اگریمان دزمری پەدریمه دهمایونی اعلیحضرت لەحضورەصادرشوی اودغه‌نوموړی دوزی‌په۲۷نپته کابل‌ته راغی‌اودتلی‌په(٤)نپته‌ئی‌خپله‌اعتمادنامه‌پەمعمولی‌تشریفاتوسره‌دملو کانه‌ذات‌حضورته‌وړاندی کړه.

٥-دیو گوسلاویې نوی‌مختاروزیر جلالتماب‌دیسان کویدردزمری په(١٦)نپته کابل ته‌زاغی او دزمری‌په (٢٤) نپته خپله‌اعتماد نامه پەمعمولی تشریفاتو سره دهمایونی اعلیحضر ت‌حضور ته وړاندی کړه.

٦-د کابل‌پەدربار کښی دفرانسې‌دنوی‌لوی سفیرښاغلی ارنوددان دورن‌دومایسی‌اگریمان‌دلړم پەاتمه‌د معظم همایونی‌اعلیحضرت‌لەحضورځخه صادر شو .

۷-د کابل‌پەدربار کښی دارجنټاین دنوی‌مختاروزیر جلالتماب‌لرینا اگریمان‌دمعظم تولواک لەحضورځخه‌صادرشوی‌دی.

۸-د کابل‌پەدربار کښی‌دیو گوسلاویې نوی‌لوی‌سفیر جلالتماب‌پیترایو کویچ اگریمان د کب پەاسمه‌دهمایونی‌اعلیحضرت لەحضورځخه صادرشوی،دغه نوموړی د۱۳۳۹ کال‌دوری‌په(۱۱)نپته کابل ته راغی او دوری په شلمه ئی خپله اعتماد نامه په معمو لی تشریفاتوسره دملو کانه ذات حضورته وړاندی کړه.

۹ - د ایران دشاهنشاهی دولت دلوی سفیر جلالتماب عبدالامیر رشیدی حایری اګریمان چه دایران دولت غوښتی ؤ دهمایونی اعلیحضرت له حضور څخه صادرشوی، نوموړی کابل ته راغی اود کب په (۲۶) نېټه ئی خپله اعتمادنامه په معمولی تشریفاتو سره دملوکانه ذات حضور ته وړاندی کړه.

۱۰- د کابل په دربار کښی دتر کیې دنوی لوی سفیر جلالتماب ملاء ت پنلر اګریمان چه دتر کیې له خواغوښتل شوی ؤ دهمایونی اعلیحضرت له حضور څخه صادرشو ، دغه لوی سفیر د ۱۳۳۹ کال دوری په (۱۴) نېټه کابل ته راغی اودوری په ۲۷ نېټه ئی خپله اعتمادنامه دمعظم ټولواک حضور ته وړاندی کړه.

۱۱- د کابل په دربار کښی دتایلنډ نوی مختاروزیر جلالتماب سر کیش نیمان همیندا اګریمان چه دتایلنډ له خواغوښتل شوی ؤ د ۳۹ کال دوری په (۱۷) نېټه دملوکانه ذات له حضور څخه صادرشوی دی.

۱۲- د کابل په دربار کښی دهند دنوی لوی سفیر جلالتماب جګان ناټ دامیجا اګریمان چه هند غوښتی ؤ د ۳۹ کال دغوئی په (۱۹) نېټه دمعظم ټولواک له حضور څخه صادرشوی دی.

۱۳- د کابل په دربار کښی دشوروی اتحاد دنوی لوی سفیر جلالتماب اس،اف،انتونوف اګریمان چه د شوروی اتحاد حکومت غوښتی ؤ د ۱۳۳۹ کال دغبرګولی په (۷) نېټه دمعظم ټولواک له حضور څخه صادرشوی دی.

تبدیلی، مقرری او ترقیات :

۱- په یو،ان کښی پخوانی افغانی دایمی نماینده ع ،ج عبدالحمید عزیز د ۱۳۳۸ کال په غوئی کښی دمختاروزیر په سمت دخارجه وزارت دمشاور په حیث مقررشوی دی .

۲- د ننګرهار دولایت پخوانی خارجه مدیر ښاغلی عبدالغنی د ۳۸ کال په تله کښی دارشیف دلوی مدیریت داجرائیې څانګی دمرستیال په حیث مقررشو .

۳ - داداری لوی مدیریت پخوانی کفیل ع، ص نثار احمد شیرزی د ۳۸ کال په لیندۍ کښی دارشیف دلوی مدیریت د کفیل په حیث مقرر شو .

۴ - په بمبئی کښی پخوانی افغانی جنرال قونسل ع ،ص عبدالروف ناصرضیائی دلومړی رتبې په حفظ د ۳۸ په لیندۍ کښی داداری لوی مدیر په حیث مقرر شو .

۵- دمخنی ختیځ او افریقا دځانګی پخوانی مدیر ع ، عبدالقیوم عطائی د ۳۸ کال په مرغومی کښی دشفراوقلم مخصوص دلوی مدیر په حیث مقررشو .

۶- دشفراوقلم مخصوص دلوی مدیریت پخوانی کفیل ښاغلی غلام محمد نیک زاد د ۳۸ کال په مرغومی کښی په مسکو کښی د افغانی لوی سفارت دلومړی سکرتر د کفیل په حیث مقرر شو.

په ولسي چې کښې دخارجه چا رود وزير د صدا رت عظمی د دوهم معاون دسفرله منظرو څخه

په‌ولسي‌چين کښې دخارجه چارو وزير دصدارت عظمى دوهم معاون ښاغلى سردار محمدنعيم دجلالتماب ما وتسى تونګ سره دروغبړ په‌حال کښې

٧-دتشریفاتو دریاست پخوانی‌تشریفاتی مرستیال‌ع ،محمد شریف‌اژ یر د٣٨ کال‌په‌مرغومی کښی په تهران کښی دافغانی لوی سفارت دلومړی سکرټرپه حیث مقرر شو.

٨- دقونسلګری‌دځانګی‌پخوانی کفیل ښاغلي فیض احمد زکریا د ٣٨ کال په سلواغه کښی د اقتصا دی مدیریت د کفیل په حیث مقرر شو .

٩- دملګرو ملتو دځانګی پخوانی غړی ښاغلی سلطان حمید زکریا د٣٨ کال په سلواغه کښی دمنځنی ختیځ اوافریقې دځانګی د کفیل په‌حیث مقرر شو .

١٠- په انقره کښی دافغانی لوی سفارت پخوانی لومړی سکرټر ښاغلی محمد ابراهیم‌د ٣٩ کال په غبرګولی کښی دقونسلګری‌ دځانګی دمدیر په‌حیث مقرر شو .

١١ - په قاهره کښی دافغانی‌لوی سفارت پخوانی لومړی سکرټر ښا غلی سد واصیل پخپله رتبه‌د٣٩ کال په غبرګولی کښی دتشریفاتو دریاست دتشریفاتی مرستیال په حیث مقرر شو.

١٢ - ع ، ج عبدالحمیدعزیز لومړی‌ رتبه مامور درتبې نه وتلی د خارخه وزارت د مشاور دلوی سفیر په حیث مقررشو .

١٣ - په نیویارک کښی افغانی افتخاری قونسل ع ، ص عبد الرزاق ضیائی د (٣) رتبې څخه (٢) رتبې ته ترفیع و کړه .

١٤ - په تهران کښی د افغانی لوی سفارت لومړی سکرټرع ، محمد شریف اژ یرپه (٣) رتبه ترفیع و کړه .

١٥- په قاهره کښی د افغانی لوی سفارت لومړی سکرټرښاغلی سد واصیل په (٤) رتبه ترفیع و کړه .

په ٣٨ کال کښی دغو کسانونښانونه اخستی دی :

١ - ع ،ج ، ل ،ع والاحضرت دخارجه چاروزیر			رښتین مطلا نښان
٢-ع،ج‌غلام‌محمد سلیمان	دخارجه چارو دوزارت اداری معین		لومړی‌ درجه‌دستور«
٣-ع ،ج عبد الحمیدعزیز	« « «	مشاور	« « « «
٤-ع، ص‌نوراحمداعتمادی	« « «	لوی سیاسی‌مدیر	دوهمه درجه‌دستور«
٥-ع،ص‌محمدیونس‌سروری	« « «	دارشیف لوی‌مدیر	څلومه درجه‌دستور «
٦- ع ، ص نثاراحمدشیرزی	« « «	اداری لوی مدیر	رښتین نکلی «
٧-ع ، محمد نعیم یونسی	« « «	دمنځنی ختیځ مدیر	« «
٨-ع ،ج، س ،ع عبدالحکیم‌شاه عالمی په‌مسکو کښی افغانی لوی‌سفیر			رښتین مطلا «

۹- ع ، ج محمد کبیر لودین په لندن کښې افغانی لوی سفیر لومړی درجه دستور نښان
۱۰ - ع ، ج س ، ع غلام یحی طرزي په پاریس کښې افغانی لوی سفیر ر ښتین مطلا «
۱۱ - ع ، ج ، س ، ا ، اسدالله سراج په ترکیه کښې افغانی لوی سفیر « « «
۱۲ - ع ، ج ، س ، ع ، صلاح الدین سلجوقی په مصر کښې افغانی لوی سفیر « « «
۱۳ - ع ، ج ، دو کتور عبد المجید په جاپان کښې « « د سردار عالی
۱۴ - ع ، ج ، س ا محمد عمر په ډیلي کښې « « ر ښتین مطلا «
۱۵ - ع ، ج دو کتور غلام فاروق په بن کښې « « ر ښتین مطلا «
۱۶ - ع ، ص سید تاج الدین په مشهد کښې ا فغاني جنرا ل قونسل « ر ښتین مطلا «
۱۷ - ع ، ص غلا م حسن صا في په پیښو ر کښې ا فغا ني قونسل دوهمه درجه دستور «
سیا غلي عبد ا لحکیم طبیبي په یو، ا ن کښې دمستشا ر کفیل ر ښتین نکلي «

ACKU

د داخلی وزارت

تشکیل:

داخله وزیر ع ،ج ، س ، ع سید عبدالله (د کفیل په حیث)

دوزارت معین په لومړی رتبه.....

دوزارت مد عی العموم		یوتن
دقلم مخصوص مدیر په	(٤) رتبه	«
« « دلومړی څانګی آمر په	(٨) «	رتبه
کاتب په	(١٠) «	«
ددوهمی څانګی آمر په	(٦) «	«
مامور په	(٨) رتبه	دوه تنه
کاتب په	(١٠) «	« «
د کنترول مدیر په	(٥) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	« «
مامور په	(٨) «	« «
اداري لوی مدیر په	(٣) «	« «
داداري لوی مدیریت مرستیال په	(٤) «	« «
د مامورینو مدیر په	(٤) «	« «
د استخدام څانګی آمر په	(٥) «	« «
مامور په	(٨) «	« «
سر کاتب په	(٩) «	« «
کاتب په	(١٠) «	« «
د موظفو څانګی آمر په	(٦) «	« «
مامور په	(٨) «	دوه تنه
سر کاتب په	(٩) «	یوتن
کاتب په	(١٠) «	« «
د محاسبې مدیر په	(٤) «	« «

ACKU

دحواله جاتودخانگی آمر په	(۵) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	« «
مامور په	(۸) «	« «
کاتب په	(۱۰) «	« «
دمحاسبې دفترداری دخانگی آمر په	(٦) «	« «
مامور په	(۸) رتبه	دوتنه
کاتب «	(۱۰) «	یوتن
دمحاسبې دخزانې دخانگی آمر په	(٦) «	« «
مامور په	(۸) «	« «
دارشیف مدیر په	(٤) «	« «
مامور په	(۷) «	« «
سر کاتب په	(۸) «	دوه تنه
کاتب په	(۱۰) «	(۸) تنه
کاتب په	(۱۱) «	یوتن
دعامه خدمتو نومدیر په	(٤) «	« «
دتهیې دخانگی آمر په	(٦) «	« «
سر کاتب په	(۸) «	« «
کاتب په	(۱۰) «	« «
دخدمتو نودترانسپورت دخانگی آمر په	(۸) رتبه	« «
کاتب په	(۱۰) «	« «
دحفظیې اومراقبت دخانگی آمر په	(٦) «	« «
سر کاتب په	(۸) «	« «
کاتب په	(۱۰) «	دوه تنه
داحصایې قوی مدیر په	(۳) «	یوتن
سر کاتب په	(۹) «	« «
داحصائې دثبت اوسجل مدیر په	(٤) «	« «
مامور په	(۷) «	« «

ACKU

سر کاتب په	(۹)رتبه	دوه‌تنه
کاتب په	(۱۰) «	(۷)تنه

داحصائي دلوی‌مدیریت داحصائیی‌دخانګی مدیر په (٤)رتبه یوتن

مامور په	(٥)رتبه	یو تن
« «	(۷) «	« «
سر کاتب په	(۸) «	دوه‌تنه
کاتب په	(۱۰) «	دری‌تنه
دناقلینومدیرپه	(٤) «	یوتن
دناقلینو دخانګی آمرپه	(٦)	« «
سر کاتب په	(۸)- «	« «
کاتب په	(۱۰) «	دوه‌تنه

دناقلنیو دمدیریت دمهاجر ینودخانګی آمرپه (۸)رتبه یوتن

دپلټنی لوی مدیرپه	(۳)رتبه	یوتن
داداری خانګی آمرپه	(٦) «	« «
کاتب‌په	(۱۰)«	« «
د لومړی گروپ آمرپه	(٤) «	« «
مدیرپه	(٥) «	« «
مامور په	(٦) «	« «

دپلټنی دلوی مدیریت ددوهم گروپ آمرپه (٤)رتبه یوتن

مدیرپه	(٥)رتبه	یوتن
مامورپه	(٦) «	« «
ددریم گروپ آمر په	(٤) «	« «
ما مور په	(٥) «	« «
ما مور په	(٦) «	« «

ACKU

د محاکماتو لوی مدیر په (۳) رتبه یوتن
مامور په (٦) « « «
« « (۸) « « «
« « (۱۰) « « «
د محلی اداروماموره په (٦) « « «
مامور « (۸) « « «
« « (۱۰) « « «
د محاسبی د مدیریت د بودجې د څانګې آمر په (٦) رتبه یوتن
مامور په (۸) رتبه یوتن
د محاسبی د پانو د څانګې آمر په (٦) « « «
مامور په (۱۰) « « «

ACKU

د داخلي د وزارت چاري

دا چه حا کمان د حکومت نمایندگان دی او تر خپل لاس لاندی علا قو کښی با ید پوره اقتداراو نفوذ ولری نو که ئې علمی سویه لوړه وی د اوسنی عصرله ایجاباتو سره سم به ترنورو سبه خدمت و کو لای شی ددغه اساس له مخی داخله وزارت پخپله دغه آرزو کښی موفق شوچه سبز کال په بی ساری پول د حقوقو د پوهنځی دعاموخدمتو د ځانګی(٤٠) تنه فارغ التحصیلا ن. په بیلو بیلو ځا نګو کښی شامل کړی دغه رنګه داخله وزارت نسبت ترنورو کلو په ملکیه تشکیلاتو کښی زیات تعدیلات کړی اوهم ئی په نورو ځانګو کښی بری په برخه شوی چه دهغو لنډیز په لاندی پول لیکل کیږی :

د احصائې لوی مدیریت :

دداخلی دوزارت هیئتونو د پروان داعلی حکومت دنفوسو شمیر د ۱۳۳۸ کال دوری په میاشت کښی خلاص کړاو د بدخشان اعلی حکومت ته دنفوسو دشمیرد پاره لاړ دغه مدیریت دمزارشریف د ولایت او شبرغان د اعلی حکو مت دنفوسو د شمیرد عمر، تأهل ، تجر د ، شغل ، د ندی ، د زده کړی ددرجې، سواد،معیو بې او نورو له حیثه تصنیف او ترتیب کړی او دنورو و لایتو پانې ئی هم پلاس کښی د ی دوزارت هیئتونو د یونو دمتخصصینو په ګډون د نفوس او کر هنې له حیثه په تجربوی پول (دده خدای داد) په کلی کښی نفوس شماری کړې چه له هغه څخه په زړه پوری نتیجه واخیستل شوه .

د ناقلینو چاری :

تیر کال دداخلی وزارت (۲۵۸۰) تنو کور والاناقلینو او (۲۵۲) تنو کوروالا مهاجرینو ته دقندهار ، قطغن ، مزار شریف او شبرغان په و لایتو او د هلمند په وادی کښی د استوګنی او مځکی ور کولو امر ور کړی دی .

محا کماتی مسئلی:

هغه پانې چه دمحا کماتو ریاست ته د فیصلی د پاره لیږل شوی دی :

«الف» د مرافعی محکمی ته :

۱ ــ د محکوموماموریتو دمرافعه غوښتلو له کبله (۷) فقری .

۲ــ د وزارت د مرافعه غوښتلو له کبله (۱٦) فقري .

ب ـ د تمیز محکمې ته :

١ ـ د محکومو مامورینو د تمیز غوښتنی له کبله (١١) فقرې .

٢ـ د وزارت د تمیز غوښتنی له کبله (٤) فقرې .

«ج» د ولایتو ، اعلی حکومتو او د صدارت عظمی د محاکماتو د ریاست صادری شوی فیصلی چه د کتنی نه وروسته موبوطو مراجعو ته د هغو دعملی کیدو امر ورکړی شوی دی:

١ - (١٤) فقرې د مرافعی محکمی فیصله .

٢ - (٦) فقرې د تمیز د محکمی فیصله .

٣ - (٤٧) فقرې د ولایتو او اعلی حکومتو فیصلې .

«د»-د(١٢) فقرو پانې خپلومربوطوځایونه د نیمګړې تیاودسمون د پاره بیرته ولیږلی شوې .

د پلټنی د لوی مدیریت اجرا آت :

تیر کال دداخلی دوزارت د پلټونکو له خوا پنځه ځایونه او موضوعات ترکتنی ا و پلټنی لاندی راغلی دی .

تقدیر او تحسین :

پدغه کال کښی دداخلی د وزارت (٣١) تنو مامورینومدال اونښان ا خستی (١٠) تنوته(٢) او (٣) درجه تقدیر لیکونه او (٩) تنو ته ئی د تحسین لیکو نه ورکړه شوی دی .

ترفیعات:

پدغه کال کښی (٣٥) تنو مامورینو په لاندی ډول یوه رتبه ترفیع کړیده :

(٢) تنوله	(٣) رتبی څخه	(٢)	رتبی ته
(٢) تنوله	(٤) رتبی څخه	(٣)	رتبی ته
(٣) تنوله	(٥) رتبی څخه	(٤)	رتبی ته
(٥) تنوله	(٧) رتبی څخه	(٦)	رتبی ته
(٩) تنو د	(٨) رتبی څخه	(٧)	رتبی ته
(١٩) تنوله	(٩) رتبی څخه	(٨)	رتبی ته

مقرر ی ، تبدیلی او تقاعد :

پدغه کال کښی له (١١) رتبی څخه تر(٣)رتبی پوری دداخلې دوزارت(١٩٩)تنه مامورین مقرر اوتغیر وتبدیل شوی او (٢٢) تنوته تقاعد ورکړشوی دی .

تر یوی رتبی لوړ د معاش تفاوت :

د (٩)رتبی څخه تر (٦) پوری (٩) تنومامورینوته یوه رتبه لوړ دمعاش تفاوت ورکړ شویدی.

دهرات د سبز کک کوتل

دسالنگ په دره کښې دسرنگ الوزو لوچاو دنی

د حقوقو دپوهنځی دعامو خدمتو د څانګی (۳۹) تنه فارغ التحصیلا ن په حکومتونو، د پلټنی په آمریتونو، په یلو بیلو مدیریتونو او په اداری ماموریتونو نوی مقرر شوی دی .

په تشکیل کښی تعدیلات:

دمحیطی اواداری ایجاباتو اودهیواد دانکشافی پروژو له مخی، همدا رنګه د کار د آسانتیاو دخلکو دهوسا ئی، درقبی دپراخوالی ، دخلکو دپرښت اودچارو دزیاتوب له کبله دلاندنیو ځایونو په تشکیل کښی تعد یلات شوی چه دقانونی مرحلی دتپرو لونه وروسته عملی اوتراجرا لاندی نیول شوی دی.

۱ـ دغور لوی حکومت دلعل وسرجنګل ددریمی درجې حکومت سره یوځای په اعلی حکومت سره تعدیل اودهرات دولایت له بست څخه جلا شو .

۲ـ دارز ګان لوی حکومت ددایکندیو ددریمی درجې حکومت ، دشهرستان د څلرمی درجې حکومت ، دباغران دځلرمی درجی حکومت ددهراؤدو همی درجې حکومت اوددهراؤدتراثرلاندی د کجران دنوی لومړی درجې علاقداری په یوځای کیدو سره دارز ګان په اعلی حکو مت سره تعدیل شو .

۳ـ دبامیانو دوهمه درجه حکومت اودشبر دوهمه درجه علاقداری دپروان داعلی حکومت له بست څخه جلا شوی دسیغان او کهمرددریمی درجی حکومت دسیغان روئی دو آب دعلاقه داریو، دیکاو لنګ دځلرمی درجې حکومت اودپنجاب دنوی تشکیل شوی دوهمه درجه حکومت په یوځای کیدو سره دبامیانو په اعلی حکومت سره تعدیل شو.

٤ـ دمیدان دوهمه درجه حکومت دخپلو مربوطو علاقداریو سره دلوګرد دلوی حکو مت څخه جلا، دبهسود دلومړی درجې حکومت اودهغه دعلاقداری، دوردګو دډو همی درجې حکو مت اودهغه ترلاس لاندی مربوطو علا قداریو په یوځای کیدو سره دمیدان په لوی حکومت تعدیل او د کابل په ولایت پوری وتړل شو .

٥ـ دارچی ددښتی نوی جوړشوی دوهمه درجه حکومت چه دخواجه غار علاقداری دهغه تر اثر لاندی ده دقطغن دولایت دتالقانو په لوی حکومت پوری وتړل شو .

٦ـ دچهار بولك ځلرمه درجه حکومت چه دچمتال لومړی درجه علاقداری ئی تراثر لاندی ده دمزارشریف دولایت دبلخ په لوی حکومت پوری مربوط نوی تشکیل شو.

۷ـ دمالستان لومړی درجه علاقداری دجاغوری له حکومت څخه جلا په ځلرمه درجه حکومت سره تعدیل اودغزنی په اعلی حکومت پوری راساً وتړله شوه .

۸ـ دننګرهار د کنړودلوی حکومت دنارۍ او دانکام دوهمه درجه علاقداری ـ چه په موقتی ډول جوړی شوی وي په دائمی ډول تشکیلی اومنظوری شوي.

۹ـ دنکه علاقداری دځدرانو دمحلی حکومت څخه جلااو دار گون په لوی حکومت پوری و تړله شوه.

نوټ :

د کشك ونخود څلر مه درجه حکومت پخپل تاریخی نوم د (میوند حکومت) سره وبدل شو دغه رنګه د کشندي دریمه درجه حکومت دشولګری په دوهمه درجه علاقداری او دشولګري دوهمه درجه علاقداری دشولګري په دریمه درجه حکومت سره تعدیل شول.

دشمیر او حسابی چارودنیمګړتیاؤ دسمون اوداداری کاروډپرمختګ لپاره (اداری لوی مدیریت) نوی تکلیف شوی دی چه دما مورینو ،محاسبی، اوراقو اوعمومی خدمتو مدیر یتونه ئی تر اثر لاندی دی.

ACKU

د مخابراتو وزارت

تشکیل :

د مخابراتو وزیر	ع،ج محمد مرید
معین	ع،ص غلام صفدر (سکندری)
د قلم مخصوص مدیریت	
د نشریاتو «	
د پوستی ریاست :	
رئیس	ع،ص ښاغلی غلام فاروق
د پستې لـو ی مد یریت	
د پارسلاتو «	
د صادری «	
د واردې «	
د موزیم «	
د تحصیلی «	
د تیلفون او تیلـگراف ریاست :	
رئیس	
د مخابرې لوی مدیریت	
د مرکزی تیلـگرافخانې مدیریت	
سیار انجینیر یو تن	
د ټسټ او معاینې مدیریت	
د تعلیم او تربیې «	
د ور کشاب «	
د یکه توت د تیلـگرافخانې «	
د مهتاب قلعه د تیلـگرافخانې «	
د تیلـگراف د ښوونځی «	
د تیلـگراف د تحصیلی «	

ع ، ج محمد مرید

ACKU

دلین‌تمدید	مدیریت
دپلان‌اوپروژې	«
دمرکزداتومات	«
د تیلفون‌دمحصولی	«
اداری‌لوی	«
دادارې‌لوی	« مرستیال
د محاسبې	«
دلوازمو	«
ددفترداری	«
د کنترول	«
دخزانې	«
دعامه‌خدمتونو	«
دتهیی‌اوتحویلخانی	«
دخریداری	«
د مامو رینو	«
د محاکماتو	«
د تصفیې	«
د پانو	«
دپانود تبییض	«
دترانسپورتو	«
دخارجی ارتباط لوی‌مدیریت	
دارتباطلوی مدیریت	

ACKU

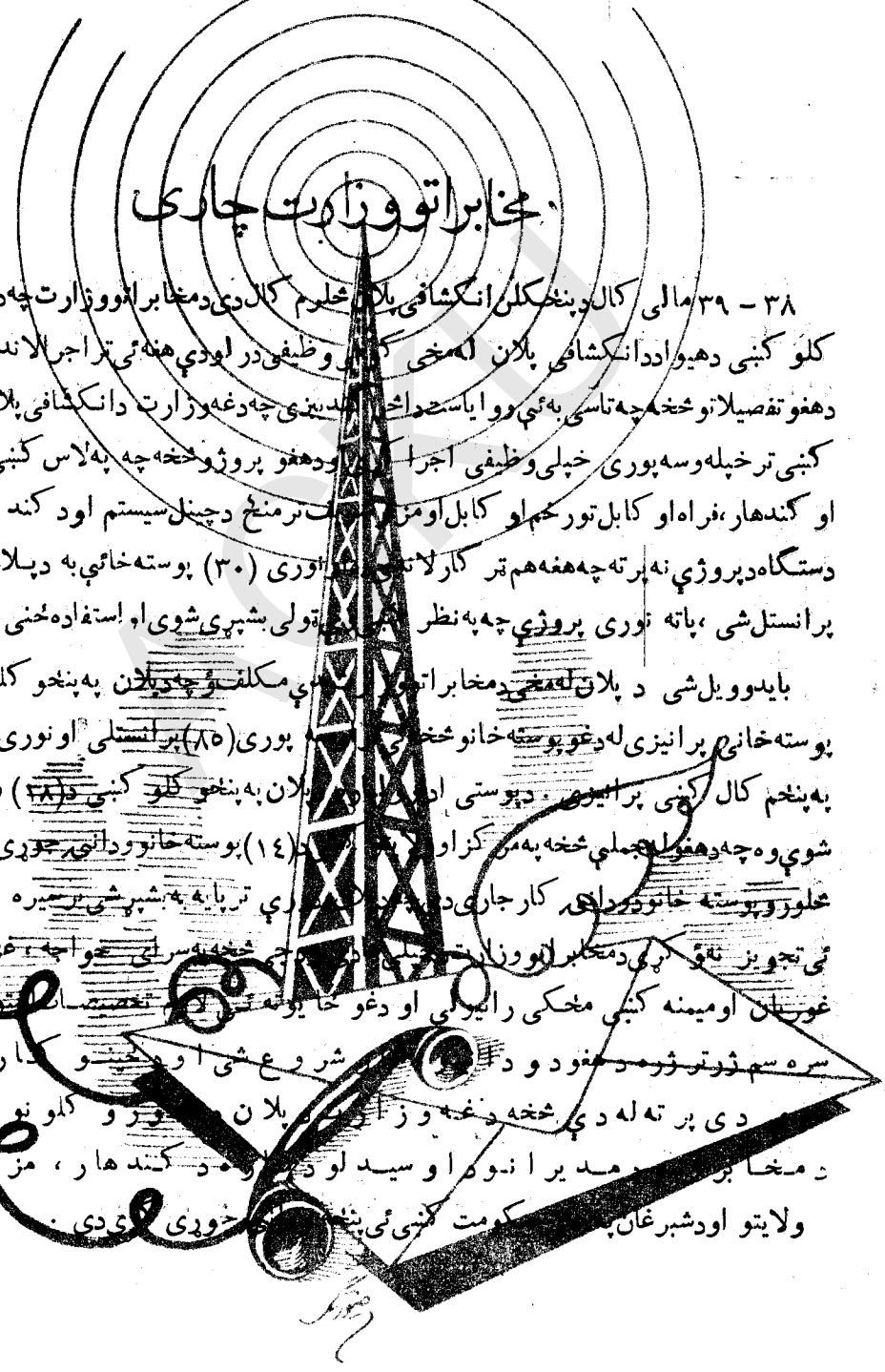

د مخابراتو وزارت چارې

۳۸ - ۳۹ مالی کال د پنځکلن انکشافی پلان د مخلوم کال دی د مخابراتو وزارت چه د پلان په مخلورو کلو کښی دهیوادد انکشافی پلان له مخی کومه وظیفی در اودې هغه ئی تر اجرا لاندی نیولی دی . دهغو تفصیلاتو څخه چه تاسی په ئې وو ایاست د اخبار دیني چه د غه وزارت د انکشافی پلان په چوکاټ کښی ترخپله وسه پوری خپلی وظیفی اجرا کړی دی دهغو پروژو څخه چه په لاس کښی ئی وې د کابل او کندهار ، فراه او کابل تورخم او کابل او مزار شریف ترمنځ د چینل سیستم اود کندهار داتو مات د دستګاه د پروژې نه پرته چه هغه هم تر کارلاندی راوړی (۳۰) پوسته خانې په د پلان په پنځم کال پرانستل شی ، پاته نوری پروژې چه په نظر کښی نیولی شوی او استفاده ځنی کیږی .

بایدوویل شی د پلان له مخی د مخابراتو وزارت مکلف وو چه د پلان په پنځو کلو کښی (۱۱۵) پوسته خانې پرانیزی له دغو پوسته خانو څخه نوری (۸۵) پرانستلی او نوری (۳۰) به د پلان په پنځم کال کښی پرانیزی . د پوستی اداری د پلان په پنځو کلو کښی د (۲۸) ودانیو پیش بینی شوې وه چه د هغو څخه په مرکز او ولایتونو کښی (۱٤) پوسته خانو ودانۍ جوړی شوی او دنورو مخلورو پوسته خانو ودانۍ کار جاری دی . د پاتې نورې ودانۍ ترپایه به شپږ شیږه پردې چه پلان ئی تجویز نه وو کړی د مخابراتو وزارت څخه چه په سرلی خواجه غزنی ، خان آباد غوربند او میمنه کښی مخکی رانیولی او دغو څخه یوه ئی تخصیصاتو څخه د نخشی سره سم ژر تر ژره د غود و د شروع شی او همدغسو کار ئی شروع دی پرته له دې څخه دغه وزارت د پلان په مخلورو کلو نو په موده کښی د مخابراتو مدیریت او سیدلو د کندهار ، مزار شریف په ولایتو اودشبرغان په حکومت کښی ئی پنځه څوړی ودی .

پدغوښلورو کلونو کښی په مرکزاوولایتو کښی دخلکو داستفادی دپاره (۹) ښاری پوسته خانی پرانستل شوی دی، دغه کلی پروګرام سر سم دمخابراتو پوستی سر ویسونو دپوستی دوړلو راوړلو کارته دوام ورکړی اوپه یوه کال کښی ئی د (٦٥٠٠٠٠) کیلو ګرام اخبارو، جریدو، مراسلو پارسلو، اوترانزیتی پوستی زیاتی خارج اوداخل ته وړی اوراوړی دی.

دپلان په څلورو کلو کښی دمخابراتو دوزارت دپوستی فعالیتو نو حجم په سلو کښی (۳۰) زیات شوی چه دهغه سره دپوستی عایداتو هم زیاتوب کړی دی، داحصائی له مخی څرګنده ښی چه دغه وزارت په پوستی عایواتو کښی دخارجی اسعارو او افغانی پیسو له حیثه په څلور و کلو نو کښی په سلو کښی پنځوس زیاتوالی شوی دی.

دپلان په څلورو کلونو کښی د (٥٠) پولونو نه زیات نوی پوستی تکټونه خپاره شوی، دغه او دباندینو هیوادو کښی پکار اویدلی دی. دتیلګراف په برخه کښی هم دمخابراتو وزارت دهغی پروژی له مخی چه پیش بینی ئی شوی وه په څلورو کلونو کښی په بیلو بیلو قووسره دنویو ترانسمیترو (۱۹) دستګاوی راوړی اوپه کار اچولی دی، دنویو ریسیورونو شمیر چه راوړل شوی اوپکار اویدلی دی دهغو دستګاونه یو په دریمه زیات دی چه دمخه تردی په هیواد کښی وو.

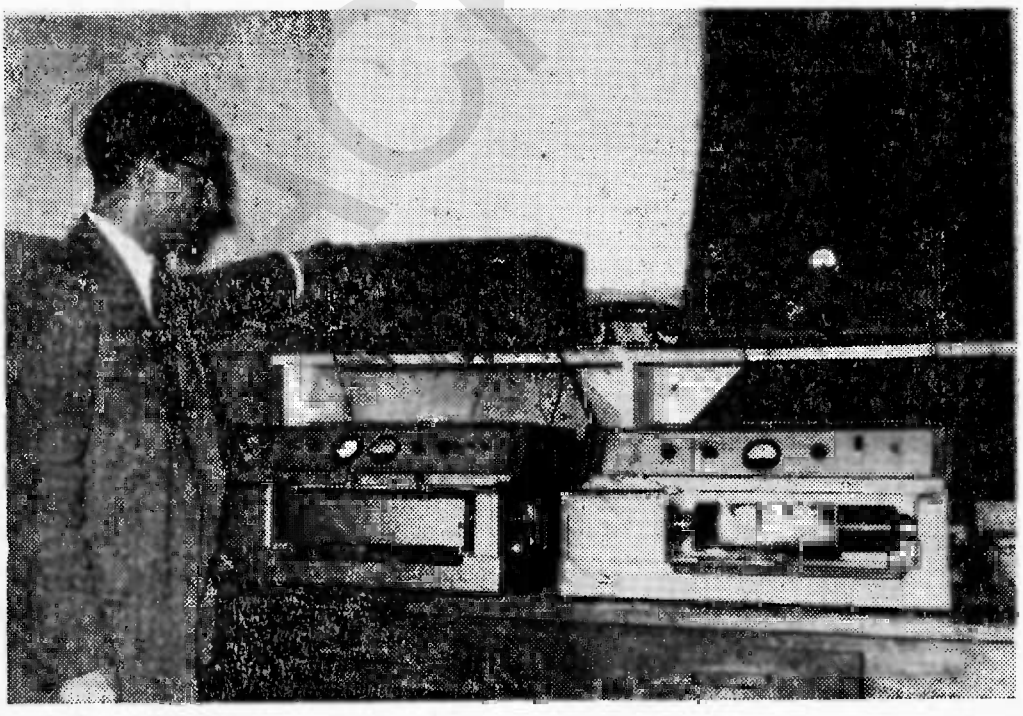

دتیلی فوتو نوې دستګاه دمخابرې په حال کښی

دتیلی فوتو دستگاه چه په ۱۳۳۸ کال کښی لومړی ځل هیوادته راوړل شوی او پکار ولویده دغی دستگاه خپله از مایښتی مرحله په بری تیره کړې اوس دسودا گری د عکسو نو دنښلولو دپاره چمتوده دتیرو څلورو کلونو په نسبت زموږ دتیلگرافی دستگاهو د کار اندازه زیاته شوې او دغه موفقیت دتیلگرافی محصول دهغی اندازې څخه ښه څر کندیږی چه دپلان په څلورو کلونو

دتلگراف دتیلی پرنتر نوی ماشینو نه د کار په حال کښی

کښی په سلو کښی (۳۸) او په ۱۳۳۸ کال ښی یواځی په سلو کښی (۱۲) زیاتوب شوی دی داهم بایدوویل شی چه زموږ اوسنی دستگاه په سلو کښی (۳۰) د کار کولو دنور زیاتوالی قدرت هم لری .

په ۳۸ - ۳۹ مالی کال کښی دغه وزارت دتیلی پرنتر (۳۰) پائی ماشینو نه راوړی او په کارئی اچولی دی ددغه کارد پاره یې یو نوې کورس پرانستی یو شمیر زده کونکی ئی پکښی روزلی دی د دغه کار په کولو سره به زموږ ددستگاه مخابروی قدرت یو په درې زیات شی .

دمرکز او ولایتو په منځ کښی د چینل سیستم پکار اچولو سره به زموږ دتلگرافی چارو قدرت بیخی زیات شی او په هرولایت کښی چه دغه دستگاه پکار ولو یږی ، که څه هم مخابرې ډیری وشی بیا به هم دراتلونکولسو کلو نو دپاره په مخابره کښی ځنډ را نشی .

پدغو کال کښې په شین ډنډ، ډبشیرغان ، قزل قلعه ،غوراتو او تالقانو کښې پنځه فرعي تلګراف خانې پرانستې او پکار لویدلی دي پدې ډول ویلای شو چه ډپنځکلن انکشافي پلان تر پایه به د دغه فعالیت لمن پراخه او په بل پنځکلن پلان کښې به ډومره پر مختګ وشي چه پدغه پړخه کښې دهیواد ټولې اړتیاوې بشپړې کړي.

ډپنځکلن پلان پدغو څلورو کلو نو کښې دبی سیم تیلفون (۲۰) دستګاوې راوړل شوي او پکار لویدلی دی که څه هم دغه دستګاوې دهیواد په دننه او دباندې کښې دمخابرې لپاره بس نه دي خود چینل سیستم پکار اچولو سره به تر ډیرې اندازې چاره وشي او دوهم پنځکلن پلان به دغه مشکل حل کړي.

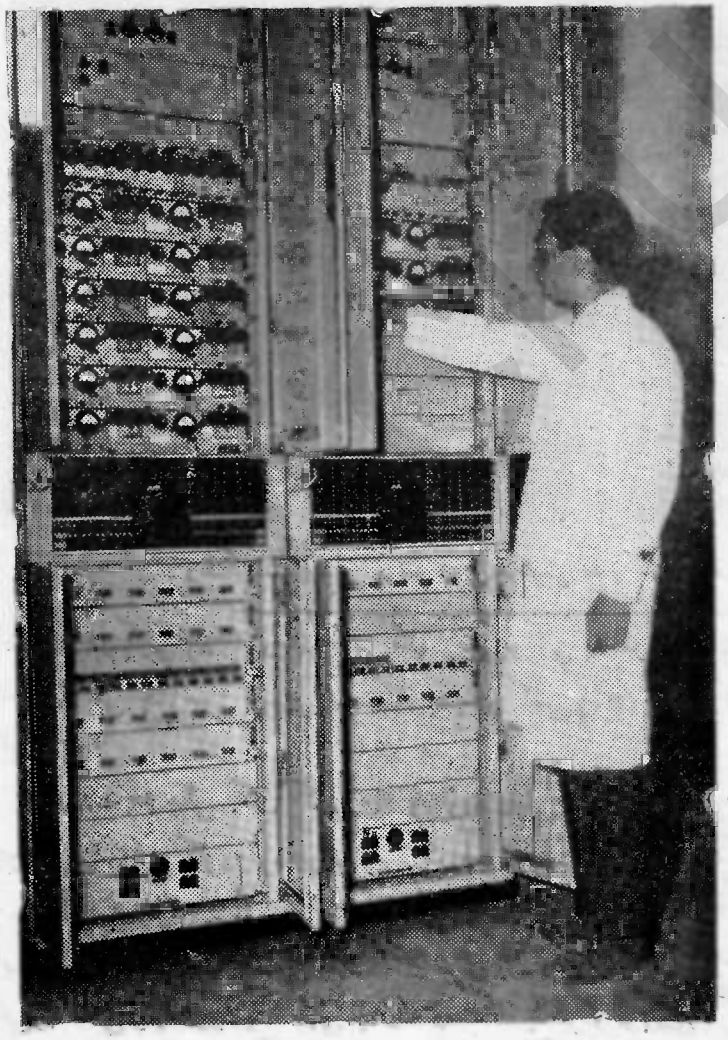

د کابل د تلګراف د چنیل سیستم نوی دستګاه د مخابرې په حال کښې

د بی سیم تیلفون په برخه کښې هم زموږ اجراات یو څه دهیواد اړتیاوې لرې کړې په څلورو ورستیو کلو نو کښې (۹) دستګاوې یو په بل پسې پکار اچول شوي چه خلکو ته یې آسانتیاوې برابرې کړې دي. پدغه کال کښې د کابل، امریکا، اروپا، پاکستان او د لزوم په وخت کښې د ایران او هند سره زموږ د بیسیم تیلفون مخابرې جاري وې دغه رنګه د کابل

او کندهار ، کابل اومزار ، کابل اومینه، کابل او هرات ، کابل او بلخمری اوهم دولایاتو ترمینځ د بی سیم تیلفون مخابری جریان درلود، سبز کال په قزل قلعه کښی دبی سیم تیلفون یوه نوی دستگاه هم په کار اوبدلی ده . دبی سیم تیلفون مخابره په اوسنی کال کښی نسبت تیر کال ته یو په دوه زیاته شوی ده او په ۳۸ - ۳۹ مالی کال کښی دبی سیم تیلفون محصول په سلو کښی (۳۰) زیات شوی دی

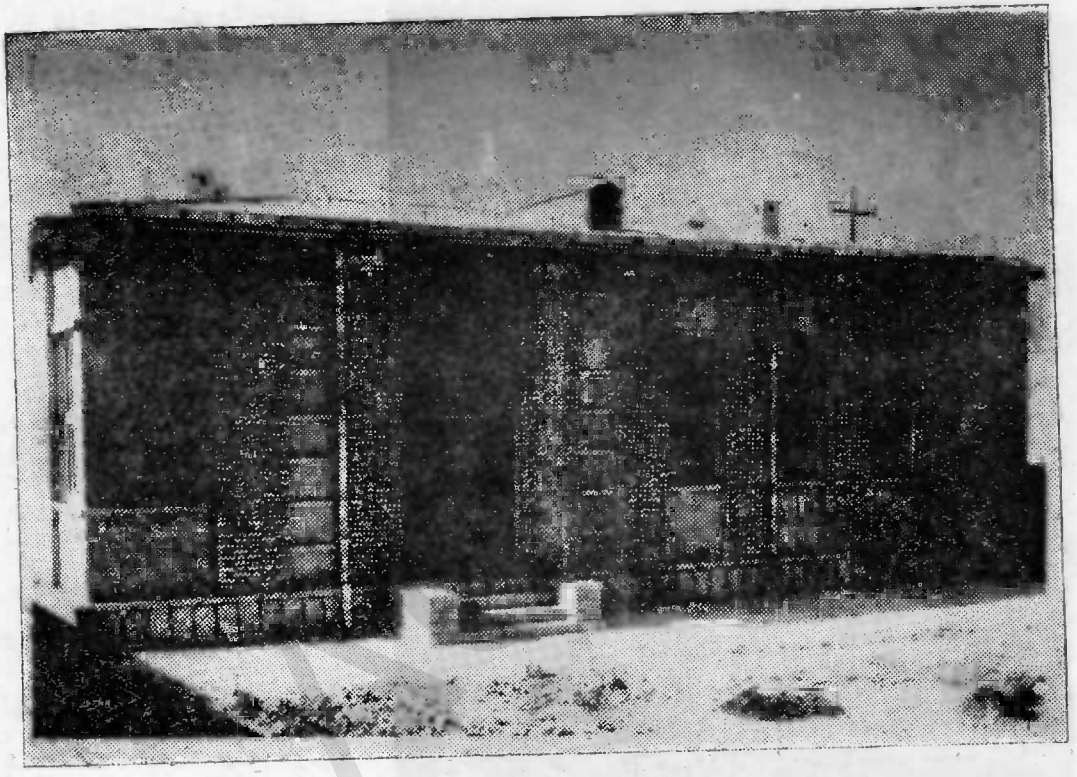

د کابل دشیر شاه مینی داتومات تیلفون ددستگاه نوی و د ا نه

دسیم اړونکی تیلفون اوتیلگراف په برخه کښی هم اقدامات شوی چه یو له هغود څخه کابل او کندهار ترمینځ د چینل سیستم دلیږن غځول دی تیر کال د کابل او کندهار ترمینځ (۲٦٥) کیلو متره لین غځول شوی ؤ سبز کال د مخابراتو وزارت د کابل اوسپین بولدك، کندهاراو گرشک، کابل اوپروان (٦۰۰) کیلومترلین نوی غځولی چه تول غځول شوی لیږن (۸٦٥) کیلومتروته رسیږی .

دپنځکلن پلان له مخی دغه وزارت موظف ؤ چه پلان ددوری ترپایه پوری (۱۳۰۰) کیلومتره لین وغځوی ، خود مخابراتو کارد گروپو نوفعالیت داثابته کړه چه هغه کولی شی چه دپلان ترپایه پوری (۱۵۰۰) کیلو متره نوی لین و غځوی .

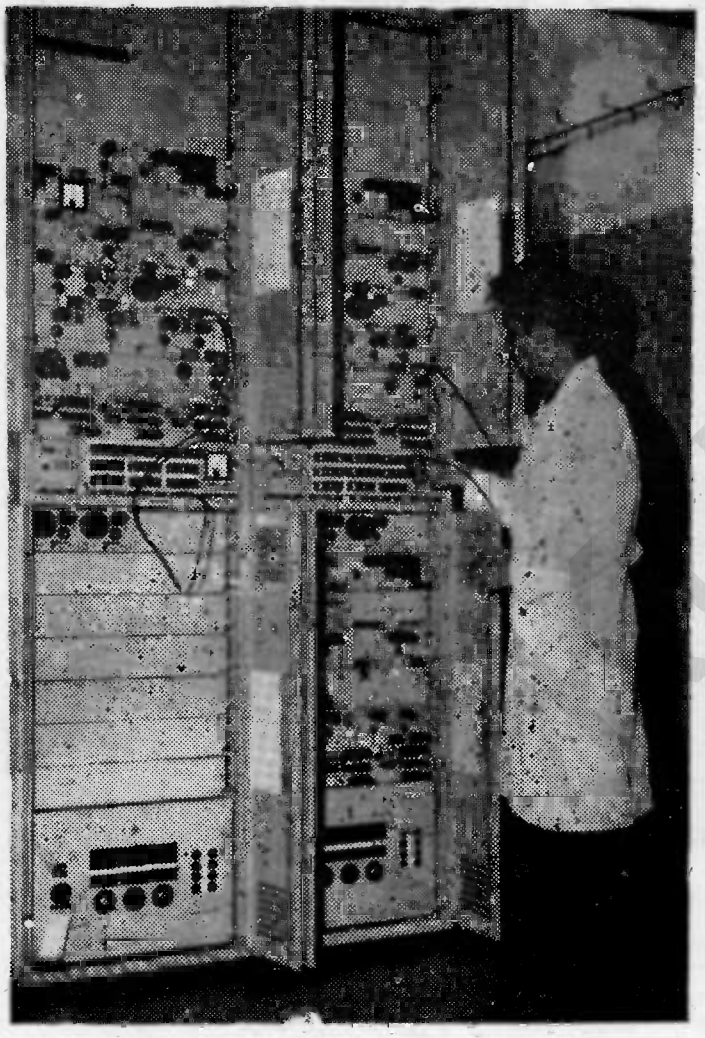

د کابل دچینل سیستم دنوی دستگاه ټیلفونی برخه

دا هم بایدوو یل شی چه د مخابراتو وزارت پدغه څلورو کلونو کښی و کولی شو چه (۸۰۰۰) دتیلفون داوسپنی ستنی د براکټو ، انسلیټړی او نورو ضروریاتو سره هیوادته راوړی له دغو ستنو څخه د کابل او مزار شریف ، کابل او تورخم ترمینځ دچینل سیستم په لینو کښی کار اخیستل شوی او ځنی اخستل کیږی .

د کابل ، کندهار دچینل سیستم دستگاوی تر کار اودرولو لاندی شوی چه دهغو له جملې څخه د کابل ، کندهار کابل ، غزنی او قلات دچینل دستگاوی درول شوی ، د کندهار او سپین بولدك ددستگاه د نصبولو کار جاری دی چه هغه پای ته ورسیږی د کابل او سپین بولدك ترمینځ به د چینل سیستم د ستگاه په کار پیل و کړی .

د کندهار او گرشك ، گرشك او فراه ، فراه او هرات تر مینځ هم پدی ورځو کښی د چینل سیستم ددستگاو تړون دز یمنس سره لاسلیك شوی دی ، . دد غو دستگاو درارسید لو نه وروسته به له یوی خوا دپروگرام سره سم دهغو په نصبولو کښی پیل وشی اودبلی خوا به په راتلونکی ژمی کښی د گرشك او فراه ترمینځ دنوی لین کارشروع شی . سبز کال د کندهار د ښار داتومات دستگاه د کانکریټی ودانۍ کار سخت جریان د رلود ، پدغه ودانۍ باندی ترا و سه یوملیون افغانۍ خرڅی شوی اودلومړی پوړ کاریې پای ته رسید لی اوس یې د دوهم پوړ کار جاری دی .

د کند هارداتومات دستگاه دښاری شبکی دسامانوسره پد ې وختو کښی کند هارته رسیدلی ده.
دچکسلوا کیې دوه تنه انجنیران هم کند ها ر ته رسیدلی او دیوې ډلی پښتنی میخانکانو سره یې
دښاری شبکی کاردپرو گرام له مخی شروع کړی دی. وروسته له هغه نه چه ودانۍ ددستگاه
درولووړو گرزی دستگاه به ودروله شی.دغه رنگه د کابل دشیرشاه مینی د خلکو د مشکلا تو
دلیری کولودپاره به یونوی دوه سوه لینه سویچ بوړډهلته ودرول شی . دد غه سویچبوړډودانۍ
جوړه شوی اواوس دهغه ددرولو کارجاری د ی .

دغه وزارت دتیلفون داوسپنی (٥٠) ټنه سیم په بیلوبیلوقواؤسره دا تومات (٤٠) دانی سویچ
بوړډونه، اولو کل بیټرۍ (٢٠٠٠) بیټرۍ (١٨٠٠) دانی تیلفونونه بیل بیل ډول (٧٠٠٠٠) سلیټرونه
ددستگاه دلین دیوی اندازی ضروری سامانوسره په دوه ملیونه افغانۍ رانیولی اووارد کړل .

پد غه کال کښی (٣٠٠) کیلومتره نوی لین په ولایتونو کښی غځول شوی په مر کزاوولایتونو
کښی سبز کال د پخوانه په سلو کښی لس د تیلفونونو شمیر ز یات شوی دی . په سیم لروئکی
تیلفون کښی زموږ د کاراندازه دپخوانه بیخی زیاته شوی اونسبت تیر کال ته د تیلفون محصول
په سلو کښی لس زیا توب کړی دی .

دراډیوپه برخه کښی هم دغه وزارت اجرا آت کړی اودټا کلی پلان له مخی ئی په لنډه څپه پنځوس
کیلوواټه دوی دستگاوی دایر لوتو، ډیزلی دستگاو او نوروتفرعاتوسره نصب کړی اوپکار اچولی
دی، ددغو دستگاودپکار اچولونه وروسته د کابل راډ یو دمنځنۍ څپې دخپرونی په پرو گرام کښی
چه شپه او روځ ئی (٦) ساعته کار کاوه په سلو کښی پنځوس ز یا توب شوی ا و د لنډی څپې
ددستگاوونه برسیره په شپه اوورځ کښی (١٠ نیم) ساعته کار کوی چه دټولود ستگاو کار په شپه
اوورځ کښی (٩ نیم) ساعته کیږی پد غومیاشتو کښی زموږ مشکلات داؤچه داروپا، منځنی ختیځ
اولیری ختیځ دپاره مساعد فریکانس پیدا کړو له هغوتجربوڅخه چه وشوی د جاپان او اندونیزیا
لپا ر ه مساعد فریکانس پلاس را غی ، خو دا چه ز موږ زع سل په سل کښی ار و پا ته صاف
ورسول شی تراو سه داروپا لپاره یومساعد فریکانس پلاس نه دی راغلی ، مگراوس دانگلیسی
اوفرانسوی پرو گرام فریکانس اودغه رنگه دمنځنی ختیځ دپاره فریکانس بریا لتوب ته نژدی دی.

دیکه توت دخپرونی دودانۍ کارچه دری کاله دمخه شروع شوی ؤتقریباپای ته رسیدلی خواوس
ئی د ستډ یودو دانۍ کارجاری دی اویو کال نوروخت غواړی چه استفاده ځنی وشی .

سبز کال دغه وزارت (١٥) دانی امپلی پایرونه (١٢) دانې جنر بټرونه ، دوې دانې ټایپ ریکارډر

او(۲۰) دانې لو پ سپیکـر و نه نوی راوړی دی چه د هغـو څخـه ئی یـو شمیر پـه منـا سبـو ځایو کښی پکارا چولی اونور به هم په لازموځا یو کښی پکار واچول شی ، بر سیره پر دې ئی زاړه لوډ سپیکرونه هم ترمیم کړی دی .

زموږد لنډی څپې دستگاه چه ترمیم ئی غوښت د ترمیم لاندی نیول شوې او په سلو کښی شپیته کارئې پاې ته رسیدلی دی ، دغه رنگه د مر کزی ستیشن ترمیم کارهم خلاص شوی دی ، د لنډی څپې دخپر ونی په ودانۍ کښی یوه وړه ستیشن یو ترتیب اوپکارا چول شوې ده ، چه د تیپ ریکارډر او گرا ما فون مکـرو فون لری ، دخپر ونی د مزوسره څراغونه چه الوتکی ته د خطر نخښه څرگندوی نصب اوپه کار لویدلی دی .

سږ کال د مخابراتو د وزارت نمایندگانو د تیلی کمونیکیشن په بین المللی کنفرانس اود ژینو د راډیو په اداری غونډه کښی گډون وکړ ، پدغو غونډو کښی بین المللی کنوا نیسون ، تیلی کمونیکیشن، د راډیو اداری مقرراتو اوفریکانسود تاکلو په مر بوطو مسئلو کښی خبری اتری اولا زمی فیصلی وشوې .

موږ پدغه کال کښی د تخنیکی میچ یوڅه سامانونه او آلات دیو نیټت نیشن له لارې اخستی ، اویوڅه تخنیکی سامانونه دز یمنس کمپنې د مخابراتو وزارت ته وبخښل .

د هندا و افغانستان ترمنځ د تیلفون د مستقمی مخابرې په باب موافقت نامه هم لیکل شو یده .

د دغه وزارت تعمیر اتی چارو هم د پلا ن له مخې شپږ مختگ کړی په کند هار کښی دوې لوئی ودانۍ یوه د مخابراتو دادارې او بله د اتو مات تیلفون او چینل سیستم لپاره جوړه شوې چه د دغو ودانیو لگښت پنځه ملیونه افغانۍ دی ، په سلو کښی یې اتیا کار پای ته رسیدلی او پاته کارئی جریان لری دغه رنگه د غزنی د اعلی حکومت د چینل سیستم د ودانۍ کار خلاص شوی او استفاده ځنی کیږی .

په میمنه ، کاپیسا ، خوست ، ننگر هار ، هرات ، بغلا ن ، قندوز ، تالقا ن او پلخمر ی کښی د مخابراتو د ودانۍ پاته کارجاری وُچه د هغو لپاره د دوملیونو افغانیو نه زیات تخصیص لیږل شوی دی.

د فنی پرسونل د روزلو په باب هم اقدامات شوی دی ، د مخابراتو د زده کونکو له جملې څخه چه د باغلی محمد قاسم فاضلی اروپا ته لیږل شوی وُ د پوستی حقوقو په شق کښی د پا کتر ی د ډیپلوم د اخستلو نه وروسته بیرته هیواد ته راغلی او په کارئی شروع کړ ی ده ، نوردرې تنه چه د چینل سستیم په شق کښی دستاژ په غرض المان ته لیږل شوی وو هغوی هم بریالـی بیرتـه ر اغلـل او د چینل سیستم په شق کښی موظف شول ، نوردوه تنه چه د انجینیر ی تحصیلاتو د پا ره لیږل شوی وُ

بیـرته بریا لی راغلی دی ، دوه تنه زده کوونکی سبز کال دزده کړی لپاره فرانسی ته را ستول شوه او یوتن انجینیر پراگ ته دستاژ پهغرض ولیبزل شـو د چینل سیستم دزده کړ ی لپاره په مر کز کښې دلسوتنو میخانیکانو په گډون یو کورس پرانستل شوی چه مربوط تـعلیمات ئـی زده کړې اوپه کارو کښی عملاداخل شوه ، دوو لس تنهٔ(هلو کان اوڼجونی) زده کوونکی چه دټایلی پرنټر پهشق کښی تر روز نی لاندی نیول شوی ووخپل تعلیمات ئی پای ته رسولی اوپه کار کښی شامل شوه ، دپوست او تیلگراف دښوونځی تعلیماتو پد غه دوهم کا ل کښی هم جریان درلود ،(٤٠) تنه بریالی زده کوونـکی لوړو تولگیو ته ولاړل یـوشمیر زده کوونکی چه دانسپکټرې دلیند کورس دپاره تا کل شوی ووخپلو تعلیماتو ته یې دوام ور کړی اوعملی شق او تمرین ئی په بریالی توب سره وٴ .

ترفیعات :

دغوما مورینو په ۱۳۳۸ کال کښی یوه رتبه ترفیع کړ ی ده :

ع ، حبیب الله د ننگرهار دمخابراتو مدیرد (٤) رتبې څخه په (٣) رتبه .
ص ، گلعلم دقلم مخصوص مدیر د(٥) رتبی څخه په (٤) رتبه
ص ، محمد ابراهیم دمامور ینو مدیر د(٥) « « په(٤) رتبه .
ص ، سیدعظیم الدین دترانسپورت مدیر د(٥) رتبی څخه په (٤) رتبه
ص، حیدر علی دپوست دپلنټی مدیر د (٥) « « په (٤) «
ص ، حا جی نوراحمد دچینل سیستم د گروپ مد یر د(٥) « « « (٤) «

مدالونه :

ص ، غلام رسول د چینل سیستم د گر وپ مدیر په ۳۸ کال کښی رښتین نکلی مد ال اخستی دی اوهم ئی د(٥) رتبې څخه (٤) رتبې ته ترفیع کړې ده .
ص ، نا دراحمد دتهیې اوتحویلخا نو مدیر په ۳۸ کال کښی رښتین نکلی مدال اخستی دی .

درو غتیا وزارت

تشکیل :

وزیر .....

معین ع ص شبا غلی دو کتور عبدالرحیم

د قلم مخصوص مدیریت

مشاوریت

د انجیر ی مد یریت

دروغتیادچارورئیس ع،صدو کتور عبدالغنی افضل

دنشریاتو مدیریت

دانجنیری مهندس

بین المللی مد یریت

دساری ناروغیو کنترول »

داحصائیې دشخانگی آمریت

دروغتونو نو مدیریت

دا کسریز اولابراتوار ونومدیریت

دروغتیادقوانینومدیریت

دمر کزی روغتیالوی مدیریت

دمر کزی روغتیا مدیریت

دمخدره دوا گانودشخانگی آمریت

د عامی روغتیا د مؤسسې رئیس ع،صدو کتور محمد عمر

دروغتیا د تبلیغا تو مدیریت

د ښوونی اوروزنی مدیریت

اداری لوی مدیر یت

د » » » مرستیال

د مامور ینو مدیر یت

د ا ستخدام »

د سوانحو »

ACKU

د تعیناتو ماموریت
د تضیف «
د عامه خدمتونو مدیریت
د ترانسپورت «
د تهیې دخانګی ماموریت
د حفظیې اومراقبت مدیریت
دارشیف مدیریت
دارشیف داجرایې مدیریت
دتحریراتو مدیریت
د حفظیې ماموریت
د نغدی محاسبې مدیریت
د کنترول مدیریت
دسندونو دترتیب دخانګی مدیریت
ددفتر داری دخانګی مدیریت
دتحصیلاتو اوتصفیې مدیریت
دجنسی محاسبې مدیریت
دفنی محاسبې مدیریت
دپلان مدیریت
دتوبرکلوز دموسسې آمریت
دمحبس درو غتون آمریت
دابن سینا درو غتون «
داکسریز دموسسې «
دغاښو جوړولو دریاست کفیل ع ، ص محمد آصف « فقیری »
دواکسینو دتهیې آمریت
دښځو سنا توریم آمریت

ACKU

دروغتیاوزارت چاری

دتبلیغا تو مدیریت :

دغه مدیریت دملاریا ، حمای لکه داراو کوی په باب پوسټرونه اوپامفلټونه خپاره کړی او دغه رنګه د کوی په باره کې ئی دډاکتر امیرمحمد محب زاده په تتبوع اولیکنه یوه رساله خپره او و یشلې ده ددغه مد یریت گر ځنده سینما په لو گرد ، ننګر هار اود بی بی مهرو په کلی ، ښاری نندارې اود روغتیا دوزارت په کور سونو کښې دروغتیا فلمونه ښوولی دی ، همدا ډول درا ډیو اود هیواد دجرید وسره د روغتیاپه تبلیغاتو کښې ددغه مدیریت مرسته دوام لری .

دنشر یاتو مدیریت:

دغه‌مدیریت دروغتیا دنشریاتودزیاتولوله کبله‌دروغتیازیری‌میاشتنی‌مجله‌په‌اوونی(هفته‌واره) جریده اړ ولې دوړو کوپـه جشن ، دروغتیاپه ورځ ، دسری میاشتی‌په هفته اونورو داسی ورځو کښې‌ئی فوق العاده مجلې‌اوپامفلټونه‌خپاره کړی‌دی ، برسیره پر دې دروغتیا ز یری د جر یدې څخه چه‌په وقایوی طب کښې اودروغتیا دمجلی‌نه‌ئی چه‌په معالجو ی‌طب کښې خپرونی لری ، یومنظم کتابځی‌پرانیستی‌اولازم کتابونه‌ئی‌دمراجعه کوونکودویلواو استفادی دپاره‌پکښې‌ایښی‌دی.

دا کسریز اولا براتو ارو مدیریت:

دغه مد یر یت د میمنی ، غزنی اوپرو ان‌په اعلی حکو متو او دمزار شریف و لا یت کښې دا کسر یز مؤسسو په‌پرانستلو موفق‌شویدی .

دغا ښو جوړ ولو ریاست :

۱ ـ د دغه ریاست له‌خواد غاښو جوړو لویوه بشپړه اوعصری دستګاه سره له لوازمو تهیه اوپکار لویه لی‌ده .

۲ ـ دمیمنی په اعلی حکومت کښې ئی‌دغاښو جوړ ولو یوه مؤ سسه پرانیتی ده .

۳- دغزنی د اعلی حکومت دپاره ئی دغانبو جوړو لویو مؤسسه تهیه کړی اوژر به وپرانستله شي.

۴- دنورو لایتو د پاره ئی دغانبو دمؤسسې سامان ولو ازم تهیه کړی اود هغو په نصبولو کښی هم اقدام کړی.

۵- دغانبو د طب ښوونځی شخه یو شمیر فارغ التحصیلان وتلی او دهغه زده کوونکی زیات شوی دی.

بین المللی مدیریت:

دغه مدیریت دروغتیا دوزارت له هغو هیئتونو سره چه دبوستو هیوادود روغتیا په تو لنو او کنفرانسو نو کښی ئې ګډون کړی اوهم ئی د روغتیاله هغو هیتونو مشارینو او متخصصینو سره په مربو طو چارو کښی مرسته کړی چه له یاددنیو هیو اډو شخه افغانستان تهرا غلی دی.

همدارنګه ئې دبوستو هیوادو ته دفیلوشپ په پول دروغتیامطالعاتو

د کابل په زیبنتون کښی قابلې د نارو غانو پرستاری په دی پول کوی

د بشپړ کیدو پاره دفنی پرسونل په لیږلو کښې لازمی مرستی کړی اولاندی کسان دباندنیو هیوادو ته استول شوی دی :

الف - ښاغلی ډاکتر سید مرتضی سعیدی دایډیمو لوژی په شق کښې دزده کړی په غرض د تړی دروغتیادموسسی دفیلوشپ په پروګرام دیوه کال لپاره امریکی ته ولیږل شو.

ب - ښاغلی ډاکتر محمد اعظم دملاریالوژی په شق کښې دزده کړی لپاره د (آی، س، ای) دسکالرشپ په پروګرام بیروت ته لیږی شوی دی.

ج - ښاغلی ډاکتر عبدالغیاث صافی دعلی آباد موظف ډاکتر دتړی دروغتیادموسسی د فیلوشپ په پروګرام ددوو کلو دپاره لندن ته واستول شو.

د - ډاکتر هوشمند دملاریا اوغلام سخی دانتمالوژی په شق کښې د فیلوشپ په ډول دخلورو میاشتو دپاره مانیلا ته ولیږل شو.

هـ - ښاغلی عبدالغفار احمدی دروغتیا دوزارت سنیترین دسنیترین په شق کښې دزده کړی په غرض دتړی دروغتیادموسسی دفیلوشپ په پروګرام دیوه کال د پاره بیروت ته ولیږل شو چه هغه به دزده کړی لهورو سته دسنیترین دوړو کو په روزنه موظف شی.

و - ډاکتر محمدسرور توفیق او ډاکتر محمدعلی دابن سینا دا کسریز ډاکتران دا کسریز په شق کښې او ډاکتر حیدر علی شفاددهکدی له خوا دوړو کی او موردحمائی په شق کښې ا و ډاکتر محمدا کرم په نسائی او ولادی شق کښې دفیلوشپ په ډول دیوه کال دپاره المان ته ولیږل شول.

د - ډاکتر محمد عظیم مجد دی اوډاکتر محمد علی زمان د با کتر.و لو ژی په شق کښې دروغتیا دموسسی دفیلوشپ په پروګرام ددو کلو دپاره پاریس ته ولیږل شول.

ح - ډاکتر محمدعیسی اوډاکتر محمد کریم حسنی دملاریا دمجادلی ډاکتران د شپږو هفتو لپاره دتړی دروغتیا دموسسی دفیلوشپ په پروګرام ډهلی ته ولیږل شول.

دوا کسینود تهیی آمریت: د غه مدیریت بر سپره پرخپلو مربوطو چارودر یفر یشرد کورس او ددو میاشتو دپاره دیو بل کورس په پرانستلو بر یالی شو چه زده کوونکی ئی فارغ التحصیل شول.

د مامورینو مدیریت

۲ - د لاندی ډاکترانو سره بیانوی قرارداد و شو

ډاکتر ترنکس د غربی المان اوسیدونکی د کابل د زیږنتون نسائی اوولادی ډاکتر.

ډاکتر شتیپ د غربی آلمان اوسیدونکی د غاښو جوړولو د مؤسسې ډاکتر.

میرمن شتیپ د غاښو جوړولو د مؤسسی ډاکتره

دنړۍ دروغتیا په ورځ دهغو مخصوصو نشراتو دویشلو په حال کښې چه دروغتیا وزارت تهیه کړی وه

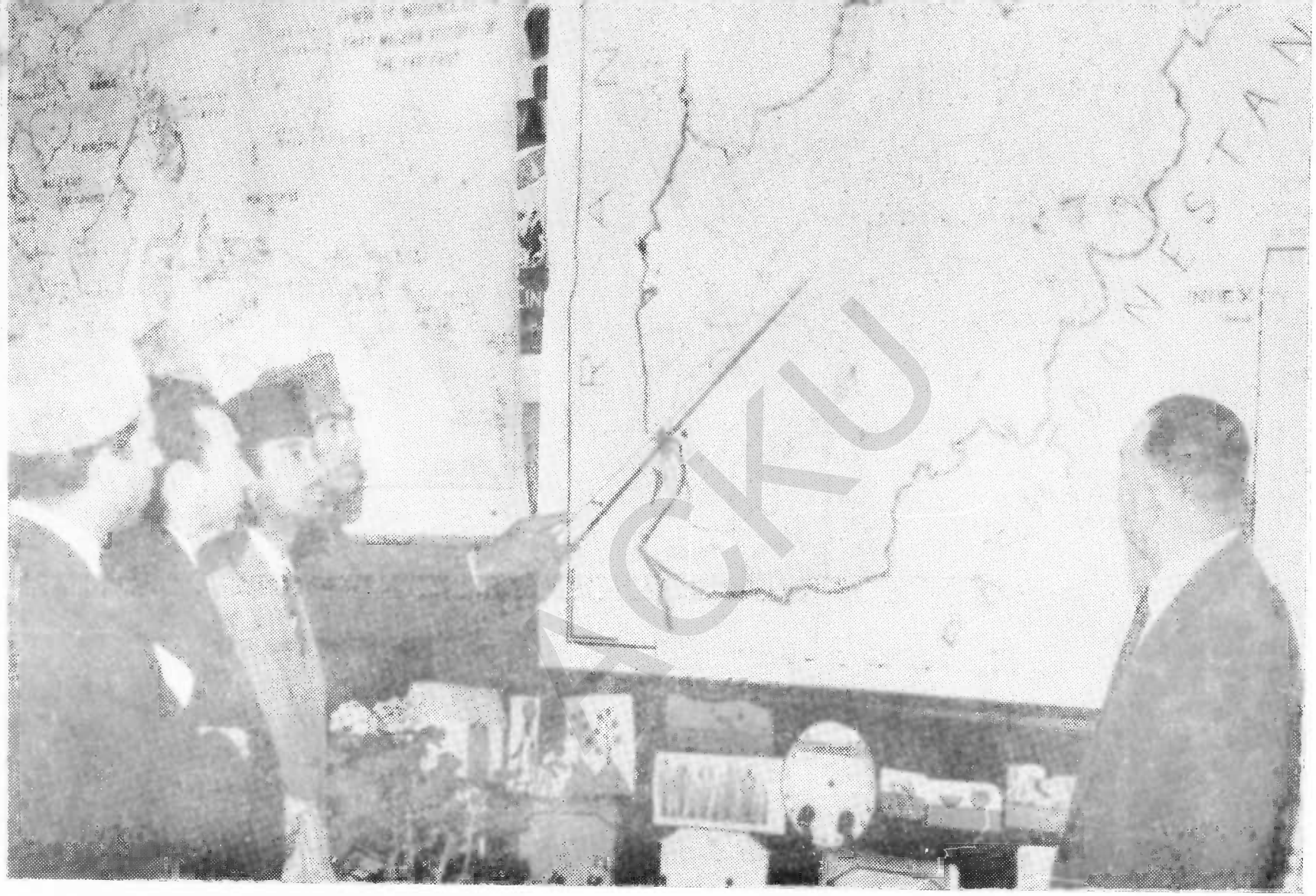

دنړۍ درو غتیاپه ورځ د (اپریل) ۷ نیټه:

دپارک په سینما کښې دملاریا دمجادلې یو تن مؤظف غړی ملاریائی سیمه او دهغې کنټرولز مو زدهیوادپه نخشه کښې څرګندوی

موسیو بودی دفرانسی اوسیدونکی دغانبو جوړولودمؤسسی پروفیسر.

۲ – دغه ډاکتران نوی استخدام شول :

د کندهار دولایت دروغتیا ذلوی مدیریت داکسرینو د مؤسسی لپاره کش منسکاد پو لیند او سیدونکی دروغتیادانجنیری دمدیریت دمهندسی دچار ولپاره استخدام کړه شو.

۳ – دقابله گی، کمپودری اوسینترین دښوونځیو فارغ التحصیلان یلو یلو ځایونه واستول شول.

٤ – دقطغن، مزارشریف اوننگرهار دولایتواودغزنی، بدخشان او میمنی داعلی حکومتو روغتونونوته یوشمیر فنی پرسونل ولیږل شوه.

هغه کسان چه په ۳۸ کال کی ئې یومرتبه ترفیع کړیده :

ع،ص ډاکترمحمد عمر (۳)رتبه مامور دعامی روغتیا رئیس

ع،ص حبیب الله ذاری رئیس د(٤)رتبی څخه(۳)رتبی ته

ع، عبدالغفارداذاری ریاست مرستیال د(٤)رتبی څخه (۳)رتبی ته

ص،عبدالصمد د کاردقطعاتو ډاکترد(٥)رتبی څخه (٤) رتبی ته

ض سید ایشان دمامورینومدیرد(٥)څخه (٤)رتبی ته

زیږ نټون : –

دغه لاندی چاری اجراکړی دی:

دناروغانو دجامودپری مینځلو دماشین او خونی زیاتوب

دپرستاری په څانګه کښی دهغو وړو کو دخونوتنظیم اوجلا والی چه دمخه اوهغه چه په طبیعی پول زیږیږی دهغووړو کو لپاره سره له فنی لوازمو یوه خونه تنظیم شوه چه د بی مورو وړو کو روزنه کوی اوهلته دلازمو اصولو اوشرایطو سره د وړو کو خوراکی وسایل برابر وی.

یوه خونه دهغو ناروغانو دمواظبت لپاره وقاکله شوه چه دجراحی عملیاتولاندی رائی د غه ناروغانی پرلومړیو (۲٤)ساعتو کښی پدغه خونه کښی دموظفینو ترمراقبت لاندی وی.

دښځو دسناتوریم روغتون :

دیوه منظم لابراتور په پرانستلو دعصری تشنابو نو او دوبی خانو په وداتو لو برابالی شوی دی.

دملا ریادمجادلی ریاست :

دغه اجراآت ئی کړی دی :

ACKU

دطب دپوهنځي څلور تنه فارغ التحصیلان ئي دملاریا په شق کښي دزده کړي دپاره دباندنیو هیوادوته لیږلي چه دزده کړي ددوري دپای ته رسیدونه وروسته بیرته بریالي راغلي دي.

د ملاریاد مستحضري کورس ئي دریاست په مرکز کښي جوړ کړي دي:

په ۱۳۳۸ کال کښي دهیواد دیرهغه ځایونه دملاریاله حیثه سروي شوه چه تګ وراتګ وریاندي سخت ؤ چه دهغه له کبله د هیواد ملاریائي نقشه بشپړه شوه

دري تنه دا کتران دملاریادزده کړي دپاره د۱۳۳۸ کال په ژمي کښي دباندنیو هیوادو ته لیږل شوي چه بریالي بیرته راغلي اوولایتوته ولیږل شول.

(۱۵٦)تنه زده کونکي دریاست دمرکز په بیلو بیلو کورسونو کښي نوي په نظري اوعملي تعلیم کښي روزل شوي چه دسږ کال دمجادلي په عملیاتو کښي ګډون کوي.

دهیواد په ټولو ولایتو کښي دملاریا دمحوه کولو دپلان دعملي کولو په غرض ددواشیندلو (۱٤) یو نټه مقرراوټاکل شوي دي چه هر یونټ ئي دملاریادیوتن متخصص دووتنو پلټونکو دانتمولوژي د یوتن مرستیال څلور تنه مستحضرانو شپاړس تنوابتدائي مستحضرانو ددواشیندلو د بشپړسامان اولوازمو اویوتن کارکوونکي سره فعالیت کوي.

ددوا شیندلودپای ته رسید ونه وروسته چه دوي میاشتي دوام کوي د ملاریادمحوه کولو پروګرام به په ټول هیواد کښي شروع شي.

دساري ناروغیو د کنترول مدیریت:

دواکسین دتهیي په موسسه اودننګرهار او کندهار دولایتو په مدیریتو کښي ئي یویو کورس پرانیستلي دي دننګرهاردروغتیادمدیریت کورس دلیندۍ په ۱۵ نیټه پای ته ورسید د کوي پر ضد مجادله هم په هغه ولایت کښي شروع شوه دغي مجادلي دهوا دمساعدت له کبله د ۱۳۳۹ کال دوري دمیاشتي تر پایه پوري دوام وکړ دغه رپوت وائي چه (۱۷۲۰۷٦) تنو ښځو، نارینو او وړو کو ته ستني ووهل شوي.

د کندهار دروغتیا دمدیریت دستني وهلو کورس د مرغومي په میاشت کښي پای ته ورسید سمدستي دهغه ځای دروغتیا مدیریت د ساري ناروغیو د کنترولو دمدیریت دپروګرام له مخي په مجادله پیل وکړ د کوي پرضد مجادلي د۱۳۳۹ کال دغوئي د میاشتي تر ۱۵ نیټي پوري دوام وکړاو ۹۱۰۲۵ تنو ښځو، نارینو اووړو کوته ستني ووهل شوي ددغي مجادلي نتیجه په زړه پوري وه.

دغه رنګه دسږ کال دحفظ ماتقدم ستنی وهلو اوعمومي مجادلي په غرض ۷۰۵۰۰۰ تنو وړ و کو دپاره د کوی واکسین لیږلی شوی دی .

دغه رنګه دحفظ ماتقدم لپاره (۲۰۳۰۰) تنوته دوباضدستنی او ۲۱۸۰۰ تنوته د لو ی تبی ضد ستنی او دلیو نی سپی دناروغۍ ددرمل دپاره ۸۳ تنوته ستنی لیږل شوی دی .

دغزنی داعلی حکومت اودروغتیا دمدیریت دخبرله مخې هلته چه یوپول ناروغی راغلی وه یو پا کتر اویو تن پرستار اوکمپونډر د لاز مو د و ا او سا مانو سره د نا ر و غانو ددرمل د پا ر ه ولیږل شول .

د کلنې پروګرام لهمخې دحصای لکه دار دناروغۍ پرضد دمجادلې لپاره د(وی،وی ،تی)د پودر شیندلو پرمختګ اوزیاتوب په غرض ۱۷۷۶۰ کیلو لس فیصده پو ډر تهیه شوی چه له هغو څخه ولایتونه ۱۰۱۱۶۰ کیلوپوډراودمر کزی روغتیالوی مدیریت ته ۷۶۸۰۰ کیلوپوډر ور کړه شوه ځکه چه دغې څپړنو او پلټنو څخه څرګنده شوه چه شپږی ددغه پوډر په مقابل کښې مقا ومت کوی وروسته لهدې به یوه بله مجربه دواد بې،اچ،سي په نامه هم استعمال شي.

داحصایې مدیریت :

احصائیه چه په هرشق کښې وی هم دپلا نو په عملی کولو کښې زیات اهمیت لری دروغتیا دوزارت داحصائیې مدیریت هم دهیواددروغتیا داحصائی په ترتیبو او کښې اقدا م کړی چه دغه دی لا ند ی لیکل کیږی :

په تیر کال کښی د افغانستان د روغتیا د وزارت فنی پرسونل

ډاکتر	۱۱۷	تنه
د ډاکتر مرستیال	۴۷	تنه
د غاښود داکتر مرستیال	۱۳	»
دواجوړ ونکی	۳۶	»
کمپونډر	۷۹	»
مستحضر	۴۴	»
فنی همشیره	۱۰۲	»
پرستاره	۳	»
تکنیشن	۲۶	»
دلابراتوار مرستیال	۱۹	»
پانسمان چی	۴۵	»
آبله کوب	۳۴	»
سنیترین	۴۲	»
قابله	۶	»
دغاښو د پروتیز دډاکترمرستیال	۷۵	»

ACKU

به ۳۸ کال کنی به افغانستان یکی دروغتیا دوزارت معالجوی طب موسیقی

ولایت	دروغتون شمیر	دمیترو شمیر	مستقل پولیکلینیکونه	سیاریونت
کابل	۵	۲۱۹	—	—
هرات	۷	۱۳۵	—	۱۰
قندهار	۵	۱۱۰	—	۱۰
مزارشریف	٦	۷۰	۲	۱۰
قطغن	٦	۸۵	—	۱۰
غزنی	۲	۳۵	—	—
پروان	۲	۳۵	—	—
بدخشان	۱	۲۵	—	—
فراه	۲	۲	—	—
ننگرهار	٦	۹۰	—	۱۰
پکتیا	٤	۷۰	—	۱۰
میمنه	۲	۳۵	—	—
شبرغان	۱	۱۵	۱	—
گرشك	۰	۱۵	۲	—
توله	٤۹	۹٦٤	۵	٦۰

په ۳۸ کال کښې په افغانستان کښې دروغتیا دوزارت دوقایوي طب مؤسسې

ولایت	دمیندواوړو کودحمایې مرکزونه	دملاریا دمجادلې مرکزونه	دتوبر کلوز مجادله
کابل	۵	۱	۱
هرات	۱	۱	—
قندهار	۱	۱	—
مزارشریف	۱	۱	—
قطغن	۱	۱	—
غزنی	۱	—	—
پروان	—	۱	—
بد خشان	۱	—	—
فراه	—	—	—
ننگرهار	۱	۱	—
پکتیا	۱	۱	—
میمنه	—	—	—
شبرغان	—	—	—
گرشك	—	۱	—
ټوله	۱۳	۹	۱

ACKU

په ۳۸ کال کښی د افغانستان په ولایتونو کښی د ییلو ییلو ناروغیو د تداوی شوی کسانو شمېر

ولایات	کوی ناروغه-مړه	حمای راجعه ناروغه-مړه	حمای لکه دار ناروغه-مړه	شری ناروغه-مړه	تورهغاړه ناروغه-مړه	دیزانتری باسیر ناروغه-مړه	دیزانتری امیبی ناروغه-مړه	تیفوئید ناروغه-مړه	دفتری انفلوانزا ناروغه-مړه
کابل	۳۷ •	• •	۲ •	۳۷ •	۱۲	۱۱ •	۱۱ •	۶۱ •	۷۱ • ۸۹ •
غزنی	۱۴ •	• •	• •	۱۲ •	۶	۱۹۶ •	• •	۱ •	۲ • ۳۰ •
قندهار	۱۲ •	• •	• •	۴۲۲ •	۱۲۸	۳۳۴ •	۳۴ •	۶۵ •	۲۵ • ۸۳ •
فراه	۲۶ •	• •	• •	۶۹ •	۲۳	۱۳۹ •	۱۹۲ •	۳۱ •	• • ۴۱ •
هرات	۲۰۳ •	• •	• •	۱۰۳ ۳	۵۷	۵۷۹ •	• •	۲۲۲ •	۳/۴۶ • ۳۲۲ •
میمنه	۱۱ •	• •	۳۵ •	۱ •	•	۱ •	• •	۱ •	۱ • • •
مزارشریف	۴۱ •	• •	• •	۱۷۷ •	۲۳	۸۰۸ •	۱ •	۹ •	• • ۱۴۴ •
قطغن	۵۵ •	• •	• •	۱۰۶ •	۵۲	۱۷۵ •	۸۵ •	۳ •	• • ۴۳۶ •
بدخشان	• •	• •	• •	• •	•	• •	• •	• •	• • • •
پروان	۸ •	• •	۳ •	۳ •	۸	۹ •	• •	۶۰ •	• • ۳۹ •
ننگرهار	۳۰ •	• •	۱ •	۱۱ •	۵۲	۶۱۳ •	۱۲ •	۲۰ •	۲۱ • • •
پکتیا	۳ •	• •	• •	• •	۳	۹۹ •	۸ •	• •	• • • •
شبرغان	• •	• •	• •	۱۰ •	•	۲۴ •	• •	• •	• • • •
توله	۴۴۰ •	• •	۴۱ •	۳۹۵۱	۳۶۴	۳۰۰۶ •	۳۴۳ •	۴۸۳ •	۶ ۱۲۰ ۱۸۸۴ •

ACKU

په ۳۸ کال کښې په افغانستان کښې د روغتیا دوزارت د روغتیا وسایط

ولایات	دا کسر پوشمېر	دلابراتوارونو شمېر	د غلښو مؤسسې	در ملتونونه
کابل	۳	۲	۱	۵
هرات	۱	۱	۱	۷
قندهار	۱	۱	۱	۵
مزار شریف	۱	۱	۱	٦
قطغن	—	۱	۱	٦
غزنی	—	۱	—	۲
پروان	—	۱	—	۲
بدخشان	—	—	—	۱
فراه	—	—	۱	۲
ننګرهار	۱	۱	۱	٦
پکتیا	—	۱	۱	٤
میمنه	۱	۱	—	۲
شبرغان	—	—	—	۱
گرشك	—	۱	۱	۱
توله	۸	۱۲	۹	٤۹

ACKU

په ۳۸ کال کښی دافغانستان دبیلوبیلو ولایتونو په کلینیك اوپولیکلینیك کښی دتداوی شویو کسانو شمیر

ولایات	مراجعه کوونکی	بستری نارو غان	تداوی شوی	خالکوب شوی
کابل	۳۰۶۶۹	۸۶۰	۳۱۵۲۹	۲۰۹۵۱۲
قندهار	۴۹۰۱۵	۵۱۶	۴۹۵۳۱	۹۰۶۶۵
مزارشریف	۲۷۲۱۰	۱۷۴	۲۲۳۸۴	۳۸۸۷۴
هرات	۲۸۲۰۰	۳۲۴	۲۸۵۲۴	۵۶۰۰۴
غزنی	۲۱۶۵۵	۳۱۷	۲۱۹۷۲	۲۰۹۰۲
پروان	۳۲۸۹۲	۳۴۷	۴۳۲۳۹	۲۴۴۱۴
بدخشان	۱۲۷۸۴	۱۵۱	۸۱۲۹۳۵	۱۷
فراه	۱۹۲۷۶	۲۵۲	۱۹۵۲۸	۲۰۷۱۵
قطغن	۳۶۴۱۲	۳۴۲	۳۶۷۵۴	۱۴۹۶۲
ننگرهار	۲۷۹۴۲	۸۸۰	۲۸۸۲۲	۱۷۲۰۳۶
پکتیا	۲۳۶۴۴	۶۲۹	۲۴۳۳۹	۳۱۸۰۳
میمنه	۱۵۶۱۳	۲۴۷	۱۵۸۶۰	۱۸۹۲۹
شبرغان	۴۵۸۹	۹۶	۴۶۸۵	۱۴۲۷۵
توله	۳۲۹۹۰۱	۵۲۰۱	۳۳۵۱۰۲	

ACKU

دتجارت وزارت

تشکیل :

دتجارت وزیر ع ، ج ، س، ع غلام محمد شیرزاد

معین ع،ص ، محمدسرور «عمر»

دقلم مخصوص مدیر په (٤) رتبه یو تن

اداری لوی مدیریت:

لوی مدیر په (٣) رتبه یو تن

د « « مرستیال په (٤) « « «

دمارینو مدیر په (٤) « « «

دمحاسبي آمر په (٤) « « «

دارشیف مدیر په (٤) « « «

دتجارتی پراختیا ریاست:

رئیس په دوهمه رتبه (کفیل)

ع ، ص محمدرسول «یونسی» ع ، ج غلام محمدشیرزاد

دخارجي تجارت لوی مدیر په (٣) رتبه یو تن

دنندار تون مدیر په (٤) « « «

دتراانسپورټ مدیر په (٤) « « «

دقرار دادونو او خارجی ارتباط مدیر په (٤) « « «

دجواز نامې اوپانګی پکار اچولو مدیر په (٤) « « «

دصادراتو اووارداتو مدیر په (٤) « « «

« « « مرستیال په (٥) « « «

ددا خلی تجارت لوی مدیریت :

لوی مدیر په (٣) رتبه یو تن

دبانکو او تصدیو مدیر « «

دسورت او ستندرد مدیر په (٤) رتبه « «

دمؤسسو او اطاقو مدیر په (٤) « «

ACKU

دیگرا میوبه بن کښی دکلیو دانکشاف دقابلو مرستیالانوته دبر یلیکونو ویشلو له مراسمو څخه

دکلیو دانکشاف دریاست دقابلو مرستیالانی چه بری لیکونه ئی اخستی دی

دتوبرکلوز دمجادلې له مؤسسې څخه دملی شورا دمحترمو وکیلانو دکتنی په وخت کښی
ځینی وکیلان ددغی مؤسسې دا داری او فنی غړو سره

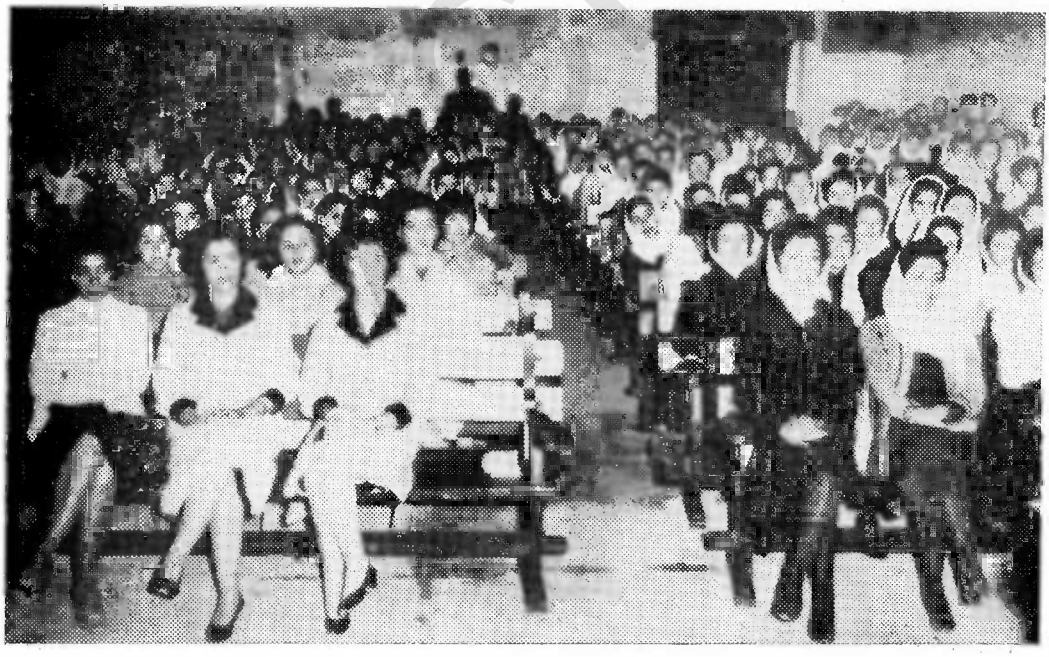

دملالۍ په لیسه کښی دملګر وملتو دتلین له مراسمو څخه

داحصائې اومطا لعو دتدقیق لوی‌مدیریت :
لوی مدیر په (۳) رتبه یوتن
مدیر په (٤) « « «
غړی په (٥) « دوه تنه
دپلټنی لوی مدیریت :
دپلټنی لوی مدیر په (۳)رتبه یو تن
غړی په (٤) رتبه (٤) تنه
« « (٥) « (٤) «
دنرخونود کنترول ریاست :
رئیس په‌دو همه رتبه ع ، ص حبیب الله
دبازارونو دمراقبت مدیر په(٤) رتبه یوتن
دنرخ ایښود لومدیر په (٤) « « «
دارتباطاو حکمیت مدیر په (٤) « « «
دابتدائی تجارتی محکمې ریاست :
رئیس په(۲) رتبه ع ، ص محمد امین
غړی په(۳) « یو تن
« « (٤) « « «
« « (٥) « دوه تنه‌انتخابی
دافلاس مدیر په(٤) رتبه یو تن
دمرافعې‌دتجارتی محکمې ریاست :
رئیس‌په (۲) رتبه ع ، ص محمد حسن
غړی په (۳) « دوه تنه
« « (٤) « « «
دحق الثبت مدیر په (٤) رتبه یوتن
دتمیزدتجارتی محکمې ریاست:
رئیس په لو مړی رتبه . . . . . .
غړی په(۳)رتبه (٤) تنه
دولا یتونو دتجارتی محکمو‌ریاستونه:
دهرات دتجارتی محکمې رئیس‌په (۳) رتبه یوتن
غړی‌په (٤) رتبه یوتن

ACKU

غړی په (٥) رتبه یوتن
دقندهار دتجارتی محکمې رئیس په (۳) رتبه یوتن
غړ ی په (٤) رتبه یوتن
« « (٥) « « «
دمزار شریف دتجا رتی محکمې رئیس په (۳) رتبه یوتن
غړی په (٤) رتبه یو تن
« « (٥) « « « انتخا بی
دمیمنی داعلی حکومت دتجارتی محکمې رئیس په (۳) رتبه یوتن
غړی په (٥) رتبه یوتن
« « (٦) « « « انتخابی
دننگر هار دتجا رتی محکمې رئیس په (۳) رتبه یوتن
غړی په (٥) ر تبه یوتن
« « (٦) « « « انتخابی
دقطغن دتجارتی محکمې رئیس په (۳) ر تبه یو تن
غړی په (٥) رتبه یو تن
« « (٦) « « « انتخابی
دغزنی د تجا رتی محکمې رئیس په (٤) رتبه یوتن
غړی په (٥) رتبه یوتن
« « (٦) « « «
دپښور پښتنی و کیل التجار په (٤) رتبه یوتن
دپاره چنارو کیل التجا ر په (٤) « « «
دچمن و کیل التجار په (٤) رتبه یوتن
دامرتسر نمایند گی
په کرا چی کښی تجارتی آتشه په (٤) رتبه یو تن
په ډیلی کښی تجارتی آ تشه
په مسکو کښی « «
په امر یکه « « «
په اروپا کښی « «

د تجارت د وزارت چاری

د تجارت وزارت چه اساساً او طبقه لري چه د هیواد د داخلي تجارت د پراختیا، د صادراتي موادو د زیاتیدو، د عرضي د بازارونو د تنظیم د منظمي احصائیي د ترتیب، د صادراتي او وارداتي مال التجاري، د شیانو او مالونو د نرخ د ګرافونو د ترتیب او نورو په لاره کښي په هیواد کښي د ننه زیاتیدو، د غه رنګه د افغانستان د خارجي تجارت د روابطو د پراختیا او تنګیدو، د هیواد د صادراتي مال التجاري د عرضي د نویو او مساعدو مارکیټو د میندلو د پاره د نړۍ د ټولو پر مختللو هیوادو په تیره د ګاونډیو هیوادو سره په تماس کښي دي او په دې لارو کښي موثر اقدامات کوي په ۳۸ او ۳۹ کلونو کښي یې په دغه باره کښي زیاته پاملرنه کړي او بري یې په برخه شوي دي چه د دغه وزارت اجراآت په لاندي ډول لیکل کیږي:

الف ـ د باندني تجارت:

د تجارت وزارت د هیواد د باندني تجارت په برخه کښي د نړۍ د هیوادو سره د تجارتي روابطو د پراختیا، په ټولو هیوادو کښي د افغاني مال التجاري د نویو بازارونو د میندلو او د بین المللي نندارتونو څخه د استفادې په عرض د هیواد د تجارتي او اقتصادي حالت د ښه کیدو او د غه ډول د تجارت له بین المللي آسانتیاو او مقرراتو څخه د استفادې د پاره داسي عواملو نه هڅه کړې ده چه هغه د تجارت نوي موافقت لیکونه، د پخوانیو موافقت لیکونو نوي کیده او او ږدیدل په نندارتونو کښي ګډون او باندنیو هیوادو له د هیئتونو او نمایندګانو لیږل، په تجارتي او اقتصادي

بین المللی کنفرانسونو کښی شمولیت ، افغانستان ته دنو روهیوادو دنمایندګانو بلنه اوداړول نوردی چه دبیلو بیلو عنوانونو لاندی لیکل کیږی .

نوی موافقت لیکو نه :

۱ - دیوګوسلاویی دجمهوریت د فیډرالی حکومت اوافغانستان د سوداګری دروابطو دټینګیدو دپاره د۱۹۵۹ع کال دډسمبر په ۳۰ نیټه دافغانستان اویوګوسلاویی د حکومتو ترمنځ دیوګوسلاویی درالیږلی هیئت اوزموږ دتجارت دوزارت دلوړو مامورینو په واسطه په کابل کښی دتجارتی ، علمی او تخنیکی مرستی نوی موافقت لیك لاسلیك شو چه دهغه له مخی یوخولومړی ځل ددغو دوو هیوادو تر منځ تجارتی روابط ټینګ شول اوبل داچه ددواړو هیوادو په منځ کښی علمی او تخنیکی مرستی منځ ته راغلې .

دغه رنګه د عربی متحد جمهوریت دحکومت سره دافغانستان د تجارتی روابطو دټینګیدو دپاره د ۱۳۳۹ کال دوری په (۲۰) نیټه دافغانستان دلوړو مامورینو او ددغه جمهوریت درالیږل شوی هیئت په واسطه یوه نوی تجارتی موافقت نامه لاسلیك شوه.

دمتد اوله موافقت لیکونو نوی کیده او یا اوږدیدل :

۱ - دهغو اجناسو اوقیمتو دتبادلی دپنځمی دوری پروتوکول چه دافغانستان دشاهی حکومت اوچکوسلواکیی د جمهوریت ترمنځ هر کال په معمولی ډول په کابل او پراګ کښی لاسلیك کیږی په ۱۳۳۸ کال کښی دچکوسلواکیی تجارتی هیئت دمقدماتی خبرواترو دپاره کابل ته راغی ، دلازمو خبرواترو اوددواړو خواو دموافقی نه وروسته په کابل کښی نوموړی پروتوکول تیار اوداجناسو اوقیمتونو دتبادلی موافقت لیك په پراګ کښی د۱۹۶۰ع میلادی کال دفروری په (۹) نیټه دافغانی ورلیږل شوی هیئت اودچکوسلواکیی دواکمنو نمایندګانو ترمنځ د اجناسو دتبادلی د (۱۹۵۹-۱۹۶۰) کال د څلرمی دوری پروتوکول چه هر کال په معمولی ډول په کابل اووارسا کښی لاسلیك کیږی په ۳۸ کال کښی ددواړو خواووا کمنو هیئتو دغه پروتوکول ترکتنی او مذاکری لاندی ونیوه وروسته له هغه چه دواړو خواو منظور کړ د اجناسو د تبادلی داندازی اصلی پروتوکول ، دافغانستان او پولینډ دحکومتو ترمنځ د۱۹۶۰ع کال دفروری په ۲۸ نیټه دافغانی لیږل شوی هیئت اودپولینډ دواکمنو نمایندګانو له خوا په وارسا کښی لاسلیك شو .

۲ - دغه رنګه دافغانستان د شاهی حکومت اود شوروی اتحاد د سوسیالستی حکومت ترمنځ دتجارتی نهم کال داجناسو دتبادلی داندازی پروتوکول دبیا کتنی وړ ؤ نو په ۳۸ کال کښی

ددواړوهیوادو ډوا کمنوهیئتوله خواپه دغه پروتو کول بیا کتنه اوخبری اتری وشوې ، دد وا ړو هیئتوله خوادپروتو کول ددرافت دتیارید واوموافقی نه وروسته اصلی پروتو کول د ۱۹۶۰ کال دفروری په (٤)نیټه په کابل کښی دافغانستان له خوادتجارت‌دوزیرښاغلی شیرزاداودشوروی‌اتحاد له خوا د هغه د ولت د خـار جـی تجا رت د و ز ا رت د معین ښا غلی کو ز مین پـه و ا سطه (چه ددې مقصد دپاره کابل ته راغلی ؤ) لاسلیك شو .

په کنفرانسونو کښی ګډ ون ، دهیئتونو لیږل اوتبادله :

الفـ‌په کنفرانسونو کښی ګډ ون :

دتجارت وزارت په ۳۸ کال کښی دهیواد دتجارتی اواقتصادی چارو دزیات انکشاف له پا ره په بین‌المللی کنفرانسو نو کښی داستفادی پەغرض زیار ایستلی دی پەهغه څو کنفرانسونو کښی چه‌پەدغه کال کښی وشول اوافغانستان ته‌پکښی د ګډون‌بلنه ور کړه‌شوی‌وه یوپه بنکاك کښی دلیری ختیځ او آسیا دمنطقوی تجا رت دپر مختګ کـنفرا نس ؤچـه هـغـه د ۱۹۶۰ کـــا ل دجنوری پەمیاشت کښی وشو اوپه هغه کښی دلیری ختیځ او آسیادمنطقوی تجارت د پراختیا او پرمختګ پەباب ګټور اومهم تصمیمونه ونیول شول.

(۲) ـ دغەرنګه پە۳۸ کال کښی افغانستان دبین‌المللی خورا کی‌مواد و او کرهنی د مؤسسی په غوښتنه دمارکټینګ په کنفرانس کښی ګډون‌و کړ چه‌د(۱۹۶۰ کال‌دجنوری په (۱۱) نیټه په قاهره کښی وشو .

(۳) ـ هم د آسیائی اوافریقائی پەدوهم اقتصادی کنفرانس کښی چەپه قاهر ه کښـی‌د ۳۹ کال‌ډغوئی‌پەمیاشت کښی‌وشودتجارت‌دوزارت‌نماینده‌شامل‌شوپەدغه کنفرانس کـښی‌دد آسیائی‌او افریقائی‌هیوادوداقتصادی‌مرستی‌دمؤسسې‌پەنامه‌دیوی‌موسسی‌دجوړیدو‌اوپرانستلوپەباب‌ددغوهیوادو تر منځ دتجارت دپراختیااوخارجی پانګی دپه کارا چولوپرموضوع ګانواونورو داډول مسئلو باند ی خبری اتری وشوې .

ب ـ دهیئت لیږل او تبادله :

یوبل مهم اقدام چه دتجارت وزارت و کړ هغه دباند نیوهیواد وته د افغانی هیئت لیږل اوپه افغانستان کښی‌دخارجی متقابله رالیږل شوی هیئت هر کلی دی‌لکه چه په دغه‌ډ کښی دلاندی هیوادو له خواافغانستان ته نمایندګان رالیږل شوی د تجارتی مسئلو،ددغو هیوادوسره دتجارتی

روابطو په پراختیا کښې دموافقت لیکونو ، علمي اوتخنیکي متقابلو مرستواونورو په باب خبري اتري وشوي او په مقابل کښې دافغانستان نمایندګان هم هغو هیواد وته ولیږل شول .

۱ - د چکو سلوا کیې د جمهو ري حکو مت لـه خوایو تجارتـي هیئت د ا فغا نستا ن ا و چکوسلوا کیې د حکومتو تر منځ د پنځمی دورې دپروتو کو ل دد را فتونود بیا کتنی او زیاتو تجارتی مسئلود مطالعی د پاره کابل ته راغی چه په کا بل کښی د مقد ماتی خبر و ا تر و نه و روسته افغانی هیئت په چکوسلوا کیه کښی دتړون د کیدو دپاره پراګ ته ولاړ .

۲ - د شو روی اتحـاد یو هیئت د د غه هیواد د خارجی تجـارت د و زارت د معین ښا غلی کو زمین په مشرۍ کـابل ته راغی ، چه دنهمی دورې تړون لـه پاره ئی د د و ا ړو هیواد و دمربوطو تجارتی مسئلو په باب خبر ی اتری و کړې .

۳ - د غه ډول د عر بی متحد جمهو ریت یو هیئت د دغه هیواد د اقتصاد د وزارت د معا و ن ښاغلی محمود بدواشیتی په مشرۍ کابل ته راغی ، او ددواړو هیوادو دتجارتی روابطو د ټینګید و په با ب یی خبرې اترې و کړې .

په نندارتونو کښی ګډون :

نندارتو نونه او په هغو کښی ګډ ون د مدنی ټولنود بیلو بیلو حیاتي پرمختګونو د معرفي کیدو په لا ر ه کښی مهم عا مل ګڼل کیږ ی ، په تیر ه په صنا یع ، تجا رت ، تخنیـك ا و نو ر و شقوقو کښی نندارتونونه مهمه بر خه لری ، نود تجارت وزارت برسیره پرد ې چه دخپلوا کۍ په جشن کښی د کیفیت او کمیت له حیثه دیو سترتحول سره په ښکلی ډول ، نندار تون خلاصوې و په هغه کښی د هغوانکشافاتو او پرمختګونو نمونی په ښه او مناسب ډول څر ګند وی چه کال په کال دتولیداتو او مصنوعاتو او نوروشیانو په باره کښی د هیواد په برخه شوی دې .

ترخپله وسه یی دا کو ښښ هم کړی دی چه په بین المللی او خارجی محلی نندارتونونو کښی ګډ ون و کړ ی . چه له یوې خواد هیواد دانکشافی چارو داستفادې له پاره د بیلوبیلو هیوادو دتخنیکی ، کر هڼی ، صنا عتی او اقتصادی چټکوتحو لا تواو انکشافاتو مطا لعه و کړی اونه بلی خواد هغوپر مختګونو او انکشافاتو معیار او اندازه چه په دغو ساحو کښی دافغانستان په برخه شوی دی د باند نیو هیواد و ته څر ګنده کړ ی او دنور زیات پرمختګ له پاره ښی لاری چار ی ولټوی ، نو تیر کا ل یی په دغو نندارتو نونو کښی ګډ ون کړی دی :

(۱) - دهند د کرهنې بین المللي نندارتون :

دغه نندارتون د نومبر په (۱۱) نیټه په ډیلي کښې پرانستل شواود ډیر ا هیت وړ ؤ په دغه نندارتون کښې برسیره پردې چه هند خپل صنا عتي ا و د کرهنې مهم پرمختګ ونه و ښو دل د افغانستان په شمول دنړۍ ډیرو هیواد و په هغه کښې ګډون و کړ،افغانستان د او مومو ادو پیداوار ، دقره قلي پوستکو نمو نې ، دغالیو او دلو صنایع ، دهیواد پیداو ار بیل بیل پوستکی ، هرډول وچې میوې او دافغانستان نور پیداوار چه د هغو ډ ولونه تقریباً ، د و ونیمو سو وته رسیده په دغه نندارتون کښې وښوول . دغه رنګه یې دهیواد ټول صادراتی پیداوار معرفی کړل په دغه نندارتون کښې هند ، سیلون ، عراق ، جنوبی ویتنام ، برما ، منګولیا ، ایران ، پو لینډ ختیځ المان ، دولسي چین جمهوریت ، شوروي اتحاد ، امریکی او دهند بیلوبیلو ایالتونو لکه بمبئی ، مدراس ، مشبوری ، داسام ولایتونه ، دیوپی ولایت ، د کشمیرولایت او نو رو ګډ و ن کړی ؤ افغانستان په دغه نندارتون کښې و ګولی شوچه دنړۍ ډیرو هیوادو پاملرنه دخپل هیوادد کرهنې دمهمو پیداوارو نندارتون ته راوړی چه دمسلعد ی هواله کبله دنړۍ ډیرو هیوادود پیداوار و په نسبت خاص اهمیت او امتیازلری ، دغه رنګه په د با ند نیو هیوادو کښې د خپلومودود پاره تاوده بازارونه او ښه رانیونکی و لټوی .

۲ - په تهران کښې دفرانسې صنعتي نندارتون :

دغه رنګه افغانستان دفرانسې په بلنه په تهران کښې دفرانسې په صنعتی نند ا ر تو ن کښې د کټونکی په حیث ګډ ون و کړ ، په دغه نندارتون کښې د فرانسې صنا عتی پر مختګ نه ا و انکشافات وښودل شوه ، چه په هغه کښې دافغا نستا ن له خوادتجارت ، کر هنې ، ر و غتیا ، فوائد عامې ، کانو او صنایعو ، او مخابراتو دوزارتونو نمایندګانو ګډون در لود ،نو مو پ ی نندارتون دا کتوبر په (۳۱) نیټه پرانستی او دنومبرتر (۱٤) پورې یې دوام و کړ .

۳ - دپوزنان بین‌المللی نندارتون :

دتجارت وزارت دپوزنان په بین المللی نندارتون کښې ګډون و کړ چه د ۳۹ کا ل دغبر ګولی په (۲۲) نیټه‌دپولینډ په مر کز کښې پرانستل شواو په‌هغه کښې د هغه‌هیواد صادراتی‌پیداو ار ، او مه مواد ، د کرهنې مواد ، دمصنوعاتو نمو نې ا و نور ی‌و ښو دلی شو ی چه په دې ډول دهیواد دتجارت د معرفی کولو په ګټه یې کارو کړ .

دشو رومونو منځ ته راوستل (دائمي‌نندارتون) :

دتجارت‌وزارت‌یوبل مهم اقدام دخارجی‌تجارت په ساحه کښې داؤ چه‌دهیوادونه په بازارونو کښې یې دد ائمی شورومونو دخلا صو لولو کبله خار جی کمپنیوته ا جا زمور کړه،د هیوادو

دتجارتی راتلونکی انکشاف ،اودمالونو دتبادلی اودتجارتی معلو ماتو زیاتو لود پلره دد ا ئمی شورو مونو پرانستل پیر کټور دی . چه همدغه‌شی دخارجی سوداګرودرقابت‌پیدا کید و سبب کیږي چه په نتیجه کښی دقیم انحصارله منځه وړي. دغه رنګه‌دداخلی‌سوداګرواوا ستهلا ک کو و نکو د پا ر ه دتا کلو سا حه پراخوي ، اووارد کوونکی سوداګر کولی شی‌بی‌له ز حمته دجنسو نو نمو نی و ګو ري ، دهیواد دارتیاوسره‌سم مالونه او جنسونه و تا کی او رائی نیسی ، په ۳۸ ګال کښی په کابل کښی دایتالیي ، اطریش اوپولینډ شورومونونه خلاص شول.

ټرانزیټ :

په۳۸ ګال کښی دافغانی مالونوپرضد په پا کستان کښی دټرانزیټی مشکلا تو دلیري کو لو دپاره دتجارت‌وزارت یونماینده پـا کستان‌ته‌ولیږه چه‌دهغه ځا ی دوا ګمنو ما مو ر ینو سر ه وزغیږی ، خوبیاهم‌دپا کستان‌حکومت‌دبین‌المللی‌تعاملا تواوترا نز یټی موافقت لیکو نـو بر خلاف د کراچی‌له لاری افغانستان ته ږه‌واردشویومالو نو با ندي زیات ترانز یټی مشکلا ت را پیدا کړل چه‌د دغه عذ رو نوله کبله کـله کـله په لاره کښی ځینی ساما نو نه ورک کیږ ي ، دغه رنګه دپاکستان حکومت دټرانزیټی موافقت لیك دلومړی مادي نه‌برخلاف د افغانستان او پا کستان دوارد شو یومالو نو ترمنځ تو پیر او امتیازمنځ ته‌راوړي ، او ا ور کاړي‌لو مړ ي د پاکستا ن ما لو نه وړي ، له همدي کبله دافغانستان دمالونوپه را وړلو کښی ځنډ پیښیږی ، اوهم دموافقت لیك د (٥) مادي‌له مخی‌دافغانستان دترانز پټی‌مالو نودایله کولو دپاره دپا کستان دحکومت له خواصحیح شیت نه ور کول کیږ ي اوهغه رقبه چه دپا کستان حکومت د پیښور په‌صدر کښی‌تا کلی ده کو چنۍ ده چه د ډیر وما لونو ګنجایش‌نه‌لري سر بیره پردي دغه ر قبه خاص دپرچون ما لونود پاره ده . کوم‌وخت چه ثقیله‌سامانونه یالوي ماشین آلات راورسیږي ، پر هغه ر قبه باندي اچول کیږ ي چه په پیښور کښی دافغان‌ملي با نك له خوا کر ایه اخستل شوي ده .

ددي له پاره‌چه په افغانی مالونو باندي ډیمرج او ار قیچ راشی پا کستان‌پخپل هیواد کښی دافغانستان ترانز یټی مالونوته د ٢٤ ساعتونه زیات دځنډ پدواجازه نه و ر کوي خوله بلی خوا موافقت‌لیك د (٨) مادي نه برخلاف‌دمالو نو دنقلولودپاره‌د کافی وا ګون په تهیه کولو کښی پاملر نه ، نه کیږي او افغانانو ته له دي کبله په ملیو نو افغانو زیان ر سیږي .

دغه رنګه دموافقت لیك د (٤) مادي نه بر خلاف ، دحمل ونقل د لګښتو نو څخه پر ته د مالو نو د وړلو راوړلود مربوطه‌ا داري لګښت له پاره په‌هرنامه چه د پا کستا ن حـکـو مت

وغواړي برافغاني مالونو هغه په زوره تحميلوي ، لکه سليز ټکس ، د ګمرک محصول ، سرغچ پولي ريفوجي ټکس اوچونکسي محصول (دافغاني ميو وشخه اخلي) اوپه جمرود کښي د ګمرک دربانی محصول د پاکستان پوليټيکل اجنټ دافغانستان دترانزيټي مالونودهري لاري شخه (۱۲) کلداري دجمرودي محصول په نامه اخلي، چه زموږ سوداګرو، اقتصادي مئوسسواود ولتي ايروته له دغي لاري شخه هر وخت زيات تاوان رسيږي .

دتجارت وزارت دپاکستان دحکومت ددغو مشکل تراشيو په مقابل کښي دخارجه وزارت اوهم د هغه هيواد دوا کمنو سره دخبرواترو له لاري جدي اقدامات کړي اوددغو مشکلاتو دليري کولو په لاره کښي يي هر ډول کوښښ ته هڅه کړي ده ، څرنګه چه په ۳۸ کال کښي د تجارتي رئيس په مشري يو هيئت ددغو مشکلاتو دليري کولو دپاره پاکستان ته لاړ خو لکه چه زموږ توقع وه دمتبوعه حکومت دحسن نظر اودتجارت دوزارت فعاليتونو او اقداماتو شخه دپاکستان دحکومت دناوړي رويي له کبله ګټوره دنتيجه وانه خستله شوه .

خو برعکس د۳۷ کال په نسبت په ۳۸ کال کښي دافغاني مالونو ترانزيټ دشوروي اتحاد له لاري زيات انکشاف کړي اوپه آينده کښي هم مخ په زياتيدودي .

په افغانستان کښي دخارجي پانګي په کاراچول:

ځکه چه په افغانستان کښي دخارجي پانګي په کاراچول خپل قانوني مرحلي تيري کړي اونن افغانستان کولی شي چه دبين المللي مقتضياتو له مخي په هيواد کښي دخارجي پانګي په کار اچولو اودافغانستان دصناعتي اوتجارتي مؤسسواو کمپنيو سره دخارجي پانګي په ګډون اقدامات وکړي .

دافغانستان دپورت ترست (بندروالي) د مؤسسو پرانستل:

په (۳۸) کال کښي دغه وزارت دبندروالي پرانستلو په مهم اقدام لاس پوري کړ، دنړۍ په ټولو پرمخ تللو هيوادو کښي په بندرونو کښي دمال التجاري دتحويلولو دچارو دتنظيم دپاره، دبندرونو په چارو کښي دبهبود په غرض دلازمو آسانتياو په غونډولو کښي په ممکنو و سايلو سره مالونو دساتنی اونورو دپاره دبندروالي موضوع خاص اهميت لري، دغه مؤسسه ديوي خپلواکي څانګي په ډول ده اومربوطي چاري يي ديو بورډ په واسطه اداره کيږي چه رئيس ئي ددولت له خواټاکل کيږي. لکه چه په افغانستان کښي تردغه وخته پوري په دغه بابلازمه پاملرنه وه شوي ، اوهم دنړۍ دنورو هيوادو او ګاونډيانو سره دتجارتي چارو پر اختيا داخبره ايجابوله چه دبندروالي په پرانستلو کښي اقدامات وشي، نو په ۳۸ کال کښي ددغي مؤسسي مرکزي اداره جوړه اودتجارت په وزارت کښي بندروالي پرانستل شو، چه وروسته له هغه نه لازمي څانګي په مرکزاو بندرونو کښي تأسيس شولي ، اوس

دقزل قلعه په بندر کلفت اوتاشکنر کښی،دهیواد په شمالی سیمو کښی دبندروالی اداری خلاصی شوې دغه رنګه دهرات په توره غونډی کښی دبندروالی یوه اداره پرانستل شوې ده،دقزل قلعه، کلفت اوتاشکنر دپورترست مرکزی اداره په قزل قلعه کښی ده ،ددغه پور ترست وظیفی دادی چه دیږ ی یادحمل ونقل له نورو سایلو څخه مالونه تسلیم شی ،په ګدامونو یانورو ځایو کښی هغه وساتی، دنقلیه وسایلو څخه مالونه واخلی اویایی پرهغو بار کړی،دپورترست په منطقه کښی دمالونو تګ او راتګ څخه ګمرکی مربوطو څانګو ته رپوټ تیاراوړاندی کړي بندری مؤسسی او ګدامونه ودان اووساتی . هیله ده چه دبندروالی داداری پرانستل ګټور ثابت شی اوزموږ تجارتی چاری پرمخ بوزی .

په ۳۸ کال کښی ددغو څلورو بندرونو احصائیه په لاندی ډول ده :

	صادرات یا(په تن سره تحویلول)	واردات(په تن سره اخستل)
دبندر نوم		
دقزل قعله بندر	۱۰۲۴۵ تنه	۵۳۶۴۲تنه
د کلفت «	۹۶۰۲ «	۱۱۰۶۷ «
دتاشکنر «	۱۱۹۰۵ «	۳۸۳۸ «
دتورې غونډی «	۷۰۸۹ «	۲۸۲۷۹«

ب ـ دننه تجارت:

(۱)مؤسسوته دلازمو کړنو تونور کول :

دتجارت وزارت دمؤسسود تقویی اود تاءسیس کوونکو دتشویق اوحمایی له پاره هر کال یوشمیر کړنه یتونه مؤسساتو ته ور کوی چه مؤسسی تقویه اوصادرات زیات شی لکه چه په ۳۸ کال کښی یی دپنبې شرکت ته(۵۰۰۰۰۰۰)افغانی پورور کړچه دهغوځخه(۴۰۰۰۰۰۰)افغانی دنساجی شرکت ته ور کړه شوی چه هغه ، مستقینوته وویشل شی ، اوپه دغه ډول له بزګرانوځخه د پنبی داستحصالاتو په غونډولو کښی مرسته وشی، دغه رنګه نور(۱۰۰۰۰۰۰)پاته افغانی یی دمزارشریف په ولایت کښی دغو مؤسسوته وویشل چه هغوې هم دپنبی په رانیولو او غونډولو کښی استفاده ځنی وکړی.

(۱)ـ دمزارشریف امین لمیټډ،۲، دمزارشریف دماشین کارو شرکت .

۳ـ دمزارشریف دسخی ماشین کاران ، ۴ـ دمزارشریف صناعتی شرکت .

(۲)ـ دغه رنګه په دغه کال کښی یی(۶۴۰۰۰۰۰)افغانی دوړیو درا نیولو اودوړیو دمستحصلینو

دپاره منظور کړی چه له هغو څخه یی (٥٤٠٠٠٠٠٠) افغانی د وړ یو صادراتی شرکت او (٦٠٠٠٠٠٠) افغانی دمیوې صادراتی شرکت ته ور کړی چه دوړ یودر انیولو امتیاز لری چه دهغه پواسطه دهیواد وړی له مستحصلینو څخه رانیسی اوخارج ته یی صادری کړی چه له یوې خوادوړی دمستحصلینو دتقویی اوحمایی باعث وگرزی اودبلی خواد هیوادصادرات زیات شی .

۳ ـ د غه رنگه په ۳۸ کال کښی (٥٠٠٠٠٠٠٠) افغانی دقره قلی پوستکوصادراتی شرکت ته پور ور کړشو ، چه پوستکی واخلی او خارج ته یی واستوی ، دغه پو رد قره قلی پو ستکو صادراتی شرکت ښه تقویه کړاو په دې ډول یی و کولی شو چه ډیر پوستکی رانیسی او خارج ته یی ولیږی اوضمناً دمالدارانوذتقویی سبب شی، گوا کی په ۳۸ کال کښی (١٦٤٠٠٠٠٠٠) افغانی دهیوادد صادراتودپراختیااودمستحصلینواومولدینودتقویی له پاره مؤسساتوته پورویشل شوی دی .

دصادراتی موادو د سورت او ستندرد موضوع :

دتجارت وزارت په ۳۸ کال کښی د هیواد د صادراتی موادو دسورت او ستندرد موضوع ته دخارج په بازارو نو کښی دصادراتی موادوپه تنظیم اوعرضه کښی خاص اهمیت ور کړی اوتول رانیونکی هغی ته پاملرنه لری ، په عمومی ډول دغه موضوع ترزیاتی کتنی لاندی نیول شو ی ، ددې لامله چه دهیواد صادراتی مواد د خارج د بازارونو د تقاضا سره سم په صحیح او ښه ډول تنظیم اووترل شی، په یوه تا کلی ستندرد اوسورت صادرشی، دمتخصصینو اوسودا گرو څخه یی یو وا کدارهیئت دهیوادمهمو ولایتونو ته استولی چه د هغو ولایاتو د صادراتی مواد و د اوسنی ډولونومهم پیداوار، او دهغوداصلاح اوبهبودمسئلی تر کتنی لا ند ی را و لی او دخپلو کتنو ربوټ دغه وزارت ته وسپاری . وروسته له دی نه دتجارت په وزارت کښی دسورت او ستند رد د څانگو د جوړید وپه باب اقدامات و شول ، اوخوتنه مربوطه مامورین یی د صا دراتی موادو دسورت اوستندرددعملی اونظری تعلیماتودپاره خارج ته ولیږل چه دغه مامورین دیوه سیمینار دتیرولو نه ور و سته بیرته هیواد ته راغلل، اوس د سورت او ستندردمربوطی څانگی جوړ ی شو ی او دصادراتی موادو په سورت او ستندرد کښی پا ملرنه کیږي او کوم مواد چه په اساسی ډول یی سورت اوستندردنه وی شوی هغه را گرزوی چه بیرته په مناسب ډولدنړی بازارونوته ولیږل شی.

په ۳۸ کال کښی د صادراتی ،وارداتی ، ترانسپورتی اونورو شرکتونو پر انستل :

دتجارت وزارت چه پرله پسی په دې کښی کوښښ کوي چه دهیوادد صادراتی او وارداتی چارود ترتیب اوتنظیم اودشرکتو نواومؤ سساتوپه ډول دمتشتتوپانگو دراغونه ولودپاره منظم او قانونی تشکیلات منځ ته راوړی ، او دغه رنگه غواړی چه په هیواد کښی دیبلو ییلوصنایعو

دمنځ ته راتلو او دعمراني حالت دښه کيد ودپاره دپانګو دراغونډ ولو سره مؤثر اقدامات وکړي، نو په ۳۸ کال کښې يې ديو شمير بيلو بيلو شرکتونو دپرانستلو عوامل او وسايل راغونډ کړي دي او په دې بريالي شو چه دغه لاندې شرکتونه د (۸۰۰۰۰۰۰) افغانيو په پانګه جوړ او پکار ئې واچوي:

دشرکت نوم	دپانګې اندازه		دشرکت ډول	دکار موضوع
دتعميراتو شرکت	۳۰۰۰۰۰۰	افغانۍ	سهامي	تعميراتي او ساختمان
ناشر لمټډ	۱۰۰۰۰۰۰	»	لمټډ	صادرات او واردات
نوري »	۱۰۰۰۰۰۰	»	»	» »
سليمي »	۱۰۰۰۰۰۰	»	»	» »
سدوزي خلمي لمټډ	۱۰۰۰۰۰۰	»	»	» »
عبدالقيوم	۱۰۰۰۰۰۰	»	»	» »

ترانسپورټي شرکتونه:

ددې له پاره چه دسوداګرۍ دمالونو په وړلو راوړلو کښې له چټکتيا څخه کار واخستل شي، او هغه دټاکلي اشخاصو له خوا ترتيب او تنظيم شي دمنظمو ترانسپورټي شرکتونو او دزيانو بقليه وسايلو وجود لازم دي، نو زيار ايستل کيږي چه په هيواد کښې د دې مقصد له پاره يو شمير ترانسپورټي شرکتونه پکار ولو يږي چه له يوې خوا چټکو وړلو راوړلو په چارو کښې اسانتياوې راشي او له بلې خوا دغو شرکتونو له خوا سوداګرۍ دمالونو دوړلو راوړلو په کار کښې لازم تضمينونه شوي وي نو په ۳۸ کال کښې د (٤٥٩٠٨٤٦٢) افغانيو په پانګه (۱۹) نوي ترانسپورټي شرکتونه پرانستلي او په ټول هيواد کښې يې په کار اچولي دي:

دشرکت نوم	دپانګې اندازه	دشرکت ډول	دکار موضوع
لمر ترانسپورټ	۲٤۰۰۰۰۰ - افغانۍ	سهامي	ترانسپورټ
بهسود »	۲٤۰۰۰۰۰ - »	»	»
کامه وال »	۲٤۰۰۰۰۰ - »	»	»
سپوږمۍ »	۳۰۰۰۰۰۰ - »	»	»
ممتاز »	۲٤۰۰۰۰۰ - »	»	»
روښان »	۲٤۰۰۰۰۰ - »	»	»
توفيق »	۲٤۰۰۰۰۰ - »	»	»
هلمند »	۳۳۰۰۰۰ - »	»	»

ښاغلی صدراعظم دقزل قلعه په بندرکښی دپترولو بمبه ګوری

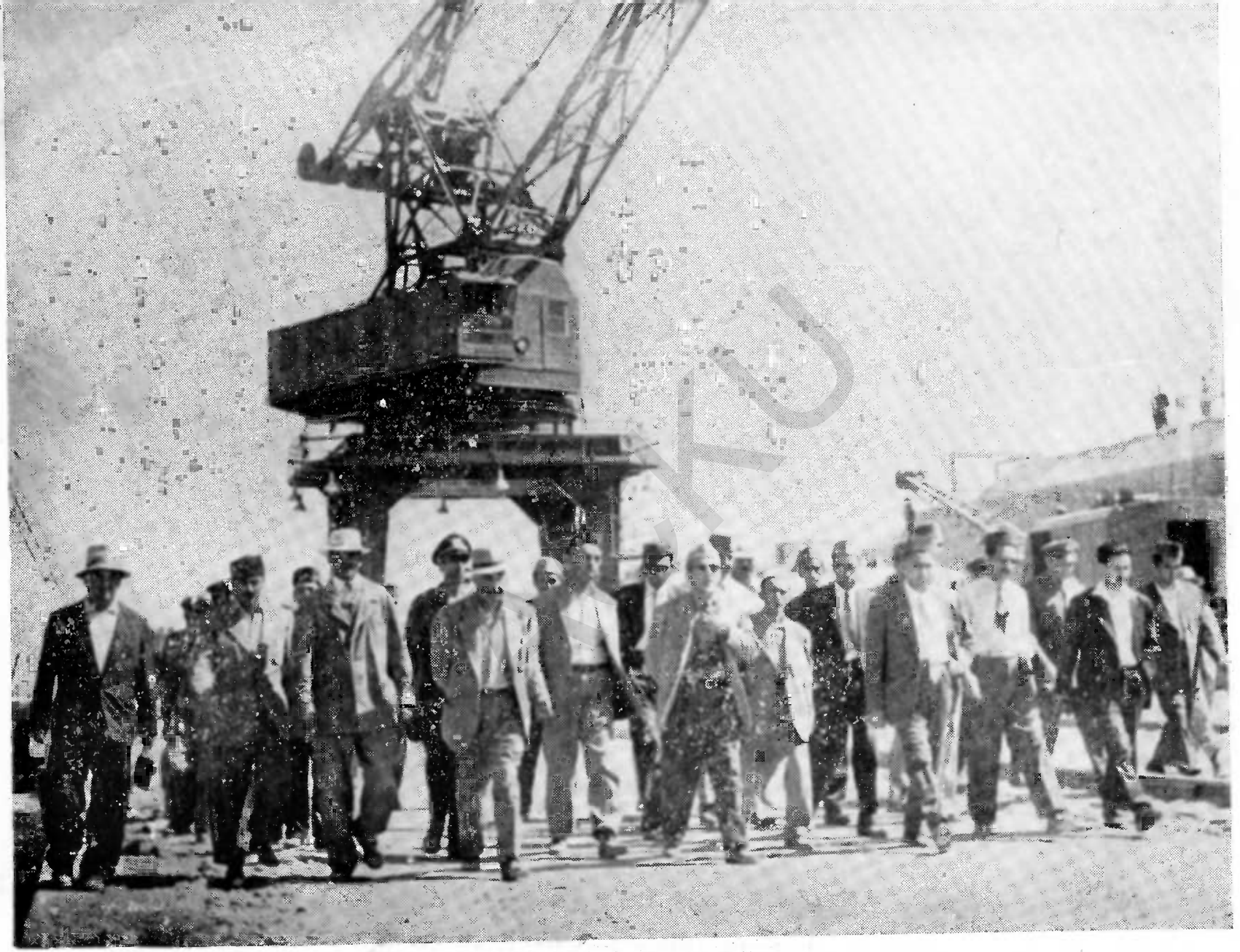

بناغلی صدر اعظم دقز لقلعه دبندر دکتلو په حال کښی

د شرکت نوم	د پانګي اندازه	د شرکت ډول	د کارموضوع
نازیان‌شنواری‌شرکت	۲۵۰۰۰۰۰-افغانی	سهامی	ترانسپورټ
علی شیرخیل «	۲۵۰۰۰۰۰ - «	«	«
مرسته «	۲۹۲۰۰۰۰ - «	«	«
ژوندون «	۲۴۰۰۰۰۰ - «	«	«
پکتیا «	۲۴۰۰۰۰۰ - «	«	«
باختر «	۴۰۰۰۰۰۰ - «	«	«
پغمان «	۲۱۷۰۰۰۰ - «	«	«
حبیب «	۲۰۰۰۰۰۰ - «	لمتده	«
بینی‌حصار «	۱۶۰۰۰۰۰ - «	سهامی	«
شمشاد «	۴۰۲۸۴۶۲ - «	«	«
دربند شینواری «	۱۶۶۰۰۰۰ - «	«	«

دتجارتی احصائیودمربوطو مسئلوتد قیق‌اومطالعات اوداصولناموا وقوانینو تدوین :

الف ـ په نوی سیستم داحصائیودتیارولوموضوع :

ددې‌لامله چه دهیواد دخارجی‌تجارت دپراختیا اوپر مختګ دپاره دخارجی‌تجارت احصائیی دپراهمیت لری‌ا ودهیوادددصادراتو او وارداتودپوره توازن دتوضیح‌دپاره‌دغسی‌احصائیی‌لازمی‌دی نوددغه وزارت داحصائیی مربوطوخانګو دداخلی‌اوخارجی متخصصینوپه‌مرسته دهیواد دخارجی تجارت‌احصائیی‌داحصائیی په‌نوی‌سیستم (بین‌المللی کودسیستم)سره په‌بشپړ اوصحیح ډول تیار ی کړی دی او په ۳۸ کال کښنی یی دګمرکونو او داحصائیی د خانګو د مؤ ظفو کسانو په واسطه د هیواد ټول وارداتی او صادراتی قلمونه داحصائیی‌لـه مخی ترتیب کړی اوهغه ئی د کـود په ډول تنظیم کړی دی ، او هم‌ئی داحصائیی فورمی په پښتو ، فارسی او انګلیسی ژبوتیاری کړی‌اودخانه پوری‌ـ دپاره ئی‌دهیوادټولو ګمرکونوته لیږ لی‌دی اوداحصا ئیی دنوی سیستم په خانه پوری‌ـ اوتطبیق کښنی‌ئی‌لازمی‌مرستی‌ورسره کړی‌اوغواړی چه‌د کودجد ولونه‌په صحیح او عصری ډول‌اصلاح کړی ، دغه رنګه دغه خانګه‌دا کونښ‌هم کوی چه په آینده کښنی په هره میاشت کښنی دهیوادددداخلی اوخارجی‌احصا ئیو دخپرولودپاره زمینه مساعده کړی‌اوهم دهیواد دخارجی تجارت د احصا ئیی‌بیلانس په هرو درومیاشتواویا په هره‌یوه میاشت کښنی‌خپور اوداستفادې دپاره‌چمتو کړ ی .

ب ـ د اصولناموا وقوانینوتدوین :

په ۳۸ کال کښی دغه وزارت دتجارتی علایمودثبت دقانون اودتجارتی محاکماتو داصولنامی په جوړولواوتدوین بر یالی شو ، دتجارتی علا یمو دثبت قانون په ۳۷ کال کښی لومړی یوه کمیسیون تەدزیات غوراو دقت دپارەور کړشوی وُد کمیسیون دغورنه وروسته داصولی مراتبود سرتەرسولودپاره د وزیرانوعالی قولنی تـه وړانـدی شـو ، اوبیاد تجارتـی محاکماتو اصولنامـه د کمیسیون دغورنه وروسته ، د وزیر انوعالی قولنی ته تقدیم شوه ، چه د دغی قولنی له خوادوهم کمیسیون ته سپارل شوې چه زیات غورپکښی وشی ، دغی اصولنامی اوقانون خپله اصولی مرحلەتیره کړی چه پەهیواد کښی دتجارتی علا یمودثبت په باب دیوه قانون په ډول دتجارتی جګړواو دعوو دحل کولودپاره استفاده ځنی وشی .

پەتجارتی دعووغورا ودهغوانفصال :

د مرکزدرومحکموپاو د ولایتونوابتدائی محکموپه (۳۷) کال کښی دتجارت پەچارو کښی دجګړواودعووپەحل کولو کښی کوښښ کړی اوهغه یی فیصله کړی دی چەد دغوفقروشمیرسلوته رسیږی .

په و لایتونو کښی دتجارت داطاقوپرانیستل :

دغه رنګەدتجارت وزارتد ولایتونوداقتصادی او تجارتی چارودتنظیم اوپراختیالە پارەاوددغو مسا یلو دانکشاف داسبا بونو او عو املو راغونډ ولوپـه غرض پـه ۳۸ کال کښی د نـنګر هـار او قطغن په ولایتونواودشبرغان په اعلی حکومت کښی دتجارت داطاقو د پرانستلو په باب کـتنی اومطا لعی کړی و روستەله هغه نه ئی په دغوولایتونو کښی د تجارتداطاقودجوړولواوپرانستلو زمینه برابره کړەاو هغەوپرانستل شو ه.

د کانو او صنایعو وزارت

تشکیل :

د کانو او صنایعو وزیر ع ، ج ، س ، ع دو کتور محمد یو سف

معین په لومړي رتبه ع ،ص سید عبدالاحد

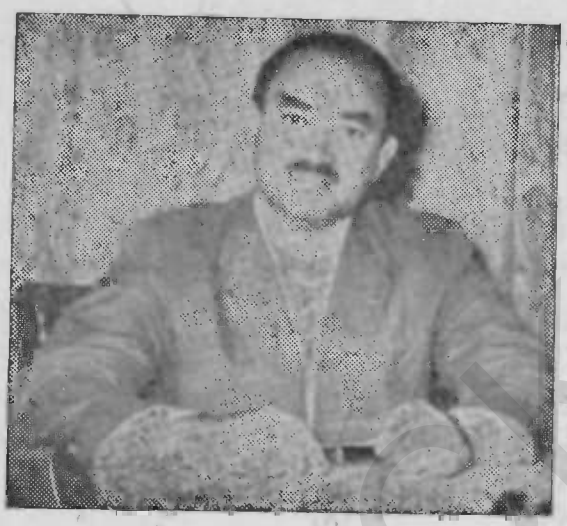

ع، ج دو کتور محمد یوسف

د قلم مخصوص مدیریت :

مدیر په	(٤) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	«
« «	(٨) «	دو تنه
« «	(١٠) «	(٤) «

تخنیکی خارجی اجیر مشاور یو تن

اقتصادی « « « « «

حقوقی او قانونی خارجی اجیر مشاور یو تن

داخلی اجیر مشاور « «

اداری لوی مدیریت :

لوی مدیر په	(٣) رتبه	یو تن
د لوی مدیر مرستیال په	(٤) «	«

دعاموخدمتونو مدیریت :

مدیر په	(٤) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	(٢) تنه
« په	(٨) «	(٣) «
« په	(١٠) «	(٥) «

د مامورینو مدیریت :

مدیر په	(٤) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	(٢) «

ACKU

مامور په	(۸) رتبه	(۳) تنه
« په	(۱۰) «	(۳) «
مدعی العموم په	(٤) «	یو تن

دارشیف مدیریت :

مدیر په	(٤) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	« «
« په	(۷) «	« «
« په	(۸) «	(۲) تنه
« په	(۱۰) «	(۷) «

څلرمه درجه اجیر تاییست (۱۰) «

د محاسبی مدیریت :

مدیر په	(٤) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	(٥) تنه
« په	(۸) «	(۱۰) «
« په	(۱۰) «	(۱۷) «

د بریکیت جوړولو د قابریکی مدیریت:

مدیر په	(٤) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	(۲) تنه
« په	(۸) «	(۲) «
« په	(۱۰) «	(۲) «

د جنسی محاسبی مدیریت :

مدیر په	(٥) رتبه	یو تن
مامور په	(٦) «	(۲) تنه
« په	(۸) «	(۱) تن
« په	(۹) «	(۱) «
« «	(۱۰) «	(۳) تنه

ACKU

دپلټنې لوی‌مدیریت:

مدیر په	(۳) رتبه	یو تن
غړی په	(٤) «	« «
په	(۸) «	« «
په	(۱۰) «	« «

دصنائعو ریاست :

رئیس په‌لومړی رتبه سیداحمد علی شاه (معصومی)

دتخنیک لوی مدیریت :

لوی‌مدیرپه	(۳)رتبه	یرتن

دپلان او پروژی مدیریت :

مدیر په	(٤)رتبه	یوتن
غړی په	(٥) رتبه	(۲)تنه
خارجی تایپست		(۱)تن

دفورم او ستندرد مدیریت :

مدیر په	(٥) رتبه	یوتن
په	(٦) رتبه	(۲)تنه
په	(۱۰) رتبه	(۲) «

دحقوقو اوقانون دمطالعاتومدیریت:

مدیر په	(٥) رتبه	یوتن
غړی په	(٦) «	(۲)تنه

دتدوین‌لوی مدیریت:

مدیر په	(۳) رتبه	یوتن

دمنجمنت‌مدیریت:

مدیر په	(٤)رتبه	یو تن
غړی په	(٥) «	(۲) تنه
لومړی‌درجه ترجمان		یوتن

ACKU

د احصائی مدیریت:

مدیر په	(۵) رتبه	یو تن
غړی په	(٦) «	(۲)تنه

د مجلی او کتابځی مدیریت :

مدیر په	(۵)رتبه	یو تن
(٤)درجه اجیر کتابدار		« «
ر سا م	(٤)درجه	« «
مهتمم	(٤) «	« «
په	(۱۰)رتبه	« «

مالی مدیریت:

مدیر په	(٤)رتبه	« «
په	(٦) «	« «
په	(۱۰)رتبه	« «

د مالی مدیریت د مقاولاتو ماموریت:

په	(٦) رتبه	« «
په	(۱۰) رتبه	« «

د کار او کار کوونکو لوی مدیریت:

مدیر په	(۳) رتبه	یو تن
غړی په	(٤) «	« «
غړی په	(۵) «	« «
په	(۵) «	(۱) «
په	(۸) «	(۱) «
په	(۹) «	(۱) «
په	(۱۰) «	(۳)تنه

د لاسی صنایعو لوی مدیریت:

مدیر په	(۳)رتبه	یو تن
په	(٤) «	« «
په	(٦) «	« «
په	(۸) «	« «
په	(۱۰) «	(۲) تنه

ACKU

دتهیسلاتو اومراقبت مدیریت :

مدیر	په (٤) رتبه	یوتن
غړی	په (٥) «	« «

دننداړتون مدیریت:

مدیر	په(٤) رتبه	یوتن
غړی	په(٦) «	« «
	په (٨) «	« «
	په (١٠) «	« «

د کانو ر یاست:

رئیس‌په لومړی‌رتبه ع،ص‌دو کتور سلطان‌احمد «پوپل»

دفنی بورډ غړی

لو مړی رتبه یوتن . . . .

(٣) « (٢) تنه

خا رجی‌انجینر (١) تن

د کشیفیاتو مدیریت :

مدیر په (٤) رتبه یوتن

په(٦) « (٢) تنه

په(٨) « (٢) «

په (١٠) « (٢) «

لومړی‌ درجه داخلی تر جمان یوتن

(٥) « اجیر کشاف « «

داستخراج مدیریت:

مدیر په(٤) رتبه یوتن

په(٦) « (٢) تنه

په(٨) « (٢) «

په(١٠) « (٢) «

ACKU

لومړی درجه داخلی ترجمان یو تن

دمشرقی بیرل دکانو ماموریت:

په(۷) رتبه یو تن

په(۸) « « «

په(۱۰) « « «

دخمار میدان دزاړه سنگ سلامت ماموریت:

په(۷) رتبه یو تن

په(۱۰) « « «

دتالقانو دمالگی دکان لوی مدیریت:

مدیر په(۳) رتبه یوتن

په(٦) « (۲) تنه

په(۷) « (۱) تن

په(۸) « (٤) تنه

په(۱۰) رتبه (۱۲) «

په(۱۱) « (۱) تن

په(۷) رتبه خزانه دار یوتن

دکلفگان دکان مدیریت:

مدیر په(٥) رتبه یوتن

په(۸) « (۳) تنه

په(۱۰) « (۱) تن

په(۱۱) « (۳) تنه

دمزارشریف دکان مدیریت:

مدیر په(٥) رتبه یو تن

په (۷) « « «

په(۸) « « «

په(۱۰) « « «

په(۸) « (۲) تنه

ACKU

داند خوی د کان مدیریت :

مدیر په(٤) رتبه (۱) تن

په(۸) « (۲) تنه

په(۱۰) « (۲) «

په(۱۱) « (۲) «

خزانه‌دار په(۹) « (۱)تن

دجیالوجی سروې‌لوی مدیریت:

مدیر په(۳) رتبه یو تن

مرستیال په(٤) « « «

دخارجی ارتباط ماموریت :

په(٦) رتبه یو تن

په(۷) « « «

انگلیسی لومړی درجه اجیر ترجمان یو تن

فرانسوی « « « « « «

روسی « « « « « «

جرمنی « « « « « «

لومړی‌درجه‌اجیرسگرتر « «

(۳) درجه اجیرتایپست « «

اداری‌ماموریت

په (٦) رتبه یو تن

په (۸) « (۸) تنه

په (۱۰) « (۱۱) «

لومړی‌درجه اجیر کتابدار یو تن

(٥) درجه دکتابدار مرستیال « «

(٤)درجه اجیر تایپست (٤) تنه

دجیالوجی اومنرالوجی دمخانکی آمریت :

په (٥) رتبه یوتن

ACKU

په	(٦) رتبه	(۲)تنه
مرستیال په	(۷) «	(۱۲)«
په	(۸) «	(٦)تنه
(۲)درجه	اجیرسیار ترجمان	یوتن
(٤) «	« « «	(۲)تنه

دتوپو گرافی او هوائی عکس اخستلو څانګه:

په	(٥)رتبه	یوتن
مرستیال په	(٦) «	(۲)تنه
د کیمیاد انجنیر مرستیال په (٦) رتبه		یوتن
په	(۸) رتبه	(٥) تنه
په	(۷) «	(۲) «
(۲)درجه	سیارترجمان	(۱) تن
(۳) «	«	(۱) «
(٥) «	افغان آمر	(۱)«
هیدروجیا لوج په	(٦) رتبه	یوتن
د « « مرستیال په	(۸) «	(۲)تنه

دهیدرولوجی انجنیر :

په	(٦) رتبه	(۳)تنه
(۲) درجه	سیار ترجمان	یوتن
(٤) «		(۲)تنه

توپوګراف:

په	(٦) رتبه	(۲) تنه
مرستیال په	(۸) «	(٤) تنه

دبرمه کاری دڅانګی آمر یت :

مدیر په	(٥) رتبه	یوتن

ACKU

مامور	په	(۸)	رتبه	(۵)تنه
«	په	(۹)	«	(۱)تن
«	په	(۱۰)	«	(۱) «

دسیند دترسباتو دمطالعاتو دخانګی پښتنی کونټر پارټ

مامور	په	(۸)	رتبه	(۲)تنه
«	په	(۱۰)	«	یو تن
(۳)درجه		اجیرترجمان		« «

ACKU

د کانو او صنایع چارې

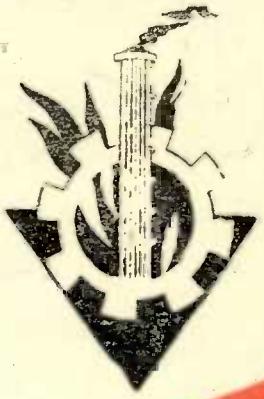

دهغو پروژو یوه برخه په دغه کال کښې سرته ورسیده چه په لومړی پلان کښې ئې پیش بینی شوی وه او هغه د تولید مرحلې ته رسیدلی او اوس ګټه ورځنی اخستل کېږی هیله ده چه دهغو بله برخه په راتلونکی کال کښې او ځینی نوری ئې په دوهم پلان کښې سرته ورسیږی چه د ۱۳۴۰ کال له تلی څخه به تر اجرا لاندې ونیول شی

دافغانستان لومړی اقتصادی پلان چه د دولت او خصوصی ادارو د مرستی مخی د ملی اقتصاد داساسی شقوقو په انکشاف کښې منځ ته راغلی او داسې تیار شوی دی چه د اقتصاد د تقویی او دعامو اړتیاو د مصرفی موادو د تولید ترمنځ موازنه وساتی ، هر چه له یوې خوا په آینده کښې د اقتصادی چارو د چټک انکشاف د پاره زمینه برابره اوله تلی خوا د خلکو د ژوندانه سویه لوړه کړی او په دغه ترڅ کښې خارجی اسعار چه د هیواد د پیدا وار او صادراتو له مدرکه څخه لاس ته راځی په لوړه اندازه دهغو اجناسو او پانګو د ورلو کښې چه د آینده انکشاف د پاره لازم دی پکار ولویږی .

د دغه مقصد د لاس ته راوستو د پاره د اساسی صنایعو لکه پترول سکاره ، پرېشنا سمنتو او داډول نورو منابعو په انکشاف کښې د دولت د پانګی لویه برخه پکار اچول شوی ده ، په داسی حال کښې چه خصوصی پانګی په مصرفی صنایعو لکه نساجی ، چینی جوړول او نورو کښې چه ګټه ئې ژر اخستل کیږی پکار لویدلی او هر کله چه لازم شی د عمومی او خصوصی پانګو د مرستی او ګټه ئې څخه استفاده کیږی .

د دغه سیاست ګټوری نتیجی د لومړی اقتصادی پلان په دغه څلور کاله موده کښې په ښه ډول لیدل کیږی او د هیواد د ملی شقوقو په توازن او انکشاف کښې یی خدمت کړی دی .

دلته باید د هم ورول شی برسیره پردی چه دولت د اساسی صنایعو په انکشاف کښې مستقیماً

برخه اخلی دخصوصی پانګو سره چه دصنایعو په ژوندی کولو کښی پکار لویزی دبیلو لارو څخه دا پول مرسته کوی چه د ماشینونو ، دتعمیر دلوازمو اواومومواد و دګمرك محصول معافوی اودبازار مروجه نرخ څخه په کښته قیمت اسعاراو کریدت ور کوی اوپه فنی لارښوونه کښی مرسته کوی، اوهم ئی د کانو اوپټرولو قوانین تیار کړی او اوس دملی شورا مجلس ترکتنی اوځیړنی لاندی دی چه دغه کاردخارجی پانګی په ګټون په دغه شقوقو کښی دخصوصی پانګی د پکار اچولو په لاره کښی زمینه مساعده کوی .

دلته هغه مهمه پروژه راوړو چه دپلان په څلرم کال کښی سرته ورسیده:

لومړی = صنایع

(۱) - د ګلبهار دنساجی فابریکی چه دتار او بدلو ، بافت ، سفید کاری ، رنګولو شقوق او نوری چاری ئی بشپړی شوی دی د (۳۹) کال دچنګاش په دو همه نیټه دمعظم هما یونی اعلیحضرت په واسطه پرانستل شوې ، دغه فابریکه دتار او بدلو (۴۳۰۰۰) دو کونه اوداتوماتیك اوبدلو (۱۲۰۰) دستګاوی لری د کار په درود ورو کښی د بیلو بیلو

اعلیحضرت معظم هما یونی پخپلو شاهانه ارشاداتو سره د ګلبهار فابریکه افتتاح فرمایی

سپینو ، رنګه او ګلدارو دپنځوس ملیونو ټو کرانو دتولید ظرفیت لری دنوی سیسټم له مخی دتودوخی لنده بل اونورو عصری لوازمو د کنترول په دستګاوسره مجهزه او د اتحادی المان د متخصصینو په مرسته جوړ شوی ده تراوسه پردغه فابریکه تقریبا اته سوه ملیونه افغانی خرڅی شوی دی چه تخمیناً پنځه ویشت ملیونه ډالره کیږی دفابریکی په شاوخوا کښی د مامورینو او

کار کوونکو دپاره صنعتی کلی جوړ شـوی ، چه بـریـښـنا جاری او به او نو ر عصری وسایل لری هیلـه ده چه دغه فابریکه دپنځوزروتنو دپا ر ه کار پیدا کړی.

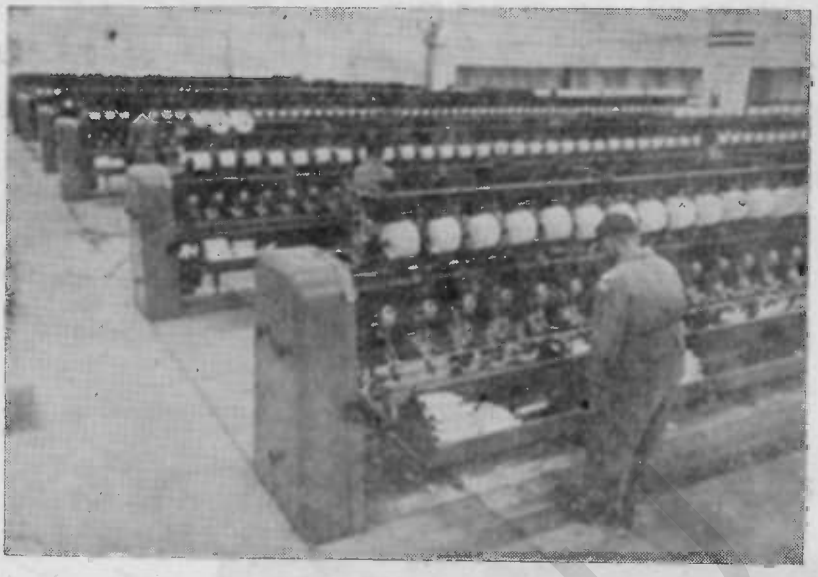

د گلبهار دنساجی دفابریکې یوه دستگاه دفعالیت په حال کښې

(۲) - (کابل ته نژدی) دجنگلك دانجنیری فابریکه: دغه فابریکه چه د ۳۸ کال دجنگاښ په (۱۱) نیټه دمعظم تولواك په واسطه پرانسته شوه دموټر دترمیم د ماشین د تر میم ریخته گری، نجاری پرزی جوړ و لو او دبیلو بیلو فلزی سامانو تیا ر و لو څانگی لری یوائی دموټر دترمیم څانگه ئی په یوه کال کښې د (۱۴۰۰) موټرونو

د گلبهار دنساجی دفابریکې درنگولوځانگه

د بشپړ تـر میم ظر فیت لـر ی ، لو مړ ی ئی د جوړ و لو کـار د الـما نی متخصصینو په مر سته شر و ع شو او و ر و سته دشوروی اتحاد په کـر یـه ت او د متخصصینو په مرسته پای ته ورسید .

دهغی د نوی پر و ژ ی لـگښت تقریبا سل ملیونو افغا نیو ته و ر سید چه ۳/۱۱ ملیونه یې الره کیږی .

(۳)- د قندوز د پنبی د ر وغن خوردنی تیارو لو او صا بون جوړ و لو فا بریکی :

دغه فابر یکی په یـو ه کـا ل کښی د (٤٠) ز ر و تنو پنبو (٤٥٠٠) تنـو روغن خور دنی او (۱۸۰۰) تنو د کالو پرې مینځلو او خوش بوی صابون

شاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم د جنگلك دفابریکی د پرانستلو په وخت کی د دغی فابریکې په یوه څانگه کښی دهیواد دنوی صنعتی پرمختگ څخه خوښی څرگندوی

دجوړولو ظرفیت لری ، ددولت اوخصوصی تصدیو په پانګه جوړی شوی او دیو سلولسو ملیونو افغانیوپه لګښت (چه ۳/٤ ملیون ډالره کیږی) دالمانی متخصصینو په مرسته تکمیل شوی .

(٤) - د خان آباد د او بو د برېښناد تولید مرکز : دغه فابریکه (۱٤۰۰) کیلوواته ده دځلویښتوملیونو افغانیو په لګښت (چه ۱/۲ ملیون ډالره کیږی) دالمانی متخصصینو پهمرسته جوړه شوی او کارئی دپلان په څلرم کال کښی بشپړ شو .

(٥)- د ګرشك ه اوبو دبرېښنادتولید مرکز : د (۳٥۰۰) کیلوواتو پهظرفیتد امریکی په مالی او تخنیکی مرسته جوړ شو .

(٦) - د کندهار دو ړیو داود لو دفابریکی پراختیا او نوی کیده د پولینډی مختصصینوپه مرسته .

(۷) - د کابل د اورلګیت جوړولو د فابریکی پراختیا .

(۸) - دفراه د اعلی حکومت د ډیزلی بریښنا د دستګاه د کار تکمیل .

هغه پروژی چه کارئی د پلان په څلرم کال کښی جاری ؤ اوهیله ده چه دلومړی پلان په پای یاد دوهم پلان په سر کښی پای ته ورسیږی په لاندی ډول دی :

(۱)- د غوری د اوبو د بریښناپروژه : (دافغانستان په شمال کښی) د (۹۰۰۰) کیلوواتو په ظرفیت د شوروی اتحاد د کریډت او متخصصینو پهمرسته.

(۲) - دغوری دسمنټجوړولو فابریکه : (دافغانستان په شمال کښی)په ورځ کښیدسمنټو دوه سوه ټنه ظرفیت لری چه په ورځ کښی ترځلور سوو ټنو پوری ددوهم پلان په دوره کښی د هغی د پراختیا ترتیبات نیول شوی دی دچکوسلواکیی په کریډت اودمتخصصینو په مرسته.

(۳)- د کندهار دمیوی ساتلو د شربت او مربا جوړولو فابریکه :په ورځ کښی دمیوې پنځه دیرش زره ټنه ظرفیت لری دچکوسلواکیی په کریډت او متخصصینو په مرسته .

(٤) - کابل ته نژدې د زنده بانانو دموټر د ترمیم فابریکه دامریکی په مالی او تخنیکی مرسته .

(٥) - دامریکی په مالی او تخنیکی مرسته د قندوز دموټر د ترمیم فابریکه .

(٦) - دمزارشریف د تیل ایستلوفابریکه .

دغه رنګه د کابل پرسیندباندی ددوو نورولویو پروژو کار په دغه کال کښی شروع شوی، یوه ئی د نغلو داوبو د بریښناپروژه ده چه شپیته زره کیلوواته ظرفیت لری او بله د د رونتی پروژه ده چه د مخکی پر آبیاری سر بیره لس زره کیلوواته بریښناهم ور کوی .

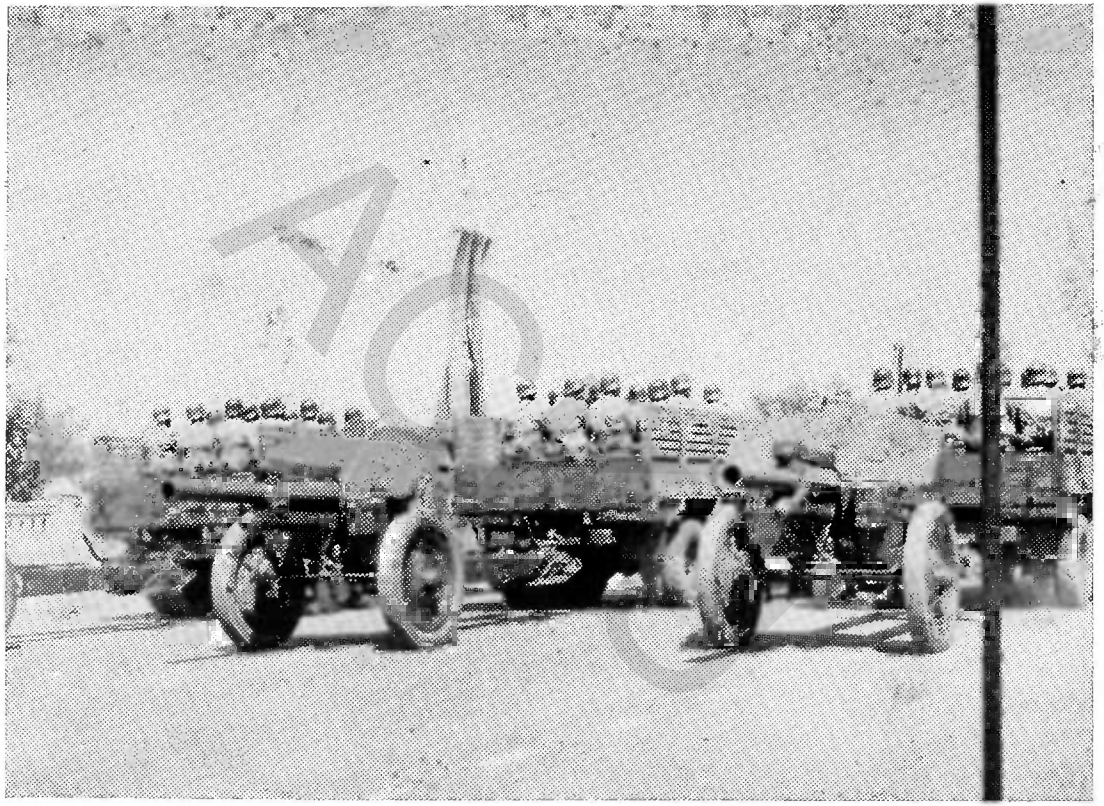

دهیواددخپلواکی دیو څلویښتم تلین درسم گذشته له مناظرو څخه

په افغانستان کښی د صنایعو د انکشاف یوه مهمه مسئله په بیلو بیلو سویو سره دفني کسانو روزنه ده.

ددغی اړتیا د لیری کولو د پاره سر بیره پردی چه دهیواد په بیلو بیلو ځایو کښی تخنیکی شوونځی جوړ شوی د هیواد په ټولو صنعتی مؤسسو کښی د کار په وخت کښی دخلکو د روزلو د پاره زیات ترتیبات نیول شوی دی ، له بلی خوا هر کال یو شمیر ځوانان د تخنیکی لوړو تحصیلاتو د پاره خارج ته لیږل کیږی لکه چه تیر کال په دغه لړ کښی (۴۹) تنه د تخنیکی لوړو تحصیلاتو د پاره خارج ته واستول شوه.

دوهم کانونه :

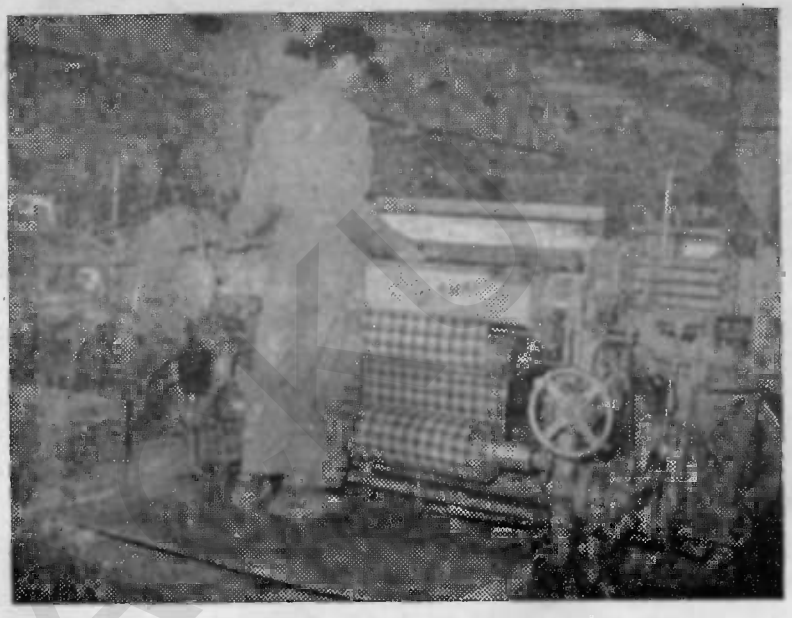

د کانو په برخه کښی لومړی پنځه کلن پلان یو لړ فعالیتونه پیش بینی کړی وه چه ځینی ئی په مستقیم ډول د هیواد د کانو د ذخیرو څخه په کټه آ خستلو پوری مربوط وه او ځینی ئی د مطالعی تحقیق او تفحص په باره د کلبها ر د نساجی د فابریکی د ټو کرانو اودلو یوه دستګاه

کښی وه چه په آینده کښی په پراخه اندازه د استفادې ز مینه برا برو ی. هغه مهم کارونه چه په دغه برخه کښی شوی دی په لاندی ډول راوړل کیږی :

د پټرو لو تفحص : دغه کار چه د مخه تردی دافغانستان په شمال کښی د (۴۳) زرو مربع کلیو مترو په ساحه کښی د شوروی متخصصینو په مرسته شروع شوی په دغه کال کښی جاری د سایسمیکی عملیاتو دوهمه مرحله اود ۵۰۰۰ پریوه جیالوجی نخښی ترتیب ئی تقریباخلاص شوی د برمې کار ئی هم په مساعدو ځایو کښی دوام لری ، او په دغه کال کښی د (۳۸۰۰) مترو په ژور تیادرې ځاګانی کینډل شوی او هغه طبقی ئی هم پیدا شوی دی چه د پټرو لو د تو لید

دطبیعی غازو له حیثه دتجارت په برخه کښی د توجه وړ دی .

دبلی خوا څخه د افغانستان په شمال کښی په اټکلی ډول د (۷۲) زرو مربع کیلو متر و پراخوالی په اندازه پوه بله ساحه د تفحص دپاره ټاکل شوې او ابتدائی تیاری ئی شوې چه ژر به په هغه کښی د ۵۰۰۰۰۰ پریوه په اندازه دجیالوجی نخشی اخستلو علمیات شروع شی.

په دغو ځایو کښی د تفحص او د تیلو د رایستلو د کار د پاره د سامانونو، نقلیه وسایطو دترمیم ور کشاپ اویو کیمیاوی لابراتوار په مزار شریف کښی پرانیستل شوی او کار ئی د پلان په (٤) کال کښی پای ته رسیدلی دی په دی ډول د افغانستان د پترول دتفحصاتو ریاست اوس د تفحص دچارو داجرا کولو اودپټرولو

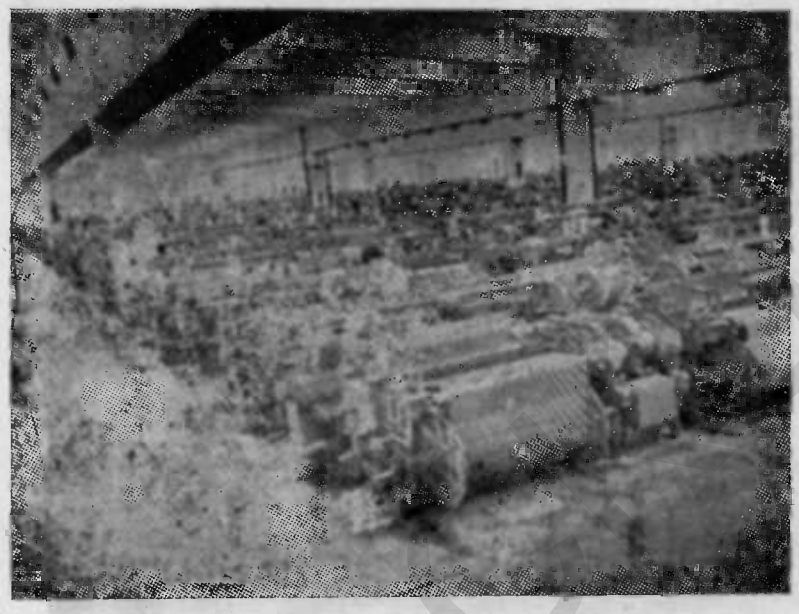

د گلبهار دنساجۍ دفابریکې یوه دننه څانگه

دانکشاف له پاره په پراخه اندازه چمتو دی.

دوهم دسکرو راایستل :داشپشته او کر کر په دوو کانو کښی چه داستخراج لاندې دی دمځکی لاندی عملیاتو ماشینی کارئی جاری ؤ دبخار دبریښنا دتولیددوې دستگاه وی هره یوه د(۲۵۰) کیلوواټو په ظرفیت یوه په پلخمری اوبله په اشپشته کښی درول شوې اوپکار لویدلی دی اوپه دواړو کانو کښی مجهز ور کشاپونه پرانستل شوی دی اوهم ئی دپایو د لرگیو دپاره په نویو مځکو کښې نهالگی کښیښول شوه د کانو د کار کوونکو دهوساپی په غرض دمجرداوعایلی د خاوندانو دپاره د کانو په څنگ کښی کورونه ودان شول.

ددغو چارو داجرا کولو په نتیجه کښی له یوی خوا د کانو په اوسنیو تولیداتو کښی ریاتوالی شوی

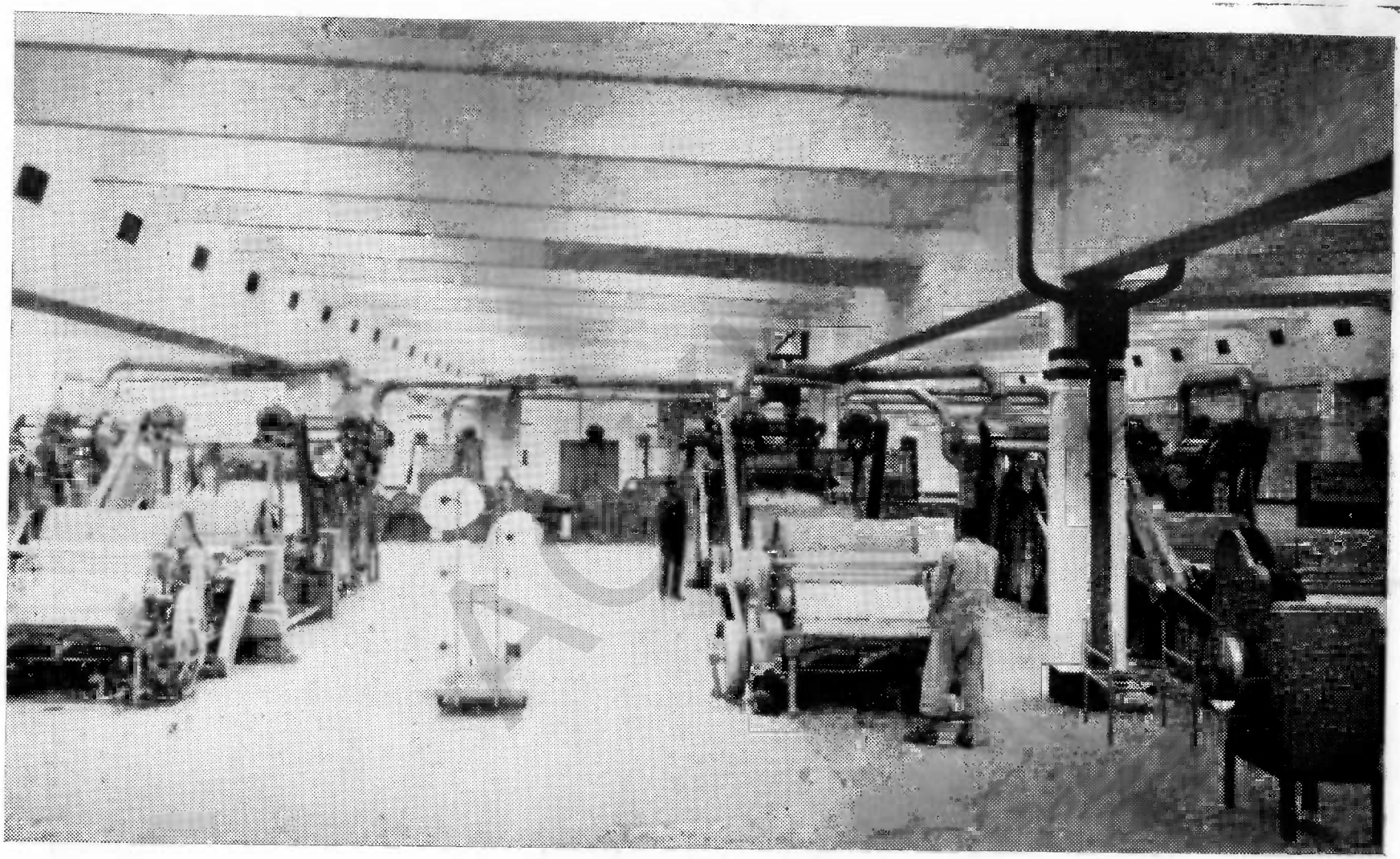

دګ-لمبهار دنساجی دفابر یکی داودلو ماشینونه دمنسوجاتو دتولید ولو په وخت کښی

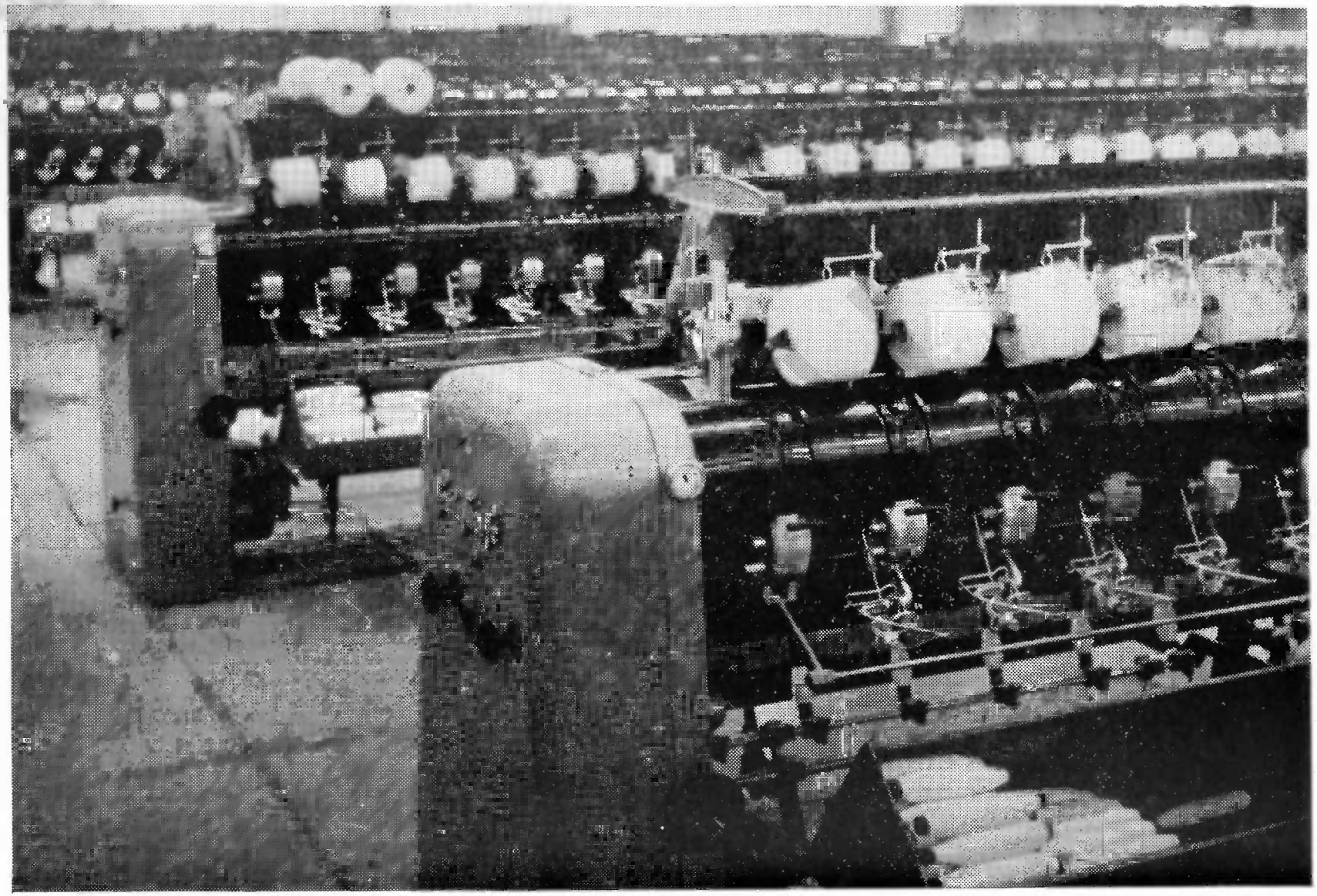

د ګلبهار دنساجۍ دفابریکی دتار او دلو ماشینونه دفعالیت په حال کښی

او له بلی خوا د حقیقی ذخیرو اندازه په دقیق ډول تثبیت شوی او د فن له حیثه د غه کانونه د زیاتو سکرو رااایستلو ته دهیواددوهم پنځه کلن پلان دارتیا د لیری کولو د پاره چمتو شوی دي او هم د مزار شریف او هرات تر منځ په یو ه او وږ ده ساحه کښی د ډبرو د سکرو د نورو ذخیرو د پیدا کولو د پاره د تفحص کار شروع دی.

د جیالوجی سروی مؤسسه د غه موسسه: د افغانستان د اساسی جیااوجی کنو د پاره جوړه شوې ده د جیالوجی، منرالوجی، پالئنتو لوجی، د معدنی اوهوا څخه د نخشی اخستلو څانګی لري په د غه کار کښی ئی زیات انکشاف کړی د مؤسسی په مرکز دارالامان کښی د رشیف نخشه و، او لابراتوار او د تحویلخانی دور کشاپ جوړولو کار پای ته رسیدلی دی.

د افغانستان له هوائی عکسونو څخه د دوو زرونه زیات د غه مربعه مربعی ته رسیدلی او کتنه پکښی کیږی چه خارجیانو اخستی اود موسسی مرکز ته ئی راستولی دي په د غو نخشو باندی د جغرافیائی نښود تثبیتکار شروع او یوه برخه ئی بشپړه شوی ده د غه رنګه د هوائی عکسونو او موزائیک په غرض د فوتو کافی دیوه لابراتوار جوړولو کار شروع شوي د کابل پرسیند او مرستیالانو باندی ئی د پیګلو نصبولو کار د هیدرومتری په ساحه کښی جاری ؤ او په زړه پوری معلومات ورڅنی اخستل شوی دی، اوهم د هیواد په بیلو بیلو ځایو کښی د معدنی لانډی او بو کتنه ادامه درلوده یوشمیر ژوری څاګانی د صنعتی اړتیا د لیری کولو او د چښلو او بو د تهیه کولو د پاره کیندل شوی دی او د غه شق د انکشاف د پاره خارج ته د برمه کولو د نو یو ماشینونو او تجهیزاتو فرمایش ورکړ شوی دی.

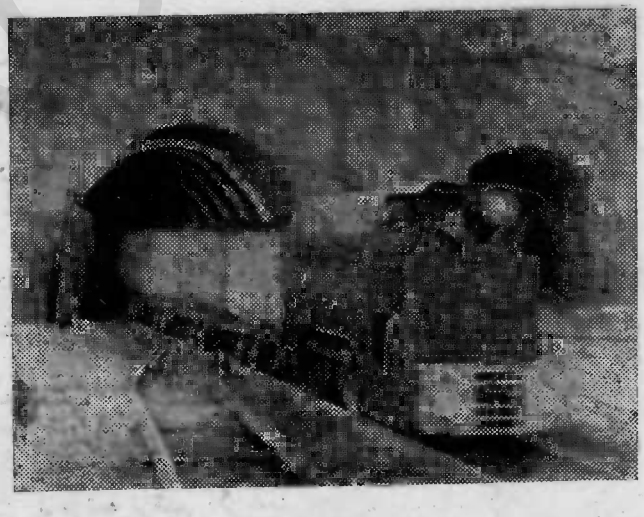

د هیواد په جنوب ختیځی او جنوب لویدیځی سیمو کښی د جیالوجی سروی کار جاری ؤ او په جنوب ختیځی سیمو کښی د پترولو او طبیعی غازو د تفحص د پاره د مساعدو ساختما نو د پیدا کیدو په غرض د المان د تخنیکی

د کانو هغه لو کوموتیف چه د ننه د کان څخه سکاره راوړی

مرستی د هیئت متخصصینو نه په مرسته کښی وشوی او هم د فرانسوی ذر وی نیرو د متخصصینو د

گروپ په مرسته درا دیو اکتیف موادو دتفحص کار جریان درلود په دغه مؤسسه کښی یوشمیر پښتنی ځوانان دروزنی لاندی نیول شوی دجیالوجي اوهایدرو متری په شق کښی به دلوړو تحصیلا تو د پاره خارج ته څلور تنه و لیبزل شی .

دوه تنه د کانو فنی کار کونکی

نور کانونه: ـ دهیواد په شمالی سیمو کښی دپترولو دبرمه کاری داړ تیا دلیر ی کو لو دپاره دغوربند دبا رید کان سروی اودراایستلو په حال کښی دی تراوسه پوری دوه زره ټنه بار ید له هغه ځای څخه دپترولو دعملیاتو ساحې ته وړل شوی دی ددغه کان راایستل دمحلی پیدا وارو په واسطه په افغانستان کښی دپټر ول دذ خیرو دتفحص او انکشاف دچار و ا ساسی اړ تیاوی لیری کوی دشوروی متخصصینو له خواد و سپنی دذخیرو دهغه د ا قتصا د ی شـرا یطـو او استفادی دپاره هم کتنی شروع شوی او دو ام به و کړی .

د کانو په شق کښی هم په داخل او خارج کښی دفنی خلکو دروزنی یوپرو گرام په لاس کښی دی چه (۲۲) تنه په بیلو بیلو شقوقو کښی دزده کړی اوروزنی دپاره خارج ته لیبز ل شوی د ی

د ترانسپورټ اداره : ـ د کانو اوصنایعو دوزارت دترانسپورټ د ستگاه چه ا صلی و ظیفه ئی د کانو څخه داستعمالولو ځای ته دډبرو دسکرو رسول دی دپلان په څلرم کال کښی ئی خپله وظیفه پرله پسی اجرا کړی زیات دډبرو سکاره ئې د هیواد صنعتی مؤسسو او کوروته وروړی او هم ئی ډیر سمنټ او نورضروری شیان نقل کړی دی چه په دغه کال کښی ټو له (٤٧٥٥٠) ټنه شیان ددغی دستگاه په واسطه نقل شوی چه سم نیمی ئې دډبروسکاره وه .

ترفیعات :

دغو مامورینو په ۳۸ کال کښی یوه رتبه ترفیع کړیده:

۱ ـ ع ،ص دپترول دتفحصاتو رئیس ښاغلی غلام علی له (۲) رتبی څخه لومړی رتبی ته

۲- ع،ص ددولتی ډیرو دسکرو او اتحادی دریاست مرستیال ښاغلی عبدالله رحیمی له (۳) رتبې څخه (۲) رتبې ته

۳ - ع ښاغلی رمضان علی له (٤) رتبی څخه (۳) رتبی ته

٤- ښاغلی محمد یوسف اله (٥) رتبی څخه (٤) « «

په ۳۸ کال کښی افغانستان د بریښنا

دمهمو دستګاو ظرفیت او تولیدات

ددستګاه ډول	د کیلووات له مخی ظرفیت	په یوه ساعت کښی د کیلووات له مخی تولیدات
داوبو بریښنا	۳٦۱۱۲	۷۷٥۰۰۰۰۰
ډیزلی بریښنا	۳٤٦۳	٤۰۰۰۰۰۰
د بخار بریښنا	۱٥٤۰	٦۰۰۰۰۰
ټوله		۸۲۱۰۰۰۰۰

په ۳۸ کال کښی افغانستان یو کلن مهم کانو تولیدات

الف - سکاره	
د کر کرو کان	۲٥۹۰۰
د اشپښتې کان	۱٥٥۰۰
ټوله	٤۱٤۰۰
ب- مالګه	
تا لقان دتن له مخی	۱٥۸۱/۸۹
کلفګان دتن له مخی	۲۰۳٥/۹۱
اندخوی دتن له مخی	۸۷۲۲/۰۸
مزار شریف	۷٤٤/۹٦

ACKU

په ۳۸۴ کال کښی د افغانستان صنعتی تولیدات

نخی منسوجات دزرمترولهمخی	۱۶۳۹۱/۲
سنهی منسوجات پهزرمتروسره	۱۹۶/۸
تارپه زربندلوسر .	۲۵/۳۱
وړین منسوجات دزرومترولهمخی	۳۲۳/۰
صابون دزرو کلچو له مخی	۱۰۳۱/۹
سمنت دتن لهمخی	۳۴۰۳۸
چینی باب دعدد له مخی	۱۵۴۶۸۷
اورلګیتدزرو درزنو لهحسابه	۴۸۴/۱
یوره دتن له مخی	۴۴۷۵

ACKU

د کرهنې وزارت

تشکیل :

ع ،ج ښاغلی علام حیدر «عدالت» د کرهنې دوزارت د کفیل په حیث

معین

د څارویو د روزنی آمریت په لمړۍ رتبه

اداری مدیر « پنځمه «

د څارویو د روزنی لوی مدیر « دریمه «

د تغذیی مدیر « څلرمه «

د وترنری (بیطاری) لوی « دریمه «

د وترنری د ښونځی فنی مدیر « څلورمه «

د ښونځی مرستیال « پنځمه «

د بیولوژی د انستیتوی مدیر « څلرمه «

« « « مرستیال « پنځمه «

د نباتاتو د ساتنی او تولیداتو آمریت :

ع، ص محمد یاسین «مایل» په لمړۍ رتبه

ع ، ج غلام حیدر «عدالت»

د تولیداتو لوی مدیر په دریمه رتبه

اداری مدیر « پنځمه «

د اگرونومی مدیر « څلرمه «

د باغ بالا مدیر « پنځمه «

د کدر فنی لوی مدیر « دریمه «

د کدر فنی مدیر « څلرمه «

د کدر فنی مدیران په پنځمه رتبه (۳) تنه

د ځنگلو نو مدیر په څلرمه رتبه

د ماشین آلاتو مدیر « پنځمه «

د اصلاح او ډیرښت مدیر « څلرمه «

د نباتاتو د ساتنی لوی مدیر « دریمه «

د مجادلې مدیر « څلرمه «

د سروی او تتبعاتو مدیر « پنځمه «

اقتصادی مدیر « څلرمه «

اقتصادی مدیران په پنځمه رتبه (۳) تنه

ACKU

دخارجی ارتباط لوی مدیر	په دریمه رتبه
اداری مدیر	« پنځمه «
د قوانینو مدیر	« څلورمه «
د قوانینو د مدیریت غړی	په پنځمه رتبه (۳) تنه
د قلم مخصوص مدیر	په څلرمه رتبه
دنشراتو او توسعې لوی مدیر	« دریمه «
اداری مدیر	« پنځمه «
د نشراتو مدیر	« څلورمه «
د توسعې مدیر	« څلورمه «
د کتر فنی مامور	« پنځمه «
فنی مامور	په پنځمه رتبه (۲) تنه
د کتر فنی ماموریت	په څلرمه رتبه (۲) «
د کتابخانی مدیر	په دریمه رتبه
دپیله وری مدیر	« څلورمه «
دزنبور داری مدیر	« دریمه «
اداری لوی مدیر	« دریمه «
داداری لوی مدیر مرستیال	« څلورمه «
دمامورینو مدیر	« څلورمه «
دمحاسبی مدیر	« څلورمه «
داثبات جرم وکیل	« څلورمه «
دجنسی محاسبی مدیر	« پنځمه «
داوراقو مدیر	« پنځمه «
دتعمیراتو مدیر	« پنځمه «
د ترانسپورت مدیر	« څلورمه «
اقتصادی لوی مدیر	« دریمه «
دتتبعاتو اوپلان مدیر	« څلورمه «
داحصائی او پلان مدیر	په پنځمه رتبه (۳) تنه

کتر فنی ع - ص سردار محمد کریم دوهمه رتبه دلمړی رتبی په بست کښی

ACKU

دبیولوژی مؤسسه

دحیوانی روزنی د آمریکا دبیولوژی موسسې دترتیب شوی پروگرام سره سم دناروغیو په تشخیص اوډول ډول ناروغیو ضد واکسینونو په جوړولو کښی لاندنی اقدامات کړیدی :

دغوامر گوواکسین	۲۵۳۹	امپوله د	۱۲۱۹۵۰	څارویو	د پاره
د جرگ [illegible] واکسین	۶۹۲	« «	۶۹۳۰۰	مرغانو	«
د پسونو چیچک واکسین	۱۱۸	« «	۲۳۶۰۰	پسونو	«
آنتر کس واکسین	۲۹۰	لیتر	۷۸۲۰۰۰	د څارویو	«
بلک لیگ واکسین	۲۲۵	« «	۶۷۰۰۰	« «	«
بلک وین واکسین	[illegible]	« «	۵۳۰۰	« «	«
انتر تو کسیا واکسین	[illegible]	« «	۵۸۰۰	« «	«
پاستورلو واکسین	[illegible]	« «	[illegible]	« «	«

ذکر شوی واکسینونه دمجادلې دهیئت په دسترس کښی اښودل شوی دی

۲ - دحیوانی ناروغیو پرضد مجادله

دحیوانی ناروغیو پرضد مجادله سم له هغه پروگرامه سره چه دمخه په نظر کښی نیول شوی دهیواد په بیلو بیلو ځایو کښی ئی ادامه درلوده چه دمجادلی دهیئتونو اجراآت به لاندی ډول دی :

دالترکس پرضد	۳۰۷۵۷۶	ښاروپوته پیچکاری شوی دی			
« بلـلیك «	۸۷۳۶۸	«	«	«	«
« پاستورلو «	۱۹۱۴۰	«	«	«	«
« بلك ونیرز «	۳۱۸۰	«	«	«	«
«انترتوکسیمیا«	۳۴۰۰	«	«	«	«
« غوامرگو «	۲۰۹۹۴۹	«	«	«	«
«چرگ مرگو «	۱۵۴۰۳	چرگانوته	«	«	«
«پسود چیچك «	۲۸۰۰	ښاروپوته	«	«	«

اوبرسیره پردی (۲۳۹۱۱۶)دانی دځگرد چنجی گولی او (۵۰۵۳۸) دانی د کلمو گولی مالدارانوته په وړیاپول ویشل شویدی .

۳ دحیوانی ناروغیو کلینیکونه :

دحیوانی ناروغیو کلینیك د(۱۰۷۷)ښارویوپه تداوی اوعملیاتو بریالی شویدی .اوبر سیره پردی دقطغن د ولایت دحیوانی ناروغیود کلینیك وسایل توله بشپړ اوپه کاراچولی شویدی .

دقندهار،مزارشریف اونگرهاردولایتونود کلینیکوسا مانونه توله بشپړ شوی او دغه دری کلینیکونه بهډرپه کارواچول شی .

٤ ـ دمصنوعی القاح لابراتوار :

دمصنوعی القاح لابراتوار چه پهتیر کال کښی په مرکز کښی په کارلویدلی ډخپلوفعالیتوته ئی ادامه ور کړی اود کابل دولایت په بیلو بیلو ځایو کښی دمصنوعی القاح څونورمرکزونه پرانستل شوی اوپه کارلویدلی دی دژمی درومیاشتو کښی ذننگرهارپه ولایت کښی دمصنوعی القاح یومـ ؤقتی مرکزپرانستل شوی ؤچه دهغه نتیجه توله دډادوړه اوهم دارنگه یوبل دمصنوعی القاح مرکزدوری په میاشت کی دقطغن په ولایت کښی پرانستل شو،چه خارجی طرمی ښاروی اونورمربوط سامانونه او لوازم له مرکزه وراستول شوی اودغه مرکزپه فعالیت شروع کړیده .

٥ ـ دچرگانودروزنی مرکز :

دچرگانو دروزنی مرکزپه بینی حصار کی بشپړ اوپه کاراچول شویدی اوپه اوسنی کال کی دغه مرکزته دری زره دچرگانو چیچان اوشپږسوه چینائی روزل شوی دهیلی چیچان نقل شویدی چه پهراتلونکی کال کښی به په پراخه اندازه دهگیو اوداصلاح شوی چرگانودچیچانودتقسیم له لاری د مالدارانو اوشوقیانو سره مرسته وشی .

اوهم دارنګه په اووتیرو میاشتو کې(۹۲٦۸)دانې نسلي هګۍ او(۱۲۱۹)دانې د چینائی هیلو هګۍ او(۱۹٦)خارجي چرګان او(۱٦۹)چینائی هیلې شوقیانو ته ویشل شویدی .

٦-دوترنری شپوونځی:

په بینی حصار کښی دچرګانو دروزنې مرکزچه په عصری پول جوړ شوی دی

د کرهنې دوزارت دوترنری شپوونځی دلیندې په میاشت کې (۲۵)زده کوونکی فارغ التحصیل کړی اوددغه کال دوری په میاشت کې نئی په نوی تدریس پیل کړیدی .ددی شپوونځی شامل کسان په لاندې پول دی :

لمړی ټولګی شلویښت تنه

دوهم ټولګی اته ویښت «

دریم ټولګی اته پرش «

۷-د ګامیښو د روزنې مرکز:

دننګرهار دولایت د ګامیښو د نسل د اصلاح او روزنې مرکز په دغه کال کښی په کار واچول شو اود ګامیښو د نسل د اصلاح دپاره په اوسنی حال کې(٤۲)دانې ګامیښی رانیول شوی اوتر تجربې لاندې نیول شویدی .

۸ په قندهار کې د پسونو د اصلاح مرکز :

دغه مرکز په قندهار کښی دمرې نوښ اوغلجائی پسونو د نسل اصلاح او پرښت ته ادامه ورکړی اوپه دغه کال کښی ددوو نوموړو اصلاح شوی نسلو څخه یو شمیر قچان مالدارانو ته وویشل شوه .

دنباتاتو تولیداوساتنه

د اگرونو می مدیریت :

الف - دعلی آباد مرکزی فارم

۳۸ کال دوزی په میاشت کښی په مجموعی ډول (۹۵۸۸) دزرد آلو بادام او مغو او شفتالو نهالان پیوندشویدی.

۳۹ کال دوری په میاشت کښی دزرآلو - بادام او مغو دنیالگی شاخلی وو هل شوی چه مخکښی پیوندشوی وو . څلور نیم جریبه مخکه چه د کرهنی وړ نه وه تر کرونده لاندی راغلی او د تیر ماهی مند کو د کرلو دپاره چمتو شویده چه دهغه کارد (۳۸) کال دتلی په میاشت کی شروع شو او همدا رنګه دوری په میاشت کی دری جریبه مخکه تر کښت لاندی راوړه شویده .

د (۳۸) کال د لیندی د میاشت کی په شفتالو ، شلیل زرد آلو ، بادام ، اود کنډ هارد سر خچه زرد آلو او ناجو (۴۳۸) پونډه تخم اویوه اندازه د اکاسی تخم د (۳۹) کال دوری په میاشت کی کرل شویدی .

د لیندی په میاشت کی (۴۷۰۰) نهالان د اینبولو د پاره تنګ غارو ، پروان اوغزنی ته ویشل شوی او همدارنګه د (۳۸) کال د کب په میاشت کی څلیرویشت زره نهالان لکه زرد آلو ، بادام مغې ناك ، شفتالو ، روسی وله ، توت او د یاسمین ډولونه او ځینی نوری میوه لر ونکی ونی هم و یشل شو یدی .

اوهم د (۳۹) کال دوری په میاشت کی (۲۰۸۲) نهالان لکه ناجو ، هور پان، نسترن ، ګلاب بادام او زرد آلو په وړیا ډول ویشل شو یدی .

(۳۵۰۰) دانی د نسترن قلمونه د روزنی دپاره اینبو دل شویدی .

د زرد آلو، مغو ، شفتالو او نورو اصلاح شوی خارجی جنسو لس زره نهالګی دغبر ګولی په میاشت کی پیوند شوه .

ب - د ګډ ر ډاه دنیا لګیو ذخیره ځی :

د تلی په میاشت کی اته جریبه شاړه مخکه تر کښت لاندی نیول شوی او پکښی د زرد آلو مند کی کرل شویدی او په هغه نیم جر یب کښی چه دمخه شپشتی کرل شوی وې پرځای ئی د اکاسی تخم کرل شو یدی .

(۲۰) جریبه دمیوه لرونکو نیالګیو ذخیره ځای د فنی اصولو سره سم د نها لګیو وا رسی شوی او شاخلو ئی وهلی شویدی

د (۳۹) کال دوری په میاشت کی د آلوبالو یوشه نهالگی اینبودل شوی اوهم یوشه میوه لرونکی او غیر میوه لرونکی نهالگی د گنر گاه د سړک په شاوخوا اوتپه باندی اینبودل شویدی .

دداخلی او خارجی اصلاح شووجنسونو (٤٠٦٠) نهالگی پیوند او نباخلی ئی وهلی شویدی

ج : حضوری چمن :-

د ستدیو په مخکښی دری جریبه مخکه د گلانو د کرلو دپاره تیاره شویده اوپه هغه کی دناجو نسترن ، گل گلاب او قوقندی پشه خانی نهالگی اینبودل شویدی .

د لوی سړک دوې خوا وی چه د ستدیو د یوی برخی څخه جلا کیږی د (٥٠٠) متره اوږ دوالی (۲) متره پسوراو یومترجگوالی په اندازه واتونه شوی او په هغه کښی داکاسی نهالگی اینبودل شوی دی .

د پاکستانی غرفې د یوې برخی څخه تر مرکزی قواؤ پوری د زیاتو اوبوله کبله زابرونه کښل شویدی .

هغه نهالگی چه په حضوری چمن کی اینبودل شوی په لاندی ډول دی :

۱- آلوبالو	۲۳۰۰۰	نهاله
۲ -یاسمن	۹۰۰۰	»
۳ - روسی و له	٥٠٠	»
٤ - قوقندی پشه‌خانه	۲۳۰	»
- نسترن	۲۰۰	»
٦ - گل گلاب	۲۰۰	»
۷ - نیله چنار	۱۲۰	»
۸ -مورپان	۱۰۰	»
۹ - مجنون بید	٦۰	»
۱۰ -اکاسی	۳۰۰	»
۱۱ - ناجو	۱۰۰	»

د : گل باغ یې :

د گل خانی په مخ کښی دوه جریبه مخکه چه چمن زاره او دنیله چنار نهالگی ئی دراودل نوموری نهالگی وویشل شوه او (۸۰) پوښه د ناجو تخم پکښی وکرل شو .

شپږ جریبه چمن زاره مخکه د کرولو وړ شوی او شپږ زره د توت نهالگی چه یوشه ئی پیوند او نور ئی خسك دی اینبودل شویدی .

دری زره د نیله چنار نهالګی د ایوب‌خان‌وات د سړک د واړو خواوته اینبودل‌شوی او د ګلباغ د بن څخه (۸۳٦۰) نهالګی د اینبودلو دپاره ووشیل شوه .

او هم د غه رنګه (۱٤۰) دانی ګلدانی او (۷۵۰) د ګلا نو نهالګی د ګلباغ څخه په‌وړیا ډول ویشل شو ید ی .

ه ـ باغ بالا :

هغه تخمونه چه کرل شوید ي :

څلورشپیته پونده دزرد الومند کی .

اتیا پونده د نا جو تخم .

په باغ بالا کښی د کرهنی وزارت قوریه چه نوي جوړه شویده

دمرغومی، سلواغي او کب په میاشتو کښی د نوموړی بن داو بولوله پاره تقریباً څلورزرومترو په او زدوالی دقرغي ویاله کښل شوبده .

هغه نهالګی چه اینبودل شویدی:

د شفتالو پیوندی اوغیرپیوندی نهالګی .	۳٦٤ ـ اصله
« آلو « «	۵۰٦ «
« بادامو نهالګی	٦۲۵ ـ «

د زرد آلو	نها لګی	۱۰۰۰ - دانی
« اکاسی	«	۲۱۵ - «
« قوقندی پشه خانې	«	۱٤۰ - «
« پیوندی او غیر پیوندی منو	«	۳٦۰ - «
« ناجو	«	۱۸٦۰ - «
« آلوبالو	«	۲۰۰۰ - «
« لمنز	«	۵۰ - «
« خدنګ	«	۱۳۰ - «
« جوز	«	٦۰ - «
« جاپانی آلو بالو	«	۱۰ - «
« مچك منه	«	٦۰۰ - «
« قو قندی پشه‌خانی	«	۵۰۰ - «
« مورپان	«	۷۵۰ - «
« انګریزی ګل ګلاپو	«	۵۰۰ - «
«جرمنی یاسمن	«	۱٤۰ - «
« در یښه لرونکو تاکونه	«	٤۵۰۰ - «
« روسی‌ډولی	«	۲۰۰ - «
« نسترن	«	۱۰۰ - «
« ارغوان	«	۱۰۰۰ - «
د ندانه تاك	«	۳۰۰۰۰ - قلمونه

دغویې‌په میاشت کی‌دزرد آلواو آلو (۱٦۰) قلمونه پیوندشوی‌چه دهغه پیوندشمالی‌امریکې څخه لاس ته راغلی او دغه میوې هریو (۹) پولونه لری چه ټوله (۱۸) پوله کیږی د غه جنسو نه‌د زیاتې یخنۍ اود او بودلږوالی په‌مقابل کی مقاومت لری‌او دهغو پیوند چه دوطنی زرد آلو په نیا لګیو کښی شوی په سلو کښی ئی ښلویښت نتیجه ور کړیده . په د ی ډ و ل ګوا کی دافغانستان په میوو کی دوه پوله میوی زیاتیږی . له هنده څخه (۲۰۰) نیا لګی راوړل شوی‌او دننګرهار په ولایت کی تر تجربې لاندی راغلی د ی .

اته ډوله د چغندرو تخمئي دچکوسلو اکي څخه راوړی اوپه بغلا ن کی تر کښت اوتجربي لاند ی نیول شویدی .

دانستر بریدله‌دوولسوډولو څخه چه دخارج‌څخه دتجربي او ډیرښت له املـه راوړل شـوی شپږ ډوله ئی په ګلباغ اوشپږ ډوله نورئی په‌پغمان کښی ترتجربی‌لاندي نیول شویدی

دمنویو څه نهالګی چه دخارج څخه راوړل شوی دعلی آباد په زراعتی فارم کښی دروزنی لا ند ی ر ا غلی د ی .

د نبا تا تو د ساتنی د لو ی مد یر یت د مجادلی څا نګی د اجر ا آ تو ر پو ټ:

دمجادلی څانګه دنباتی ناروغیواو آفتوپه مقابل کی فعالیت کوی او د مرا کش‌او ایټالیائی زیان‌رسوونکوملخوپرضد مجا دله کوی ، لمړی د هغوی‌دهګیواچولوځایونه پلټی او وروسته له هغه نه‌دهغوي په مقابل کښی په مجادله لاس‌پوری کیږ ی .

الف : دزیان رسوونکو حشرو اوملخوپلټنه چه دمزار شر یف ، قطغن ، شبرغان ، میمنی‌او هرات په و لا یتو کښی شویده د (۱۳۳۸) کـال دوزی د میاشتی څخه بیاد (۱۳۳۸) کال د کب د میاشتی تر آخره پوری د (۵۹۸۹۲۲) جریبومځکی په ساحه کښی ده .

ا و څه رنګه چه د را رسید لو رپوټوڅخه ښکاری په (۱۳۳۹) کا ل کښی به په سلو کښی پنځوس‌ملخ‌منځ ته راشی .

ب : دملخودمنځه‌وړلواو دهغوی دخطراتودمخ نیوی دپاره دولایتونودمجادلی څانګی تصمیم نیو لی د ی چه لازمه‌مواد لکه د ملخو دوژ لو دوا ا و د نور و په با ب ا قدا مات و کړ ی وپه مربوطو ځا یو کښی ئې‌دپخوانه زیات تهیه‌اوذخیره کړ ی .

د د ی منظو ر له پاره داسی فیصله وشوه چه‌دشوروی اتحاد له حکومت څخه مرسته وغوښتل شی چه‌په (۱۳۳۹) کال کی پنځه دانې‌دپوډرشیندلوالوتکی او پنځه دانې‌ددواشیندلو ماشینونه او(۵۰۰) ټنه دملخوضد دواپه وړیاړول دشوروی اتحادد کرهنی دوزارت له خوا مرسته شوې او په دغی مر ستی پر سیره (۲۰۰) ټنه دملخوضد دواد شوروی اتحاد څخه رانیول شو یده .

ج : ـ صحرائی ملخان زموږ د ګاونډ یانوپه خاوره کښی په ز یا ته بیادافغانستان په جنو ب او جنوب‌ختیځی برخو کښی په‌الو تنه کښی وه دحفظ ماتقدم لپاره دهغو دمخ‌نیوی اومدا قمی په غرض دمجادلی فنی هیئتونه دنقلیه وسایلو سره له مر کز څخه فراه ، قندهاراو پکتیا ته استو ل شویدی .

دونو ناروغی او آفتونه

له‌دی کبله‌چه‌دغور بند ،غزنی‌او کلات ا کثره بنونه‌اود کابل مربوط اوشاو خواونی په ناروغیـو او آ فتونو اخته وي . اوهم د تا ک دخا کستر ک ناروغی چه‌د کابل په شمالی‌سیمه کـی‌خپره شوي وه‌په‌څوتیرو کلونو کښی ئی دغه‌ونی‌سروي کړی اودناروغیې ضدډوا گانی‌پکښی وشیندل شوی چه‌ددی اقدام له مخی دبنونو ټول ځښتنان‌ددواشیندلو په ډ و ل بلد شو ل .

دمزارشریف دبنونوځښتنان چه تراوسه پوری ددواشیندلوپه‌ډول بلدیت‌نلری په دغه کال کـی‌ئی په بنونو کښی په وړیاډول دواشیندل شوی ده.

رارسیدلی رپوټ وائی چه‌ددواشیندلوو نواحصائیه (۵۶۱۶۵) ته رسیږی .

دسروي‌او‌تبعاتو‌مدیریت

۱-دآفتونو او نارو غیو سروي : دننگرهار ،قطغن ، مزارشریف ولایتونو او دتگا و حکومت ته بیل بیل‌هیئتونه لیږل شوی چه ددغو ځایو دنباتی ناروغیو او آ فتونو په با ره کښی کتنی و کړی ،دناروغیو او حشراتو نمونې ئې دمر کز لابراتوارته راوړی ،هغه نمو نې چه د کرهنې دآفتونو او نا ر وغیو په لابرا توار کښی تر تشخیص او کتنی لاندی و نیول شو ه په لاندی ډول د ی :

فنی‌مامورچه زیان‌رسونکی خزندی گـوری

۱ - دورستیـو نار وغیې در ي ډ و له و چ انا ر چه دتگاو په انارو کښی لیدل شوی دی.

۲- دننگـر هار په‌وریجو کښی .

۳ - په شیرشیمو کښی ، البته‌دځینونورو ناروغیو نمونې هم را و ړه شو ی او تشخیص‌شوی دی ،امادغه‌ناروغیې کوم‌اقتصادی‌اهمیت نلری‌خرنکه چه ډا کټر گتانی د نړۍ د کرهنې اوخو را کی موسسی د کرهنې دنا روغیو متخصص ر پو ټ

را کړی دی ،وطنی گنی دهوا دسړوالی له کبله ز یاتمن شوی اودهوا د سړوالی په مقابل کښی یې نسبت دټ ، بو۳۵٦ -٤۱۹-٤۵۳ گنیوته مقامت لږدی چه دتجربی له پاره دسرخه، او سیاقاغ دناروغیو په مقابل کښی دهند څخه دنمونی په ډول را وړل شوی اودننگرهار په ولایت کښی کرل شوی وه ، دغو گنیود سړې هواد په مقابل کښی یو څه مقاومت کړ ی د ی چه هم ددغو ناروغیو په مقابل کښی اوهم دحاصل او اندازې لهحیثه هغهفی صدی گنی کتل شوی چه دننگر هار دقند دفابریکې په لابراتوار کښی تجر به شوه اود غه نتیجې لا س ته راغلې :

		اندازه	فیصدی اوقند	دیوه جریب دحاصل اندازه	
۱ -	گنی	٤۱۹	۱۳/۲	۲۰۰۰	سیره
۲ -	»	۳۵٦	۲۲ -۳	۱۷ ۵۰	»
۳-	»	٤۵۳	۱۱/۲	۱۷۵۰	»
٤ -	»	۵۳۷	۱۱ / ۱	۱۲۰۰	
۵ -	»	وطنی ۸/۷			

۳ - دنباتا تود بیلو بیلـو نا رو غیو او آ فتو په مقـا بل کښی تجر بـو ی دو اشینـدل: ځکه چه په کار یز میر کښی دمنو پرو نویو ډول خزد کی دعنکبوت کنه په نامه لیدل شوی دی نود د غو خز د کو د پلټنی نه ور وسته د ۳۸ کـا ل په پسرلی کښی د دواشیند لو مناسب وخت وتا کـل شواوهغه عملی شو.

څرنگه چه د۳۸ کال په منی اوژمی کښی دغه ونی و کتل شوې دد غه دواشیندلوځخه په سلو کښی او یاتر اتیا پوری نتیجه لا س ته راغله اود تا ك دقرغنی نارو غیو پرضد دژمی دتجر بوی دواشیند لویوهئیت سرای خواجه ، کلکان اوقره باغ ته لیږل شوی اوهم ئی ددواشیند لویو ډول ملهم چه په لابراتور کښی تیارشوی ، ددوهمی تجربوی دورې په ډول دتا کونو پرزخم اینبودل شوی،دتجربی په ډول دتاك دخا کسترك په مقابل کښی په دهیجی او کاریزمیر کښی دژمی دواوشیندل شوه دمجادلی دهئیت درپوټ له مخی په (۷۱۷٤٤) تا کونو اومیوه لرونکوو نوبانډی په عمومی ډول د وا شیندل شویده ، اوهم دتجربوی دواشیند لودریمه دوره په دغه ځای کښی دتاك دقرغنی په مقابل کښی شروع شوی او د غه کارته وسایط لکه فنی مامورین اودوا استول شوی او په کا رئی پیل کړ یدی .

پهمیمنه کښی د غنمودسیه قاق ناروغی په مقابل کښی د کرولو د غنمو تخمو نو تداوی شوی.

څر نیګه چه (۱٤۰۰) کیلو د سړیسان دوا دغه اعلي حکومت ته استول شوي او په (۱۰۰۸۰۰) سیره کړل شوي غنمو کښې تطبیق شویده.

٤ ـ دنبا تاتو دساتنې په لا براتوار کښې د کرهنې د آفتونو او ناروغیو دنمونو پر تشخیص سربیره یوشه وریځي او جواري چه د بیروت د بین المللي موسسې له خوا را لیږل شوي وه.

چه ددې ځای په لا براتوار کښې دغه تجربې وشي او په بیروت کښې دغې مؤسسې ته ولیږل شي ، همدا ډول شوي او نتیجه بیروت ته ولیږل شوه.

دربر پیوم کلچر بکتري یو تیوب چه د مستر شومن په واسطه له امریکې څخه راغو ښتل شوي ؤ دنبا تا تو د ساتنې په لا براتوار کښې هغه زیات اود وه سوه تیوبونه تیار شوي او مستر شومن ته ورکړه شو چه د کرهنې د پراختیا په چارو کښې ئې عملي کړي.

د نبا تي نا رو غیو او د غنمو د آفتونو د تشخیص لپاره د لا براتوار د فني مرستیالا نو د معلوماتو د زیاتیدو په غرض یو خصوصي کورس جوړ شو چه د هغه د تدریس وظیفه د نړۍ د کرهنې او خورا کی موسسې د کرهنې د نار وغیو متخصص ډا کتر ګتانی په غاړه لري.

۵ ـ د غنمو د سر خۍ د آفتو نو کتنې او تجربې :

په ۱۳۳۷ کال کښې (۱٤۲) ډوله خارجي غنم د نړۍ د خو را کی او کرهنې د مؤسسې له لا ری دنباتاتو د ساتنې لا براتوار ته رااستول شوي وه ، د دغو غنمو څانګې او تنې د سرخۍ د آفت د مقا و مت له کبله د افغانستان د آب وهوا تر شرایطو لاندې تجربه او وکتل شوې ، چه په نتیجه کښې د دغو غنمو څخه (۱۷) ډولو ښه نتیجه ور کړه ، او داې ، اف ، او (۶۳۸۰، ۶۳۸۵، ۶۳۱۰، ۶۲۹۱) او لیدنی جنس غنمو له (۱۷) ډولونو څخه یو ډول وطني غنم د علي آباد د ګذر ګاه په فارم کښې کرل شوي چه د غه غنم د حاصل له مخې هم و کتل شي.

داف ، ای ، (۳۸۱۵) (۹۸۱۵) او (۵۸۱۵) (۱۹۰) (۵۱۹۲) کا نا ډا ئي او ر بشي چه په کښت کښې ئې د سرخۍ د آفت په مقابل کښې ښه مقاومت و کړ ، اوس د هغه د حا صلاتو د اندازې معلومو او د پاره بیرته کرل شوي دي.

هغه غنم چه په ۱۳۳۷ کال کښې د نړۍ د خورا کی او کرهنې د مؤسسې له خوا را لیږل شوي وه یوشه ئې په مزار شریف او قطغن کښې هم و کرل شوه چه په دغو ځایو کښې د سرخۍ د نا روغۍ د مقاومت له مخې تر طبیعي شرایطو لاندې و کتل شي.

هغو(۱۷) ډولوغنمو چه تېر .کال دسرخۍ په مقابل کښې مقاومت کړی ؤ د و هم ځل په گرین‌هوس« گلخانه» کښې و کرل‌شوه، او دبرگ دسرخۍ د آفت‌عامل‌پرهغه ترزیق شو.

د علی آباد د تجربوی فارم گلخانه (گرین هاوس)

دنشر یاتواوتوسعې لوی مدیریت :

دلوړومقاماتو دصوابدید اومنظورۍ له‌مخی دغه مدیریت‌دهیواد د کرونکو دژوندانه د سویې دلوړولو، دزراعتی چارو دپر مختگ اوپه عصری کرهڼه باندی د کرونکو داشنا کېدو دپاره په۳۷ کال کښې پکارپیل و کړ.

.دتو سعې شق :

۱-د۳۷ کال د کب په‌لومړۍ نېټه دوزارت په مرکز کښې دتوسعې یودرې‌هفته ایز کورس پرانستل شو،(۱۸)تنه‌فنی مامورین په‌هغه کښې روزل‌شوی اوبریالی سرته و رسید.

۲-د کورس دپای‌ته رسید ونه وروسته دغومامورینو دمتخصصینو سره په‌بیلو بیلوځایو کښې فنی کتنی کړی اوپدغه‌ترڅ کښې‌ئی‌د کرونکوسره هم‌دلارښوونی په‌ډول‌لازمی مرستی‌و کړې

۳-د(۳۸) کال دوری‌په(۲۰)نېټه‌دتوسعې‌فنی مامورین دخارجی متخصصینوپه نظریه دغولاندی ځایوته ټاکل‌شوی اوخپلومربوطو وظیفوته واستول شوه .

د کوهدامن حکومت‌ته (٥)تنه،دده سبزحکومت‌ته یوتن، دسروبی حکومت‌ته یوتن، دچارده حکومت‌ته یوتن اودورد گو حکومت ته‌یوتن .

٤-د کرهنی فلمونه د گرزنده‌سینماپواسطه خلکوته ښودل شوی اوهم‌پوړ شیندلود استعمال پول‌او دپوړشیندلو وخت کر ونکوته وښودل‌شو.

اوهم‌ئی کرونکوسره خبری‌اتری اولیدنی کړی اوهغوته‌ئې د کرهنی دچاروپه پرمختگ کښی لارښوونی و کړې .

٥-د۳۸ کال دغوئی‌د(۲۰)نېټې دچنگاش‌تر(۲۰)نېټې پوری مؤظفو مامورینو د کوهدامن‌او کابل په‌نورو ځایو کښی په‌زیاتو تاکونو،میوه لرو نکو او نور وونو باندی‌دو اشیندلې ده چه احصائیه‌ئې په‌لاندی پول‌لیکل کېږی :

لومړی دتاکونو پوړ شیندل:

ددواشیندلو ځایونه	ددواشیند لوه اندازه	دټولوتاکونوشمیر
الف - د کوهدامن حکومت :		
۱ - سرایخواجه	٥٧٨٩٠٠	٢٥٨٠٥٠	٨٣٦٩٥٠
۲- کلکان	٣٦٠٦٠٠	٧٢٩٩٤٠٠	٨٦٦٠٠٠٠
۳- شکر دره	٤٠٠٠٠	٤١٠٠٠٠	٤٥٠٠٠٠
٤-قره‌باغ	٢٠٩٠٠٠	٤٤٢١٠٩٩	٤٦٣٠٩٩
٥- استالف	٣٠٠٠٠	٨٠٠٠٠	٣١٠٠٠٠
ب-دده‌سبز حکومت :			
	٣٧٥٨٨٥	٢٢٣٠٠٠	٥٩٨٨٨٥

دوهم د کمیاوی کودسلفر پوړشیندل :

	اندازه	نرخ	اندازه	نرخ	اندازه	نرخ
۱- کوهدامن	۲۰۰۰ کیلو-	۷۲۰۰۵ افغانی	ریوه‌پایه-	۱۹٦٥٥ -	٤٤٨٠ -	٥٣٦٩ افغانی
۲- وه‌سبز	۹۳۸ « -	۳۲۷۰ « -	پنځه‌پایې-	۲۲۹۷ -	۹۳۸-	۳۲۷۰ «

دریم - وړ یاتو سعوی فعا لیتونه :

الف - میوه لرونکی ونی چه دواپکښی شیند ل شوی دی :

شکر دره	۱٤۰۰	نهاله
حسین کوټ	۱۷۰	«
دلغمان‌په‌بیلوبیلوځایو کښی	۲۹۰	«

دموږ کانو ضد دوا : دلغمان په شاوخوا کښی (۳۰۴۰) کیلومتره
د ۳۸ کال دچنګاش په ۲۹ نیټه ددووهفتویو توسعوي کورس دتوسعې د متخصص مستر شومن ترنظرلاندې دغنمو، اوربشو، جوارو او شپیشتو د کروالو اود کیمیاوی کود په استعمالو کښی

دفنی مامورینو د معلوماتو دزیاتپدودپاره پهمرکز کښې یوتوسعوی کورس راپستل شو.

څلور تنه مامورین د کرونکو دلا رښوونې د پاره په لاندې ځایو کښی مؤظف شول :

په سه آب کښی دیوتن بزګر پر مځکه د (بزرګ) غنمو تجربه

۱ - د بګرامیو په حکومت کښی یوتن
۲ - دلوګرد په لوی حکومت کښی « «
۳ - د کلنګار په حکومت کښی « «
٤ - د میدان په حکومت کښی « «

دسرایخواجه په لوی حکومت کښی توسعوی فعالیتونه :

امریکائی نبر دغنم دډیمانستریشن پهډول د کیمیاوی کودسره ګډ شوی او په پنځو ځایو یعنی پنځو جریبو مځکو کښی و کرل شوه ،داستالف دعلاقه داری په پنځو ځایو کښی د کیمیاوی کودسره دامریکې غنم و کرل شوه ، اوهم د کلکان دعلاقداری په پنځو ځایو کښی دشکردرې دحکومت په پنځو ځایو کښی او دورد ګو دحکومت په نهو ځایو کښی د کیمیاوی کودسره امریکائی غنم کرل شوی دی، دغه رنګه دمیدان دحکومت په څلورو کلیو اودسروبی دحکومت په پنځو کلیو. د ده سبزد حکومت په (۱۲) کلیو او دچارده د حکومت په (٦) کلیو کښی د کیمیاوی کود په ګډون دغنمو بیل بیل ډولونه و کرل شوه .

دبګرامیو په حکومت کښې دتوسعې اجراآت :

ددغه حکومت د کلیو په فارم کښې (۳۰۰) پونډه امریکائی غنم له (۲۷۰) پونډه کیمیاوی پاروسره د پ یمانسټریشن په ډول کرل شوی دی ، هم د کرهنې د توسعې د متخصیصنو له خوا د کیمیاوی پارو په ګډون یوشه غنم دبګرامیودښه آب ، قلعه قاضی ، او چو کې په سیمو کښې په تجربوی ډول و کر ل شوه . دغه رنګه یوشه دورګه امریکائی جوا ری چه د دغه مد یریت د متخصص مسترشومن پواسطه دپیمانسټریشن په ډول په چهلستون کښې کرل شوی وه حا صلات ئی دډاډوړدی .

ب - ز نبور داری شق :

څرنګه چه دزنبور داری چاری مخکښې له دینه د تولید ا توپه آمر یت پوری تړ لی وې د ۳۸ کال دغوئی په ۲۱ نېټه د توسعې په مد یریت پوری مربوطی شوی چه دغه شق هم د فنی متخصصینو په مرسته پرمختګ کړی اودانکشاف په لاره کښې ئی دمتخصصینو نظرئې اخستل شوی اوپه غولاندی ډا یو کښې دشا تودمچی درووزنی مر کزونه توی پرا نستل شوی دی :

د کوهدامن په حکومت کښې دشاتودمچی درې کورنۍ د یوه فنی مامور له خواداره کیږی ، دیغمان په حکومت کښې دشاتودمچی ددرو کورنیو بشپړمر کزشته چه یوفنی مامور ئی اداره کوی . دغوفنی مامورینو لپاره پخپل ماموریت کښې داستو ګنی کو تی اونور لوازم تیار شوی دی .

د ګلباغ مر کز :

داهنګرانو کلی ته چه د شا تودمچی د روزنی لپاره مساعد دی څو تنه ما مو ر ین ا و زده کوونکې استول شوی او دشاتومچی وړل شوی دی چه هلته د غه مچی ور وزی اودبلی خوا دهغه ځای خلك هم دشاتودمچی دروزنی د پاره په عملی ډول تشویق کړی .

ج - د وریښمو دچنجی شق :

د تا ج بیګ د غونډه ی د و ر یښمو د چنجیود چا ر و پو ر ه مرا قبت کیږ ی ، (اودوریښمودچنجیود کمپاین لومړی دوره)دعملیاتو دختمید ونه وروسته د چنجیو د هګیو او غوزی نتیجه په لاندی ډول ده :

۱ - دتجارتی وریښمو دچنجی هګی دغولی پرمخ ئی هګی اخستل شوی دی ۴۵۰/۵۰ متره

۲ - دمورنی وریښمو دچنجی استحصال شوی هګی ۵۱۰ کاغذه

۳ - انکشاف شوی غوزی تقریباً ۲۵ سیره .

دپغمان دوریښمودچنجی دروزنی له مرکزشخه د غه حاصلات اخستل شوی دی :

۱ ـ دتجارتی وریښمود چنجی هګۍ چه د غولی پرمخ ئی هګۍ غونډی شوی دی ۹۹ متره

۲ـ انکشافی غوزی تقریباً (٤)سیره .

یو څه مو رنۍ هګۍ چه د تاج بیګ له غونډۍ شخه لاس ته راغلی وی دریم ځل دهګیودډیرښت اوا نکشافی عملیا تو لا ندی نیول شوی اوهغه دوام لری ، په پنجشیراوسالنګ کښی دیوه نوی مرکز دپرانستلولپاره چه د غه ځایونه ورته مساعد دی دوریښمودچنجی متخصص مسترشاه اویوفنی مامور هغه ځای ته لیږل شوی چه شاوخوا ځایونه ددغه شق له مخی وګوری اوخپلی نظرئی څرګندی کړی ، اوهم دوریښمود چنجی درې جعبی هګۍ دتاج بیګ دلومړۍ دورې حاصلات په وړیاډول ویشل شوی دی ، او په نظر کښی دی چه په آینده کال کښی دوریښمودچنجی یونوی مرکزهلته پرانستل شی . دوریښمودچنجی دګډشویوهګیو(۸) قطی چه دتاج بیګ دغونډۍ دمرکزلومړۍ حاصلات وه ددوهمی دورې لپاره د کیلودانکشاف ریاست ته وړیاور کړشوی دی .

د بغلان د قند جوړولودشرکت ددوهمی دوری دوریښمو دچنجی د هګیو (۱۵) کاغذه داستحصال په غرض د کرهنی دتوسعی د آمریت له خوا وړیاولیږل شوه .

. دمرکزدوریښمو دچنجی سټیشن د لومړۍ دورې د حاصلاتو شخه یو څه هګۍ څلرم ځل دتاج بیګ په غونډۍ کښی عملا تجربه شوی.

مسترشاه د ۳۸ کال دچنګاښ په (۲۷) نیټه دبغلان دقند جوړولوشرکت ته دوهم ځل وریښمو دچارو دلیدلو او پرمختګ دپاره ولیږل شو چه دوریښمو دچنجیو په روزنه کښی عملا اقدام وکړی او دهغه دروزنی په باب فنی مامورینو ته لازمی فنی لارښونی وکړی او هم دوریښمو د چنجی دعلمی روزنی ډول ته نژدی شخه وګوری اومراقبت ئی وکړی .

دغه رنګه دنجارخانی، دارالامان ګلباغ اودننګرهاردعبدالخلیلودوریښمودچنجیو په مرکزونو کښی اجراآت شوی دی .

اودننګرهاردعبدالخیلو دمرکزدودانۍ لپاره دهغه ولایت د کرهنی مدیریت ته درې لکه افغانۍ تخصیص ورکړه شو د۳۸ کال دلیندۍ په (٤) نیټه یولك او پنځه ویشت زره افغانۍ د توت دنهالګیو دتهیی لپاره دقطغن د کرهنی مدیریت ته تخصیص استول شوی دی.

دتوسعوی کورس دتعلیمی روزنی په باب موډپوهنی دوزارت له لاری اقدامات کړی اود غه

مدیریت غواړی چه د کرهنی دتوسعی دپلان او انکشاف له مخی ددرومیاشتو یوژمنی کورس جوړ کړی .

پدغه کورس کښی د زراعتی توسعی فنی مامورین شاملیږی او د کرهنی بیل بیل مضمونونه لکه دځارویو روزنه، حیوانی او نباتی ناروغی عمومی کرهنه دتوسعی پروگرام، خاوره دځاریو، پارو مصنوعی پارو، میوې د آبیاری زیان رسونکی خزندی د کرهنی کوپراتیفونه، دوریښمو چنجی د دشاتور مچی دځنگلونو چاری، او د کرهنی دماشینونو او آلاتو استعمال زده کوی .

د کرهنی وزارت غواړی چه د کرهنی دغه آلات په هیواد کښی رواج او ډېر کړی

اوهم پدی کورسونو کښی دپوهنی دوزارت څخه دپښتنی ښوونکو مرسته غوښتل شوی ده دسکالرشپ اوفیلو شپ په باب موپه کابل کښی دای، سی، اې له موسسی سره خبری اتری کړی دی ۱۶ تنه دبدخشان دشپږم تولگی زده کوونکی د کابل دمرکز دوریښمود چنجی په کورس کښی شامل شوه اوهم د کابل او ولایتونو دشپږم تولگی ۲۵ تنه فارغ التحصیلان ددریمی دوری لپاره دوریښمو چنجیو په کورس کښی شامل شوی دی .

ب - دنشریاتو اوتبلیغاتو څانگه :

د کرهنی مجله چه پخوا په درو میاشتو کښی خپریده د ۳۸ کال دوری له لومړی نیټی څخه

په‌میاشتنی مجلی سره واوښتله اوهم ئی په‌مضمونونو کښی نوی نظروشو چه لازم اودگتی وړ معلومات اولار ښوونی په هغی کښی خپری اودگرانو هیوادوالواولو ستو نکو دا ستفادې وړو گرځی.

دغه رنگه‌دزراعتی تولید کونکو دلارښوونی دپاره پامفلټو نه اومعلوماتی عکسونه خپاره شوی‌اودپستال کارتونه هم نشرشوی دی چه‌دهغو په منظرواولیکنو کښی دبزگرولپاره‌دمهم ژورنالیزم له کبله لام ز ار شادات پیش بینی شوی دی

ب - درادیونشریات:

۱ - د گرهنی په هفته ایز پروگرام کښی تنوع.

۲- په هر پروگرام کښی څلور پاینځه اختصاصی معلوماتی او ارشادی مضمونونه دموسم او وخت څخه‌داستفادی دپاره تهیه شوی دی.

ج - دعلمی او معلوماتی مراجعو دماخذونو دتهیه کولود پاره دشیون‌ما لیار او گرونکی پردرو گریوباندی د گرهنی جایزی‌تصویب شوی چه‌دهر گروپ‌دپاره دری درجی‌وټاکل‌شوی په هر گروپ کښی لومړی‌او دوهمه درجه دمولفینو اودریمه دترجمه کونکودپاره ده

د - دنورو گټورو نظریاتو پیش بینی هم تراجرالاندی دهچه‌د گرهنی‌دتوسعوی اوترویجی چارو په‌اړخ کښی به‌البته وروسته عملی شی اوهغه د گرونده سیئما ارشادی فلمونو او تبلیغا تو تهیه کولډی‌چه‌په کورد کروالواوفراغت‌په وخت کښی د گرهنی دتولید گرونکو یعنی ما لیا ر گرو نکی او ما لدار په درد خوری نو ددی مقصد لپاره دوزارت کتابتون تقویوه شو

دتوسعې دمدیر، داصلاح‌او تکثیر دمدیر اود خارجی متخصص (توسعې دمشاور) په گډون دامریکائی نبردغنمود کښت دلیدودپاره‌چه‌د۳۸ کال په تله کښی‌د گرهنی‌وزارت‌دغه‌غنم گرونکو ته‌ویشلی وه‌دخزندو دمتخصصو گرونکودحاصلا تو دډېرښت لپاره دهغه تخم گرلی ؤ، دلو گرد او کوهدا من لویو حکومتونه دتوسعې دیوې‌ډلې فنی مامورینو سره استول شوی چه ددغه تخم دودی اود کښت‌په باب کتنی و گړی‌او زېوټ مربوط مقام‌ته وسپاری.

د گرهنی د۳۸ کال(۸) تنه‌فارغ التحصیلان ددغه‌مدیریت دفنی‌غړو او(۳) تنه ئی داداری غړو په‌حیث مقرر شوی‌دی.

د توسعی اونشریاتولوی مدیریت‌دخپلو انکشافی‌پلانونو‌په‌ترڅ کښی‌یوشمېر خارجی چرگان لکه‌رودائیلنډ ،نیوهمشایر دوطنی‌چرگانو دنسل دسمون اوډېرښت دپاره گرونکو ته ویشلی دی چه‌دوطنی‌چرگانوجنس‌اصلاح‌شی.

دچهلستون د کرهنې دتجر به ځی فارم یوه منظره

اقتصادی لوی مدیریت :

دا لوی مدیریت دوزارت په نوی تشکیلاتو کښی منځ ته راغی،اودغه لاندی اساسی هد فونه تعقیبوی:

۱- د کرهنې اواقتصاد مربوطی چاری: لکه د کرهنې کوپراتیفونه ، د آبیاری، ځنګلونو او څړونو اتحادیې، دزمینداری، دملکیت او اسکانو سیستم او د کرهنې دبازارونو چاری،

۲-دانکشافی پلانومربوطی چاری:

دغې څانګې دانکشافی پلان درې مياشتنی توحید شوی رپوټ تیار، تحلیل او تجزیه کړیدی او دنورو هیوادو دپلان او د کرهنې دګډو پروژو دادارو په باره کښی دملګرو ملتو د موسسې په څېرد کرهنې دوزارت او خارجی موسسو ترمنځ کتنه کوی.دامریکی دموستی دبین المللی مؤسسې

۳- د کرهڼی داحصائیی چاری،

په عمومی ډول د کرهڼی دوه ډوله احصائیی پکاردی:

الف- د کرهڼی اوسنۍ احصائي ،لکه د کرهڼی حاصلات، کرل شوی زراعتی مځکی ،مهم پیداوار دڅارویو شمېر، حیوانی حاصلات،د کرهڼی نرخونه او نور .

ب-د کرهڼی اساسی احصائیي:

د کرهڼی داحصائیوشمیر،اودهغه مربوط مهم خواص لکه جریبی اندازی دڅارویوشمیر ،دزمینداری دملکیت اواسکانو سیستم ، د کرهڼی نفوس ، په زراعتی چارو کښی استخدام،د کرهڼی آلات او ماشینونه چه په هرولسو کلونو کښی د کرهڼی دسرشماری په واسطه راغونډاوخپریږی .

داقتصادی لوی مدیریت پدغو لاندی څانګو ویشل شوی دی :

الف - دپلان او تتبعاتو مدیریت

ب - اقتصادی مدیریت .

الف - د پلان او تتبعاتو مدیریت :

دغه مدیریت دوظیفی له کبله داحصائیی اوپلان پردووڅانګو ویشل شوی دی .

د پلان څانګه :

۱ - د کرهڼی دوزارت دڅلرم کال دانکشافی پلان اودهغه بودجه دپلان دوزارت په لارښوونه او د کرهڼی دوزارت دڅانګو په مرسته تیاره شویده .

هغه څانګی چه دانکشافی پلان دفعالیت سره سرو کارلری ، دهغه له مخی اجراآت کوی ، دانکشافی څلرم کال دلومړیو اوددوهمو درومیاشتو رپوټ تیار شوی اودپلان دوزارت مربوطو څانګو ته وړاندی شو .

۲ - د کرهڼی دوزارت دانکشافی پلان ددروتیرو کلونو فعالیتونه ، اجراآت اولګښتونه د نړۍ د کرهڼی اوخوراکی موادودمؤسسی متخصص کتلی دی .

۳ - د کرهڼی دوزارت دوهم پنځکلن پلان ددغه وزارت د پلان د کمېټې ترلارښوونی لاندی دی ، چه وروسته به د کتنی ، تحلیل او نظرئي ور کولودپاره دپلان وزارت ته راټول شی .

٤ - دییلاقی او رتی فارم د کرهڼی مرکز ، داوبو اوخاوری دمنابعو دسروې دپروژودپرمختګ د اداری او کنترول دوظیفو په باب چه دملګرو ملتو دمؤسسی او د کرهڼو د وزارت ترمنځ تړون شوی دی اودپلان څانګه پدغه باب مؤظفه ده اوددغه وزارت دنورو څانګو سره په خبرواترولګیاده .

۵ - دای ، سی ، اې دپروژو په مقابل دافغانستان دحقیقی لګښتونو دجدول دتیارولو په باب اقدامات کوی(د۱۹۵۵ کال په سر کی د کرهنی دوزارت دیلو بیلو څانګو سره منځ ته راغلی دی).

۶ - د کرهنی دوه کلن پلان چه دو زیرانو عالی مجلس منظور کړی هغو څانګو ته داستفا دی دپاره لیږل شو چه د کرهنی دانکشافی پلان په چارو کښی تماس لری چه دپنځم کال په پروګرام کښی استفاده ځنی و کړی .

داحصائې څانګه :

۱ - دولایتونو ، اعلی حکومتونو ، لویو اومحلی حکومتونودتولو مرکزو څخه د کرهنی نر خونه راغونه شوی دی .

۲ - دپنبې داتحادیه شرکت څخه د کرل شویو مځکودپنبې دحاصلاتو داحصائې اوویشل شویو پنبه دانو تقاوی پیسود ۳۸ کال له سرشخه د۳۸ کال تر پایه پوری راغونډی شوی او ګراف ئی کښل شوی دی .

۳ - دغه څانګی دصناعتی شرکت ، دماشینکارا نودشرکت ، دامین شرکت ، لمنه شرکت اودسخی دماشینکارانو له شرکتسره خبری اتری کړی اوځو چه ممکنه وه مربوطی احصائې ئی راغونډی کړی دی .

۴ - دجغندرو تر کښت لاندی زراعتی مځکودجغندرو اوبوړې دحاصلاتو ، دجغندر اوقندی مواد ودفیصدی جغند ر دیوتن نر خ ، دفابریکې دظرفیت او دفابریکنی دګرز یدو دورځود شمیر په باب ئې دبغلان دقندجوړولودشرکت سره مکاتبه کړې او دډغه شرکت له پرانستلو څخه تر ۱۳۳۸ کال پوری ئی احصائیه ر اغونډه شوی ده .

۵ - دننګرهار دولایت دقندجوړولودشرکت څخه هم پدې باب احصائې غونډی شوی دی .

۶ - دتولو لایتونو ، اعلی حکومتونو اودمالیې دوزارت درعیتی اوحکومتی (للمی اواوی) زراعتی مځکو داحصائې په باب معلومات وغوښتل شوه چه دهری سیمی داملاکو احصائیه تیاره او ګراف ئی کښل شوی دی.

۷ - د۳۷ کال له سرشخه تر ۱۳۳۸ کال پوری دتجارت دوزارت څخه دمیوو ، قره قلی پوستکو ، پنبې ، وړیو اونورو په څیر د کرهنی مهمو پیدا وارو اوصا دراتو احصائیه راغونډه شوېده .

۸ - دغه څانګه دولایتونو ، اعلی حکومتونو اوملکی هوائی ریاست سره په تماس کی ده اود(۱۹۵۷) او (۱۹۵۸) کلونو او د (۱۹۵۹) دنیمی کال دهوا دحالاتو مربوطه احصائیه غونډه شوې ده .

۹ - د کرهنی داحصائې د راغونډو لو دپاره داحصائې کورس و پرانستل شو .

۱۰ ـ د کرهنی دسرشماری په باب ئی اقدامات کړی چه د (۱۹٦۰) دنړی په پیرو هیوادو کښی کپښی او خپل نماینده ئی دنژ دې ختیځ دمنطقوی کرهنی دسرشماری کنفرانس ته ولیږه چه ددغه کنفرانس او دنړی د کرهنی او خوراکی موادو دموسسې پاملرنه ئې زموږ د هیواد لازمو مرستو ته راواړوله .

۱۱ ـ څه موده مخکی د پلان دوزارت په لارښوونه ، د کرهنی او نفوسو گډه سرشماری په تجربوی ډول په ده خدای داد کښی وشوه ، چه په هغه کښی د دغی څانگی مامورینو ، دپلان متخصصینو او د احصائې د کورس زده کوونکو گډون کړی وُ .

۱۲ ـ د کرهنی د سرشماری د زیاتی کښنی د پاره په ځینو دوستو هیوادو ،او د لیری او نژدې ختیځ په ځینو هیوادو کښی د افغانستان دشاهی حکومت لو یو سفارتونو ته لیکونه ور لیږل شوی چه د دغو هیوادو د ۱۹۵۰ او ۱۹٦۰ کلونو د کرهنی دسرشماری د قوانینو د پروگرام په باب معلومات را کړی . چه د هغو د تجربو له مخی د کرهنی د سرشماری یوښه پروگرام تیاراو مربوطو مقاماتوته وسپارل شی .

۱۳ ـ د کرهنی دسرشماری دبریالی اجرا آ تو لپاره د احصائیې د متخصصینو دکتنی نه وروسته دې نتیجې ته ورسیدو چه کلی د کرهنی د سرشماری د چوکاټ او واحد په حیث وټاکو ، پدې ډول موافقه وشوه چه د ډیرو بر خو څخه د ولایتونو او اعلی حکومتونو د کلیولست راغونډه کړو .

۱٤ ـ د ځنگلونو ، ورشوگانو او بنونو د احصائیې غونډول جاری دی او یوه برخه ئی راغونډه شوې ده .

ب ـ اقتصادی مدیریت :

۱ ـ د کرهنی دبانک د کرهنی دوسایلو او موادو په باب لارښوونه کوی .

۲ ـ د کرهنی د کو پراتیفونو قوانینو او نظامنامې د کرهنی د اقتصاد د متخصصینو او د دغه مدیریت دمؤظفو مامورینو تر مطالعې او کتنی لاندی دی .

۳ ـ دغه څانگه د کرهنی دوسایلو ، دواگانو او ضروری شیانو د بیو په باب په کابل کښی دخارجی مؤسسو سره په خبرواترولگیاده .

٤ ـ د کرهنی دډیپو گانو د کورس د پرانستلو په باب ئی اقدامات د وام لری . د علمی ټولنو دپرانیستلو په باب اوس د کرهنی د بانک اقدامات جاری دی ، او پدغه باره کښی زیار ایستل کیږی اوهم د کرهنی وزارت دقوانینو مدیریت د کرهنی دټولنو اودغرودتا کلواوځینی نورو

موادو په باب په اقداماتو پیل کړی چه اقتصادی مدیریت د غه مو ضوع ته خاصه پاملر نه لری .

د او بواوخا ورولوی مدیریت :

دغه مدیریت نوی پرانستل شوی او په لاندی دوو څانګو کښی خپلی ورسپارل شوی چاری اجرا کوی:

۱ ـ د آبیاری مدیریت .

۲ د مځکی مدیریت .

۱ـ د قطغن آبیاری :

پدې مدیریت پوری د اجمیر اوارچې دویالو پروژه اود ځئینو نو روڼایو دسروې چاری اړه لری، چه دسروې چاری دیو نو دمتخصص پواسطه او د اجمیر ا و ارچې عمرانی چار ی د یوې اداری دستګاه (دپروژو آمریت) له خوا اداره کیږی .

لومړی د اجمیر پروژه :

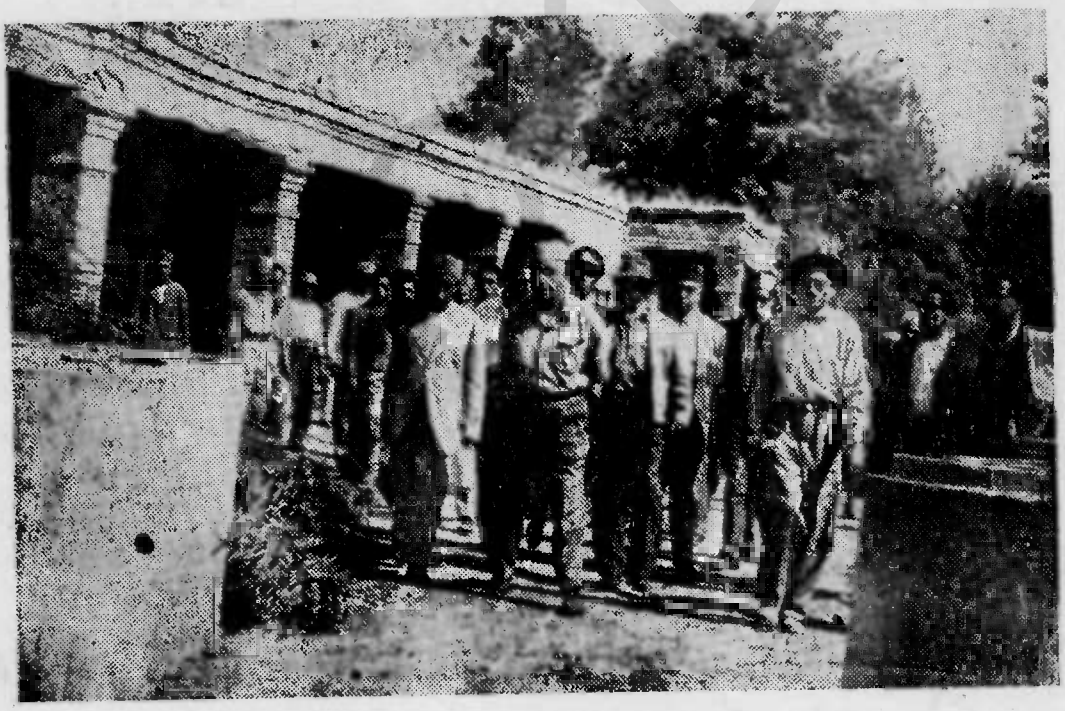

ښاغلی صدر اعظم په بغلا ن کښی د آ بیاری دپروژی د کتنی په وخت کښی

ځکه چه په بغلان کښی د قندجو رولو یوه فابریکه شته اودفابریکی لومړی مواد (جغندر) د بغلان په سیمه کښی کرل کیږ ی اودغی سیمی ته د اجمیر ویاله او به ور کوی او پردغی سیمی باندې

هر کله سیلا ؤراځی اود آبیاری له مخی فنی اصلاحات غواړی نود کرهڼی وزارت د (اف،اې،او) دمتخصصینو په واسطه دغه ویاله سروې کړې اودمتخصصینودنظر یونه وروسته ئی د هغه په سمون او اساسی ترمیم کښی اقدام و کړ ، چه تراوسه پوری ددغی ویالی دعمرانی چارو زیاته بر خه پای ته رسیدلی او ورسته دفن له مخی دهغو دویش او ود انۍ کارشروع کیږی ،په دغو لاندی ځایو کښی دتعمیراتو له مخی اجرا آت شوی دی:

۱ - دعتیق خان دسیل مجراچه دعتیق د پله په نامه یادیږی پوخ شوی او کارئی پای ته رسیدلی دی

۲ - دعیتق خان دبریښنادبندپه برخه کښی اساسی دسیل مجرا جوړه شوی ده .

۳ - د کا نال اویادعتیق خان دبریښناد پرچاوې پراخېده د (۲) متروپسور او (۱۵۰۰) مترو اوږد والی په اندازه بشپړه شوی ده .

٤ - په تورانی کښی هم یو اساسی دسیل مجرا په اساسی ډول پخه شوی ده .

٥ - دیوه مترپه قطر دوچی ویالی سیفون دسمینټوڅخه جوړ شوی دی .

٦ - دحسن تال دسیفون کارپه سلو کښی (٦۰) پای ته رسیدلی دی .

دارچې ویاله:

داویاله چه څو کاله مخکښی کیند لی شوې وه ، ځکه چه په فنی ډول نه وه جوړه شوې ، اوبر سپره پردې دویالی سربند د کو کچی پرسیند پروت دی ، د کو کچی دسیند دمجر ا اوښتلو له کبله خطر ځنی متصور ؤ ، دمخه تر دې چه کوم خطرورځنی پېښ شی ، دمتخصصینو په نظریه دهغی دسر وې کار شرر ع شو ، هر کله چه دو یالی سر بند ټینګ شی ، دو یالی په اساسی اصلا حاتو ، دحقابی اودهغو ویشلو ته به پاملرنه وشی .

دالچین دښته چه ساحه ئی تقر یباً (۱٤) زره جریبه مځکه ده ، اوپه آینده کښی به دبمبې یاو یالی په واسطه او به شی ، دهغې دسروې کارپای ته رسید لی دی .

ننګر ها ر :

دننګر هارپه ولایت کښی چه دهیو اد یوه حا صلخیزه سیمه ده د کریم ویا لې ، دګمبیر ی او عبدا لخیلو دښتوته د کرهڼی دوز ارت پاملرنه اړول شوی ، اوهم د کر هڼی دپر مختګ اود خلکود بهبود دپاره تصمیم ونیول شو چه په کټو از او غزنی کښی سل دانی بمبې کښېنول شی ددې مقصددپاره مربوط انجنیران مؤ ظف شول ، چه په دغو ځایو کښی فنی کتنی و کړ ی او خپلی نظرئې مربوط مقام ته وسپاری ، ددغوځایو کتنه پای ته رسیدلی ، رپوټ ئی مربوط مقام ته سپا رل شوی اوتیار دی .

دمزار شریف ، ننګرهار اوقطغن ولایتو نوته د آبیاری مامورین ولیږل شوه چه په اساسی پول ددغو ځایود آبیاری چاری و ګوری اوخپله نظریه ځرګنده کړی .

دمځکو مدیریت:

دیوې وچی مځکی دانکشاف لپاره لومړی پکاردی چه دهغې خاوری دخاصیت اوعضوی ترکیباتو لهمخی مطالعه او کتنه وشی ،اوبل دالازمه ده چه د کرهنې دمځکو دخاوری تجزیه وشی چه دتجزیې نه وروسته معلومات لاس ته راغلی اود کیمیاوی پارو په واسطه دهغې په اصلاح اوتقویه کښی اقدام کیږی.

د کرهنې وزارت ددغه مدیریت په جوړیدو،دفنی پرسونل اودلابراتوار دلوازمو په تهیه کولوسره دهغه مربوط لابراتوارهم تقویه کړی چه پخپل مقصد کښی بریالی شی.

دقطغن، بدخشان،قره باغ، ګلبهار اوننګرهار په بیلو بیلو ځایو کښی خاوری تجزیه شوی دی اوهم د ګمبیری اوالچین ددښتو څخه دخاور وراوړلو دپاره یوهیئت لیږل شوی اوپه نظر کښی دی چه دغزنی ، کټوازاودنورو ولایتونو خاوری راوړل شوی اوتجربې لاندی ونیول شوې،په عین حال کښی دلابراتواراو دمځکودتجربو ځانګی دبیلو بیلو کښتونو دپاره کیمیاوی پارو مطالعه او کنټلی دی.

ددغی تجربې مقصدهر کښت ته دپاروددولونو اواندازې ځرګندولؤ، چه په راتلونکی وخت کښی مربوطو مقاماتو ته لارښوونی وشی چه څه ډول پارو افغانستان ته راوړی او کرونکوته وویشل شی.

د قوانینو دتدوین لوی مدیریت :

کهدنورو هیواد واداری تشکیلات وګورولیدل کیږی څه برسیره په پارلمان،ملی شورا،داجرائیه قوې په تشکیل کښی دقوانینو دتدقیق اوتدوین په نامه ځینی ځانګی شته چه دلومړیو قانونی پروژو په جوړولو کښی اقدام اودپارلمان سره مرسته کوی،ددغه مرام له مخی د کرهنې په وزارت کښی دقوانینو مدیریت د کرهنې په بیلو بیلو ساحو کښی دقانونی پروژودتدوین اوتدقیق لپاره جوړ اوپکارئی پیلو کړچه تراوسه پوری ئی لاندی پروژې تدوین کړی اوځینی نوری ئې دقانونی مراحلودتپرولو دپاره لوړو مقاماتو ته سپارل شوی دی اوځینی نوری به ئی دقانونی مراحلو دتپرو لونه وروسته پارلمان ته وړاندی شی.

۱ـ د کرهنې دجرګودپروژې قانون.

۲ـ د نما یند ګانو دټاکلود تعلیماتنامې پروژه.

۳ـ دجرګودداخلی دندو تعلیماتنامه.

٤ـ داجاره داری دقانون پروژه.

۵- د کښت دپروژې قانون.

٦- دا بیاری دپروژی قانون

هغه پروژی چه اوس ترتدوین لاندی دی:

دځنګلونو دقانون پروژه

دنهالګیو ایښودلو دقانون پروژه

دبیطارۍ دقانون پروژه .

دباغوانۍ دقانون پروژه

دقرنطین پروژه

دځنګلو داورشو ګانو مدیریت

الف- مرکز :

تیر کال په پسرلی کښی دپغمان دنهالګیو له ځنګله څخه (۷۰۰۰) نهالګی په مصنوعی ځنګلونوا وښونو کښی دایښودلو دپاره ویشل شوی دی دځنګلی ونو ۵۰۰ کیلو ګرامه تخم چه دخارج څخه راغوښتل شوی ؤ په دعه ځنګله کښی کرل شوی دلمنزو، ناجواودا کاسۍ (۵۰) سیره تخم په دغه ځای کښی و کرل شی چه یو ډول استرلیائی ناجو، اتلانتیکی لمنز، اورورینکا سروی اوروسۍ سروی اوولی ښه نتیجه ور کړیده

دپغمان په ځنګله کښی درې جریبه مځکه دخدنګ اوپنجه چنار قلمونه ایښودل شوی دی .

دقرغی دغونډۍ یوه برخه په مصنوعی ځنګله تبدیله شویده او په هغی کی (٦۰۰۰۰) بیل بیل نهالګی ایښودل شویدی .

داعلیحضرت شهید دمقبری دغونډۍ یوه برخه په مصنوعی ځنګله اوښتی ده او ٦۰۰۰ بیل بیل نهالګی په هغه کښی ایښودل شویدی.

دپل چرخی اوتنګ غارودغونډۍ یوه برخه په مصنوعی ځنګله اوښتی ده اوهم دسرک په دواړو خواونهالګی ایښودل شویدی چه ټوله ۷۲۵٤ نهالګی کیږی

دبامیانو دحکومت دطوپچی، جملش اوغندك په برخه کښی ۵۱ جریبه اوڅلور بسوی شاړه مځکه مصنوعی ځنګله په ډول اوښتی ده .

ب : ځنګلونه : -

دپکتیا اوننګرهار دولایتو دځنګلو دلیدو دپاره داخلی اوخارجی متخصصین استول شوی دی چه دهغوی دنظریی له مخی د کرهنی دوزارت دافغانستان د ځنګلو د آینده خط مشی

یو کروندکی په زاړه طرز د یوې کولوپه حال کښې

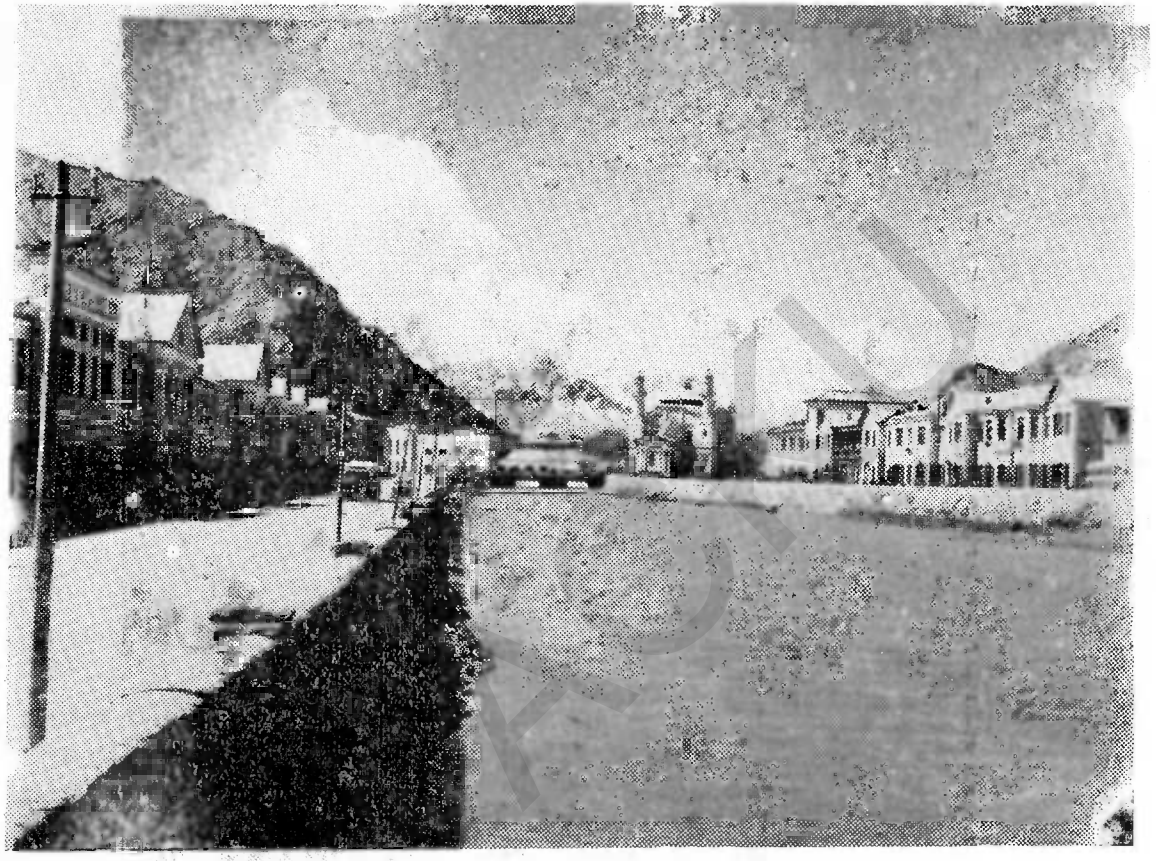

د کـابل د ښـکلي ښاريوه برخه

اودمندهر ډ ځانګې د ځنګلو د ګټې اخستلو اودنورستان د ځنګلو د ساتنې په اړه تصمیمونه نیو لی دی.

د ځنګلو تجربه او آزموینې چه آیا په آینده کښې به دهغو ، نه پرې کول نتیجه ور کړي او په نوعیت کښې به ئې کوم تغیر پیښ شي که نه د خوست ولوي حکومت په یوه برخه کښې ځنګل پراېښودل شویدی دسبز کال پیوند شو یوزیتونو نتیجه ور کړې ده ولیدهشي چه په آینده کښې به خرنګه قطعي نتیجه ور کړي اوهم دارنګه ۱۹۵۰ دزیتون ونې پیوند شوی دی ،

د ځانګې دمندهر په ځنګلو کښې هم یوه برخه د ځنګلي مځکې د ورو شو ګانو د آزویښې د پاره چمتو شویدی .

او هم په بیلو بیلو ځایو کښې په خپله د ځنګله امنز نها لګی په لازمو شرایطو سره کښل شوی چه دهغو نتیجه هم د ډاډ وړه ، په میمنه کښې دلیلی د دښتی یوه برخه د ورشو د پاره په آزمویښتی پول جوړه شو یده چه په آینده کښې به ئې نتیجه و کتل شي ، د افغانستان د ټولو ځنګلي و نود کلکسیونو نمونه راغونده شو ی او او س د ځنګلو په مو ز یم کښې د ټولود استفادې د پاره ایښودل شوې ده

د اعلیحضرت شهید د مقبرې غونډۍ :

۱ - د مقبرې پرغونډۍ باندې د ځنګلي و نودا و به کیلو د پاره د شپږ سو و مترو په اوږدوالي نل غځول شوی دی.

۲ - د دوهم حوض له برخې څخه د اعلیحضرت شهید تر مقبرې پورې د نیم مترژور والی او اته سوو مترو په اوږدوالي نل غځول شوی دی .

۳ - د مقبرې پرغونډۍ چه د غازي ستوډیو له یوې برخې څخه د اعلیحضرت شهید مقبرې تر سړک پورې د یومتر لوړ و الی یونیم متر پسور او د ۴۰۰ متروپه اږ دوالی یو وات د نها لګیو ایښودلو د پاره تیار شویدی .

۴ - د چمن د نندارتون په لوید یځه برخه کښې د سړک پر د واړو خواو باندې د زرغونهالګی ایښودل شوی دی .

۵ - د حضوري چمن د سړک پر د واړو خوا پنځه زره نهالګی ایښودل شویدی

د حضوري چمن د نندارتون ترشا مځکې د ترا کتو ر په واسطه هوارې شوې او په راتلونکی کال کښې د نهالګیو د ایښودلو د پاره چمتو دی .

۷ - د حضوري چمن د مځکې ځینې برخې چه خرابې شوې وې بیرته ترمیم شوی دی.

ب : د ډبل چرخي ځنګل :

۱ - د حوض په دوهمه برخه کښې د یو د سړک کښل .

۲ـ دلمړی حوض اودوهم حوض ترمنځ د کوچنیو ویالو کښل اودژورو ځایو کیندل چه په راتلونکی و خت کښی دنیالګیو ،دایښودلو دپاره دهغه څخه استفاده وشی .

ج :ددهدانا،دهمرادخان او دارالفنون ځنګلونه:ـ

ددهدانا، دهمرادخان اودارالفنون په ځنګلو کښی پنځلس څاګانی کښل شویدی .

اودونوبلګونه راتول شوی اود کمپوست(انبار) دتهیه کولو دپاره په څاګانو کښی اچول شویدی.

۲ - ددا رالفنون ځنګل چه یوسلوپنځوس جریبه مځکه ده جوړ پکی کښل شوی او تقریبا په دووجر یبو مځکو کښی نهالګی ایښودل شویدی .

۳ - ددهدانا مځکه چه دیرش جریبه دهجوړ پکښی کښل شویدی .

٤ - ددهمراد خان په ځنګله کښی چه پنځلس جریبه مځکه ده جوړ پکښی کښل شوی او نهالګی ایښودل شویدی .

٥ - دګذر ګاه د ځنګله دجوړ کښلو چاری چه مځکه ئی پنځلس جریبه ده پای ته رسیدلی دی.

٦ ـ ددارالفنون له ځنګله څخه یوز ردانی نهالګی دپل چرخی پرغونډی باندی دایښو دلو دپاره وړل شویدی .

۷ ـ دپغمان او قرغی دغونډی نهالخانی:

۱ - پنځه جریبه مځکه هواره شوی اودخارجی تخمونو د کرلو دپاره چمتو شویده .

۲ - دقرغی دغونډی په لمن کښی په سړک پوری نښتې مځکه چه تولهورانه اوخرابه وه نوی واتونه پکښی جوړ شوی اوونی کښښول شوي .

ه : دخیرخانی کوتل:

۱ - ویالی پکی تیاری شوی اوپه څنګ کښی ئی اته زره نهالګی ایښودل شویدی .

۲ - دتانې په لمړی برخه کښی دځلورو زرو نهالګیو د ایښودلو غوچونه تیار شویدی د(سبز کال په پسرلی کښی) دونو ییل ییل ډولونه لکه ارغوان ، ناجو، اکاسی ، بادام اونوری ایښودل شویدی اوهمدغه رنګه دنومورې کوتل دسړک پر دواړو خواودونو ناغی دبګرام ترهوائی پګر پوری تیاری او کمبود نهالګی ئی تکمیل شویدی .

دامتحانی سرویس لهمخی دځنګلودساتنی دپاره دامتحانی پروژې په حیث دهر اته پسته لق کښی اقدامات شویدی .

دداخلی اوخارجی متخصصینو دتقدیم شوی رپوټ لهمخی دمندهرد ځنګلو دعا دی نارو غیو په

ACKU

هکله مقدمات په نظر کښې نیول شوی اودمندهرد ځنګله دسر وی په باره کښې مقدماتی اجراآت شویدی .

د ځنګلونوجوړول

پل چرخی :-

دتنګ غارو پرغونده یودوه زره پنځه سوه غوچې کیندل شویدی دغونډې اوسپ ک په دواړوخواؤ له پل چرخی څخه بیاد تنګ غارو ترمخنې برخی پوری یوزرو اته سوه بیل بیل نهالګی اینبودل شویدی .

داعلیحضرت شهید د مقبری پرغونډې د کانتور کرښې تکمیل شوی او پنځه سوه غوچې هلته کینل شوی اونهالګی پکښې اینبودل شویدی اودهغو ټولو ونو پوچې شویده .

دپغمان او دقرغی دغونډې نهالځی :

د نهالګیوداوبولود پاره ځوحوض دقرغې پرغونډې جوړشوی او ددغی غونډې د کانتور کرښې بشپړشوی او نهالګی اینبودل شویدی.

(۱۱۸٦۰)غوچونه پکی ښندل شویدی اوبیلی بیلی ونی لکه اکاسی، ارغوان ، توت،زردالو،بادام ،ناجو ،دغره تا ډ تنګ غارواوپل چرخی په مصنوعی ځنګله کښې په تنګ غارو کښې داوبومخزن چه د کرهنې دپاره پکار اچول شوی دی اینبودل شویدی .

هغه مځکه چه دمخه ونی پکښې اینبودل شوی وې په پل چرخی اوتنګ غارو کښې په (٤٠) جریبو کښې یوم وهل شوی اودری زره دانې دولی قلمو نه په تنګ غارو کښې دننه درودپرغاړو اینبودل شویدی .

د مرنجان په غونډې یولوې سړک چه یومتر پسوراو پنځه سوه متره اږدوالی لری جوړشوی ناجواود یرش زره هراتې ولی پکښې اینبودل شویدی .

دقرغی دغونډۍ دلمنی دهواریدو کارچه اوه سوه متره دی بشپړشوی اونهالگی پکښی ایښودل شویدی .

ساختمانی چاری

د کرهڼی وزارت د کرهڼی، مالداری، اوداو بورسولودسیستم اونهالگیو ایښودلودانکشافی پلان دبشپړ یدو دپاره ځینی عصری ودا نیوته اړتیاحس کړه اوله دې کبله ئې دتعمیراتو مدیریت جوړ کړ.

دغه لاندی ودانۍ بشپړی شوی اومربوطی څانگی استفاده ځنی کوی :

الف ـ دوزارت په مرکز کښی دنسل اخستلو ودانۍ

۱ـ دمصنوعی القاح یوپوړه ودانۍ چه دهغه کارپه سلو کښی (۹۰) سرته رسیدلی دی

۲ ـ دوترنری دښوونځی ودانۍ چه دراتلونکی کال په پسرلی کښی به ئی کارپای ته ورسیږی اواوس ئی په سلو کښی تقریباً (۸۰) کارخلاص شوی دی .

۳ـ دمصنوعی القاح دوه پوړه ودانۍ چه دراتلونکی کال په پای کښی به ئی کارپای ته ورسیږی

٤ ـ دآسانودطبیلی ودانۍ چه په سلو کښی ئی (۹۰) کار تمام شوی دی

٥ ـ د پسونو دروزنی ځای چه په سلو کښی ئی (۹۰) کارخلاص شوی دی .

٦ ـ دسویاتو دروزنی مرکزچه کارئی بیخی پای ته رسیدلی دی

۷ ـ داوبورسولودماشین دوی کوټی داوبومخزن ددوودستگاوسره چه کارئی پای ته رسیدلی دی.

۸ ـ عصری تشنابونه چه په سلو کښی (۹۰) کارتمام شوی دی

ب ـ متفرقه ودانۍ :

۱ ـ دترانسپورټ گاراجونه چه دراتلونکی کال په پسرلی کښی به ئی کارپای ته ورسیږی

۲ـ دمامورینو دڅانگی یوعصری مطبخ چه په سلو کښی ئی (۷۰) کارپای ته رسیدلی دی او برسېره پردی پخپله ددغه وزارت ځینی کوټې اوودانۍ هم رنگ اوترمیم شوی دی

ج ـ د کرهڼی دوزارت دښار دمرکزودانۍ.

په گلباغ کښی :

۱ـ دوربښمو دچنجیو ودانۍ چه کارئی بشپړشوی دی .

۲ـ دمامورینوداستو گنځی ودانۍ .

۳ـ دشاتود مچیو کورونه چه دراتلونکی کال په پسرلی کښی به ئی کاربشپړشی.

٤ ـ میلمستو ن چه کارئی پەسلو کښی (٦٠)پای ته رسید لی د ی .

باغ بالا : ـ

۱ ـ داوبود یوځاه سره دمحافظې اوماشین‌دخونو جوړیده چه‌دباغ‌بالاپرغونه‌ی‌ـ پەشمالی ختیځه خوا کښی ده ، او کار ئی په سلو کښی (٦٠) پای ته رسید لی‌دی .

۲ـ دذخیرې‌ددووحوضوجوړیده‌چه کارئی پەسلو کښی(٥٠) پای‌ته رسیدلی دی .

داعلیحضرت‌شهید مقبره :

۱ ـ دغونډی‌ـ دنو ی ځنګله دمحا فظینو خونه چه‌دهغه کار بشپړ شو یدی .

۲ ـ دغونډی‌ـ پرسر دونود اوبو رسو لو دپاره دیوې دخپرې دحو ض جوړول چه دهغه کار بشپړشویدی .

هغه‌شات‌چه د کرهنې دوزارت دمچیو دروزنې له‌مرکزڅخه‌لاس ته‌راغلی‌دی

دعلی آباد فارم

دزراعتی تتبعا تو پر وژه

هغه‌وخت‌چه‌پوا کتر چارلس‌مك اینلی‌د۱۹۵۹ ددسمبرپراو ومه نیټه کابل ته‌را ورسید ده بیا

پخوانی‌ـ تجربې او تتبعات و کړل‌اوپه‌خپلوعملی لیار و ئی و کو لای شوچه څنه زمینه برابره کړي څرنګه چه دسبز کال‌دجشن‌دپاره‌ئی‌نوی‌دیوالی گراف جوړ کړ چه د ځلو رو کا لو د مخه دحاصلاتودنتایجو(دډو لډول‌حبوباتو او نورو تجربه‌شوونباتانو)په ښودلو کښی ګټور ثا بت شو .

دسابه اوحبوباتو دتخم په‌اصلا ح کولو کښی فعا لیت : ـ

۱ ـ هغه تخمونه چه‌نه‌پیژندل کیده لەمنځه یوو ړل شو ه .

۲ ـ دهغو سابو تخمونه چه د کر هنې پەوزارت کښی تراوه کالەزیات پاته شو ی وه محو اوله منځه یو وړه شول .

۳ ـ دنباتاتو بیل‌بیل تخمونه چه ترډزې کاله ژوند پاته شوی وه صرف نظر اوپه عوض کښتی ئی ټول تخمونه نوی کړه شول .

اوهم د جوارو، شپیشتو او نو یټا دغه صلاحیت ددرا غونډولو ډیاره پوره وخت وتا کل شو او دمخکنی دیوی اوشد یلوی مراقبت او کتنه د ډ می‌په‌وخت کښتی وشوه‌او دامر یکائی نبر دد غنمو کښت د کیمیاوی کاروډنره تجربه شو .

ډمنی غنم چه‌به (۱۳۳۸ - ۱۳۳۹) کال کښتی‌په کا بل کښتی وویشل شوه . دالاندی ځلور ډولونه‌ی په ۳۸ کال تجربه‌شوه اوپه‌دغه کال کښتی‌د غنمود سرخی ناووغی ډیره سخته وه .

۱ ـ نبر دغنم ـ په‌یوه ایکړ کښتی د ۱۹ څخه بیاتر ۲۷ بشلو پوری . یوبشل غنم شپیته پونډه ټول لری اوپوا یکړدوه‌جو یه‌وه .

۲ ـ ډلو گردوسیمی غنم‌په‌یوه ایکړ کښتی :۵۰ / ۲۱ بشله

۳ ـ قندهاری سرخچه غنم په‌یوه ایکړ کښتی ۹۳ / ۲۰

٤ ـ اسپند یار غنم ۳٤ / ۱۹ بشله په‌یوه‌ا یکړ کښتی

چه‌پرته له امریکائی نبرد غنم څخه نورټول داخلی او مورډ تا کلی وه په (۱۳۳۹) کښتی چه دسرخی ناروغی نسبتاًلږ وه دغه لاندنی غنم ترتجر بی لاندی ونیول شوه

۱ ـ مصری غنم ۷۲ / ۳۳ بشله په‌یوه ایکړ کښتی

۲ ـ دعلا والدین غنم ۸۸ / ۳۲ بشله په یوه ایکړ کښتی

۳ ـ نبرد غنم ۲۸ / ۳۲ بشله په یوه ایکړ کښتی

٤ ـ بلیک هل غنم (تور) ٦۲ / ۳۱ بشله په‌یوه ایکړ کښتی

چه لومړی درې ډوله وځنی‌وه‌اوډلمړی ځل دپاره ترتجربې‌لاندی‌ونیول شوه .

دژ منی بیلوبیلو غنمو لنډ‌پوټ‌چه دمخه تیار شوی و ۷٦ ډ و لو ته ر سیدی او ژ مو ز په‌پروګرام کښتی ځلور کاله مخکنی داخل و چه دهغی جملې څخه ۲۱ ډوله ئی‌به۱۳۳۹ کښتی ترتجربی لاندی نیول شوی اوپه وروسته کلو کښتی هم‌دهغه په‌باره کښتی‌نظریات اومعلومات‌شته.

دهغو غنمو ډولونه چه‌په اوسط ډول ئی حاصل ورکړی دی :

لمبر	ډول	دځلورو کلونو په موده کښتی منځنی حاصل (په بشل کښتی‌یوایکړ)
۱ ـ	نبرد	۳٤ / ۷٤
۲ ـ	چینائی	۲۸ / ۰۱
۳ ـ	قندهاری سرخچه	۲٦ / ۱۸
٤ ـ	سیین‌چک‌دمزارشریف	۲۲ / ۰۷

دیادولو وړ نکته داده چه نبرد غنم هیڅ وخت د دومرو کلونو په تجربو کښې تر څلرمی درجی کښته شوی ندی او لږ حاصل ئی ندی ور کړی .

ب- د پسرلی غنم (۱۳۳۸) :

د پسرلی د کرل شویو او تجربه شویو غنمو شپږ ډولونه د حاصلاتو له مخی دادی :

شمېر	ډول	د حاصلاتو اندازه د بشل له مخی په یوه ایکر کښی
۱	مایده غنم	۲۷/۸۹
۲-	لی غنم	۲۰/۴۵
۳-	پنجابی غنم	۲۲/۸۱
٤-	کن لن غنم	۲۲/۵۳
٥-	پایلوت غنم	۲۲/٦۷
٦-	وطنی غنم	۲۰/۸۷

تجربې داښکاره کړیده چه د دغو وارد شویو غنمو ډول نسبت وطنی ډول ته مثبته نتیجه ور کړیده کله چه د وطنی ډول ځینی بی سوغی (مویك) وی نو په لږه موده کښی د پرند گانو تر حملی لاندی د غنمو خوشې خالی او دانې ئی پرند گان خوری.

ج- اوربشی :

سږ کال په کابل کښی شپاړس ډوله اوربشی تر کتنی او تجربی لاندی نیول شوی چه د حاصل له مخی ئې وطنی ډول د ډاډ وړ ندی او د خارجی ډولو په راوړو کښی به اقدام وشی.

شمېر	ډول	د حاصلاتو اندازه د بشل له مخی په یوه ایکر کښی
۱-	امریکائی فرانیتز اوربشی	۵۱/۱۲
۲-	امریکائی هنچن اوربشی	۳۸/۳
۳-	وطنی اوربشی	۳۷/٦۵
٤-	امریکائی هلیند اوربشی	۳٦/۹

نوټ- د اوربشو یو بشل د ٤۸ پونډو سره برابر دی.

په تیرو کلو کښی ۲۵ ډوله اوربشی تر تجربې لاندی وې. اوس اوه ډوله تر تجربې لاندی دی هغه ډولونه چه ډیر حاصل ور کوی :.

ډول د حاصل اندازه و بشل له مخې یوه ایکر کښې د کاو تو اندازه چه ترتجربې لاندې وه

هلیند	۴۳ / ۳	٤
فرانتیر	٦۰ / ٥	٤
هنچن	۳۹ / ۸	٤
آتیس	۳۷ / ۱	٤
تیرباې	۳٦ / ٥	۳
تاکل شوی وطنی اور بشی	۳۲ / ٤	۲
بې له تاکلونه وطنی اوز بشی	۳۱ / ۸	٤

ج : شپشتی : ـ دالاندې جدول د څورالس ډولو شپشتو د څلورو کالو د تجربې نتیجه ښکاره کوی

ډول	۱۳۳٥	۱۳۳٦	۱۳۳۷	۱۳۳۸	د حاصل اندازه له بشل مخې په یوه ایکر کښې
	درې لوه	٥ لوه	٤ لوه	۳ لوه	
بفیلو	٤۰ / ۳	٥۲ / ۹	۱۳ / ۷	۱۳ / ۷	۳۹ / ٤ ۱۱ / ٦
اتلانتیك	۳٦ / ۳	۳۱ / ۸	۹۱ / ۷	۸٦ / ٤	۱۱ / ٦
میکربتیك	۱٦ / ۳	۱ / ۸	٦۳ / ۷	٤۰ / ٤	۸ / ٥
اډانجر	۷۳ / ۲	۳۷ / ۷	٦۷ / ۷	۲۳ / ٥	٦۰ / ٥
وطنی	۷٥ / ۲	۷٤ / ۷	۲۹ / ۷	٥۲ / ٤	٥٥ / ٥
ورنل	٥٤ / ۲	٥۳ / ۸	۲۳ / ٦	٤٥ / ٤	٤٦ / ٥
کاسك	۱۷ / ۳	٤۱ / ۷	۲٦ / ۷	۹٥ / ۳	٤٥ / ٥
درآزو کامن	٤٥ / ۳	٦٤ / ۸	۰٦ / ٦	٦٦ / ۰	٤٤ / ٥
گرم	۳ / ۳	٦٤ / ۸	٥۰ / ٦	٦ / ۳	۱ / ٥
مرك	۷۱ / ۲	٤٤ / ۷	٥۱ / ٦	۱۱ / ٤	۱۹ / ٥
هیرې پرووا ین	۱۳ / ٤	۷۱ / ۳	٦۰ / ٥	٦ / ۳	۱ / ٥
معمولی چلی	۷۱ / ۳	۳۱ / ۷	۰٦ / ٥	٥٦ / ۳	۷۸ / ٤
معمولی امریکائی	٦۷ / ۳	۲۹ / ۷	۲۷ / ٥	۸۱ / ۲	۷٦ / ٤
معمولی هندی	۲٦ / ۳	۱۹ / ٦	۰۲ / ٥	٥٤ / ۳	٦٥ / ٤

ACKU

چواری :

د جوار یو هغه ډولونه چه ډېرحاصل ئی ور کړی دی :

لمبر	ډول	دبشل له مخی په یوه ایکر کښی دحاصل اندازه
۱ -	یو - اس ۱۳ -	٦۲ / ٤۷
۲ -	فنکس	٥٦ / ٥۹
۳ -	چیو اسکا (توری)	٤٦ / ۸٤
٤ -	ر نبو	٤٦ / ۱۸
٥ -	هندی	٤۳ / ۳٤

هیبر چواری چه تخم ئی له خارج څخه راوړل شوی او شه نتیجه ئی ور کړیده

د جوار یو ډولونه چه دحیوانا تو دخوړلو دپاره استعما لیږی :

لمبر	ډول	دبشل لهمخی په یوه ایکر کښی دحاصل اندازه
۱ -	ایوامارېلو (برازیلی)	۱۳ / ۸
۲ -	هاستنگزیلو	۱۳ / ۰
۳ -	هایو	۹ / ٤

٤ – سلورمائین ۸ / ۱

٥ – یو – اصل – ۱۳ ۷ / ۹

نوټ : – یوبشل جواری د ٥٦٥ پونډ و سره مساوی دی .

لوبیا : – سبز کال لس ډوله لوبیا کرله شویده چه دهغی حاصلات څلورواره په بیلو بیلو وختونو کښی یو دبل نه وروسته راغونډ شویدی سبز کال دلو بیا حاصل نسبتاً لږ وه . د او بو لږوا لی او دچټی وښومو جود یت ددوی دلږ والی سبب گر زید لی ؤ .

په تیر کال کښی دلوبیا نتیجی :

لمبر	ډول	حاصلات د پونډ له مخی په پو ه ا یکړ کښی	حاصلات دسیر لهمخی په یوه ایکړ کښی
۱ –	ریډ مکسیکن	۵۲۱ / ۰	۱۵ / ٦
۲ –	سوتر څگری ډوله	٤۹۲	۱۵ / ۷
۳ –	سرې مکسیکن	۳۱٦	۱۳ / ۳
٤ –	نیټو	۳۸٥	۱۱ / ٥
٥ –	جی ان ۹۹	۲۹۱	۹ / ۳
٦ –	جی ان ۱٦	۲۷٤	۸ / ۷
۷ –	وطنی ۱۰	۲۱۰	٦ / ۹
۸ –	جی ان ۳٤	۱۹۰	۲ / ۲

د غلو اوحبوباتو کرل پهلاند ډول دی :

په ۱۳۳۸ کال کښی لس زره تنه تخمی غنم هیوا د ته راوړل شوی او یوشه ئی توزیع ا و وکرل شوه . د کرولو یو شه تخمی غنم چه دشوروی اتحاد څخه راغله شپږو ولایتونوتهئی (۹ ډ و له) وو ښل شوه :

۱ –	دقطغن ولایت ته څلور ډوله	۲٦۰۰	تنه
۲ –	دمزار شریف ولایت ته یو ډول	۱۵۰۰	»
۳ –	د هرات ولایت ته یو ډول	۱۵۰۰	»
٤ –	دفراه اعلی حکومت ته یو ډول	۲۰۰۰	»

ACKU

۵ - دمیمنی اعلي حکومت ته یوپول ۱۰۰۰ تنه
۶ - دشبرغان اعلی حکومت ته یوپول ۱۴۰۰ »

۲ - امریکائی نبردغنم څلویښت تنه د کابل مربوطو سیمو لکه لوګرد ،میدان،وردګ ، کوهدامن ، دهسبز ، سروبی او نورو ځایو کښې بزګرانوته وویشل شوه په دغو غنمو کښې دسرسیان مخصوصه دواچه دسیاه قاق مخه نیسی هم ګډه شوې وه .

۳ - یوتن امریکائی بقلوشپیشتی(د کابل۱۴۴)سیرهدمر کزبزګروتهتوزیع او ګړل شوید ی .

۴ - دنباتی تخمونو ویشل :

۱ - دهرات ولایت ته پنځه سیرهدناجو تخم
۲ - باغ بالا ته ۱۰ سیره » »
۳ - دپغمان نهالخی ته ۱۰ » » »
۴ - دګلباغ نهالخی ته ۵ » » »
۵ - دعلی آبادنهالخی ته ۲ » » »
۶ - دقرغی نهالخی ته ۱ » » »

۱ - دشفتالو مندکی ۸پاوه او۲ سیره دعلی آباد پهمر کزی فارم کښې
۲ - دسرخچه زردآلو مندکی ۸پاوه او۲ سیره » » » » » » »
۳ - دشلیلو مندکی۸ پاوه اویو سیر » » » » » » »
۴ - دتمصق مندکی » » » » » » » » »
۵ - دګیلاس مندکی(۲) سیره په ګندګاه کښې ګړلشویدی
۶ - یوپاو دمنو تخم دعلی آباد په فارم کښې توزیع شو یدی
۷-(۵۲)سیره دزردآلومندکی دعلی آباد ، ګندګاه اوباغبالا په فارم کښې توزیعشویدی
۸ - ۳۴ سیره دبادام مندکی » » » » » » »

دښکلوونو تخم :

۱ - (۴) سیره دارغوان تخم دمالداری انکشاف اودمیمنی اعلی حکومت تهاستول شوی دی .
۲ - ۳ سیره دلویو دانو دا کاسی تخم میمنی ته استول شوی دی
۳ - ۸ پاوهدارغوان تخم دمرکزی سیلو ریاست تهتوزیع شویدی
۴ - (۲) سیره دلویو دانو دا کاسیتخم قرغی ته ور کړ شوی دی
۵ - د کابل تخمهم د۱۳۳۹ کال پهپسرلی کښې توزیع شویدی.

د پوهنې وزارت

تشکیل

وزیر ع،ج ،س ع ډاکتر علی احمد «پوپل»

تدریسی معین ع ، ص ډاکتر محمد انس

اداری معین

ع ، ص عبد الاحمد عطائی

دفنی بوږ ډغړی

ع ،ص ، ډاکتر میر نجم الدین

انصاری

دفنی بوړ ډغړی

ع ، ص عبدالغفور برېښنا

تعلیمی مشاور

ع ، ص صدیق الله رښتین

دثانوی تدریساتو ریاست :

رئیس ع ، ص ډاکتر محمد اکرم

مشاور ع ، ص محمد اسمعیل ساعی

مرستیال

غړی

دمسلکی تدریساتو ریاست :

رئیس

دریاست مرستیال

غړی

دابتدائی تدریساتو ریاست :

رئیس

مرستیال

غړی

ددار التالیف ریاست:

رئیس

مرستیال

غړی

ع ، ج ډاکتر علی احمد پوپل

یو تن

یو تن

ع ، ص ډاکتر محمد حدر

یو تن

دوه تنه

ع ، ص محمد آصف مائل

یو تن

دوه تنه

ع ص سردار حمیدالله عنایت سراج

یو تن

څلور تنه

ACKU

دتالیف او ترجمی مدیریت:	
مدیر	یو تن
دعرفان د مجلی مدیریت	
مدیر	» »
غړی	» »
د کابل دعامی کتابخانی مدیریت	
مدیر	» »
د قرائت خانی آمر	
دتوزیع د کوتی آمر	» »
دمجلو او اطفالو د کوتی آمر	» »
د کنفرانسونو او نمایشاتو آمر	» »
دپلټنې ریاست :	
رئیس	ع ص عزیز محمد
دپلټنی ریاست مرستیال	یوتن
» » غړی	(۹) تنه

دپښتو ټولنی ریاست

رئیس	ع، ص گل پا چا (الفت)
دریاست مرستیال	یو تن
مسلکی غړی	» »
دتالیف او ترجمی مدیر	» »
دلغاتو د څانگی مدیر	» »
داد بیاتو د څانگی مدیر	» »
د کابل دمجلی مدیر	» »
د لیک او شمیر مدیر	» »
دتاریخ دټولنی ریاست :	
رئیس	ع، ص احمد علی (کهزاد)
غړی	دوه تنه

ACKU

دافغانستان دمجلی مدیر	یو تن
د آریانا دمجلی مدیر	« «
مهتمم	« «
دموزی او حفر یاتو مدیر	« «
غړی	(۱۰)تنه
دتجارتی صنایعود موسسی ریاست:	
رئیس	ع،ص عبدالرسول
داجرائیی مدیر	یوتن
دمحاسبې او کنترول مدیر	« «
فنی مدیر	« «
دخیاطۍ فنی مدیر	« «
د کاش کاری او تباشیر مدیر	« «
دپانومدیر	« «
مرستیال	« «
دسپورټ مدیر	« «
دتعمیراتومدیر	
دپوهنې دشفا خانی سرطبابت:	
« « « سرطبیب	« «
دغاښوډاکتران	دری تنه
دډاکتر مرستیال	یو تن
دا کسریزد څانګی متخصص	« «
د آریانا دایرةالمعارف د ټولنی رئیس	ع ، ص سردارمحمد منګل
غړی	(٤) تنه
د قلم مخصوص لوی مدیر	یو تن
مرستیال	« «

ACKU

دمامورینو او معلمینو لوی مدیر
دمامورینو مدیر
« معلمینو مدیر
« اساسي تعلیماتو مدیر
« اداري لوی مدیر
« جنسي « مدیر
« « « «
« نقدي « «
« انبار مدیر
« « مرستیال
« خریداري مدیر
« معاینې هیئت غړی مدیر
« تحصیلي مدیر
« بودجې مدیر
« دفتر داري مدیر
د بهرنیو اړیکو د چارو مدیر
د احصائیې مدیر
د کلوپ مدیر
د حبیبي د لیسې مدیر
« « « « مرستیال
د استقلال دلیسې مدیر
د استقلال دلیسې مرستیال
د نجات دلیسې مدیریت
آمر . . .
مرستیال
د غازي د لیسې مدیر
« « مرستیال

ACKU

د ملالۍ د لیسې مدیره	یوه تنه
مرستیا له	» »
د زرغونې د لیسې مدیره	» »
مرستیا له	» »
د نوي کابل د لیسې مدیر	یو تن
مرستیال	» »
د ښارۍ مکتبونو مدیر	» »
مرستیال	» »
د میرمنو د ابتدائي مکتبونو مدیره	یوه تنه
د بلخي رابعې د منځنۍ ښوونځي مدیر	یو تن
د مدیر مرستیال	» »
د رحمان بابا د مکتب مدیر	» »
د خوشحال خان د مکتب مدیر	» »
د شرعي علومو د مدرسې آمر	» »
د پداګوژۍ د موسسې ریاست:	
رئیس	ع،ص غلام حسن مجددي
د دار المعلمینو مدیر	یو تن
د ابن سینا لیسې مدیر	» »
د مدیر مرستیال	» »
د تجارتي لیسې مدیر	» »
» » » مرستیال	» »
د ثانوي تخنیک مدیر	» »
» » » مرستیال	» »
د کرهنې لیسې مدیر	» »
» » » مرستیال	» »
د کابل د میخانیکي ښوونځي مدیر	» »
» » » » مرستیال	» »
د صنایعو د ښوونځي مدیر	» »

ACKU

دپوهنی چاری

بتد ائی تد ر یسات :

دپوهنی وزارت دابتدائی ښوونځیو په کلا سیك او نظری پروگرامونو کښی در کله نوي کتنه کړي ، عملی اوحیا تی جنبه ئی په هغو کښی تقو یه کړې ده ، څو کا له و ړا ندی دا بتد ا ئی ښوونځیو پرو گرام د لیکلو ، سواد ، حساب او په ضروری دینی مسایلو کښی د نظری معلوماتو څخه عبارت ؤدعملی اوحیاتی چارو رعا یت لبز پکښی کېده د پلان په دوره کښی له یوې خوا دعمومی جریان له کبله په نړۍ کښی په نو یوفعالواو حیا تی ا صولو سره د پخوا نیو نظر ی او کلا سیکی اصولوتغیر له بلی خواهغو کسانوته داړتیاداحساس په نسبت چه د عملی چاروذوق او استعداد لری، څوچه په اقتصادی ، صنعتی اود کرهڼی په څانګو کښی دنوی ژوندانه د د ستګا ه پکاراچولوسره یوه مرستیا له ډله منځ ته را ولی،نودپرو گرام عملی اوحیاتی جنبه تقویه کېږی .

نودپلان په څلورم کا ل کښی دابتدائی تعلیماتوانکشاف له یوې خوا د تعلیماتوپه سسیتم کښی دلازمو اصلاحاتوپه باب ؤاودبلی خوادنویوښوونځیوپه پراختیا اوپرانستلو کښی کو ښښ و شو .

الف ـ داصلا حاتوتطبیق اودتعلیمی پرو گرام حیاتی کیدل :

کوښښ کېږی چه په ابتدائی ښوونځیو کښی تعلیمی پرو گرام دټولنی اومحیط د ژوند ا نه سره نژدی ارتباط پیدا کړی دعملی کرهڼی، آرت او لاسی چارودمحلی حر فوپه عملی کولواوښوونځیو ته دوړو کوداولیاؤ دپاملرنی اوارتباط په باره کښی توجه شوې ده.

۱- د محلی حرفو تطبیق :

ددې دپاره چه په زده کوونکو کښی حرفوی مهارتونه راویښ او د کار په و سا یطو پوه شی دتېرو کلونوپه اساس دپلان په څلرم کال کښی(۲۸) حرفې په لاندی ښوونځیو کښی شاملی شوې:

۱- دشیو کیو په ښوونځی کښی د نجارۍ حرفه

۲-دپغمان دمرکز په ښوونځی کښی دسنګ تراشۍ حرفه

۳- د قند هار دفاضل قند هاری په ښوونځی کښی د سنګ تراشی حرفه
۴- « « په مشرقی ښوونځی کښی دخیاطی (گنډ ولو) «
۵- « « په تیمورشاهی « دتر کانی (نجاری) «
۶- « « ددهخواجی « « « « «

دځارندوی د تلین له منظرو څخه

۷- دقندهار په احمد شاهی ښوونځی کښی د گنډ ولو حرفه
۸- دهرات د ولایت دغوریانو دفوشنج په ښوونځی کښی دتباشیر جوړولو «
۹- « « دسیوشان په ښوونځی کښی د تر کانی «
۱۰- دمزارشریف دبلخ دمرکز په ښوونځی کښی دتر کانی «
۱۱- « « دولت آباد « « « دغالی اودلو «
۱۲- دپکتیا دولایت دځا ځیو د مرکز په ښوونځی کښی دتر کانی «
۱۳- « « دخوست دمرکز په ښوونځی کښی داو دلو «
۱۴- دپروان داعلی حکومت دیګرام په ښوونځی کښی د گنډ ولو «
۱۵- « « « دګلبهار « « داودلو «

۱۶ - دغزنی داعلی حکومت دسلطان مسعود په‌ښوونځی کښی داودلو حرفه
۱۷ - « « « دملکه‌جهان‌دښځو په‌ښوونځی کښی د کنډ ولو «
۱۸ - دفراه ددارا آباد په ښونځی کښی دسطر نجی اودلو «
۱۹ - « دبالا بلوك « « د گلم اودلو «
۲۰ - دبدخشان‌دجرم « « « د او دلو «
۲۱ - « دمعروف « « « «
۲۲ - دمیمنی داند خوی دمرکزپه‌ښوونځی کښی‌دتر کانۍ «
۲۳ - دشبرغان دسنگ چارك « « « «
۲۴ - « «دخانقاه « « « دغالۍ اودلو «

د کرهنی په لیسه کښی دعملی تد ریس دفعا لیتونویوه نمونه

دغه رنگه د قطغن په دووښوونځیو او دننگرهار په دووښوونځیو کښی دتر کانۍ او اودلو

څلور حرفی شاملی شوی دی .

۲ - عملی کرهنه :

دعملی کر هنی او با غوانی تد ریس د ځینو ښوو نځیو په پروګرام کښی شا مل شوی دی په ۳۸ کال کښی په ډ پروښوونځیو کښی چه مځکه ئی درلوده عملی کـر هنه او با غو ا نی په زده کوونکو تطبیق شوی د کرهنی سامانونه او دخارجی سابو تخم ښوونځیو ته وویشل شـو .

۳ - دتدریس دموادو او لوازمو سمون :

دښه آموزش دپاره دتدریس زیات مواد اوو سایل پهښو ونځیو کښی پکارا چول شو ی دی ، سمعی اوبصری وسایل چه دتدریس په چارو کښی لویه برخه لری، دعکسونو،چارتو، نخشو، تعلیمی او تر بیوی فلمو اونور و څخه استفاده شوی ، دګرځنده سینما یوه د ستګاه دو لایتونو پهښوونځیو اوبله دستګاه دمر کز په ښوو نځیو کښی هر کله زده کوو نکو اوځلکوته ګټور فلمونه ښودلی دی ، دښوونی اوروزنی دموسسی په مرسته ددرس یوشمیرمرستیا ل کتابونه تدوین اوتیار شوی اودخپر یدلونه وروسته اسټنا ده ځنی شو یده .

٤ - د ښوونځی او ټولنی تر منځ رابطه زیاته شوی دوړو کو د اولیاؤ علاقه نسبت ښوونځي ، ښوونی ، اوروزنی،دښوونځی وسایلو، ودانی اوسامونونوته ورځ په ورځ زیاتیږی .

٥ - دو ړو کو د ذهنی قوی دانکشاف او حیاتی استعداد دروزلودپاره پهابتدائی ښوونځیو کښی لاسی چاری تقویه شوی زیات اجتماعی اوحیاتی معلومات زده کوونکو ته ور کول کیږی .

ب - نوی تاسیسات :

۱ - شپږ صنفی اساسی ښوونځی : دغه ښوونځی وړو کوته دضروری حیاتی اواجتماعی معلوماتو ور کولودپاره پرانستل شوی دی ، دپلان په(٤) کال کښی دافغانستان په بیلو بیلو ځایو کښی پنځوس اساسی ښوونځی جوړشوی دی .

۲ - کلیوالی ښوونځی: پههغو ځایو کښی جوړیږی چه ټولنه ئی تیت وپرك اوو ګړی ئی نسبتاً لږ اوداساسی ښوونځی تعداد ونلری . دتحصیل دوره ئی درې کاله ده ، زده کوونکی پدغه دوره کښی لیك ، لوست ،حساب ، اوضروری حیاتی اودینی معلومات اخلی ،فارغ التحصیلان ئی داساسی ښوونځی پهځلرم ټولګی کښی داخلیږی ، تیر کال(۱۰۸) کلیوالی ښوونځی دهیوادپه بیلو بیلو ځایو کښی پرانستل شوی دی .

۳ - دلویانو کور سونه :دبی سوادي سره مجادله دپوهنی دانکشافی پروژو څخه ده ، دغه فعالیت دپلان دنورو کلونو پهځیردوام درلود سره ییره پردی چه لویان (ښځی او نارینه) لیك اولوست

زده کوی دتربیوی فلمونو، عکسونو، نخشواوتبلیغی پوسټرونوښو دل په دغه پروگرام کښی داخل دی ، دغه رنگه دبخوان وبدان مجله دلویانو د کورسو زده کوونکی او بی سوادو کسانوته ویشله کیږی پدغه کال کښی (٤٠) دلویانو کورسونه دهیواد په بیلو بیلو ځایو کښی پرانستل شوی دی.

ثانوي تدریسات :

دحبیبي لیسې دفزیك په لابراتوار کښی ددغې لیسې پوټولگی زده کوونکی دعملی تدریس په حال کښی

۸- کال کښی هم دغه ریاست دنورو کلونو په څیر دانکشافی پروژو په عملی کولو کښی زیار ایستلی ، دپوهنې وزارت دنورودایرو په مرسته او دحکومت شوق له کبله ئی و کولی شوچه زیات ابتدائی ښوونځی په منځنی ښوونځی تبدیل کړی دپلان په څلرم کال کښی دغه ښوونځی په منځنی ښوونځیو اړول شوی دی :

۱- دفراه داعلی حکومت دچخانسور دلوی حکومت ښوونځی دمنځنی ښوونځی په حیث

۲ - دننگرهار دولایت درو داتو « « « « «

۳ - « « « دچغه سرای « « « « «

٤ - « « « دکامی « « « « «

۵ - دقطغن د ولایت د پلخمری دمیرمنو ښوونځی د منځنی ښوونځی په حیث
۶ - دشبرغان د اعلی حکومت د شبرغان « « « « «
۷ - میمنې « « دمیرمنوستاره « « « « «
۸ - د کابل ولایت د سرای خواجه « « « « «
د پروان د اعلی حکومت د جبل السراج « « « « «
د انکشافی پلان له مخې دغزنی دسنائی منځنی ښوونځی دلیسې په حیث لوړشوی دی .

دبیالوژی په اطاق کښې د کابل دارالمعلمین ځینې زده کوونکی

له دې کبله چه دمرکز اوولایتونو دپروګرامونو ځایونه زده کوونکو ته دلوړو تحصیلاتو چانس ورکړ شی د کابل پر لیلیه ښوونځیو سربیره په انکشافی پلان کښې دنویو پنځو لیلیو پرانستل پیش بینی شوی وه چه دوی لیلیې په ګردیز اوبغلان کښې دپلان په لومړی کال اودوی نورې ئې دپلان په څلرم کال کښې په مزارشریف او بدخشان کښې جوړې شوې بدغودوونو یو لیلیو کښې دابتدائی

د وري فارغ التحصيلانو برسېره دولايتونو دډېرو ځايو څخه د کليوالي ښوونځيو (۳۰) تنه تر(٤۰)تنو پورې يوه يوه يادوې څانګې غونډې او په څلرم ټولګي کښې د تدريس لاندې نيول شوي دي.

پدې ډول دپلان دڅلرم کال په سرته رسيدو سره ددغه رياست منځنی ښوونځی اولېسې (٤۲) بابه اودزده کوونکو شمېر ئې د (۳۰۰۰۰) متعلمينو اومتعلماتونه زيات دي، چه(۱٦) بابه دنارينو اوښځو لېسې(دوه بابه ليليه لېسې او نوري نهاري دي)۲۲ بابه دنجونو او هلکانو ښوونځی او په ولايتونو کښې(٤) بابه ليليې دي.

په۳۸تعليمي کال کښې دپلان دلومړي کال دنويو جوړشويو ښوونځيو څخه(۲۰۰) تنه دليسې او منځنی ښوونځيو فارغ التحصيلان مسلکي مؤسسو اود کابل پوهنتون ته معرفي شوي دي.

پروګرامونه:

داوسنی تعليمي کال دښځو دليسو دبيالوژي په پروګرام باندې نوې کتنه شوې هغه مسايل چه دمتعلماتو دلوړو تحصيلاتو په دوره کښې(دانساني،حيواني اونباتي فيزيولوجي په څېر) په ژوندانه کښې دهغو په درد ډېر خوړل کېږي لکه حفظ الصحه اونور په پروګرام کښې شامل اوعملي شوي دي.دغه رياست له څو کلونورا هيسې نسبتاً يو خاص پروګرام عملي کاوه چه دښوونکي دروزلو دپاره ؤ چه دښوونځيو له فارغ التحصيلاتو څخه لومړي ښوونکي مقرري کړي خو کله چه تر يوې اندازې دغه اړتياليږي شوه دولايتونو په منځنی ښوونځيو د کښې هم مير منو دډلي مخصوص ذا کادميک پروګرام تطبيق کېږي.

دثانوي تدريساتو رياست دپوهنې دمحترمې ټولنې په موافقه دښوونکو دسويې دلوړولو دپاره په قندهار اوبغلان کښې کورسونه جوړ کړي دي چه دسهار له خوا ښوونکي تدريس کوي او ماسپېښين دخپلو سويو دلوړولو دپاره پخپله په علمي اومسلکي تحصيلاتو لګيادي.

ځکه چه دمير منو وروستني اجتماعي نهضت دغې ډلې ته په پښتني ټولنه کښې دزيات فعاليت لار خلاصي کړې ده، دغه رياست دا کادميک اومنظمو تحصيلاتو په څنګ کښې په ځينو ليسو کښې دنفيسه صنايعو ،فارسي اولاتين ټايپونو آزاد کورسونه په وړيا ډول جوړ کړي دي.

ځکه چه دساينس لايق ښوونکي لېزوه دغه وزارت ديوې خوا دهغو دعلمي اوتجربوي سويې په لوړولو کښې پسله وخته کورسونه جوړ کړي اودبلې خوائي کوښښ کړي دي چه ددغو ښوونکو څخه زيات زده کوونکي ،استفاده وکړای شي ،پدغه باره کښې په ۳۸-۳۹ تعليمي کال کښې دوه تجويزونه عملي شوه ، چه يوئې دفزيک ساينس دتجربوي کورسونو جوړول دي ،دغه کورسونه دساينس دپوهنځي او ثانوي تدريساتو په مرسته په رخصتۍ کښې شروع شول.

دښو ونځیو ښوونکو اوزده کوونکو ته ئی دلابرا تورونو د آلاتو اواسبابونو د استفادې او په لابراتوارونو کښی دتجربودترتیب اوتهیه کولو په غرض دمحلی پیداوارواوموادو په استعمالولو کښی نو ی لیاری زده کړی اوهغوی دنن روځی دنویو نظریاتو سره آشنا کوی چه د ساینس په نړۍ کښی هره ورځ دپرمختګ په حال کښی د ی.

د غه کورس اوس هم دنارینو اوښځودښوونځیود کیمیا دښوونکودپاره دعملی اونظری پوستونو په غرض دښوونځیودرخصتۍ په وخت کښی دوام لری .

دوهم تجویز دادی چه دسړو ځایودرخصتۍ په وخت کښی د دغو ځایو د ساینس د ځینو ښوونکو څخه غو ښتل شوی وه چه دحق الزحمې په ډول په تودو ځایو کښی تدریس و کړی ، دغه اقدام چه په نورو کلونو کښی په منظم ډ ول نه کېده په ۳۸ کال کښی منظم شو په ځینو تودو ځایولکه کندهار اوننګرهار کښی عملی اوښه نتیجه ئې ور کړه .

لوایح:

په ۳۸ کال کښی سربیوه پردې چه دازموینی دلایحې په ځینو مادوباندی نوی نظرو شو ، د آزمو ینی یوه نوې لایحه جوړه شوه چه څو کسه دښوونځی دباندی دبیلو پیلو تولګیو پروګرامونه تعقیبوی او دازموینی په وخت کښی حاضرشی . آزموینه ځنی اخستله کیږی ، دغه لایحه دپوهنی د ټولنی دمنظورۍ نه وروسه داوسنی تعلیمی کال په سر کښی په ښوونځیو کښی تطبیق شوه .

د نوی لایحې خصوصیات دادی چه دداوطلب (سامع) کسانو دبریالیتوب په وخت کښی دهغو دوخت ، آزموینی او تصدیقونو دنوعیت په باب به ئې لاس ته راولی لازم توضیحات ور کړه شوی دی .

ازموینی

دغه ریاست په معمولی ډول هر کال د ښونځیوددرو ګونو ازموینو په تېره د کلنۍ آزموینی وارسی او کنترول په دوه دوله کوی دتدریساتو او پوهنی دوزارت دغړو ، دپوهنتون پروفیسرانو اونورو متخصیصنو اولوړ و کسانو پو اسطه د ازموینی جریان په مستقیم ډول ګوری ، بل ترتیب دا دی چه دلومړۍ اودوهمی ادورې دختمېدو نکوتولګیوسوالونه تاکی .

بکلوریا آزموینه د کال په دوو وختونو کښی دافغانستان دسیمو له کبله اخستل کیږی ، دقودو ځایو ازموینه دغیر ګولی په میاشت کښی اودسړو ځایو آزموینه دلیندۍ په میاشت کښی شروع کیږی په ۳۸ کال کښی زموږ نمایند ګانو د کندهار دا حمد شاه بابا دلیسې ، دمزارشریف دباختردلیسې دهرات دسلطان غیاث دلدین دلیسې اودمهری دمنځنی ښوونځی د بکلو ریا په از موینو کی ګډون

وکړ ، پدې پول ئې د پوهنې دمد یریتو نواود دغو ښوونځیو دتربیو ی هیئت سر ه د آزموینې په اخستلو کښې مرسته وکړه.

د غازی دلیسې ځینې زده کوونکې پدغه لیسه کښې

دغه ریاست دتا کلو هیئتو نو په مرسته په کابل کښې دبکلو ریاد وري د آز موینې دلو مړی اودوهم چانس دپاره (۱۱۰۰) سوالونه اونهم قولګی ته د (۲۰۰۰) نه زیات سوالونه تیار کړی اودهغو له مخې ئې دلیندې راوکب په میاشتو کښې ازموینه واخستله . د کابل دنارینو دمر کزدلیسو، دنعمان دلیسې اوچار یکارو دلیسې آز موینه داستقلال په لیسه اود ملالۍ په لیسه کښې دمیر نو دلیسوازموینه واخستله شوه .

د ۳۸ کال په ازموینه کښې دشاملو کسانو شمېر نسبت ۳۷ کا ل ته په سلو کښې (۳۰) زیات ؤ اوپدغه کال کښې دنارینو دښوونځې دبکلوریا فارغ التحصیلان نسبت ۳۷ کال ته په سلو کښې (۳٤) زیات اودښځو دبکلوریا فارغ التحصیلانې نسبت تېر کال ته په سلو کښې (۲۷) زیا تی وې .

دنرو دبکلو ریا فارغ التحصیلان دحر بی پو هنتو ن ،دپو لیسوعالی ښو و نځی ، پو هنتون ، د کر هنې وزارت اود کانو اوصنایعو وزارت ته دلوړو وزده کړو دپاره ولېږل شوه ، او د ښځو دلیسو فارغ التحصیلانې پو هنتو ن ته دلوړو زده کړو دپاره ولېږل شوې او ځینې ئې د پو هنې دښو ونکو لوی مدیریت ته معرفی شولې چه دښو ونکو په حیث وظیفه اجرا کړی .

دپوهنې وزارت له‌خو کلونورهیسی‌یوشمېر دبکلوریافارغ‌التحصیلان داجتماعیاتو او سا ینس په‌بیلو بیلو شقو قو کښې دمعلمې دروزنې دپاره خارج ته لېږلی‌چه‌دراستونېد ونه‌وروسته‌زموږ دښوونځیو علمي چوکات تقویه اوټول‌مضمونونه‌دلایقو داخلی ښوونکوله خواتد ریس‌شی .

دغه زده کوونکی چه‌خارج ته‌دزده کړې لپاره اسول کېږی دهغواداره اودلګښتو نواجرا دثانوی تدریساتو ریاست دپو هنتون له‌لاری کوی او هم هغه زده کوونکی‌چه‌خارج ته‌د خپلو اولیاؤ دماموریت له کبله ځی‌اوباید دخپلې زده کړې سلسله جاری وساتی ددغو کسانو دتعلیمی چاروار سی‌او کنترول دغه ریاست کوی چه په حکومتی نرخ اسعار غواړی .

دنور و کلو نو په څېرپه ۳۸ کال کښې په‌هر سمستر کښې ددغو کسانو د (۹۰) تنودر پوټو و ار سی شوې اودافغانستان بانک ته د هغو داسعارو درانیو لواجازه شوې ده .

دپوهنې‌وزارت‌له‌خو کلونورا هیسی‌ارت‌اومستظرفه صنایعو ته زیاته‌پاملرنه کړې، ددې‌لپاره‌چه دښوونځوزده کوونکی‌زیات‌تشویق‌شی‌اودهغودبدیع‌ذوق‌په‌ژوندی کولو کښې‌مرسته‌و شی‌په کال کښې یو ځل‌دمتعلمینو اومتعلماتو‌درسامې ،نقاشې اولاسی چارو دښوو آثار نندارې‌ددغه‌ریاست دادارې لاندې دسالون خز ان‌به‌نامه پرانیزی.

په۳۸ کال کښې،دابتدائی، متوسطی‌اولیسی‌دیلو بیلوورو متعلمینو اومتعلماتو ۷۲ آثار وته جایزې ور کړه‌شوی،دغه‌وزارت دهر کال‌په‌څېر تیر کال دننداړتون یوه‌لویه‌غړ فه د تجارت‌د وزارت په‌مرسته تهیه اوپه هغې کښې ۲۵عرفانی موسسو خپل آثار وښودل .

دمسلکی تدریساتوریا ست:

دپوهنې مسلکی ښوونځیو چه‌دهیواد دپرمختګ په‌لار کښې مهم ګامونه اخستی په تیرو کلو نو کښې یې‌دپرو ګرامو نودتکامل‌دمخانګودپراختیااوجوړید، و دښوونکو اوزده کوونکو د روزنې‌اوزیاتیدو،د کارځیود بهبود او نودانیو داصلاح پدبرخه‌کښې لوی تحوالات کړی د ی .

په پرو ګرا مونو کښې تحول:

دځینو مسلکی ښو ونځیو لکه‌دار العلومونه د کابل دار المعلمین‌د کرهنې‌اودتجارت ښوونځی په‌پر و ګرامونو کښې اصلاحات شوی چه‌په‌هر یوه کښې‌دمتخصصینو په‌نظر یه‌د نړیوتعلیمی لیارو څخه استفادې شوی ده

په ۳۸ کال کښې ددار العلو مو په‌پرو ګرام کښې دهیواد دعلماو په‌نظریه اصلاحات‌وشول ځکه‌چه‌دډینی‌علومو په‌څنګ کښې عصری علوم هم زیات اوشامل شوه چه دپرو ګرا م په عملی

کیدو سره دډاډوړ نتیجه لاس ته راغله، ددار المعلمینو په پروگرامونو کښی هم گڼور اصلاحات وشوه چه په دغه جمله کښی دپروگرام نظری برخه شامله ده دښوونی او روزنی مبادی او تربیوی اجتماعیات ددرسی پروگرام جزشو، سر بیره پردی ځینی مضامین دسمستر په ډول د ٤ نیمو میاشتو دپاره تدریس کیږی.

دثانوی تخنیك ځینی زده کوونکی د کار او فعالیت په حال کښی

زده کوونکی تر ۱۱ تولگی پوری یوځای زده کړه کوی هر کله چه د ۱۱ څخه ۱۲ تولگی ته ولاړ شی دابتدائی، منځنی او پوهنځی په دروڅانگو ویشل کیږی چه تیر کال ۵ تنه د ښوونکو څانگی ته داخل شوه او ددغی څانگی زده کوونکو داساسی تعلیم د پاره دری میاشتی په دهکده کښی وروزل شوه.

دمنځنی ښوونکو په څانگه کښی هم خاصه پاملرنه وشوه او هلته د ثانوی تعلیماتو په نامه یو مضمون زیات شو، زده کوونکی دمرکز په لیسو او ابن سینا کښی دتدریس په زده کولو لگیاوو او هم په دارالمعلمین کښی دارټ او کرهڼی مضمونونو یو ښه شکل غوره کړ، د کرهڼی دلوستونو دپاره دښو عصری آلاتو او اسبابونو سره د کرهڼی لابراتوار جوړ شو.

دبدنی او روزنی ښوونځی چه له نهم ټولګی څخه فارغ التحصیل ور کاوه ،لسم ټولګی ته ارتقاو کړه تر (۱۲) ټولګی پوری دوام کوی ، په هغه کښی خارجی ښوونکی هم استخدام شول، دتجارت دښوونځی دمالی څانګې په مضمونونو کښی هم وخه تعدیلات راغلل .

د ثانوی تخنیك زده کوونکی د عملی تدریس په حال کښی

دڅانګو پراختیا :

دولایتو دارالمعلمینو په دریمواو څلرمو کلونو کښی پښه اینبې او لیلیو ئی اصولی اومنظم شکل غوره کړ،تخنیکی ښوونځی هم دنیوعلمی لیاروپه ترڅ کښی ښه پرمختګ کوی د کابل دثانوی تخنیک په ښوونځی کښی دماشین اولوی ور کشاپ ترتیب اودټولوضروری موادو سره درول شوی او استفاده څنی کیږی . د سپورټ د کلب دپاره په ښوونځی کښی دسپورټ ټول لوازم لکه پنګ پانګ ،فیدربال،بوکسنګ ، کرمبول شطرنج اونورته په شوی اوزده کوونکی دسپورټ او بازی په وخت کښی استفاده څنی کوی .

د کابل په میخانیکی ښوونځی کښې د تخنیک او اوزار جوړو لوړ په نامه دوې نورې څانګې جوړې شوې ، د کندهار او خوست میخانیکی ښوونځیوله ابتدا څخه تر اوسه پورې د پرمختګ کړی اود ۳۸ کال په دوبی کښې چه ورستنی ټولګی ئې جوړ شوی ؤ یوشمیر لایق فارغ التحصیلان ځنې راووتل، دفراه دصنایع په ښوونځی کښې د کابل دصنایع پروګرام عملی شو اوښه شکل ئې غوره کړ، یوه دوره ئې فارغ التحصیل شوه.

د کابل د پوهنې د میخانیکی ښوونځی یوه ټولګی زده کوونکی

د کابل دصنایع په ښوونځی کښې هم زیات پرمختګونه وشوه ،علاوه پر تر کانې ، معماری او ګنډولو داودلو او آرټ دوې څانګې نوری جوړې شوې اوښوونکی ئې دالمان دتخنیکی مرستې دموسسې څخه معرفی شول ،اوهم ددغې موسسې له خوایوشه سامانونه اودرسی لوازم د صنایعو ښوونځیوته ور کړه شو چه پدغه شق کښې استفاده ځنې کیږی.

د کار ځیو انکشاف: د کابل په میخانیکی ښوونځی کښې عملی چاروپرمختګ کړی ،عصری آلات اوماشین دعملی تعلیماتودپاره له المان څخه راوړل شوی اواستفاده ځنې کیږی دخوست په

میخانیکی ښوونځی، کښې دډېزل نوی ماشین درول شوی، خرادۍ، برمه کرۍ او اهنګرۍ ماشینونه دزده کوونکو دزده کړې دپاره پکار اچول شوی دی، د کندهار میخانیکی ښوونځی دنړۍ د لوړو هیوادود کارځیو په څېر په ټولو عصری ماشینونو او آلاتو مجهزدی چه دماشینونو او خارجی ښوونکو په برخه کښې یونسکو زیاته مرسته کړې ده.

دپوهنې دمیخانیکی ښوونځی یوه څانګه

ثانوی تخنیك هم زیات پرمختګ کړی په عصری آلاتو او سامانو سره مجهز دی، دغه ښوونځی ته دموټر، حلبی جوړولو او ولډنګ کرۍ یو څه سامان د (آی، سی، آې) له خوا دمرستی په ډول ور کړه شو او هم یو څه سامانونه چه د دولت په پیسو له امریکی څخه غوښتل شوی وه را ورسیدل.

دښوونکو روزل:

په مسلکی ښوونځیو کښې دښوونکو دروزلو په برخه کښې ډېری اختصاصی جنبې پکار دی، دساینس، ادبیات، حقوقو او اقتصاد پوهنځیو دعمومی او اجتماعی درسونو په برخه کښې زموږ اړتیاوی پوره شوی، خو په تخنیکی او فنی برخه کښې که څه هم یو څه ښوونکی خارج ته لېږل شوی، بیا هم دې ته اړیو چه هر کال یو شمېر ښوونکی خارج ته ولېږو.

د مسلکی ښوونځیو د فارغ التحصیلانو اوجدید الشمولو احصائیه

ښوونځی	فارغ التحصیل		جدید الشمول	داخله شمېر
	دولسم ټولګی	صنف ۹		
د کابل دارالعلوم	۲۲	—	۲۵	۲۰۷
د ا ر ا لمعلمین	۶۹	—	۱۵۰	۳۰۸
د ننګرهار دارالمعلمین	۱۶	—	۱۴۶	۳۵۱
میرویس دارالمعلمین	۱۲	—	۹	۲۵۵
ثانوی تخنیك	۵۹	—	۱۰۲	۳۰۷
د کابل د میخانیکی ښوونځی	۲۶	۷۹	۲۴۰	۴۸۲
د خوست میخانیکی «	—	۳۲	۶۰	۱۵۰
د قندهار میخانیکی «	—	۳۶	۵۵	۱۵۰
د کابل صنایع	—	صنف ۱۰-۲۰	۸۵	۲۰۹
دفره صنایع	—	صنف ۹-۱۲	۵۰	۷۲
د کابل زراعت	۵۶	—	۷۲	۱۸۹
ابن سینا	—	۲۵۸	۵۰۰	۱۲۱۸
تجارت	۳۲	—	۱۱۹	۴۰۶

ACKU

تعمیرات:

دمیخانیکی ښوونځی دالحاقیه ودانی ریوه برخه جوړه شوی او استفاده ځنی کیږی .

دتجارت په ښوونځی کښی څو لوستځی نوی جوړشوی دی ، دصنایع دښوونځی دودانی رنخشه چه په عصری ډول تیارشوی ده په راتلونکی وخت کښی به دهغه په جوړولو پیل وشی .

دشاهزاد گی ربلقیس ښوونځی:

دغه ښوونځی دلومړی پنځکلن پلان دپیش بینی رله مخی د ۳٦ کال دغوښتنی په میاشت کښی پرانستل شو ، په لومړی قدم کښی په دغه ښوونځی کښی حیاتی مضمونونه لکه د کورچاری اود وړو کی د روزنی اصول مهمه برخه لری ، او په ټوله منځنی دوره کښی ئی تدریس کیږی .

دپرانستلو په وخت کښی سل تنه زده کوونکی پکښی شاملی وې اودروتنولایقو ښوونکوئی تدریسی چاری اجرا کولی خو کله چه په دوهم تعلیمی کال ئی پیل وکړد زده کوونکو شمیر (۲۲۱) تنو ته ورسید، د ۱۳۳۹ کال په کښی لومړی ځل لسم ټولگی پکښی جوړشو ، داعدادیی دوری دتعلیمی پروگرام موضوع دمحیط دایجاباتو له مخی و کتله شوه ، دغورنه وروسته دغه وزارت دی نظر یی ته ورسید چه د دغی دوری تعلیمات هم خاص شکل غوره کړی ، چه له یوی خوا دهغه اجتماعی نهضت سره هم آهنگی ولری چه پدی وختونو کښی دمتبوعه حکومت له خوا منځه تهراغلی اوله بلی خوا د نوی ښوونی اوروزنی سره موافق وی.

د دغی ښی نظر یی له مخی په اوسنی کال کښی دهغی اړتیا دپوره کولو د پاره چه وزارتونه، بانکونه ، تجارتی کمپنی راواقتصادی موسسی ئی دتعلیمیافته ؤ میرمنو په نسبت لری ، دغه ښوونځی خپله لومړی اداری څانگه پرانستله ،

د دینیات ، پښتو ، فارسی ، انگلیسی ، اجتماعی علوم د تجارت حساب ، د کورچارو ، بشری روابطو ، مشق او جغرافیی مضامینو تدریس پکښی کیږی . بایدوویل شی چه دغه پروگرام یوا ځی دسبز کال د پاره تدوین شوی دی ، په راتلونکو کلونو کښی به اقتصادی مضامین او تایپ هم په هغه کښی شامل شی .

دبشری روابطو دتدریس څخه مقصد دادی چه شاگردانی خپل ځان او خپل شاؤخوا و پیژنی ، په ټولنه کښی خپل حقوق او نسبت ځان ته د ټولنی حقوق و پیژنی ، په کور کښی دخپلوانو اووړو کو سره څه ډول چال چلند و کړی ، دلباس ډول اود ګډوری غذا تیارول زده کړی ، په ټولنه کښی د ډسپلین او نظم مراعات و کړی ، دهیواد تاریخ ورته څرګندوی ، دخپلی ټولنی ښه دودونه او خویونه واخلی .

دپوهنی وزارت دغه ښوونځی ته شپږ جریبه مځکه تهیه کړی او ودانی رپلان ئی پلاس کښی د ی ،

غواړی چه لابراتوار ، کتابځی اودمیرمنو دتعلیماتو مخصوص یوشمیرفنی کارځی پکښی ودان کړی، اوپه نظر کښی لری چه یوساده اپار تمان دخپلو تجهیزاتوسره تهیه کړی چه دمودل (نمونی) په ډول وی اوپه کورنیوچارواوانتظام کښی شاگردانو ته لارښوونه وکړی، ددغه ښوونځی دپروگرام اصلی مقصددادی چه پیغلو ته په حیاتی تعلیماتو کښی لارښوونه وشی اودغه تعلیمات دوی ته له یوی خوا په اجتماعی ژوندانه کښی فعالیت ساحه چمتو کوی اودبلی خوا موقع ورکوی چه پخپل فامیلی ژوندانه کښی نیک مرغه او خوښ وی .

دارالتالیف :

دایوه داسی څانگه ده چه دتالیف ، ترجمی، تدوین ،تصحیح ددرسی اومرستیالو درسی کتابو رسالو اومجلو دطبع او خپرولو ، دپوهنی د کتابځی اود کابل دعام کتابځی چاری پرمخ بیا ئی په ۳۸ - ۳۹ تعلیمی کال کښی ددغه ریاست دڅانگو اجراآت په لاندی ډول دی :

۱ - دترجمی اوتالیف مدیریت :

پدغه برخه کښی دپښتو اوفارسی کتابونو تالیف اوترجمه ، تصحیح ، نوې کتنه اوخپرول د یادولو وړدی ، دغه کتابونه دلومړی ټولگی څخه تردوولسم ټولگی پوری دپوهنی وزارت دتیار شوی پروگرام دمفرداتو له مخی ، تالیف او خپریږی ، وړیا به شاگردانه ته وویشل شی .

الف - د درسی کتابونو تالیف :

دپښتو ویونکو ځایو دپاره دفارسی کتابونو اوفارسی ویونکو ځایو ته دپښتو د کتابونو په لړ کښی چه (د آموزش او پرورش دفن له مخی مخصوصه طریقه غواړی) دتالیف او ترجمی مدیریت پدی بریالی شو چه دفارسی ویونکو ښوونځیو دپاره دلسم، یو لسم اودولسم ټولگی دپښتو قرائت کتابونه تالیف کړی دغه رنگه ئی دپښتو ویونکو ځایو دپنځم اوشپږم ټولگی دپاره دفارسی قرائت کتابونه تالیف کړل .

دپښتو درسی کتابونو په لړ کښی دپښتو ادبی رساله او املاوانشاء دوه پښتو کتابونه نوی تالیف شوی دی ،

ب - ددرسی کتابونو ترجمه :

دتالیف او ترجمی مدیریت دمنځنی او ثانوی ټولگیو دعلمی اودرسی کتابونو دترجمی په باب جدی اقدام کړی دی چه ځینی ئی په پښتو ترجمه شوی اوخپاره به شی اوځینی به ئی ژر په پښتو ترجمه شی، او هغه کتابونه دلسم ټولگی تاریخ اوالجبر ، دیوولسم ټولگی کمیا اوتاریخ د اووهم اواتم ټولگی فزیک اود دوولسم ټولگی هندسه اومثلثات دی .

ج - د درسی کتابونو تصحیح ادامه لری ، درسی اوغیردرسی کتابونه چه پخوا تالیف شوی دی متخصیصنو او پوهانوته دیاخپرولو دپاره لیږو ، چه دخپرېدونه دمخه دعلم له مخی دهغه مطالب بیا کتل شوی او تصحیح شی ،چه ددوهمی خپرونی دپاره چمتو شی .

د-درسی کتابونو خپرول:

دپوهنی وزارت اودارالتالیف ریاست د(۱۳۵) پولونو درسی کتابونو دچټکی خپرونی دلوی مشکل سره مخامخ شو ،ځکه چه کافی مطابع نه وې اوژرئی زموږ ټول کتابونه نه شو خپرولی نوئې یوشمېر لږ کتابونه چه(۳۵)پولونه کېږی دولتی، پوهنی اوملی دفاع مطابعوته دخپرولو دپاره ور کړی دی، پاتی سل پوله کتابونه دلوړو مقاماتو په اجازه د۱۳۳۶ کال دوری په ۲۹ نېټه دیوه ټرون د کېدونه وروسته دتهران دفرانکلین دخپرونی مطبعې ته، سپارلی ،ددغو کتابونو (۲۵) پوله ئی په ۳۶ کال کښی او(۳۹)پوله ئې(په۳۷) کال کښی دیوه غیردرسی کتب (پټی خزانې) سره طبع ته سپارلی ،د۱۳۳۷ کال تر پایه پوری ئی تقریباً درې ملیون جلده خپاره کړی اود پوهنی وزارت ته را لېږل شوی دی.

دخوست دمیخانیکی ښوونځی ځینی زده کوونکی د کار په حال کښی

د۳۸ کال د کب په میاشت کښې مودشوی پخوانی تړون له مخې دفارسی او پښتو درسی کتابونو (۲٦) ډولونه دغې مؤسسې ته ولېږل، چه اوس هم خپرېږي. دښوونې اوروزنې د متخصصینو دنظرئی له مخې داسې تجویزشوی دی چه دابتدائی دورې ټول کتابونه په نسخ او نستعلیق خط او دثانوی دورې کتابونه دمطبعې په تورو خپاره شي.

دغه رنګه په دولتی مطبعه کښې (۲۵) زره جلده دقرآن کریم سپاری له چاپه راوتلی او ښوونځیو ته ویشلی شوی دی.

۲-ددرسی مرستیالو او مطالعې کتابونه:

دتالیف او ترجمې مدیریت په پښتو ژبه دفارسی کتابونو دترجمې نه برسېره دعربی، ترکی اوغربی ژبو یو شمېر کتابونه چه متخصصینو تالیف کړی اوخپاره شوی دی لاس ته راوړی، ددغه ریاست دعلمی هیأت په سلا ددرسی مرستیالو کتابونو په حیث د (هلکانو او نجونو) زده کوونکو دعلمی سویې دپرمختګ دپاره په پښتو او فارسی ژبو ترجمه اوخپاره کړی دی یو شمېر نور کتابونه اورسالې چه ویونکو ته آفاقی اوحیاتی معلومات ور کوی، ددغه ریاست له خوا تالیف، ترجمه تدوین او خپاره شوی دی او یا به خپاره شي،

دنشریاتو ماموریت:

دنشریاتو ماموریت ددارالتالیف یوه څانګه ده، دغې څانګې وظیفه داده چه هغه کتابونه چه دتالیف او ترجمې دمدیریت له خوا دخپرولو دپاره چمتو کېږي خپاره کړي، دغه څانګه یوه پایه دګستتنر ماشین هم لري، چه په هغه کښې ددارالتالیف او ددغه وزارت دنورو څانګو ځینې فرمایشونه چه دخپرولو شمېرئی لږ او عاجل وی خپروی، پدغه کال کښې دنشریاتو دماموریت، دګستتنر په دستګاه باندې دغه کتابونه خپاره شوی دی:

۱ - ددوو لسم ټولګی د الجبر کتاب
۲ - دلسم ټولګی دفارسی منتخباتو «
۳ - د دوولسم ټولګی دفارسی «
٤ - د پښتونستان د جغرافیې «
٥ - دو همه پلاد دوولسم ټولګی «
٦- دښوونځیو د کتابتونو نولارښوونکی «
۷ - د لسم ټولګی د فارسی قرائت «

دموټرپه ور کشاپ کښې دتخنيك زده کونکی دموټر دماشين دترميم په حال کښې

د عرفان او پوهنې د مجلې مديريت :

۱ - دپوهنې وزارت رسمي خپرونه د عرفان مجله هره مياشت له (۵۰) څخه تر (۷٤) پانو وري مصوره خپريږي .

۲ - دعرفان دمجلې پښتو خپرونه د پوهنې مجله چه د ۳۷ کال په سر کښې د يو پ درې مياشتنۍ مجلې په ډول پرانستل شوې او هر درې مياشتو تر (۵۰) پانو پو ری خپريد له د۳۹ کال د سرڅخه دمياشتنۍ مجلې په ډول د(۵۰) څخه تر (٦۰) پانو پور ی مصور ه خپريږی .

۳- د عرفان د مجلې مديريت د عرفان او پوهنې د مجلو پەخپرو لو سره بهره پە۳۸ کال کښې هر کله يو شمېر رسالې او فوق العادې هم خپری کړی دی .

د کابل عام کتابځی

د دغه کتابځی يو مقصد دادی چه د کتاب او اوستونکو تر منځ خنډ او مشکلات په هره ذريعه چه کيږی ليری کړی ، نوئې کوښښ کړی دی چه تر ممکنې اندازی د آسانی ليا ری

کتابونه‌دلوستونکو د استفادې د پاره وسپارې او هم ئې دغه لاندې چاري سرته رسولې دي:

۱- د قرائت خانې د سامانونو او کتابو نو د نیمګړتیا و سمون

۲ - د کتابځي دویشلو دسالون د یوې اندازې سامانو او لوازمو بشپړتیا

۳ - د کتابځي د کنفرانس د سالون د لوازمو او سامانونو بشپړ تیا

٤ - دوړو کو د مجلو او کتابځي دنندارې دخونو تهیه او بشپړ تیا

٥ - د کتابځي د یو زیاب شمېر کتابونو صحافت او ترمیم

٦ - زیاتو کسانوته دداخلې او خارجې مجلو او ورځپاڼو تبادله او اشترا ك

۷ - د کتابځي د تایپ‌او ګستتنر د څانګې پشپړتیا

۸ - کارت نویسي اود کتابځي د فهرست‌او عمومي کتلاك تیارول

۹ - د کابل د عام کتابځي‌د تربیتي او تبلیغي‌پروګرامونو پراختیا

۱۰- په بیلو بیلو موضوعاتو او ژبو کښې د کتابځي دپاره دیو شمېر زیاتو کتابونو تهیه

۱۱- له کتابځي څخه په هره میاشت کښې دوه ځله د عرفاني‌اخبارو خپرول

۱۲ - د پوهنې دمسلکي کتابځي پرانستل

او دغه لاندې چاري‌ئې هم اجرا او موادئې تهیه کړې دي :

دابتدائي تعلیماتو په باب مواد

د ثانوي او عالي تعلیماتو په باب مواد

دنړۍ‌په‌بیلو بیلو هیوادو کښې د پوهنې په باب مواد

د اساسي سمعي او بصري تعلیماتو په باب مواد

د مسلکي‌او صنعتي تعلیماتو په باب مواد

د لویو هیوادو دپوهنې رسمي مأخذونه

د نړۍ د ښونځیو او پوهنې پروګرامونه او تعلیماتنامې

د نړۍ‌دلویو هیوادو په باب عمومي‌معلومات

د نړۍ‌ د تعلیمي او تربیتي مواد و ، رپوټونه ، احصائي ، فهرستونه او ګرافونه

درسي کتابونه او متنونه ، البته د بیلو هیو اد و څخه بیل بیل مو ضوعات

بیو ګرافۍ او پتې

د تتبوع او پلټنې لپاره‌د مهمو علمي کتا بو کتلا کونه اولستونه

کالنۍ، دلغاتو کتا بونه ، دائرةالمعارفونه، اطلسونه او‌نور

د نړۍ ډیلوډیلو تربیتی سیستمونو په باب تربیتی او علمی تبصرې
د برقش کنسل،یونسکو او نورو په څېر د نړۍ دتربیتی او علمی ټولنو او موسساتو علمی او تربیتی خپرونی .

داداري، شوونځیواوعرفانی مؤسسودتنظیم په باب مواد
دهیواد دعلمی ټولنو او کنفرانسونور پوټ
دنړۍ په ډیلوډیلو هیوادو کښی څار ندوی
دپوهنی دپرمختګ او انکشافاتو په باب تاریخی عکسونه .

دپلټنی ریاست

دپلټنی مخصوصه څانګه :

الف - دپوهنی دوزارت دصوابدید لهمخی دولایتونو اومرکز دشوونځیو دعرفانی چارو دوارسیو اوپلټنی د پاره دمرکز دپلټو نکو تاکل .

ب - دپلټنی دد وسیوتر تیبول اودا صولی مراحلو دتېر ولو نه وروسته دهغواجراکول ، او دپوهنی داداری اوتدریسی چارو دپرمختګ او انکشاف په لاره کښی ګټو ری لارښوونی دد غی څانګی دمهمواو اساسی وظیفو څخه دی .

ج - دتحقیق اوپلټنی نهوروسته محاکماتی دوسیې داثبات جرم دوکیل سره د دغی څانګی لهخوا مربوطو محاکموته راجع کیږی .

د - پرته له دې څخه د خصوصی لیکونو په شاوخوا کښی اجراآت کول دپلټنی د مخصوصی څانګی یوه مهمه وظیفه ده دپورتنیو توضیحا تولهمخی سبز کال دپلټنی دلایحی دمقرر اتو سره سم دپروان ، فراه ، شبرغان ، میمنی داعلی حکومتو نواومزارشریف دولایت دعرفانی چارو پلټنه شوې ده چه تراصولی دوران لاندی دی اودځینو ولایتونو دپلټنی نتیجې دوړ راو مناسبو هدایاتو سره دپوهنی مدیریتو نوته ابلاغ شوی دی .

پدې وروستیو وختونو کښی یوبل هیئت دقطغن دپوهنی لوی مدیریت اودهغه دمربوطو شوونځیو دتدریسی او اداری چارودکتلو دپاره تاکل شوی اوپکار ئی پیل کړی دی ، دغه رنګه دځینولیسو دآزمویښو نتیجې دتاکلی هیئتونو لهخوا کتل شوی دی په عمومی ډول پدې کال کښی (۱۶) قضیې تحقیق او (۱۹۵۲) لیکونه وارد اوصادر شوی دی .

د کابل په ورکتون کښې دعملی کارونو یوه نمونه

دکرهنی دښوونځی زده کوونکی دښوونځی په کارگاه کښی دکرهنی او نجاری د سامانو
داستعمال دول زده کوی

د پلټنې دریاست لومړۍ څانګې :

هغه زده کوونکی چې د مرکز څخه ولایتونو اودولایتونو څخه مرکز ته ځای بدلوی ، ددوی دشا ملپدو امر ، دسوانحو کارت اوسوابق مربوط ځایونه لېږل اونوری متفرقه چاری دلومړۍ څانګې وظیفه ده، سربېره په دی دهغوزده کوونکو دپچې په باب چه دزده کړې په وخت کښې په عسکری خدمت کښې خپژی اقدام کوی ، همداراز کوم زده کوونکی چه د احتیاط دظابطانو په کورس کښې دخپل شمول غوښتنه کوی او که ددغه کورس په شرایطو برابروی، دمربوطه مکاتیبو له خواددوی په نامه دسوانحو د کارت سپینه فورمه دخانه پرې لپاره موږ ته رسیږی چه دمربوط ښوونځی دستون دې کولونه وروسته بیرته مربوط مقام ته ور لیږل کېږی .

دزده کوونکو شمول ، تبدیلی (په مرکز کښې دیو ښوونځی څخه بل ښوونځی ته)، اخراج او دجواز ور کولو چاری د پلټنې په دوهمه څانګه پوری اړه لری ، برسپره پر دې دلیلیه او نهاری په برخه کښې دلیلیه ښوونځیو ته دزده کوونکو معرفی کول دد غې څانګې وظیفه ده ، هغه زده کوونکی چه دپوهنې وزارت له مربوطو ښوونځیو څخه دنورو کورسونو دشا ملپدو غوښتنه کوی ټولی چاری ئې دغه دوهمه څانګه اجرا کوی احصائیه ئې په لاندې ډول ده :

۱ - (۱۲۰) تنه دمرکز اوولایتونو دمنځنی ښوونځی دنهمو ټولګیوزده کوونکی دپوليسو عالی ښوونځی ته او (۳۰) تنه دتوپوګرافی ښوونځی ته معرفی شوی دی .

۲ - دولایتونو دپوهنې مدیریتونه هدایت ورکړ شوی دی چه دشپږم اونو رو ټولګیو (٤٥٠) تنه زده کوونکی دحربی ښوونځی تا کلی هیئت ته معرفی کړی، .هر کال په معمولی ډول دتا کلی پیښ له مخې دنورومسلکی ښوونځیو لپاره دولایتونو دپوهنې له مدیریتونو څخه یوشمېر زده کوونکی غوښتل کیږی چه مربوطو لیلیو ته مخکښې له دپنه ویشل شوی په لاندې ډول دی:

۱ - دابن سینا د منځنی ښوونځی لپاره (۵۰۰) تنه .
۲ - د کابل دمیخانیکی ښوونځی لپاره (۳۰) «
۳ - د صنایعو دښوونځی لپاره (۲۵) «
٤ - درحمن بابا « (۱۵۰) «
۵ - دخوشحال خان دلیسی لپاره (۱۰۰) «
٦- دبدنی اوروزنی دښو و نځی لپاره (۳۰) «
۷- د لیك او شمېر د ښوونځی لپاره (٦۰) «

پښتو ټولنه

الف - چاپ شوی آثار :

۱-ډیلی دپښتنو په وختونو کښی

۲- دجادبې قوه

۳- بر ېښنا

٤ -هغه حیوانات چه پېژنوئی

٥- املااوانشاء

٦-دپښتو ادبیاتو دتاریخ دوهم ټوك

۷- خیالی دنیا

۸- دافغانستان دځینوژبواولهجو قاموس

دثانوی تخنیك زده کو ونکی دټایپ په واسطه دمخابرې په حال کښی

ب - چاپ ته تیار کتابونه

۱- دسېرة النبوی « ص » دریم اوڅلورم ټوك

۲- داحمد شاه بابا شهنامه چه دلندن دبرټش موزیم څخه فوټو گرافی شوې ده .

۳- دو یلهلم تل (ترجمه)
٤- زوړ سړی او سیند (ترجمه)
٥- دحشراتو تولنه (ترجمه)
٦- شخصیت څنګه وده کوی (ترجمه)
ج- ترترجمې اوتا لیف لاند ی کتابونه :
۱- د فلسفې تار یخ
۲- دتمد ن قهر مانان
۳- انګلیسی په پښتو ډ کشنری
٤-دخارجیانولپاره پښتو په لاتین خود آموز

دتاریخ تولنه

چاپ شوی آثار :

۱- په پښتو دافغانستان دتاریخ ددوهم جلد نوی کپد ه، دتاریخ تو لنه غواړی چه خپل آثار په فارسی اوهم پښتو خپاره کړی په پښتو دافغانستان دتاریخ دوهم جلد خپورشوی اوصحا فی ئی کپدله دبد ه مرغه ددولتی مطبعې دسوزل کید و سره وسو ، په ۳۸ کال کښی ددغه کتاب په بیا خپرولو اقدام وشوچه تقریباً (۷۰۰) پانې دی او(٥۰۰) پانې ئی خپړشوی دی .

۲- په افغانستان کښی داسلام خپر یدلورساله ، سبز کال دافغانستان دتاریخ دریم جلد لومړی فصل دښاغلی غبار په قلم خپورشوی ، د آثاروپه پښتو کولو کښی هم اقدام وشو ، دغه رساله په ۳۸ کال کښی دپوهنی په مطبعه کښی خپره شوه .

۳- د کابل بالاحصاردوهم جلد:د کابل بالاحصاردوم جلد په (۱٥۷) پانو کښی ددولتی مطبعې دسوزلوپه پیښه کښی له منځه ولاړ ، په ۳۸ کال کښی یی بیا خپر یدو ته ا قدام و شو ، د مهمی برخی لیکل اوخپریدهئی دوام لـری .

٤- د کابل مزارات:دښاغلی محمد ابراهیم خلیل تالیف داسی کتاب دی چه د کابل دشا وخوا مز ا رو نه معر فی کوی .

٥ - د کر ت ال اوچنګیزاحفاد دوه کتابونه دی چه ښاغلی محمد اسمعیل مبلغ او دادبیاتو د پوهنځی استاد ښا غلی میرحسین شاه لیکلی دی په۳۸ کال کښی د آریا نا په مجله کښی ددواړو خپرول پای ته رسیدلی دی.

٦ـ د شاه شجاع د احکامو د ثبتولو د دفتر او فرمانونه: دغه دوه قلمی گران اثار د آریانا په مجله کښی خپر ېږی ، په ۳۸ کال کښی ئی د خپر و لو کار شروع شوی او دوام لری . د غه دوه کتابونه د شاه شجاع د سلطنت د دوهمی د وری په دوورو روستنیو کلونو ، اود دغه پاچا د اداری پر ډول او دانګلیس سره د ده په تعلقاتو روښانئی اچوی.

۷ ـ د ر جا لو ا و تا ر یخی پېښو کتا ب په پښتو هم تر جمه شو ی ، خپر ېد ه ئی په ۳۸ کال کښی شروع او دوام لری.

د موز یم ولوی مدیریت او د لرغونو آثار و ساتنه:

د هنری او تاریخی آثارو د غونډولو او ساتنی له کبله چه د دغی خاوری د تېر شوی تمد ن څرګندوی دی د پوهنی وزارت د موزیمو د لوی مدیریت د تشکیلا تو د پراختیا لپاره لوړو مقاماتو ته پیشهاد ونه وړاندی کړل ، د هغوله مخی د اسی وشول چه د موزیمو لوی مدیریت دی (د افغانستان د موزیمو او د لرغونو آثارو د ساتنو لوی مدیریت) په نامه یادشی ، او د هیواد د تاریخی مو زیمو د چا رو او د لرغونو آثارو د ساتنی وارسی دی و کړی، د نویو تشکیلاتو له مخی د غه مدیریت یو تن لوی مدیر، یو تن مرستیال او څو مد یریتونه لری د د غه مدیریت مهمی څانګی او اصلی وظیفې دادی :

۱ ـ د موزیم داری ـ څا نګه : د تحقیق ثبت، د کشف شویو آثارو طبقه بندی او د هغو ساتنه، د رپوټ ، کتلا ګ او نورو خپرونه د دغی څانګی له علمی کار ونو څخه دی .

۲ ـ د حفریا تو څانګه: د حفریاتو مربوطی چارې، د خارجی هیئتو او د هغود نورو چارو وارسی د غه څانګه پوری اړه لری ،

۳ ـ د موزیمو او د لر غونو آثارو د ساتنی څانګه : د ولایتو د مو زیمو تنظیم ، پلټنه او ترتیب او د لر غونو شیانو ساتنه د دغه مدیریت و ظیفه ده .

٤ ـ د تخنیک څانګه : د مو زیم د شیا نو ترمیم ، د علمی کتنو او د موقتی او دائمی ننداره و د ښکلا په غرض د موزیم د ساما نو عکس اخستل او نور د دغی څانګی وظیفې دی .

٥ ـ کتابځی او نشریات : د قلمی کتابو ترتیب او تصنیف ، د هغولو اوسنیو او پخو انیو مد ار کو او نشریاتو غونډول چه د افغانستان په باب لیکل شوی او یا خپاره شوی وی د دغی څانګی وظیفه ده.

په لاندی ډول د دغو څانګو فعالیت په لنډ ډول لیکل کېږی :

د موزیم داری ـ په څانګه کښی باید وویل شی چه د غو څو میاشتو کښی د منډ یګک د (۳۰۰۰) قلمو سامانو اساسی نمره لیکل شوې په کتاب کښی داخل او په ډیپو ګانو کښی مرتب اینبودل شوی دی ، او هم د بګرام د شیا نو پنځه سوه کارتونه په علمی ډول تیار شوی دی .

دموز یمو اوتاریخی شیانو د سا تلو دڅانگی په باب لیکل کېږی : دولایتوموزیمونه چه مخکښی لهدېنه دښا روالی یامطبو عاتوتر اثر لاندی وه، اوس ئې مر بوطی چاری دموزیمو اولر غونو آثارو دساتنی پهلوی مدیریت پوری اړه لری . لکه چه دهرولایت اواعلی حکو مت لپاره دموزیم دیویو ماموریت پېش بینی شوې ده ، دولایتو نودمو زیمو سامانونه او شیان دیوه هیئت پهواسطهموجودیشوی اویو نقل ئې د کابل موزیم پهمخصوصهدوسیه کښی ایښودلشوی دی.

دحفریاتو دڅانگی پهباب وایوچهتېر کال پهدووځایو (سرخ کوتل اوغزنی) کښی حفریات وشول :

الف ـ سرخ کوتل: دحفریاتو پهلسمهدوره کښی چهد۳۸ کال دوزی څخهدلړم ترمیاشتی پوری جاری وه هغه آبده چهدسرخ کوتل دلوی معبددختیځ جناح پرڅو که اویوه برخهئی دلوی سړك لاندی وه، پلټنه پکښی وشوه، فرانسوی هیئت یوه څاه وموند لهچه قطرئې(٤) مترؤ ډبرینی زینی ئی دننهځړول شوی اودڅاهژوروالی لس مترؤ.

دسرخ کوتل دحفریاتو دنهمی دورې پهوخت کښی دمعبدپهډبرینوزینو کښی(۹)دانی لیکل شوی ډبری کشف شوې پدغهدوره کښی نوری(٤٤) لیکل شوی ډبری هم کشف شوی،غالب گمان دادی چهدغهلیکل شوی ډبری ددوړ لویو کتیبو برخی دی چهپردیوال نصب شوی وې،پهسرخ کوتل کښی دحفریاتو یوولسمه دوره د ۳۹ کال د غوئی په میاشت کښی شروع اود چنگاښ ترڅوور ځو پوری ئی دوام درلود.

ب ـ غزنی: دغزنی دحفریاتو دریمهدوره دتېر کال دزمری پهمیاشت کښی شروع شوې دلړم ترمیاشتی پوری ئی دوام درلود . حفریات په دوو نکتو کښی وشوه یو د سلطان ابراهیم زیارت ته نژدې چهدغزنوی دورې لهوداینو څخهده، پدغه دوره کښی اصلی هدف ددغی ودانی دپلان تا کلؤ د کار په وخت کښی(٤٢)دمرمروښکلی اولیکل شوی لوحې «دپیزارې »پهډول چهددیوال په کښته برخه کښی نصب وی وموندل شوې.

بل پریوه غونډۍ حفریات وشوه دغهغونډۍ دسردار دغونډۍ پهنامه یادېږی چهپه یومهم ځای کښی دغزنی دښار اوروضی ترمنځ پرتهده دحفریاتو پهنتیجه کښی یولړ ستوپې موندل شوی چه د کوشانی دورې څخه وې، یو لدغو ستوپو څخه چهپهپورتنۍ برخه کښی ودانی شوی وی دایتالوی هیئت پهنظریه دافغانستان له ستروستوپو څخهشمېرل کېږی.

تصادفی اکتشافات: دتېر کال په دوهم نمیی کښی د غزنوی اوسلجوقی عصرونو (۱۷٦) دانې دینارونهدهمهغه عصردیو شمېر گانوسرهدقندوز لهچار درې څخه نابېره وموندل شول. ددغوسکو طبقهبندی داسی کیدای شی:

دموز یمو اوتاریخی شیانو د سا تلو دځانګی په باب لیکل کېږی : دولایتوموزیمونه چه مخکښې له‌دې‌نه دښا روالی یامطبو عاتوتر اثر لاندی وه، اوس ئې‌مر بوطی چاری دموزیمو اولر غونو آثارو دساتنی په‌لوی مدیریت پوری اړه‌لری . لکه چه دهرولایت اواعلی چکو مت لپاره دموزیم دیویو ماموریت پیش بینی شوې ده ، دولایتو نودمو زیمو سامانونه او شیان دیوه هیئت‌په‌واسطه‌موجودی‌شوی‌اویو نقل ئې‌د کابل‌موزیم [redacted] وصه‌دوسیه کښی‌ایښودل‌شوی‌دی.

دحفریاتو دځانګی‌په‌باب وایوچه‌تپر کال په‌دووځایو (سرخ کوتل اوغزنی) کښی‌حفریات وشول :

الف‌ـسرخ کوتل:دحفریاتوپه‌لسمه‌دوره کښی چه‌د۳۸ کال دوزی څخه‌دلړم ترمیاشتی پوری جاری‌وه هغه آبده چه‌دسرخ کوتل‌دلوی معبدډختیځ جناح پرځو که اویوه‌برخه‌ئی‌دلوی سړک لاندی‌وه،پلټنه‌پکښی‌وشوه، فرانسوی‌هیئت‌یوه‌ځاه ومونډ له‌چه قطرئې(٤) مترؤ پربنی زینی ئی دننه‌ځړول شوی اودځاه‌ژورو الی‌لس‌مترؤ.

دسرخ کوتل‌دحفریاتو دنهمی‌دورې په‌وخت کښی دمعبدپه‌پربنوزینو کښی(۹)دانی لیکل‌شوی ډبری کشف شوې‌پدغه‌دوره کښی‌نوری(٤٤) لیکل‌شوی‌ډبری هم کشف‌شوی،غالب گمان‌دا‌دی چه‌دغه‌لیکل شوی‌ډبری ددوولوپو کتیبو برخی‌دی چه‌پردیوال نصب‌شوی‌وې،په‌سرخ کوتل کښی دحفریاتو یوولسمه دوره‌د ۳۹ کال‌د غوئی‌په میاشت کښی‌شروع اوډ چنګاش‌ترځوور ځو پوری ئی‌دوام‌درلود.

ب‌ـغزنی:دغزنی‌دحفریاتودریمه‌دوره‌دتپر کال‌دزمری‌په‌میاشت کښی‌شروع شوې‌دلړم‌ترمیاشتی پوری‌ئی دوام درلود . حفریات په دوو نکتو کښی وشوه یو د سلطان ابراهیم زیارت ته نژدې چه‌دغزنوی‌دورې له‌ودانیو څخه‌ده،پدغه دوره کښی اصلی‌هدف ددغی‌ودانی‌د‌پلان‌تاکلو د کار په وخت کښی(٤٢)دمرمرو ښکلی‌اولیکل‌شوی‌لوحې‌دپیزارې ،په‌پول‌چه‌ددیوال‌په کښته‌برخه کښی نصب‌وی ومونډل‌شوې.

بل‌پربوه‌غونډی‌ـ حفریات‌وشوه دغه‌غونډی‌ـدسردار دغونډی‌ـپه‌نامه‌یادېږی چه‌په یومهم ځای کښی دغزنی دښار‌اوروضی‌ترمنځ پرته‌ده دحفریاتو په‌نتیجه کښی یولړ ستوپې مونډل شوی چه د کوشانی دورې څخه وې، یو‌لدغو ستوپوڅخه چه‌پورتنۍ برخه کښی‌ودانی شوی‌وی‌دایتالوی هیئت په‌نظریه دافغانستان‌له ستروستوپو څخه‌شمېرل کېږی.

تصادفی اکتشافات:دتپر کال په دوهم‌نمبر کښی‌د غزنوی اوسلجوقی عصرونو (۱۷٦) دانې دینارونه‌دهمهغه عصردیو شمېر ګانوسره‌دقندوز له‌چار درې څخه نابیر ه‌ومونډل شول. ددغوسکو طبقه‌بندی داسی کیدای شی:

یوه دانه دطغرل سکه، (۱۷) دانې دفرخزادسکې (۱۰۰) دانی دسلطان ابراهیم سکې، (٥٤) دانې دالپ ارسلان سکې، شونوری سکې و نه پېژندل شوی. ددغو سکو څخه څرګنده پېښی چه د طغرل پلاس دغزنوی تخت غصبېده اودفرخزاد جلوس په (٤٤٣) کال کښی ؤنه په (٤٤٤) کال کښی، چه تاریخی کتابونو ثبت کړی دی. پدې معنی چه په غزنی کښی وهل شوی دطغرل سکه او په غزنی کښی وهل شوی دفرخ زادسکه په (٤٤٣) کال کښی وهل شوی وی دغه سکی دغزنوی پاچهانو پرعصر رو ښنائی اچوی، دغه رنګه دالپ ارسلان سکې د کابل په موزیم کښی نه وې اوپدې سره دموزیم تاریخی سکی زیاتی شوې.

دوهم داؤ چه یوډ برین صقیلی تبرنابېره وموندل شو، ددره نورځخه لاس ته راغی، واقعاً یوه ستره نمونه ده خودتحقیق له کبله بل تبرونه موندل شوداسی اتکل کولی شوچه هغه به دبل ځای څخه دره نو رته راوړل شوی وی.

دریم تصادفی کشف یوه بودائی صحنه ده چه دشیست په ډبره کښی کیندل شوی بود اته یوه ډله تحفه و رکونکی دسو غات وړاندی کولو په حال کښی څرګنده وی، دسو غات وړاندی کونکو جامه د کوشانی دورې دهغه وخت دمحلی جامې نمایندګی کوی.

دغه ډبره د کلکان دعلا قداری دا غاسرای دشا وخوا په خواجه بیل کښی موندل شوې ده کتابځی د قلمی نسخو کتلاګ تیارشوی دی، تراوسه د (۳۰۰۰) کتابونو عنوانونه غونډ شوی او د کتابونو درانیولو دپاره خارج ته استول شوی دی، دتخنیک په شق کښی دمنډیګک شیونه ترمیم اوعکسونه اخستل شوی دی، د اشیا فوټو یشن په لګښت د کابل موزیم دوه تنه غړی دیوه کال دپاره دموزیم په شق کښی سویس ته لېږل شوی دی. دغه رنګه ددغی مؤسسې په مرسته یوشمېر کتابونه دموزیم داری په بیلو بیلو هنری او کلتوری موضوعاتو کښی د کابل موزیم درې تنه غړو داستفادې دپاره تهیه شوی دی په نظر کښی دی چه د کابل موزیم درې تنه ترمیم کونکی ددغی مؤسسې په لګښت خارج ته ولېږل شی.

آریانا دائرة المعارف :

د آریانا دائرة المعارف علمی ټولنی تپر کال دغه چاری سرته رسولی دی :

۱ ـ دافغانستان دجغرافیوی قاموس دریم جلد چه د «ش» له توری څخه شروع اردم» په توری ختمېږی، ۲۸۲۸ محلی عنوانونه او ٤٩٤ پانی لری، خپورشوی او استفاده ځنی کېږی.

۲ ـ دافغانستان دجغرافیوی قاموس دځلرم جلد خپرول چه دقاموس وروستنی جلد دی.

۳ - دفارسی آر یانا دائرة المعارف دشپارسمی برخی چاپېدل چه دوه سوه پانې او ٤٠٤ بیل بیل عنوانونه لری .

٤ - د(ب) او(پ) عنوانونه او ارتیکلونه که محلی وی او که خارجی عنوانونه ، نومونه اونخبنی (علمی اوغیر علمی) ، اته سوه پانې بشپړی شوی دی .

٥ - د پښتو برخه :

څلور سوه پانې دپښتومضمونونه تر او سه پوری تهیه شوی دی ؛ په راتلونکی کال کښی به دپښتو آریانا دائرة المعارف څلرم جلد شروع شی .

دخارجی ارتباط مدیریت

سبز کال دلړم په میاشت کښی په پاریس کښی د یونسکو یوولسم لوی کنفرانس کېږی ، دغه څانګه له اوس څخه د کنفرانس پانې تهیه کوی ، څه موده مخکښی ئې دتربیتی ، علمی او کلتوری فعالیتونو رپوټ په پاریس کښی دمؤسسې مرکزته ولېږه ،چه یونسکو په مخصوص شکل غږښتی ؤ.

پدغه موده کښی دغړوهیوادو دارتباط د دفتر د یونسکو دوه تنه غړی کابل ته راغلی اودیونسکوداوسنی اور اتلونکی پروګرامونوپه شا وخوا کښی ئی خبری اتری وکړې ، هغو پدې ترڅ کی د پوهنی له مسؤلو کسانوسره لیدلی او په بیلوبیلو پروژو کښی ئی د یونسکو دمتخصصینو فعالیتونه وکتل .

په اوسنی وخت کښی دیونسکو دغه مرستی دافغانستان سره جاری دی :

۱-درې تنه متخصصین دقند هارپه میخانیکی ښوونځی کښی.

۲- دیونسکو دهیئت رئیس چه پدې ترڅ کښی په ابتدائی اوثانوی ښوونځیو کښی دسا ینس دتدریسی مشاورپه څیث کار کوی .

۳ - په پوهنتون کښی دیوتن متخصص له خواد سا ینس تد ریس ، ژرپه یو بل متخصص هم کابل ته راشی .

٤ - دمطبعې متخصص دسبز کال دغوئی دمیاشتی ترپایه پوری خد مت وکړ .

٥ - د آرت متخصص دسبز کال له لومړی سرڅخه کابل ته راغلی دی .

دپوهنی وزارت ددرسی کتابو په هغه نندارتون کښی برخه و ا خستله چه په نوی ز یلا نه کښی دیونسکودملی کمیسیون له خواجوړشوی ؤاوهغه هیوادته ئی یوشمېردرسی کتابونه ولېږل.

دغه رنګه دمرستی د کوپونوله پیسو څخه چه د ۳۷ کال په پای کښی دجاپان دځینو عرفانی مؤسسوله خوا موږ ته رسېدلی وې د «قو تو کا پینګ» یوه پایه ماشین او مخصوص کاغذ رانیول شوی دی.

په بین المللی تولنو کښی (کنفرانسو اوسیمینارو) ګډون:

۱ـ داجباری ابتدائی تعلیماتوسیمینارچه سبز کال دیونسکوله خواپه کراچی کښی جوړ شوی وو د افغانستان له خوا په هغه کښی ډاکتر روان فرهادی ګډون کړی وو، په دغه سمینار کښی داداري، پلان جوړولو، ودانیو، اودښوونکودر وزلوپه باب خبری اتری وشوی. داسی اټکل شوی دی چه په نړۍ کښی که د بې وسلې کولو مسئله حل شی په را تلونکو شلو کلو کښی به ددغه مقصد دپاره ۸۰ بلیون ډالره خرڅ شی

۲ـ دښوونې او روزنې دوه ویشتم کنفرانس

دپوهنې وزارت پخواهم پدغه کنفرانس کښی ګډون کړی وو په ۳۸ کال کښی ډاکتر محمد حیدر دمسلکی تدریساتو رئیس اوډاکتر محمد اکرم دټا نوی تدریسا تو رئیس د پوهنې دنمایندګانو په‌حیث ګډون و کړ ددغه کنفرانس موضوعات داوو:

۱ ـ دابتدائی ښوونځیو ددرسی کتابونو دټاکلو ترتیب اواستفاده

۲ ـ د تخنیکی پرسونل روزنه

۳ ـ په ۱۹۵۸ ـ ۱۹۵۹ کال کښی دپوهنې دپرمختګ ر پوټ

٤ ـ دمسلکی اوتخنیکی تعلیماتودادارۍ هیئت‌په‌ور کشاپ کښی ګډون

پەدغه سیمینار کښی‌چه‌د اسیادجنوب ختیځ دهیوادو دپاره‌د کار او کار کونکی دمؤسسی او دجاپان دیونسکو دملی کمیسیون له‌خوا جوړ شوی وو دپوهنې وزارت له خوا ښاغلی محمد نسیم دټانوئی تخنیک پخوانی مدیر ګډون‌پکښی کړی وو دافغانستان نماینده‌ددغه‌سیمینار رئیس په‌حیث وټاکل شو او پدغو لاندی موضوعاتو کښی خبری اتری وشوې

الف ـ دمسلکی اوتخنیکی‌تعلیماتو په‌منځ کښی رابطه.

ب ـ دهیوادوانکشاف له مخی د کار او کار کوونکو نفر یوته اړتیا

ج ـ دپوهنې دپرو ګرامو نوترتیب او بیا کتنه

د ـ په‌مسلکی او تخنیکی تعلیماتو کښی لارښونه

س ـ دزده کونکو کنترول اوټاکل اومسلکی لارښونه

ص ـ مسلکی او تخنیکی ښوونځیوته دودانیو په ګډون سامانونه اولوا زم.

ظ-دزده کوونکواوښوو نکوبین المللی تبادله:

ع-دمسلکی اوتخنیکی تعلیماتو راتلونکی انکشاف .

٤ - دترك اواسلامی صنایعو پهلومړی بین المللي کنفرانس کښی گډون :

د۱۹۵۹ کال د اکتوبر په میاشت کښی دغه کنفرانس دانقری دپوهنتون له خوا جوړشود پوهنی وزارت تدریسی معین ښاغلی محمد انس په هغه کښی د کتونکی په حیث گډون وکړ، پیلو پیلو هیوادونو څخه بین المللی پوهانو گډون پکښی کړی وُ تر کی، انگلیسی، فرانسوی اوالمانی دځلور ژبی ددغی کنگری در سمې ژبو په حیث و پیژندل شوی دغه رنگه په فارسی اوعربی ژبو کښی داسلامی کتابو او کتیبو د هنری آثارو تدقیق ته زیاته اړتیا ولیدله شوه.

پروفیسر تو چی پدغه مجلس کښی دغز نوی دوری دصنایعو دتاریخ په باب یوه خطا به ورکړه په قونیه کښی افغانی کتونکی دمولانا جلال الدین رومی اوپه اسلامی کلتور کښی دافغانستان دبرخی اخستولو په باب وینا وکړه هغه خپرونی چه دمنارجام اوغزنوی صنایعو په باب وشوی دصنایعودتاریخ پوهانو خوښی کړی.

ه-دختیځ اولویدیځ د کلتوری ارزش اوتفهیم سیمینار:

دختیځ او لویدیځ دثقافتی ارزش دمقابله تقدیر له مخی دښوونځیو دنشریاتو استعمال لپاره د بین المللی حسن تفاهم په تامین کښی دیونسکو له مهموهدفونو څخه دی که چیرته نه شی دد غه مقصد لپاره دیونسکو لویه پروژه جوړه شوی ده

لسم عمومی کنفرانس دا فیصله کړه چه دختیځ اولویدیځ دثقافتی ارزشود متقابله تقدیر لپاره دی دښوونځیو دنشریاتو دسهم دتدقیق سیمینار جوړشی، اوداسی وسایل ولټوی چه دغه تقدیر پراختیاو مومی ددغه مقصد لپاره دسږ کال په فروری کښی دنوی زیلانډ په مرکز ویلنګټن کښی دیونسکو او نوی زیلانډ دحکومت له خوا په گډه یو سیمینار جوړشو، په هغه کښی (۲۷) هیوادونو او څینو بین المللی موسسو گډون کړی وُ ، چه د افغانستان د پوهنی وزارت له خوا ښاغلی غلام علی آئین ددارالمعلمینو پخوانی مدیر گډون پکښی وکړ.

٦ - دیونسکو دوهم منطقوی کنفرانس :

دغه کنفرانس دفلپین دیونسکو دملی کمیسیون، فلپین دحکومت اویونسکو له خوا دسږ کال دجنوری په میاشت کښی د آسیا دجنوب څنیځو هیوادو دپاره جوړشو .

۷ - امریکی ته عرفانی هیئت :

دپوهنی یوشپږ کسیزهیئت دپوهنتون دلیک دځانګی دمدیراو دپوهنی دخارجه ارتباط دمدیریت

د پخوانی غړی ښاغلی محمد یونس سکندر زاده په مشرۍ د امریکی د متحده ایالتو د اطلاعاتو دسرویس په بلنه دملګرو ملتو موسسه د هغه هیواد علمی، کلتوری او فرهنګی موسسی او ځینی ایالتونه وګرځل.

ښاغلی محمد اکبر روشنضمیر، د عرفان د مجلې مدیر، ښاغلی محمد سرور همایون د آریانا د مجلی مدیر، ښاغلی ګل احمد فرید د پوهنی د کتابځی مدیر، ښاغلی دین محمد د تالیف او ترجمې مدیر او ښاغلی محمد حسن کاکړ د کابل مجلې مدیر د دغه هیئت غړي وو.

۸ - عراق ته عرفانی هیئت :

د عراق د حکومت په بلنه یو پنځه کسیز هیئت د مطبوعاتو د ریاست د پوهنی د نداري د آمر ښاغلی عبدالرشید لطیفی په مشرۍ سبز کال د غبرګولی په میاشت کښی هغه هیواد ته ولاړ، او کلتوری فرهنګی او علمی موسسې ئی وګرځلې.

د ثانوی تخنیک زده کوونکی د موټرو په ورکشاب کښی د موټرو عرابه ترمیموی

ښاغلی محمد اسحق وطب پوهاند ، ډاکټر سیف الرحمن صمدی دساینس‌دپوهنځی‌پوهنوی انجنیراحمد شاه‌د کانو اوصنایعودوزارت له خوا ، او ښاغلی محمد شا ه ار شاد وهیواد مدیرددغه هیئت غړی‌وو .

۹ ـ شوروی اتحاد ته عر فانی هیئت :

دشوروی‌اتحاددپو هنی وزارت‌په بلنه یوځلور کسیزهیئت‌سبز کال په‌غبر گولی کښی‌دپوهنی دوزیردو کتور پوپل‌په مشری دهغه هیو ادعرفانی ، کلتوری‌اوعلمی مؤسسې‌و کتلې ، دابتدائی تدریسا تو رئیس ښاغلی محمد آصف ما یل ،دمسلکی‌تدریساتو رئیس ډاکتر محمد حیدر او دساینس دپوهنځی رئیس ډاکتر کا کړ د دغه‌هیئت غړی‌وو .

دفیلوشپ اوسکالر شپ چاری :

له‌څو کلوراهیسی دارتباط مدیریت دفیلوشپ او سکالرشپ‌دمر کزی جر گه گډه د د فتر په حیث کار کوی دتپرو کلو دتعلیمی بورسو څخه زیاته گټه اخستل شوی په ۳۸ کال کښی د د غه وزارت اوپوهنتون دفیلوشپ او سکالرشپ شمېر (٤۲) تنوته رسېږی.

متفرقه‌چاری:

۱ ـ د (۱۲) تنو خارجی سکالر شپوسره مرسته وشوه

۲ ـ د (۳۲) تنو په‌استخدام کښی‌موافقه شوې‌دځلور تنودوره اوزده اودوه تنه‌مسترد شول .

۳ ـ دهر کال په‌پول د۵۹ کال‌په‌اکتوبر کښی‌دملګروملتودځورلسم‌تلین‌مراسم‌دپوهنی‌وزارت اوپوهنتون‌له‌خوا په افغانستان کښی اجرا شول .

دافغا نستان اوترکیې ترمنځ فرهنګی موافقه :

دنومبر په(۷)نېټه په انقره کښی دافغانستان لوی‌سفیر اودترکیې دبهرنیو چارو وزیر زورلوترمنځ دهغه هیواد په‌خارجه وزارت کښی‌یو کلتوری‌تړون‌وشو. دپوهنی‌وزارت تدریسی معین ډاکتر محمد انس دافغانستان له‌خوا دتړون په‌مراسمو کښی د ګډون دپاره لېږل شوی ؤ دغه‌تړون دملګروملتو دمنشور اودیونسکو دپرینسیپو له مخی ددواړو وهیواد و په منځ کښی فرهنګی مرسته او متقابله‌حسن تفاهم‌زیا توی .

دپوهنی‌سرطبابت

دمحرقې اوپا راتیفو دناروغیو دمخ نیوی دپاره د۳۶ کال په سر کښی دروغتیا د وزارت په‌واسطه دمحرقی ضد وا کسین تهیه شو ل او دپو هنی در وغتون دفنی پر سو نل په و ا سطه اودعلی آباد دروغتیا دمؤ سسو په مرسته په ۳۹ کال کښی ستنی ووهل شو ي .

ځینی نمیګړ تیاوی چه در وغتون په مخکی ودانۍ کی د عصری تشناب او د غا ښو د سرویسود کوټو ترمنځ داو بودنل اوټانک دندر اودلو په نسبت موجودی وې، لیری او بشپړی شوې

هغه زده کونکی چه دولا یتونو څخه دپوهنی روغتون ته داساسی تداوی لپاره معرفی شوی وو په ممکنو وسیلو سره ئې تداوی وشول . ددې لپاره چه دزده کونکو اساسی معاینه وشی دزده کونکود کارتو او صحی معاینو په تهیه کولو کښی اقدام وشو ، هره ورځ یو زیات شمیر زده کونکی په مرکزی معاینه ځی کښی معاینه شوی اودروغتیا دځرنګوالی په باب ئې دمتخصص له خواپد غو کارتو نو توضیح شوې ده .

په ۳۹ کال کښی دپوهنی سر طبابت (۱٦) زر وتنو هلکانو او نجو نوزده کو نکو ته د کوی ستنی وهلی دی .

ددې لپاره چه دسر طبابت له صحی او بو څخه استفاده وشی، عصری څاه کښله شوې اودبریښنا بمبه هم لری.

تېر کال دتوبر کلوز فنی هیئت په ۲۰ زرو تنو (هلکانو اونجونو) زده کونکو باندی توبر کولین تطبیق کړه چه په ډېرو کسانو کښی دما نتو دتعامل په مقا بل کښی منفی نتیجه واخستله شوه اوو روسته د (بی ، سی ، جی) ستنی ورو وهل شوې پدې ډول دتو بر کلو ز دناروغۍ په مقابل کښی شپږ کاله معافی ور کړه شوه .

د پوهنی سپورټ : دسپورټ لوی مدیر یت په ښوونځیو کښی د سپورټ د ا نکشا ف په باب دغه اقدامونه کړی دی:

الف ـ دپوهنی دزده کونکو درسم ګذشت په مخصوصه ورځ (۵۵۰۰) تنو ګډون و کړ، چه جامې لوحې او نوری اړتیاوی دمخه دغه مدیریت ورته تهیه اوویشلی اودتمرین زمینه ورته برابره شوې وه.

ب ـ دپوهنی دها کی دهغه ټیم و ارسی او مرسته ئې ورسره و کړه چه دهند دها کی دټیم او دمتحد عربی جمهوریت دټیم سره ئی لوبی و کړې.

دپوهنی درسمی اتلتیک دتور نمنټ تیاری دسپورټ دلوی مدیریت له خواشوې چه د۳۸ کال دتلی په (۷) نېټه شروع او نتیجه ئې داده :

الف ـ د(۱۰۰) مترو ځغاستی په لوبو کښی داستقلال لیسه لمړی ، د غازی لیسه دوهم اوحبیبیه دریم لمبر وپیژندل شوه.

ب ـ د(۳۰۰۰) مترو ځغاستی په لوبو کښی دنجات لیسه لومړی د تجارت ښوونځی دو هم اودنجات لیسه دریم لمبر شوه .

بزکشی دهیواد دشمالی سیمو ملی او باستانـی سپو رت

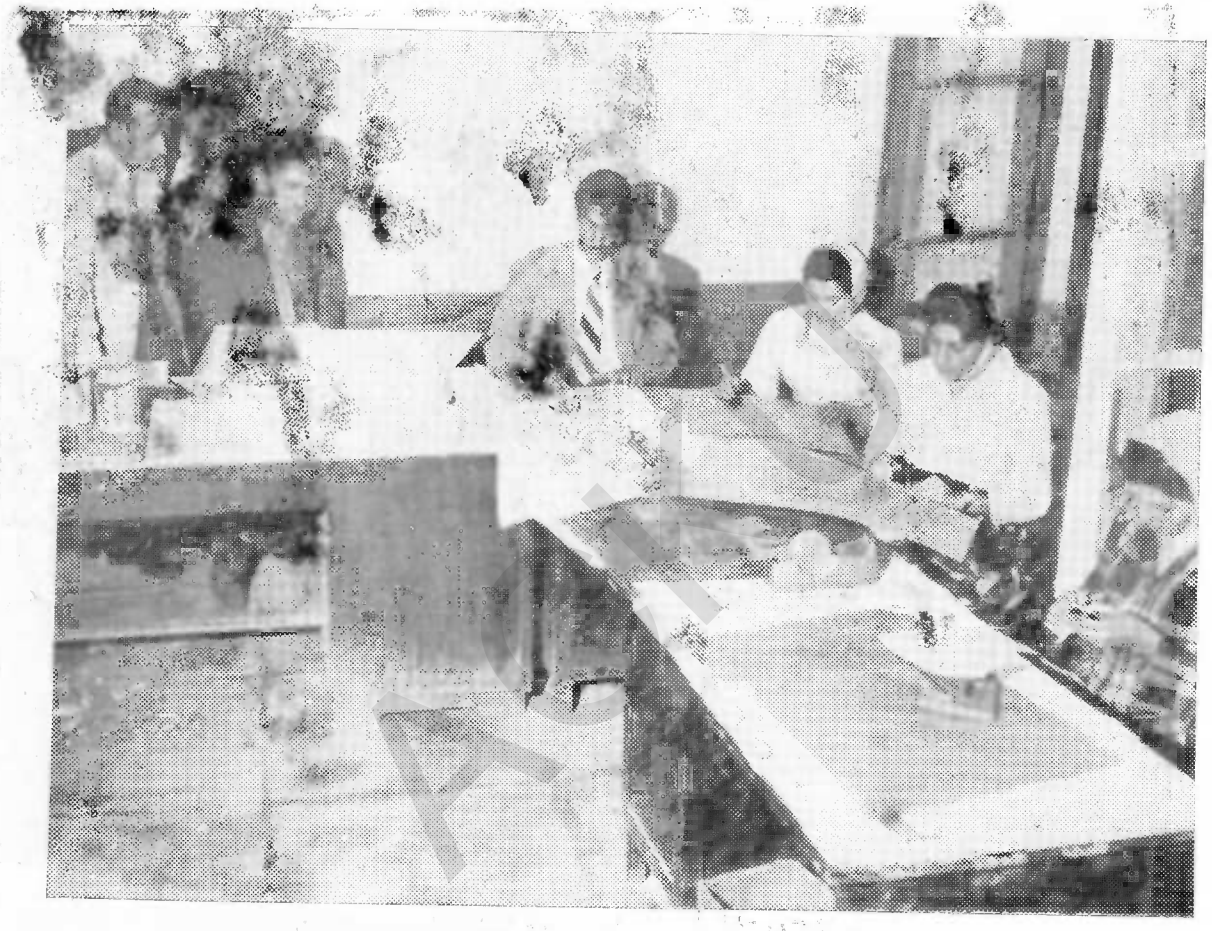

د پوهنی د اساسی تعلیماتو دلو از مود نهیه کولو څانګه

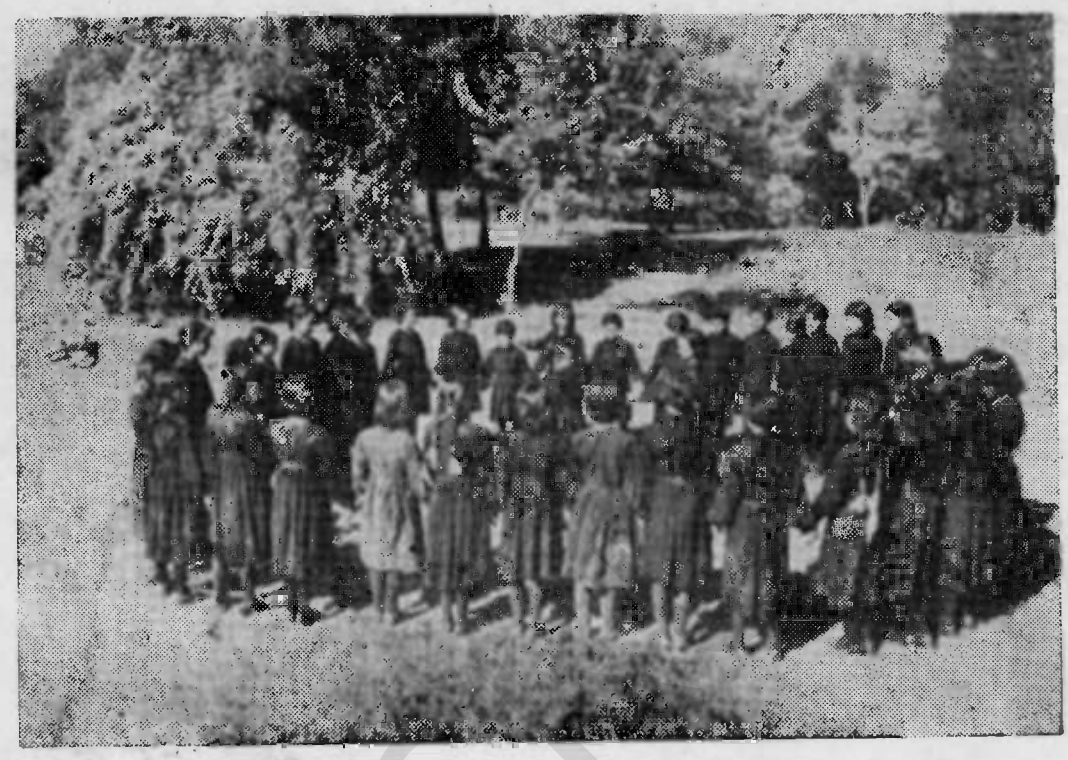

دسپورټ په ډګر کښې دابتدائی ښوونځی یوټولګی زده کوونکی

ج - د (٤ × ٤٠٠) ر یلی ځغاستی په لوبه کښې د نجات لیسه لو مړی ، حبیبیه دو هم اودغازی لیسه دریم لمبر شول .

د ـ د (٨٠٠) مترو ځغاستی په لوبه کښې د نجات لیسه لمړی لمبر ، د تجارت ښو و نځی دوهم اودریم لمبر شول.

هـ د (٤٠٠) مترو ځغاستی په لوبو کښې د حبیبیی لیسه لمړی اودوهم اود نجات لیسه دریم لمبر شول.

و ـ د (١٥٠٠) مترو په ځغاسته کښې د نجات لیسه لومړی لمبر ، د تجارت ښوو نځی دو هم او د غازی لیسه دریم لمبر شول .

ز ـ د (٤٠٠٠) مترو بایسکل ځغلولو په لوبو کښې د حبیبیی لیسه لومړی ، داستقلال لیسه دوهم اودغازی لیسه دریم لمبر شول .

ح - د (٢٠٠) مترو ځغاستی په لوبه کښې د غازی لیسه لمړی ، د تجارت ښوو نځی دوهم او د نجات لیسه دریم لمبر شول.

ط ـ د (۲۰۰۰) مترو باسیکل ځغلولو په لوبه کښې داستقلال لیسه لمړی ، د حبیبیې لیسه دوهم اودغازی لیسه دریم لمبر شول .

ی ـ د (۵۰۰۰) مترو ځغاستې په لوبه کښې د بدنی روزنې ښوونځی لومړی ، دنجات لیسه دوهم او دغازی لیسه دریم لمبر شول .

ك ـ د (۱۰۰۰) متره باسیکل ځغلولو په لوبه کښې د استقلال لیسه لومړی ، د حبیبیې لیسه دوهم اودغازی لیسه دریم لمبر شول .

ل ـ د (٤×۱۰۰) متره ریلی په لوبه کښې دنجات لیسه لومړی ، حبیبیه دوهم او دغازی لیسه دریم لمبر شول .

م ـ دقدم دارغور ځنګ په لوبه کښې حبیبیه لومړی ، دغازی لیسه دوهم او دنجات لیسه دریم لمبر شول .

ن ـ د لوړ غور ځنګ په لوبه کښې دنجات لیسه لمړی ، د غازی لیسه دوهم او دریم لمبر شول .

س ـ دلیرۍ غور ځنګ په لوبه کښې د نجات لیسه لومړی ، او د حبیبیې لیسه دوهم او دریم لمبر شول .

ع ـ د پوالوالۍ (نښتری غور ځنګ) په لوبه کښې حبیبیه لومړی ، دغازی لیسه دوهم اودبدنی روزنې ښوونځی دریم لمبر شول .

ف ـ د ګلولې اچولو په لوبه کښې د حبیبیې لیسه لومړی اودوهم اودثانوی تخنیک ښوونځی دریم لمبر شول .

ص ـ د ډیسک اچولو په لوبه کښې د حبیبیې لیسه لومړی دنجات لیسه دوهم اودحبیبیې لیسه دریم لمبر شول .

ق ـ د نښتری اچولو په لوبه کښې د حبیبیې لیسه لومړی ، د بدنی روزنې ښوونځی دوهم او د خوشحال خان لیسه دریم لمبر شول .

۳ ـ د پوهنې د منی تورنمنټ د ۳۸ کال د تلې په (۱۷) نېټه شروع او نتیجه ئې داده :

الف ـ د مقبال په لوبو کښې د حبیبیې لیسه د ۳۸ کال د قهرمان په حیث وپیژندل شوه .

ب ـ د هیندبال په لوبو کښې د حبیبیې لیسه د ۳۸ کال د قهرمان په حیث پیژندل شوې او دغازی لیسه دوهم لمبر شوه .

٤ ـ د آزاد اتلتیک د قهرمانۍ په تورنمنټ کښې چه د المپیک ریاست اعلان کړی و ،

میرمن حنیفه عزت دکابل دز رغونې دلیسې مرستیاله زده کوونکو ته د روغتیا دورځې په نسبت
وینانیې په حال کښې

دعلم زده کړه پر هر نر اوښځی فرض ده، پښتنی پېغلی او میرمنی هم په دغه لارکښی زیا رباسی

د پوهنې یو شمېر زده کونکو په هغه کښې گډون کړی، نتیجه ئی په لاندې ډول ده:

الف-د (۱۰۰) متره ځغاستی په لوبه کښې داستقلال په لیسه کښې په (۱۱) ثانیو کښې لومړی، دغازی لیسه په ۲ - ۲۱ ثانیو کښې دوهمه او د پوهنتون تیم په ۲ - ۲۲ ثانیو کښې دریم شو.

ب-د (۲۰۰) متره ځغاستی په لوبه کښې داستقلال لیسه په ۵-۲۳ ثانیو کښې لومړی، دغازی لیسه په ۹-۲۳ ثانیو کښې دوهمه او پوهنتون په ٤ - ٤۷ ثانیو کښې دریم شو

ج - د ٤ متره ځغاستی په لوبه کښې پوهنتون په ۲-۵۵ ثانیو کښې لومړی، او په ۱ - ۵٦ ثانیو کښې په دوهم او په ۷۵ ثانیو کښې دریم شو.

د-د (۸۰۰) متره ځغاستی په لوبه کښې پوهنتون په ۱٤-۳ دقیقو کښې لومړی د نجات لیسه په ۱۵-۲ دقیقو کښې دوهمه او (ح،پ) په ۲-۱٦-۲ دقیقو کښې دریم شو.

هـ - په (۱۵۰۰) متره ځغاسته کښې نجات په ٤٤-٤ دقیقو کښې لومړی، پوهنتون په ٦-۵۵-۵ دقیقو کښې دوهم او (ح ، پ) په ٦ - ٦ دقیقو کښې دریم شو.

و-په (۳۰۰۰) متره ځغاسته کښې پوهنتون په ۳۸-۱۰ دقیقو کښې لومړی، د بدنی روزنی ښوونځی په ۳-۳۸-۱۰ دقیقو کښې دوهم او د نجات لیسه په ۱۱ دقیقو کښې دریم لمبر شوه.

ز-د (٤×٤۰۰) متره ریلی په ځغاسته کښې د پوهنې تیم په ۷-٤۷ ثانیو کښې لومړی، پوهنتون په ۱-٤۸ ثانیو کښې دوهم او د پوهنې دوهم تیم په ۳-٤۸ ثانیو کښې دریم شو.

ح-په (۵۰۰۰) متره ځغاسته کښې پوهنتون په ۲٤-۱۸ دقیقو کښې لومړی، د بدنی روزنی ښوونځی په ٤۹-۱۸ دقیقو کښې دوهم او د نجات لیسه په ۲٦-۱۹ دقیقو کښې دریمه شوه.

ط-په (٤×٤۰۰) متره ریلی ځغاسته کښې پوهنتون په ٤۸-۳ دقیقو کښې لومړی، د پوهنې تیم په ۵۰-٤ دقیقو کښې دوهم او د پوهنې دوهم تیم په ۵ دقیقو کښې دریم شو.

ی- د نېزې په لوبه کښې د حبیبیې لیسه لومړی، د پولیسو پوهنځی دوهم او د بدنی روزنی ښوونځی دریم شو.

ك-د لوړ غورځنگ په لوبه کښې پوهنتون لومړی او دوهم او ح،پ دریم شو.

ل-د ډیسك اچولو په لوبه کښې پوهنتون لومړی او دریم او ح،پ دوهم شو.

م-د گلولی په اچولو کښې پوهنتون لومړی، دوهم او دریم شو.

ن-د لیری غورځنگ په لوبه کښې دغازی لیسه لومړی، او پوهنتون دوهم او دریم شو.

س- د قدم دار غورځنگ په لوبه کښې دغازی لیسه لومړی، پوهنتون دوهم او حبیبیه دریمه شوه.

ع-د پوالوات (د نېزې سره غورځنگ) په لوبه کښې حبیبیه لومړی، د پولیس پوهنځی دوهم او پوهنتون دریم شو.

ه ـ دا ستقلال د لیسې دستورې بو دوه نورې کـاز چه‌تیر کال شروع شوی وُ دغه چاری ئې سر ته ر سید لې دی :

الف ـ دسپورت دې ګردهوارولو او کبل اچولو کار د (۹۰) مترو په اوږدوالی او د (٦٥) مترو په پسوربشپر شو .

ب ـ د دې ګر شاوخواسې کونه چه هر ډول ځغا سته پکښې کېږی د متخصصینـو په نظر په په اساسې ډول بشپرشوی او استفاده ځنی کیږی .

ج ـ دې ګرپه ختیځه برخه کښې دهر ډول غورځېدو لپاره دریګودوه حوضونه پـه اساسی ډول دبین المللی ډګرونو داندازو له مخې بشپړ شوی او استفاده ځنی کیږی .

د ـ د (٤) مترو لوړوالی او (۱۰۰) مترو اوږدوالی په اندازه دستدیو دندانې په کانکریټ سره جوړی شوی او نورلوړوالی به ئې دعصری تشنابواود جامې اغوستلود کوټو په جوړ ېدو سره د کال تر پایه پوری بشپړ شی .

ه ـ دې ګرداحاطې کار په اساسی ډول بشپړ شوی دی .

٦ ـ سپورټ او بدنی روزنه دنجونو په ښو ونځیو کښې در سی مضمون په حیث سها ر او ماسپښین ترنهم ټولګی پوری رسمامنل شوی اودهغه دعملی کېدو پاره دغه اجراآتشوی دی :

الف ـ د مشاوری په حیث د نجونو دابتدائی ښوونځیو د سپورټ او بدنې روزنې معلمه چه درې ښاری وظیفه هم اجرا کوی استخدام او په کار ئی شروع کړې ده .

ب ـ تېر کال دمعلماتو دپاره د سپورټ او بدنی روزنی کورس جوړشو ، چه په هغه کښی لـه تو لوښوو ونځیو څخه (۱۰٥) تنومعلماتو ګډون کړی او د کورس د فراغت نه و ر وسته سبز کال په ښوونځیو کښی دسپورټ د ښوونکو په حیث وظیفه اجرا کوی .

ج ـ دنجونو دښوونځیو دپاره دسپورټ او بدنی روزنی اساسی پروګرام تیار او د هغـه لـه مخې سپورتی فعالیتونه جاری دی .

د ـ دسپورټ دمشاورپه پیشنهاددسپورټ زیات سامان اولوازم دسپورټ دلوی مدیریت له خوا دنجونو ښوو ونځیوته ویشل شو ی دی .

دپوهنې احصائیه

۱ ـ په ۳۸ او ۳۹ کال کښی دغی څانګی پخپلو عا دی چارو سر بېره چه دښوونځیو او پوهنی دأحصائې درپوټونو اوفورمو غونډول اوویشل ، اورسمی څانګو ته دلیکنو اومعلوماتولیږلدی

دیو څلو ښتم کال دجشن دترتیباتو دپاره دوزارت په لارښوونه دښوونی او روزنی دمؤسسې سره تماس کړی اوهغی څانگی ته ئې دپوهنی داحصائې بیل بیل معلومات ور کړی چه دپوهنی په غرفه کښی په ښه ډول مراجعه کونکو ته وړاندی شی، له همدې کبله گرافونه، سلائیډونه او نور دپوهنی داحصائیې له مخی دښوونی اوروزنی دمؤسسې له خوا تیار شول.

۲ - ځکه چه پنځکلن پلان پای ته رسیږی دغه څانگه دلومړی پنځه کلن پلان نتیجو اوددوهم پنځکلن پلان پیش بینی ته پاملرنه لری، لکه چه ۳۸ کال په پای کښی له ټولو ولایتو څخه دپوهنی دلومړی پلان دښوونځیو دتاسیساتو احصائیه غونډه او تیاره شوې ده.

۳ - له دې کبله چه دپوهنی وزارت دنارینو او ښځو دابتدائی اومنځنی ښوونځی، لیسې او مسلکی ښوونځیو اوپوهنځیو دفارغ التحصیلانو دشمېر څخه په راتلونکو کلونو کښی معلومات ولری دغه څانگه پدې مؤظفه شوه چه په اټکلی ډول پیش بینی وکړی، دغی څانگی تر ۱۳۴۳ کاله پوری دپوهنی دبیلو بیلو ټولگیو دداخلی شمېر له مخی دنارینو او ښځو دپوهنځیو، لیسو، منځنی، ابتدائی اومسلکی ښوونځیو دفارغ التحصیلانو اټکلی شمېر ترتیب کړی او وزارت ته ئې وړاندی کړی چه دپوهنی دپلان دبوړ ډهیئت له هغه څخه استفاده کوی.

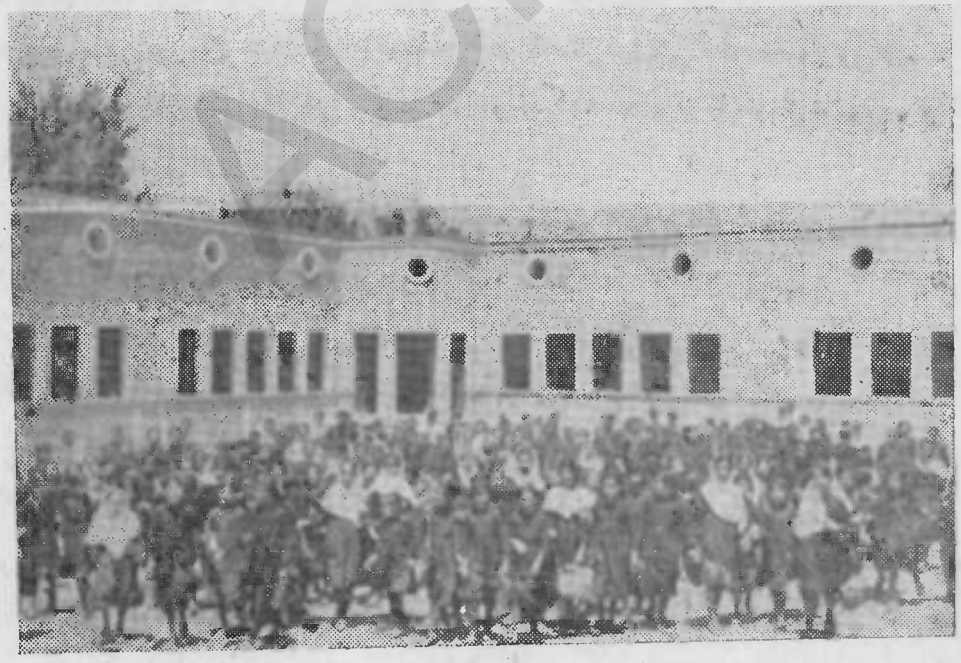

درابعه بلخی دلیسې ځینی متعلمینی په دغه لیسه کښی

دښوونکومدیریت:

دپوهنې دپرمختګ سره دښوونکوشمېرهم ورځ په ورځ زیاتېږي چه ددغه مدیریت کار ورسره دپرېږي ، د کارد آ سا نتیاله کبله دښوونکو دمدیریت چاري په دروځانګو ویشل شوی دی :

الف ـ دسوانحو دځانګې لومړې قسم :

دغه ځانګه دښو ونکود مقرري ، اوتبدیلې ، ترفیع اوتقاعد ، استعفی د بېې دمعافېدو ، مجازاتو اومکافاتو اونورو چارو په باب لازمه اجراآت کوی دغه چاري ئې سرته زسولی دی :

۱ - (۲۳۰) تنه ښوونکی دمسافرت ددو ري دبشپړېدو له مخې دیوولایت څخه بل ولایت ته تبد یل شوی دی .

۲ - (۱۱۳۷) تنه ښوونکی د یوښوونځی څخه بل ښوونځی ته تبدیل شو ی ـ ی .

۳ - (۲۱۷) تنه نوی ښوونکی مقر ر شوی دی .

٤ - (٥١) تنی میرمنی دمعلما توپه حیث مقر ری شوی دی .

٥ - (٥٨٤) تنومعلمینو اومعلماتو له مر کز څخه ترفیع کړېده .

٦ - (٣٥٦) تنه له ترفیع څخه پاتی شوی او سری تبلیغ ور کړ شوی دی .

۷ - (٤٢٧) تنو ښوونکودولایتو دپوهنې دمدیریتوله خوا ترفیع کړی ده .

۸ - (١٥٥) تنوښوونکو شپږ کاله دغه مقدس مسلك منلی اودېچی څخه معاف شوی دی .

۹ - (٥٧٠) « « دپلټنې دلا یحې یا ورو معا ینو له کبله مکافا ت یا مجاز ات وړې او په سوانحاتو کښې ئې لیکل شوی دی .

۱۰ - (١٦) تنه ښوونکی په پوهنځیو کی شامل اوله معلمې څخه منفك شوی دی .

۱۱ - (۳۰) تنه ښوونکی تقاعد شو ی دی .

۱۲ - (۳۸) تنوښوونکو استعفی کړی ده .

۱۳ - (۲۹) تنو ښوونکو اومامورینوته مه ال یانښان ور کړشوی دی .

۱٤ - (٥) تنو ښوو نکو له (٥) رتبې څخه یوه رتبه لوړ ترفیع کړې ده .

ب ـ داستخدام ځانګه دوهم قسم :

ددغې ځانګې وظیفه چه په عین حال کښې دخارجی ښوونکو چاري هم اجرا کوی دمسلکی ، غلګی ، امتیا زی ، اود پښتو امتیا زی معاشونو دتخصیصاتو اجرا کول دی د بېې د کا ر ت کوپون اودغه رنګه د کوپون دنوی کېدو په باب اجراآت کوی او نوری متفر قه چا ری لکه دحساباتو اوباقیداریو تصفیه، جلب دپورو موضوعات او نورهم اجرا کوی ، هم دداخلی اوخارجی

ښوونکو داستخدام اوتر ون چاری ، داوسیدواووتلو دویزې ، مالیات برعاید ات اود ولا یتو دخارجی ښوونکودحاضری په باب اجرا آت کوی ، (۵۵) تنه خارجی ښوونکی دمعاش یاله نورو هیواد وشخه دمرستی په پول خدمت کوی چه دهغو داستخدام او نورو چارو په باب دغه څانګه مؤظفه ده.

مډالونه

دغو معلمینو او معلماتو مډالونه اخستی دی :

ښاغلی نیاز محمد	دملالی دلیسی ښوونکی	دپوهنی مډال
« ګل محمد	دد ارا لمعلمین «	« «
« حفیظ الله	دنجات د لیسه «	« «
« نور محمد	دمرکزدښتو کورسو «	« «
« محمد نبی	دنجات دلیسی «	« «
محترمه مستوره	دبدخشان پخوانی سرښوونکی	« «
« کبرا بیګم	دملالی دلیسی مدیره	« «
« معصومه	درزغونې دلیسی مدیره	« «
« انیسه	دملالی دلیسی ښوونکې	« «
« شفیقه	دزرغونی « «	« «
« سیمین	دبلقیس دښوونځی ښوونکه	« «
« سید بی بی	دملالی دلیسې سرښوونکی	« «
« زینب	دزرغونی دلیسی سرښوونکی	« «
« بوبو ګل	دمحجوبه هروی «	« «
« مملکت	دمیمنی دنجونو «	« «
« بهچه	دمزارشریف نجونو «	« «
« ښاغلی محمد حسن	دخان آباد دلیسی مدیر	« «
« عبدالقیوم	دسیدجمال الدین دښوونځی ښوونکی	« «
« غلام دستګیر	دپکتیادپوهنی مدیر	« «
« عبدالخالق	دپښتوټولنی غړی	« «
محترمه نادره اخری	دهرات دنجونوسرښوونکی	« «
ښاغلی پاینده خان	داستالف دښوونځی ښوونکی	« «

ACKU

ښاغلی غلام محمد	دفندهار د احمدشاهی ښوونځی سرښوونکی			دپوهنی مدال	
« نور احمد	دغزنی دسنائی	«	«	«	«
« قاری محمدعمر	دابونصرفراهی	«	ښوونکی	«	«
« اسد الله	دمیمنی د	«	«	«	«
« نور محمد	دتکا ب د	«	«	«	«
« عبد النبی	دصنایع مدیر			«	«
« محمد عمر (نفیس زاده)	د هرات دپوهنی مدیر			«	«

دمامورینو مدیریت : دغه چاری ئی سرته رسولی دی :

الف ـ هغه مامورین چه د ۳۸ کال په وزی کښی ئی یوه رتبه ترفیع کړی ده :

۱ ـ ښاغلی دو کتور محمد حیدر د مسلکی تدریساتو د ریاست کفیل د (٥) رتبې څخه (٤) رتبې ته

۲ ـ « عبدالمجید د ثانوی تخنیک دښوونځی مدیر د (٥) « « (٤) « «

۳ ـ « غلام حسین د اداری لوی مدیریت د پیپو گانو مدیر د (٥) « « (٤) « «

٤ ـ « محمد یعقوب د کابل دمیخانیکی ښوونځی مدیر د (٥) رتبې څخه (٤) « «

ب ـ هغه مامورین چه د (٦) رتبې څخه تر (١٢) پورې یوه رتبه ترفیع کړې ده :

د (٦) رتبې څخه	(٥) رتبې ته پنځه تنه		
« (٧) « «	(٦) « «	(١١)	«
« (٨) « «	(٧) « «	(٢٧)	«
« (٩) « «	(٨) « «	(١٥)	«
« (١٠) « «	(٩) « «	(١٦)	«
« (١١) « «	(١٠) « «	(١٦)	«
« (١٢) « «	(١١) « «	(١٢)	«
« (١٣) « «	(١٢) « «	(١٧)	«

ج ـ هغه مامورین چه د بودجې دنه گنجایش له کبله د فیصدی معاش په اخستلو بریالی شوی دی:

د (٣) رتبې څخه تر (٩) رتبې پورې (٧٨) تنه

د ـ پنځو تنو مامورینو تقاعد کړی دی.

ش ـ (١٢٧) تنه نوی مامورین مقرر شوی دی .

ص ـ (٧٤) تنه مامورین تبدیل شوی دی.

ط -(۱۲) تنو مورینو بخښښو نه اخستی دی.

تعمیرات :

۱ - دمیخانیکی ښوونځی دلومړۍ برخی دالحاقیه ودانۍ بشپړتیا

۲ - « « « دد وهمی « « « « «

۳ - د کرهنې د لیسې د الحاقیې د و د انۍ بشپړتیا

٤ - دملالۍ دمدیریت دالحاقیه ودانۍ د کار « «

٥ - دغوری مستورې دودانۍ دالحاقیې د کار « «

٦ - دفتح الله خان په بڼ کښی دنجونو دښوونځی دودانۍ یوه برخه بشپړه شوې ، شاوخوا دیوال ئی جوړاوقاب چی خانه به ئی هم بشپړه شی .

۷ - دموزیم دا لحاقیې کار بشپړ شوی دی .

۸ - دمطبعې دختیځ اړخ الحاقیه ترسر طاق پوری رسیدلې ، کانکریټ ئی اچول شوی اوپاته کارئی دوام لری.

۹ - د حبیبیې دلیسې دو دانۍ یوې برخی چه درز کړی ؤ ، نړول شوی او بیرته تر آهن پوش پوری رسیدلې چه ژربه دغه کار بشپړ شی .

۱۰ - د رحمان بابا په لیسه کښی یو نوی پارك جوړ ېږی چه د سنګ کارۍ تر برخی پوری ئی کار رسیدلی دی.

۱۱ - داستقلال په لیسه کښی د سپورتی نندار ولپاره یوه عصری سټډ یوود انېږی چه کارئی په بیړه جاری دی.

۱۲ - دپوهنی وزارت دنوی تحویلخانې دودانۍ کار بشپړ شوی دی.

ترمیم :

۱ - درحمان بابا دښوونځی روغنی رنګمالی اونور ترمیمات

۲ - د کرهنې د لیسې « « « «

۳ - دوزارت دزیاتو کوټو اولو ازمو ترمیم اودتحویلخانو کاه ګل کاری .

٤ - دیونسکو دودانۍ رنګمالی او کاه ګل کاری .

٥ - داستقلال په لیسه کښی د کاشی خشتو سره دتشاب د کموډ ایښول اوروغنی رنګمالی،

٦ - دملالۍ دلیسې دبامو کاه ګل کاری او ترمیم، اودور کشاپ دخوتی کانکریټ کاری اورنګمالی

۷ - دمحجوبه هروی دښوونځی ترمیم رنګمالی اودټولوټولګیو کانکریټ اوده پیزارو، پخته کاری

۸ - دنجات دلیسی دودانیو ترمیم او رنگمالی .

۹ - دخوشحال خان دلیسي « « «

۱۰ - ددا را لمعلمین « « « «

۱۱ - دابن سینا « « « « او دپوښښو نو نړول اوبیا ودا نول،

۱۲ - دمیخانیک دلیلیي « « « «

۱۳- دشاه دوشمشیره دښوونځی دچتونو نړول اوبیرته ئی له سره ودانول او گاډر کاری

۱٤- دزرغونی لیسي دپخوانیر ودانیر دلوید یځی برخی نړول او په نظر کښی دی چه بیرته دنخشي له مخی ودانه شی.

۱۵- په شهرا را کښی د حربی ښوونځی پخوانیر و دانیر چه د ملی د فاع له و زا رت څخه رانیول شوی اوپـه نظر کښی دی چه دبلقیس ښوونځی لپاره ودانه شی.

۱٦- د علا ؤا لد ین د تجربوی ښوونځی ترمیم ، رنگما لی ا و د کوتو د غولوا و د یو الو کا نکریټ کاری

۱۷- په آهن پوش سره دسپین کلی دښوونځی تر میم

۱۸ - دبابرشاه دبن ترمیمات او نورچاری لکه نل د وانی دلا مبود حوض او فواري ترمیم

۱۹- دروغتون دسرطبابت دودانیر ترمیم اورو غنی رنگمـالـی

۲ ۵۳۱۷ کیلوروسی سپین آهن چادررانیول شوی اوپه ښوونځیو کښی په مصرف رسیدلی دی .

۳۳ /۸ ۵۳ مکعب متردارچی لرگی په ښوو نځیو کښی په مصرف رسیدلی دی

(۵۸۹) دانې گاډرونه په مصرف رسیدلی دی

دمطبعی دسوزل شویواوسپنوڅخه (۷٤۰) تختې رانیول شوی اود مربوطو ښوونځی په آهن پټوشی کښی کارځنی اخستل شوی دی .

(۱۳٦)دانې اینداری رانیول شوی اوپه ښوونځیو کښی اینبودل شـو ی دی .

سمعی ابصری کورس : ددغه کورس څخه په ۳۸ کا ل کښی(۱۵) تنه بریالی شوی اوتصدیقونه ور کړه شوه چه دټبرو کلو په اساس ئی تد ریس دښاری ښوونځیو دښوونکوله خواوشو،

دا ساسی تعلیماتو مدیریت دمتخصصینواونورو داخلی غړوپه مرسته سر بیره پردې چه د کـلیو دانکشاف دریاست دمربوطو پنځگونو بلا کودپرمختگ په چارو کښی ئې همکاری کړې(۱۹) بابه دهلکانواو نجونوابتدائي ښوونځی (۲٤)بابه کـلیوالی ښـوونځی (۱۷) بابه دلویانو کورسونه

او (۱۵) بابه اجتماعي مرکزونه ئې په ۳۸ کال کښې ترمراقبت اونګرانۍ لاندې نیولې ، ددغو بلاکو دپرمختګ لپاره ئې د خپلو لوازمو دتهیې له څانګې څخه دغه مرستې کړې دي:

۱- د ۹۶۳ جلده ددرسي کتابو بیل بیل مضامین ئې په ۳۸ کال کښې وراستولي دي .

۲- ۱۵۶۳ جلده دمرکز بیلي بیلي مجلې ئې ورلېږلي دي.

۳- ۲۰۰۰ داني سپیني کتابچې زده کونکوته استول شوي دي

٤- دوړو کې دذکاوت ددرجې دپرمختګ ، لیک لوست او حساب لپاره ۲۰۰۰ پاڼې تربیوي چارتونه لېږل شوي دي .

سربېره پردې ځینې نور ضروري شیان لکه نخشې ، کرې ، پنسل ، پنسل پاك ، نئي قلم ،

د سمعي او بصري کورس دتعلیمي لوازمو یوه نمونه

سلیټ او نور ددهکدې دغوښتنې او تړون له مخې دغو بلاکوته لیږل شوي دي اوهم دغه مدیریت په ۳۹ کال کښې دلوړو مقاماتو په مرسته د کابل دپوهنتون مربوط دپوهنځي (٤) تنه فارغ التحصیلان د هکدې ته معرفي کړي چه په بیلو بیلو شقوقو کښې خدمت وکړي ، دغه رنګه دوه تنه

دپوهنې مامورین، دپروان بلاك، یو دپوهنې مامور دنورستان بلاك او یو تن دشیو کیو بلاك ته و لیږل شوه، هم داساسي تعلیماتو څلورتنه منتظمین دغو بلاکو ته واستول شول.

عکاسي: ددغې څانګې دداخلي متخصصینو له خوا یو زیات شمېر دپوهنې د فعالیتو او پرمختګونو، تاریخي آثارو، نویوودانیو، دبریښنا او نورو فابریکو عکسونه اخستل شوي او دخپلواکۍ دجشن په ورځو کښې دپوهنې کمپ، لیسو میخانیکي ښوونځي، ښوونې او روزنې مؤسسې ته د استفادې لپاره استول شوي دي.

دعرفاني او تربیوي فلمونو ښوول: ددغه مدیریت ګرځنده سینما په مرکز او ولایتونو کښې (۳۰۰) رول تعلیمي، تربیوي، دروغتیا، کرهڼې او تفریحي فلمونه (۲۷۷۷۱۰) تنو ته ښوولي دي، او هم ئې یو شمېر نور فلمونه ددغه مدیریت دترتیب شوي پروګرام له مخې په دغه کال کښې د کلیو دانکشاف دپروژو مربوط دهلکانو او نجونو ښوونځیو او خلکو ته ښوولي دي، همدغه فلمي ښودنه او ننداره په مرکز او ولایتونو کښې دوام لري.

دلوازمو دتهیه کولو مرکز:

له دې کبله چه دپوهنې وزارت دتدریس علمي اړخونه تقویه کړي تل دتدریس ښه اصول او ګټوري لاري چاري لټوي سر بېره پردې ئې سمعي او بصري وسایل لکه چارتونه، پوسټرونه لوائح، نخشې، فللین ګراف او نورو تربیوي کارتونه، ترافیکي علامې چه دخلکو داستفادې دپاره ئې تهیه کړي او د کلیو د انکشاف دپروژو دتربیوي او عرفاني موسسو په اختیار کښې ایښي دي.

دلمر پروجکتورونه:

دسمعي او بصري تعلیماتو له مهمو وسایلو څخه د فلمونو، فلمسترپو، ټایپ ریکارډر او نورو تعلیمي لوازمو استعمال دي. د پښتني ځوانانو د ذکاوت له کبله دغه مفکوره پیدا شوه چه دبریښنا او دخاورو دتیلو په عوض کښې دلمر درونا څخه په پروجکتورو کښې کار واخستل شي، او دفلمسترپو نو څخه استفاده وشي، ددغې مفکورې له مخې دغې څانګې دخپلو وطني پیداوارو څخه دلمر پروجکتورونه جوړ کړي او استفاده ځنې کوي، یوائې دپروجکتور لنزونه په خارج کښې جوړ شوي دي، دغې څانګې تراوسه (۲۵۰) دانې پروجکتورونه جوړ کړي او ژر به ئې عرفاني مؤسسو ته داستفادې لپاره وویشي.

فللین ګراف:

(۲۵۰) قطعې فللین ګراف به دټولو تعلیمي لوازمو او کارتو سره ښوونځیو ته وویشل شي

یوه برخه ئی تر او سه پوری د کلیو دا تکشاف مربوطو ښوونځیو او دلو یا نو کورسوته ویشل شوی د ه .

دلو یانو په کورسو کښی تحول :

له د ې کبله چه نن په نړۍ کښی دلو یانو د کورسونو مفهوم دانه د ی چه و گړی یوائی لیك او لوست زده کړی بلکه ښا ئی چه هرسړی د ښاري فرد په حیث ښه ور و زل شي د ځان او نورو سره د مرستی مفکوره پیدا ، خپل حقوق او مسئولیتونه و پیژ نی او دژوند انه چا ری پخپله پرمخ بوزی خوچه د یوه گډور غړی په حیث د هیواد د انکشافي او اقتصاد ي پلا نو نوپه پرمخیولو کښی برخه واخلی .

نود اساسی تعلیماتو مد یریت غواړي چه دلو یانو پر کورسونو سربیره یوشمیر د کورسونو حرفي اول په تجربوي ډول په مر کز او بیاپه ولایتونو کښی جوړی کړی .

ACKU

د فوائدعامې وزارت

تشکیل :

وزیر ع ، ج ، س، ع ډیپلوم انجنیر شاغلی محمد کبیر

معین ح ډ گروال محمدعظیم (د کفیل په حیث)

فنی معین . . . . . مدیریت

ع ، ج انجنیر محمد کبیر

دقلم مخصوص او نشریاتو اوی مدیریت

د نشریاتو او کتابخانی « «

اداری ریاست :

اداری رئیس ع ، ص محمد طاهر

(۱) د مامورینو اوی مدیریت

(۲) د محاسبی « «

الف ـ د نقدی محاسبی « «

ب ـ د دفترداری ـ « «

ج ـ د کنترول « «

د ـ د بودجې « «

(۳) ـ د جنسی محاسبی مدیریت

(٤) ـ د لوازمو « «

(٥) ـ د ډیپو گانو « «

(٦) ـ د بانو « «

میخانیکی ریاست :

میخانیکی رئیس ع ، ص شاغلی غلام محمد

د ریاست مرستیال یوتن

(۱) ـ د تهیی او پیرودنی مدیریت

(۲) ـ د ذاتیی « «

(۳) ـ د ماشینری ـ « «

ACKU

(٤) - دور کشاپ	مدیریت
(٥) - د پیپو کانولوی	»
(٦) - دارتباط د پروژو	»
(٧) - دنقدی محاسبی	»
د تشریح اومعاینی اداره:	
د لوازمو	»
د پانواداره	
د قرارگاه مفرزه	
دودانیواداری لوی	»
دودانیولوی مدیریت	
(١) - د اجرائیی	»
(٢) -دراډیو اتومات تیلفون اود کابل هوتل دتعمیراتودارتباط	»
دحبیبیی دودانیو اودشیر پور دروغتون دودانیو دار تباط	»
(٣) دخارجه وزارت دتعمیر دار تباط	»
(٤) دپوهنتون دودانیو دارتباط	»
دودانیوفنی لوی	»
فنی لوی	»
» » » مرستیال	
اداری	»
دلاروادارې لوی	»
عمومی	»
دسړکو	»
(ب) دپلان	»
دلارو فنی لوی	»
فنی لوی	»
اداری	»
داحصائیی	»

ACKU

دبندو اوویالو آ مر یت

آمریت :

فنسی لوی	مدیریت
لو ی	»
دنقشی کښلو	»
(ب)دمطا لعاتو	»
ج- دجو پونی	»
اد ار ی لو ی	»
لو ی	»
۱ - داجر ائیی	»
ب - دپیو گانو	»
ج-دجنسی محا سبی	»
دتر انزیټی بروژی لوی	»
لو ی	»
د » مدیریت	مر ستیال

دارتباط

دفتی او اداری پلټنې لوی	»
دپلټنی لوی	»
اداری	»
دسنجش او کنترول	»
دبګر ام او کابل دهوائی ډګرو د ارتباط لوی	»
لو ی	»
د کندهار د کشك دوا تداز تباط	»

دکا رقوا:

د کاردقو او لویه‌قوماندانی:	ح د ګروال محمد عظیم
» » » »	مرستیال

ACKU

ددیوان حرب ریاست :
دقرارگاه دلواز مو مدیریت
دساتنی اوښارنی لوی «
دذاتیی «
دحرکاتو «
دامر اواستخباراتی «
دانبار «
دانشائی «
دمعاینی ریاست:
دمحاسبی لوی «
دسالنګ دوات د ارتباطاتو لوی «
دپیرودنی ریاست :
مرکزی سرطبابت
دعینیاتو «

دهیواد په شاوخوا کښی د کارقوماندانی

اوآمریتونه

دسالنګ دسرک لوی آمریت
« « « د لومړی برخی «
« « « د دوهمی « «
« « « د دریمی « «
د کندهار او کشک د سرک لوی «
د کندهار د کشک د سرک د واحد (یونټ) قوماندانی
د کابل د هوایی ډګر آمریت
د بګرام « « «
د(۱) واحد قوماندانی
د(۲) واحد قوماندانی
د(۳) واحد قوماندانی
د(۴) واحد قوماندانی
د(۵) واحد قوماندانی
د تعلیمی واحد قوماندانی
د تورخم د سرک د ګیرا چولو د واحد قوماندانی

ACKU

دفواید عامی چاری

دلاروجوړول دفوائدعامی دوزارت له مهموپروګرامو څخه دی.

زموږ په هیواد کښی دلارو جوړول ډیر ګران کاردی، موږ دخپلو سړکوجوړولو دپاره مجبور یو چه دغرولمنی وتراشو او سخت غرونه سورې کړو اودسیندوپه څنډواو په سختودرو کښی اویا په پراخه دښتو کښی لاری جوړی کړواوسختی یخنی اوسوځوونکی ګرمی پر ځان تیری کړو.

دافغانستان دلارو شبکه چه دجوړونی په حال کښی ده اویاترمطالعې اودجوړونی ترپرځوړې لاندی وه دمنځنی ختیځ له مهمو شبکو څخه ده.

دلاروجوړولوپروژه سربیره پردې چه زموږ دمملکت دپاره ډیراهمیت لری په بین المللی ساحه کښی هم مهمه ده، ځکه دغه شبکه د افغانستان په شمال شرقی او شمال غربی سرحدو کښی قزل کلااو کشك په جنوبی شرقی اوجنوب غربی کښی له تورخم او سپین بولدك سره یوځای کوی اوپه دغه ډول هغه خلا ډکوی چه داروپا اوشرق تر منځ د مځکنیو ستروعصری لارو په شبکه کښی شته.

دهیوادپه لارو او دلارو جوړولو په برخه کښی دفوائدعامی دوزارت فعالیتونه په لنډول داسی څرګندیږی:

الف ـ په سترولارو کښی دجوړونی چاروته دوام ورکول.

(۱) ـ د کابل اوتورخم سړك:

دغه سړك چه دافغانستان مرکزی دپښتونستان په سرحد کښی له تورخم سره یوځای کړی دی ۲۳۲ کیلومتره اوږددی چه دهغه بیلی بیلی برخی داسی څرګندیږی:

(۱) ـ کابل ـ تنګی غارو (۲۰۰۰) کیلومتر.

دغه برخه چه یو څه یی پخواجوړه شوې وه په دی وختو کښی ترمطالعې لاندی نیول شوې ده

چه‌دقیر اچولو دپاره چمتو کړی شی‌له دې امله چه ددغی‌برخی په زیاتره ځایو کښی دسړک سطح‌نژدې دورځرمه مځکی له سطحی‌سره برابره ده زیارایستل کیږی چه په‌دغو ځایو کښی دسړک‌ځمکه لوړه‌شی چه‌بارانونه څه‌زیان‌ور پیښ‌نه کړی.

(۲)- دتنګی غارو خولې- دشیرخان کڅ (کیلومتر ۲۰۰۰- کیلو متر ۵۶۰۰): دابرخه‌چه د کابل اوتورخم دسړک‌له‌پیرو سختو برخو څخه ده کاریی دقرارداد یانو په واسطه جاری دی‌په دې و ختو کښی یـی د هغـه عمـده جـو ړ و نـی تر کـا ر لا نـدی نیـو ل شو ی دی ا و په هغوۍ برخو کښی‌چه له‌غره‌څخه‌د ډبرورغړ ید و بیره یی کیږی د غره پر خوا - ۱۲متره جګ استنادی دیوالونه جوړیږی په ځینو برخو کښی ګلوری ګان تر کـارلاندی‌نیول شوی دی چه لو یی ډبری او هم دسیل او به چه له شیلو څخه وربا ندی را ځی سړک ته ز یان ونه رسوی او پر سر یی تیری شی او سیند ته ولویږی .

په ځینو نورو برخو کښی د زیاتوسرنګوالو زول غواړی .

ددې دپاره چه سړک پوره سور ورشی له کلکو کانکریټی ګاډرو څخه کـاراخیستل کیږی چه ددغو ګاډروځینی‌بشپړشوی دی یو کارچه په دې یوه کـال کښی‌په دغه سړک باندی شوی دی یوعصری ۲۰ متره پل دی چه د کـابل پرسیند باندی جوړ شوې دی .

(۳)- دسرویی دشیرخان کڅ (۵۶۰۰ کیلو متر- ۷۲۰۰ کیلومتر)په‌همدغه برخه کـښی دی‌چه د کا بل پر سیند باندی د نغلو دبند جو ړول په نظر کښی نیول شوی د ی په د غه ډول نژ دی ۱۲ کیلومتره سړک دبند د کاسی‌تراوبولاندی کیږی له د غه امله نوې کرښه سروې شوې ده چه کاربه یی‌په راتلونکی کال کښی شروع شی دد غی په آخروبرخو کښی به څوپلونه‌جوړ شی چه له هغو څخه یوپل چه په ۹ متره بوایې او په ۲ متره لوړوالی ۳ درې کمانی ولری ترجوړو نی لانـدی نیول شوی دی .

(٤) - سرویی - سر کنډوبابا(۷۲۰۰ کیلومتر۱۰۳۰۰) دغه بر خه هم د کابل - تورخم د سړک یوه برخه ده ځکه سړک دور یښمین تنګی له غرنی تنګنا څخه تیر یږی .

د غره له لوری څخه د ډبرو در غړید و اوله سیند څخه دسیلا وداوبو نه د سړک ساتلو دپاره دمعبرو، ابروودواستنادی دیوالو پلواونورو جوړول په کـاردی. چه ددغو زیاته بر خه بشپړه‌شوې اوپاته برخه یی تر جوړونی لاندی ده .

ددغی‌برخی له عمده جوړولوڅخه پرسیند باندی د یوه پله چه ۱۱ متره بوایه ولری اوپه سیند کښی د ډبرودقوی کـانکریټی دیوالو جوړول دی .

(٥) - سر کنډو بابا - جلال آباد (۱۰۳۰۰ کیلومتر ۱۵٦۰۰ کیلومتر): په دې کال کښې د هغو زیاتره جوړونې بشپړې شوی اوسړک دقیرا چولودپاره نژدی چمتو کړشوی دی .

(٦) - جلال آباد - تورخم (۱۵٦۰۰۰ کیلومتر ۲۳۲۰۰): د غه بر خه چه پخوا جوړه شوې وه په دې کال کښې دهغې د اسفالټ لومړی طبقه په ٦۰ کیلومتره اوږد والی بشپړه شوې ده او په دوهمه طبقه به یې په بیړه پیل وشي هیله ده شته چه په کمه موده کښې د هغې لومړی او د وهمه طبقه بشپړه اودتګ وراتګ دپاره چمتوشي .

(۲) - د کابل - قزل کلاستره لار :

دجوړونې له مخې ددغې سترې لارې تقسیمات داسې دی :

کابل - چاریکار	(٦٥ کیلومتره)
چاریکار - جبل السراج	(۱۳ « «)
جبل السراج - دوشی (سالنګ)	(۱۰٦ « «)
دوشی - قزل کلا	(۲۱۸ « «)

(۱) - د کابل - چاریکارو سړک :

دغه سړک چه په تیر کال کښې یې اساسي جوړونه ٦۸ کیلومتره اوږد ده او اسفالټ کاری یې تر ٤۰ کیلومتروپورې بشپړه شوې وه په دې کال کښې یې د بستراو قیراچولو کار نژدې په سلو کښې سل بشپړشوی دی هغه جوړونې چه د پلان په څلورم کال کښې په دغه سړک کښې شوی دی دادی :

د کانکریټی ابرو ۲۲ ستنې له ۸۰ مترونه تر ۲۰۰ مترو بوایو پور ی.

« « « ۸ ستنې له ۸۰ نه تر ۲۰۰ مترو بوایو پور ی.

« « « ۲ ستنې له ۸۰ نه تر ۲۰۰ متر و « «

« « پله ٤ ستنې له ۳۰۰۰ تر ٤۰۰ مترو « «

« « « ۷ له ۳۰۰۰ تر ۲۰۰ مترو « «

« « « ۱ ستن په ٤۲ متر بوایه سره.

یوه لار ۱۰۰ متره اوږده .

دچاریکارو - جبل السراج سړک: ددغه سړک په جوړولو تراوسه لا پیل نه دی شوی. خود مهندسي نقشې یې طرح شوی دی.

نوی سړک به،نسبت پخوانی سړک ته (۲) کیلومتره لنډ وی.

په‌دغه‌سړک باندی‌دیادولو وړجوړونی دوه‌پلونه‌یوئی د۳۲ مترو په‌بوایوسره دغوربند پرسیند اوبل‌یی جبل‌السراج ته نژدې دسالنګ پرسیندی .

هیله‌شته‌چه دچاریکارو -جبل‌السراج سړک‌له‌تولو چوړونو سره دپلان په‌پنځم کال کښی بشپړاودموټروتګ ور اتګ ته‌چمتوشی.

دجبل‌السراج-دوشی‌سړک :

دغه سړک هما غه دسالنګ نا متوسړک دی چه دسا لنګ له‌کندر کا ه څخه د هند و کش دستروغرودسلسلی له نامتو کندر کاووخخه په نژدې له ۲نیم کیلومتره‌اوزده او له بحر څخه په ۳ نیم زره متره جګ تونل کښی تیریږی اود افغانستان داقتصادی لومړی پنځکلن‌پلان ددوهم کال له آخرووختوخخه تراوسه پوری ترجوړونی لاندی نیول شوی دی .

دغه سړک په لاندی دریو برخو کښی جوړ یږی :

لومړی برخه (دوشی - دوشاخ ۵۱ کیلو متره)

دوهمه « « (جبل السراج - اولنګ ۳۰ کیلومتره)

دریمه « « (دوشاخ - اولنګ ۲۵ کیلو متره)

کومی چاری چه د ۱۳۳۷ کال د سنبلی له اول نه د ۱۳۳۸ کال ترحوت پوری په لومړی برخه کښی بشپړی شوی دی په لاندی ډول څرګندیږی:

پلونه په سلو کښی (۵۳)

پلچکونه په سلو کښی (٤ ۵)

آبرونه په سلو کښی(۸۱)

دخاموسړ کوجوړول په سلو کښی (٦۹)

قیراچول په سلو کښی (۲)

ودانۍ په سلو کښی (۷٤)

کومی چاری چه په دغه موده کښی په دوهمه برخه کښی شوی دی په دې ډول دی :

په‌سلو کښی ۵ ۵ پلونه

« « ۱۳ پلچکونه

« « ۹- آبرونه

په سلو کښې ۸٤ ودانۍ .
« « ۱۳ د خاموسې کوجوړول

داد ی چه مو ز د جوړونې له اول څخه د ۱۳۳۸ کال د صوت تر آ خره پورې د سا لنګ په سړک کښې د بشپړ وشوپو چارو رپوټ په لاندې ډول خپرو و :

لومړۍ برخه (دو شی - دوشاخ) :

کیند نی	۱۱۵۷۵۰۹	متره مکعب
د سر نګو ا لوزول	٤۹٦۹	« «
په جغلی سره د سړک فرشول	۲۷۹۰	« «
په وړوړ برود د سړ ک فرشول	۱۰٤٤۸	« «
د اسفلټ د پاره د جغلی اچول	۷۱٤۰	« «
قیراچول	۱۹٦۰۲	« «

داند راب د لوی پله جو ړول :

کیند نی	۳۹۰٦۹	متره مکعب
پخه ډبر کاری	۱۵۰۸	« «
ډبره لرونکی کانکریټ	۲٦۹۲	« «
د کانکریټواچول	۳۹۱	« «
دوچی ډبر کا ر ی	۷۰۱	« «
و سپنی لرونکی کا نکریټ ریزی	۲۷۱	« «
انګا فکاری	٤	« «
ریپټ کاری	۸٤۹۰	« «

دمتو سطو پلوجوړول :

(۱) - دراکول درې پل .
(۲) - دخواجه زید ددرې «
(۳) - ددرازدرې «
(٤) - د بید درې «
(۵) - د کروددرې «
(٦) د د ره خشك «

ACKU

(۷) - د کزه کل پل
(۸) - د و لیا نو »
(۹) - د خنجا ن »
(۱۰) - دچنبران »
(۱۱) - دملخان »
(۱۲) د خصار »

دهغو چارو حجم چه په دغوپلو باندی شوی‌دی داسی شرکند یږی :

خامکاری ۹۶۶۲۰ متره‌مکعب
هوار کاری ۶۱۹۷ » »
پخه‌پرکاری ۱۹۸۵۵ » »
دوچی پرکاری ۱۴۰۷ » »
دپرو اچول ۴۳۸ » »
دپرولرونکو کانکریټ ریزی ۴۶۶۹ » »
وسپنی‌لرونکی » » ۱۱۰ » »
انکا فکاری
ریپیټ کاری ۵ » »

دپلچکوجوړول:

کیند نی ۴۰۲۲۳ » »
پرکاری ۱۴۰۸۲ » »
کانکریټ ریزی ۵۲۹ » »

ابروونه‌اواستنادی دیوالونه

خامکاری ۶۰۲۹ » »
پخه‌پرکاری ۳۰۴۴ » »
دوچی پرکاری ۹۲ » »
انکا فکاری ۲۱۶۴ » »

ACKU

دودانیو جوړول :		
دواړه اولوی هوتل جوړول:		
کیندنی	۲۶۶۰	مترمکعب
خشتکاری	۱۶۵۹	»
ډبر کاری	۲۲۲۱	»
کانکریټریزی	۲۰	»
بسته کاری	۹۹۶	»
دور کشا پواونورو ودانۍ :		
کیندنی	۱۱۹۲	مترمکعب
خشتکاری	۴۰۰	»
دترانسپورت ودانۍ:		
پخه‌ډبر کاری	۱۲۳۶	مترمکعب
عمومی ور کشاب :		
وسپنی لرونکی کانکریټریزی	۴۳	»
بسته کاری	۲۳۳	»

نوری‌ودانی عبارت‌له برقی‌خانی ، آهنگری،لابراتوار، حمام، روغتون‌او نوروشخه:

موقتی‌ودانۍ :

عمومی ډیپو		
خامکاری	۷۴۲	»
دانفلاقیه موادوډیپو:		
ډبر کاری	۵۳۱	»
دروغنیاتو ډیپو :		
کانکریټ ریزی	۱۰	»
دسمنټو اونورو ډیپو:		
انکافکاری	۸۵	»
بسته کاری	۵۸۶	»

ACKU

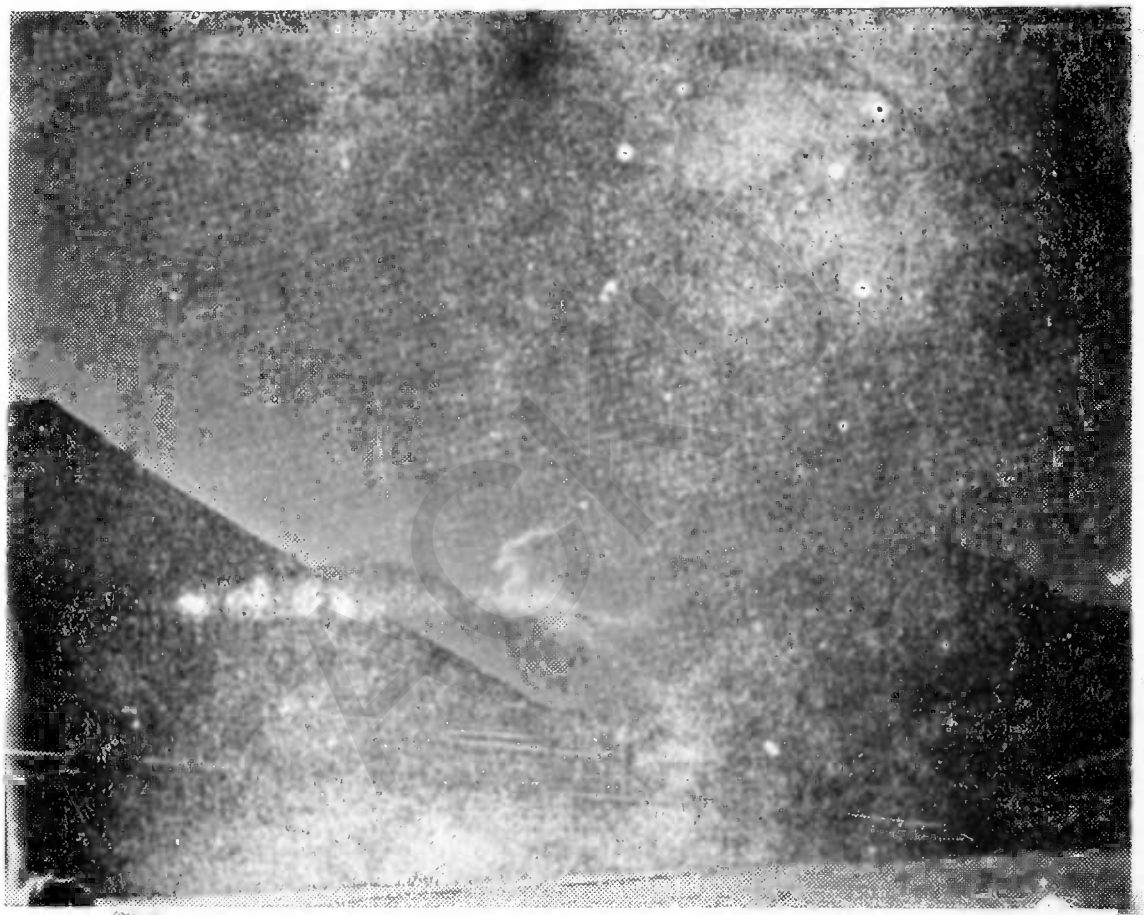

دغه سپین دود چه په هوا کښې ښکاری اتومی چاودنه نه دی بلکه دپښتنو زړور ځوانان دهندوکش غرسوری کوی

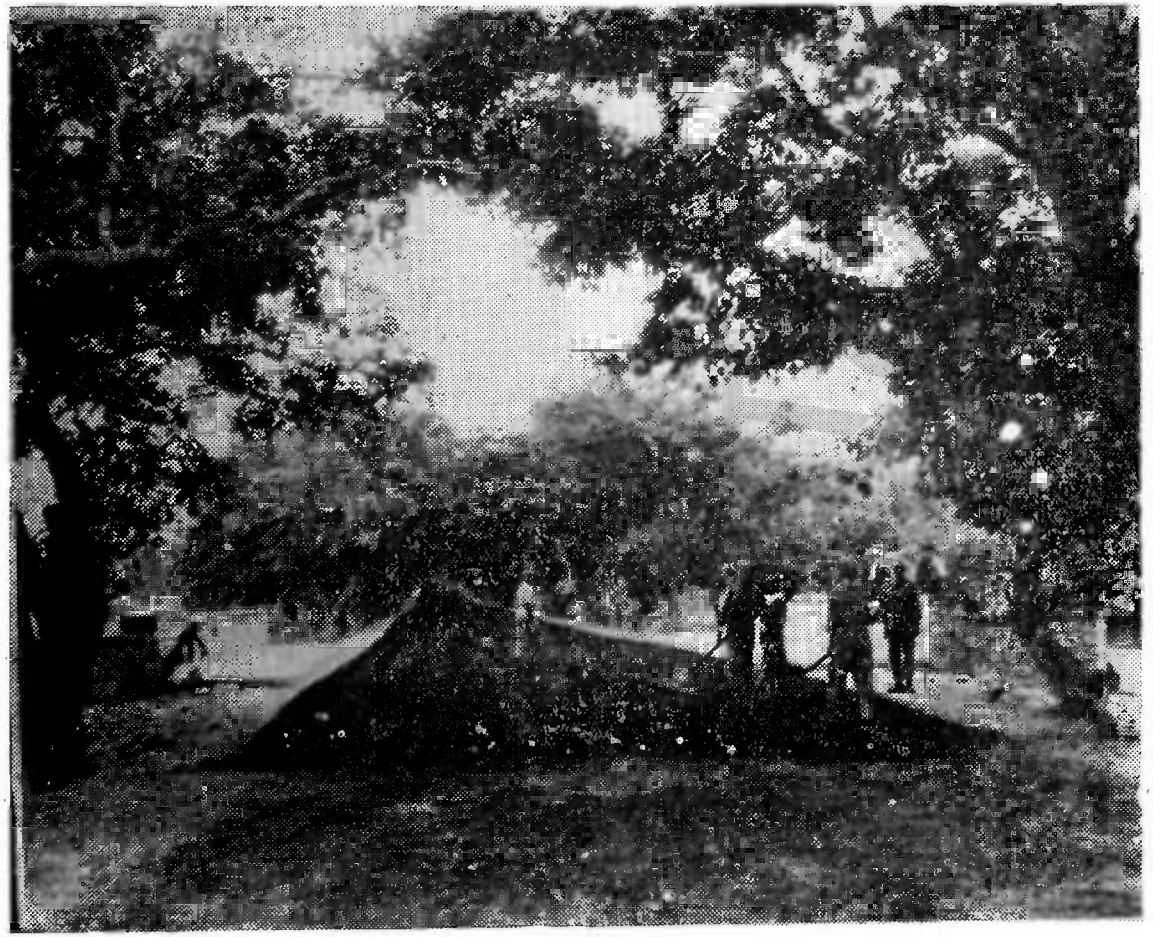

دقره باغ اوچاریکارتر منځ دقیر اچولو کارچه په دی کال کښی پای ته ورسید

فرعی لاری اوموقتی پلونه:

په جغلی سره فر شکا ری	۱۰۶۰۰	مترمکعب
هوار کاری	۱۶۶۹۲۰	» »
دموادو ذ خیره :		
دډبر کاری ډبری	۵۸۲	» »
هغه ډبری چه په ماشین سره ماتی اوتهیه شویدی	۲۸۰۳۰	» »
دډبرو اچولودپاره ډبری	۱۰۰۶۱	» »
جغله	۱۳۶۲۰	» »
ریگ	۲۲۲۱۰	» »
وړې ډبری	۱۸۸۶	» »
وړی ډبری چه ماتی شوی دی	۲۰۷۳	» »

دسالنگ په دغه برخه کښی په سلو کښی بشپړی شوی چاری :

پلونه	په	سلو	کښی ۵۳
پلچکونه	»	»	» ۹۴
ابرووته	»	»	» ۸۱
ودانۍ	»	»	» ۷۴
اساسی سړک	»	»	» ۶۹
قیر اچول	»	»	» ۲

دجبل السراج ـ او سالنگ دوهمه برخه

لومړنۍ چاری :

دسړک خطبری	۲۵	کیلو	متر
له ونو، ودانیو او نورو څخه دسړک دخط پاک کول	۱۷	»	»

دفرعی لارو جوړول :

۱۰ متری ابرووته او پلچکونه	۱۲۰	
دګاډی پلو ګانګریټی ستنی	۶	
دمتوسطو پلو جوړول	۸	
دپلو دستنو حجم	۴۶۹:۰۰	مترمکعب

ACKU

دمخکی چاری:

دسړك دخط په‌اوږدو کښی دسرنگو الوزول	۲۹۸۰۰۰	متر مکعب
دفرعی لاری په‌اوږدو کښی‌دسرنگو الوزول	۲۳٤۰۰۰	» »
صناعتی تاسیسات:	۷٤۰۰۰	» »
ډبر کاری	۳۰۰۰۰	» »
فرعی لاری	۱۵۰۰	» »
ابروونه او پلچکونه	۱۵۰۰	» »
وسطی پلونه	۲۱۷۰۰	» »
استناد ی دیوالونه	۱۷۰۰	» »
د کارپه مخ کښی تاسیسات :		
داستوگنی‌ډیپوگانو، ور کشاپواو نورووداني	۲۳۰۰	» »
د ډبرو لرونکو کانکریټ اچول	۳۳٤۵	» »
د کانکریټو دپاره تهیه شوی مواد	۲۹۵۳	» »
دوسپنو لرونکو کانکریټو دپاره‌تهیه شوی‌مواد	۲٦۰	» »
د یومتر ی ابروپلیټونه	٦۳۸	دانی
دیو نیم متر ی » »	۱۱۲	» »
د د وم متری » »	۱٦٤	» »
ستنی	۲۹۸	» »
تهیه شوي مواد :		
ډبری	٤۲۵۰۰	متره مکعب
ریگ	۱۰۵۰۰	» »
وړی ډبری	٤۰۰۰	» »
جغله	۷۷۰۰	» »

دسالنگ په سړك کښی په‌سلو کښی‌بشپړی شوی‌چاری:

رپوپه‌سلو کښی ۵۰ پلچکونه په‌سلو کښی ۱۳ابروونه په‌سلو کښی ۹ ودانۍ په سلو کښی ۸٤ او اساسی سړ کونه په سلو کښی ۱۳ .

ددوشاخ او سالنګ دوهمه برخه:

کیند نی	۲۱۷۳۳	مترمکعب
دتالو پر کاری	۱۸۱۹	» »
دښتې پری	۱۳۲۲۲	» »
دبخاریو او دودرو پر کاری	۲۱	» »
د کانکریټ اچول	۶۱	» مربع
انګافکاری	۲۲۳۸	» »
د کړ کیو اینبودل	۱۴۰	» »
د دروازو اینبودل	۱۳۲	» »
دمو قتی چوکاتو اوسیخانو جوړول	۱۲۳۴	» »
د کړ کیو د آینو اینبودل	۶۱	» »
دخونو دفرش کانکریټ کاری	۷۱	» »
دخونو دفرش جغله اچول	۷۳	» »
د کړ کیو اوددروازو داطرافو پلستر کاری	۶۹	» »
دودانیو پوښنې دارمی کانکریټ	۱۰	» »

ددوشی- قزل کلا سړک:

دغه سړک چه د کابل او قزل کلا ترمنځ دستری لاری وروستی برخه ده اوه ۳ ۲ کیلو متر فاصله یی نیولی ده دپلان په محلورم کال ددغه سړک په یوه برخه کښی ۷ کیلومتره او په یله برخه کی یی دوه نیم کیلومتره له تولومربوطو پلچکو، معبرو، آبرو او پلوله لارو سره بشپړشوی اوتر استفادی لاندی شوی دی اوهم دهغه سړک ۱۵ کیلو متره نقشه لکه پلچکونه، معبرونه، آبروونه او نور له تولو ملحقاتو سره تهیه شوی ده .

دهغو آبرو څخه چه نقشی یی ترتیب شوی دی ۲۵ یی په ۲۲۵۰۰ متر مکعب سره جوړشوی دی اودپاته برخی جوړولو دپاره یی کوښنې کیږی.

ددوشی او بغلان ترمنځ په زیاتره ځایو کښی چه دسیل او بهورباندی را ځی اوخو ړ و نه ورباندی راغلی دی کانکریټی لاری جوړی شوی دی چه وروسته له دی به ئی پرځایسو باند ی پلونه جو ړ شی .

ب ـ نوی اقدامات:

(۱) د کشك او کندهار دستری لاری جوړولواقدام

(۲)د کندهار اوسپین بولدك دسړك د ترمیم اوقیر اچولو دپاره اقدام

(۳) د کابل ـ کندهار دستر لاری جوړولوپه باب اقدام

(٤)د کشك ـ کندهار ترمنځ دستری لاری جوړولو به باب اقدام

ددغو لارو سروی او دانجینیری ـ دتحقیقاتو ټرون د فـوایـد عـامـی دوزارت اوشـوروی دتخنوا کسپورت دنمایندگی ترمنځ لاسلیك شواو په دغه پول دهیواد دانکشاف په لاره کښی ستر گام وا خیستل شو.

د کندهار ـ سپین بولدك سړك چه پـخوا دامریکایی موریسن کنودسن دشرکت په وسیله جوړ شوی دی دداسی ستری لاری متم به وی چه زمونږ دگران هپواد شمالی سرحد دجنوب شرقی سرحد سره یوځای کړی.

د کند هار ـ سپین بولدك دسړك دترمیم اوقیراچولو له پاره اقدام :

دپلان ددوهم کال په آخرووختو کښی په کـابل کښی دامریکی د بین المللی همکـاری ـ له اداری سره د کـند هار ـ سپین بولدك پرسړك دقیراچو لو اودهغه ترمیمو لو دپاره د ترانزیتی پروژی په نامه دیوی پروژی ټرون لاسلیك شو.

اودهغه دسروی او نقشی اخیستلودچارو دپاره دامریکـائی (کن اروایت) له شرکت سره ټرون وشو ددغه ټرون په اساس دامریکائی (هنتنگ ایر سروې) دشرکت یوه هیئت د ۱۹۵۹ ع کال له جون څخه تر جولائی پوری دهواله لاری دهغه سړك دمنطقی عکس واخیست .

په دی وختو کښی د قیر اچولو پلانونه اونقشی تهیه شوی داسفالټ شوی رقبی اوږ دوا لی ۱۰۳ کیلو متر او سور به یی ۷ کیلو متر وی او قیر اچول به یې درود مکس په پول وشی.

ددغی پروژی لمخی دترنـک پر سیند باندی دیوه ۲۲۰ متره اوږده او ۱۸ متره سورور پله جوړولو نقشه جوړه شوی ده.

د کابل ـ کندهار دستری لاری جوړولو په باب اقدام:

دافغانستان دلارو جوړولو یومهم پروگرام هماغه د کـابل او کند هار ترمنځ دستـری لار ی جوړولو پروگرام دی.

دغه سړك چه ۵۲۰ کیلو متره اوږدی کابل له کـندهار سره چه زمونږ دگرا ن هیو اد

لومړی ښار دی و صل کوی اوسنی سړک چه له ډیرو کلوراهیسی یوائی ددغودووښارو ترمنځ دارتباط وسیله دی‌داسی سړک دی چه‌دننی‌انجینیری له معیار سره مطابقت نه لری یا تی نیمګړتیا وی لری.

له دې امله چه د افغانستان تجارت ورځ په ورځ پراختیامومی او واردات او صادرات مخ په زیاتیدو دی د دغه سړک جوړول د مملکت د لومړی اقتصادي پنځکلن پلان په تجویز شویو جوړونو کښی په نظر کښی نیول شوی ؤ.

له دغه امله دامریکایی‌دیو سترا نجنیری‌شرکت د کن اروایت له کمپنی څخه‌وغوښتل‌شول چه هغه سروې کړی اونقشه یی واخلی.

ددغه‌سړک دانجینری تحقیقات په ډیر دقیقانه ډول سره شوی دی لکه چه په خوږو کښی‌چه دپلو جوړول وربانده ضرور دی کیند نی شوی دی چه دپلودستنواو قند اغو جوړ و لو په باب وړ معلومات وشی.

داهم بایدوویل شی‌چه د کابل او کندهارسړک دجوړونی‌له حیثه په دریو برخوویشل شوی‌دی چه لومړی برخه یی د ۱۵۰ کیلومترو په اوږدوالی سره له کابل څخه شروع شوی اوپه غزنی کښی‌ختمیږی.

دوهمه برخه یی په ۱۵۰ کیلومتره اوږدوالی له کند هازڅخه شروع کیږی اودقلات پرلوری تیریږی وروستی‌برخه یی ددغودووبرخوترمنځ‌ده. دلومړی برخی لومړنی نقشی ترتیب شوی او کابل ته لیږل شوی دی. ددغی برخی نهایی نقشی‌به ژرپه‌ژره بشپړی شی او وروسته له هغه به یی دواوطلبی په ډول په جوړونه پیل وشی.

د غه رازد هغه د دوهمی برخی لومړنی نقشی ترکار لاندی نیول شوی او ژر به کابل ته راوړسیږي ویل کیدای شی چه ددغه سړک دانجنیری او نقشی‌اخیستلو تحقیقات په سلو کښی ۸۰ بشپړ شوی دی.

ددغه سړک د جوړونی معیارډ یرعالی دی د سړک مخ به په ۷ مترو سره اسفالټ شی چه رودمکس په ډول سره به صورت وموی.

د ودانیو برخه

په کابل کښی عصری‌ودانی:

ځینی‌ودانی‌چه‌په‌تیروځلورو کلو کښی‌جوړی شوی‌یااوس‌جوړیږی اویابه‌په‌نږدې‌وختو کښی جوړی شی دمملکت په‌پنځکلن اقتصادی پلان‌پوری اړه‌لری‌اوځینی یی‌نه لری.

ځینی ستری دولتی ودانۍ دفواید عامی دوزارت اود خارجی جوړونی اوانجنیر ی د کمپنیو پهوسیله پهګډه سرهجوړیږی .

ځینی یی داسی دیچه جوړونهاودپلا نواو نقشوتر تیبولهیی د خارجی شرکتو پرغاړه اچول شویدی اودهغوپه بابدفواید عامی وزارت یواځی دهغو څارنه کوی چهدشویو تړو نوله شرطو سرههغه ودانۍ سمیجوړی شی .

اوځینی داسی لوییودانۍ شته چهپلا نونه اونقشییییواځیدوزارت په واسطهتهیه شوی دی اودوزارت د کار کوونکو ترڅارنی لاندی دداخلی جوړونی دشرکتو پهواسطهجوړ یږی .

عمرانی فعا لیتونه پهلاندی ډولطبقه بندی کیږی:

لومړۍ برخه:هغهودانۍچه نقشی اوپروژې یی دخارجی شرکتوپه واسطه طرح شویوې د جوړ ونی دخا رجی شرکتو په وسیله دوزارت په مرسته په کابل کښی جوړیږی .

دوهمه برخه:هغهودانۍدیچهنقشیاوپروژییدخارجیشرکتوپهواسطهطرحشویاودجوړونی خارجی شرکتو په وسیله په کا بل کښی جوړ یږ ی.

در یمه برخه : چه نقشی اوپر وژې یی د وزارت پهواسطه طرح شو یاودوزارت په مرستهد تعمیری داخلی شر کتو پهوسیله بشپړی شو ی دی .

څلو رمه برخه : چه نقشه او پرو ژې ییدفواید عا می دوز ارت په وا سطه په کا بل کښی جوړ یږ ی .

پنځمهبرخه : داسیودانۍ دیچهنقشې اوپروژې ییدوزارت دتعمیراتو دفنیاداري پهوسیله تر کار لاند ی دی .

شپږمهبرخه: داسی ودانۍ دیچهنقشییدوزارت پهوسیله طرح شویاودوزارتدنمایندګیو پهمرسته پهولایتو کښی جوړیشویاجوړیږی .

بایدوویل شی چهدوزارت مرسته دلومړۍ برخی دو دانیو په باب دموادو دتهییاودخارجی شر کتود ځینی اړ تیاو او دریمیبرخی ودانیوپهبابدفنیمراقبتو لومړۍ برخه ودانی ده .

(۱) ـ دحبیبییدلیسیودانۍ : دغه سترهودانۍچهددارالامان دسړك پهاوږدو کښی د کابل دچاردهي دخواجه ملادسمسورو کښتوپه منځ کښی واقع دهد المانی هوځتیف دشر کت په وسیله دپوهنی دوزارت دپاره ترجوړونیلاند ی ده نقشی یی په لوی سر کښی ۲۲ کاله ړومبی دچکوسلوا کیاییداباك دشر کت په وسیله طرح شویوهاو جوړونه یی دځینی معا ذیر واو علتو

په‌اثر تردی څو کلو پو ری تال کړی شو ی او اودجوړ ونی اوانجنیری له المانی نامتو شر کت هو ختیف څخه وغوښتل شول چه‌دطرح شویو نقشوپه باب تجدید نظر و کړی .

دهغه ترون له‌مخی چه‌دهغه کال په‌پسرلی کښی له‌نوموړی شر کت‌سره وشودهغی ودانی‌دجوړولو چاری دهغه شر کت په‌غاړه واچو لی شو ی.

د ۱۳۳٦ کال‌دوزی په ۱۳ نیټه ددغی‌ستری عرفانی ودانی‌دبنسټ تیزه کیښود له شوه .

په‌دی کال کښی دهغی ودانی خښتکاری او کانکریټ اچول په سلو کښی سل بشپړ شوید ی او پاته چا ری ئی دوام لری .

هغه وخت چه‌دغه ودانی بشپړه شی داسی مواد به‌پکښی ولګیږی :

(۱) - پخی خښتی	٤۰۰۰۰۰۰ قالبه
(۲)- کانکریټ	۳۰۰۰ متر مکعب
(۳) - دقالبکاری دپاره لرګی	۱۹۰۰۰ « «
(٤) - تعمیری وسپنی	٥۰۰۰۰۰ کیلو ګرامه
(٥) - سمنټ	۱۰۰۰۰۰۰ « «
بیه به‌یی	۳٤۰۰۰۰۰۰ - افغانیوته ور سیږی

په‌دی وختو کښی‌په کابل کښی دامریکی دبین المللی همکاری داداری په‌واسطه دهغی مرستی له مخی چه منلی یی دی د هغی ود انی دتسخین سا مان ، ر بنی فرش ، فلز ی کړ کی، دچت څراغونه او تعمیری وسپنی تهیه اوپه نصبو لویې پیل‌شوی دی .

دغه رازد دغی ودانی دبر پښنادسیم په تیر ولوهم پیل شوی دی .

(۲) دروغتیا دوزارت د عامی روغتیا د مؤسسی ودانی :

دغه ودانی‌هم‌دالمانی دهوختیف‌دشر کت په‌وسیله جوړ یږی .

دهغې ؛بنسټ تیزه د۱۳۳٦ دوزی په ۱۷ نیټه دافغانستان دصدراعظم شاغلی سردار محمدداود په و سیله کیښو دله شوه .

دغه څلورپوړه ودانی چه‌د کابل دالوتکوپه پخوانی ډګر کښی جوړیږی او۱٤ مترو به‌جګه وی داسی خو نی به و لری .

په‌لو مړی پوړ کښی دډ و ډی خوړلو سالون ، دجاموا یستلو خونه ، مطبخ، دمر کزی تسخین زیر خانه ،دوه تشنا بونه .

په دوهم پوړ کښی دمد خل ستر سالون ، قرائتخانه کتابخانه ، د کنفرا نس خـونه ، دجامو ایستلو خونه اودوه تشنـابونه .

پهدریم پوړ کښی سترسا لون ، دروغتیاد احصائیی دری خونی ، تحویلخانه ، دمسری ناروغی دعلم (اپی میولوجی) دپاره (۲) خونی،د انتی مو لو چی (۲) خو نی ، د تغذ یی (۳) خو نی دهیماتولوجی(مکروب پیژندنی) خونه دسپرلوجی خونه ،دځارو یود تجزیی دپاره خونه د تعقیم خونه ، د گاز دتولید خو نه ،دنسلگر ی خونه ، دتبرید خونه ، دپراسا یتا لو جی خو نه دحیاتی کیمیا خونه ، ددرمل جوړ ولو خونه ، دد رملو خو نه ، دستیری لای ز یشن خونه ، ددفتر خونه اودانتظـارستره خونه .

دهغوخطرو دمخنیوی دپاره چه دزلزلی پهاثر پیدا کیږی خاص وسایل په کارا چول شویدی ددغی ودانی ساحه د کنفرانس دسالون دودانی له ساحی سره ۱۰۵ ۰۰ مترو مربعو ته رسیږی اوداتکل لهمخی ٤۰۰۰۰ متره مکعب تعمیری حجم لری او دا اتکل شوی دی چه دغهودانی به په ۲۸۰۰۰۰۰۰ ـ افغانیو سره سرته ورسیږی .

ددغی ودا نی خښتکـا ری او کا نکریت کاری پر ته د کنفر انس له سا لو ن څخه پوره اود کنفرانس دسالون پهسلو کښی ۷۰ بشپړ شوی دی .

هیله شته چه دد غی ودانی پوښښ او داخلی دیوال اودهغی تزئینی چاری دپلان د پنځم کا ل په اول نیمائی کښی بشپړی شی داوبودرسو لواود گرمی دمر کز دستگاهوی چه پخوایی خارجی شر کتو ته فرمایشت ور کړ شوی وُپدی وختو کښی تهیه شوی اونصبولو تهیی هڅه شوی ده

ددغه لارد بریښناسیم تیرول اودبد رفت دنلو نصبول له نقشی سره جاری دی

ددغی ودانی دفرش او نورو تعمیراتی سامانو پیرودلو دپاره له خـارجی شر کـتو څـخه د مقایسوی عرصو غوښتنه شـوی ده .

دغه ودانی چه بشپړه شی نو داسی موادبه پکـښی ولگیږی.

(۱) پخی خښتی څهناڅه	۲۵۰۰۰۰۰قالبه
(۲) کانکریټ	۱۸۰۰متر مکعب
(۳) گول میخونه	۳۲۰ تنه
(٤) سمنټ	۸۰۰۰۰۰ کیلو گرامه
(٥) دقالب بندی دپاره لرگی	٦۰۰۰ متره مربع
بیه بهیی	۲۸۰۰۰۰۰۰افغانی د ی

(۳) د شیر پور دروغتون و دانۍ :

د غه ۳۰۰ بستر یز ه ر و غتون ډیره عصری ودانۍ هم دبی بی مهرو دغونډۍ په جنو ب کښی د کا بل دا لو تکو پخوانی ډگر کښی دهوختیف شر کت په وسیله جوړیږی

په‌دریو برخو ویشل شوی ده

چه په هر ه برخه کښی یی‌سل تنه ځایږی اویواځی یو برخه یی ترجوړنی‌لاندی ده

ددغی ودانۍ لگښت ۳۳۰۰۰۰۰ افغانی‌اټکل شوی دی‌ددغی ودانۍ عمومی‌برخی ترڅلورم پوړه پوری سرته رسیدلی دی ا واونر اوسه‌ئی‌په‌سلو کښی ۸۰ کانکریټ‌خښت کاری او قالب کاری بشپړه‌شوی‌ده.

دد غی ودانۍ دبدرفت دلر گیو جروهل دوام لری اوپه‌بیړه‌بشپړه‌شی.

له خارجی شر کتو څخه‌داوبورسولو،تسخین تنویر،فرش دسامانو اوداوسپنو اونورو مقایسوی عرصه غوښتل‌شوی ده.

(٤) - د کابل‌رادیو دلندی څپی دسټو دیودانی

دغه ودانۍدا لوتکو په پخوانی ډگر کښی دعسکری کلوپ ترمخ‌جوړیږی!

او د هغی لو مړنۍ عمرانی چاری‌په ۱۳۳٦ کال کښی داطریشی اونیماك‌د شر کت په و سیله شروع شوی‌ؤ اودهغه کال دمیزان په ۸ نیته دهغی لومړۍ برخی‌دبنسټ کیندلو کار شر وع شوی‌ؤ.

دغه برخه‌دری پوړه‌ده او۲۲ددفتر خونی یوه کتابخانه‌اته تحویل خانی اوعملی خونه، څو ر لس د کارخونی اوپه‌پورته‌برخه کښی یوسالون لری د هغی دبنت دخاوری دد قیقی معا ینی په‌اساس ددغی ودانۍدبنسټویوه‌برخه‌دوسپنو لرونکو کانکریټوڅخه جوړه شوی‌ده د سټوډیو ودانۍ په‌دریوجلاجلا برخو ویشل شوی‌ده چه‌دری واړه‌برخی‌یی په‌بلا ك کښی جمع کیږی

ددغی ودانۍعمومی‌ساحه ۲٦٥۰ متره اوحجم‌یی ۲٦٦۰۰ متره‌مکعب دی ددغی‌ودا نۍ‌ه دوهمه برخه‌په‌عمودی ډول دالوتکو دډگردسړك په څنگ کښی‌واقع ده اویود بر و د کا ست سالون‌لری دغه سالون ۱۸متر وایه ۱۲ متر جگوالی او ۲٤ متره اوږدوا لی لر ی له د ی امله چه‌زغ له‌یوه ځایه‌بل ځای‌ته نفوذ ونه کړی دوه‌برخی بیخی یوله بله‌سره جلا جوړی شوی‌د ی.

دبرا ډ کاست دسا لون په‌څنگ کښی د کا ر (۷) خو نی اویودجامو ا یستلو خو نه‌جو ړ ه شوی ده .

ددغی ودانۍ در یمه برخه دوه سټوډیوچه‌بیخی سره‌جلا دی‌او۲۱د کارخونی لری.

ددغی ودانی توله احاطه لهیوی کانکریتی پنچره لرونکی کتاری څخه چوړه شوی ده ددغی ودانی خښت کاری کانکریتکاری پهسلو کښی۸۵بشپړهشوی ده.

ددغی ودانی دتجهیزاتو لکه دتهیی، اوبو رسولو اوتسخین ددستگاو و ا ودنو ر و لوازمو لکهد کړ کیو دروازو فلزی کړ کیوچه آوازنه ورځخه تیریږی او دمدخل دښیښی د ر وا ز ی د براکیټ دتختو ربنی فرش دبریښنا دسامانو اونورو دتهیه کولو دپاره ستر گامونه اخیستل شوی دی دالاندی مواد پهدغی ودانی کښی مصرف شوی اومصرف بهشی:

پخی خښتی	۱۳۰۰۰۰۰ قالبه
ریگ اوجغله	۱۰۰۰۰ مترمکعب
توقی توټی ډبری	۱۶۰۰ «
سمنټ	۶۵۰۰۰ بوری
گول اوسپنی	۳۰۰ تنه
ددغی ودانی لگښت به	۳۰۰۰۰۰۰۰ افغانیو تهو رسیږی

۵- د کابل راډیو دلنډی څپی دبراډ کاست ودانی:

دغهودانی د کابل دښار په څنگ کښی په یکه توت کښی جوړیږی.

دهغی دجوړونی چاری د۱۳۳۶ کال په پسرلی کښی داو نیمایی داطریشی شرکت په وسیله شروع شویدی دودانی ساحه یی ۶۱۰مترهمربع اوحجم یی ۴۴۰۰مترهمکعب دی اویوستر نشراتی سالون، د دوو ماشینو دپاره یوه سترهخونه، ور کشاپ، (۲) تحویلخانی، (۴) ددفترخونی، ۱۳د کارخونی اویوه دجامو ایستلو خونهلری.

دغهودانی په دی کال کښی بشپړه شویده لکهد کابل راډیو د لنډی څپی دستگاه پکښی په کاراچول شوی ده.

پهدغه ودانی کښی:

۲۶۰۰۰	قالبه پخی خښتی
۱۷۰۰	مترهمکعب ریگ اوجغله
۱۸۰۰	مترهمکعب توقی توټی ډبری
۶۰۰۰	بوری سمنټ
۱۷تنه	گول وسپنی په مصرف رسیدلی دی.

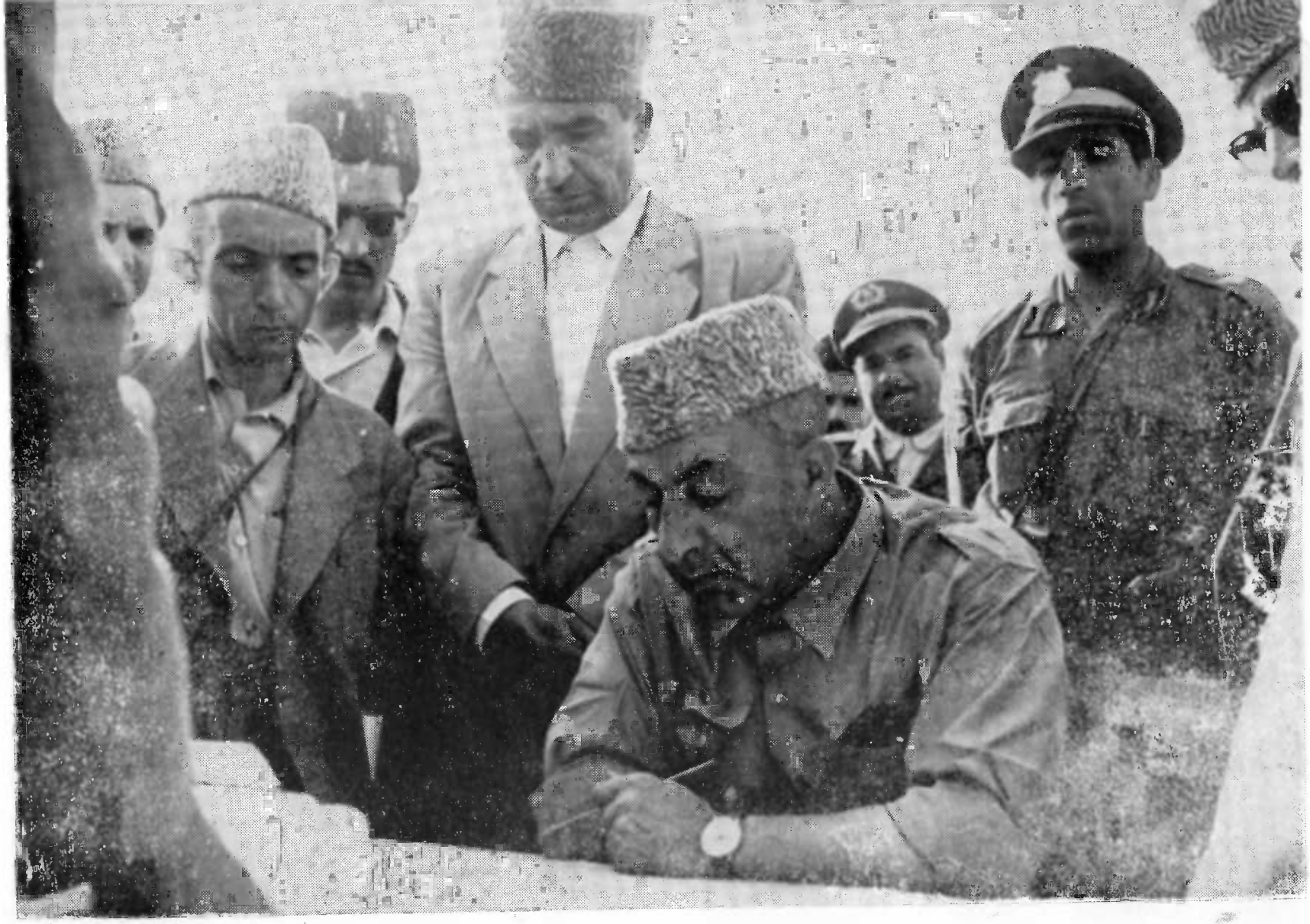

والاحضرت صدر اعظم په تالقان کښی د تالقان د نوی ښار نقشه ملاحظه فرمایی

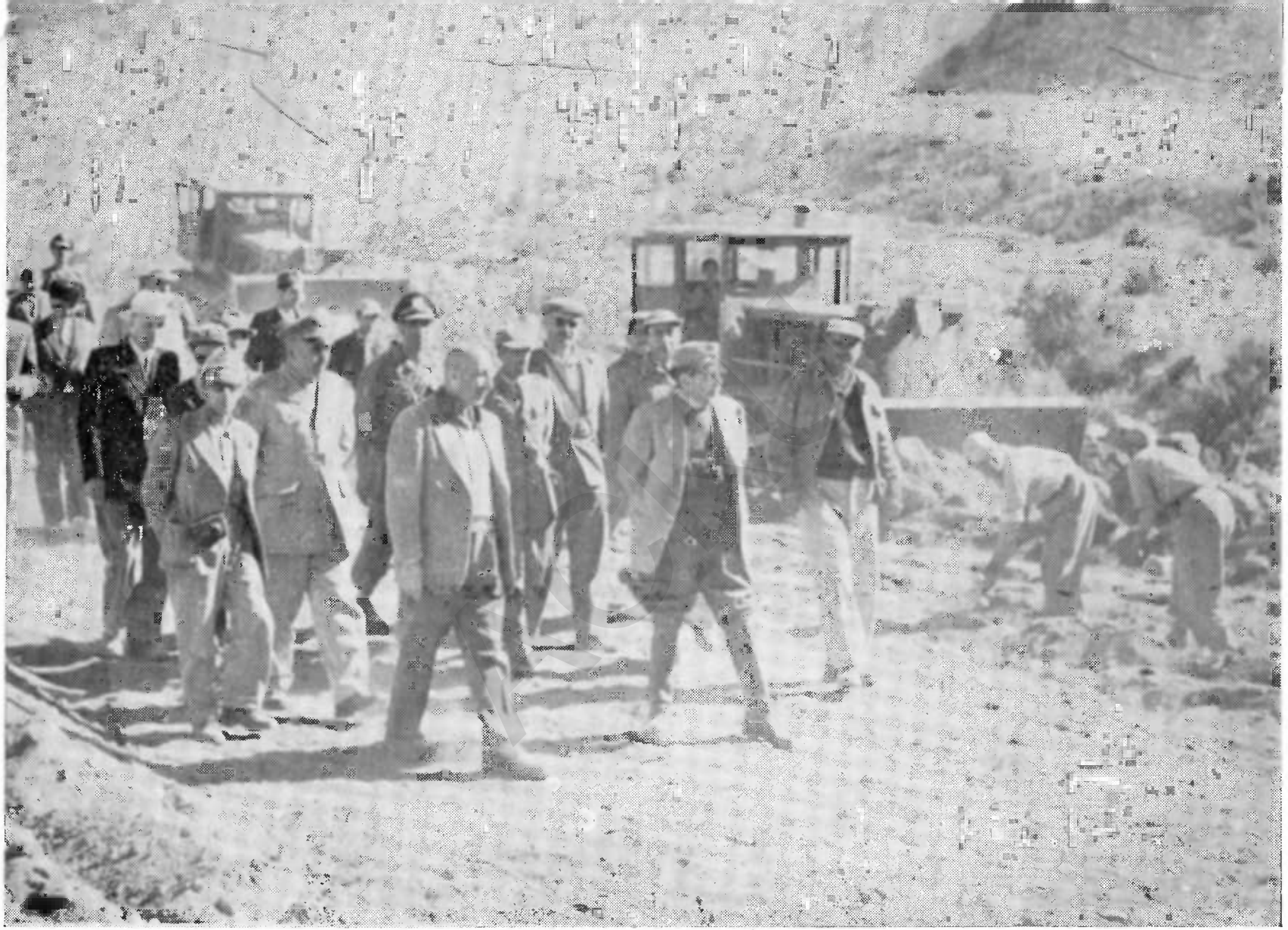

بناغلی صدر اعظم دسالنګ د کار جریان ګوری

٦ـدافغانستان بانك دسپماد خزانی ودانیږ

دغه ودانیږ چه هم داونیماك داطریشی شرکت په وسیله جوړیزی اوپه شاهی ارګ کښی به وی دطلا ،سپینو زرو،جواهرو،بانکنوتو، سکواودقیمتی کاغذ ودساتلو دپاره جوړیزی دودانیږ جسم به له وسپنی لرونکو کانکریتو څخه وی.

ددغی ودانیږ چت اوخارجی دیوالونه ئی د غلا اوبم په مقابل کښی مقاومت لری.

اودولایه له وسپنو اوفولا دوخته چه متقاطع پکښی په کار اچول شوی جوړه شوی ده .

دغه دوه پوړه ودانیږ ٤٥ مترہ اوزدوالی، ٢٦ مترہ سوراو ٨ مترہ جګوالی لری.

دتهکوی په پوړ کښی یی(٢)ستری خونی د طلا د ذخیری دپاره او (٢) ستری خونی دسپینو زرو دذخیری دپاره اویوه وړه خونه دجواهرودپاره په نظر کښی نیول شوی ده.

په دوهم پوړ کښی به یی دسکې او بانکنوتو دپاره چه چارپیره به یی ګاډروی دخزانی یوه ستره خونه اودزړوبانکنوتودسوځولو دپاره به(٢) توری خونی و لری.

په لومړی پوړ کښی سربیره پرهغه یوه ددفترخونه اویوه دمحافظې خونه جوړه شویده.

دقیمتی شیانو دحمل اونقل دپاره مخصوصه دروازه طرح شوی ده چه څنګه چه دقیمتی شیانو څخه بارموترودانیږ ته داخلیزی پخپله ترله کیږی چه هغه شیان په ساتلی پول ورځخه بښکته اوپه ځای شی. طلا،سپین زراوجواهردپوی برقی زینی په واسطه دتهکوی محفظی ته وړل کیږی.

دسپماد خزانی دودانیږ دهری خونی دپاره دخفیفو اوازو اوریدلو دستګاه پیش بینی شوی ده چه که کله غیرمجاز کسان ورشی پخپله اخطارور کوی.

د غه ودانیږ چه دبنسټ تیږه یی ده ١٣٣٥ کال دزمری په میاشت کښی ایښودل شوې ده ٤٥ مترہ اوږ ده ، ٣٦ مترہ سوروره او ٨ مترہ جګه ده . هیله شته چه دپلان دپنځم کال په منځ کښی په سلو کښی له ٩٥ نه تر سلو پوری بشپړه شی .

په دې وختو کښی ددغی ودانیږ دفلزی دروازو یابرقی زینی، دزړوبانکنوتودسوځولو انکودانبو دتهویی ، بمبی او دشنوایې دستګاوو او دبرقی اوچت دلوازمو ، د پنجرو او مد خل د دروازې فر مایشت صادر شویدی ، د دغی ودانیږ تخمینی مصرف ١٠٠٠٠٠٠٠ ، ملیو نو افغا نیو او ٢٣٠٠٠٠ ډالروته رسیږی .

٧ ـ د خارجه وزارت ودانیږ :

د غه ستره ودانیږ دارګ په بر کښی دخارجه وزارت دپخوانیږ ودانیږ په شمالی بر خه کښی واقع ده او تر زیاتی اندازې پوری داونیماك دشرکت په واسطه جوړه شوی ده .

لەدی امله چه چاری یی په زیاته اندازه پرمخ تللی و ی او وزارت په دې کال کښی د هغی دپاته چارو سرته رسول پخپله غاړه واخیستل .

ددغی ستری ودانۍ کانکریت کاری او خښتکاری په سلو کښی (۹۵) بشپړه شوې ده او هیله شته چه دپلان په پنځم کال کښی بیخی بشپړه شی .

ددغی د بنسټ تیږه د ۱۹۵٦ کال د ستمبر په ۲۵ نیټه د افغانستان د صدر اعظم ښاغلی سردارمحمد داود په لاس ایښودل شوې وه .

داونیماك دشرکت نقشې دپولنډی نامتو مهندس اس سی ، پی د لومړیو نقشو په اساس او دافغانستان دځوان مهندس ښاغلی سراج په مشوره ترتیب شوی دی .

دغه ودانۍ په دریو برخوویشل شوی ده . دهغی لومړۍ دری پوړه برخه د کار دځانګو اودفترودپاره ده،دهغی په یو پوړه دوهمه برخه کښی دتشریفاتواوهر کلی دپاره خونی جوړی شوی دی.

ددغی ودانۍ مخصوص تجهیزات به تلیفونی، ساعتی او دپیش خدمت د ورغوښتلو مخصوصی دستګاوی وی او مخ به یی دمرمرو له ډبرو څخه وی چه هغه یی زیاته ښکلی کړی ده .

دوهمه برخه ودانۍ :

(۱) د کابل د پوهنتون ودانۍ :

دمملکت ددغه علمی اوفرهنګی مرکز دسترو ودانیو پروژه د ۱۳۳٦ کال دثور په میاشت کښی د فغانستان دحکومت اودامریکی دبین المللی همکاری دادارې ترمنځ دموافقه لیك پر اساس تثبیت شوی ده. دپوهنتون دودانیو لومړۍ برخه چه د کابل دښار دعلی آباد دغره په لمن کښی جوړیږی داسی ودانۍ لری:

(۱) ـ دجمنازی یم	ودانۍ
(۲) د کتابخانی	»
(۳) د ۸۰۰ کسیزی لیلیی	»
(٤) اداری	»
(٥) دساینس او کرهنی	»
(٦) د انجنیرۍ	»

دواټو دپار کو او بولو ددستګاو او دبدرفت د کثیفو او بو له تصفیه خانو سره ددغی ودانیو داستفادی وړ سطح ۷۰۰۰۰ مترمربع او په هغی پوری دتړلو لار او واټو سطح

۴۰۰۰۰ مترومربعوته رسیږی اوداوبوایستلودنلواوږدوالی به ۴۱۵۰ متره وی .

۲۲۰۰۰ مترمکعب

گول سیخونه ۲۱۰۰ تنه

سمنټ ۸۱۰۰»

دغه ودانۍ چه د افغانستان دحکومت ، دامریکی دبین المللی همکارۍ داداری اودایشیا فونډیشن دمؤسسی په پولی مرسته جوړ یږی له داسی عالی او ټینګوودا نیوڅخه به وی چه دنورومملکتوله د یروعصری ودانیوسره به سیالی اوبرابری و کړی . او نقشه یی د پاسی پیک ارکی ټیک اوپه ټوکیو کښی دامریکایی کمپنۍ په وسیله طرح شوی ده .

د دغوودانیود جوړولو د پاره په لوی سر کښی د خارجی جوړونی او انجنیرۍ له نامتو شرکتوڅخه بلنه شوی وه چه له هغوی څخه لاندی شرکتو دفوایدعامی دوزارت د شرطوله مخی دپوهنتون دودانیوجوړولوته خپل چمتوالی څرګند کړ :

(۱) دامریکایی موریسن کمپنۍ

(۲) دامریکایی مینل کارپوری شن »

(۳) په ټوکیو کښی د امریکی دپترسن شاپ ایند ریک جانسن پای پر کمپنۍ

(٤) په پاکستان کښی د امریکی دومن فارم ایند رایت »

(٥) دفرانسوی برایس ایټ بیلا رو »

(٦) دایټالیایی ام برسازی کارګنی »

(۷)دالمانی هوختیف »

له دی امله چه نسبت دنورو شرکتو عرضوته د المانی هوختیف د جوړونی دسهامی شرکت عرضه دافغانستان په ګټه وه نوپریکړه وشوه چه دپوهنتون د و دانیواد لومړۍ برخی جوړونه دی نوموړی شرکت ته وسپارله شی او له هغه سره د ی دجوړونی یو تړون وشی،هماغه ؤ چه دهغی برخی دودانیود لومړنیویعنی دجمنازی یم دودانۍ جوړولوتړون د۱۳۳۸ دجدی په میاشت کښی د فواید عامی د وزارت اود هوختیف د کمپنۍ ترمنځ لا سلیك شواو د هغی د بنسټ تیږه

د۱۳۳۹ کال د جوزا په میاشت کښې دافغانستان دصدراعظم ښاغلی سردارمحمد داود په واسطه چه د ابینی غړی اود کابل دپوهنتون استادان اوشاګردان حاضروو کیښود له شوه.

هغه ودانۍ به په زرو ورځو کښې چه له هغې جملې څخه دجمنازی یم ودانۍ په ۳۶۵ورځو کښې بشپړه شي.

دریمه برخه ودانۍ :

د کابل دهوټل ودانۍ چه تیر کال بشپړه او د استفادی د پاره چمتوشوی وه په دی وختو کښې دهغې په کیڼ اړخ کښې پردوهم پوړ باندی د ریم پوړ کړی شو اوددغی طبقی پتلیزول د۱۳۳۸ کال دسلواغی په میاشت کښې شروع شوی ؤ.

د ۱۳۳۶ کال دحمل په میاشت کښې بشپړه شوی ده. د دغه پوړ جوړونه د هغه کال په دوبی کښې بشپړه شوی ده. د غه دریم پوړ په دغه برخه کښې چه دابن سینا په واټ مشرف دی دهوټل ودانۍ زیاته ښکلی کړې ده.

ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم دپوهنتون د ودانۍ دبنسټ تېبزه زدی

څلورمه برخه ودانۍ :

(۱) د کانو او صنایعو دوزارت ودانۍ :

دغه ودانۍ چه دوه برخی ده لومړۍ برخه یی د۱۳۳۶ کال دعقرب په میاشت کښې شروع شوی وه په دې وختو کښې. پشپړه شوې ده او ددوهمی برخی په جوړونه یی دمالیی دوزارت دودانۍ ترمخ په دی وختو کښې پیل شوی دی او هیله شته چه دپلان په پنځم کال کښې به بشپړه شي.

د کانو اوصنایعو دوزارت ودانۍ دشاهی ارګ په مقابل کښې دپښتونستان په واټ کښې د پایتخت یوه ښکلی اوعصری ودانۍ د ه.

(٦) – د کار تو گرافی و دا نی : دغه ودانی چه د کانو اوصنایعو د وزارت په څنګ کښی د پښتونستان په واټ کښی د صدارت عظمی د کارتو گرافی د ریاست دپار ه جو پ یزی په د ی وختو کښی نژدی بشپړه شوی ده .

دغه ودانی چه یو څه یی څلور پوړیزه ده لومړی پوړیایی تهکوی د تسخین او تحویلخانو د سیستم د مرکز اونور پوړونه یی دهغه ریاست د دفترو اود کارډخونو دپاره تجو یز شوي دی .

د دغی ودانی منځنی پوه برخه دوه پوړه ده، دغه ودانی د کنفر انس ، مجلس او نورو خونو په عصری تجهیزاتو سره یوه شکلی اومرغو به ودانی ده .

(۳)- د پروان مپنی د شوونځی ودانی:

دغه ود انی د کابل ،پروان اوپغما ن د سړک په دري لاری باندی د پر و ان په مپنه کښی د پوهنی د وزارت دپاره جو پ یزی .

دهغی د بنسټ تیږه د پلان د څلورم کال په اول کښی اینبودل شوی ده .

د دغی ودا نی یوه برخه څلور پو ړه او بله برخه یی دري پوړه لری او سر بیره پردی چه روښانه اوښی هواداری د رسی خونی لری اود کنفرانس اومجلس خونی هم پکښی جوړیزی تراوسه یی دلومړی پوړ برخه بشپړه شوی ده .

(٤) د دولتی نقلیاتو ریاست د ترانسپورټ ودانی :

دغه ودانی د سیلو د سړک په څنګ کښی سیلوته څرمه جوړیزی دهغی د ودانی د بنسټ تیږه د ۱۳۳۸ کال د عقرب په میاشت کښی اینبول شوی خود جوړونی چاری یې د ژمی د موسم په اثر تال شوی وې.

سبز کال د حمل په میاشت کښی یی په چارو بیا پیل وشو چه تراوسه لادوام لری د هغی یوه برخه دري پوړه او یوه برخه یی دوه پوړه ده هیله شته چه دغه ودانی د پلان د پنځم کال په منځ کښی بشپړ ه شی .

(٥) د افغانستان د نندار تون و دانی :

په دي وختو کښی د مر نجان د غونډی په لمن کښی د افغانستان د نندارتون په منطقه کښی د نندارتون د ستری ودانی تر مخ د اښکلی ودانی تر جوړو نی لاندی نیول شوی ده او د اسی په نظر کښی ؤ چه د هیواد د آزادی د دری څلویښتم تلین د جشن تر رخو پوری بشپړ ه شی .

پنځمه برخه و د ا نی :

(۱) د ملی دفاع د پاره د روغتون ودانی:

دملی‌دفاع وزارت دپاره‌یو ۷۵ بستر ئیزروغتون جوړیزی .

(۲)ددولتی مطبعی‌و دانۍ :

دغه‌څلور پوړه‌سټره ودانۍ دالوتکو په‌پخوانی ډګر کښی جوړ یږی .

دنقشویی په‌لوی‌سر کښی‌دیوی خارجی کمپنی مهندسینو د ۶۰۰۰۰ ډالروپه بیه‌تعهد کړی ؤ. خودهغوی‌ترتیب‌شوی نقشه‌ونه منله‌شوه نودوزارت دتعمیراتولوی مدیریت‌دهغی‌دنقشوپه‌تر تیبولو مؤظف شو دغه نقشه‌اوس تر کار لاندې ده.

(۳)دعدلیی دوزارت‌و دانۍ :

دعدالیی دوزارت دپاره دستری‌ودانۍ نقشی ترلاس لاندی‌دی چه امکان لری په‌دی نژدی وختو کښی بشپړه شی.

(٤) د فوائد عامی د وزارت ودانۍ :

په‌نظر کښی دی‌چه دشاهی سلامخانی ترمخ یوه سټره ودانۍ جوړه شی .دغه سټره ودانی به دپایتخت له‌ډیروښوودانیو څخه‌و ګڼله شی‌او ۱۰۰۰۰ مترمربع مځکه به ونیسی اود خپلو ملکی اوعسکری شقوقودپاره به(۲۲۰) وړی‌اوخوب بستری‌ولری اونقشی‌یی تر کارلاندی دی .

شپږمه برخه ودانۍ:

(۱)-دخوست دتخنیك د ښو ونځی ود انۍ :

دغه‌ودانۍ چه‌دپکتیا دولایت په خوست کښی دپوهنی دوزارت دپاره جوړیږی په دوبرخو ویشلوشوی ده‌چه‌لومړی برخه‌یی یو پوړه ده‌ماشینو اوشاګرد ادانو او دوهمه‌برخه یی چه دوه پوړه‌ده‌دشاګردانوداستوګنی دپاره‌ده‌دغه‌برخه‌دپوړی‌خورلو،دخوب‌خونی‌اوعصری‌تشنابونه‌لری.

(۲)- دقطغن‌دولایت‌دتخنیك‌دښوونځی ودانۍ :

دغه‌ودانۍ دخوست‌دتخنیك‌ودانۍ په‌شان‌ده اودجوړونی چاری‌یی نوی‌شروع شوی‌دی .

(۳)-دننګرهار دولایت‌دنجونو دښوونځی ودانۍ :

دغه‌ودانۍ چه‌یوشه بی‌دوه‌پوړه اویوشه‌یی دری‌پوړه ده‌څوشو خونی‌اودهلیزونه اوهواداری اوروښانه درسی‌خونی لری‌اوپرو سبز کال‌تر جوړونی‌لاندی نیول شوی وه ګوندی په دی نژ دی وختو کښی بشپړه‌شی.

(٤)د کندهار دخود کارتیافو ن ود انۍ :

ددغی‌ودانۍ دنقشی خاکه دمخابر اتو دوزارت په و اسطه ترتیب شو ې وه بشپړ ه نقشه یی دفوائدعامی وزارت‌تهیه کړه .

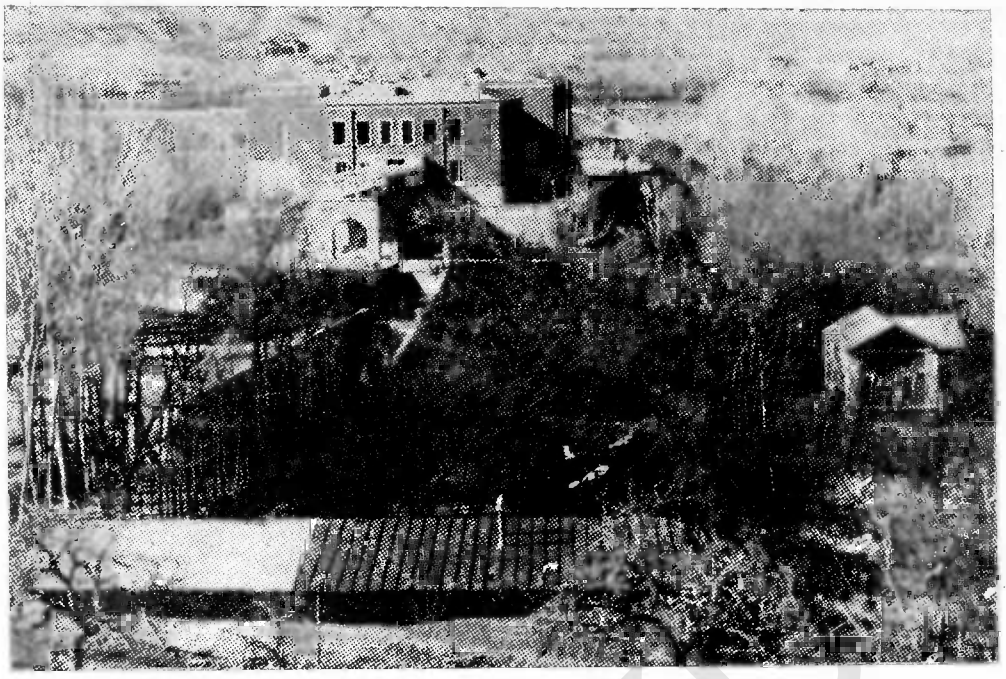

دچهلستو ن مانۍ (کابل)

په سالنګ کښې حتی په ډیر سخت یخ کښې دکار دقوا ؤ فعالیت په زړه پوری روان ؤ

دنو رستان یوه ښکلی منظره

داجر ښکلي دره

دغه ودانۍ چه بشپړ شوې ده یوه پنه عصری او ښکلی ودانۍ ده.

(۵) دسرای خواجه دلوی حکومت ودانۍ:

دغه ودانۍ چه نقشی یی پروسبز کال برابری شوی وی په جوړونه یی د ۱۳۳۸ کال په عقرب کښی پیل شوی ؤ خود ژمی دیخنی له کبله یی چه چاری تاتل شوی وی سبز کال بیا پیل و رباندی وشو او لومړی پوړیی بشپړشوی او دو هم پوړیی تر جوړونی لاندی دی.

(٦) د غزنی داعلی حکومتو ودانۍ:

ددغی ودانۍ نقشی په ۱۳۳۸ کال کښی طرح شوی او په ودانولویی هم په هماغه کال کښی پیل شوی ؤ په دې وختو کښی دو هم پوړ تر کار لاندی نیول شوی دی او هیله شته چه ژره په ژره په سرورستیږی.

(۷) - دمستوفیت ودانۍ

(۸) دښاروالی دریاست ودانۍ

(۹) دمخابراتو دمدیریت ودانۍ

(۱۰) دغزنی داعلی حکومت پارتمانونه، ددغو ودانیو نقشی په ۱۳۳۸ کال کښی بشپړی شوی او دغزنی اعلی حکومت تر ور کړ شوی وی په دې وختو کښی یی دنقشو له مخی په چارو پیل شوی دی.

(۱۱) اپارتمانونه

(۱۲) دسرایخواجه فامیلی کورنه

ددغو ودانیو نقشی د خوښی شوی نمونی له مخی ترسیم او مسئولو مقاماتو ته ور کړ شوی دې په دې وختو کښی یی د ځینو جوړونی چاری شروع شوی دی.

(۱۳) دیو شمیر ودانیو لکه دسراج العمارت ددوه پوړه ودانیو، د اسمارد کلوب، دجلال کوټ د عسکری چونۍ او د منصبدارانو د خو کورود ودانیو نقشی دننګرهارد ولایت دپاره او دخو تانو نقشی دپکتیاد ولایت دپاره او دیوه کلوپ نقشه دمینمی دپاره اودسینما او روضی مبارکی دشا و خوا نقشی دمزارشریف دپاره تهیه شوی دی. چه ددغو دانیو زیاتره برخی ترجوړونی لاندی نیول شوی دی.

ښاری پلانونه:

ښاری پلانونه اودافغانستان دځینی ښارو دپاره پلانونه له زیاتو مهمو ضرور یاتو څخه دی.

دفوائد عامې دوزارت دفنی تعمیراتو اداره په‌دې مامورہ ده‌چه دغسی پلانونه طرح‌او مر بو طو مقاماتوته یې وسپاری .

پـه لانـدی ډول دهـغـو پلانو چه‌دهغی اداري په‌وسیله تهیه‌شوی وی تهیه کیږی او یا بـه په‌دی نژدی وختو کښی تهیه‌شی په‌لنډ‌ډول یادونه کوو :

الف ـ هغه پلانونه چه‌تهیه شوی‌دی :

دجلال آباد ښاری پلان : سربیره پریوه‌ښاری نقشه‌چه‌پخوا تهیه شوې‌وه یوه‌بله ښاری نقشه دیوې دوه‌زره کسیزی ټولنی دپاره‌چه ټول ضروریات یی‌په‌نظر کښی‌پـکښی نیو ل شو ی دی دجلال آباد دپاره‌طرح شوې اومسئولو مقاماتوته ور کړ شوې‌ده .

(۲) دغزنی ښاری پلان: پخوادیوې‌پنځلس زره کسیزی ټولنی په‌غـرض‌ددغه‌ښاردپاره دیوې ښاری‌نقشی خاکه‌طرح شوی‌وه . په‌دی وختو کښی په‌هغی کښی تجدیدنظر شوی او په هغه باب کښی ځینی تغیرات او تعدیلات شوی‌دی .

دغه‌نوی نقشه‌په پنځه برخی ویشل شوې‌ده . له‌دغو پنځو برخو څخه‌اوس یواځی یوه بر خـه ترتطبیق لاندی‌نیول شوی‌ده اوڅو دولتی اوغیر دولتی ودانۍ ترجوړونی لاندی‌ونیول‌شویدی هیله‌شته چه‌نوری برخی‌یی هم‌پرله‌پسی جوړی‌شی اوپه لنډه موده کښی به‌په‌تاریخی غز نی کښی یوداسی نوی‌ښار جوړشی چه‌ودانۍ، اپارتمانونه ، دکانونه ، جوماتونه ، سرایونه ، سینما گانی ښوونځی اونور ولری .

(۳) دفراه ښاری پلان : دفراه دښار دیوی ښی‌عصری نقشی‌طرح کولو دپاره په پای کښی یوه‌داسی نقشه‌جوړه شوه‌چه دټولو خوښه‌شوه . ددغی نقشی‌په طرح کولو کښی دهغه ښارتود اقلیم‌په‌نظر کښی نیول شویدی دهغه‌په بیلوبیلو برخو کښی‌د کافی نهالـگیو اوبوټیو ا یښودلو اودپار کو اوسمسورو بڼو جوړولو تجویز شوی‌دی . اونقشه‌یی ددوولسو زرو تنودپاره تر تیب شویده .

د۱۳۳۸ دزمری په‌میاشت کښی دفوائدعامی دوزارت له‌خوا یوهیأت فراه‌ته ولیږ ل شو .چه دنوی ښارځای تثبیت اوخط یی وباسی دغه‌هیأت هلته‌لاړ او د خپلی و ظیفی دسر ته رسو لو نه وروسته بیرته کابل راغی .

(٤) دخان آباد ښاری پلان : دخان آباد دپاره یوه اساسی عصری‌نقشه ترتیب شوې په د غه نقشه به کی د یو ی لس زره کسیزی‌ټولنی‌تعمیری رازرازضروریات‌په‌نظر کښی‌نیول شوی او دوا کمن‌مقام‌خوښه اومنل‌شوی‌ده.دغه‌پلان‌دغزنی‌دښار دپلان‌په څیر په‌پنځو برخوویشل‌شوی‌دی

چه پر له پسې به جو پ ی شی . دنو ی ښار د کر ښې ایستلو دپا ره هم یو هیأت خان آبادته ولیږ ل شو .

(٥) دچاریکارو ښاری پلان : ددغه ښار پلان دپنځه ویشتوزر و تنو دپاره چه پـا ر کو نه ودانۍ اودیوه ښار رازراز تعمیری ضروریات په نظر کښې پـکښې نیول شویدی په خو ا طر خ اوتهیه شوی اودپروان اعلی حکومت ته سپارل شویدي .

(٦) دپلخمری ښاری پلان : یو کمکی ښاری پلان دیونیم زر کسیزی تولنی دپاره طرح شوی اوپلخمری ته استول شویدی .

(۷) دلغمان ښاری پلان : په لغمان کښې دشلو زروتنو دپاره دیوه نوی ښار نقشه طرح شویده دغه ښار وروسته له هغه چه وډان شی دننـگرهار دولایت دمرکزی حکومت ددوبی دمرکز دپار به یو مناسب ځای و ی .

ب ـ ښاری پلا نونه چه تر جوړونی لاندی دی .

(۱) دیوی لس زره کسیزی تولنی دپاره هرات دښار دیوی برخې له املـه .

(۲) ددوه زره کسیزی تولنی دپاره د کـلای مرادبیگ له املـه .

ج ـ ښاری پلانونه چه ترنظر لاندی د ی اوژر به تهیه شی .

(۱) د کوهدامن دقره باغ پلان ددوه زره کسیزی تولنې دپاره .

(۲) دننـگرهار په ولایت کښې دسروبی دبر کزی برخې پلان دیونیم زر کسیزی تولنی دپاره .

(۳) دننـگرهار په ولایت کښې دشلور زره کسیزی تولنی دپاره دچغه سر ای پلان .

(٤) دقطغن په ولایت کښې ددوو زرو تنو دپاره دنهرین پلان .

(٥) دقطغن په ولایت کښې دیوزر تنو دپاره د ینـگی کلا پلان.

بندونه اودیا لی :

افغانستان داسی مملـکت دی چه داوبو ذخیری اوپریمانه سیندونه لری .

ددغه مملـکت دغروله دروا و لوړو ځایو څخه پریمانه ویالی اوسیندونه تولو ځایو ته بهیدلی دی. دغه سیندونه اوویالی دافغانستان دپاره داوبو دبرینبنا اوداوبو لـگو لوستر منابع دی. افغانستان له دغه لحاظه روښانه آینده لری .

دافغانستان حکومت چه دمملـکت داوبو گټورو منابعو ته متوجه دی له هغو کـلور ا هیسی له هغو څخه دزیاتی استفادې په فـکر کښې شویدی اوځینی وړو اوسترو پروژو ته ئی هڅه کړ یده اوپه سریی رسولی دی چه له دغی جملی څخه په جنوب غرب کښې دمیرسیندواوبو لـگولواودبرینبنا

پیدا کولو پروژه اود کابل پرسیند دسرویی‌دبرینښنا دبندپروژه‌ده‌خودافغانستان دنورمپی‌پنځکلن اقتصادی پلان دتجویز شوی‌سیند مهمی پروژی دمملکت په‌خټیځه برخه کښی د کابل پر سیند دنغلو دبرینښنا دبندپروژه اودجلال آباد ددرې دأوبولو دپاره دبند پروژه‌ده چه‌د کانوا و صنایعو وزارت اودفوائد عامی وزارت پرله پسی دهغه کار دلومړنیوچارو په‌برابرولو بوخت‌دی لکه چه‌د۱۳۳۹ کال دچنګاش په‌میاشت کښی ددرونتی دبند دپروژې دجوړونې په‌لومړنیو چا رو پیل‌وشو . هغه کارروایی چه‌دلته اشاره ورته کیږی ددرونتی دبند دپروژی له‌مربوطو فعالیتو څخه‌پرته دفوائد عامی دوزارت دبندو اوویالو اداری عادی کارروایی ده‌چه په پنځکلن پلا ن پوری څه‌ربط نه‌لری .

دفوائد عامی دوزارت دبندو اوویالو د اداري کار روایی په تیر کال کښی د و ټ ی له‌میاشتی نه‌د۱۳۳۹ دوټی ترمیاشتی پوری په‌لاندی عناوینو سره‌ستاسو دپاره څرګند یږی .

(۱) دانجنیری ـ رپوټونه اوتحقیقات (اود انجنیر ی ـ سروی)

(۲) دجوړونې دټړو نو انعقاد .

(۳) جوړونه .

(٤) اداری تشکیل .

(۱) دانجنیری ـ رپوټونه اوتحقیقا ت :

الف : د۱۳۳۸ کال دلیندی ـ په ۲۳ نیټه دفوایدعامی دوزارت له‌خوا یوهیأت چخانسو رته استول شوی وٌ چه‌دهغه ځای د« آس» دبرج‌دبند ځای و ګوری چه‌داوبو ګرځولو د یوه‌بند چه د« سیخ‌سر» دویالی اودچخانسور نوری ویالی اوبه ورځخه اخلی دجوړولو امکانات و ګور ی هیأت هلته ولاړ اودخپلو کتنو اونظریو رپوټ یی‌وزارت ته‌وړاندی کړ .

ب ـ دبدخشان دروشان ځنګل :

دبدخشان دروشان له‌ځنګله څخه داستفادی اودپنج دسیند په‌مقابل کښی دهغه ددفاع له‌املا د۳۸ کال دتلی‌په ۱۲ نیټه خارجه ، داخله ،فوایدعامی‌وزارت اودصدارت عظمی‌د کارتو ګرافی ـ دریاست له‌نمایندګانو څخه یوهیأت هلته‌لیږل شوی‌وٌ ددی وزارت دبندو اوویالو اداری یوفنی هیأت دانجنیری ـ،اقتصادی اودجغرافیائی له‌مخی خپلی‌نظریی دیوه رپوټ په‌ترڅ کښی و زا ر ت ته‌وسپارلی اوپونقل یی‌خارجه وزارت ته هم و ر کړ شو .

له‌ټیکه مرغه هغه‌چاری چه‌دځنګله ددفاع په‌باب یی تجویز شوی‌وٌ دوا کمنو مقاماتولخوا منظوری شوی اوپه مناسب فرصت کښی‌به تر اجرالاندی ونیول شی .

ج - دبڼه کشانو په‌لومړنۍ رپوټ : د۱۳۳۸ کال د۱۱ میاشتی‌په ۲۷ نیټه‌دحضرت امام د بڼه کشانوپه حد کښی ډینج دسیند څخه دزیانو په‌باب د کـتنو اوڅیړنو له امله دو زار ت له خوا یوفنی هیأت واستو ل شو .

دغه هیأت په‌دغه باب دخپلو کـتنو رپوټ اوخپل پیشنهادو نه و زارت‌ته وړ اند ی کړ ل . دسیندود ناوړو اثراتو اودافغانی سواحلو دورانیدو دمخنیوی ډپاره ځینی تجویزونه ونیول‌شول.

د کلفت‌دډ کی په‌باب‌دانجنیری‌دتحقیقاتو ختم:

د۱۹۵۸ کال د جون په ۲۵ نیټه دافغانستان‌اودشوروی‌جمهوریتوداتحاددحکومت‌ترمنځ‌د آمو له سیند څخه د ګډوی استفا دی ډپاره یوتړون شوی‌ؤ چه دهغه له مخی د ۱۹۵۹د جولای په۱۲ نیټه دافغانی او ر وسیی یو فنی هیأ ت دمـزار شریف د کلفت په حد کښی د یوه بند لو مـړنی سر و ی‌بشپړه کړه.

روسی هیأت به په دغه باب یو مفصل تخنیکی او اقتصا دی رپوټ د افغا نستا ن حکومت ته و سپاری چه‌دهغه له مخی به وړ اقدامات وشی.

(۲) دجـوړونی دتړون انعقا د:

دشوروی جمهو ریتو داتحادد تخنو پردم ا کسپورت‌دمؤ سسی‌اودفوائد عامی دوزارت ترمنځ د۱۹۵۶دجولایی‌د۲۶ نیټی دتړون له‌مخی‌دجلال آبددناوې داو بولودتجویزشوی‌دنخشې‌طرح کولو د پار ه‌دانجینر ی‌ یا« لومړ نی‌سر و ې» له مخی په ۱۹۵۷ کښی‌لو مړ ی‌ مطا لعی و شو ی او د۱۹۶۰ کال‌دجولایی په‌میاشتـکښی‌دهغی مؤسسی‌اودفوائدعامی دوزارت ترمنځ د هغی پروژې دجو ړونی تړ ون وشو .هیله شته چه‌په دې وختو کښی دهغی پرو ژی په جوړ ونه پیل وشی.

دغه پروژه چه‌دافغانستا ن‌له ډیرو ستر و اقتصادی پرو ژ و څخه ده د ۲۱ متر ه جگ بند دبر یښناپیدا کولودیوی فابریکی اود یوی سترې‌ویالی جوړول چه دهغی په بشپړ و لو سره به ددرونټی دتنګنااو دهز ارنوع د کلی تر منځ د کابل دسیند د ښی اړخ مخکی او به شی.

ددغی پرو ژی په بشپړ ولو سره به۳۱۵۰۰هکتاره‌چه ۱۶۰۰۰۰ جر یبه مخکه کیږ ی او به شی .له د غی جملې څخه به ۱۵۲۰۰۰ جریبه مخکه له عمومـی ویا لی څـخه اونو ر به یې‌دبمبی (پمپ هاوس)له ددومر کز وڅخه او به‌شی .دغه ویاله به۷۰ کیلو متره‌اوز ده وی.

له عمومی ویالی‌څخه به‌فر عی‌ویالی‌جلا شی،فرعی‌ویالی‌اودپمپ دوه‌مر کز ونه یو به‌یې په۱۵ کیلو متر ی‌ اوبـل‌بـه یې په ۴۳ کـیلو متری‌ کښی له عمو می‌و یـا لی څخه او به ا خلی

ددغی ویالی جوړونه داسی دهچه دوه تو نلونه به دسره دیوال پهحد کښی په ۸۷۸ کیلومتره اوزدوالی سره او ۱۷ معکوس سایفنو نه به په ۲۱ کیلومترو سره جوړشی .

دغه پروژه به په څلورو کلو کښی داتکال له مخی ۲۲٤۰۰۰۰ ډالر وبشپړه شی.

(۳) جوړونه:

الف ـ د کرغی بند: دغه بند چه په اصل کښی په ۱۳۱۰ کال یعنی ۲۹ کاله پخواد کابل دشاوخواد شار ومحکو او بولودپاره تجویزشوی وُاو په ۱۳۱۱ کال کښی تر جوړونی لاندی نیول شوی وُدځینو علتو په اثر تر دې وختو پوری تال شوی وُ.

درې کاله پخواحکومت دغه واړه اوپیر کټو ربند ته چه دښار په څنګ کښی دهغه دغرب په ۱٤ کیلومتری کښی واقع دی او یوځه جوړشوی دی متوجه شواودفوائدعامی وزارت مو ظف کړی شوچه دهغه په شاوخوا کښی مطالعی وکړی .

دوزارت دمطالعواودداخلی او خارجی متخصصینوسره داستشارونه وروسته اراده وشوه چه دهغه پاته برخی بشپړی اوپخوانی جوړو نیی کلکی کړی.

هماغه وُ چه په ۱۳۳۷ کال کښی دهغه دبند جوړونی په چارو بیا پیل وشو چه تراوسه لادوام لری .دغه بند چه بشپړ شی نودبنست سور به یی ۲۸۰ متره اودپورتنی برخی سور به یی ۸ متره وی . ددغه بند دجسم نهایی لوړوالی به ۳۰ متره اوپه پورته برخه کښی به یی اوزده ـ ٤۰۰ متره اوپه کاسه کښی به یی داوبودسطح لوړوالی ۲٦ نیم متره وی .

دغه بند چه بشپړشي داوبو تا کلی اندازه به ۱۱ ملیونو مترومکعبوته ورسیږی په دغه اندازه اوبو سره به ۸۰۰۰ جریمه محکمه اوبه شی او ٤۰۰۰۰ تنوته به دچښلواوبه ورکړی شی.په دی وختو کښی دغه بند ۲۲ متره جګ شوی دی اودهغه ترمخ (سلا می) کښی ۵۰ سانتیمتره ډبره اوډل شوی دی اودهغه وپاته چارو دبشپړولود پاره کوښښ دوام لری .

تراوسه دهغه بندپه ۴ کاسه کښی څوځله دازموینی په ډول اوبه ذخیره شوی دی او د امید ورنتیجې لاسته ورځخه راغلی دی .

ب د کلفت ډکه :

دمزارشریف د کلفت دبندر په سیمه کښی د آمو دسیندافغانی ساحل دزیانمن کید وپه باب دترانسپورت دریاست دپیښینی له مخی د ۳۹ کال دحمل په ۱۳ نیټه دصدارت عظمی له مقام څخه یوحکم صادر شوچه داحتمالی زیانو دمخنیوی دپاره دی اقدام وشی .پرهمدغه اساس دفوائد عامی وزارت دمربوطو متخصصینو په مرسته په هغه سیمه کښی د آمو دسیند ساحل ٤۰۰ متره تینګ کړ

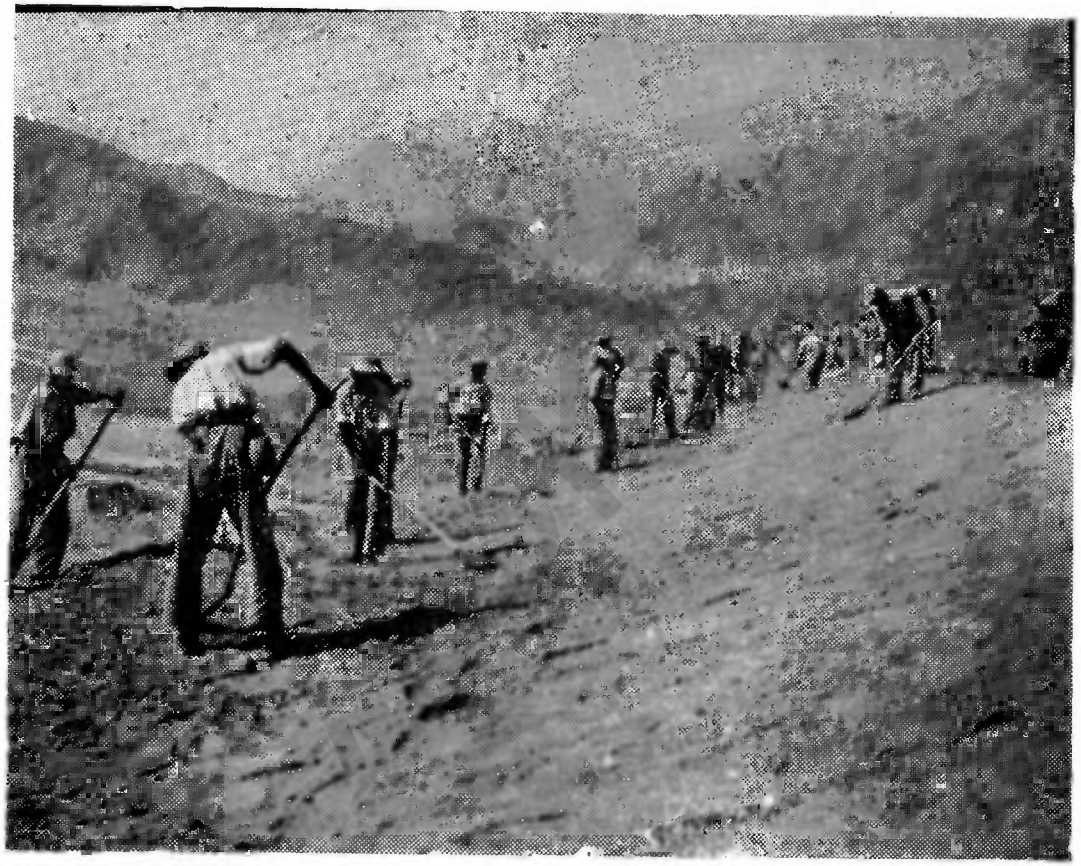

دهیواد په شمالی‌سیموکښې دکا ر دقواؤ د سړک جوړ و لو له فعالیتوڅخه

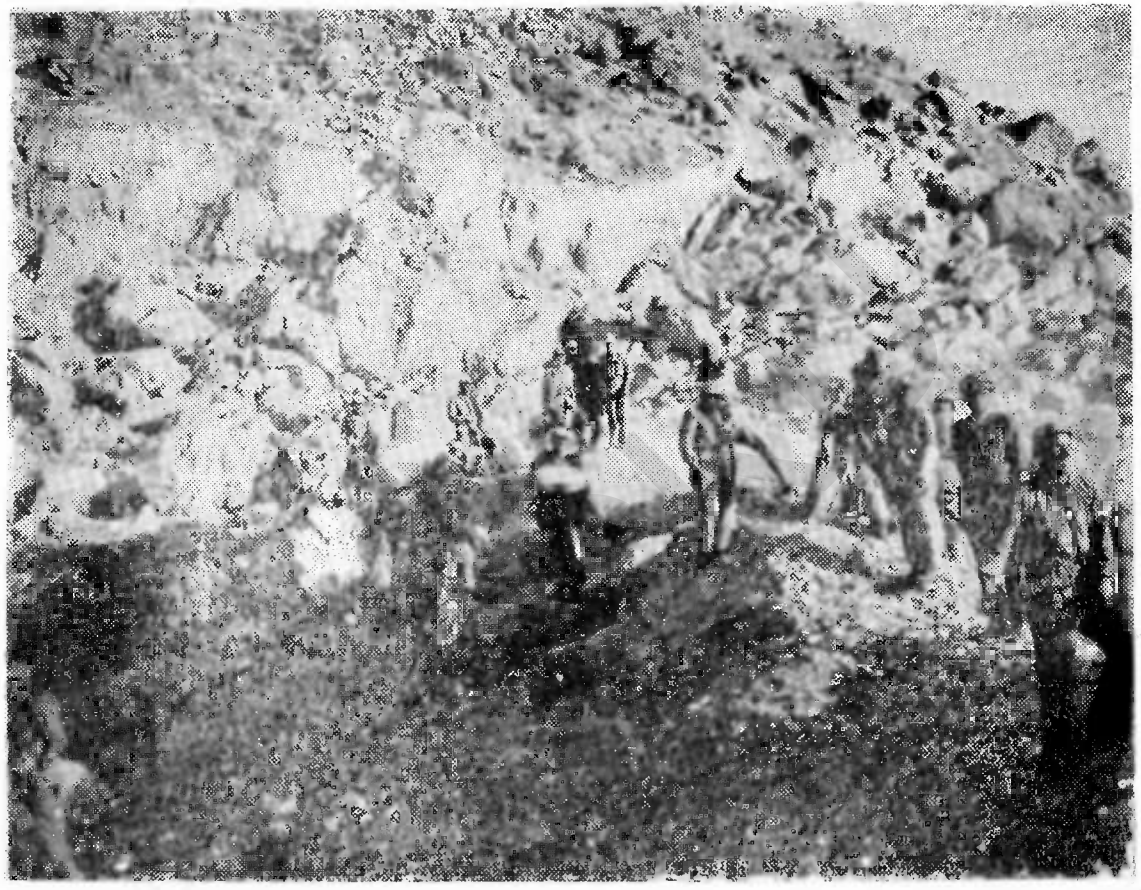

دبگرام هوائی ډگرته نژدې د کاردقوا ؤدډ بروما تو لو عملیات

په‌دغه کار کښی زیاتره له‌محلی مواردوڅخه استفاده شوی‌ده .دهغو تحقیقاتوله‌مخی چه‌دحضرت امام دبته کشانو په‌برخه کښی د آمو سیند څخه دزیانو په‌باب شوی‌دی اوپورته یی‌یادونه وشوه دصدارت عظمی په‌فرمان سره دیوه‌دفاعی بندجوړولو امر وشو .

ددغه بند کار سبز کال په‌منځنیوورځو کښی‌شروع شو .

تراوسه پوری یوله (۲)نه تر۱۰ مترو پوری جګ اوله ٦نه‌تر ۱۲ متر و پور ی سور ورا و ۹ کیلو متره اوزدبند جوړشوی‌دی‌په‌دی‌وختو کښی ددغه‌بند دبشپړ ولو دپاره فعالیت‌جاری‌دی.

(٤) اداری‌تشکیل :

دبندواوویالو په‌ساحه کښی‌دوزارت‌ورځ‌په‌ورځ‌زیاتیدونکو چاروددبندواوویالو دیوی فنی‌اداری مفکوره منځ ته‌راوستلی وه‌له‌نیکه مرغه‌په‌سبز کال کښی‌دغه‌مفکوره عملی‌شوه اودبندواوو یالو دفنی عمومی مدیریت‌په نامه یوه فنی اداره منځ‌ته‌راغله،هیله شته چه‌ددغی اداری‌په رویکاریدو سره دبندو اوویالو چاری رونق پیدا کړی اودغه ادارهٔ دفنی کار کوونکو له‌مخی چه دوزارت له مهمو احتیاجاتو دی خپل هیواد تقویه کړی اوتراوسه په دی بر یالی شوی ده‌چه‌دغه رازخوتنه لاس ته راولی اوشو شاګردان تهیه کړی .

د قرغی د بند کار

د۱۳۳۸ کال له‌وزی نه‌د۱۳۳۹ کال‌دغوبی ترمیاشتی پوری :

په‌بنسټ کښی دسلامی ددوهمی بر خی ډ کوالی	۳۰۰۰۰ مترمکعب
دبندډپورته خواډ کول	۱۸۰۰۰ » »
دبند ترمخ دریګ ا و جغلی اچول .	۱۳۰۰۰ » »
په‌ډبرو سره دسلامی دلومړی برخی فرشول	۸۰۰۰ » »
په‌ډبرو سره‌دسلامی ددوهمی برخی فرشول	۸۰۰۰ » »

دقرغی د بند کار د۱۳۳۹ کال له وزی نه‌دغوبی ترمیاشتی پوری :

دبند دمخ ډبری	۷۰۰۰ مترمکعب
دبند دسلامی ډ بر کا ری	۱۰۰۰۰ » »
دبندډسلامی ډ کول	٤۰۰۰۰ » »
دبند ډپورته‌خواډ کول	٤۵۰۰۰ » »

هوائی ډکرونه :

افغانستان چه‌له یوی خوا دمخکی دلارو دانکشاف دپاره زیارباسی اوپه زرګونوتنه افغانان

دخپل مملکت په دښتو، غرو، اوغر نیو منطقو کښې دعصری سړکوجوړولو دپاره کوښښ کوی له بلې خوادخپلو فضایی لارود سیستم پراخلو دپاره زیار باسی .

افغانستان لکه څنګه چه دځمکنۍ دلارولهخوائې په نړۍ کښې مهم موقعیت درلودنن روځ دنړیوالو په نظر کښې دفضایی کرښولهحیثه ډیراهمیت لری .ځکه چه هوایی بیړۍ چه دلویدیځ اوختیځ آسیا ترمنځ لیری الوتنه کوی په داسی صورت کولای شی چه پیره لنډه لاره پای ته ور سوی چه د کندهار، دښارله فضا څخه تیری شی اوهغه الوتکی چه دمسکو اوپیلی ترمنځ تګ وراتګ کوی یوائځی د کابل دفضاله لاری مساعده لارقطع کړی .

د کندهار بګرام او کابل هوایی ډګرونه چه په افغانستان کښې ترجوړونې لاندې دی اوهیله ښته چه په نژدی وختو کښې بشپړ شی .دغه لنډی فاصلی برابر وی .

کوم اهمیت چه دغه ډګرونه یی دافغانستان داقتصاد په ډګر کښې اودهغه دتجارتی اوفرهنګی چارو په انکشاف کښې لری روښانه دی هیله شته چه دهغه په بشپړو لوسره د مملکت په بیلو بیلو ځایو کښې شونور ډګرونه تأسیس اودافغانستان دپاره دعصری سړکوله شبکی سره اوزه په اوزه دهوایی پرمخ تللو اومترقی مواصلاتو یوه شبکه ممکنه شی .

دادی چه دبګرام او کابل دهوایی ډګرو دجوړونې په باب چه د شوروی جمهوریتو د اتحاد دمتخصصینو په لارښوونه دفوائدعامې دوزارت په وسیله جوړیږی لنډ معلومات وړاندی کړو :

(۱) دبګرام هوایی ډګر :

دغه ډګر پروژه دمملکت له سترو عمرانی پروژو څخه ده چه دفوائد عامی دوزارت دپنځکلن عمرانی پلان جزده د بګرام دهوایی ډګردلو مړۍ مرحلې دجوړونې تړون د ۱۳۳٦ دلیندۍ په ۱۵ نیټه دفوائد عامی دوزارت اودشوروی دتخنوا کسپورټ دمؤسسې ترمنځ لاسلیک شوی ؤ د هغه ډګرجوړونه دهغه اکال دسلوا غې په میاشت کښې شروع شوی وه دپلان تردریم کال پورې کانکریټ اچول په سلو کښې ۹۰ اوتعمیراتی چاری یې په سلو کښې ٦۰ بشپړې شوی وې .

ویل کیدای شی چه د هغه ډګر دجوړونې پاته چاری د پلان پدی څلورم کال کښې نژدی بشپړې شوی دی.

دبګرام هوایی ډګر کیدای شی چه دنړۍ له ستروډګروشخه وګڼل شی .

دغه ډګر د پلان پدی کال کښې د سترو شخصیتو لکه د شوروی اتحاد د صدراعظم خروسچف ، د امریکی د جمهور رئیس ښاغلی آیزنهاور، دهندصدراعظم ښاغلی جواهرلال نهرو اودنورو سترو مېلمنو د هر کلی شاهد دی .

۲ - د کابل هوایی ډګر :

د کابل د هوایی ډګر پروژه د افغانستان د لومړی پنځکلن اقتصادی پلان د تجویزشویو پروژوڅخه یوه بله پروژه ده دهغه دجوړونی تړون د ۱۳۳۸ کال د غویی په میاشت کښی د شوروی جمهوریتوداتحاد د تخنوا کسپورټ له موسسی سره لاسلیك شو او چاری یسی دهغه

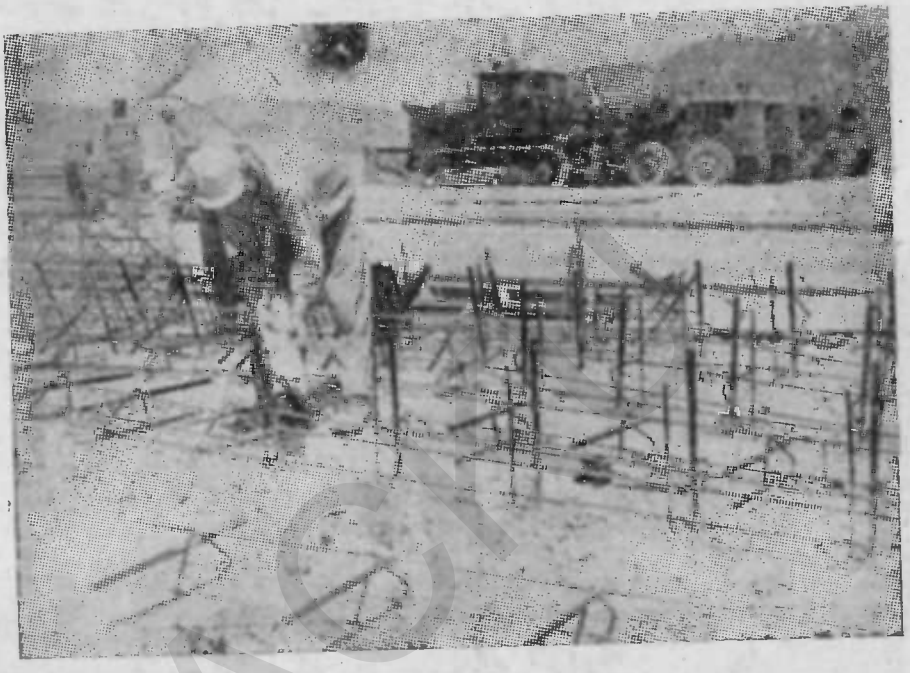

د کابل د هوائی ډګر(درنوی)دجوړولو کار یوه منظره

کال د چنګاش په میاشت کښی شروع شوې .

داسی پیښینی شوی وه چه د هغه ډګر قولی چاری دهغه له مربوطو جوړونو سره د تړون له لاسلیك نه وروسته په دریو کلو کښی او دهغه(رن وی) دالوتنی دمنطقی چاری په دوو کلو کښی سرته ورسیږی .

د کابل هوایی ډګر چه له المان څخه وروسته به د نړی د عصری ډګرو په قطار کښی وګڼل شی د ۱۰- ل۱٤ روسوپر کانستی لیشن الوتکو دهر کلی دپاره چمتو شی د پروژې په لومړی مرحله کښی داسی چاری شاملی دی :

۱- دالوتنی یارن وی د کرښی جوړو نه ۲۸۰۰ متره او زده ، او ٦۰ ، ٤۷ متره سوروره

۲- د تکسی یا تکسی وی د لاری جوړونه.

۳- د الوتکود ځالو جوړونه

٤- دالوتکو د ۸۰۰ مترو مکعبو دپاره د تحویلخانو جوړونه

٥- د ۳۰۰ تنومسافرودپاره د ډګر دمرکزی ودانیو جوړونه د ۱۰۰ تنودپاره لدرستوران سره چه په عصری وسایلو مجهز وی لکه د ګرمیو د مرکز او سیستم او نورو سره

٦- د ګرمیو دمرکز د کارخانی جوړونه

۷- د بریښنا د ۲۰۰ کلیواته قوی دپاره دبرېښنا دخونی جوړونه

۸- د اوبو د ځلورو دستګاؤ جوړونه د بمبئی له دستګاه او د اوبو له برج سره .

۹- د ډګر د فرعی لارو او واټو جوړونه .

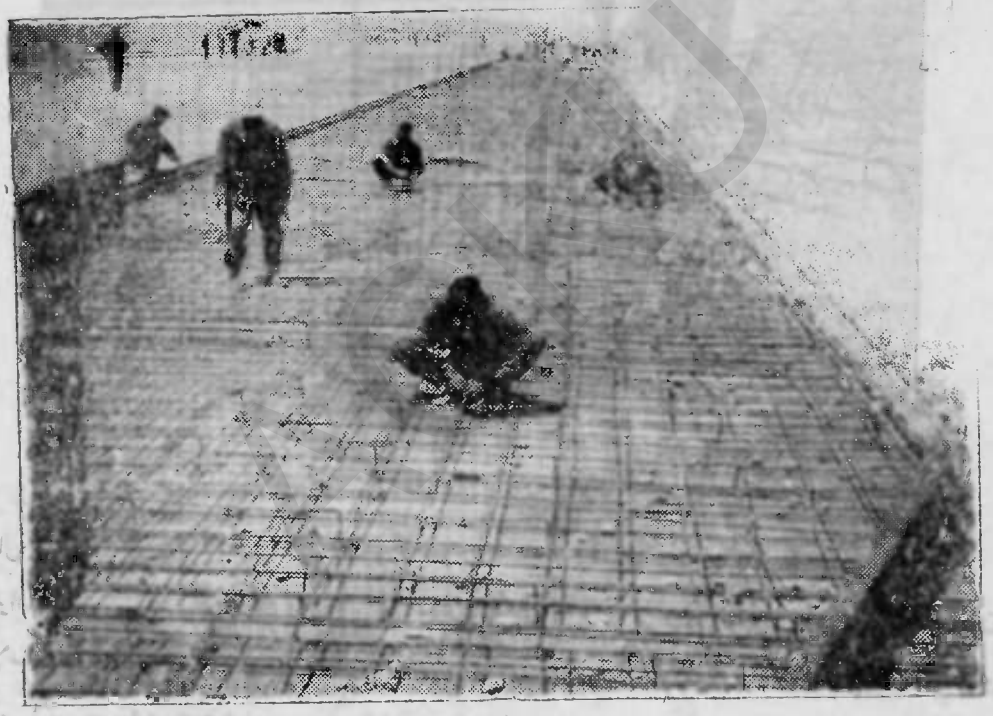

د کابل هوائی ډګر د نویوه برخه په سیمونوی کښی نیول شوی چه کانکریټ کولو ته چمتوده

۱۰- د ډګر د تنویر د عصری سیستم جوړونه.

۱۱- دمخابری دډګر جوړونه .

۱۲- د اوبو رسولو جوړونه .

۱۳- دلوړ کشیو (کانالای زی شن) جوړونه د هغی له تصفیه خانی اودبمبی له دستګاه سره.

۱٤- د تحکیم له تضییق شوی ریگ او جغل سره .

د ډگر چاری د ۲۸۷۰۰۰ مترو مکعبو خاوری نقلولو او د ۸۰۰۰۰ مترومکعبو کانکریټو او د ۲۱۰۰۰۰ متر و مکعبو جغلی تهیه کولوته اړه لری .

دغو چارو اوستر احجام د یو لړ تولیدی عصری ماشینو تأسیسول غوښتل نو ځکه په لاندی ډول فابریکی او ودانۍ جوړی شوی چه چاری یی د ۱۳۳۹ دوری تر میاشتی پوری بشپړی شوی .

۱- د ډبرو ماتولو د فابریکی د کار په هره دوره کښی د جغلی د ۷۵۰ مترو مکعبو په تولیدی قوه سره .

۲- د کانکریټ جوړولودوه فابریکی چه په یوه شپه اوورځ د ۶۰۰ مترومکعبو کانکریټو تولیدولو قوه ولری د ۳۸۰۰ ټنو سمنټو ذخیری دپاره د سمنټو له تحویلخانو سره .

۳- د بریښنا فابریکه چه ۱۲۰۰ کلیواټه قوه ولری .

٤- د وسپنی لرونکو کانکریټو د اجناسو کارخانه چه په یوه کال کښی ددغواجناسو د ۱۲۰۰ مترو مکعبو تولیدولوقوه ولری .

٥- د بخارخونه د لرگی کاری له بیلوبیلو ماشینو سره.

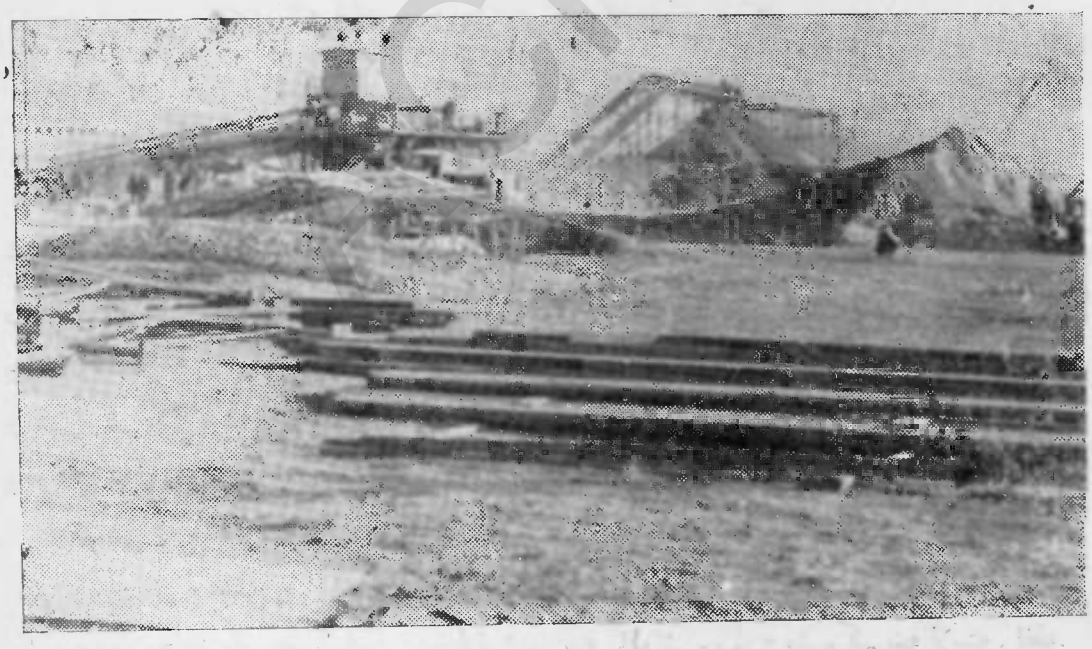

د کابل په هوائی ډگر کښی دډبروماتولواوچغلی جوړولوماشینونه

٦- ور کشاپونه .
۷- د ماشینو او موټرو د څارنې اوترمیمولو دپاره‌دموټرو دریدځی د هغه له تأسیساتوسره .
۸- د روغنیاتو ډیپو .
۹- د دفتر او استوګنې‌ود انې .
۱۰- ینځلی (فشرده شده) سړک ګونه .
د ۱۳۳۹ د غویی په میاشت کښی دډګر د اصلی تأسیساتو د سرته رسید لو چارو زیات احجام په‌لاندی ډول لاسته راغلی ؤ .
۱- د الوتنی په منطقه کښی ٤۷۰۰۰ متره مربع بستر .
۲- ۲۵۰۰۰ کانکریټ اچول .
۳- ډګر په مرکزی ودانې کښی د ٤۰۰ مترو مربعو وسپنی لرونکو کانکریټواچول
٤- د مرکزی ودانې په تیرواوستنو کښی د۵۰ مترو مکعبو کانکریټ اچول .
۵- په مرکزی و دانې کښی ۵۰ تنه‌په کار اچول شوی ګول سیخونه .
٦- د اوبو دری کیندل شوی څاه ګانی ، په بل عبارت تردغی نیټی پوری د ٦۲۰۰۰ مترو مکعبو په شاو خوا کښی کیندنی .
د ۹۰۰۰ مترو مکعبو کانکریټ اچول‌او د کانکریټو تهیه کول .
په ودانیو کښی د۲۰۰تنو ګول سیخواستعمالول .
٤۳۰۰۰ متره مکعبو ډبرو ماتونه شوی ده .
دغه ډګرته په کارمالونه‌چه دغویی‌ترهغی‌میاشتی‌پوری دقزل کلاله‌لاری له شوروی اتحاد څخه راوړل شو ی دی ۱٤ نیمو زرو تنو ته رسیدلی چه له هغی جملی څخه ٤ زره تنه سمنټ دی د۱۳۳۹ کال د غویی په میاشت کښی د روغنیاتو د تحویلخانی ، د بر پښناد فابریکی د (۵)ترانسفارمرود فرعی در پدځیو (سب ستیشنو) ، د تودوخی دمرکز د کارخانی اوداوبو د بمبی د مرکز د تعمیری چارو او د زهکشې او کولکتورو د جوړونی د مربوطو چارو د سرته رسولو دپاره په بیړه زیار ایستل کیده .
د غویی له میاشتی نه وروسته د پلان دځلورم کال د ختمیدلونه ترپخوایوی‌میاشتی پوری یعنی د وزی تر میاشتی پوری داسی چاری سرته رسیدلی دی :
د ۶۰٫۰۰۰ مترومربعو کانکریټ‌اچول تردی‌چه دالوتنی۲٫۰۰۰ متره کربنه لاسته راغله.
د ۱٫۵۰۰ مترو کولکتورو او ٤٫۰۰۰ مترو د اینارو تمدید .

د ۱۸٫۰۰۰ مترو کیندنی .

د ډګر په مرکزی ودانۍ کښی د ۷٫۰۰۰ مترو مکعبو کانکریټو اچول .

د روغنیاتو په تحویلخانه ، د ترانسفارمر د فرعی دربندیو ، د زهکشۍ د سیستم د اوبو د بمبی د کارخانی د مربوطو تعمیری چارو اوپه هغوی کښی د بسته کاری دچارو بشپړول.

د کابل د هوائی ډګر دخواجه‌رواش پرغونډۍ د سرنګ الوزول

باید و ویل شی چه ډیر ماشینونه ، دحمل‌ونقل‌وسائط او ډیرتخنیکی لوازم چه دبګرام له هوایی ډګر څخه فارغ شویدی د کابل هوایی ډګر ته راوړل شوی او راوړل کیږی .

او هم یو شمیر افغانی لائق کار کونکی چه خپلی وظیفی یی په هوایی ډګر کښی سرته رسولی دی د کابل په هوایی ډګر کښی استخدام شویدی او دغه هرو مرو د کابل د هوایی ډګر د کار په بیړه ، ښه والی او اقتصاد کښی زیاته اغیزه کوی.

دا هم باید وواییوچه د افغانستان ساخت د سمنټو د ښه جنسیت په اثرد روسی سمنټوراوړل شروع‌شوی دی .

د کابل دهوایی‌ډګرد(ترمینال) مرکزی‌ودانۍ:

دغه‌ودانۍ‌چه‌دغبر ګولی په۱۴۴نیټه ترجوړونی لاندی‌نیول شوی ده ډګرته به‌دهرو ۳۰۰ تنو

نویورا غلیو مسافرو دپاره ځای برابر کړی چه عمومی ظرفیت به یې په لاندی ډول ۱۷۰۰۰ متره مکعب اوعمومی مساحه به یې ۳/۱۲۵ متره مربع وی اودمسافرو اوخدمتګارو دخونو ۲۲۵۰ متره مربع مساحه دمهند سی له حیثه دراډیو ترصد دبرج دودانۍ مساحه ۵۷۵ متره مربع.

دودانۍ ترمخ یودر پدځی چه سل موتر به پکی ځای شی کانکریتی سطح جوړ یږی

دودانۍ دشمالی خواپر برابری یوه ودانۍ په مستطیل ډول چه پخپل څنګ کښی برآمد ګی ولری دهغې کیفه بدنه به په ۷/۷ متره لوړوالی سره دوه پوړه اوښۍ بدنه به یې په ٤،۸ متر لوړوالی سره یو پوړه جوړه شی اوپه مرکزی برخه کښی به دراډیو او ترصد برج په ۲۵٤ متره لوړوالی سره جوړیږی اودمرکزی بدنی په برخه کښی یوه وړه ښکلی ودانۍ چه داو بوفواره ولری ودانیږی، ددغی حویلۍ چاپیر به دمسافرو ځای، کړ کۍ، سالونونه، دبین المللی مسافرو د انتظار خونی، ګدامونه بګا ژ ځای، رستوران اونورواقع وی.

پرنورو څوڅو خونو علاوه دمسافرو مخصوصی خونی، داطلاعاتو ددفترو خونی، پسته خانه، ددولتی لوازموساتلو ځای، دمیندو، کوچنیانو، سلمانی ځای، داداری هیات او هوا با زانو دپاره ځای، روغتون اوقرائت خانه په نظر کښی نیول شوی دی.

دودانۍ اودالوتنی دمنطقې په اوږدو کښی دمشایونو اوهر کلی کوونکو دپاره په دوهم پوړ کښی یوه بالکن نما برنده پیشبینی شوی ده اوله رستوران څخه به دغی دروازی ته یوه دروازه پرانیستله شی اودرستوران دسالون په جنوبی خوا کښی به دبرنډی په شان یو کوچنی میدان چه ددوبی د کافی حکم ولری جوړیږی.

دهوایی ډګر دمرکزی ودانۍ دمنځنۍ برخی باغ چه دالوتنی پرمنطقه به مشرف وی دمسافرو دپاره دنندارې ښه ځای تشکیلوی. درپد ځی اودهغه ملحقات دزلزلې سره مقاوم او د وسپنی لرونکو کانکریټو څخه جوړیږی

دودانۍ دښۍ خواډیوه پوړه تعمیر دیوالونه او بر آمد ګی له خښتو څخه جوړیږی. او دنیستو مخونه به په پرینو خښتو سره نیول کیږی او بامونه ئی په قیچیګانو باندی په وسپنو پوښل کیږی او دخدمت خونی په ریښی فرش، دتشنابو، آشپزخانې او نورو دمتلاکس په تختو سره ښکلی کیږی.

ښکلتیاوی :

ددیوالو مخونه دننه اودباندی نقشکاری او ښکلی کیږی.

دمسافرو دسالونو دیوالونه تول په غوړینو رنګوا و نوری خونی په سریښ لرونکو رنګو سره رنګیږی.

دډ گرپه مرکزی ودانۍ کښې وسایل :

دډ گرمرکزی ودانۍ په ټولو عصری مدنی وسائلو لکه داوبو رسولو نلونه، ذ گرمۍ او ذهوا تصفیه کولو دمرکز دلولوایستلو په سیسټم ، دبریښناپه تنویر، تیلفون، راډیو، بریښنایی زینو او نورو سره مجهز وی .

دقزل کلا دسیندد بند جوړونه:

له شمالی گاونډی سره زموږ دتجارت ز یاتولو په نسبت دافغانستان حکومت دافغانستان اوشوروی جمهو ریتو داتحاد ترمنځ سرحدد آمودستر سیند په څنډه کښې په قزل کلا کښې دیوه بند جوړولو ته هڅه و کړه.

هماغه ؤ چه دمملکت دانکشافی لومړی پنځکلن پلان په دوهم کال کښې دفوائد عامې دوزارت اوشوروی جمهوریتوداتحاد دتخنوا کسپرت دشرکت ترمنځ یوتړون لاسلیك شو چه د هغه له مخی دشوروی جمهور یتو داتحاد حکومت تعهدو کړ چه دهغه بند په جوړولو کښې له افغانستان سره مرسته و کړی.

ددغه بندر جوړو لو دلومړۍ مرحلې عمده برخه دبېړیو در ېدځی ته څرمه دسیند ژورول، اوساحلی استحکاماتو باندی د کانکریټو اچول ، دیوه کانکریټی دیوال جوړول ،د پترولو دټانك جوړول،دیوې کانکریټی لاری اوډ گرو جوړول، د کار گاه (ور کشاب)، دروغنیاتو دتحویلخانی داوبوڅاه اونوروجوړول دلومړۍ مرحلې زیاتره چاری دپلان په دریم کال کښې په سلو کښې ۹۰ بشپړی شوی وی اودهغې پاته چاری دپلان دڅلورم کال په نیمایی کښې بشپړی شوی اوهغه بندر د۱۳۳۸ کال د کپ په میاشت کښې رسماً پرانیستل شو .

ددو همی مرحلې جوړونه :

دهغه بندددوهمی مرحلې دجوړونی تړون د۱۳۳۹ دغبر گولی په میاشت کښې د تخنوا کسپورت له شرکت سره لاسلیك شو اووروسته یې په کار پیل وشو چه تراوسه په بریالیتوب سره دوام لری.

پلونه

دڅرخی پل :

دغه ښکلی،عصری پل دتنگی غارو خولې ته نژدې د کابل پرسیند باندی په شپږ ومیاشتو کښې بشپړ شو .

د غه پل څلور کمانی لری اوله وسپنی لرونکو کانکریټو څخه جوړی شوی دی .

داسمار ، کامې اوبهسودو پلونه :

دوه لومړی پلونه د کامې اواسما ر کلیوته نژ دې د کنړپرسیند او دریم پل به دبهسود و کلی ته څرمه (درې واړه دننګرهار پهولایت کښی) جوړ شی .

دفوائد عامی دوزارت او دشو روی دجمهوریتو داتحاد دتخنو اکسپو رت دمؤ سسې تر منځ د موافقی لهمخی دهغوپلو «سروی » دچنګاښ په۲٦ نېټه دهغی مؤسسې د متخصیصنو په وسیله ختم شوې ده اوهغوی اوس دهغوپلو دپروژې پهطرح کولو بوخت دی .

د کو کچی پل :

دغه پلچه یوډیرعصری اوټینګ پل بهوی دقطغن پهولایت کښی به د کو کچی پرسترسیند جوړشی د دغه پله د « سروی» چاری همدشوروی جمهوریتو داتحاد دتخنوا کسپورت دمؤسسې دمتخصیصنو په واسطه شوی اواوس دهغه دپروژې پهطرح کولو کښی زیار ایستل کېږی .

ACKU

دمالیی وزارت

تشکیل :

دمالیی و زیر ع،ج شباغلی عبدالله (ملکیار)

مالی معین شباغلی عبدالکریم (حکیمی)

اداری معین « محمد انور (ضیائی)

حسابی مشاور « محمدالله (کاظمی)

عدلی مشاور « محمدشیرین

دقلم مخصوص لوی مدیریت :

لوی مدیر یو تن

داستخبارات و مدیر « «

اداری لوی مدیریت :

لوی مدیر « «

د « « مرستیال « «

داداری د بودجی مدیر « «

دمامورینو مدیر « «

دخدماتو مدیر یو تن

دتهیی مدیر « «

د آرشیف لوی مدیر « «

د آرشیف داجرائیی مدیران (۲) تنه

« « دحفظیی مدیر یو تن

داداری محاسبی لوی مدیر « «

د کنترول مدیر « «

ددفترداری « « «

دحواله جاتو « « «

ع،ج شباغلی عبدالله (ملکیار)

ACKU

دبودجی لوی مدیر	یو	تن
دبودجی دلوی مدیریت مرستیال	«	«
دبودجی مدیران	۳	تنه
دعوایدو لوی مدیر	یو	تن
دعوایدو دلوی مدیر مرستیالان	۲	تنه
د تمرکز مدیر	یو	تن
دتابلو گانو مدیر	«	«
دمراقبی اوراپور مدیر	«	«
دداخلی مالیاتو او برعایداتو مدیر	«	«
دخارجیانو مالیاتو او برعایداتو مدیر	«	«
« « « « مرستیالان	۲	تنه
د متفرقی مدیر	یو	تن
د مشکو او موادشی مدیر	«	«
دخزانینو لوی مدیر	«	«
« « مدیر	«	«
دصکو کو مدیر	«	«
دتادیاتو مدیران	۷	تنه
دسرمایه گذاری مدیر	یو	تن
دصکو کو اوضرابخانی ریاست :		
دصکو کو اوضرابخانی رئیس ع ، ص شباغلی صوفی عبدالحمید		
دضرابخانی مدیر	یو	تن
دضرابخانی دمحاسبی مدیران	۲	تنه
دصکو کو مدیر	یو	تن
دبریښنا مدیر	«	«
دمحاسباتو لوی مدیر	«	«
« « « « « مرستیال	«	«
دقوانینو مدیران	۶	تنه

ACKU

ددفترداریومدیر	یو تن
دتصفیې لوی مدیر	« «
« « د « مرستیال	« «
دمسلخ دتصفیې مدیر	« «
دنوی تصفیې مدیران	۲ تنه
د ګمرکاتو لوی مدیر	یوتن
« « « « مرستیال	« «
دتعرفې مدیر	« «
دقاچاقو دمخنیو ی مدیر	« «
داملاکولوی مد یر	یوتن
« « « مر ستیا ل	« «
داملاکومد یر	« «
دمخکو دتصفیې رئیس	« «
« « « « مرستیال	« «
د تقاعد و لوی مدیریت :	
لو ی مد یر	« «
څو ی	٦ تنه
د محاکماتو مد یر	یو تن
دوتې دمجلې مسئول مد یر	« «
دتهیې لوی مـد یریت :	
لوی مدیر	« «
د خارجې مد یر	« «
دلوازمو مد یر	« «
دډپو ګانو مد یر	« «

ACKU

دقراردادیانومد یر	یو تن
د تصفیی مد یر	« «
دتهیې‌دتصفیی مد یر	« «
« د معاینې مد یر	« «
دتد قیق او مطا لعاتومد یر	« «
غړی	« «
د مد یر په بست کښی غړی	۳ تنه

ACKU

د مالیې چارې

په ۳۸ - ۳۹ مالی کال کښې د مالیې وزارت داهڅه کړې ده چه په اداری چارو او اقتصادی چوکاټ کښې د تشکیل او دعاید اتو او لګښتونو په تنظیم ، په ټاکلی وخت کښې د دولتی دایرو او مؤسسو د تخصیصاتو په ترتیب ، انتظام او توزیع ، د خزائنو د چارو په نظم و نسق ، د املاك د چارو په ترتیب د حسابی چارو په تسریع او د نواقصاتو په مخنیوی کښې اصلاحات و کړی او ښې نیاری پکار واچوی .

د محاسباتو چارې :

د ۱۳۳۸ کال په تله کښې ئې د نوی محاسبې طرز تر اجرا او تطبیق لاندی نیولی دی ، پدغه سیستم کښې که څه هم د فورمو شکل او د محاسبې او بودجې د عملیاتو ډول د کیفیت له حیثه متحد الشکل دی ، خو هر یو پخپل ذات کښې څرګند او معامله ئې هم ښکاره ده .

د محاسبې د نوی سیستم جریان هر وخت تر مراقبت او څارنی لاندی دی ، د هغه مقررات ، لوایح او تعلیماتنامه تل اصلاح او نوی نظر پکښې کېږی ، د فورمو او د محاسبې د تعلیماتنامې ډېری نسخې خپری شوی ، او فرعی تعلیماتنامې د فورمو له نمونو سره د محاسبې ټولو یونټو (واحدو) ته استول شوی دی

د مالیې د وزارت د محاسباتو د قوانینو مدیریت

دټولووزارتونو داجراتو ډول اودمحاسبې جریان ترمراقبت لاندی نیول شوی اورپوټ یی وا خستل‌شو، دحسابی چاروعدم تمرکزاووروستی سنجش د نوی طرز له ممیزاتو څخه دی، په مرکز کښی دحساب نوی سیستم په سلو کښې ۹۵ تطبیق کېږی اوپاته برخه ئې پداسی مرحله کښی ده چه دتعهد په‌اسناد وپوری اړه لری په نوی سیستم کښی بر سېره پر دی چه پخپله په دایرو کښی ددولت د ټولو دایرو دلګښت کنترول اومرقبت کېږی دمالیې په وزارت کښی هم دټاکلو فورمو په واسطه چه دسترد فتر څخه عبارت دی مراقبت کېږی.

دپرله پسې کورسونو په‌افتتاح اوتطبیقید وسره نوی سیستم‌تعمیم شودبلی خوا دوټی دمجلې دخپرونی اوبیلو بیلولارښونوله لیاری څخه هم دهغه په تعمیم کښی مرسته وشوه، ددې لپاره چه‌دمحاسبینو تعاملات اونظریات پدغه سیستم کښی ورګډ نه شی دقوانینو اوحسابی مقرراتو مدیریت جوړشوی اوهر کله‌ټولودایرو اومحاسبینو ته‌لازمی‌لار ښوونی کوی.

دتېر شویو حسابی چارو دقطع کېدو ،تصفیې اوفیصله کولو دپاره د تصفیو لوی مدیریت فعالیت کوی اود۳۹ کال دغبرګولی ترپایه‌پوری سل‌ملیون افغانۍ‌تحصیل اوتصفیه کړی دی.

عوائد:

ترکومه ځایه‌چه لیدل کېږی دمالیاتو اخستلو اودعایداتو لاس ته‌راوستلو ډول نوی شکل غوره کړی دی. دمالیاتو دنرخ‌اصلاح او ددولت دمالیاتو په راغونډولو کښی دافرادوروزلو ته هم‌پاملرنه شوی،دعوایدو حاصلولو مراقبت‌او دصحیحورپوټو نواخستل‌دعوایدو پر کمیت باندی اغېزه‌و کړه ،پکار وه چه‌افغانستان دخپلو عوایدوپه اخستلو اوعایداتی منابعو کښی نوی نظر او اصلاحات اودنوی منابعوپه‌پیدا کولو کښی هڅه و کړی.

دټولو دولتی مؤسسو اودایرو وظیفه داده چه دنوی سیستم دعملی کولو په‌وخت کښی چه د۳۸-۳۹ مالی کال دسرڅخه پیل‌ورباندی شوی‌دعوایدو پیدا کېده اومراقبت په‌نظر کښی ولری اوټول پدی‌مکلف‌دی چه‌دنویومنابعودلاس‌ته‌راوستلودپاره‌دمالیې‌دوزارت‌ملاتړشی‌اودعایواتواخستلو څارنه اومراقبت و کړی،دعایداتومشاورتی کمېټه هم‌په‌ټاکلی وختونو کښی دعوایدوپه بررسۍ او کتنه لګیاده،دعوایدو پروژه ددغی کمېټی‌تر نظرلاندی ترتیب شوی دزیات غور لپاره‌لوړو مقاماتوته وړاندی‌شوه، په‌نظر کښی دی‌چه ترټاکلو شرایطواو مقرراتولاندی دټولومنابعو څخه عایدات په‌متحدالشکل‌ډول واخستل شی.

د ۳۸-۳۹ مالی کال‌د (۸)میاشتو دعوایدوتحصیلات‌نسبت دتېر کال عواید وته دډاډوړدی. دغه‌رنګه ددولت‌دعوایدو دزیاتېدو لپاره‌دمالیات برعایدات په قانون کښی تطبیق‌اوژوره څارنه

اغیزه‌نا که ثابته‌شوه .دادی د۳۸-۳۹ مالی کال‌د (۸) میاشتو حصول شوی عواید دتېر کال د(۸) میاشتو سره‌پرتله کوو:

د ۳۸ - ۳۹ مالی کال د۸ میاشتو یقینی او٤ میاشتو تخمینی‌عواید ۳۲۳٦٥٤۱۰٦۱/۳۸

د ۳۷ - ۳۸ مالی کال ۲۲۹٦۸۳۸۲۹٤

نسبت۳۷-۳۸مالی کال ته‌چه د۳۸ - ۳۹مالی کال‌په‌عوایدو کښی ۲۲ / ۹۲۷٤۱۰٥۸۱ افغانۍ تفاضل شوی دی ددولت دعواید ودبیلو بیلو ابوابو اومدار کوڅخه دی .

دتعلیماتنا موپه تهیه کولواو تنظیم کښی داظهار نامود جدولوپه جوړو لو کښی ، دعوایدو دقوانینو په طرح کولو ، او دمالیاتو او محصولا تواخستلو دمؤظفو مامو رینو داجرا اتو دطرز په کنترول کښی کتنه اوپه لازمو وختو کښی د مالیې دوزارت له خوا دمستو فیتو نوبر رسی شوې ده.داړتیااوایجاب‌له‌مخی‌دعوایدو لوی‌مدیریت هم‌جوړشواومناسب‌اداری‌یونټونه منځ‌ته‌راغله .

ددې لپاره چه دمالیې مؤدیان تکلیف اومشکلا ت احساس نکړی دمالیې‌دوزارت هیئتونه داصنافی مقرره‌مالیاتو ، اومالیاتو برعایداتو اونوور داخستلو په‌غرض دمؤدی دمحاسبې اوقناعت نه وروسته دحساب له‌مخی مالیه ځنی اخلی پدې ډول ترخپله وسه پوری دما لیاتو دگر یز څخه مخنیوی‌شوی، ځینی‌مالی اصطلا حات اصلا ح شول چه سو تفا همات له منځه تللی اود صححیو تعبیر اتو له مخی اقدام و شی .

دعواید وپه‌تصنیف کښی دغه آ سانتیاو شوه که دعواید وپه‌یوه منبع کښی کسرولید ل‌شی تر خپله و سه کو ښښ کېږ ی چه دهغه کسر تکا فو د بلی قا نو نی لیا ر ی څخه و شی .

بودجه :

دمالیې وزارت دبودجې‌نوی طرز منځ ته راوړ چه دنن ورځی دنویواومروجه سیستمو څخه دی هغه‌ئی عملی کړ، دبودجې ددغه طرز مهم اوعمده اساسونه دادی :

دبودجوی سیاست سره دلگښتو نو ار تباط .

دلگښتو نواود وارداتو دمنابعو اونور ومالی وسایلو په‌منځ کښی رابطه .

په‌اقتصادی‌اوقناعت‌بخشو لیارو کښی د حکومت دعملیا توتو سیعه .

دمرام اوهغه کارتا کـل چه‌په بود جه کښی ئې تشکیل نوی تکلیف کېږی .

دبودجې د مدیریت مامورین د کار اچول په حال کښې

دیومنظم پلان په چوکاټ کښې دټا کلی موضوع اومرام سنجش
دعوایدوپه بودجه کښې دتشکیل دګنجایش امکان په نظر کښې نیول
ددغوامکاناتواوملحوظاتوپه چوکاټ کښې ددولت دلګښتونوبودجه ترتیب شوی اوداصولی مراحلو دټپرولونه وروسته تراجرالاندی ونیول شوه په ۳۸ ـ ۳۹ مالی کال کښې که څه هم تعدیلات منځ ته راغله تخصیصات پخپل وخت کښې تو زیع شول .

دلومړی پنځکلن پلان د پنځم کال د بودجې دتر تیبولو د پاره لازمی فورمی تیار ی شوی دمنظور یدونه وروسته ټولو وزارتونو اومر بوطو دایروته وویشلی شو ی چه په هغه کال کښې دخپل ضرروت وړلګښتونه اوبودجې پدغوفورمو کښې راوړی اودمالیې وزارت ته ئې راولیږ ی. ددې لپاره چه دبودجې دجریان اونو ی طرز څخه خبر شودبو دجې متخصص د دایرو او مؤسسو دبود جې له مؤظفو کسانو سره ټل په خبرواترو لګیادی چه نیمګړتیاوی له منځه لیر ی شی .

دخزائنو چاری :

د دغی څانګی وظیفه د خزائنو کنترول ، په مؤسسو کښې ددو لت د پانګو بر ر سی ، د مالی بین المللی مؤسسو سره مراوده ، دد ولت ددایرو دضرورت وړ اسعارو ویشل او نوردی، ۳۸ ـ ۳۹ مالی کال په طبیعی او مقتضی ډول په جریان کښې ؤ د ۱۳۳۸ کال دتلې په سر کښې چه دمحاسبې

اوبودجې سیستم په‌نویوطرزو پکارواچول شو، دمحاسبې چاری ، دخزائنو تأدیات ، در پوهنو اخستل اودد ولت دپانګو کنترول هم په‌نوی ډول پکار ولوېد ، په نوی طرز باندې دما مورینو داشنا کېدواو پو هید لودپاره کورسونه پرانستل‌شول .

دخارجیانو مالیاتو برعایداتو مامورین پخپله مربوطه څا نګه کښې

دد۳۸ - ۳۹ مالی کال په‌سر کښې دخزائنو چاری دمالی ارتباط اوسرمایه ګذاری په‌مدیریتو، خزائنو ، صکو کو اوپوروسره بیلی شولې، اوهره څانګه تا کلی اومشخصه‌وظیفه اجرا کوی. دچک لیکلو اودپیسو دتادیه کولو چا ری چه‌په تپروسیتمونو کښې محاسبینو اجرا کو لی ، دمالیې دوز ارت دخز ائنو تادیه کولو په څانګه پوری وتړلی شوې ، دد ولت دد ایرو د پانګو کنترول اونوری پولی چاری هم دغه څانګه اجرا کوی

ددایرودضرورت وړاسعار د ۳۸ کال دتلی له‌سرڅخه د ۳۹ کال دغوئی‌دمیاشتی تر پایه پـوری په ۱۳٤۷۳۸۱۰/٦۲ ډالرو سره‌په‌بودجوی اوتصدی نرخ‌اجراشوی‌دی.

دمالیی‌وزارت دخپلی بین‌المللی اومالی ارتباط دڅانګی‌له لیاری‌په ۳۸-۳۹ مالی کال کښې هر کلهد بین‌المللی موسسو لکه‌بین المللی بانک، دبین‌المللی پیسو صندوق اوبین المللی مالی موسسو سره‌په تماس کښې‌ؤ.

په موسسو او انتفاعی تصدیو کښی د دولت د پانګو د مراقبت او خارنی، د بیلانس د اخستلو او نورو په باب هر کله اقدامات شوی دی، صکوک، نښانونه او قیمتی پانی هم د پخوا په پول خپرې او وپشل شوی دی، د غه رنګه (٤٢٤٤٨٤٤) قطعی د صکو کو پانی او قیمتی پانی خپرې او وپشلی شوی دی چه د (١٠٢٠٩١٨٢) افغانیو سره برابری دی.

د ګمرک چاری:

په تشکیلاتو، د اجراآتو په طرز العمل، قانون، ضوابطو او مناسب تسهیلاتو کښی کتنه شوې ده د تعرفې په تصنیف کښی دو ظیفې د معیار اساس، د مهمو وظیفو تاکل د ګمرکاتو د مربوطو قوانینو اجراکول، ضوابطو او کنترول د جعل کارۍ او اختلاس مخنیوی او د قاچاقو کنترول په نظر کښی دی.

د عصر د اقتضا سره سم د ګمرکونو د ودانیو په باب اقدامات جاری دی او د ګمرک نو راجراآت هم د پخوا په پول شوی دی، د قاچاق د مخنیوی په قانون کښی تجدید نظر شوی او اصلاحات پکښی شوی او لورو مقاماتو ته وړاندی شول.

د املاکو چاری:

د یو بشپړ املاکی قانون تدوین او ترتیب، د اجارې په ترتیبولو او طرز کښی اصلاحات او د املاکی عوایدو تسهیلات، د حاصلاتو او د املاکو د حق الاجارې زیاتوالی، د املاکو د حالت، او د دولت د تولو املاکو په باب د مطلوبه معلوماتو بشپړ تیا، د هیواد د املاکو د سروې په چارو کښی پرمختګ او د املاکو د دفترو د سیستم په طرز او مربوطو جدولو کښی اصلاحات د املاکو د چارو له فعالیتو څخه ګڼل کیږی.

د هیواد د مځکو د مساحت کار، د مځکو د مساحې د پراختیا او د مساحه کوونکو او لوازمو د کموالی له کبله بشپړنه شو او د غی موضوع د مالیې وزارت دې ته وګماره چه د غه باب اقدامات و کړی د د غه مقصد د پاره ئی ټپر کال خپل (٢٠) تنه مساحین د یو کال په موده د خارجی متخصصینو ترتعلیم او روزنی لاندی ونیول چه هغه مساحین او س د مساحت کار ته چمتو شوی دی.

د دولت د املاکو د اجارې او د هغې مربوطو ترتیباتو د پاره یوه بشپړه او منظمه لایحه ترتیب شوې ده د دولت د املاکو د عواید و د لورې دو په برخه کښی جدی اقدامات شوی دی، او د پخوا په نسبت پدغو عایداتو کښی زیاتوالی راغلی دی. د املاکو دفترونه به په را تلونکی وخت کښی لاښه منظم شی او د املاکی قانون د اصولی مراتبو د تهرولو د پاره لورو مقاماتو ته وړاندی شوی دی.

د تقاعد چاری :

په رهنی او تعمیراتی او پښتنی تجارتی بانکونو او نورو کښی د مساهمت له لیاری دتقاعد دپانګی دفعالیت او دوران په چټکتیا ، اودمتقاعدینو دخزانې په تقویه کولو کښی اقدام و شو

دمالیې وزارت هر کال دا کوښښ کوی چه د ګټورو لیار و څخه د تقاعد خزانه ز یاته شی ، په ۳۷ - ۳۸ مالی کال کښی (۱۵۸۲۸۷۸۰) افغانی ددولت دبیلو بیلو مرستو ، دملکیت د کرئیې دپانګی پکار اچولو ، دبانکی عواید امانتو او قرضی او دهویت دپانی دبیې له در کونو څخه او د ۳۹ کال دغبر ګولی تر پایه پوری (۸۳۹۲۵۹۶۱۹) افغانی دپور تنیو مدر کونو څخه دتقاعد خزانې ته تحویل شوی دی .

دمالیې دوزارت په ګمان دمتقاعد ینودزیات کمیت په نسبت دغه کمیت لږ دی او پکار ده چه له تقاعد خزانه د پخوانه ز یا ته تقویه شی ، لکه چه د ۳۸ - ۳۹ مالی کال لګښت چه (۹۸۲۸۰۱۳۱۰۸) افغانی کښی دتېرو کلونو په نسبت یو په دوه دی او پکاردی چه دتقاعد پیسې هم زیاتی شی ، هیله ده چه راتلونکی و ختو نو کښی د صحیحو ا و عملی تدبیرونو له کبله دتقاعد خزانه د پخوانه زیاته تقویه شی .

د ۳۹ کال دغبر ګولی تر پایه پوری ۴۹۳ تنومتقاعد ینوا ودنویو متقاعد ینووا رثانوته دهغه حقوق ور کړه شوی دی د(۳۱۵۳)تنونه زیات کسان دتقاعد له بودجی څخه میاشتنی معاش اخلی.

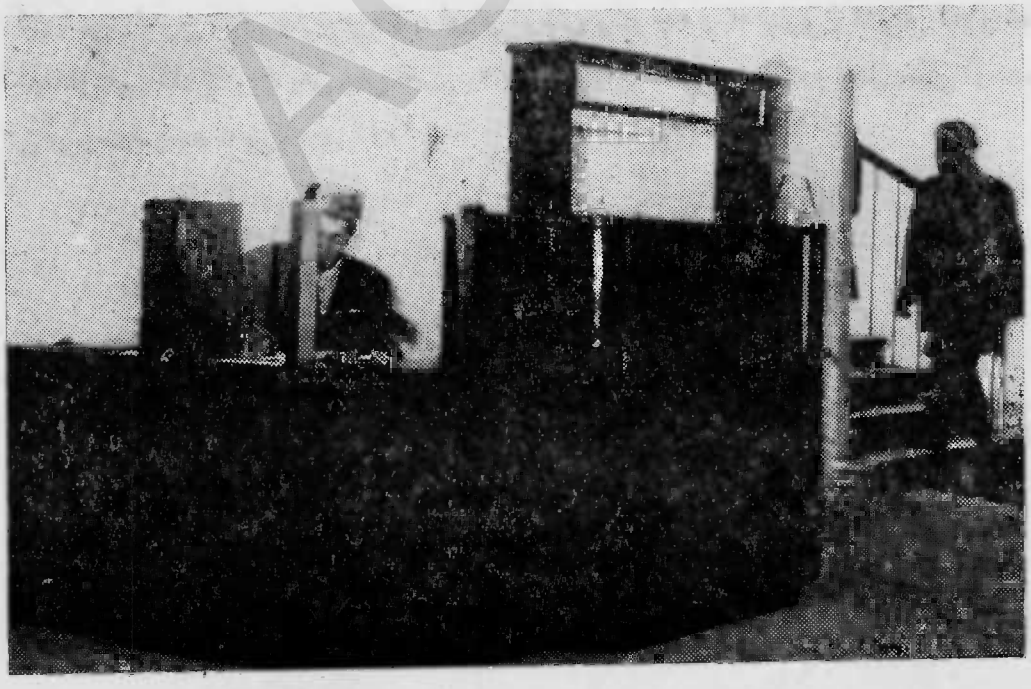

دمالیی دوزارت په اویدیځ مدخل کښی دمعلوماتو غرفه

دتهیې چاری :

دوغه وزارت دتهیې لوی مدیریت دتپر کال په څېرددولت ددایرودمایحتاج په تهیه اوتوزیع کښی کوښښ وکړ، دیوې خواد تهیې اوسنی مالونه چه په ډیپو گانو کښی په ز یا ته اند ازه موجودوه مربوطو دایروته وویشل شوه اود بلی خوا ئی نورشیان اواجناس دارتزاقی مواد وپه څېرلکه ،مارگرین غوړی، دودانیوسامان ، طباعتی لوازم ، قرطاسیه،ماشین آلات، جامې او نور یهیه اوو یشلی دی .

اداری چار ی :

دمالیې دوزارت دمربوطودایروپه تشکیل کښی غوروشو،په هره دایره کښی دعصری‌اداری تشکیلاتواود کاردحجم له مخی ،مناسب تشکیل منځ ته راغی، پد غه‌باب هم دا کوښښ وشوچه دمالیې دوزارت اوددولت‌دنورودایروترمنځ داجرا اتوپه شکل کښی‌ارتباط اواتحاد موجو دوی، پد غه کال کښی د مالیې دوز ارت په مجلس کښی (٥٤٣) بیلی بیلی اد اری ، حسابی ، ا ملاکی او گمر کی فقرې فیصله شو ی دی .

دپلټنی اومحا کماتوچاری :

که څه هم دمالیې په وزارت کښی دمحاسبې دنوی سیستم له مخی دپلټنی چاری د حسا با تونه ورو سته پلټنه ده پرهغه سربیره‌هم دمالیې دوزارت دنورو اداری چارو په څېرپه ۳۸-۹ ۳مالی کال کښی داداری پلټنی چاروجریان درلوداو کوښښ وشو چه د غه چاری د قانونی لیارو څخه اجرا شی تپر کال (۱۰٦) بیلی بیلی فقری په بیلوبیلوځایو کښی تحقیق اوو پلټل شوی او نتیجه ئې مربوطومراجعوته ورا نه ی شوه .

دمالیې دوزارت د نوی بودجې د کورس د تدریس یو ځ منظره

دمالیې دو زارت مامورین او دبودجې متخصص دبودجې دکورس ددریمی دوری د ختمید و نه و روسته

د مطبوعاتو مستقل رياست

تشکیل:

د مطبوعاتو مستقل رئیس

ج، د کتور محمد آصف «سهیل»

د مطبوعاتو د مستقل ریاست مرستیال

په لومړی رتبه

ع،ص بناغلی محمد ارسلان «سلیمی»

لومړی مشاور

بنا غلی عبدالحمید «مخمور»

مشاور « محمد قاسم «واجد»

ج ، د کتور محمد آصف «سهیل»

د قلم مخصوص مدیریت:

مدیر	په	(٤)	رتبه یوتن
غړی	په	بیلو بیلو	رتبو دوه تنه

د نشریاتو لوی مدیریت :

د نشریاتو لوی مدیر	په	(٣)	رتبه یو تن
د د ا خلی نشریاتو مدیر	«	(٤)	« « «
د کالنۍ مدیر	«	(٥)	« « «
د داخلی نشریاتو غړی	«	(٥)	« (٣) تنه
د نور غړی په بیلو بیلو رتبو		(١٠)	تنه
د خارجی نشریاتو مدیر	په	(٤)	رتبه یو تن
« « غړی		(٤)	تنه
د راپور تاژ مدیر	په	(٥)	رتبه یوتن
« « غړی		(٢)	تنه

د مطبوعاتو لوی مدیریت :

« « لوی مدیر په		(٣)	رتبه یوتن
« « د لوی مدیریت غړی په بیلو بیلو رتبو		(١١)	تنه

ACKU

دفرهنگی روابطو لوی مدیر یټ:

« « لوی مدیر په	(۳)	رتبه یو تن
دا فغانستان دمعرفی مدیر په	(٤)	« « «
غړی په بیلو بیلو رتبو	(٥)	تنه
دخارجی مراجعاتو مدیر په	(٥)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(۳)	تنه
دعکاسۍ اوفلم اخستلو مدیر په	(٤)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(٦)	تنه

اداری ریاست :

اداری رئیس	ع، ص امین الدین انصاری	
د « « مرستیال په	(۳)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(٤)	تنه
دوارداتو دڅانگی آمر په	(٦)	رتبه یو تن
غړی په	(۱۰)	« « «
دمامورینو مدیر په	(٥)	« « «
غړی په بیلو بیلو رتبو	(٤)	تنه
دعمومی چارو دڅانگی آمر په	(٦)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(۲)	تنه
دترانسپورت دڅانگی آمر په	(٦)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبه	(۲)	تنه
د محاسبی آمر په	په (۳)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(٥)	تنه
د کنترول دڅانگی آمر په	(٦)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(۲)	تنه
دپانړو مدیر په	(٤)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(٤)	تنه
د کتابخانی مدیر په	(۳)	رتبه یوتن
غړی په بیلو بیلو رتبو	(۳)	تنه
دافکارو دروزنی لوی مدیر په	(۲)	رتبه یو تن

دپیام حق‌دمجلی‌مدیر په (۵) رتبه یوتن

غړی په بیلو بیلو رتبو (۵) تنه

د کابل رادیو ریاست :

رئیس په‌لومړی رتبه ع ، ص شاغلی عبدا لروف «بینوا»

اداری مرستیال په (۳) رتبه یو تن

مسلکی « « (۳) « « «

دخبرونو مدیرپه (۳) رتبه یوتن

غړی‌په بیلوبیلورتبو (٤) تنه

دپروگرام مدیر په (٤) رتبه یوتن

غړی په بیلو بیلو رتبو (٤) تنه

داردو څانګه:

منتظم په (٤) رتبه یو تن

غړی‌په (۵) « « «

داداری‌محاسبی مدیر په (۵) رتبه یوتن

غړی‌په بیلوبیلورتبو (٤) تنه

دډرام‌اودیالوګ مدیر په(٤) رتبه یوتن

« « « مرستیال «(۵) « « «

غړی‌په بیلو بیلو رتبو (۲) تنه

دمراقبت مدیر په (۵) رتبه یوتن

غړی‌په‌بیلوبیلو رتبه (۲) تنه

دپښتونستان مدیرپه (۵) رتبه یوتن

غړی‌په بیلوبیلو رتبو (۲) تنه

دلیک‌څانګی آمرپه (۷) رتبه یوتن

غړی‌په بیلو بیلو ر تبو (۲) تنه

ACKU

دنشراتی مؤسساتو آمران:

دانیس دنشراتی مؤسسی آمراومسئول مدیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی

دهیواد « « « « « محمدشاه ارشاد

داصلاح « « « مرستیال « صباح الدین کشککی

دژوندون دمجلی مسئول مدیر ښاغلی غلام مجدد لایق

دپښتون زغ دمجلې مسئول « « غلام غوث خیبری

دننداري دمجلی مسئول مدیر « بارق شفیعی

دپیام حق دمجلی « « « « محمد گلاب بشار

دوړوانیس دمجلی مسئول مدیر « محمد عظیم رعد

داتفاق اسلام دنشراتی مؤسسی آمراومسئول مدیر ښاغلی عبدالمنان دردمند

د طلوع افغان « « « « « محمد ولی ځلمی

د ننګرهار « « « « « عبدالله بختبانی

دبیدار « « « « « عبداللطیف نشاط

داتحاد « « « « « محمد علم غواص

دوړانګی « « « « « نور محمد پوونده

دستوری « « « « « میرغلام محمد حسینی

دهلمند « « « « « آغا محمد کرزی

دسیستان « « « « « عبدالقادر بلیغ

دبدخشان « « « « « محمد شریف نسیم

دپروان « « « « « غلام شاه سرشار

دسنایی « « « « « احمد جان کامران

دننګرهار دمجلی مسئول مدیر « محمد دلبر سمسور

دپوهنی نندارې ریاست:

رئیس ع ، ص ښاغلی عبدالرشید « لطیفی «

د « مرستیال یوتن

دتیاتر مدیر « «

دکنسرتو « « «

دفلم دتورید مدیر یوتن
دنندارې دمجلې « « «
دمحاسبې « « «
داداری څانګی آمر « «
د کابل دسینما مدیر « «
دباختر آژانس ریاست :
رئیس ع ، ص محمد خالد روښان
داخلی مرستیال یوتن
خارجی « « «
د خارجه اخبار مدیر « «
دداخله « « « «
دبولټن « « «
د کتابځی « « «
د عکاسۍ « « «
دتلګر افغانې « « «
دمخصوص اخبار « « «
دفنی څانګی « « «
دمحاسبې « « «

ددولتی مطابع ریاست:

رئیس ع،ص ښاغلی محمد ابراهیم «قندهاری»
اداری لوی مدیر یوتن
د محاسبی مدیر « «
دتصحیح « « «
دزنګو ګرافی « « «
و آرټ څانګی « « «
دپلټنی « « «

ACKU

داتسې مدیر یوتن
دپانړو ځای « « «
دحروف چینۍ « « «
دبر ېښنااو مهرجوړولو مدیر « «
د خطا طۍ مدیر « « «
درسامۍ « « « «
فنی اواداری غړی(٤٥٨) تنه
دولایاتو څانګی:
دقندهار دمطبعې مدیر په (٥) رتبه یوتن
فنی اواداری غړی(۳۲) تنه
دهرات دمطبعې مدیر په (٥) رتبه یوتن
فنی اواداری غړی(۳۲)تنه
دمزارشریف دمطبعې مدیرپه(٥)رتبه « «
فنی اواداری غړی(۳۲) تنه
دقطغن دمطبعې مدیر په(٥) رتبه « «
فنی اواداری غړی(۳٥)تنه
د پکتیا د مطبعې امر په (٦) « «
فنی او اداری غړی (۳۳) تنه
دننګرهار دمطبعې آمر په (٦) رتبه « «
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه
دبدخشان د مطبعې آمر په (٦) رتبه « «
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه
د میمنی دمطبعی آمر په (٦) رتبه « «
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه
دفراه دمطبعې آمر په (٦) رتبه « «
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه

دغزنی دمطبعې آمر په (٦) رتبه یو تن
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه
دپروان دمطبعې آمر په (٦) رتبه « «
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه
دگرشك دمطبعې آمر په (٦) رتبه « «
فنی او اداری غړی (۳۱) تنه
دگر ځند و ی ریاست :
رئیس په دو همه رتبه ع،ص شباغلی عبدالوهاب « طرزی »
د « مرستیال په (۳) رتبه یوتن
اداری مدیر په (٥) « « «
دمحاسبې « « (٥) « « «
د تبلیغاتو « « (٥) « « «
دهرکلی « « (٥) « « «

نوټ : شباغلی عبدالباقی باغوانیوال د۱۳۳۹ کال دچنګاش په (۱۰) نېټه د ننګرهار د نشر یاتی مؤسسی د آمر او مسؤ ل مدیر او شباغلی عبدالله بختیانی د ننګرهار د مجلی د مسؤ ل مدیر په حیث مقرر شوی دی .

مطبوعاتی چاری

نشریاتی چاری :

پدغه کال کښی چه تیر شو د مطبوعات ریاست د خپلو هدفو په تعقیبولو او د مشخصو مسئولیتو په بررسۍ کښی بریالیتوب ته ورسید.

د ثقافت او هنر د تأمین ، د صحافت او طباعت د حالت د ښه کېدو او د ټولنی د افکار روښانولو د پاره د ښولیارو په میندلو او د مطبوعاتو د یوی ښی آیندی په غرض او په اسانتیا سره د هغه د تعمیم په باب د هیواد د نشریاتی او مطبوعاتی څانګو کوښښ زمینه پوره برابره کړی ده .

د نشریاتی سیاست په تفهیم او د دولت د انکشافی پلانو او پروژو په تبلیغ کولو ئی مسئلو مقاماتو ته د مراجعی له مخی د نشریاتی او تبلیغاتی دایرو او موسسو سره نژدی مرسته کړی او د هغه په واسطه ئی ټولنی ته لارښوونه کړی ده ، هم ئی د نشریاتی مؤسسو په واسطه د دولت خارجی او داخلی سیاست د هیواد داخل او خارج ته ابلاغ کړی د دولت د پالیسۍ او د ملت د نظریو په نظر کښی نیولو ئی د ذیعلاقه هیواد و سره ئې افغانستان بین المللی مناسبات روښانه او د نړۍ په مسایلو کښی ئی د افغانستان د بی طرفۍ او آزاد قضاوت د سیاست په باب د بین المللی ټولنو پاملرنه خپلی خواته را اړولی ده.

د ټولنی د معنوی اړتیا د لیری کولو او د زیاتی پوهنی او معرفت د خپرولو لپاره ئی د خارجی او داخلی منابعو څخه یو شمیر علمی ، ادبی او اجتماعی آثار تهیه کړی او هم د تألیفاتو او ترجمو په طبع کولو سره د هیواد علمی ذخیره زیاته کړی او له دی کبله ئی د مرکز او ولایتو د نشریاتی موسسو کتابځی تقویه کړی دی د غه رنګه ئی خارجی کتابځیو او مراجعو ، داخلی علمی موسسو او ښوونځیو ته د خپور شویو داخلی کتابو په اهدا کولو او د هیواد د نشریاتو ، فلمو ، پوستکارتو ، جریدو او مجلو په استولو سره په خارج کښی

دهیو اد دمعرفی کولواود گرانوهیوادوالودزیاتی استفادی دپاره خدمت کړی دی پدغه ترڅ کښی ئی د کتابځیو اوموسسوسره (په داخل او خارج کښی دخپاره شویو) علمی او ادبی کتابو په تهیه او انتخاب کښی مرسته کړی ده

د مطبوعاتو ښاغلی مستقل رئیس دشوروی اتحادیوه هزمندته تحفه ورکوی

دنړۍ په اختراعاتو او پیښو کښی زموږ دخلکو د آشنائی او هم دنړۍ والو د تفکر د طرز احساساتو، غوښتنو، کوښښو، مادی او معنوی انکشافاتو په باب زموږ دخلکو معرفت لپاره زیار ایستل شوی دی هغه مواد او مطالب چه پدغه باب ورته پکار وه د لومړینو منابعو څخه تهیه، ترجمه او خپاره شوی دی.

دجریدو سره مرسته :

دمرکز دجریدو او مجلو سره دمعنوی مرستی نه پرته چه هر وخت کیږی دمطبوعاتو دریاست د عرفانی مرستی له بودجی څخه په لازمو مواردو کښی دورځپاڼو د مالی بنیی دتقویی لپاره دنشریاتی موسسو سره مرسته شوی ده چه داصلاح او انیس دورځپاڼو په وروستنی انکشاف او دځینو جریدو دصوری او معنوی حالت په تحول کښی اغیزه لری.

ځکه چه دوسایلو دنه لرلو له کبله دولایتو جریدی او مطبوعات اوس هم پدی نه دی بریالی شوی چه په بیلو بیلو حیاتی شقوقو کښی ددولت دانکشافی جریاناتو څخه پوره خبر شی، نو دغی موضوع ته هم د مطبوعاتو ریاست پاملرنه کړی، له هری منبع څخه ئی کافی معلومات تهیه کړی او دهغو سره ئی مرسته کړی ده.

دملی او بین المللی ورځو د تجلیل په برخه کښی لازمو موردو کښی د نشریاتی منابعو پاملر نه جلب شوی او د سالو د فوق العاده څپرونو له کبله دهغو هر کلی شوی دی .

دافغانستان کالنۍ :

دافغانستان کالنۍ چه هر کال د دولت او اجتماعی ځانګو کارنامی په یو خاص ډول غونډوی او د علاقه مندانو د استفادی د پاره ئی خپروی دهغی په صحافت او طباعت کښی تحول پیښ شو، دغه رنګه د موضوعاتو د تدوین له کبله ئی د علاقه مندانو پاملر نه خپلی خواته وا ړوله .

سبز کال هم دهغو پرمختګو په باب د مربوطو ځانګو په مرسته ترخپله پوری مهم مطالب غونډ شوی چه د ژوندانه په بیلو بیلو شعبو کښی د پنځلس انکشافی پلان له مخی د پلان په ځلرم کال کښی د هیواد په برخه شوی دی او د نورو زیاتو معلوماتو په ترڅ کښی چه دهغو خپرول د افغانستان په کالنۍ کښی مناسب دی د ګرانو هیوادوالو اولوستونکو د پاره خپریږی .

د علم او هنر تقدیرول :

د مطبوعاتو ریاست د پرانستلو له وخت څخه د تألیفاتو او ترجمو د منځ ته راتلو لپاره هر کال یوشمیر آثار وته مطبوعاتی جوایزو یشلی دی، تردوه کاله د مخه رغه جوایز خاص د غه شق کښی وه خوورو سته له هغه نه د مطبوعاتی جایزو په ډله کښی دلیکونکو په ترجمو او تألیفا تو سر بیره په هیواد کښی د هنر د انکشاف لپاره بیلو بیلو هنری ځانګو لکه نظم ، نثر، رسامۍ ، خطاطۍ عکاسۍ، موسیقی اولاسی چاروته هم موقع ور کړه شوه چه تر هر کال په بې ساری ډول دلیکو نکو شاعرانو، ترجمه کوونکو او هنرمندانو تألیفاتو، ترجمو، ادبی پارچو، نظم او نثر، ډرامو نو، نکلونو، عکسونو، د خط نمونو رسمونو اولاسی چارو برخه واخسته ، دغه رنګه په هیواد کښی د موسیقی د انکشاف او تشویق لپاره د ساز مسلکی اوشوقی سندرغاړو ته د دوورځنیو کنسرت په ترڅ کښی موقع ور کړه شوه چه د مسابقې نه وروسته ځینو هنرمندانو ته جایزې ور کړه شوی .

د پښتو ژبی تعمیم :

ځکه چه د ټولنی موسسو او د ټولنی د ګرد و افرادو آرز و داده چه په دغه باره کښی زیات پرمختګ وشی نوله هم دې کبله د مطبوعاتو ریاست ترخپله وسه پوری نه یوائی د اچه د راډیو د پرو ګرامو، جریدو او مجلو د خپرولو او د کورسو د تنظیم اووارسۍ په ترڅ کښی چه د مسؤلی ځانګی له خواجوړ شوی د دغی لویی ملی وجیبی مراعات کړی دی بلکه د پښتو د عالی کورس په جوړولو سره ئې دلو یو مامورینو ، مطبوعاتی دایر و د رئیسانو او خبر لیکو نکو د مغلو ماتو د پراختیا لپاره د پښتو په ژبه کښی زمینه برابره کړه .

دمطبوعاتو مستقل رئیس دوکتور سهیل دشوروی اتحاد دهنر مندانو سره

دمطبوعاتو دمستقل ریاست مرستیال بناغلی سلیمی په کابل نندارې کښې دشوروی اتحاد ذهنر مندانو د نندارې دپرانستیلو په نسبت دبیانیې په حال کښې

په کابل ننداري کښې دشوروي ارتستانو دهنر دوې منظرې

دژورنالیزم انکشاف :

دورځپانوددایرو د کار کوونکواودمطبوعاتو دریاست دمسلکی ځانګودمامورینو دمعلوماتو دزیاتو لودپاره داتصمیم وشوچه دژورنالیزم دهغه کورس په عوض کښی چه دوه کاله مخکښی جوړشوی؛ دځګورو میاشتو دپاره دژورنالیزم د مسلك مخصوص کورس پرانیزی، ددغه کورس په سرته رسیدلو سره به دمطبوعاتو دریاست مسلکی غړي دنن ورځی دنامه نګار مې په فن کښی بشپړ معلومات ذاخلی اوپه نتیجه کښی به دهیوادپه مطبوعاتی حالت کښی تحول منځ ته راشی .

خارجی نشریات :

دهیواد دمعرفی کولو په لیاره کښی دموضوعاتو دخپر ولو دپاره پهلندن او قاهره کښی داطلاعاتو د ځانګو سره ددولت دبیلوبیلو ځانګو دفعالیتو او انکشافی پروژو دمهمو مطالبو او عکسونو په تهیه او لیږلو کښی کوښښ شوی دی.

راپور تاژ:

ددې لپاره چه پهافغانی ټولنواومطبوعاتی حلقو کښی دافغانستان په هکله دنړۍ دمطبوعاتو نظریات خرګندشی نوموړی ځانګهدغه مطالب دخارجی مجلواوجرایدو څخه راغونډ وی ، ترجمه اوتایپوی ځې اومربوطو مقاماتوته ځی وړاندی کوی.

دښه فلموپه تهیه کولو کښی مرسته :

دسانسور ځانګی داجتماعی سویې دانکشاف اودعالی فلو اوسترو پرامو دنیاز مندی لپاره دښوفلمو پهراوړلو کښی دمسؤلو مراجعوسرهمرسته کړي اوپهلازمو وختو کښی ئی داصلاحی او انتباهی پرامو په ښکاره کولو کښی نظریه ور کړي ده، دغی ځانګی په ټولو مطبوعاتی اوثقافتی چارو کښی دمطبوعاتو دمقرراتو پهعملی کولو سربیره دا کوښښ هم کړی دی چه دخارجی فلم اخستواود کمپنیو سره دهالیو ددیوې نامتو کمپنی موشن پکچرزسره دتړون د کپدو له کبله ،دعالی فلمونوپه تیره دسینماسکوپ فلمونوپهتهیه کولو کښی، دهیوادوالودذوق دتطمین اومعلوماتو دانکشاف لپاره خدمت وکړی .

دتمثیل دهنر انکشاف :

پدغهباب دزیاتموفقیت لپاره کوښښ وشو هغه پرامونه چه دنمایش دپاره پوهنی نندارو ته لیږل کیږی دنمایش دمخه پهغورسره وکتل شی، ددغه اقدام لهمخی دمحیط دروحیې سره سم، دهنری ښېګڼو اوداخلاقی ،انتباهی او اجتماعی قوی جنبولرونکو فلمونوپه تهیه کښی بر یالیتوب پهبرخه شوی دی.

دخرافاتی نشریاتو پرضد هڅه :

دخرافاتی نشریاتو اوهغوعکسونو مخنیوی‌شوی چه‌دفردی اواجتماعی اخلاقو څخه منافی دی

په پوهنی ننداری کښی دهولپون د پرام یوه منظره

اوپه‌عوض کښی ئې زیار ایستل شوی دی چه دعلمی کتابو اونشریاتو پەراوړلو سره دغه ټول خپرونوته دخلکوپاملرنه اوښتې‌او پدغه‌لیاره کښی‌ئی خدمت کړی دی .

دمؤسساتو سره‌ارتباط:

دمؤسسا تو دا رتباط ځانګی چه دمرکزی ټولنی‌او دهیواد دنشریاتی مؤسسو ترمنځ دارتباط وسیله‌ده دغه چاری سرته رسولی دی:

دنشریاتی اوفرهنګی مؤسسو دبودجو کتنه،دډایر و درئیسانو معرفی، مقرری او تبدیلی، په اساسنامو کښی تعدیل ،دعرفانی مرستو و ر کړه ،دمؤسسو دبیلانس مطالعه ، دمؤسسو دعمرانی مچاروارسۍ اودنشریاتی اومطبوعاتی مؤسسونوری اداری‌اوملکی فیصلې.

خارجی مراجعات:

د ورځپاڼه لیکونکو ،پوهانو، هنری او کلتوری هیئتونو هر کلی شوی چه دخپلو هیوادو دفرهنګی ارتباطاو کلتور دمعرفی کېدو دتقویې اویاد کلتور ،ثقافت اوسیاحت دآشنا کېد و لپاره زموږ هیوادته راغلی‌دی داستو ګنی وسایلو ئی تهیه‌شوی، اودنورو مشکلا تو لکه دپاسپورټ تکمیلېده،دویزې اخستل اودذیعلاقه مراجعواو کسانو سره د ملاقا تو او لید نو کتنو دپروګرام په‌ترتیبېدو کښی‌ئی‌په زړه‌پوری ډول‌زیار ایستل شوی دی.

دغه‌رنګه دوستو هیوادوته دافغانی کلتوری،فرهنګی‌اوهنری‌هیئتو نودمسا فرت تر تیبات ئې نیولی دنړۍ سره دافغانستان دروابطو دتینګیدو اوانکشاف له‌پاره ئی هرډول ا سا نتیا و ی برابری کړی دی اودخارجی پوهانو سره‌دافغانی‌پوهانودلیدلوله‌پاره‌زیارایستل‌شوی اوتیر کال دشوروی اتحاد،چینائی،هندی،ایرانې،امریکائی اوالمانی ارتیستانو ډ لی‌افغانستان‌ته‌راغلی زموږ دخپلوا کیر دیرته لاس ته راوستلو په یو ځلوبښتم جشن کښې اوهم ئې ور و سته له هغه نه شمیر هنری ټداری وښودلې.

پدی ډول د۸۰ تنو ورځپاڼه لیکونکو چه ددامریکې دجلالتماب جمهور رئیس ا و ۱۰ تنو نا مه لیکونکو چه‌دشوروی اتحاد دصدراعظم جلالتماب خروسچف سره افغانستا ن ته د را تلو په‌وخت کښی ملګری وو هر کلی شوی دذیعلا قه کسا نو اومراجعو سره دملا قا تد و خت او نوروپه‌باب ئی آسانتیاوی‌برابر شوی‌اوهم‌دنورودیرش‌تنوورځپانو لیکونکودمسافرت‌آسانتیاوی غو نډ ی شو ی چه‌په متفرق ډول زموږ هیواد‌ته‌راغلی دی دهغو داستو ګنی‌په وخت کښی لازمی مرستی شوی‌او دعکاسی‌او فلم اخستولو اجازه‌نامی تهیه شوی دی.

د غه‌رنګه‌دخارجی مراجعاتو اداری څانګه په‌خارج کښی دمطبوعاتو دزده کـــوونکود سکا لرشپ فیلوشپ‌اولیدرشپ ددوسیوپه ترتیبولو دداخلی اوخارجی کلتوری اوهنری هیئتو نو درپوټ‌په‌تهیه کولو،دوزارتونو خارجی، کلتوری موسسو اویونسکو سره‌دارتباط په‌چا ر وا ود بلنو دهغو کارتو او نمایشاتو په ترتیبولو لګیاده چه‌دسفارتونو له‌خوا کیږ ی.

دافغانستان معرفی:

دغه څانګه‌چه خارج ته دافغانستان اودهغه‌دپرمختګونو دمعرفی په لپاره کښی هڅه کو ی پدی بریالی شوه چه‌دهیوادد‌بیلو بیلو شقوقو اوټولو حیاتی چارو په‌باب د کافی اومفصلو معلوماتو سره یوشمیر زیاتی خپرونی په‌خارجی ژبو تهیه اودمراجعه کونکو داستفادې‌دپاره‌وړاندی کړی اوهم‌ئی‌ددغه‌هیوادد‌بیلو بیلو شقوقو په‌باب معلومات تهیه او غونډ کړی او د خارجی مو سسو

اوخلکو په اختیار کښی ئی اینبی‌دی چه ز مو ز د هیوا د دمعلوما تو سره ئی خپله علا قه‌ښکا ر ه کړي ده.

دا پول نورو نړیوالو ته‌دافغانستان‌دښه‌معرفی کېدو په‌لیاره کښی‌ئی مؤثروسایل پکار اچولی اودنړیوال دمعتبروعلمی اوفرهنگی زیاتو مؤسسوسره ئی ار تباط ټینګ کړی او دهغو مراجعینو داستفادې لپاره ئې ګټور او مؤثر معلومات ورلپېزلی د ی .

دعکاسۍ او فلم اخستولو انکشاف :

نړیوال ته د افغانستان د زیاتی معرفۍ ، د فلم په واسطه دژو ند ا نه د اجتماعی او اقتصادی پرمختګونو او انکشافونو د کلسیونو دغونډولو دپاره د هیواد له بیلو بیلو حیاتی ګو ښو څخه دمستندو فلمواو په زړه پوری عکسونو دلاس ته را وستلو په لیاره کښی فعالیت جاری د ی چه پد ې پول کیدای شی چه ددغو فلمو او عکسوپه ښوولو سره دهیواد د پرمختګواو انکشافاتو او دچارو دجریان څخه خلك‌داسی خبرشی‌چه له شروع څخه بیاتر پایه پوری هرانکشا فی‌عمل پخپلو ستر گوووینی او هم ممکنه ده چه له بلی هری رسالې او خپرونی په نسبت د د غه فلمو تهیه او ښوول خارج ته دافغانستان دمعرفی کولوپه لاره کښی زیات موفق وی .

دغه رنګه دغه اقدام کولای شی چه په مستنداو محقق پول دهیواد در اتلونکو زامنو په مخ کښی دننني نسل دربرونو او زحمتکښلو شاهد وی . دغی ځا نګی لاند ی فلمونه تهیه کړ ی د ی :

۱ - په ایران کښی دوالاحضرت صدراعظم‌مسافرت

۲ - په چین کښی دخارجه چارو د ښاغلی وزیر دمسافرت اود هر کلی دمراسموفلم

۳ - په جاپان کښی دخارجه چارو دښاغلی وزیر دسفرفلم

٤ - په کابل کښی دهند دصدراعظم‌جلالتماب نهرو دهر کلی دمراسموفلم

٥ - په کابل کښی دامریکی دجمهور رئیس جلالتماب آیزن هاوردهر کلی دمراسمو فلم

٦ - په کابل کښی دشوروی اتحاد دصدراعظم جلالتماب‌خروسچف دهر کلی‌دمراسموفلم

۷ - په کابل کښی داعلیحضرت‌ذنیپال دپاچا دهر کلی دمراسمو فلم

۸ - په کابل کښی‌دیو ګو سلاویې دخارجه وزیرجلالتمآب پاپوویچ دسفرفلم

۹ - د ګلبهار دفابریکې دافتتاح‌دمراسموفلم

۱۰ -دجنګلك دفا بریکې دافتتاح دمراسمو فلم

۱۱ - په‌جلال آباد کښی دوالاحضرت‌امان‌الله‌خان‌دښخولو مراسم

۱۲ - په بیلو بیلو وختو کښی دسالنگ دسړك جوړولو او عمرانی فعالیتو فلم اخستل شوی دی
۱۳ - د کابل دهوائی ډگرد عمرانی فعالیتو فلم
۱٤ - دنغلو اودرونتې د کار له شروع کېدو څخه فلم اخستل شوی دی
۱۵ - د کابل پوهنتون دساختمان له چارو څخه فلم اخستل شوی دی
۱٦ - دمعظم همایونی اعلیحضرت دز ېږ یدنی په ورځ دبز کشی دلوبی رنگه فلم جوړ شوی دی
۱۷ - ددهکدې دریاست دپرمختگونو او انکشافونو څخه فلم اخستل شوی دی
۱۸ - په مزارشریف اوشبر غان کښی دقره قلی له رمو څخه دقره قلی فلم یوه لو یه بر خه رنگه شوې ده
۱۹ دقند هاردبین المللی هوائی ډگردساختمانی اوعمرانی پروژو فلم اخستل شوی دی
۲۰ دمار کو پولو پر کرښه باندی د آریانا الوتکی دالوتنی فلم جوړ شوی دی
۲۱- دیوڅلو ېښتم کال دخپلوا کۍ دجشن دمراسمو څخه تورا وسپین فلم تهیه شوی دی
۲۲ - په کابل کښی دشوروی اتحاد دهنرمندانو دهنری نند ارو فلم جوړ شوی دی
۲۳ - دامریکا ئی هنرمند انو او سندر غاړ وفلم جوړ شوی دی
۲٤ - دننگر هار په ولایت کښی دسړك جوړ ولو دفعا لیتو فلم تهیه شوی دی
۲۵ - د ۱۳۳۹ کال دوړو کو دجشن له مراسمو څخه فلم جوړ شوی دی.

دغه فلمونه دنما یش لپاره بشپړ شوی او ځینی ئی وښودل شول، یوشمېر فلمونه چه دجوړولو کارئی جاری ؤدپښتو او انگلیسی شرحی سره به بشپړ شی .

په کابل کښی دنړۍ دسترو مشرانو دسفر دمراسمو څخه یوشمېر اخباری فلمونه په عاجل ډول دنړۍ په تلویز یونو کښی دنمایش دپاره لېږل شوی اوو ښو دل شوه .

دفلمونو نمایشات :

دعکا سۍ او فلم اخستلو دمد یر یت گر ځنده سینما په هغو دو سفر و کښی چه کند هار ، گرشك او کو هدامن ته ئی و کړ یوشمېر هغه تر بیوی او مستند اخبا ری فلمونه ئې خلکو ته وړیاوښوول چه دفلم اخستلو د څانگی له خوا تهیه شوی وو ،د نړۍ دبیلو بیلو هیو اد و دفلم اخستلو دهیئتو نو سره په لاندی ډول لارښوونه او مرسته وشوه چه زموږ هیواد ته دفلم اخستلو دپاره راغلی وو :

۱ - د ۱۳۳۸ کا ل دتلی په میاشت کښی د کابل په باب دد کومنتر ی یو فلم دغر بی المان

دتلویزیون دفلم اخستونکو له خوا تهیه شوچه په هغه کښی د کابل ور وستنی پر مختگونه او نهضتونه ښودل شوی دی دغه فلم دلویدیځ المان په یو تلویزیون کښی د ۱۹۵۹ کال په دسمبر کښی وښوول شو.

کابل ته دامریکی دجلالتمآب جمهور رئیس تر راتلو دمخه دامریکی دفلم اخستلو دوه هیئتو نه د(ن ، بی ، سی) او(سی ، بی ، اس) دتلویزیون دپاره کابل ته راغلل دافغانستان په باب ئی دوه مستند فلمونه جوړ کړل، دغه فلمونه کابل ته د جلالتماب آیزن هاور در اتلو په وخت کښی د(ن ، سی ، بی)او(سی ، بی ، اس) په تلویزیون کښی وښوول شول .

۲ - دبلژیك دفلم اخستلو هئیت چه دار وپا د کنفرانسو اوښوو نځیو لپاره دافغانستان څخه فلم اخلی دفلم اخستلو دځانگی په لارښوونه دافغانستان په بیلو بیلو ځایو کښی په گردش لگیادی.

۳ - دامریکې دمتحده ایالتو د کولمبیا په پوهنتون کښی د ایشیاد مؤسسې یوفلم اخستو نکی هیئت د کابل له سینداوشا وخوا څخه فلم اخلی .

٤ - دشور وی اتحاد د فلم اخستلو یو گروپ دافغانستان په بیلو بیلو سیمو کښی د هیواد دعمرانی فعالیتو دفلم په اخستلو لگیا دی .

عکاسی :

دغه څانگه چه دعکس په واسطه دعمرانی فعالیتو څخه دهیواد په معرفی کولو کښی دعکس په تهیه کولو مؤظفه ده ، دیو څلویښتم کال دخپلواکۍ په جشن کښی ئې دوروستنیو پرمختگونو اوعمرانی فعالیتو نودعکاسۍ یو نمایش په رنگه ، سپین اوتور ډول په نندارتون کښی تهیه کړ. پدغه کال کښی ئی ددولت میلمنو (جلالتماب آیزن هاور ، جلالتماب نهرو ، جلالتماب خروسچف، جلالتماب پاپوویچ او اعلیحضرت دنیپال پا چا) ته دتورواو سپینو عکسو اته دانې البم او درنگه عکسو دری دانې البم په کابل کښی دهغودهر کلی له مراسمو څخه تهیه اوهغوته وړاندی کړه.

دهیواد دمعرفی کولو دپاره ئی خارجی اوداخلی نشریاتو ،خارجی نامه لیکونکو اوهغه خارجی مراجعینو ته چه دوروستنیو پرمختگونو عکسونه ئی غوښتل (۷۰۸٤) قطعې توراوسپین عکسونه تهیه اوور کړه شوه دغه رنگه (٦۰) قطعی رنگه فوټو گان دسلایډ په ډول دمطبوعاتو دریاست خارجی نشریاتو ته دافغانستان دمعرفی لپاره ولیږل شول .

افغانستان اوسیاحین :

دسیاحینو په جلبولو او داقتصادی او فرهنگی گټو په تأمین کښی دگرځند وی د مؤسسی فعالیت مؤثر ؤ دنړۍ دتوریزم دځینو نمایندگیو سره درابطې په ټینگولو سر بېره ئې دتور یزم

سباغلی قندهاری ددولتی مطابعو رئیس او اداری مامورین

دزنگو گرافی او فوتو گرافی څانګی مامورین او کارکوونکی

د مطبعی د لویانو د کورس ښوونکې د تدریس په حال کښی

د دولتی مطبعې فنی کارکوونکی او دلویانو د کورس شاملینی دزده کړی په حال کښی

درسمی مؤسسو دبین المللی اتحادیې غړیتوب هم و مانه. په ما نیلا کښی د ۱۹۹۵ کال په نو امبر کښی ددغی اتحادیې په څورلسمه اسامبله کښی د ګرځندوی درئیس ګډون دافغانستا ن په نسبت دسیا چینو دجلبو لوزمینه ښه برابر ه کړ ه .

د ګرځندوی ریاست دهیواد دمعرفی لپاره د(روډمیپ) په نامه دافغانستان یوه نخشه چه د مملکت لاری اوسړکونه ښئی د کابل دښار دنخشې په ګډون دبورشو ر په پول دبامیانو د پو سټره سره خپره کړی ده چه په هغو کښی دافغانستان دطبیعی مناظرو فوټو ګان د کابل دښار په با ب لنډ معلومات په انګلیسی ژبه لیکل شوی اومهمی نقطی لکه سفارتونه، هوټلو نه ،واټونه د پټرولو ټانکونه اونور پکښی تثبیت شوی او د سیاحینو په لارښو ونه کښی مرسته کوی .

دغه رنګه دافغانستان توریستیک نخشه دیوه بورشور سره په څلورورنګو کښی په انګلیسی ژبه تهیه شوې ده چه دهیواد دتاریخی آثارو اوبه زړه پوری مناظرو عکسونه لری .

په انګلیسی ژ به د (سی افغانستان) د کتاب خپرونه چه دافغانستان دجغر افیا ئی ، تاریخی او کلتوری حالا تو په باب لوستو نکو ته معلومات ور کوی دهیواد په معرفی کولو کښی مؤثره ثابته شوه د دغونشر یاتو په څنګ کښی زموږ د ګران هیواد د مناظر و رنګه او عاد ی پوستکارتونه هم خپاره شوی د ی .

دغی څانګی د سیاحینو د حمل و نقل د وسایلو په تهیه کښو لواود پاسپورټ په مر بو طو چارو کښی ،دهوټل په تهیه او د هیوادد مهمو ځایو دلیدلو په غرض د هغو ی په لارښوونه کښی دسیاحینو دسفر د پاره وړ آ سا نتیاوی برابری کړی دی . تپر کال (۹۰۶) تنه سیا حین د نړ ی د(۳۲) هیوادو څخه افغانستان ته راغلل او ۵۷۶۲ افغانی ډ د ګرځندوی دعایداتو سره مرسته شوې ده .

هیله کیږی چه د دغی مؤسسې دز یات فعالیت له کبله به ژر زموږ ګران هیو اد افغا نستا ن په شرق کښی دسیاحینو د توجه وړ یو مهم مر کز و ګرزی .

کابل را ډیو

د کابل را ډیو ریاست دحکومت د ګټورو نظریو په اساس چه دخلکو داذ هانو درښانولو او انکشاف له امله دخپرونو او تبلیغو ملاتړ دی او دمطبوعاتو دمستقل ریاست دمستقیمی مرستی په اثر ئې په تپر کال کښی په لاندی تو ګه مخ په وړاندی ګامونه اخستی دی :

د تخنیک له حیثه :

سږ کال دلنډ و څپو پنځوس او لس کلیواته دستګاوی د آزموینی په تو ګه پکار اچولی شوی چه تر اوسه پوري ئې لاهم خپرونی دوام لری .

دستورپیودودانۍ چاری (چه دغه د دانۍ له او سنیو ډپرو عصری ودانیوڅخه ګټل کیږی) نسبت تپر کا ل ته ډپری مخکښی تللی او هیله ده چه د غه ودانۍ پـه دې نژ دې و ختو کښی بشپړه اوداستفادې وړو ګرزی .

نشر یاتی چا ری:

ځکه چه پدې اداره کښی دپښتو څانګی تشکیل ته ډپره اړتیاحس کیږده چه دغه څانګه به

له یوې خواپښتو مقا لې ا و مضمو نو نه تهیه کوی اوله بلـی خوابه د فـا ر سـی ژبو ګر امو په څېر پښتو مصـاحبـې ، راپور تاژونه او نـور دغـه راز چـا ری تنظیمـو ی نـو دپښتـو

د کابل راډیو یوه نطاقه دخبرونو ویلو پەحال کښی

دمدیریت په نوم یومدیریت پر ا نستل شو او پکارئی شروع کړې ده .

د دې دپاره چه د کابل را دیو د کوچنیانو پرو ګرام ښه شی ، نو د دغه کار دپاره هم دوې کمیټې پرانستلی شوی چه یوه ئې دپښتو او بله ئې دفارسی د کمیټو چاری انجـا موی .

ددې دپاره چه د اعلانو نیمګرتیاوی اصلاح شی نوداعلانو څانګه پرانستله شوه چه د دغی څانګی غړی د اعلا نو شکل ته تغیر ور کو ی چه د خپرولو دپاره چمتوشی .

کتا بځی :

دمحررینولوی مدیریت پخواهم یو کتابځی در لود، خوځکه چه د کابل رادیوتولی اړتیاوی ئی

نشواي تأمينولاي نوپه ۱۳۳۸ کال کښي دغه کتابځي هم دنوروانکشافي پرمختګو نو په لړ کښي يو ګام مخکښي کښېښو داويو شمېرنور کتابونه ئي لاس ته راوستل .

نوي پروګرامونه : په کابل راديو کښي دمتحابه هيوادود ملي ورځوپه مناسبت اختصاصي پروګرامونه د متقابلي رو يې په اساس ترتيب او خپاره شوي دي . چه پدې ډول له يوې خوا ددوستواومحتابه هيوادوسره زموږ کلتوري روابط پراخوالي مومي اوله بلي خوانړۍ وا لوته زموږ موسيقي ښه معرفي کېږي .

ځکه چه دحکومت له خوادهيوادنيوچارو دپر مختګونوپه منظورپه يولړفعاليتولاس پوري شوي دي ددي د پاره چه ددغوفعا ليتوڅخه خلك خبروي د څووزارتواومؤسسو دپاره مخصوص پروګرامونه ترتيب شوي دي چه په نوبت سره په هفته کښي يوځل خپر يږي .

داوريدونکوداستفادې له امله دانګليسي ژبي دزده کړي لپاره يوپروګرام ترتيب شوي دي چه په هفته کښي درې ځله داوريد ونکواوابتدائي کسانودپاره خپريږي .

دهيوددهغوميرمنودذهني انکشا ف اوافکارودتنويرپه نظو ر چه له تعليم اوښو و ني څخه بې برخي دي هره غرمه يو(۱۵)دقيقه ئي پروګرام (دميرمنوبرخه) په نامه خپر يږي .

د ګران هيواددموسيقي الاتواوادواتودمعرفي کولوواود کابل راديوداجرااتو دښوولوپه منظور د ګران هيوادد خپلوا کۍ دبيرته لاس ته راوستلو په جشن کښي يوه غرفه ددغي ادار ې له خوا پرانستل شوي ده، چه په دغه غرفه کښي لرغوني اونوي دموسيقي الات اود ګرامافونونوفو ټو ګان ايښوول کېږي او ګرانوهيوادوالوته معرفي کېږي .

د باندنۍ خپروني:

تقريباً يو کال کېږي چه د کابل راډيو دباندينو خپرونولوي مديريت جوړشوي دي علاوه پردې چه دپروګرامونوو ختوته توسعه ور کړه شوې ده سربېره پر هغه دعربي، فرانسوي او انګليسي د دوهم ځلي پروګرام چه دلويديځوهيوادودپاره خپر يږي پرې زيات شوي دي اواوس د کابل راديوريا ست په څلوروژبو انګليسي،فرانسوي،عربي،اواردو خپروني لري، د د باندنيو خپرونو په پرو ګرام کښي خبرو،مضامينو اوموسيقي ته عليحده وخت ټا کل شوي دي .

داردوژبي دپروګرام وخت:

دافغانستان په وخت دماښام له(٦)بجوڅخه په(٦٣)لنډه څپه او ٤٧٥٠ کيلوسايکل او منځنۍ څپه په ٤٥٤،٥ مترو ٦٦٠ کيلو سايکلو باندي خپر يږي.

دغه پروګرام نيم ساعت دوام لري ، اوپر ٦ نيمي ختمېږي.

دانګلیسی ژبی پروګرام :

دختیځ او منځنی ختیځ دهیوادو لپاره ماښام پر ۶ نیمو بجو په دغه پورتنیو څپو باندی تر ۷ بجو پوری دوام کوی.

۱ـ د کابل رادیو دباندنی خپرونی د (۷) بجو څخه تر ۱۰ نیمو بجو پوری معللی وی او له هغه وروسته پرتا کلی وخت چه ۱۰ نیمی بجی کېږی خپلو خپرونوته په لاندی ډول دوام ور کوی.

۱ـ دعربی پروګرام خپرونه د ۱۰ نیمو بجو څخه شروع بیاتر ۱۱ بجو پوری وی.

۲ـ دفرانسوی « « « ۱۱ بجو څخه « « ۱۱ نیمو بجو « «

۳ـ دانګلیسی « « « ۱۱ نیمو بجو « « ۱۲ « « اوختم

د خپرونو لوی مدیریت :

دغه مدیریت چه دیولوی مدیر اوپنځو غړو څخه جوړشوی دی د کابل رادیود سهار، غرمی، مازدیګر اوماښام دخبرو دتهیه کولو دپاره مؤظف دی په دې ډول چه خپل دسهار لومړی سرویس داووادډرش دقیقو نه تراوه اوپنځه څلویښتو دقیقو پوری په پښتو اوفارسی ژبو خپروی .

وروسته بیادسهار په نهو بجو دوروستیو خبرو په نامه یو سرویس لری چه اخبارئې یوا ځی په پښتو ژبه خپرېږی .

دغرمې دخواشخه دپنځلسو دقیقو دپاره اودمازدیګر له خواشخه شل دقیقې بیا دخبرو دریم اوشلرم سرویسونه لری چه په هغو کښی دنړی خبرونه په پښتواوفارسی ژبو خپرېږی .

دغه رنګه دپښتونستان په پروګرام کښی په بلوڅی ا و پښتوخبرو نه او مضامین خپرېږی .

دشپې دخوا کابل رادیوله اته نیمو بجو څخه ترنهو پوری یوعمده سرویس لری چه د هغه په ترڅ کښی داخلی مهم اوبیا هغه خبرونه چه بین المللی جنبه ولری که کورنی و ی یا دباند نی، اوریدونکو ته وړاندی کوی اودنړی په مهمو پېښو باندی رڼا اچوی .

دداخلی خبرونو په پای کښی یعنی دشپې له لسو بجو اولسو دقیقو نه ترلسواود پرشودقیقو پوری دغه مدیریت د (ورولیك) په نامه دپښتو خبرو یو سرویس لری چه داسر و یس دولایاتو دورځپانوسره دمرستی دپاره دی دخبرودمدیریت کار کونکی سربېره پردې چه د کابل رادیو خارجی نشریاتو دمدیریت دپاره خبرونه دنشر په غرض دموضوع داهمیت په لحاظ تاکی، سبز کال ئی یو بل مهم ګام هم واخیست هغه داؤ چه له اتو بجو او پنځو سو د قیقو نه ترنهو پوری د پښتو د خبرونو یو نوی سرویس داوریدونکو دغوښتنی سره سم پرانیست .

دملی مطبعې دتا یپسټۍ د کورس فارغ التحصیلو میرمنو ته دبری لیکونو دویشلو له مراسمو څخه

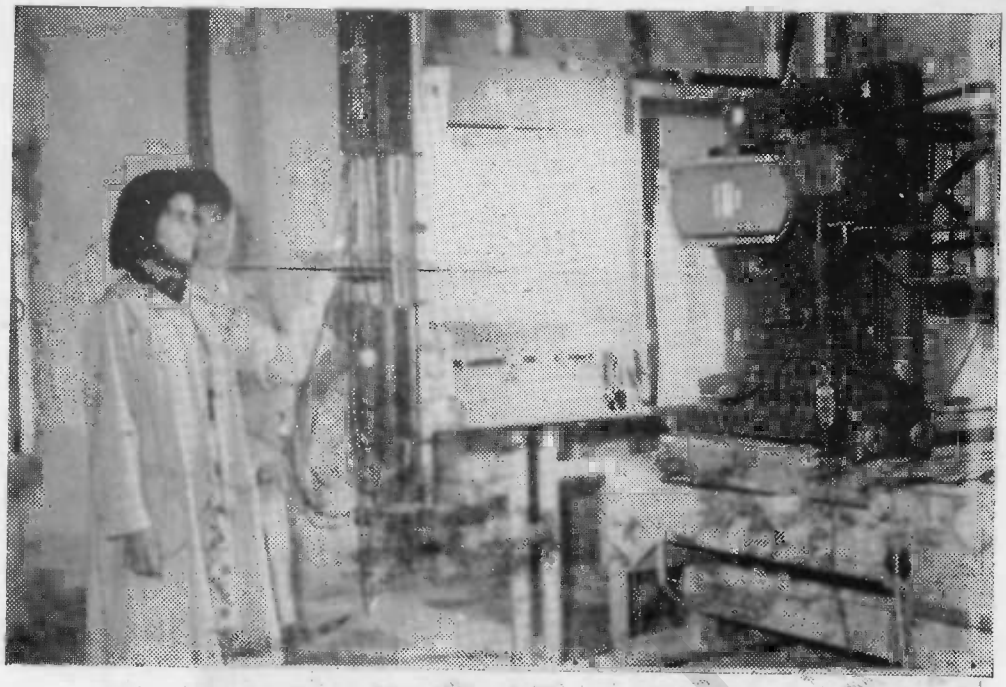

دز نگوگراف دفوتوگرافۍ ماشین اوقتی کارکوونکی

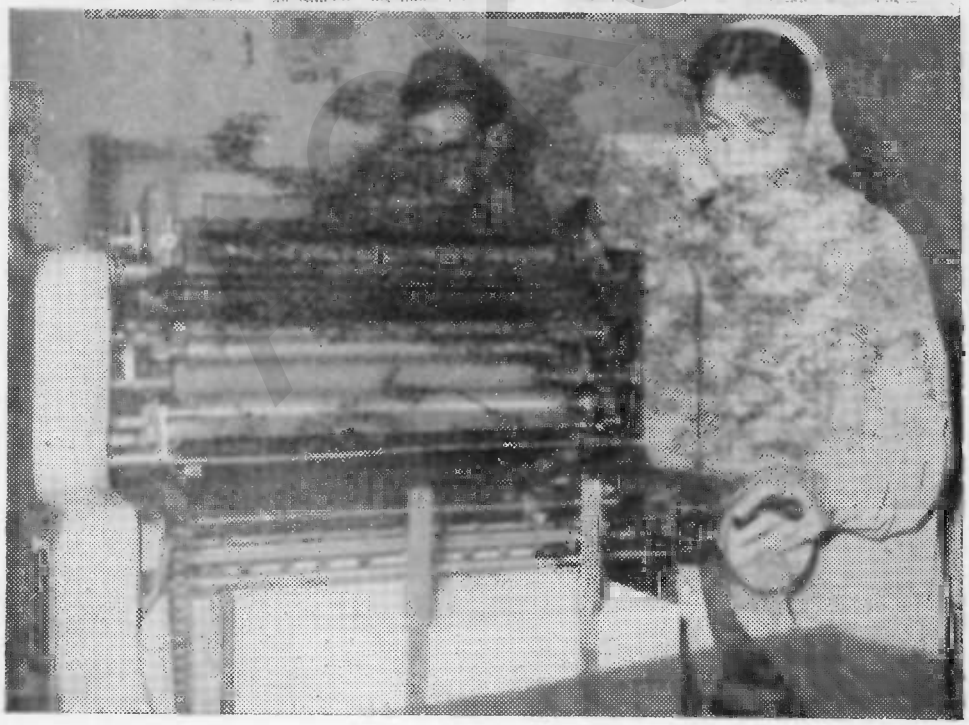

دروتا پرنت ماشین د فعالیت په حال کښی

دموسیقی مدیریت :

دموسیقی مدیریت تپر کال دغه فعالیتونه کړی دی :

۱ - دموسیقی د کنترول کمیټي دفنی ما هرانو او مامورینو تر نظر لا ندی دموسیقی دچارو کنترول کوی او نیمګړتیاوی ئی سموی .

۲ - ددی دپاره چه دافغانستان موسیقی بهرنیو هیوادو ته ښه معرفی شی نود کابل رادیو دموسیقی هنر مندان د کنسرتو ور کو لو له ا مله شوروی اتحاداو ولسی چین ته ولیږل شول.

۳ - دملی آهنګو اوسندرو دژوندی ساتنی اوهم ددغو ملی آ هنګو دتیپو لواواصلاحاتو له امله څو هیتونه پکتیا،غزنی،مقر، قلات، قند هار، ګرشک اوشاوخو اسیمو ته دتیپ له ماشینونو سره ولیږل شول او یوشمیر په زړه پوری سندری اونغمی ئی ثبت کړی

٤ - د(٦٠)پارچو په شاو خوا کښي ئی هیوادنی ملی آ هنګونه خارج ته ولیږل چه ریکاټونه تری ډک شی څوچه برسیره په پخوانیو هیوادنیو ریکاټودغه ریکاټونه هم ډک اود ګرانو هیوادو والو داستفادی لپاره په کار واچولی شی .

٥ - شوقی او کسبی سندرغاړی اوسازندګان د هیواد له هری برخی څخه راټول شوی اودوی ته ددی موقع ور کړه شوی ده چه هم په کابل رادیو کښی سندری ووائی اوهم ئي ږ غـونـه ثبت شی .

٦ - دهیوادنیو ،اروپائی اونورو موسیقی آلاتو او ادواتو دبرابرولو اولاس ته ر وا ستلو په برخه کښی ئي یوشمیر ز یات د غه آ لا ت په هیواد کښی دننه اوله هیوادنه بهر برابر کړ ی دی

۷ - د ګرانو اوریدونکو دخوښی دلاس ته راوستلو له امله نیم ساعت په پر و ګر ا م کښی زیاتوالی شوی دی.

۸ - یوزیا ت شمیر غږونه اونغمي ئي په ډول ډول صوتونو کمپوز کړی د ی .

پښتون ټغ:

د ۱۳۳۹ کال له سره څخه دلوستونکو شمیر زیات او دعلاقمندانو خا صه مینه ئي ځا نته راو ګرزوله نود مطبوعاتو دمستقل ریاست دلارښوونې په اثر ئی قطع اوصحافت لانبکـلی شو اوهم پدی بر یالی شوچه دلویدیځی اوختیځی موسیقی په باب یولړ پخی مقالی خپرې اوهم نامتو سندر غاړی اوهم هنه سپین زیری سندرغاړی چه نومونه ئی له خاطر وڅخه وتلی وومعرفی کړل او هم ئي د ا د ی اوخوږو پارچو اورادیوئی تاریخی،ادبی اواجتماعی نکلو په خپرولو لاس پو ر ی کړ .

دمراقبت مدیریت:

دمراقبت څانګه لکه چه له نوم څخه ئی معلومیدای شی د کابل رادیو دهولوچارو څار او مراقبت کوی او دنیمګړتیا ومخه ئی نیسی او دغه څانګه داوظیفه لری چه د ورځی اوشپې له خپرونو دمخه د ترتیب شوی پروګرام له مخی دموسیقی ، خبرونو ، پښتونستان او فنی مدیریتو سره په تماس کښی شی .

د پروګرام مدیریت:

دد غې څانګې وظیفه دداخلی اوخارجی خپرونو تثبیت او مراقبت دی او برسیره پدی د پښتون زغ په پنځلس ورځنی مجله کښی ددغو پروګرامو خپرول دپروګرامو په مدیریت اړه لری اودخپلو ترتیب شویو پروګرامو په ترڅ کښی ئې یو لړ اصلاحات منځ ته را وستلی دی اوپه نظر کښی لری چه دامکاناتو په چوکاټ کښی خپلو پروګرامو ته پراخوالی ورکړی او د اوسنیو پروګرامو په وخت کښی زیاتوالی راشی.

فنی مدیریت:

له دی امله چه د کابل راډیو دتیپ اخستلو چاری پراخی شوی اودتخنیکی ریاست ستوډیو یوائی دغه چاری پای ته نشو رسولای نود کابل رادیو نشر یاتی ریاست یونوی فنی مدیریت ددغو چارو دانجامولو دپاره پرانیست.

دغې څانګې پدغه موده کښی د کولای شوچه دایشیاقونډیشن دموسسې په مرستو اودیوه ماهر انجینیر په لارښوونه یوه وړوکی مجهزه ستوډیو په کارواچوی چه دغه ستوډیو به یوائی دتیپ اخستلو چاری پر مخ بیائی او راپوراتاژونه،مصاحبی،رنګار نګونه،انګلیسی درسونه دمیندو برخه او نور تیپ وی .

د آرت او دیالوګ مدیریت :

دغه اداره دډرامواوډیالوګو چاری اجرا کوی اوپه تیر کال کښی ئی ۵۲ ډیالوګونه او ۱۹ ډرامی ترتیب اوبرابری کړی .

دغه څانګه له یوی خوا دخلکو له ذوق سره برابر تربیوی،اجتماعی، صحی اواصلاحی مطالب دډیالوګو په ډول ترتیب او خپروی اوله بلی خوا یوشمیر ممثلین اوممثلینی روزی.

د دولتی مطبعی ریاست

په هیواد کښی د مطبوعاتو د انکشاف او نویو نشریاتو د منځ ته راتلو سره د دولتی مطبعی ریاست له یوې خوا دورځپانو، جریدو، مجلو او فوق العاده نشریاتو په خپرونه او دبلی خوا د هیواد د اپرودطباعتی

د زنکوګرافی د شکنجې ماشین د فعالیت په حال کښی

فرمایشونو په تهیه کولو کښی د زیات بریالیتوب ته ورسید، چه د غه موفقیت د هیواد د دایرو او نشریاتی مؤسسو سره د مرستی په لیاره کښی د هغو د فرمایشونو او نشریاتو په خپرولو او هم د دغی مطبعی د مالی بنیې په تقویه کولو کښی لویه اغیزه لری.

د غه ریاست سره له هغه چه د طباعت کافی وسایل او ماشینونه ئی نه در لوده بیا ئی هم د مطبعی د فعالو کار کورنکو او د مطبوعاتو د ریاست په مرسته و کولی شوچه د مجلو، ورځپانو او جریدو د صحافت او طباعت د حالا تو د بنه کیدو په باب تحول و کړی.

د اصلاح او انیس او د هیواد د دولایاتو د ځینو جریدو په انکشاف کښی د د غه ریاست کوښښونو او فعالیتو، په زړه پوری نتیجه ور کړه، د غه رنګه د پرومجلو او جریدو په مصور کولو او د زیاتو کلیشو په جوړولو د کلیشه سازی او روتاپرنت د څانګو په همکاری د نشریاتی مؤسسو سره مرسته و کړه.

دغی مطبعی دطباعتی موادو دتهیی او دسفارت خانو دبولتنو، بلن لیکونو او ددایرو دنورو فرمایشاتو په خپرولو کښی خدمت کړی دی .

د ورسپارلی شویو چارو داجرا کولو له کبله ئی و کولی شو چه دخپلو ځانګو د تقویی په لپاره کښی داخبار اور نګه خپرونی دماشینو او لینوتایپ دطباعتی ماشینونو په تهیه کولو کښی دمطبوعاتی هیئت مرسته جلب کړی چه لویدیځ المان ته ولاړ او پدی ډول ئی و کولی شو چه دغه هیئت په مرسته، په عصری ماشین آلاتو سره دمطبعی دمجهز کولو مقدمات برابر کړی .

په اداری چارو کښی دمطبعی یو مهم موفقیت داؤ چه د پرش تنه میرمنی او پینځلی ئی په بیلو بیلو طباعتی چارو کښی داخلی او وروزلی ، دغه کار کوونکی دحروف چینی ، زنګو ګرافی ، صحافی او پاکټ جوړولو په ځانګو کښی په خدمت لګیادی چه دغو میرمنو دسویی دلوړولو او سواد لپاره ئی د ننه په مطبعه کښی دمیرمنو دلویانو یو کورس هم پرانیستی دی

دزنګو ګرافی دشکنجې ماشین دفعالیت په حال کښی

د کالنۍ دحروف چینۍ او تصحیح څانګه

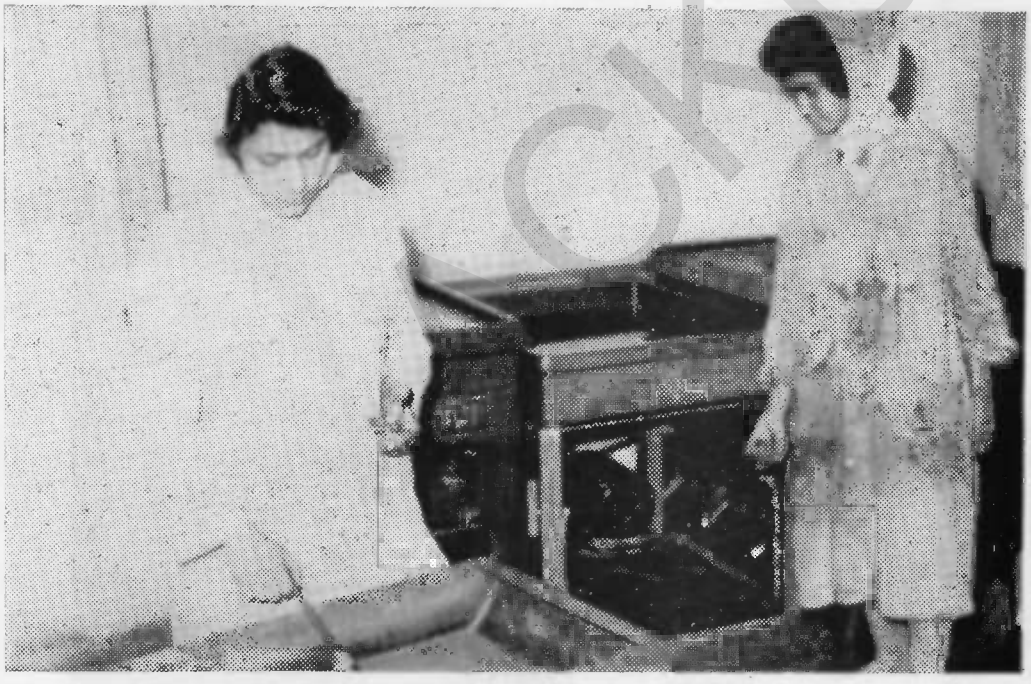

دزنګوګرافۍ داتسې په څانګه کښې کارکوونکي میرمنې دفعالیت په حال لیدل کیږي

د صحافی کارکوونکی د خپرو شویو پاڼو په ترتیبولو لګیادی

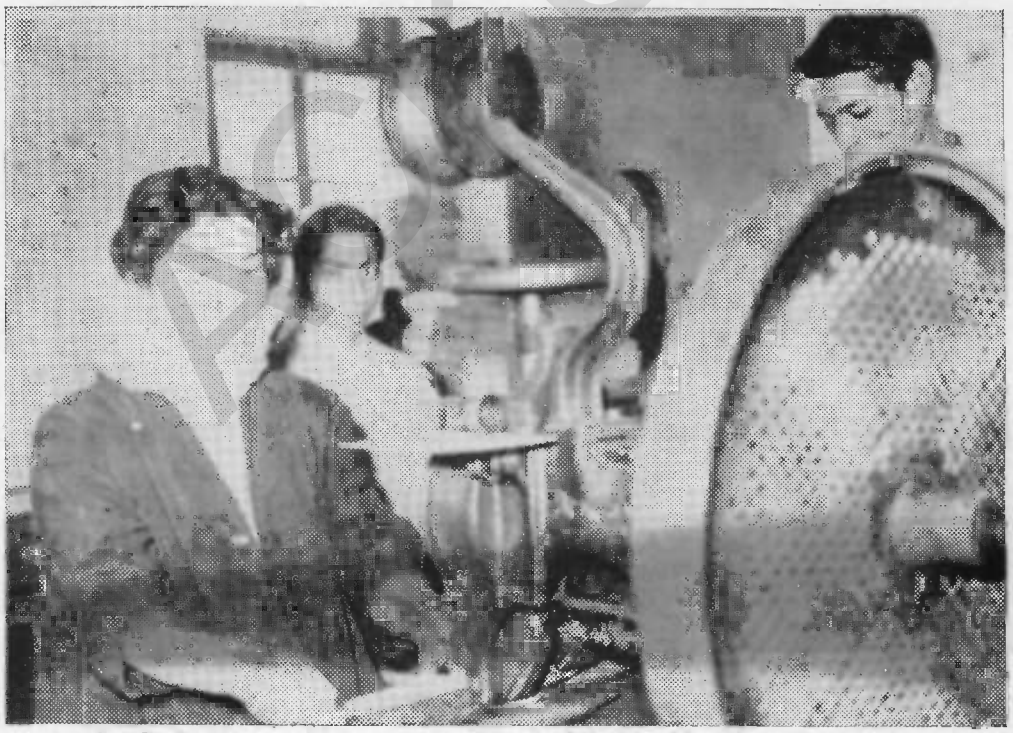

د صحافی دګندلو ماشین د فعالیت په حال کښی

د پوهنتون د ریاست چاري

کومې مهمې مسألې چه پوهنتون يې سبز کال په پيل کولو بريالی شويدی دهغه ضروری ودانيو ته هڅه کول دی، د طب، علومو، انجينيری او کرهنې پوهنځی، د درمل جوړ ولو او د نار ينه ود نرسنګ ښوونځی د پوهنتون د روغتيا مؤسسې دهغه له مربوطو روغتونو سره پرته د ښځو له روغتون څخه په هغه عصری اساسی ودانيو کښې چه د علی آباد په لمن کښې بناء شوی دی همدا ا وس په کار او فعاليت لګيادی او په همدغه ځای کښې نژدی ده چه د جراحی ويکتر لوژی د پاره ستره ودانی ر بشپړه شی.

له بلی خوا د پوهنتون د ريا ست څو پوهنځی او مربوطی مؤسسی په علی آباد کښې د ځای د نشتوالی له کبله د نبار او پغمان په دولتی ودانيو او کرائی ځايو کښې خوړې وړې دی.

دولت د دغی نيمګړتيا لری کولو د پاره د څو اساسی ودانيو جوړولو له امله چه پوهنتون او دهغه تولو مؤسسو ته په علی آباد کښې ځای ور کړشی او دغه ټيتوالی له منځه لاړشی پوره پيسی د پوهنتون په تعميراتی بودجه کښې منظوری کړې. او له بلی خوا د امريکی د بين المللی همکاری ر ادار ه د ې ته چمتو شوه چه د دغو ودانيو په جوړولو کښې مرسته و کړی.

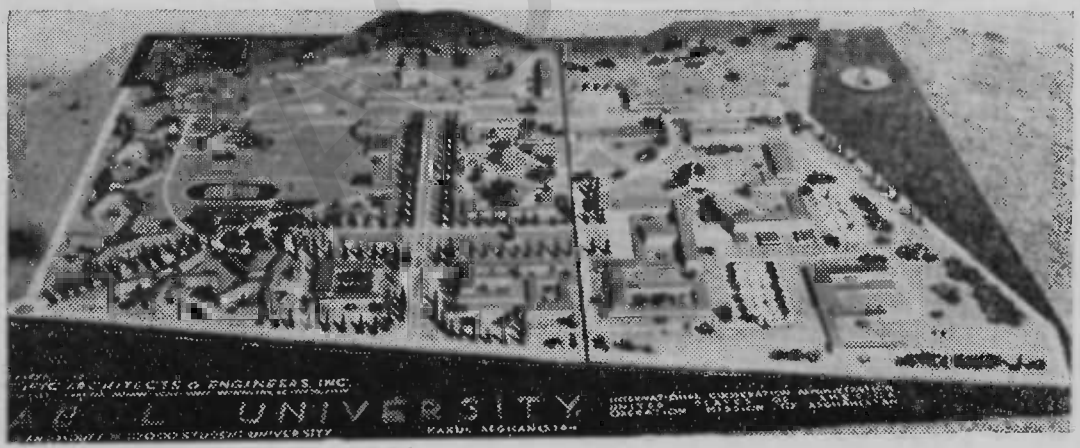

د کابل پوهنتون د عمومی ودانيو نخشه

د خاصو ايجاباتو له مخی د کابل د پوهنتون د پنځو اساسی ودانيو خصوصيات د پوهنتون د علماؤ په واسطه په دقت وسنجول شول او د دغو پنځو ودانيو پلان چه د (۸۰۰) تنو محصلينو د پاره د ليليی د يو ې

ودانۍ،دعلومودپوهنځی اداری‌ودانۍ اودهغه دودانۍ‌درسی‌خونې،دعمومی کتابخانی‌ودانۍ‌اود انجینیری‌او کرهنی‌دپوهنځی‌ودانۍ‌دی‌د(پاسفیك آر کتیك)دانجینیری‌دمؤسسی‌په‌واسطه طرح اوبشپړ شی‌اودخارجی بیلو بیلو کمپنیو له‌داوطلبۍ‌نه وروسته‌په‌پای کښی‌دهغو ټرون دمرغومی په ۲۶ نیټه‌له المانی (هوختیف) شرکت سره لاسلیك شو.

سربیره دنوموړی کمپنۍ‌په‌واسطه دیوې ورزشی سټری ودانۍ پلان بشپړ شواود۳۸ کالد کب ۱۸۹ په‌نیټه‌دفوائدعامې دوزارت‌دمعین کفیل‌د کار دقواؤ لوی قوماندان دهغې د کار ټرون دهو ختیف د کمپنۍ‌له‌نمایندګۍ سره‌لاسلیك کړ او د۳۹ کال د (غبرګولی) په ۱۸ نیټه دښاغلی‌سردار محمد داود صدراعظم په لاس دپوهنتون دو د انیودبنسټ تیبز ه کښنودله شوه

ښاغلی‌صدراعظم‌دپوهنتون دنوی ودانۍ‌دبنسټ دتیبزی اینښودلو نه‌دمخه دبیانیې په‌حال کښې

لکه‌چه معلومه‌شوی ده‌د کابل دپوهنتون دنویو ودانیوټول لګښتونه به‌شپږو ملیونونهو لکو آته پنځوسو زرو شپږوسوو پنځه‌څلویښتو ډالروته‌ورسیږی چه‌له‌هغې جملې‌څخه به‌دیوسلوشپیتو ملیو نو افغانیو معادل دافغانستان‌حکومت اونوری به یې‌دامریکی‌دبین المللی همکاری‌ اداره در کړی.

دغه راز دجمنازیوم‌دودانۍ‌اودهغه دورزشی ډګر لګښت یولکواوه نوی‌زرو پنځو سو و شپږ اویاډالروته‌ورسیږی چه هغه به حکومت اودایشیافونډیشن موسسه په ګډه تهیه کړی او تاکل شوی‌دی‌چه‌دودانیوجوړولو چاری‌دټرون‌له‌لاسلیکینه وروسته ترزرورخوپوری‌بشپړی‌شی‌اود جمنازیوم‌دودانۍ‌چاری په یوه کال کښی‌پای‌ته‌ورسیږی .د کابل دپوهنتون نور مهم یو کلن فعالیتونه په لاندی ډول څرګندیږی :

علمی‌اوروزونکی‌فعالیتونه :

دښوونی‌اوروزنی لوی‌مدیریت:

دپوهنتون دعلمی اوروزونکو چارودانکشاف اوورځ‌په‌ورځ زیاتیدو اود کیفیت او کمیت

له مخی د کار دحجم دزیاتوالی په اثر دپوهنتون ریاست د۳۸ دتلی په میاشت کښی د پښوونی او روزنی د لوی مدیریت تشکیل پراخ کړ او دښوونکو اومحصلینو د مدیریت ، دخارجه ارتباط دمدیریت ،دنشراتواو کتابخانودمدیریت اوددرسی موادودتولید اوانکشاف دمدیریت په نامه څلور نوی تاسیس شوی مدیریتو نه هم ورپوری ضم کړل کوم مهم تصویبونه چه عالی شورا په ۳۸-۳۹ مالی کلو کښی وکړل پداسی ډول بیانیږی :

۱ : د کابل دپوهنتون دنوی بنأ تصویب .

۲ : دپوهنتون دتدریسی غړیواو فارغ التحصیلا نو مخصوصی جامی (خولی-چپنه) چه په مخصوصو وختو کښی لکه د دیپلومو وپښلو اونووووختو کښی یې پداغوندی .

۳ : دلیدو له فارغ التحصیلانو څخه دپوهنتون دشاملیدو دازموینی تصویب چه دوی به داستعداد اولیاقت له مخی بیلو بیلو پوهنځیوته وو یشل شی .

٤ : دپوهنتون دپاره دیوه کلیز تصویب چه په بیلو بیلو پوهنځیو کښی ددرسو پیل اوختم په یووخت مقرر کړی .

٥ : د کال په موده کښی دپوهنتون دعالی شورای دغونډی دپاره دتا کلونپټو تصویب .

٦ :دتدریسی غړیو دپاره په علمی ترفیع نائل شوی دی در تبو تصویب .

دښوونکو اومحصلینو مدیریت :

دغه مدیریت دوې څانګی لری چه یوه یې دښوونکو اوبله یې دمحصلینو او دریمه یې ددغه مدیریت دپروګرامو څانګه ده .

دښوونکو څانګه :

دغه څانګه د علمی لائحې له مخی دپوهنتون دتدریسی غړیو په علمی ترفیعا تو او علمی سوابقو باندی غور کوی اودتولو تدریسی غړیو بشپړ ریکارډونه تنظیم اوترتیبوی. دپوهنتون دداخلی تدریسی غړیوشمیرچه دپخوا په نسبت زیاتوالی پکښی شوی دی (۲۲۷) تنوته وسپښی چه دعلمی درجو او د کادر څای له مخی په لاندی ډول ویشل شوی دی :

پوهاند-پوهنوال-پوهندوی-پوهنمل-پوهنیار-پوهیالی- دپوهیالی نامزد

دپوهنتون په مرکز کښی ۱	۰	۰	۲	۱	۰	۱
دطب په پوهنځی کښی ۱۰	۱۳	۱۷	۹	۱۰	۱٤	۱۰
دحقوقو « «	۰	۱	۲	۱	۱	۱
دساینس « «	۵	۲	۲	۲	۱	۳

پوهاند-پوهنوال-پوهندوی-پوهنمل-پوهنیار-پوهیالی-دپوهیالی نامزد

دادبیاتو	په پوهنځی کښی	۲	۵	۳	۲	۲	۵	۰
دانجینری-او کرهنی	«	۰	۰	۳	۰	۲	۳	۳
داقتصاد	« «	۱	۰	۲	۱	۱	۰	۲
دنشرعیاتو	« «	۰	۱	۰	۰	۳	۰	۲
دښوونی اوروزنی موسسه کی	«	۰	۱	۰	۰	۶	۱۰	٤
دساینس	پوهنځی «	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
د ادبیاتو	« «	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰

کوم کسان چه تراوسه یې علمی رتبه نده تثبیت شوې ۹ تنه چه تول ۱۸۹ تنه کیږی دپوهنتون تدریسی خارجی غړی په ۳۹ کال کښی (٤۸) تنوته رسیږی دغه کسان له بیلوبیلو مملکتو څخه دی چه ځینی ئی استخدام شوی اوځینی یی لکه دیونسکو دامریکی دبین المللی مرستی له قبیله د ځینو مرستونکو مؤسسو له خوا ر ارسیدلی دی .

دمحصلینو څانګه: داڅانګه دپوهنتون دمحصلینو په مربوطو چاروغور کوی او دسبزنی تعلیمی کال په اول کښی دلیسوله فارغ التحصیلانو څخه چه د کابل په پوهنتون کښی دشاملیدلو دپاره معرفی شوی وو دپوهنتون دعالی شورا دتصویب له مخی یی دشاملیدلو ازموینه و کړه او دهغی د نتیجی سره سم نوی شاملیدونکی طلاب په بیلوبیلو پوهنځیو کښی و پښل شوی دی. د کابل د پوهنتون د محصلینو شمیر په ۳۸ - او ۳۹ کلو کښی دهر پوهنځی په تفریق سره په لاندی ډول دی :

۳۸ کال			۳۹ کال		
دطب او درمل جوړولو په پوهنځی کښی	۳۵۷	تنه	درمل جوړولو	۱۰	تنه
دحقوقو «	۳۰۹	«	طب	۳۵۱	«
دساینس «	۳۲۲	«	«	۲٤٦	«
داد بیاتو «	۱۷۲	«		۱٦۵	«
دانجنیری-او کرهنی «	۸٦		انجینری-	۷٦	«
			کرهنی	۷۰	«
د شر عیا تـو «	۹٦	«		۷۹	«
د ا قتصـا د «	۸۱	«		۱۲۰	«
دښځودطـب «	۵۸	«		۷۳	«
« داد بیا تو «	۳۳	«		۵۸	«
« دساینس «	۱۵	«		۲۲	«

د ۳۸ تعلیمی کال په پای کښی د کابل پوهنتون له بېلو بیلو پوهنځیو څخه د و ه سوه شپږ تنه فارغ التحصیلان ئې تولنی ته تقدیم کړل چه ددائرو دار تیا ؤ او هغو تقسیما تو لهمخی چه دوا کمنو مقاماتو له خواو شول بېلو بېلو دولتی څانګوته معرفی شول او په کارئې پیل و کړ باید و و ا یو چه د انجینیرۍ او کرهنې پوهنځی په سبز کا ل کښی د خپلو فارغ التحصیلا نو لومړ ی ټولګی تقد یم کړ .

د کابل پوهنتون د ۳۸ کال دفارغ التحصیلانو شمېرپه لاندی ډول دی :

د طب له پوهنځی څخه	«	۳۲	تنه
د حقوقو	«	۵۷	«
د سا ینس	«	۲٤	«
داد بیا تو	«	۳۱	«
دشر عیاتو	«	۲٤	«
د ا قتصا د	«	۲۷	«
دانجینیرۍ	«	٤	«
د کرهنې	«	۹	«

بل تحول چه ددغی څانګی په واسطه دپوهنځیود تدریس په سیستم کښی پېښ شوی دی هماغه دسمستر د سیستم رواجول دی چه د انجینرۍ او کرهنې په پوهنځی کښی د سمستر او کریدت سیستم او داد بیاتودپوهنځی په لومړیو ټولګیو او په پی ، سی ، بی کښی چه سبز کال دریاضی مضمون هم وربانده زیات شویدی هم د از موینی په ډول دسمستر سیستم جاری شو ی دی .

دپروګرامو څانګه : دبېلو بېلو مضمونو ددرسی پروګرامو غونډول چه په پوهنځیو کښی یې تدریس کیږی دهغو ددرسی وختو له ویشلو سره ددغی څا نګی له وظیفو څخه دی . دغه ر از د کابل دپو هنتون دنو ی کتلا ګ تهیه کو ل او ترتیبول چه کا ریی جاری دی ددغی څا نګی له فعالیتو څخه دی .

دخارجه ارتباط مد یریت :

دغه مدیریت د ۳۸ کال دتلی په میاشت کښی په کار پیل و کړ او دهغه له تأسیس څخه مقصد هما غه دخارج په یونیورسټیو کښی دافغانی محصلینودچاروار سی ده اوخارج ته دطلابو دلېږلو او دپاره دترتیباتو نیو ل هم دد غه مدیریت وظیفه د ه .سر بېره په د غه دا څا نګه له ټولو خار جی علمی

مؤسسو سره د کابل پوهنتون تهربط ور کوی اوخارجی علمی مؤسسوتهپهزړه پو ر ی معلو مات تهیه کوی اوو راستو ی یې .

داخلی محصلینچه د۳۸ کالدتلیلهمیاشتی څخه تراوسهخارج ته لیږل شو یدی :

مملکتونه		دتحصیلرشته		استوونکې څانګه	
ع ربی متحدجمهوریتته	۳ تنه	دښود نی اوروز نی دپا ره -	۷ تنه	شخصی	۳ تنه
لو یدیځ المان ته	۵ «	دا توم دفز یك	۴ «	هو ز ار تو په مصرف	۵ تنه
بر یتـانیې ته	۲ «	دعضوی کیمیا	۲ «	داخلی فیلو شپ	۱ تن
فرا نسې ته	۳ «	دانجنیری	۲ «	« سکا لر شپ	۱ «
سویس ته	۱ تن	دا قتصاد	۲ «	داخلیاوخارجی فیلوشپ	۱ «
شوروې اتحاد ته	۵ تنه	دطب	۳ «	دعربی متحدجمهوریت سکالرشپ	۳تنه
امـر یـکی تـه	۷ «	دموټرودتخنیك	۱ تن	دشوروی اتحادسکالرشپ	۵
بلژیك ته	«	دبدنی روزنی	۲ تنه	دای . سې اې سکا لر شپ	۷ «
		دښسیم تیلفو ن	۲ «	بین المللی اتو می مؤ سسې	
		بندوا وویالو	۱ تن	فیلو شپ ۲ تنه .	
		د کرهنی	۱ «		
		در یا ضی	۱ «		

۲:دخارجی محصلینو برخه :

چینائی محصلین دپښتوژبی دتحصیل دپاره)

چینائی محصلین دفارسیژبیدتحصیل دپاره)دپوهنتون په لګښت منلشویدی.

یوتنالمانیعالمدافغانستاندفیلوشپ ترپرو ګراملاندیدار کیولوژیپه شق کښیمنل شـویدی

یوتنجاپانی عالمدافغانستان دسکالرشپترپرو ګرام لاندیدپښتواوفارسیژبوپهشق منل شویدی

اوهمبوهبل جاپانی محصل تهدپښتوژبیپهړشته کښیدزد کړیلهاملهموافقهمور کړشویده .

درې تنهخارجی استادان اومستخدمین پدی کال کښی استخدام شویدی .

رژور نالیزم یوپروفیسر داتازونی دخارجهوزارتدتعلیمیاوتربیتیتبادلیترینالمللیپرو ګرام لاندیدمیاشتو دپارمراغلی دی.

یوتناستاد دشرعیاتو دپوهنځی دپاره لهعربیمتحد جمهوریت څخه استخدام شویدی .

(۲۹) تنهدښوونی اورزنیاودساینسدپوهنځی د پاره د کولمبیا یونسکو دتیم دټرون له مخی

یوتن امریکایی دساینس دپوهنځي دپاره دامریکی دمرستی له لاری څخه اوهم دپو هنځیو دپاره د (۹) تنو نورو استخدامولد پوهنتون اود ایشیافونډ یشن دمو سسی دمرستو په لګښت په نظر کښی نیول شویدی.

۳:افغانی محصلین چه په بیلو بیلو رشتو کښی دما ستری اویاد کتوری ددرجې له اخیستلو نه وروسته په مالی کال کښی بیرته هیوادته راغلی دی :

له فرانسی څخه	۷ تنه
له لویدیځ المان څخه	۵ »
له اتازونی څخه	٤ »
له سویس څخه	۳ »
له هند څخه	۱ »
له ترکیی څخه	۱ »
له بیروت څخه	۱ »

دخارج له پوهنتونو څخه دافغانی فارغ التحصیلانو دولتی رتبی دعلمی سندو له مخی ددغی څانګی دعلمی کمیسیون په واسطه تثبیت اوتا کلی کېږی.

دپوهنتون دنشراتو او کتابخانو مدیریت:

دغه مدیریت د ۳۸ د تلی په میاشت کښی دپوهنتون دریاست په نوی تشکیل کښی زیات شویدی.

الف :خپرونی دغه څانګه دتدریسی هیات د آثارو خپرولو او نړۍ ته ددغی علمی موسسی دمعرفی کولو د پاره فعالیت کوی او په څومیاشتو کښی یې دنورو چارو په ترڅ کښی د «کابل پو هنتون خپرونه»، په نامه د یوې میاشتنۍ مجلې اود (بدنې اوروزنی) په نامه دیوې دری میاشتنۍ خپرونی په خپرولو بریالۍ شویده چه د بدنی روزنی خپرونی علاقه مندانو ته سپورتی مطالب او ګټور معلومات خپر وی .

ب : د کتابخانی څانګه : دغه څانګه په نړۍ کښی په عصری اورائج سیستم سره دپوهنتون د کتابخانو دزیات انکشاف اوتنظیم دپاره رویکارشوی ده اوتراوسه پورې پدې بریالۍ شوی ده چه دساینس ، کرهنی اوانجینیری دپوهنځی او دښوونی اوروزنې دموسسی کتابخانه په عصری سیستم سره تنظیم اوترتیب کړی اوهم یې په مملکت کښی دننه اودباندی څخه د کتابخانو دپاره څونوی کتابونه، علمی جریدې او مجلی تهیه کړیدی .

ددرسی موادو دتولید اوانکشاف مدیریت :

دغه اداره د کتابو، علمی وسائلو په چاپولو ، دسمعی اوبصری درسی موادو په تولیدولواوپه پای کښی به ددرسی نویو موادو په موندلو او انکشاف سره د کابل دپوهنتون دمحصلانو دپاره دتعلیماتو زده کولو اولوړو تجربو کولو دپاره ښه زمینه برابره کړی .

د کابل دپوهنتون ددرسی موادو دتولید اوانکشاف مرکزهمدا اوس دعکاسی ، سمعی اوبصری موادو دتولید ، دګرافیك دهنرودخدمتو څانګی لری .

نوموړی مرکزچه دپورتنیومطالبو اومرامو دپه نظر کښی نیولوسره هغه څه چه دپرانیستلو له وخت نه تراوسه یې اجرا کړی دی په لاندی ډول څرګندیږی .

۱ : د کابل دپوهنتون ددرسی موادو دتولید اوانکشاف دمرکز دځانګو دضروری ما مورینو او مستحد مینو تدارك ، استخدام ، مقررول اوپه کار اچول .

۲ : ددغه مرکز دبیلوبیلو څانګو دوظیفو اودیوه مفصل تشکیل چه په راتلونکی مالی کال کښی به یې منظوری واخیستله شی دلایحی ترتیبول .

۳ : د ګستتنر، استنوفاکس دینو د ماشینو او د عکاسی دسا مانو غونډول ، تنظیم ، درول او په کاراچول.

٤ : دښودنو پخپلو غرفو کښی دځو کلتوری ، ښوونکو او روزونکو دښوونو ښودل .

٥ :داصل اومینوټ ، داستعلام دپانو ، د استهد ائیه پانو ، دیاد داشت د کتابچو ، اخبارنامو اونوروپه شان دضرورت وړ ۳٦ زروتوتوقرطاسیې چاپول .

٦ : دحقوقودپوهنځی داقتصاد دمضمون ددرسی نوټو چاپول .

دسپورټ اوحفظا الصحی مدیریت :

ددغه مدیریت تأسیسولوځخه مقصد داوُچه د پوهنتون د محصلینو او کارکوونکو دسپورټی چار و وارسی اودحفظ الصحی څارنه (مراقبت) یې و کړی .

لکه چه ددغی څانګی په فعالیت سره د پوهنتون سپورټمینان چه د ۳۸ دلړم په میاشت کښی داولمپیك دریاست له خوادا تلتیك په لوبو کښی شامل شول ۲۲ تنو ته چه لو مړی ، او دوهمه اودریمه درجه شوی وومدال ور کړشو . دهغوی دحفظ الصحی په برخه کښی ځینی اقدامات شوی دی اودپوهنتون ټول مامورین اومحصلین په بشپړه توګه صحی معاینه شوی اود کولرا ، سترې تبې اود کډی ضد پیچکاری شوی دی .

د پوهنتون دنویو شاملید ونکو محصلینوپه برخه کښی هم تر تیبات نیول شوی چه دبشپړې معاینې نه وروسته دپوره روغوالې په صورت کښی په پوهنتون ډنبی شامل شی.

سربېره په پورتنیو چارو په خیال کښی دی چه دپوهنتون دمحصلینو او مامورینو دپاره دروغتیا یوه بیمه رویکار شی .

دلیلیو مدیریت : دپوهنتون دلیلیو مدیریت چه د۳۸ دتلی له میاشتی څخه ښه انکشاف کړی او دهغه په اداری اوروزنکو چارو کښی زیات اصلاحات شوی دی .

د غه راز دسپورت درې تنه ښو و نکی داد بیا تو ، حقوقو ،ساینس ، ا قتصا د انجنیر ی او د کرهنی دلیلیو دپاره تا کل شوی ا و په کارئې پیل کړیدی .

د پوهنتون لیلیو په ۳۸ کال کښی (۳۵۲) تنه او په ۳۹ کال کښی (۳۲۰) تنه شاګردا ن او نیمګړ ی سامانو نه لکه شړ ی، رو جایی ګانی ، دبر ېښناسامانو نه ،فرشو نه او نور ضر وری شیان یی ترڅویی چه په بود جه کښی ا مکان درلودبشپړ کړی دی خو د طب د پو هنځی لیلیه پخپله هغه پوهنځی اداره کوی پد غه مدیریت پور ی اړه نه لری .

فعالیت او اداری تشکیلات :

دپوهنتون ریاست پخواله دی محدود اداری تشکیلات درلودل خود کاردزیاتیدو له مخی لازم و بلل شول چه ځینی تعدیلات پکی وشی او څونوی څا نګی پکی تاسیس شی .

اداری لوی مدیریت په مستقیم ډول ددغو مدیریتو او څانګو وارسی کوی

داداری لوی مدیر یت ، دما مور ینو دمدیریت ، د بودجی دمدیریت ، د محاسبی د مدیریت د آرشیف دمدیریت ، دعامو خدمتو دمأموریت ، دتصفیی دمأموریت .

اجر ا آ ت :

کومی پیښی چه دلا براتوارو ، کتابخانو ، ودانیو او مدار کو بشپړولو دپاره له عادی او انکشافی بودجی څخه لګیدلی دی ۳۰۰۸۲٤۰۵/۱٤ - افغانیو ته رسیږ ی .

دهغو افغانی محصلینو چه په خارج کښی ددولت په پیسو او یا په شخصی پیسو دپوهنتون له لاری په تحصیل بوخت دی د اسعارو وارسی شوی د ه . لکه چه د ۳۸ کا ل له اول نه تر او سه پوری ۱۹٦۷۱ مار که ۹۸٦۰۸ فرانسوی فرانکه ۱۱٦٤۱ سو یسی فرانکه او ۷۱۲۰۱ ډالره په خارج کښی د افغانی نمایندګی په واسطه محصلینو ته ور کړ شوی دی . دغه را ز ددولت ټول وار داتو ته چه د پوهنتون دریاست له اداری څخه حاصلیږی ددولت دوارداتو په حساب انتقال ور کول کیږی چه د ۳۸ مالی کال له اول نه تر او سه پوری ۱۹۰۷٦۸/۵۵ افغانی ددولت په حساب کښی نقل شوی د ی .

په ۳۸ کال کښی دپاڼو ماموریت د آرشیف په مدیریت سره تبدیل او اوس داجرائیی او حفظیی له دوو څانګو څخه جوړ شوی دی .

دمالیی دوزارت دپریکړی له مخی دتصفیی آمریت دپوهنتون اودمربوطو پوهنځیوله بودجی څخه تشکیل شوی اود۳۸دمرغومی په میاشت کښی ئی په کارپیل کړی دی . چه له هغه وخته تراوسه ئی دپوهنتون طلب ۱۱۷۲۹۶۹/۹۵ افغانۍ ،۱۴۵۲۴ ډالره ، ۵۵۳۳ سویسی فرانکه ، ۱۱۷۲۶۹۲ فرانسوی فرانکه ۲۶۵۳۳ مارکه تحصیل اودحساب صورت ئی پاک شوی دی .

د۳۸مالی کال په نشکیلاتو کښی دپوهنتون دریاست اودهغه دمربوطاتو د یپوګانو اودجنسی چارو د(وارسی)له امله دعاموخدمتودماموریت په نامه یوه انګه تأسیس شوه .

دغوماموریتو په ۳۸ کال کښی دپنځمی رتبی څخه ترلومړۍ رتبی پوری ترفیع کړی ده.

پوهاند صوفی عبدالحق بیتاب له ۲ رتبی څخه لومړۍ رتبی ، پوهاند محمد اصغر د پوهنتون رئیس له۶ رتبی څخه ۵ رتبی ته ،مولوی محمدعلی پوهاند له۳ رتبی څخه ۲ رتبی ته ، ښاغلی غلام احمد پوپل له۳ رتبی څخه ۲ رتبی ته،ښاغلی شیرمحمد د لیلیو مدیر له ۵ رتبی څخه ٤ رتبی ته ، ښاغلی عبداللطیف دشرعیاتو دپوهنځی معاون له۵ رتبی څخه ٤ رتبی ته .

دپوهنتون ددائرو تشکیل :

رئیس لومړۍ رتبه ع ، ص محمداصغر پوهاند دپوهنتون رئیس.

اداری معاون دوهمه رتبه ع،ص پوهنوال دکتور محمدعمرورد ګ .

تدریسی معاون دوهمه رتبه . . . .

دلیك مدیریت

دښوونی اوروزنی لوی مدیریت

دښوونکو اومحصلینو «

د خارجه ارتباطو «

دخپرونو او کتابخانو «

د درسی شیانو د تهیی «

اداری لوی «

د بودجی «

دمحاسبی «

د آرشیف «

د سپورټ اوحفظ الصحی «

دپلټنی «

د لیلیو لوی «

د طب پوهنځی

۱ : د سمستر تدریسی سیستم :

دغه سیستم ډمحصلینو دښی استفادی دمقدمی اوددوی دعملی او نظری پروګرامو دښپړولو دپاره رویکار شوی دی .

پدی ډول چه دسرویس استادان پدی مکلف دی چه دورځی له خوا اود هروخت په ساعت کښی حاضر اوخپل کارته له پروګرام سره سم په تا کلیو ساعتو کښی دوام ورکړی اوهم دطلابو د عملی کار دوختوویشنه طرح او محصلین په وړو ګروپوو ویشی اودخپلو تدریسی غړیو ترمنځ داسی ویشو کړی چه ټول په یوه مرتب پلان کښی کار وکړی .

دزیاتو معلوماتو دپاره له اوسنی پروګرام سره دتیر کال دپروګرام دبیلو بیلو مضمونو دپاره د ساعتو یوه مقایسه په لاندی ډول ښودل شوی د ه .

په تیر کال اوسبز کال کښی ددرسی ساعتو توپیر :

	په تیر یوه کال کښی	په سبز کال کښی په یوه سمستر کښی
الف په اناتومی کښی	۷۲۰ ساعته په دوه کلو کښی	٤۲٤ ساعته په ٤ سمسترو کښی
ب - « بیوشیمی «	٤۳۲ « « « «	۲۰۸ « « « «
ج - « هستولوژی «	۱۰۸ « په یوه کال «	٥٦ « ۲ « «
د - « فیزولوژی «	۳٤۳ « په دوو کلو «	۱۹٦ « ٤ « «
هـ - « پتالوژی «	۲۰۸ « « «	۱۹٥ « ۲ « «
و - « باکتریولوژی اوپرازیتولوژی «	۱۰۸ « یوه کال «	۱٥۲ « « « «
ز - « داخله «	۱۰۳۲ « « دریو کلو کښی	۳۷٦ « ٦ « «
ح - « وقایوی او اجتماعی طب «	۲۳۰ « دوو کلو کښی	٤۸ « ٤ « «
ط - « جلدی «	۱٤۸ « « دریو کلو کښی	۱۸۲ « ۳ « «
ی - « جراحی : «	۹۷۰ « « « «	۳٥۲ « ٥ « «
ک - « ستوني او وزنو «	٦٤ « « یوه کال کښی	٥٦ « ۲ « «
ل - عقلی او عصبی «	۱٦۲ « « دو کلو کښی	۱٤٤ « « «
م - « نسایي ولادي «	۳۲۰ « « « «	۱٥۲ « ۳ « «

په تېر یوه کال کښې		په سبز کال کښې په یوه سمستر کښې
ن- «کوچنیان»	۲۳۰ ساعته په دوو کلو کښې	۱۱۲ ساعته په ۲ سمسترو کښې
ص- «دسترګو» ۱٦٤ « « یوه کال کښې		۱۰٤ « ۱ « «
ع- « فارمکو لوژی » ۲۰۸ « «دوو کلو کښې		۹۹ « ۳ « «

د کال ور وستۍ نتیجې:

په ۳۳۸۱ کال کښې

داخل شوی	۲۹۷ تنه
دازموینی شاملان	۲۹۱ «
غیرحاضراو ناروغ	٦ «
ناکام	۵ «
ستاژیر دکتوران	۳۵ «
په لومړی ټولګی کښې نوی وارد شوی	۷۸ «
کامیاب	۹٦ «

په ۱۳۳۷ کال کښې:

داخل شوی	۲٤۰ تنه
دازموینی شاملان	۲۱۹ «
غیرحاضراو ناروغ	۲۱ «
کامیاب	۲۲۸ «
ناکام	۱۲ «
ستاژیر دکتوران	۳۹ «
کامیاب	۹۵ «

دطب دپوهنځی تدریسی ستاف تقویه شو:

لکه څنګه چه په تیوریاك کښې هر کال معمول دی دتېر کال په اول کښې هم دطب دپوهنځی له فارغ التحصیلانو څخه ۹ تنه په بېلو بېلو څانګو کښې دپوهیالی دنامزد په حیث ونیول شول.

۱: دکتور محمدانور دو قایوی طب په لابراتوار کښې.

۲: دکتور محمد معصوم دفیزیولوژي په لابراتوار کښې.

۳: دکتور محمداختر مستمندی په نسایی ولادی سرویس کښې
٤: « احسان الله رښتیا په جراحی سرویس کښی
٥: « ضیاء احمد ذهین په عقلی او عصبی سرویس کښی
٦: « میرعبد القادر صدیق دستر گوپه سرویس کښې
۷: « عبدالاحد مولویزاده دباکتر لوژی اوپرازیتو لوژی په سرویس کښې
۸: « نورمحمد نافع دحیاتی اوطبی کیمیا په لابرا توار کښی
۹: « نوراحمد بریځ په جراحی سرویس کښی

دوی په پورتنیو څانګو کښی دیوه تجربوی کال له تېرولو نه وروسته دنو مو پ ی پو هنځی اودپوهنتون دعالی شوری په پیشنهاد اودوا کمنو مقاماتو په منظور ی سره دپو هیا لی په حیث مقرر شول.

پدغه قدم سره دهغه پوهنځی دتدریسی هیات شمېر چه په تېر کال کښی(۷٤) تنه وو (۸۳) تنو ته زیات شوی، سربیره پدغه دنوموړی پوهنځی دوه تنه استادان ښاغلی پر و فیسور برت چه ترون یې دتېر کال په سر کښی بشپړ شود دوو نورو کلو دپاره بیاتجدید شو اودښاغلی پروفیسوردوو ندار بر کان چه پخپله وظیفه کښی اوزده سایقه لری اوزیات بریالیتوب یی حاصل کړی دی ددوو نورو کلو دپاره ترون اوزد کړی شو.

دغه راز دانیستیزیولوژی دڅانګی دپاره دطب دپوهنځی کونښنو نتیجه ور کړه او پروفیسر طونی دمیر استخدام شو.

دپتالوژی په څانګو کښی دپروفیسر تاتانی ترون دپنځو کلو وظیفی اجرا کولو نه ور وسته ختم شو.

پروفیسور هدلی د کالیفورنیا له یونیورسټی څخه استخدام شو چه د ډا بل دطب په پو هنځی کښی دپتالوژی دپروفیسر په حیث خدمت و کړی.

دغه راز دباکتر لوژی اوحفظ الصحې عالم پروفیسر فوتر هم دطب پوهنځی ته راغی اوپخپل کاریې پیل و کړ داتو نومی په څانګه کښی دپروفیسر مولر ترون ددې کال په سر کښی ختم شو اودطب دپوهنځی په خیال کښی دی چه د مینس یو نیورستی که موافقه و کړی دغه پروفیسر به یو کال نورهم استخدام کړی.

سربیره پدغه دسبز کال اه فارغ التحصیلانو څخه اته تنه په لاندی څانګو کښې دپو هیا لی دنامزد په حیث په وظیفه کښې شامل کړی شوی دی :

د کتور محمدایوب روحانی په جلدی سرویس کښې
د کتور محمد رسول وردګ په انستزیولوژی کښې
د کتور سید سلطان حمید دباکترلوژی په لابراتوار کښې
محمد کبیر دسترګو په سرویس کښې
ضامن علی په انستزیولوژی کښې
محمد ګل رنځور یار دغوږو او ستونی په سرویس کښې
غلام رضا نجم دو قایوی او اجتماعی طب په لابراتوار کښې
عبدالرحمن وردګ په رادیولوژی کښې

پدغه ډول دطب دپوهنځی ستاف ټول پدی کال کښی (۹۱) تنه افغانی غړی او (٦) تنه خارجی استادان لری.

ددغه پوهنځی په وروستی پرسونل کښې زیاتی شویدی لکه چه په هغه کښی (٤٠) تنه فنی اوغیر فنی مامورین اومستخدمین نوی په وظیفه کښی پکی شامل شوی دی چه له دغو څخه (۱۷) ښځی په فنی اواداری وظیفو کښی او (۲۳) تنه نارینه دبېلو بېلو څانګو په وظیفو کښی شامل کړی شویدی دغه پوهنځی ته دچښلو او به ورسولی شوې.

ودانۍ: دجراحی په ودانۍ کښی اوس دطب دپوهنځی لیلیه، اداری څانګی او دانجینرۍ او کرهنی پوهنځی پکی دی د تیلفون او برېښنا انتسلان سیو بشپړ شوی دی.

دباکتریولوژی ستره ودانۍ نژدی بشپړه شوی ده چه په درېو پوړو کښی به یی زر په زره دباکتریولوژی څانګه دوقایوی طب څانګه اوفارسی پوهنځی ځای ونیسی.

دحیواناتو روزنه: تجربوی حیوانات لکه سپین موږك، کوبای اوسوی په پوره اندازه وروزل شول.

فیلوشیپان اوسکالر شیپان: ددغه پوهنځی دتدریسی غړیو دعلمی سطح لوړولو په لړ کښی دترتیب شوی پلان سره سم دامریکی اواروپا مترقی مملکتو ته ددغه پوهنځی دتدریسی غړیو لیږلو ته دوام ورکړ شو لکه چه ددغی پروژی له مخی دراډیوشین تراپی په څانګه کښی دو کتور عبدالباقی اودفار مکلوژی په څانګه کښی دو کتور عبدالحبیب دل دروغتونو په اداری چارو کښی دو کتور سید حشمت الله او دپاکتریولوژی په څانګه کښی دو کتور عبدالله عمر فیلو شیپ ته دیوه کال دپاره دوام ورکړ شو.

سربېره پردغه دراډيولوژي دتکنشين پهڅانګه کښي دجيلا ني فيلوشيپي ته دوام ور کړشو د و کتور عبدا لغفار متو کل اوعبد الکريم عفت لويديځ المان ته ولېږل شول چه په جلدي څانګه کښي زيا تي مطا لعي و کړي په دغو فيلو شيپا نو کښي له خارجي بو رسو څخه لکه دنړۍ دروغتيا دمؤسسې امريکايي ، لويديځ المان اوفرانسوي بورسو څخه استفاده وشوه .

ښاغلي د کتور عبدالولي ذکي داناتومي پهڅانګه کښي له لوزان څخه ښاغلي محمدابراهيم عظيم دداخله اوتوبر کلوز په څانګه کښي له امريکي څخه اود کتورعبد الو اسع دجلدي په څانګه کښي له لويديځ المان څخه بېرته راغلل .

دښځو دطب څانګه : دغه څانګه له پلان سره سم پرمختګ کوي او دمحصلا توشمېريي ورځ په ورځ زياتيږي اودسمسترۍ سيستم يې په بريا لتوب سره جاري دي اود کارنتيجي يې دقناعت وړدي اواوس دښځو دپوهنځي د محصلا تو شمير (٦١) تنو ته رسېږي .

دنرسنګ ښوونځي : دښځواونارينه وو په دواړو ښو ونځيو کښي اصلا حات اوانکشاف ليدل کېږي تېر کال دنارينه ودنر سنګ ښوونځي ته دهغه يوتن فارغ التحصيل د کانترپارت په حيث ور کړ شوچه دنړۍ دروغتيا دمؤسسې دنرس توتر مستر واتررسره کارو کړي .

پهخيال کښي دي چه ددغه ښوونځي معاون ښاغلي يار محمد ته چه په تير کا ل کښي يې له مستر نر سره د کونتر پارت په حيث په بريا ليتوب سره کار کړي دي خارج ته به د يوه کال دو ري دپاره فيلو شيپ ور کړشي چه دنرسنګ دتدريس پهچارواو مسلک کښي زيات معلومات و کړي .

دښځو دنر سنګ ښوو نځيي : دښځو دنر سنګ ښوونځي هم پرمخ تللي دي اومتعلماتي يې زياتي شوي دي خودابايد وويل شي چه په دواړو ښو ونځيو کښي لا تر اوسه دلوړي سويې د متعلمانو او متعلما تو د لا سته راو ستلو په باب مشکلا ت شته هيله شته چه په وروسته کلو کښي دغه مشکلات په تدريج سره لري شي . سبز کال دافغاني فارغ التحصيلا توڅخه يوه تنه حميده نوازپه لو يديځ المان کښي دتحصيل څخه دفراغ اودعملي معلوماتو حاصلولو نه وروسته بېرته هيوادته راغله اودښځو دنرسنګ پهښوونځي کښي دمديرې د کفيلي په حيث مقرره شوه . سربېره پر دغه يو ې دوهمې نرس توتر له دغه ښوونځي سره مرسته و کړه چه اوس کار پکي کو ي يوه تنه معاونه دوهمه کونترپارت مير من منوره فطرت چه ددغه ښوو نځي له پخوا نيو فارغ التحصيلو نر سانو څخه وه مقرره شوه چه له نوي نرس توترسره کا رو کړي .

دطب دپو نځي کتابخانه : دغه کتابخانه تير کا ل پخپلو وظيفو کښي بريالي وه او مراجعينو ته يې هررا ز اسانتيا وي بر ابري کړي سربېره په هغو کتا بو چه د غي مؤ سسې تهيه کړيدي

په کابل کښې دامریکی لوی سفارت اودبریتانیی دولت اودایشیافونډیشن مؤسسې څوطبی کتابونه دپوهنځې کتابخانې ته وبښل .

دنړۍ (۷۰) نویوطبی مجلوپه فرانسوي ،بریتانوي، المانی ، ترکی ، عربی،روسی اوفارسی ژبو سره سبز کال پدغه کتابخانه کښی ګډون وکړ اودپښتنی طبی مجلی په بدلون سره رارسیږی چه استفاده ورڅخه کیږی .

دخپرونو څانګه : دطب دپوهنځی دخپرونو څانګه دتیر کال غوندی پخپلو فعالیتو بوخته ده اودوام لری سربېره پدغه په تیر کال کښی یی څوفنی سامانونه لکه دتیپ ماشینونه ، رسامی، سکښت اونوروماشینونه ځانته برابر کړی چه زیاتی چاری یی اجرا دغه رازپه خیال کښی دی چه دغی څانګی ته دفوتو سکوب اونورونوی ماشینونه برابر کړی شی .

دغه څانګه په تیر کال کښی پدی بریالۍ شوه چه دا لاندی تصویر لرونکی اوبی تصویره کتابونه دګستتنرپه واسطه چاپ اودټولو استفادی ته چمتو کړی .

دنسایی نارو غیو لومړی ټوك دپوهاند دکتور دتألیف دو همه طبع .

دقبابی دفن لومړی ټوك دپوهاند دکتورانوری دتألیف دو همه طبع .

عقلي سیمیو لوژی دپروفیسر اونسال تألیف .

دقعفي اعصابو تشریح ددو کتور عبدالولی ذکي تتبع .

توصیفی تشریح ددو کتورسید عبدالقادر بها تألیف .

ددو کتور سید دد کتوراتیزپه فرانسوی ژبه .

آمبر یو لوژی ددو کتور بها تالیف .

دا لاندی کتابونه ترچاپو لولاندی دی اوزرپه رزه به استفادې ته چمتوشی .

۱ : دنسایي نارو غیو دو هم ټوك .

۲ : دقبابي دفن دوهم ټوك .

۳ : دمړی دفتح لارښودنه او تسلیخ دپوهاند دو کتور بالمکنداس تألیف .

دوینو بانك : دوینو دبانك فعالیت دپخواپه نسبت په ۱۳۳۸ کال کښی څه ناڅه یوپه دری شوی دی پدغه کال کښی دغه بانك ۷۶۳۲۰ سی سی وینه په ۱۱۱۴۸۰ افغانیوپیرودل شوې ده او ۵۸۳۳ سی سی وینی دخلکوله خوا وړیا مرسته ور کړ شوی دی .

او ۹۴۲۲۰ سی سی وینه بی وزلوته وړیاور کړشوی او ۳۴۰۰۰ سی سی وینه په (۷۸۰۰۰/۰) افغانیو پلورل شوی ده داهم باید وویل شی چه دوینو بانك نه یواځی دپوهنتون یعنی دعلی آباداودښځوله روغتونو سره مرسته کوی بلکه دهیواددروغتیا له نورو مؤسسو سره ئی هم هرراز مرسته کړی ده .

لومړی د اجتماعی علومو څانګه :

ددغی څانګی مشر دښودنی او روزنی دمؤسسی یوغړی دی هغه وظیفې چه د دغې څانګی په واسطه اجرا شو یدی ډمو ؤ ټرو پروګراموترتیب او تنظیم ، د در سی شیا نو ، ددرسی کتابو تهیه کول او دپروګرامود ښه تطبیقولو دپاره داجتماعی علومو له ښوونکوسره همکاری کول د ی دادی چه په مربوطو مؤ سسو کښی ددغی څا نګی فعالیتونه په لنډ ډول څرګند ېږ ی :

لومړ ي دابن سینا په ښوونځی- کښی :

۱ : داومو ، اتمو او نهمو ټولګیو دپاره ددرسی کتابو تهیه کول له یوه عمومی تجدید نظر سره دابن سیناد پروګرام انکشاف .

۲ : دموادودښه تطبیقولوپه‌لاره کښی‌داجتماعی درسو ښوونکوته لارښوونه ، ددرسی لوازمو په کا راچول او له محلی موا دو څخه استفاده کول .

۳ : داجتماعی علومو دلابراتوار او دهغو دلازمو شیانو تهیه کول .

د وهم په دارالمعلمینو کښی :

۱ : دپروګرام ترتیب او انکشاف . الف : دلسموټولګیو دپاره دنړی تار یخ او جغرافیه .

ب : دیو و لسموټولګیودپاره دافغانستان تاریخ اوجغرافیه

ج : ددو ولسمو ټولګیو دپاره محاصر افغانستان .

د : ددوولسمو ټو لګیو دپاره تدریسی اصول‌او مواد .

۲ : دپورتنیو ټولګیو څخه دهر یوه دپاره ددرسي کتابو او موادو تهیه کول .

۳- د اجتماعی علو مودلابراتوار تهیه کول .

٤ : په ثانوی ښوونځیو کښی دتدریس‌زده کولودپروګرام تهیه کول او د هغه پرمخ بیول

دریم هغه فعالیتونه چه پدی کا ل کښی د لومړ نیو تعلیماتو د څانګی په واسطه شوی دی :

۱ : له تجربوی ښوونځیو سره پرله پسې تماسونه او دد رسو دجریاناتو کنټرول او دنورو فعالیتو او په بېلو بېلو مضمونو کښی دتد ر یس داصولو د ا صلا ح دپاره ددارالمعلمینوله ښوونکوسره همکا ر ی .

۲ : د لو مړ نیو تعلیما تو له څا نګی څخه دښو دنی او روز نی د مؤ سسې مؤ ظفو غړ یو ددوو هفته مودې دپاره د قـطغن او مزارشریف د ولایتو په روز ونکی جرګه کښی د ښځود تعلیماتو له متخصصینو او دپوهنی دوزارت له نماینده ګډ ون و کړ .

څلورمه انګلیسی څانګه : مهمی چاری چه په سبز کال کښی سر ته رسېدلی دی په لا ندی ډول دی:

۱ : دوروسته وخت دپاره د انګلیسی ښو و نکو روزنه :

۵ : دپرو ګرمو دښه تطبیق داصو لو په لاره کښی ددار المعلمینو له ښو ونکو سره همکا ری .

دریم داد بیاتو په پو هنځی کښی کار کول :

۱ : په څلورم ټولګی کښی داجتماعی درسود کورس تدر یس .

۲ : دهغه کورس دمربوطو موادوتهیه کول .

۳ : دنارینه ؤاوښځو په ژمنیو کورسو کښی کار کو ل :

الف دښځو ژمنی کورسونه، د کورسو تأسیس او د مربوطو کورسو دپاره دموادو تهیه کول اودموادوپه تطبیق کښی له ښوو ونکو سره همکاری .

ب : دنار ینه ؤژمنی کور سو نه :

۱ : دپرو ګرام ترتیبول او دا صولو د کورس تدریس او دافغا نستان معاصر او دملګر وملتو دلا یقی شعبی تدر یس .

۲ : دموادوتهیه کول او دپور تنیو کورسوله استاد انو سره همکاری کول

دوهمه دساینس څانګه : ددغی څانګی مشردښودنی اوروزنی دمؤسسې یوغړی دی

د۱۳۳۷ کال په پای کښی دمحیط دتقاضا اودو خت دایجاب له مخی دد ارا لمعلمینو د سا ینس دپرو ګرام په ترتیب کښی یوعمومی تحول پیښ شوی ؤاودغه تحول په ۱۳۳۸ کال کښی تطبیق شو په ابن سینا کښی دعمومي ساینس په تطبیق کښی دساینس له ښو ونکو سره همکاری دپخوا په شان دوام لری او د څو کلو له تجر بی نه ورو سته لازمه و ګڼله شوه چه د ابن سینا دعمومی ساینس په مفرداتو کښی تجدید نظر و شی .

دساینس اوادبیا تو په پوهنځیو کښی دساینس اوله اجتماعی علوموسره د سا ینس در وابطو دتدریس داصولو کورسو نه دساینس دڅانګی په مرسته تدر یس شول .

دپوهنځي په انګلیسی څانګه کښی ٤٥ تنه په زد کړه بوخت دي چه له هغوڅخه د ادبیاتوله پوهنځي سره دښودني اوروزنی دمؤسسی دانګلیسی څانګی د همکاری په نتیجه کښي ۱۲ تنه دهغه دڅلورم ټولګی له زده کړی څخه فارغ اوښوونځیوته معرفی شوی او په کاریی پیل کړی دي .

۲: په خدمت کښې دشاملوښوونکوروزنه :

الف : په تدریس اود درسي شیا نوپه استعمال کښې دابن سینا ، دار المعلمینو ، حبیبیې اورابعهٔ بلخي ښوونځیوله انګلیسي ښوونکو سره همکاري.

ب : په ما فوق لیسا نس کورس کښې ، د ښځو دد و بی په کور سواود ښځواو نا رینه ؤ په ۱۷ژمنیو کورسو کښې دانګلیسي ژبې تدریس اودانګلیسي معلماتودپاره داصولواوموادوتدریس.

۳ : دموادوتهیه کول :

۱: دافغانانودپا ه دانګلیسي دوهم اودریم ټوك بشپړشو .

۲ : دانګلیسي نو ي لو مړ ي کتاب چه په رابعهٔ بلخي کښې ترتجربې لاند ی ؤبشپړ سواود زیاتې تجربې دپاره چمتودې

۳:دانګلیسي درس دری معاون کتابونه بشپړشوی اوتراستفادی اوتجربه لاندی نیول شویدی.

دغه رازدانګلیسي ښه تدریس دپاره(۱۰)سیټه تصویرونه، کاغذی ساعتونه،رازرازچارتونه، دپلاین تخته اورازراز کارتونه تهیه شوی دی . سربېره په دغه هغوښونځیوچه په دو همه ما ده کښې یاد شول دانګلیسي څانګې متخصصینودنورومؤسسولکه په قندهاراو کابل کښې دملکي هوائي ریاست، دپولیسودا کاډمۍ اونورودانګلیسي پروګرا موڅارنه او کتنه اوله مریوطو مؤسسوسره ئې مرسته کړی ده اود متخصصینوله خوادتدریس داصولواو موا دوپه برخه کښې ددارا لمعلمینود پا رسی او پښتوله ښوونکو سره هم مر سته شو ی ده .

٤: د کال په پای کښې دداخلی اوخارجی انګلیسي معلمینواو معلماتودپاره پنځه ور ځنی سیمینار دایرشوچه د ژبی ٦۰ تنه ښوونکی پکې شامل شول .

پنځم- دنارینه ؤ اوښځو ژمنې کورسونه :

الف : دښوونکوژمنې کورسونه :

د۳۸ کال په ژ منیو کورسو کښې له بیلوبیلوولایتوڅخه (۲٦۸) تنو ګډ ون کړی ؤچه ددوی سویه له۱۰نه تر۱٤ټولګی پوری ده سربېره په غه دسبز کال دښوونې اوروزنی مؤسسی دڅارندوی د٤٤ تنوزده کوونکو دپاره هم کورس پرانست .

له دی امله چه دښودنی اوروزنی دموسسی د کار ساحه کال په کال مخ په انکشاف ده نو ځکه دژمنو کور سو په څنګ کښې دڅارندوی د کور سو د پرانستلو دپاره زمینه برا بره شوه . چه په هغه کښې :(۱)- هغه ښوونکو چه له ولا یتو څخه غوښتل شوی وورسماً دڅارندوی د کورس په عنوان په ژمنیو کورسو کښې شامل شوی اوشمیریې ۱٤ تنو ته رسیده.

۲ : هغه مشمولین چه یواځی نهاری اوزیاتره ئی د کابل دښونځیو شاگردان ووشمیرئې (۳۰) تنو ته رسیږی

ب : دښځوژمنی اودوبنی کورسونه :

دښوونی او روزنی موسسی د مرکز او ولایتو د معلماتو در وزنی په برخه کښی خپلی روزونکی اوښودونکی مرستی ندی سپمولی لکه چه په دوبی کښی کابل دښار دلومړنیو ښوونځیو اولیسو د (۸۰) تنو معلماتو دپاره یې دوبنې کورسونه دایر کړل .

په ژمی کښی دمعلماتو دزیاتی غوښتنی په اثر دملالۍ په لیسه کښی هم دنارینه وو د کورسو په شان دښځو ژمنی کورسونه دائر شول چه دلومړنیو ښوونځیو ،لیسو اود کلیو د ریاست مربوطو (۱۵۲) تنو معلماتو گډون پکښی درلود .نو موړو معلمو دتحصیل ددرجی له مخی له (۷) تولگی څخه ترما فوق لیسانس پوری تحصیل کاوه دژمنیو کورسو په څنگ کښی دنارینه و وواوښځو تجربوی ښوونځی وجود درلود چه دوختو دویش له مخی د مدرسینو او مدرساتو په شمول دهر کورس مشمولینو اومشمولاتو دتدریس داصولو په تجربوی ټولگیو کښی وار په وار دبیلو بیلو مضمونو لیدنه او کتنه کوله .

په دغه کال کښی په ولایتو کښی هم دښودنی اوروزنی دموسسی فعالیت دوام درلود لکه چه دقطغن او مزارشریف په ولایتو کښی له معلماتو سره ددوی دتدریسی اوروزونکو مسالو اومشکلاتو په باب مرسته وکړه.

شپږمه دخپرونو څانگه : دښوونی اوروزنی موسسه دخپرونو یوه څانگه لری چه ددارلعلمینو ابن سینا ، دنورو مسلکی ښوونځیو ، دساینس اودادبیاتو دپوهنځیو درسی مواد او کتابونه، ددرسی کتابو معاون اومسلکی مضمونونه پکی تهیه او چاپیږی سر بیره په هغه دښوونی او روزنې موسسه دمعلماتو، ښوونکو، سرښوونکو او پلټنکو دمسلکی معلوماتو زیاتولو د پاره میاشتنۍ مجله پر له پسی خپره کړې ده .

ب :ددرسی لوازمو تهیه کولو څانگه: دښوونی اوروزنی دریاست ددرسی وسایلو برابرونکی څانگه پدې بوخته ده چه ترڅو چه امکانولری د درسی مرستی دځینی وسایلو محلی اوارزانه وسایل تهیه کړی لکه چه دبیولوژی دمډلو دمجسمې کرې ، دنقشی ایستیلو سامانونه ، اعلی سپین او رنگه تباشیر اوله لرگیو، چرم اونورو څخه یې د کوچنیانو دلوبو سامانونه جوړ کړی دی .

دغه راز دغه څانگه دیوه سلاید پرجکتور چه دلمر له نور څخه استفاده کوی په جوړولو

بریالۍ شوی ده چه ددغه کار اهمیت پداسی ښوونځیو کښی چه بر ېښناونه لری زښت زیات دی .

ج : د کتابخانې ترتیب : دښوونی اوروزنی موسسه دیوې کتابخانې په ترتیبو لواو تنظیمولو هم بریالۍ شوی ده چه کتابونه یې زیاتره په انګلسی ژبه اودښوونې او روزنی له ډېرو نویو کتابو څخه دی دغه کتابخانه د کتابدارۍ دفنی په نویو اصولو سره ترتیب او تنظیم شوی ده .

اوم ما فوق لیساینس کورسونه : کوم کسان چه دښوونې او روزنی دنوی پروګرام سره سم دساینس اوادبیاتو له پوهنځیو څخه چه په تیره دهغو په دریم اوڅلورم ټولګی کښی تطبیقېږی ددغی موسسی دښوونی او روزنی په څانګه کښی دیو کال زده کړی نه وروسته کولای شی چه مافوق لیسانس درجه واخلی او کوم کسان چه ددغه نوی پروګرام له تطبیقولو نه پخوا له هغو پوهنځیو څخه فارغ شوی دی لازمه ده چه ددغې درجی داخیستلو دپاره دوه کلن پروګرام بشپړ کړی .

له دی امله چه پدغو کورسو کښی دشاملیدلو دپاره له تدریس څخه د ښوونکو فارغېدل دښوونکی دضرورت له مخی ممکن نه ؤ نو ځکه له غرمی نه وروسته کورسونه دائرشول.

اود ۱۳۳۸ دغویې دمیاشتی په ۱۸ نیټه دپوهنی دوزیر دوکتور پوپل له خوا پرانیستل شول.

د کرهنی او انجینیرۍ پوهنځې :

د۱۹۵۹(۱۳۳۸)دتدریسی کال دوهم سمستر ددغه سمستر په ختمیدلو سره لومړی ځل و ټولګی زلمیان له دغه پوهنځی څخه دانجینیرۍ او کرهنی په څانګو کښی فارغ شوی دی او د کرهنی او انجینیرۍ په څانګو کښی یی بچلر آف ساینس درجه وړې ده او په وزارتو او بیلو بیلو څانګو کښی دخدمت دپاره ټاکل شوی دی دغه راز دانجینیرۍ دڅانګو څلور تنه فارغ التحصیلان دفوائدعامی په وزارت کښی مقرر شوی دی .

دد وهم سمستر دنهایی ازموینی مشمولین ۱۳۵ تنه وو چه له هغوې څخه ۱۰۵ تنه بریالی اوپاته ۳۰ تنه یې ناکام شوی دی .

دازموینو دوهم چانس پدغه ازموینه کښی چه په ۲۲ بیلو بیلو رشتو کښی وشوه هغوزده کوونکو چه دشاملیدلو استحقاق یې درلود برخه واخیستله اوله هغو څخه ۱۰ تنو په ازموینه کښی ګډون ونه کړ اوناکام وګڼل شول لازمه ده چه دوی دغه کورسونه بیاو لولی .

په ازموینه کښی له ګډون کوونکو کسانو څخه ۱٤ تنه بریالی او ۱۸ تنه نوریې ناکام شویدی

د شاملید و او لیاقت ازموینه :

د۱۹۵۹ کال دوهم سمستر دحربی پوهنځی د۱۲ ټولګی د۲۵ تنو فارغ التحصیلانو چه په هغه پوهنځی دشاملیدلو دپاره معرفی شوی وو دښودنی اوروزنی د موسسې د متخصص دو کتور سپنز تر کتنی لاندی دالجبر، عمومی ساینس او په ذکاوت کښی ازموینه و شوه له هغوی څخه ۹ تنه بریالی شول چه ۷ تنه یی دانجینیرۍ لومړی ټولګی ته ورغلل له ټولو زده کوونکو څخه چه پدغه پوهنځی کښی حاضر وو دښودنی اوروزنی دموسسی د یوه تن غړی له خوا په فارسی ژبه سره دلیاقت ازموینه وشوه .

د(۱۹۵۹) لومړی سمسټر:

هغه ښوونکی چه دپوهنځی تدریسی او اداری چاری یې پرمخ بیولی دی په لاندی ډول دی:

نوم	رتبه	هغه مضمونونه چه تدریس یې کوی او یا له امریکایې متخصصینو سره د کونتر پارت په حیث کار کوې
ښاغلی توریالی اعتمادی	دپوهنځی رئیس	باکترلوژی
« غلام نبی ناطق	تدریسی معاون	ښاری انجینیری
« عدالحی عباسی		میخانیکی انجینیری
« محمدافضل		ښاری «
« محمدانور		کیمیا
« ملک محمد قریشی		فزیک او الجبر
« نوراحمد رحیمی		کتابداری
« عدالملک صافی		کرهنه
« محمدطاهر		کیمیا
« شاه محمد		د بوټیو علم

دغه راز د امریکی دبین المللی همکارۍ دتړون له مخی په پوهنځی کښی دوایو منګ دټیم متخصصین په کار بوخت وو دغونویو متخصصینو د۳۸ کال دلومړی سمستر له ختم څخه یاد ۳۹ کال له لومړی سمستر څخه په تدریس او په کار پیل کړی دی:

ډاکتر ایلیت	دبیو لوژی متخصص	دپوهنځی مشاور
پیغله وایت	د کتابدارۍ متخصصه	
ښاغلی کارتر	د سویل انجینیر	دسویل انجینیر
« لانګ	بریښنا «	دبریښنا «
« واندروات	دفزیک متخصص	دفزیک متخصص

د کولمبیا دهیات دغو دریو تنو په ۳۸ - او ۳۹ کال کښی دانګلیسي مضمون درس و ر کړ یدی :

ښاغلی کنفلید ښاغلی پنس میرمن هایسر

د کرهنی دپراختیادووتنو متخصصینوهم په پوهنځی کښی د ۳۸د تدریسی کال په دوهم سمستر کښی هم درس ور کړیدی په کابل کښی دملګرو ملتو په اداره پوری مربوط ښاغلی دی او په کابل کښی دامریکی دبین المللی همکاری په اداره پوری مربوط ښاغلی شو من.

دغه راز دا مریکی دبین المللی همکاری داداری دځنګلو متخصص ښاغلی کارل ما یرهم دپوهنځی په دوهم سمستر کښی دځنګلو دمضمون درس ور کړی دی.

د کرهنی په ځانګه کښی دتېر کال فارغ التحصیل ښاغلی سید مزمل شاه د ۳۹ تد ر یسی کال له اول څخه دانجینیری او کرهنی په پوهنځی کښی دپوهیالی دنامزد اود کرهنی دلیسې مدیر ښاغلی ډا کټر شاه محمد دبو تواودبو تو دناروغیو دښوونکی په حیث مقرر شول.

په خارج کښی دلوړو تحصیلاتو پروګرام :

د ۳۸ تدریسی کال دلومړی سمستر په پای کښی دالاندی پنځه تنه د ماستری ددرجې ا خیستو دپاره دامریکی دبین المللی همکاری داداری په لګښت دوایو منګ پوهنتون ته و لیږل شول.

ښاغلی عبدالحبیب قریشی	دځاروی و دعلم په رشته کښی
« ګل محمد تلوار	دبوتو « « «
« محمد ظریف سالم	دځاور و « « «
« محمد اشرف	د کتابدار ی « « «
عبدالحی عباسی	دمیخا نیکی « « «

دغه راز په خیال کښی دی چه دغه کسان د ۳۹ کال دلومړی اودوهم سمستر په ختم کښی امریکی ته واستول شی .

محمد انور شنواری	دبوتو بایو کستری
عبدالملک صافی	هارتی کلچر
سید مزمل شاه	دبوتو ناروغی
محمد افضل	دسویل انجینیری

د کانو اوصنا یعو دوزارت په غوښتنه دانجنیری د دوهم اودویم ټولګی دادری تنه محصلین هغه وزارت ته معرفی شول چه دهغه وزارت دضرورت دپاره د تخصص دتحصیلاتو له اماله خارج ته و استول شی .

ښاغلی محمد اسمعیل دانش ، ښاغلی خواجه محمود ، ښاغلی محمد امان سلیمی .

دعربي متحدجمهوريت ددولت دسکالرشيپ دپروګرام له مخې ټاکل شوي دي چه زر به د کرهڼې او انجنيرۍ ددوهمو ټولګيو دغه دوه تنه محصلين دمصر ايالت ته واستول شي .

ښاغلو سلام جان او محمد اکبر

تجربوي فارم : دپوهنتون درياست او علي آباد دروغتيادموسسو درياست سره يوجريب مځکه دعلي آباد په بڼ کښې راکړل شوه چه دپوهنځي د کار کوونکو له خواهواره شوي او محصلين د کرهڼې عمليات پکې کوي . اوس دستي دادري هدفه منظور شوي دي :

الف :څه ډول علمي نتيجي تطبيقيږي .

ب : د کرهڼې دشويو عملياتو ښودنه.

ج په ځانګړي يا په غونډو سره د کسانو روزنه .

د کابل پوهنتون دروغتيا موسسي :

۱ : اداري فعاليتونه : په تير کال کښې دمربوطو روغتونو دضرورت وړ ټولي اړتيا وي لکه درملتونو نه غذاوي، جامې، دسون مواد دبودجې دمنظورۍ له مخې تهيه شوي او دروغتونو داستفادې دپاره ور کړ شوي دي .

دپوهنتون دروغتيادموسسو درياست دودانيو چاري د کابل ولايت په واسطه دپوهنتون درياست له بودجې څخه شوي دي . دغه رازيو درمل او دمربوطو روغتونو دجراحۍ دضرورت وړ نور سامانونه اولوازم چه خارج ته ئې فرمايشت ور کړ شوي ؤ هغو روغتونو ته رارسيدلي دي ،

۲ : فني څانګې: دپوهنتون دروغتيادموسسو درياست فني څانګې ددغو څلورو مهمو شقو څخه جوړې شوي دي :

۱ : دعلي آباد دروغتونو سرطبابت، ۲- دښځو دروغتون سرطبابت، ۳- دمرکزي کتنځي سر طبابت ٤- د رياست دمرکز ددرملتونو آمريت چه دهريوه اجراآت به جلاجلا څرګند کړي شي .

۱ : د علي آباددروغتونو سرطبابت ، دعلي آباد د کلينيکونو دودانۍ، بسترو او دروغتيادلوازمو له نظره دهيواد يو اځنې نامتو روغتون ګڼل کيږي د هغه مربوطي سروي په ښو عصري لوازمو او سامانونه مجهزدي او هرډول مهم عمليات په بريالیتوب سره پکې کيږي .

دبسترو عمومي شميريي (۵۰۰) بسترو ته رسيږي .

د علي آباد د روغتونونه څو څو سرويسونه لري او د هر سرويس د تداوي او عمليات شويو احصائيه داسي څرګند يږي :

دسرویس نوم، تداوی ،په بستری عملیات شوی، دبستری دباندی عملیات شوی، پانسمان پلستر،فوت

۱ : جراحی	۱۹۷۳	۱۲۶۲	۲۹۱	۸۱۳	۸۳
۲ : دستر کو	۷۲۱	٤۷٥	۲۳۳	۰	۰۰
۳:دستونی اوغوزو	٥٥٦	٤٥۷	۷٥۷	۰	۲۳
٤ : سنا تو ر یم	۳۷۱	۱۲٥	۰	۰	۲۰
٥ : د اخله	۱۳٤٦	۰	۰	۰	۸٦
٦ : جلدی	٤۲۹	۰	۰	۲۳	۱
۷ :عقلی اوعصبی	٦۱٥	۰	۰	۳۲۱تنوته الکتروشوك ور کړشویدی	

۸ : اکسریز رادیوسکوپی ۳۸٦۱تنه رادیو کرافی ۱۲۳۹ تنه .

۹ : لابراتوار د(۲۹۲۹۱۱)بستریی ناروغانو دوینو ، ادرار ، دمعدی دعصاری ، غائطه مواد و ، بلغم اونورو تجزیی او معاینی کړی دی .

په تیر کال کښی ٦۰۱٤تنه ناروغان دعلی آباد دروغتون په بیلو بیلو سرویسو کښی بستر ی او ترعلاج لاندی نیول شوی دی او(۳٦۰۰)تنه زاړراژ عملیات شوی دی او(۷۰۱٥۰)سی سی وینی یی په عملیات شویو ناروغانو کښی تزریق کړی دی .

دښځودروغتون سرطبابت : دښځودروغتون کلینیکونه دعلی آباد ډروغتون په شان په هر ډول طبی عصر ی وسایلو اوسامانو باندی مجهز دی دنوموړی روغتون دبستر وعمومی تعداد (۲۰۰) ته په رسیږی اودا کسریز هرډول لابراتواری معاینی او بیلی بیلی تداوی اونسایی او نور مهم عملیات په بر یالیتوب سره پکی کیدای شی . دنوموړی سرطبابت په کلینیکو کښی دتداوی شویو ناروغانو ، عملیات شویو اونورو مراجعینو احصائیه په لاندی ډول څرګندیږی :

سرویس	بستریی شوی	په بسترو کی عملیات شوی	د بسترودباندی عملیات شوی	پانسمان شوی	مړه
۱ جراحي	٥۸۹	٤۹۷	٤۰۹	٥۸۲	۱۹
۲:دستر کو	۲۲۲	۱٦۳	٥٦۲	۱۹۹	۰۰
۳:ولادی نسایی	۷۲۱	۲۱۷	۰۰	۹۱۹	۹
٤:دغوزواوستونی	٥۹۷	۳٤۹	۱۹۸	٤۹٤	۳
٥ : د اخله	٥۹۷	۰	۰	۰	۰
٦ : عقلی اوعصبی	۹۹	۰	۰	۰	۰
۷ : دکو چنیا نو	۱٤۳۲	۰	۰۰	۱۳۸	۹
۸ : جلدی	۱٥۰	۰	۰	۰	۰

۹ـ اکسریز ـ راډیو سکوپی (۱۲۲۲) تنه راډیو گرافی (۵۹۷) تنه .

۱۰: دمعاینولابراتوارد (۱۸۵۰)تنوبستریې ناروغانوویني ، ادرار ، غائطه موا د و ، د معدې دعصارې اونوروتجزیه کړې ده . او(۵۵۱۰) تنوته وینه ورکړ شوی ده .

د مرکزی کتنځی سرطبابت : دمرکزی کتنځی پولیکلینیکونه د نارینه او ښځو ناروغانو لومړی مرجع دهاوهره ورځ په زرګونوناروغان ورځی وروسته له هغه که مربوط متخصص یې لازمه وبولی اوبستری تشی وی ناروغ ته دبستریې کېدو خط ورکوی چه نارینه ناروغان دعلی آباد په روغتونواوښځی ناروغانی دښځو په روغتون کښی بستری شی او که چیری بستریې تشی نه وی ، ناروغ ، اونارو غی عاجله نه وی هغو ته د بسترد انتظار خط ورکول کېږی.خوعاجلی پېښی له دغه څخه جلادی. که چېری مربوط متخصص ناروغ یاناروغه د بسترئی توب وړونه کښی نو نسخه ورکوی چه که دمرکزی کتنځی په درملتون کښی درمل وی وړیا ورکول کېږل لکه څنګه چه د علی آباد اودښځوروغتونونه څوڅو کلینیکونه لری مرکزی کتنځی هم ییل ییل کلینیکونه لری اوپه دووبرخو ویشل شوی دی .

ا لف : دنارینه ؤ پولیکلینیکونه ب ـ دښځو پولیکلینیکونه.

په ۳۸ کال کښی دمرکزی کتنځی دمراجعینواحصائیه په لاندی ډول ده .

په ۳۸ کال کښی دمرکزی کتنځی د سرطابت دپولیکلینیکودمراجعینواحصائیه

سرویس	نارینه	دښځو	بستریې شوی نارینه اوښځې
۱ :ـ داخله	۱۰۱۰۰	۲۰۳۶۸	۱۴۸۱ تنه
۲ :ـ دسناتوریم سرویس	۱۳۰۰	۰	۲۲۸ »
۳ :ـ جرایی سرویس	۹۵۶۷	۸۰۹۷	۱۱۰۲ »
٤ :ـ دغوزو اوستونی	۸۲۰۰	۱۲۳٤٤	۸٤۳ »
٥:ـ دستر کوسرویس	۱۰۵۰۰	۸۹۷۸	۸۵۷ »
٦:ـ جلدی سرویس	٦۷۹۰	۱۰۲۰۳	۸۹٤ »
۷:ـ عقلی اوعصبی سرویس	۷٤٤۲	۳۹۳٤	۳٦۲ »
۸ ـ دبیولوژی سرویس نارینه اوښځی ۱۲۰۰ تنه			
۹ :ـ دکوچنیاعمومی سرویس	۲۹٦۷٤	۰۰	۹۷۷ »
۱۰ـ دنسایی اوولادی سرویس	۰	٤۰۲۱	۲۵۳ »
۱۱ :ـ پلستر شوی	۲٦۰	۲۲۱	۰

سرویس	نارینه	دښځو	بستری شوی نارینه او ښځی
۱۲-پانسمان شوی	۱۵۰٦٤	۹۱۲۰	۰
۱۳-دغابنو	٥۲۰۸	٦۸۱۳	۰
۱٤ -پیچکاری	٤٤۲۲	۲٥۸۹	۰
۱٥ - برېښنایی تداوی	۷۱۸	۰	۰
۱٦- د کوچنیانو ستنول	۳۱۰	۰	۰

۱۷ - د کوی ضدستنی نارینه (۳٤٥۱۳) نارینه او ښځی ۰۰

۱۸ - اکسریز: رادیو سکوپی :۲۲۹٤۰ تنه رادیوګرافی ۹۷٦ تنه

۱۹-د درملو رونکی ۸۱۰۳٦ تنه

دریاست دد ر ملتونکو آمریت داخلور څانګی لری :

۱ : مرکزی دپوی ۲-دزرقیه معلوماتو لابرتوار ۳-دجراحی دسامانودپو ٤-دتابلیت جوړولو څانګه، په تیر کال کښی د درملتونو د آمریت د درمل جوړولو څانګی لاندی درمل جوړ کړیدی :

۱ : دپرش سانتی ګرامه اسپرین اتیازره تابلیت

۲:اسپیکف دوه لکه نوی زره تا بلیت .

۳ : انتید یاری تابلیت یوشپیته زره دانې .

٤ : انتید یاری تابلیت د کوچنیانو دپاره نوی زره تا بلیته ،

٥ : انتی روماتیک تابلیت لس زره تابلیته ،

٦ : بیترو تارکود تابلیت دوه ویشت زره تا بلیته ،

۷ : بی کاربونات تابلیت دوه لکه اویازره تا بلیته ،

۸ : لکنات او کلو کونات کلسیوم یولک اتیازره تا بلیته ،

۹ : وتیا مین سی کلسیوم شپپتر زره تابلیته .

۱۰ : کاریز الک تابلیت زر دانی.

۱۱ : دیواو کف لس زره تا بلیته .

۱۲ : لو مینال لس سانتی ګرامه شپپته زره تا بلیته .

۱۳ : پولیو یت شل زره تابلیتـه .

۱٤ : سکو پلامین لس زره تابلیته .

۱٥ : پنځه سانتی ګرامه سانتونین زر تابلیته .

۱٦ : یوملی کرامه ستر کنین پنځه زره تابلیته .
۱۷ : دوه ملی کرامه ستر کنین پنځه‌زره تا بلیته .
۱۸ : ستومویل‌یوځلوپښت‌زره تا بلتیه .
۱۹ : تابلیت سلفاکو ا ندین دوه زره تابلیته .
۲۰ : تابلیت سلفا دیازین‌د وه زره تا بلیته .
۲۱ : تابلیت تیوپ لس زره تا بلیته .
۲۲ : تابلیت ترویت پنځلس زر ه تا بلیته .
۲۳ : تابلیت‌وتیامین بی‌یک سل کرامه دپر ش زره تا بلیته .
۲٤ : تابلیت ویتامین سی‌یك سل ملی کرامه دیرش‌زره تابلیته .
۲۵ : تابلیت ویتامین بی شش‌زردانی .
۲٦ : تابلیت سانتو نین دوه سانتی کرامه پنځه زره د انی .

دپو هتنون دروغتیا دمؤسسو دریاست دروغتونو دضرورت وړسیر ومونه اوزرقی در مل چه دد رملتو نو دآ مریت دزرقیدومحلو لاتودلا براتوارپه ذریعه جو ړ شوی اود مربوطو روغتونو دناروغا نوپه‌مصرف رسیدلی دی .

در مل	اندازه
سیر و م فیز یو لوژ یك په زر و کښی ۹	٤۸۰۰۰۰۰ سی سی
سیروم کلیکوز په سلو کښی ۵	٦ ۰۰۰۰۰ « «
سیرو م کلیکو ز « ۲۰	۲۸۰۰۰۰ « «
سیروم کلیکوز « ۵۰	٤۰۸۰ « «
سیروم کلیکو ز « ۱۰	۷۷۰ « «
سلوشی کالیسم کلورایده « ۱۰	۱۰۹۰۰۰ « «
« « « « « ۲۰	۸۰۰ « «
« « سودیم سا یسلا د یمز ۱۰	۷۷٦۰۰ « «
وتیامین ب پەسلو کښی ۲	٤۳۳۵۰ « «
« ب‌یك‌یك‌سی‌سی‌سل‌ملی کرامه	٤۳۳۵۰ « «
نوا کلن وا یفدرین	۳۵۰ « «
سلو شن ایفدرین‌پەسلو کښی ۲	۱۷۰۰۰ « «
«نترا کتلین « « ۲	٤۷۰ « «

ACKU

درمل	اندازه
نترا کتلین‌په سلو کښی ۱	۳۵۰ سی سی
« نوا کنین‌په سلو کښی۱	۱۲۸۳٤۰ « «
« « « ۲	۱۹۱۷۰ « «
« « « ۳	۲۷۰۰ « «
« « « ٥	۲۰۳۷۰ « «
اتروبلین په‌زرو کښی	۱٤۰٥۰ « «
مورفین په‌سلو کښی ۱	۲۲ ٦٥ « «
استر کنین‌په زرو کښی	۱٥۳٥۰ « «
یومادپیلو کاربین په‌سلو کښی ٤دستر کو دپاره	۱۰۰بو تله ۱٥ ګرامه
یومادا ترو پین« « ۲۰« «	۱۰۰ بوتله ۱٥ ګرامه
سلوشن پیلو کارپین« « ٤	۱۰۰بوتله٥ا ګرامه
« بردمواد وسود « ۱	۱۲٥۰ سی سی
۲٦ سلو شن اګر وپین په زرو کښی ۲۰ دستر کو دپاره	۷۰۰ سی‌سی
۲۷ « نیز وا یت دوسو دپه زرو کښی ۲۰	٤۳۰۰ « «
۲۸ « مبتلن پیلو په زر و کښی. ۱	۷٦۰ « «
۲۹سیروپیکاربونات « « ۱۲	۲٥۰۰ « «
۳۰ و ا سلین معقم . . ګر امه	۲۰۰ بو تله
۳۱ : سمو ت سا لیسلا ت په‌سلو کښی ۱۰	۱۰۲۰۰ سی سی.
۳۲ : روپل کامفر په‌سلو کښی ۳	۳۱۳۰۰ « «
۳۳ سلوشن سلفا ددومګنیزی‌په سلو کښی ۳	٤٦٤٦۰ « «
۳٤ :« یوروتن بین په سلو کښی ۲۰	۳۲۰۰ « «
۳٥ : « ستوییوم ترترات په‌زرو کښی یو	۱۰۰۰ « «
۳٦ « هماترو پین‌په سلو کښی ٥	۲٥۰ « «
۳۷ « تیترت دو سود په سلو کښی ۱۰	۳٥ ۰۰
۳۸ : سلوشن کافین سودیم نیز وات په سلو کښی ۲۰	٥۰۰ سی سی.
۳۹ « سیتر ا ت دو سود « ۱۰	٤۰۰۰ « «

ACKU

۴۰ : «میتین هید و کلور پەسلو کښی ۲ ۹۴۵ سی سی
۴۱ : « هیپوسلیفدو سود « « ۱۰ ۶۰۰ « «

دپوهنتون دروغتیا دمؤسسو دریاست ددرملتونو آمریت دخپل لابر اتو اراو دتا بلیت جوړولو دڅا نګوله محصو لاتو څخه چه پخوایی نومونه یاد شول په۳۸ کال کښی زیات دوادرمل لکه انتیی بیوتیکونه دترما یسین ار و ما یسین ، کلو رما یسین ، پنسلین ، ستر و پتو ما یسین سلفاجیدونه د۴رازهوارمونونه، ویتامینونه اوسپیسیالتونه ، وا کسینونه اوسترومونه اودشیمیکال ، کلینیك اونورپه سلګونوقلمه دوا ګانی لەخارج اودشیرشاه مینی ددرملوله د یپو څخه تهیه او دپو هنتون درو غتیاد مؤسسو دریاست درو غتونو نار وغا نوته ور کړ شوی دی چه عمده یې په لاندی ډول څر ګندیږی:

۱ : ستروپتومایسین ۲۰۴۰۰ ګرامه.
۲ : پنسلین ۸۴۰۰ میلیوم یونتی .
۳ : کلورمایلین ۲۵۰ ګرامه ۱۲ کپسوله زربوتل
۴: سبتوزان یاپر یستو ن یولك سی سی .دغه درمل فواق العاده حیاتی درمل وی.

یعنی هغونارو غانو تەچه یوه یادوه ورځې غذا ونه شې خوړلای دغه درمل لکه و ینې او غذا دپروفیزیون پەواسطه پەناروغ باندی تطبیقیږی چه ناروغ له خطرڅخه خلاص کړ ی .

۱: انتې تیتانیك سیروم ۱۵۰۰ واحده درې سوه امپو له.
۲: « « « ۵۰۰ ۵۰ « سل امپوله .
۳ : دفتیر یك « ۴۰۰۰۰ پنځو س امپوله .

سلفا میدو نه دوه لکه پنځلس زره تا بلیته .

دحقوقـواوسیا سی علومو پـو هنځی :

تعلیمی چاری :

ځینی نوی مضمونونه په۳۸ کال کښی پەعمومی پرو ګرامو کښی ضرور ګڼل شوی او عملی شوی د ی .

۱: د سیاست علم:

دنوموړی پوهنځی نهایی مقصد دحقوقواو سیاسی علومو پر اخول دی لەدې امله چه دسیاست علم ددغه پوهنځی دسیاسی علومو جز ګڼل کېده نو ځکه دحقوقو دپوهنځی په لومړ یو ټولګیو کښی ددغه علم تدریس حتمی اولازمی و ګڼل شو .

۲: دافغانستان اساسی حقوق : د افغانستان دحقوقو سیستم هم ددغه پوهنځی دپرو گرام جز، کړی شو او په دوهمو ټولگیو کښی یی تدریس عملی شو .

۳: عمومی جغرافیه :

هر کله چه عمومی جغرافیه دسیاسی اقتصادی او بشری جغرافیی اساسی ده نو ځکه د الازمه وگڼله شوه چه په دوهمو ټولگیو کښی دی دعمومی جغرافیی درس ور کړ شی .

خارجی پرو فیسران چه په ۳۸ کال کښی یې دحقوقو دپوهنځی په تعلیمی چارو کښی برخه اخیستی د ه :

۱: د (اداری حقوقو - دخصوصی بین الدول حقوقو استاد) پروفیسر ماتیو .

۲: د(تجارت دحقوقو- دجزاء دحقوقو استاد) پرو فیسرریف.

۳: د(دولتو دعمومی حقوقو ،دیپلوماسی،دنړۍ دسیاسی مسأاو استاد) پروفیسر گی دولاسال.

٤: د(اجتماعیاتو ،فلسفی ،اجتماعی مسألو استاد) پروفیسر کو سا ن

٥: د(عمومی جغر افیی اوسیاسی جغرافیی استاد)پروفیسرهان .

دمحصلانو شمېر دغه محصلان (۳٤۰) تنه دی.

دفارغ التحصیلانو شمېر دحقوقو پوهنځی په ۳۸ کال کښی(٦۱)تنه لیسانسه ټو لنی ته معرفی کړ ل چه له هغو ی څخه (٤٤) تنه دعامو خدمتو له څانگې او(۱۷) تنه یی د بین المللی مناسباتو له څانگی څخه فارغ التحصیل شوی دی.

دساینس پوهنځی :

پدی کال کښی دساینس په پوهنځی کښی یولړ تحولات او اجراأت و شول چه دیوی علمی مؤسسی دبشپړتیا اوپرمختگ له نظره ډېراهمیت لری .

۱: ښو ونکو دسویی لوړولو دپاره د کورسو تدویر :دساینس دپو هنځی یوه وظیفه داده چه د ثانوی ښوونځیو ښوونکی وروزی نو له دغه امله دساینس دپوهنځی له خوا د ثانوی ښوونځیو دښوونکو دعلمی اومسلکی سویی لوړولو دپاره داسې اقداماتو ته هڅه شوی ده :

الف:دښوونکو اومعلماتو دپاره دفزیك کورس: دفزیك په لړ کښی دثانوی ښوونځیو دښوونکو دمعلوماتو زیاتولو له امله د۳۸ کال په ژمی کښی دهغه پوهنځی په پیشنها داوه پو هنتون د ریاست دغه کورس مافوق لیسانس سویه لری اوزده کولو یی علمی اعتبار پیدا کوی اومشمولین یی دثانوی ښوونځیو له معلیمینو اومعلماتو څخه (۲۵) تنه دی .

دغه کورس دیونسکو دڅانگی درئیس ډا کتر گر انتهم او دعلومو د پوهنځی د ا ستا دا نو

د کتور صمدی، دا کتر هدلی، انجینر حضرت محمد انجینیر محمد رفیق له خوا چلول کیږی.

ددی له امله چه د ساینس پوهنځی د ساینس په تعلیم کښی د پوهنتون په سویه پوره تجربه کړی ده او په دغه باب یی لازم وسایل برابر کړیدی او لائق استادان او مجهز لابراتوارونه لری د پوهنی دوزارت د پوهنتون ریاست د پوهنځو د ساینس د پوهنځی تعلیمی چاری هم دغه پوهنځی ته سپارلی دی چه له دغو اوسنیو وسایلو څخه په دواړو مؤسسو کښی ښه استفاده وشی.

۲: د دیپارتمنتو تأسیس: د علومو پوهنځی څوځو څانګی لری لکه د فزیك، ریاضی، کیمیا، بیولوژی، اساسی ساینس، د کانو او نوری څانګی.

د معاصرو تربیوی او علمی ایجاباتو له مخی د علومو په پوهنځی کښی دیپارتمنتونه دا ټرشول. چه د هر دیپارتمنت آمر د خپلو غړیو په همکاری د خپلو دیپارتمنتو په مربوط تعلیمی چارو کښی پرله پسې غور اوسنجش اوو اقدامات و کړی.

د غه دیپارتمنتونه یې له آمرانو سره په لاندی ډول دی:

۱ : د ریاضی دیپارتمنت	آمر ښاغلی د کتور کاکړ.	
۲ : د فزیک	« «	د کتور ضیایی.
۳ : د کیمیا	« «	« پوهنیار انور علی.
٤ : د جیولوجی	« «	« د کتور عبدالله ناصری
٥ : د بوټنیو دیپالوژی	« «	« کتور ناصرزاده
٦ : د زولوژی	« «	« د کتور احمد شاه ر ی جلال.
۷ : د بشری علومو	« «	« غلام علی آئین.

۳ : د سمستر د سیستم ترویج: متمرکز تعلیم او تعلم دا ایجا بوی چه تعلم دی په لنډ ومودو کښی وشی په دغه هره موده کښی دې مربوط مضمونونه په داسی احتیاط سره تدریس کړشی چه چویی چه امکان وی هغه انسجام او ارتباط دی تأمین شی چه د یوه مخصوص لړ په بیلو بیلو مرحلو کښی موجود وی. نه داسی چه یو څه یی یو کال او بله برخه یې بل کال تدریس کړی.

٤ : د علو مو په پوهنځی کښی د هوا پیژند لو د څانګی تاسیس: د افغانستان د هوایی مناقلا تو انبساط او انکشاف دا ایجابوی چه دغه د مربوط موضوعاتو د تحصیل د پاره یوه جلا څانګه جوړه شی هماغه وُچه پدی وختو کښی د علومو په پوهنځی کښی د هوا پیژندلو یوه څانګه جوړه شوه

۵ : د بیالوژی په لړ کښې علمی پلټنه: د بوټنیو او څارویو په رشته کښی د فرانسوی پروفیسر موت ترلارښودنی لاندی په علمی پلټنه پیل کړی. نو موړ پروفیسر له همدغه امله د خلورو میاشتو په موده د فرانسې د « مومیلیرا » له پوهنتون څخه افغانستان ته راغلی دی.

۶ : دجیولوجی دلابراتوارتقویه کول : دجیولوجی لابراتوارچه نسبتاًغیرمجهزؤ دداخلی استادانو اوپنځوتنولویو خارجی استادانو په همکاری سره به تقویه شی .

۷ : دالکترونیك لابراتوارتدویر : دفزیك استاد پروفیسررونین دراډیوفزیك په لابراتوار به علاوه دساینس په پوهنځی کښی دالکترونیك په لړ کښی بل لابراتوارتنظیم کړی.

په افغانستان کښی داتومی انرژی کمیسیون : په ۳۸ کال کښی دواکمنو مقاماتو په صوابدید سره چه په لاندی ایجاب یی غوښتل په افغانستان کښی د اتومی انرژی کمیسیون تأسیس شو .

۱ : داتومی انرژی دتعلیم دلزوم په باب غوراو کتنه اوهغوته دزمینی برابرول .

۲ : دافغانستان د کرهنی په صنایعو کښی داتوم له انرژی څخه د کار اخیستو د امکاناتو په باب غور او کتنه او ددغه کار دو سایلو دلاسته راوستلو پیشنیی :

دساینس دپوهنځی یوشمیروا کوالان پوهان دموضوع سره دارتباط له مخی داتومی انرژی د کمیسیون د غړیو په حیث تاکل شوی او نومونه ئی په لاندی ډول دی :

ښاغلی د کتورعبدالغفار کاکړدعلومو دپوهنځی رئیس او پوهاند د رئیس په حیث.

«	«	محمدانور	«	« دغړی	«
«	«	عبدالعظیم ضیایی	«	«	«
«	«	سیف الرحمن صمدی	«	پوهندوی	«
«	انجینر	عبدالرحمن عبادی	«	«	«
«	«	عبدالقیوم وردگی	«	دمنشی	«

داتوم دانرژی په بین المللی مؤسسه کښی داتوم دانرژی د کمیسیون له خواافغانستان ته یو علمی هیات وبلل شوچه داتوم له انرژی څخه د کاراخیستو دامکاناتو په باب کتنه اوسروی و کړی .

دغه هیات چه ډاکترسمت رئیس ، مسترلاکوس ،ډاکترفشر ، مسترمیراحمد ، مستروب او دوتنه منشیان وو د ۳۸ کال دلړم دمیاشتی په ۱۷ نیټه کابل ته راغی او د دری و رځوموډی په تېرولو کښی یی سروی اوخبری اتری و کړی .

داتوم د انرژی د کمیسیون په غوښتنه وعده و کړه چه د ساینس په پوهنځی کښی دیوه لابراتوارتأسیسو لو دپاره داتومی انرژی یومتخصص له یو څه اتومی آلاتو او سامانو سره دافغانستان حکومت ته ور کړی.

داد بیاتو دپوهنځی څانګی :

۱ : دتاریخ او جغرافیی څانګه :دغه څانګه په ۱۳۳۰ کال کښی تأسیس شوه . دغی څانګی

په ۳۸ کښی ځلورم ټولګی نه درلو د ځکه د ۳۷ کال د د ر یم ټولګی په هغه کا ل کښی ازموینه‌و شوه او فارغ شو . په ۳۹ کال کښی د دغی ځانګی شاملین (٤٥) تنوته ورسېدل .

۲- دانګلیسی ځا نګه : د غه ځا نګه چه په لو ی سر کښی د ښود نی او روزنی‌په مؤ سسه پوری تړل شوې وه په ۳۵ کال کښی دادیاتو په پوهنځی پوری وشړله شوه او په ۳۸ کال کښی لو مړ ی ځل ۱۲ تنه و رځخه فارغ شول او په ۳۹ کال کښی ۱٤ تنه نو ی پکې شا مل شول چه دټولو شاملینو شمېرې ٤٥ تنوته رسید ه.

۳ : دپښتو ا د بیاتو اود پښتواو پارسی دادبیاتو ځانګی چه‌پخوا‌یې‌یوځای‌درس‌وایه‌په ۳٦ کال کښی سره جلا شوې . پدغه ځا نګه کښی د پښتو ا دبیا تو ښوونکـی ، محققین او لیکو ا ل روزل کېږ ی او په ۳۹ کال کښی ځلورم ټولګی ته نوې ورسېد له او د نو یو شا مل شو یو شمېرې ۹ تنوته او دټولو شاملینو شمېرې۳۸ تنوته و ر سېد

٤ : دپارسی دادبیا تو ځا نګه : پدغه کښې دپارسی ادبیا تو ښوونکی ، محققین او لیکوال روزل کېږی چه په ۳۹ کال کښې ځلورم ټولګی ته نوې ورسېده چه دنویو شاملینو شمېرې ۱۵ تنو ته او دټولو شاملینو شمېرې ۵۰ تنوته ور سېد .

الف : هغه‌محصلین چه په‌تېر لړ کښی یې خپلو زده کړوته دوام ور کړ ی دی .

له‌چین څخه‌دپښتو او پارسی ژ بو په‌لړ کښی .

۱:ښاغلی چن ینشن یه‌یی لیان تون،چن‌بان‌وان ،چوچان فون کوانای.

ب: هغه محصلین‌چه په‌دغه‌پوهنځی کښی نوی شامل شویدی :

له‌چین څخه .

۱: دپښتو پەژبه اوادبیاتو کښی ښاغلی چین‌مین، یونی کن، چه‌چون چای .

۲: دپارسی « « « « یه فن‌لی‌نان .یوی،

له‌جاپان څخه دپښتو پەژبه اوادبیاتو کښی ښاغلی تا کشی کنستو فوجی .

له‌المان څخه « « « « « ډا کتر فیشر.

دخبرونو برخه: دغی‌ځانګی په۳۸- او۳۹ کال کښی داسی اجرا ات او فعالیتونه کړی دی لومړی د آثاروچا پول:

الف کتابونه .

۱: دنورجهان اوجهانګیر رساله‌دبریتانوی نامتو شرق‌پېژندونکی لین پول تألیف،ددو کتور علمی تر جمه .

۲: دپښتو ګرامر دامریکی دژب پوهنمونکی دوکتور پنزل تالیف دپوهنیار محمد رحیم الهام ترجمه.

۳: اجتماعی اوفلسفی مقالی دپوهندوی علی محمد زهما تألیف اوترجمه.

٤: پخوانی انسان دپوهندوی علی محمد زهما تألیف او ترجمه.

٥: دعلم تاریخ دمحمد حسن صافی تألیف.

ب: مجلی: دادب مجله په پارسی ژبه اودوزمی مجله په پښتو ژبه منبه منظمه شوی ده اوعلمی معتبری مقالی اومضمونونه یی خپاره کړی دی.

لومړی ددرسی موادو ګستتنر:

۱: دپارسی ادبیاتود تاریخ دریمه اوځلورمه برخه په (دوو توکو کښی)

۲: معاصر افغانستان

۳: دلویدیځ تاریخ

٤: فرهنګ جاوید

٥: روحیات او فلسفه

٦: د پارسی ادبیاتو دلومړی، دوهمی او دریمی برخی تجدید

۷: دپارسی املاء اوانشاء تجدید.

دشرعیاتو پوهنځی

دشرعیاتو په پوهنځی کښی دخارجی اود اخلی ښوونکو په واسطه تدریس کیږی چه سربیره پرشرعی مضمونودحقوقو اوخارجی ژبی دمضمونوهم درس ورکول کیږی.

د کالنۍ ازمویني نتیجه:

څلورم ټولګی	دریم ټولګی	دوهم ټولګی	لومړی ټولګی
شاملین ٢٤ تنه	شاملین ۲۰ تنه	شاملین ۱۹ تنه	شاملین ۲۱ تنه
کامیاب ۲۳ «	کامیاب ۱۷ «	کامیاب ۱۸ «	کامیاب ۱۳ «
			مشروط ۲ «
مشروط ۱ تن	مشروط ۳ «	مشروط ۱ تن	ناکام ٦ «

د ښځو پوهنځی :

له‌دی‌امله‌چه دښځودپوهنځی‌دپاره کومه جلاودانۍ‌نیوه‌او سربیره‌پرهغه‌دنجونوپه ښوونځیو کښی‌معلماتو ته‌دارتیاپه اثرددغه پوهنځی‌دمحصلاتو تدریس‌پخوا له‌غرمی‌امکان نه‌درلود نو دهغو محصلاتو دتدریس‌او تعلیم‌مر کزدملالی‌پاره‌لیسه کښی‌او دتدریس‌وخت یې‌له غرمی‌نه و ر و سته وتاکل شو .

خو داحتیاج له‌مخی‌دپوهنی و ز ا رت دملالۍ دلیسی په‌الحاقیه کښی یوه‌ودانۍ‌بنا کړه‌چه سبز کال دوری‌په میاشت کښی بشپړ‌شوه اواوس‌دهغه پوهنځی‌محصلاتی پدغه‌نوی ودانۍ کښی خپل‌درسونه لولی.

دغه‌راز دلابراتوارد‌تطبیقاتو په پاچه تراوسه‌پخپله‌دپوهنځی‌په ودانۍ کښی لابراتوار نه و جوړشوی نودعلومو دپوهنځی په‌همکاری زمونږدغه ارتیاپوره لیری‌شوی‌ده.

ACKU

د کابل ولایت

تشکیل :

د کابل والی	و ، ج ښاغلی میرعبدالعزیز	
اداری مدیر	یو	تن
مدعی العموم	»	»
دپوهنی لوی مدیر	»	»
داستخباراتو مدیر	»	»
دپلټنی مدیر	»	»
داحصائیی مدیر	»	»
دفوایدعامی لوی مدیر	»	»
دمرافعی قاضی	»	»
دوثیقودمحکمی قاضی	»	»

دابتدائی دمحکمی قاضی	»	» و ، ج میرعبدالعزیز
مستوفی	ښاغلی نور احمد	
دوارداتو لوی مدیر	یو	تن
دوارداتومدیران	دوه	تنه
دمحاسبی مدیر	یو	تن
داملاکو مدیر	»	»
دتحصیلی مدیر	»	»
دانسپکټور مدیر	»	»
د امنیی قوماندان	»	»
د پولیس سرمامور	»	»
د امنیی مدیر	»	»
د حقوقومدیر	»	»
دلوازمو مدیر	»	»

ACKU

د کابل دولایت چاری

د کابل دولایت دفوائدعامی مدیریت دمعابرو په شق کښی د کابل ولایت په مربوطوسړو کونو کښی دغه چاری سرته ر سولی دی :

خا مکاری ، کیند نه اوپر کاری	٤٨٢٢٠	متر مکعب
سر نگ الوزول	٨٦٠/٥٠	» »
جبل کا ری	١٧٠٠	» »
د سړك پرمخ صفائی	٨٠٠٨٠٠	» مربع
د بنسټ کیدنه ، پوبر کاری پخته خښتکاری	٧٦٨٦	» مکعب

کا نکریټ ، پوبر کاری ، انگاف ، پلستر کاری اوجغله اچول ۲۷۱٦۲ متر مکعب

ا ستنادی دیوال	٤٨٩	مترسورور
پل او آبرو	٣٣	دانی
کا نکریټی تختی	٥٠٠	»
دار چی دلر گیو قالبونه	٤٠٠	مترمربع
کاه گل کاری	٤٠٣	» »
غو ره گل	٦٦٩	» مکعب
گو ل وسپنه (په مصرف رسیدلی ده)	٦٠٠	سیره
د پلونو د پوښښ لرگی	٩٣	مترمکعب
د کما نو دقالبونو پول	٤٧٩	» »

ودانیو :

په هغو ودانیو کښی چه دیلو بیلو وزارتونو دشانگو اوموسسو لپاره د کابل ولایت دفوائدعامی د مدیریت په واسطه جوړیږی دغه چاری سرته رسیدلی دی :

د بنسټ کیندنه ، پخه خښتکاری	۱۸۳٦۲	متر مکعب
د کر نیز دپبرو نصبول ، دپخو خښتو خرند	۱۱۹۷	متر
پخه خښتکا ری او کانکریټ	٦٩٣٥	متر مکعب
پلستر کاری ، ریگ اواهك	۱۳۷۲۲	» مربع
د چت اگچ مالی اودپلستر تراشل	۱۰۱۲۹	» »
د سمنټی خښتو فرش	۳۸۸۷	» »

ACKU

دگچو دپاره سیمکاری	۳٤۲۸ متر مربع
دسمنتو پلستر کاری اودیخو خښتوفرش	۲۳٦۷ « «
دغوره گل‌پوښښ	۸۳۰٦ « «
دریګ اوسمنتو انګاف	۳۷٦٦ « «
د کوتو دغولو پر کاری	٤۰۷٤ « مکعب
دډرودخښتی	۸۷۹ دانی
دډبرو دتوتو فرش	۳۵۱٤ متر مکعب
هوار کاری	۲۲۵۷۷ متر مربع
دډبرینوخښتو فرش اوخامه خښتکاری	۱۱۳۳ « «
ویرانکاری	۵۹٤۰ « مکعب
دتخته سنګ پوښښ	۵۰٤۵ « مربع
د کاشی خښتو فرش	٤٤ « «
آوی اوروغنی رنګمالي	۵۸۹۷۹ « «
ددروازو جوړول	۱۸۵٤ « «
دارچي فرش ، اودارچي په‌قالب دچت‌سنګ بندی	۲۱۷۸۷متر مربع
سرطاق او کنده	۱۷۲٤ متر
مسطح کاری	۹۹۲۸ « مربع
قیچی کاری	۸۸۰۷ « (سور)

په هغو ودانیو کښی چه بشپړی شوي دودانیو سامان اولوازم هم نصب شوی دی تقدیر لیکونه :

دغو کسانو دوهمه درجه تقدیر لیکونه اخستی‌دی :

شباغلی اورنګ زیب دچارده حاکم

« فیض‌محمد د کلنګار «

« عطاءالله عظیمی د کابل دامنیې قوماندان

« بختیار ګل د کابل دپولیسو دسرما موریت کفیل

« رمضان خان دژاندام د لوا کفیل

« بختیا ر ګل د کابل دپولیسو د سرماموریت کفیل

« رمضان خان د ژاندارم د لوا کفیل

دهرات ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	شباغلی عبدالرحیم واحد (د کفیل په حیث)
مستوفی	« محمدنبی (د کفیل په حیث)
دمرافعی قاضی	یو تن
دابتدائی قاضی	« «
دامنیه قوماندان	« «
دژاندارم قوماندان	« «
د گمرك رئیس	شباغلی محمد نبی
دپوهنی لوی مدیر	یو تن
دمطبوعاتو لوی مدیر	« «
دمخابراتو لوی مدیر	« «
دمکلفیت مدیر	« «
دفوائدعامی لوی مدیر	« «
د کرهنی لوی مدیر	« «
دمنازعاتو دفیصلی رئیس	« «
دروغتیالوی مدیر	« «
دافغانستان بانك مدیر	« «
اداری مدیر	« «
د پلټنی مدیر	« «
داحصائیی مدیر	« «
دقلم مخصوص مدیر	« «
دتجارت داطاق رئیس	« «
دترانسپورت لوی مدیر	« «
د کرهنی بانك مدیر	« «
دنباتاتو دساتنی مدیر	« «

ACKU

دهرات ولایت چاری

عرفاني تاسيسات :

دبادغيساتو په مرکز قلعه نواودهرات په نبار کی دوه بابه دنجوئو اساسی ښوونځی اودده کهسان په حکومت کښی د هلکانو یو اساسی ښوونځی پرانستل شوی،دغه رنګه دهرات په بیلو بیلو سیمو کښی پنځه کلیوالی ښوونځی اودنارینو اوښځو اوه☆

دهرات دابتدائی ښوونځی په یوه ټولګی کښی

☆بابه دلویانو کورسونه پرانستل شوی دی دفوشنج په ښوونځی کښی دتباشیر جوړولو حرفه او دساو شان په ښوونځی کښی دتر کانې حرفه دایره شوی ده .

دهرات دهلکانو او نجونو له لیسو اوښوونځیو څخه ۱۶ تنه دبکلوریا په درجه ،(۸) تنه د منځنی ښوونځی اوه ٤٥ تنه دابتدائی ښوونځیواو(۲۱)تنه ددارالعلوم څخه فارغ التحصیل شوی دی.

د کرهنې چاری:

دملخ پرضدمجادله جاری وه د ونو دنارو غیواود تاك د آتشك پرضد مجادله وشوه اوپه (٥۱۱۹۰) تاکانو باندی

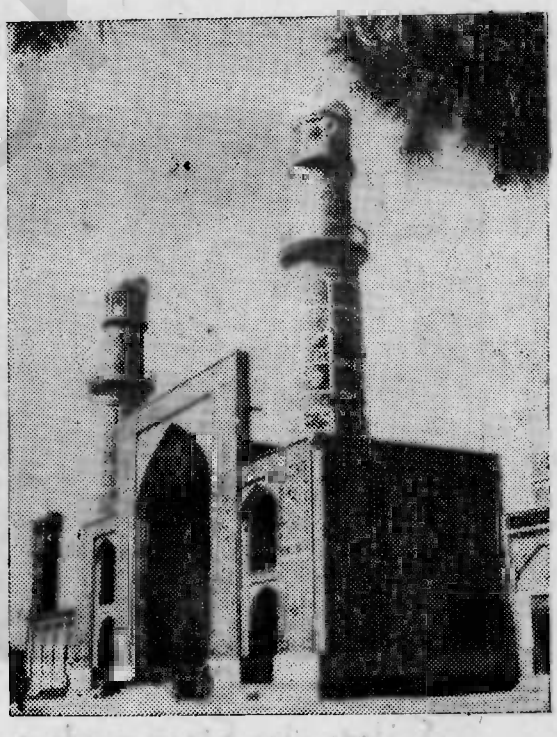

دهرات دمسجدجامع نوی ودانی

دواوشیندل شوه . دغنمو دسرخۍ دناروغۍ په باب مطالعه او تجربه و شوه ۱۳۲۲، تنه غنم دهرات دولایت په بیلو بیلو ځایو کښی دتجربی په ډول و کرل شوه چه دډاډوړ نتیجه لاس ته ځنی راغله .

دپښی او گنیو د کرولو په برخه کښی هم کوښښ وشو او (۵۰) زره نهالکی او قلمان کیښول شوه دفوائد عامی مدیریت ته (۱۳) زره دناجو نهالگی پوهنی مدیریت ته (۲) زره نهالگی په مربوط وحوزو کښی دایښوو لو دپاره ور کړه شوه، دغه رنگه په یوه جریب مځکه کښی دناجو تخم و کرل شو .

دوریښمو دچنجیو په شق کښی هم موفقیت لاس ته راغی او دجاپانی توت (٤) زره نهالگی ایښوول شوی چه په راتلونکی وخت کښی به دډیر ښت لپاره په وطنی توتو سره پیوندشی .

دځارویو دلابراتوار دودانۍ کار په سلو کښی (۵۰) بشپړ شوی او دنباتی لابراتوار د ودانیو مصالح او مواد تهیه شوی دی .

گمرکی عایدات :

په تیرمالی کال کښی په گمرکی عایداتو کښی زیاتوالی شوی دی چه (۷۵۲۸۵۷٤۹/٤۳) افغانۍ کیږی

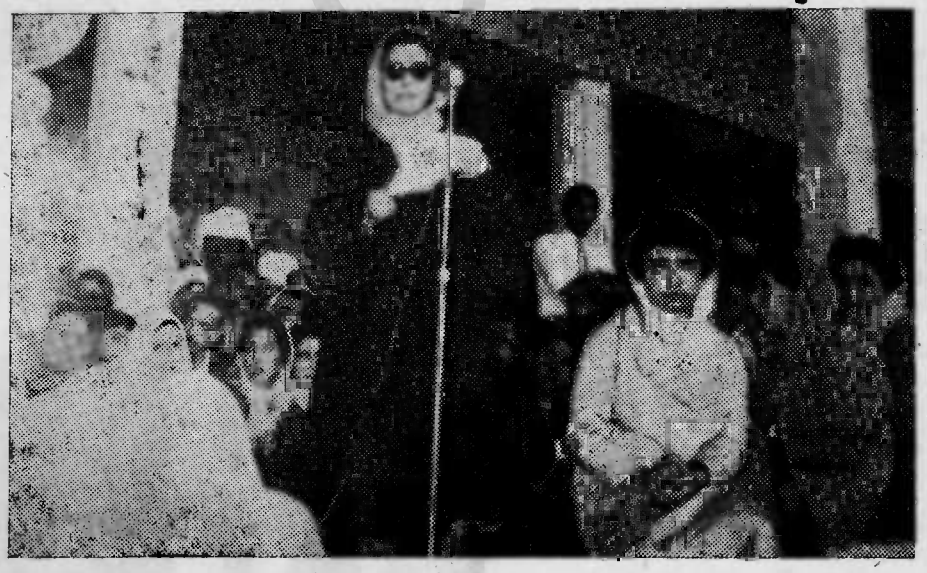

دوړو کو د جشن په ورځ دهرات دمهری دلیسی سرښوونکی دبیانیی په حال کی

دښاروالي چاري :

دښاروالي رياست دښاروالي دپخواني طلباتو په غونډولو اودمالي بيني په تقويه کولو کښي هڅه کړي او ډول ډول محصولات ئي دپاکۍ او کرايه شاهي اونورو له در که تحصيل کړي ده ، دغه رنګه دهرات سينمائي دانکشاف په غرض رانيولي ده .

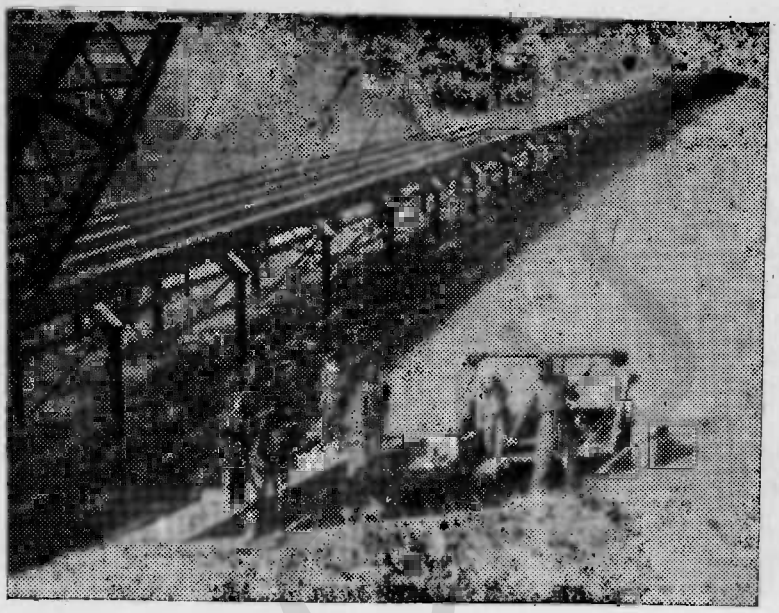

هاشمي پل د جوړولو په حال کښي (هرات)

د بهزاد پارك د ميرمنو د تفريح لپاره بشپړشوي د مسجد جامع دشمالي واټ ډېرد دکانو نه تکميل شوي دي ، د نوي ښاردواټ ساختماني چاري شروع شوي دي ، دمسجد جامع د ننه کاشي کاري خلاصه شوي اودسلطان غياث الدين دزيارت په ودانۍ کښي هم اصلاحات شوي دي داوبو رسولو لومړۍ پروژه بشپړه شوي او له کيندل شو يو دوو څاګانو څخه په يوه ساعت کښي ۸۳۳۰/۱۲ تنه دچښلو او به لاس ته راځي د هغه دالحاقيه ساختمان اونورو ملحقاتو عمراني چاري سرته رسيدلي دي ، دغه رنګه دو همه پروژه ئي هم ترتدقيق لاندي ده .

فوائد عامه :

دسړکونو داصلاح او تمديد لپاره دغه چاري سرته رسيدلي دي :

خام کاري	۷۵۱۱۵	متر مکعب
ډبر کاري	۷۹۰	» »
سرنګ الوزول	۵۷۰	» »
جغله اچول	۱۶۳۰	» »
صفائي اود کپرك اصلاح	۲۰۶۳۰۰۰۰	» »

ددارا لحکو مکی ودانی په‌عصری ډول جوړ ښتی چه‌دنن ورځی په‌تولو عصری لوازمو اووسایلو سره‌مجهزه ده کارئی په‌سلو کښتی(٦٥) تکمیل‌شوی دی ،دغه‌رنګه په‌محلی احکو متونو کښتی تعمیراتی چاری ، داوبو دویا لو کینډ نه اوتمدیدپلو نو اوسپ کونو جوړول په پرا خه اندازه سرته رسیدلی دی .

دهرات د مهری په لیسه کښتی د وړو کو دجشن یوه‌منظره

مخا براتی چاری :

(٤) نوی پوسته خانی‌افتتاح اودمربوتو ټعمیراتی چارو وارسی شوی ده د(۱۲۰۰) کیلومترو په اوږ دوالی په‌بیلو بیلو شبکو کښتی دټیلفون لین اصلاح اوغځول شوی دی ، نوی ټیلفو نونه اوسویچ بورډونه نصب‌شوی اوددغه مدیریت په عایداتو کښتی زیاتو الی راغلی دی .

تجارتی محکمه :

ددغه و لایت دتجارتي دعوو د (٤٨) فقرو په فیصله کولو چه ۵۰۱ / ۹۹۷ ۲۷۰ افغا نی کښتی بریا لی شوی دی .

د رو غتیا چاری :

٤٤٢ تنه نارو غان په روغتون کښتی بستری شوی دی

۱۵٤۳۸ تنه نارو غان رو غتون ته راغلی‌اود وائی اخستی‌ده.

۴۳۸۸ تنو نارو غانو لابرا توارته مراجعه کړی ده

۱۴۷۳ تنو نارو غانو اکسریز ته مراجعه کړی ده

۲۳۴۶ تنو نا روغانو دمیندو اوړو کو له څانګی څخه استفاده کړی ده .

۳۸۵ تنه دغاښو جوړولو څانګی ته راغی دی .

دغه رنګه ۳۵۰۶۰ تنوته د کوی ستنی وهل شوی او ۲۸۲۵ کیلود (ډی ډی ، تی) پو ډر په دکانو ، کور ونو اومؤسسو کښی شیندل شوی دی . دروغتون په تعمیراتی چارو کښی هم اقدامات شوی دی .

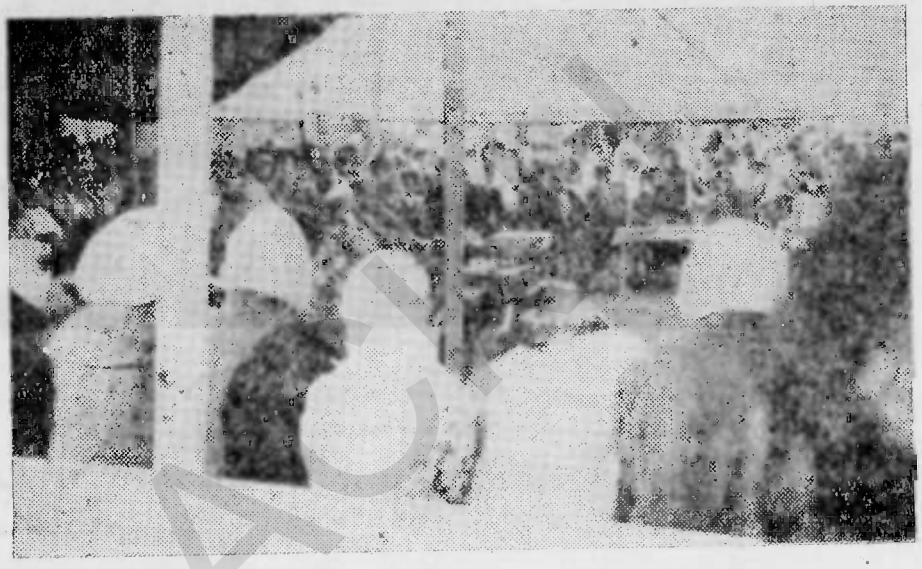

دهاشمی پل دپرانستلو په وخت کښی دهرات ډیرو منورو میرمنو ګډون کړی وو

صناعتی محبس:

دمحبس صناعتی څانګی دمصنوعاتو په تولیدولو کښی مو فقیت ګټلی ، ۱۱۵۷ نټ غالی ، ۵۵۱۳ سمنټی خښتی ، ۵۸۱ دانی سمنټی نلونه ، ۵۱۷۷ متر سطرنجی ۹۰۴ پایی میزاو چوکی ۲۱۲ سیره وړین تار ونه ئی دغالی اونورو داودلو دپاره ، د ۲۱۸۹ دانو تعمیراتی رنګه زینتی ډبرو سره په بیلو بیلو اندازو تهیه کړی دی .

اداری څانګه :

۶۴۴ جزائی او محاکماتی فقری فیصله کړی او د (۹) زرو قطعو عریضو وارسی ئی کړی ده .

دغولاندی مامورینو مډالونه اخستی دی :

ډګروال عبدالعزیز سید الی دامینی قوماندان نکلی رښتین مډال دوړتیا نکلی مډال او ، دو همه درجه تقدیر نامه .

دهرات دولایت دورو ستنی اجتماعی نهضت یوه منظره

جګړن عبدالقدوس دپولیسو سر مامور دوړتیا نکلی رښتین مډال

جګ تورن شیرمحمد دوړتیا مډال

جګ تورن محمداسحق دوړتیا نکلی مډال

تورن سید پادشاه نکلی رښتین مډال دوړتیا نکلی مډال .

تورن عبدالله دوړتیا نکلی مډال

تورن نصرالله دوړتیا مډال

تورن احمدجان دوړتیا مډال

دژاندارم دغو منصبدارانو مډالونه اخستی دی :

جګ تورن عبدالقادر دوړتیا نکلی مډال

تورن عبدالغنی دبرونز رښتین دوړتیا نکلی مډال

تورن عبدالقدوس دوړتیا نکلی مډال .

د ننگرهارولایت

تشکیل :	ع ،ج،س ، ا،غلام فاروق عثمان
نائب الحکومه	یو تن
دژاندارم قوماندان	« «
دامنیې قوما ندان	ع ،ص محمدا کرم(د کفیل په حیث)
مستو فی	یو تن
دمرافعې قاضی	« «
د پوهنی او ی مدیر	« «
دقبائلو «	« «
دفوائدعامی «	« «
د مطبوعاتو «	« «
د کرهنی «	« «
د روغتیا «	« «
دمخابراتو «	« «
د ملاړ یا دمجادلې «	« «
اداری «	« «
دقلم مخصوص «	« «
مدعی العلوم	« «
داحصائیې «	« «
د تجارتی محکمې رئیس	« «

ACKU

ننگرهار په ولایت کښې

عمراني برخه :

دافغانستان بانك ،دارالحکومه ګې ، دنجونو ښوونځی ، دمطبوعاتومد یریت، لیلیه ښو ونځی د کرهنې مدیریت ، دفوائد عامی مدیریت ، ننګرهاردا رالمعلمین ، در ملتون ، هو تل،شاهی بن، محکمه ، شفا خا نو ، مستو فیت ، ګمرك او معارف او دې کی دسرحد د ار ی په تعمیر ا تو باندی کارجاری ؤاو په ټولو کښې د کارحجم دمربع مترپه حسا ب په دی صورت دی :

کـندن کـار ی (٦٠١٨)متر ، سنګ ګـاری (٧ ٩ ٨١) متره خښت کـا ری (٢٥٦٩) متره کانکریت (٤٦٩) متره ، پ کون(٥٩٠) متره ، استر کـاری (٩٨٥٣) متره ، ا نګا ف (٣٧١٢) متره، دسمنټواستر(١٣٤٦)متره ، د کانکریت قالب(٢٥٣٣) متره دصحن کانکر یت (٢١٠٧)متره ګاډر پو ش (٢٣٢٤) متره، اخټې (٦٤ ٥٢) متره د ګچ چار خارنه (١٩ ١٤) متر ه ، ګچ ما لی (٣٥٣١) متره، سپینول(١١٨٧٢)متره، رنګ مالی(٤٨٦٤) متره ،سمنټی خښتولګول(٢٥٤٢)متره، دسمنټو جټکه(٣٣١٠) متره دمرمردپرو اوارول (٤٨٠) متره ، ورقی سنګ کاری (١٠٠) متره جغل شا نی(١١٠)متره په سر کونو باندی دجغلی اوارول(٥٠٠)متره ، دخاو ری ایستل (٥٠٠) متره، ورانول (١٠٠٠) متره دپارچه تیز وفرش ٥٠ متره ، دتشنا بو تکمیل (٢٠)دانی دبخاریو اینبو دل (١١)دانی.

سړ کونه

دتورخم-سروبی سړك:

په دی کال کښې دتورخم نه دجلال آباد دقندترفابریکی پوری په دی سرك باندی لومړی طبقه قیرواچولی شواوددوهمی طبقی قیراچولو کارئی شروع شوی دی اوجریان لری.

سربیره پرقیراچولو په دغه سرك باندی دشوی کارونو اندازه داده.

کنیدنه(١٢١٧٢٢٤) مکعب متره ډیره ، کـاری (٣١٥٨٠٠) مـکـعب متره ، خښت کاری (٥٤٦٢)مـکعب متره ، کـانکریت (١٧٠١٩) مـکعب متره، انګاف (١٩٧١٧١) مر بع متره جبل کاری(١٧٥٠)مکعب متره، دسرنګ الوزول (٨٣)مکعب متره، وچه ډبره کاری (٢٤١٠٥) مـکعب متره،صفائی (٢١٠٦٩)مربع متره.

د کامدیش سړك:

دغه‌سړك په‌ډاسی‌ساحه کښی‌تېر ېږی چه‌هلته‌مخکښی پلی‌تگ‌هم‌له مشکلاتو نه‌خالی نه ؤدهغه ځای دخلکو په ژونداو اقتصاد باندی‌ئی پوره اثردی ددغه سړك کارد ۱۳۳۵ د حوت‌د میاشتی نه شروع شوی دی مخکښی ځی .

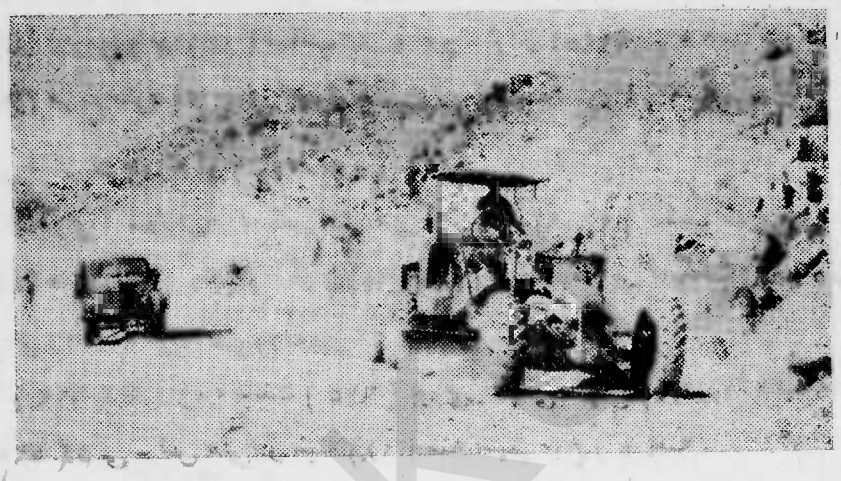

دتورخم - جلال آ بادترمنځ دسړك داوارولو دجریان یوه منظره

دغه‌سرك دبریکوټ‌نه شروع‌شوی په گوردیش، ساریټ، اورمړ ، برمنډه گل ، مردی،رستم‌پله باندی‌تېرشوی اوچچه‌پله پوری‌ئی کار رسیدلی دی،د کارحجم‌ئی په‌دی ډول‌دی:

دسرك‌سادحې‌اوزدوا لی(۶۳۴۰۰)متره اوسورئی(۶) متره‌چه‌په هغه کښی داسی کار شوی‌دی : کیند نه (۱۶۱۵۸۸) مر بع متره ، جبل کاری (۱۰۲۴۰) مر بع متره ،ډ کونه (۳۴۲۴۵۷) مکعب‌متره، د‌سرنگونو الوزول (۲۱۴۴۰۲) مکعب‌متره ، په وچه کښی ډبر کناری(۱۷۷۳۰۷) متره صفایی (۳۸۱۵۴۷)مربع متره،جغل‌اندازی (۳۰۶۰) مربع‌متره .

ددغه‌سرك‌په لومړی برخه کښی چه‌دبریکوټ‌نه تر گوردیشه‌پوری‌د(۱۵۰۰۰)متره‌اوزد والی په‌ساحه کښی‌ده د اکارو نه‌هم سربیره دهغه‌نه د پخته کاری‌په برخه کښی شوی دی لس متری ابرونه (۱۸) ډبر کاری (۱۲۰۰) مکعب‌متره دشگواوارول(۳۹۶)مربع‌متره‌سمنټ(۶۰۰) بوری گرډم‌لر گی(۱۷۵)دانی،لس‌ملی اوسپنه(۲۰)منه ، سیمی‌میخ(۱۰) منه .

زوړ سرك ډ گند مك نه پورته له د غه سرك نه یو سرك پېل شو ی چه حو کان اوغلز ی ایسار ك ته ځی .

په تیر کال کښې دجوکان نه دسپین غره په خوا یونوی سرک جوړشو چه دناور ترتنګۍ پوری چه دغلزی یسارك په حکومت پوری مربوط دی ورسید ، د غه سرك دننګرهار او پکتیا ولایتونه سره نښلوی د کار حجم ئی په دی ډول دی دنغرك ددوسر کی نه تر فتح اباده پوری :

دسرك ساحه (۲۵۰۰۰) متره اوزدوالی او (۹) متره سوړ باندی .

کندن کاری (۱٤۱٦۷) مکعب متره ، ډکون (۹۹۱٤۵) مکعب متره ، صفا یی (۲۲۵۰۰۰) مربع متره ، د جغلی اچول (۲٤۰۰۰) مربع متره .

د زاړه سرك پلو نه او (۲۰) ابرو ونه :

کندن کاری (۱٦۱٦/۵۰)مکعب متر ، ډکون (۳٦۱۹/۰٦) مکعب متره ، ډبر کاری (۳۷۸۲/۰٦) مکعب متره دخښتو لګول (۲۸۵٦/٦٤) مکعب متره ، انګاف (۲۸۵٦/۵۸) مربع متره ، جنسی مصارف ئی په دی ډول دی :

چونه (٦۲۹) خرواره ، سمنت (٦۱۵) بوری ، پخی خښتی (۱۸۳۷۵) قالبه ، چارتراش لرګی (۵۹۵) دانی - لس ملی،او سپنه (۱۸) منه ،سیمی‌میخ (۵)منه .

دګند مك ډلهنه تر جوکانه پوری .

دسرك ساحه (۱۳۰۰۰)متره اوزدوالی او (۹) متره سور کښی .

کندن کاری (۵۲۸۱۷/۵۰) مکعب متره ، ډکون (۳۷٤۹۵) مکعب متره ، ، ډبر کاری (۲۱۵۲) مکعب متره ، د سرنګ الوزول (٦۲٤/۰٤) مکعب متره ، جبل کاری (۹۰۰) مکعب متره ، صفائی (۱۱۷۰۰۰) مربع متره ، دجغلی او اړول (۵۲۰۰) مربع متره د جوکان نه دناور ترتنګۍ پوری دسرك ساحه په (۸٤۲۰۰) متره اوزدوالی او(۹) متره‌سور کښی .

کندن کاری (٤۱۰۹۸) مکعب متره ، ډکون (۲۹۰۲۹) مکعب متره ، ډبر کاری (۷۲۲۵/۰۸) مکعب متره ، دسرنګ الوزول (۸۹۵/۰۹) مکعب متره ، جبل کاری (۱۹۸٤۵) مکعب‌متره ، صفائی (۷۳۸۰۰) متره ، دجغلی‌اوراول (۳۲۸۰) دزاړه سرك د نغرك د دوسر کی نه د ناور ترتنګی پوری د ټولو مجموعه :

دسرك ساحه په (٤٦۲) متره اوزدوالی او (۹) متره سور کښی .

کندن کاری (۱۲٤٦۹۹) مکعب متره ، ډکون (۲۰۱۷۸۸) مکعب متره ، ډبر کاری (۹۳۷۷/۰۸) مکعب متره ، دسرنګ الوزول (۱۵۲۰/۰۳) مکعب‌متره ،جبل کاری (۲۰۷٤۵) مکعب‌متره صفائی (٤۱۵۸۰۰) مربع متره ، دجغل او اړول (۸٤۸۰) مربع متره .

کرهنه :

۱-د ۱۳۳۸ د عقرب په (۱۵) نېټه‌دابتدائی شپووتخیوله فارغ التحصیلانونه د مالیاری یو کورس د(۳۰) تنوپه شمول افتتاح شو .

۲ - د مرحوم امیر حبیب الله خان شهید د مقبری په باغ کښی د(ا بانکس) ٦ ۹قلمی تهیه او کښـوو لې شوی .

۳- په تیر کال کښی دمصنوعی القاح لابراتوارو پرانیستل شو .

٤- د نارنج ، جامنو ، ناجو ، کج نیال ،انسکل،لمنځ ، لو کاټ ، توند ، پلس شـپـر،بـیـد ، گلبید ، استرالیائی بلوط ، د تخمونو د کرلونه‌ددغو بوټو (۷٦۲۲۷) نیالګلی لاس ته راغلی دی اودپیپل، هزارریشه، موتیچه رابیل ، گلاب،بربمبله (۲۹۳۲) قلمی لګیدلی او د سبر و تخم نه (۳۰۰۰) نیالګی لاس ته راغلی دی .

تخمونه :

د۱۳۳۹ دحمل په میاشت کښی دتخمونو کرل اودقلموایښودل :

الف : دسراج العمارات په بڼ کښی :

دپیپل لس زره دچکوتری دوه زره ، دمتی زراود گلاب دوه زره قلمی ایښودل شوی او دناجو دوه منه ، دیو گلیتس یوچارك اودغوړاسکی نیم من تخم کرل شوی دی .

ب : دامیرشهید دمقبری په باغ کښی :

دپیپل لس زره‌اودهورپان‌شپږزره قلمی په قوریه کښی ایښودل شوی‌اودناجویومن اودزیتون نیم من تخم کرل شوی‌دی .

ج: دسردار غلام حیدرخان په باغ کښی :

دناجویومن، دیو گیټس یو چارك، دسبریومن دتورمرچ یومن ، د گلبید یوچارك، دجو کښنده یوچارك ، دنارنج دری چار که ،دچکوتری یوچارك دتوندیوچارك ، دغوړاسکی‌یوچارك ، د پان‌یوچارك اودغوړاسکی نیم من تخم کرل شوی اود کیلی‌دوه‌سوه نیالګی‌ایښودل شوی‌دی .

د : د کوکب په بڼ کښی :

د گلبید یوچا رك، د ټروه نارنج یومن ، د یو گلیتس یوچارك ، دچکوتری یوچارك دناجو یومن ، دجو کښنده یومن د طیرییل یوچارك ، د کج نیال یوچارك ، دجیریوپاو ، دا سترلیا ئی

بلوط یوچارك تخم کرل شوی اودپیپل ، هزارریشی ، موتیه رابیل ، کولراوایرانی ولی دتولو (٦٢٠٠) قلمی اینبودل شوی دی .

هـ : دعبدالخیلو په بن کښی:

دلیلیو،داخلی اوخارجی سیو اودامریکائی غنمو د(دشائیس،نیزت ، وایت فیریشن)له انواعو څخه) دتجربی دپاره دعبدالخیلو دبن په فارم کښی و کرل شو، غنمو سرخی و کړه اونتیجه ئی ورنه کړه.

دنارنج اته پاوه او دگلبید څلور پاوه تخم کرل شوی او(٢٣٠٠) کیلو گنی چه د هند نه تهیه شوی دتجربی په توګه کرل شوی اودوریښمودچنجیو (٨٠) پاکټه په عبدالخیلو کښی تر روزنی لاندی دی .

و: دلغمان دقلعه السراج په بن کښی :

دیو گلیتس یوچارك ، داسترالیائی بلوط یوچارك ، دگلبید نیم من ، دسبر نیم من اودنارنجو دری چار که تخم کرل شوی دی .

ح : په شاهی بن کښی :

دناجو یومن ، دتروه نارنج یوچارك،دیو گلیتس یونیم چارك ،دجیریوپاودپانوس یونیم پاو، د سر نگـو ن نیم چـا رك د سنبل د ر ی پـاو ه د عد ینو چنارد وه نیم پـاوه ، دتور مرچ یونیم چار که ، دپلیس یوپاو ، دطیر بیل نیم چارك اوداستر الیائی بلوط نیم چارك تخم کرل شو ی او دپیپل ، هراز ریشی ، گلاب موتیه رابیل ، کولر ، بر بمبیله ، سور پانی ، را بیل ، پنبه گل ، انگور بیل اوحبیب حس دتولو (١٠٥٠٠) قلمی اینبودل شوی دی . اودمتی اوتر یو نارنج په (١٢٠٠٠) بوټو کښی ، دمالتی ، سنگتری ،چکوتری اولمو پیوندونه لګول شوی دی .

نوټ :

١ -(٩٠٠٧٠) دتریونارنج، (٢٠٠٠) دمالتی(٢٩٠) د سنگتری،او (١٠١)د لیمو نیالګی دخارج نه پلورل شو ی اوپه مربوطو باغو کښی اینبو دل شوی دی .

٢ - (٢٢٦١٦) نیالګی په خلکو ویشل شوی.

٣ - (٤٣٠) قوتی دو ریښمود چنجیو تخم په خلکو و یشل شوی دی .

متفرقات:

١ - د عبدالخیلو د پیله وری دا سټیشن ودانی اود عبد الخیلو د طویلی ودانی سرته رسیدلی او دامیرشهید دمقبری احاطه تکمیل شوی ده ، د کرهنی دمدیریت تعمیرتر کار لاندی دی ، په عبدالخیلو کښی په (٣٠) چرپیو زمکه کښی چاپانی توتان دوریښمودچنجیو دروزنی دپاره

کرل شوی دی، یو شمیر غویان او میښی د نسلگیری او د څار ویو د روزنی د څانگی له خوا په عبدالخیلو کښی تر روزنی لاندی نیول شوی دی.

۲ - د گمبیری د دښتی د خړ وبولو د پاره د کریم ویالی او د ښیوی او عبدالخیلو د ویالی سروی دیونو د متخصصانو له خوا سرته رسیدلی ده.

۳ - پنځه زره زینتی نیالگی د جلال کوټ د بانك نه تر گردی غوثه پوری د عمومی سرك په دواړو خواو کښی ایښودل شوی دی.

پوهنه رڼاده

۱ - د ښوونځیو پرانیستل:

په روداتو کښی د شاهی کوټ او په کامه کښی د آخند کلی او په کونړ کښی د چغه سرای ابتدائی ښوونځی په متوسطو تبدیل شول.

د ننگرهار د جلال کوټ د ابتدائی ښوونځی اداری او تدریسی هیئت

د سر کانو د هلکانو کلیوالی ښوونځی، د تیگړو د نجونو کلیوالی ښوونځی، د شیگل د هلکانو او د خوگیانو د مرکیخیلو د هلکانو کلیوالی ښوونځی په اساسی ښوونځیو تبدیل شول. د نجونو د پاره د وه کلیوالی ښوونځی په سره رود کښی د وه د قرغیو په حکومت کښی یو د لغمان په لوی حکومت کښی او یو د کوز کونړ په محلی حکومت کښی نوی پرانیستل شول.

دهلکانو دپاره یوپه‌خوګیانو کښی ، دود دالینګار په علاقه داری کښی ، دوه مو مندر ی په‌حکومت کښی ، یودشینو اروپه لوی حکومت کښی وپرا نیستل شول .

دلغمان په‌لوی حکو مت دتیګر یوپه بازار کښی دلو یانو یو کورس و پرا نیستل شو .

۳ ـ تعمیرات :

دچار باغ صفا دابتدائی ښوونځی اودجلال کوټ دنجو نوابتدائی ښو و نځیو تعمیرات جوړ شوی ، دپوهنی دمدیرا وسید وتعمیر جوړونی ته نژدی د ی اوددار المجمین دتد ر یس ښو ونځی چټکی سره‌رو ان دی همدغه‌رنګه دننګرهار دخلک ودمعارف خواهی احساسات چه د ننګر هار په‌هر ګوټ کښی د (۱۱) ښو و نځیو دوړانی اوترمیم دپاره نقدی اوجنسی بسپنه‌و اکړید ی محرکنده اودتقد یرووړی .

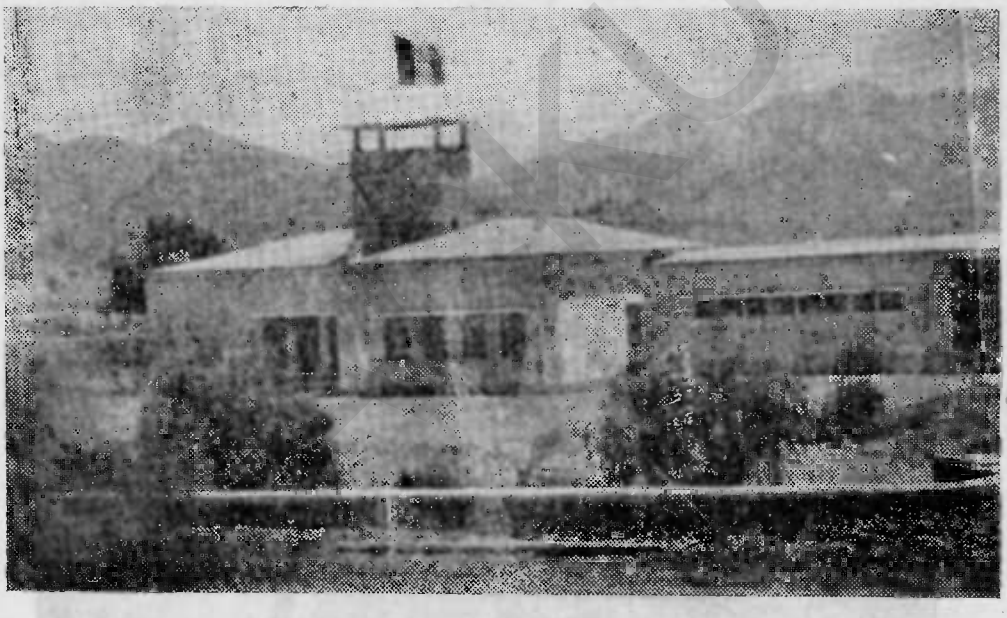

دډ کی‌دسرحدداری نوې‌ودانی

روغتیا :

په ملکی شفا خانه کښی دا کسریز دستګاه نصب او په کار اچول شوی ده اودپنځه ویشت کیلو اتو په اندازه دبرشنا ماشین نصب او په کار اچول شوی ده دملکی شفاخانی اوزیږنتون تعمیروله ترمیم شوی اودملکی شفاخانی دمخی کتاره‌په عصری توګه جوړه شوی‌ده ،دشفاخانو دکوتو په دروازو کښی سیمې جالی نیول شوی ، دنړی دروغتیا دموسسی له‌خوا یوځه‌صحی

سامان رالیږلشوی اوپه کار اچول شوی‌دی،پهملکی شفاخانه کښیلس بستر ی زیاتی شوی دی، په (۱٤۳۷٥۷) کسانو باندی د کوی وا کسیناسیون تطبیق شوی دی .

دملار یا سره مجادله :

په تیر کال کښی یو شمیر مستخضرانو تربیه شوی دی‌اودغلزی حصارك ،درهٔ نور ، الیشنګ ، الینګار ،روداتو ،دهبا لاءعلا قی کنترول شوی او د کا مد یش د حکومت اودلغمان د نورستان حکومت سیمی‌تر کنترول لاندی نیولشوی دی .

د ننګرهار د جلال کوټ دابتدائی ښو ونځی ځینی متعلمینی

گمر کی چاری :

دمر کز او شاوخوا گمر کو نو عایدات (٥۱٦۳۹٦۷۹) افغا نی کیږی

دضبطی ځانګی : (٥۲۲٦٥٤۸٦) افغانی

دتور خم د گمر ک په عایداتو کښی نسبت تیر کال ته (٦۹٦۱۱۹/٤۰) افغانی او(۲۸٦۸۰) کلداری زیاتوالی شوی د ی.

مخابرات :

یو (۱۰۰) لینه اویو (٥۰) لینه‌سویچبور د په‌جلال کوټ‌اویویو(۱۰)لینه‌سویچبورددشینوارو په‌لوی حکومت او دځو کی اوخاص کونر په‌حکومتونو کښی‌په کار اچول شوی‌دی ،ددو کلام

په‌تانه اودبریکوټ ددهکدې په‌بلاك او دانګم په‌علاقه‌داري کښې يوه‌يوه پايه تيلفو ن نصب شوی‌دی .

دجلال کوټ‌ښځه‌تر کونړونو ، اود کونړونو دمرکز نه‌تراسماره پوری اودبتی کوټ نه دشينوارو ترلوی حکومته پوری اودبتی کوټ‌نه ترروداته پوری اودشينوارو له غنی خيلو نه ددور باباترعلاقه‌داري پوری دتيلفون ليونه غځول‌شی اوپايی‌درول شويدی . د گوشتی‌علاقه داري ته‌لين غځول شوی اوتيلفون نصب شوی دی .

دجلال کوټ په‌ښار کښې لين‌تجديد شول ، داوسپنی پايی نصب شوی .

دانحصاراتو مديريت .

۱ - په‌جلال کوټ کښې دپټرولو ددخيری دتعمير کار په سرعت سره مخکښې ځی ، د غه ذخيره ددري لسکو گيلنو پټرواو دپاره جوړيږی .

۲ - دتورخم دتانك تعميرپه عصری توګه جوړ شوی .

۳ - (۱۲٦۸۱۵۰) ليلو شکر وارد شوی او(۹۰۰ر ۱۱۲۲۲٤۷) کيلو ا ستهلا شوی دی. دشکرو دپلورلو پنځه‌نوی مغازی په‌جلال کوټ اودننګرهار په‌نورو ځايونو کښې پرانيستل شوی‌دی .

٤ - (۲۰۰ر۶۳۷٦۲۳۲) ليتره پټرول وارد شوی ، کابل او سروبی ته (۸۰۰ر۱۸۲٦۵۸۲) ليتره ليږل شوی ، په‌جلال کوټ اوتورخم کښې (۳۲٦ر۲۲۰۰۷۵۷) ليتره خرڅ شوی دی . او)۹٤۹۲،۰٤،۰۰)ليتره.ډيزلواردشوی‌او مرکزته ۵۹۷۳٤،٤۰۰ ليتره‌ليکل‌شوی‌اوپه‌جلال کوټ کښې۲۷۹۰۱۰ ليتره‌خرڅ‌شوی دی.

دمرافعی محکمه :

پدغه محکمه کښې (۲۲۸) حقوقی اوجزائی فقري‌فيصله‌شوی ، (۱۲۵٤) قطعی وثيقی ليکل شوی‌او (۳۱٦۹٤۱) افغانی عايدات شوی دی .

دتجارت‌اطاق :

۱ ـ دننګرهار دتجارت اطاق له‌خوا د کامديش په‌برګ متال‌اوبريکوټ کښې وه مغازی پرانيستل‌شوی چه‌دجلال آبادنه تو کران اونور ضروری شيان يوسی او د هغه ځای د محلی تجارت دتقويی دپاره دهغه ځای پيداوار په نغدو پيسو او داجنا سو په تباد له و اخلی د تجارتی جوازنامو عايدات په کال کښې(۳۱۳۰۰۰)افغانيوته‌ورسيدل .

مکافاتونه .

۱ـ غلام فاروق عثمان نائب الحکومه ته‌رښتين مطلا مدال .

۲ ـ ښاغلی سلطان عزيز دشينوارو لوی حاکم‌ته درښتين نسکلی مدال .

۳ ـ ښاغلی عبدالغفار توخی دلغمان لوی حاکم ته رښتین نـکلی مدال .
٤ ـ ښاغلی عبدالهادی دولایت دتفتیش مدیرته درښتین نـکلی مدال ،
٥ ـ ښاغلی محمدحکیم دولایت اداری مدیرته رښتین نـکلی مدال .
٦ ـ ډگروال محمدظریف دژاندارمی قوماندان ته درښتین اوورتیا نښان .
۷ ـ ډگرمن وریښمین دډکی سرحدداره درښتین او ورتیا نښان .
۸ ـ ښاغلی عبدالغفار سایی دکرهنی دلوی مدیریت کـفیل ته دکرهنی دوزارت له خوا دریمه درجه تقدیر نامه .
۹ ـ ښاغلی عبدالباقی دلغمان دقرغیو حاکم ته دبامیانو بهحکومت کښی دداخلهٔ وزارت لهخودادریمهدرجه تقدیر نامه .
۱۰ ـ ښاغلی عنایتالله دشاهی کوټ حاکم پنځمی رتبی ته ترفیع ګړیده .

ACKU

دمزار شریف ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج س ، ع شباغلی غلام رسول « پر ماچ،
مستوفی	ع ،ص ـ « عبدا لحکیم « و ها ب»
دمرافعی قاضی	بو تن
دامنیې قوماندان	« «
دژاندارم «	« «
دمکلفیت مدیر	« «
دمطبوعاتو لوی«	« «
دپوهنی « «	« «
دروغتیا « «	« «
دفوائدعامی« «	« «
دابتدائی قاضی	« «
د کرهنی لوی مدیر	« «
داحصائیې مدیر	« «
د گمرك لوی مدیر	« «
دمخابراتو مدیر	« «
اداری مدیر	« «
د کانو «	« «
د پلټنی آمر	« «
مدعی العموم	« «

ACKU

دمزار شریف چاری

دمزار شریف په‌مرکز کښی د لیلیه ښوونځی پرانستل داطرافی زده کووونکو دز ده کړی ددوام لپاره ښه مرسته کړیده ، په‌مزار شریف کښی څلور ابتدائی ښوونځی اوشورلس کلیوالی ښوونځی ، دنارینه اوښځو دری دلویانو کورسونه ، پدو اساسی ښوونځیو کښی دوې حرفی یوه دغالیې اودلو حرفه اوبله‌دتر کانۍ حرفه پرانیستله شوی ده.

په‌مزار شریف کښی پوهنې‌ته دخلکو زیاتی پاملرنی‌د بسپنی په‌ور کو لو اود ښو و نځیو دودانیو په‌جوړولوسره‌داخبره‌ثابتوی چه‌ددغه ولایت دپوهنی‌چاری‌دانکشاف په‌لو ری روان‌دی.

دسلطانه رضیه دارالمعلمات دمعلماتو په‌روزلو اوتهیه کښی دقدرو خدمت کړی او او س دانکشاف په‌غرض دلیسی پروګرام پدغه ښوونځی کښی تدریس کیږی .

دمزارشریف‌دسلطانه رضیه‌په‌لیسه کښی‌دجوایزووبشاوله‌مراسموڅخه

په‌دغه‌ولایت کښی‌دهلکانو یوه لیسه اویوه لیسه د نجونو ، دهلکا نو ٢٦ بابه ا بتدا ئی ښوونځی، ٢ بابه دنجونو اساسی ښوونځی،څلور بابه د نجو نو کلیو الی ښو و نځی ، د هلکا نو ٤٥ بابه کلیو الی ښو و نځی ا و یو ه لیلیه شته چه (١٤٥٣٦) تنه‌زده کووونکی‌لری . دغه ر نګه داسدیې مدرسه دپوهنی په‌انکشاف کښی هم برخه لری ، پدغه و لایت کښی د پنځو (٥٥) کورسونه جاری د ی .

دفوائد عامی مدیر یت :

تیر کال دفوائد عامی مدیریت دودانیو په‌برخه کښی دښځو دروغتون ، د مطبو عا تودمد یر د ا ستو ګنی د ځای ، د فوائد عامی دمدیریت ، دمستوفی داستو ګنځی ، د کا نو د مد یر یت

دهو ټل دودا نولو په چارو کښې هڅه کړی او ځینې دولتی و د انۍ ئی ترمیم کړ ی دی چه د ټولو ودانیو په معمارۍ، ترکانۍ، رنګمالۍ او ترمیم باندې (۱٦۳۷۷۹۸) افغا نۍ لګیدلی دی. پدغو ودانیو کښې په لاندې ډول مصالح مصرف شو یده:

د مزار شریف دهواپیژندلو دستګاه

ډبری	۲٤۸٦ متره
اهاك	٤٥۳ خرواره
ریګ	۱٦٥۷ مکعب متره
سمنټ	۱٥٦٦٦ سیره
ګچ	٤٦٥۰ سیره
اومی خښتی	۸۰۰۰۰ دانی
پخی	٦٤۸۳۳۲ »
ګول وسپنه اوچپات	٤۷۰۰ سیره
دستك لرګی	٤٦٥۰ متره
چهارتراش لرګی	۲۰۰۰ دانی
د جالۍ سیم	۸٦۰ مربع متره
تعمیراتی رنګ	۸۲۰۰ خورده
ایندارى	۱٥۰ تختي
سیمی میخونه	۲۱٥ سیره

دپکتیاولایت

تشکیل :

نائب الحکومه او عسکری قوما ندان	ع ، ش ، س، ع،ښاغلی فیض محمد	
مستوفي	ع ، ص،ښاغلی محمدیوسف وحدت (د ګډیل په حیث)	
د پوهنی لوی مدیر	یو تن	
د مطبوعاتو لوی مدیر	« «	
دمرافعی قاضی	« «	
دابتدائی «	« «	
د فوائد عامی لوی مدیر	« «	
د روغتیا « «	« «	
د ګمرهلی « «	« «	
د احصائیی مدیر	« «	
د امنیی قوماندان	« «	
اداری مدیر	« «	
د مخابراتومدیر	« «	
مدعی العموم	« «	
د پلټنی آمر	« «	

ACKU

دپکتیاچاری

عرفانی چاری :

په منګلو کښی دوه اساسی ښوونځی ، د خوست په لوی حکومت کښی دوه اساسی ابتدائی او دری کلیوالی ښوونځی ، په ګردیز کښی یوه لیلیه او په خوست کښی داودلو یوه حرفه پرانیستل شوی دی .

د مخابراتو انکشاف :

د ځانګیومیدان په لوی حکومت او د منګلو د جانی خیلو په حکومت کښی دوه پوسته خانی پرانستل شوی دی.

د خوست له لوی حکومت څخه د سید کرم تر حکومت پوری د (۱۲۵) کیلو مترو اوزدوالی په مسافه د تیلفون لین غځول شوی دی .

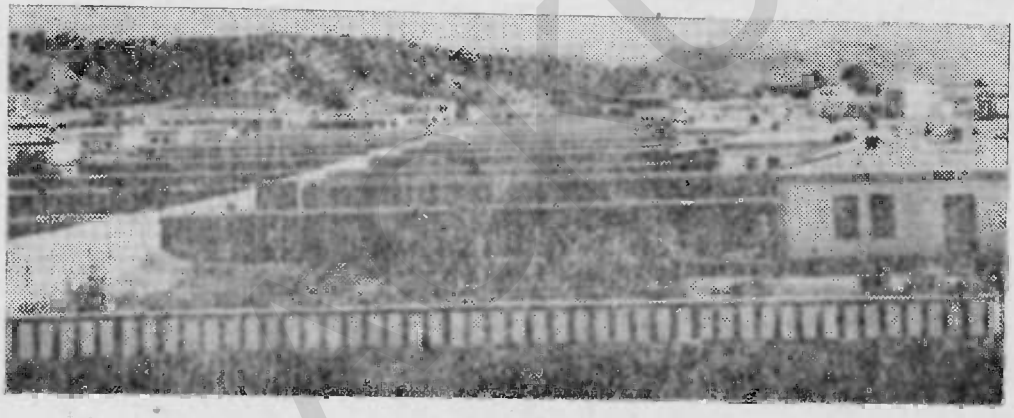

د خوست د ښار یوه منظره

د خوست د تیلفون عمومی لین د مخابراتو د مدیریت له خوا ترمیم شوی دی .

د خوست او ځانګیو میدان تر منځ د تیلفون لین د مخابراتو د عملی له خوا ترمیم شوی او ځینی سټنی ئی نوی شوی دی ، د غه رنګه د یعقوبی لین څخه تر زمبره پوری ترمیم شو.

د ګردیز له مرکز څخه د لوګر تر لوی حکومت پوری د کابل د تیلفون عمومی لین ترمیم شوی دی.

د ځانګیومیدان له مرکز څخه د شهیدانو تر بنډر پوری (۳٦) کیلو متره د تیلفون نوی لین وغځول شو .

د ارگون او دځدرانو داپسری تر منځ (٦٠) کیلو متره د ټیلفون لین تر میم شو .
د خوست څخه د گردیز ترعلاقداری پوری د (۳۰) کیلومترو په اندازه یونوی د ټیلفون لین غځول کیږی دتلگراف ددستگاه دنصبولودپاره په گردیز کښی یوه ودانی جوړه شو یده .
د پکتیا د ولایت د هغو پوسته خانو د ودانیو لپاره هڅه شوی ده چه مخکښی پر انستل شوی دی .

د کرهڼی چاری

دپکتیادولایت دسړك جوړولو دفعالیتو څخه

د خوست په تجربه ځی کښی (۱۲) جریبه شاړه مځکه آباده شوی او د کرهڼی فارم ځنی جوړ شوی دی ددغه فارم د اوبو ویاله ددو و مترو په سور اودرو مترو اوزدو الی بشپړه شوی ده او د نوی ویالی په دواړو خواؤ د جوزو، نیله چنار، تور مرچو، توتو، روسی ولی گلداری اکاسی، جاپانی نم او کورنوس دوه زره نهالگی ایښو ول شوی دی .

دغه رنگه (۳) سیره د ناجو تخم ، (٥) سیره سروه ، یو سیر او (۸) پاوه نارنج ، (٤) پاوه

اکاسی، (٤) پاوه شنګ ، یو پاو وله ، (٤) پاوه جاپانی نم ، د زرد آلو منډ کی ، (۲۰) سیره د شفتالو منډ کی ، (۱۰) سیره د بادام منډ کی او (۱۰) زره د جوزو نهالګی کرل شوی دی.

دخوست له تجربه ځی څخه ۷۶۳۵ نهالګی عسکری موسسو، ۲۳۶۸ نهالګی ملکی مؤسسو او ۹۸۵٤ نهالګی خلکو ته وړیا ویشل شوی دی

دمڼی(۲۰۰۰)نهالګی ، د ګلاب(۱۲۰۰۰) قلمه د پنجه چنار (٦۳۰۰۰) قلمه ، د چنار(۳۰۰۰) قلمه دانګوری تاك (۲۰۰۰) قلمه ، د ګنټوری(۱۰۰۰۰) قلمه، دنکتر یم (۱۲۰۰۰) قلمه دطاوس (۳۰۰)قلمه،دمڼی(۱۰۰۰)نهالګی او دآلوبالو ٤۰۰۰ نهالګی د کرمڼی په فارم کښی ایښوول شویدی.

د میلمه ګوټ بڼ : پدغه بڼ کښی د کرمڼی دمدیریت له خوا د لکاتو تخم کرل شوی او وروزل شو ، دغی فوریی څخه دلکاتو (۱۹۱۷) نهالګی دسړ کونو اوواتو پرشاو خوا کرل شوی دی او هم د بادامو (۳۰۱) نهالګی ، د زرد آلو (۱۰۰) نهالګی اومیوه لرونکی بی میوی او زینتی (۵۰۰) نهالګی ددغو سړ کونو پر شاوخوا کرل شوی دی .

د عمومی بڼ له فوریی څخه ملکی او عسکری موسسوته د ناجو(۳۰۰)نهالګی،دمڼو(۲۲٦) نهالګی،دلکاتو(۱۰۰) نهالګی،د ګل بید(٤۰۰)نهالګی اودپشه خانی(۱۰۰)نهالګی وېشل شوی دی .

د علیشیر له بڼ څخه ۱٤٤۸میوه لرونکی اوبی میوی نهالګی ویشل شوی اوبدغه بڼ کښی د پنجه چنار (۱۲) زره قلمه ایښوول شوی دی ، دغه رنګه دوه سیره د ناجو تخم ، (۵) سیره د زرد آلو منډ کی، (۳) سیره شفتالو ، (۸) پاوه د بادام منډ کی ، او (۸) پاو د زیتون دانی کرل شوی دی .

د توپچی په بڼ او د خوست د ابتدائی ښوونځی په بڼ کښی د فارم د فوریی څخه (۲٤٤۸) د ناجو نهالګی، (۸۳۲) د لکاتو نهالګی ، (٤۰۰) د ګل بید نهالګی ، ۱۳۰ دجوزو نهالګی،(۸۲۰)دزرد آلو نهالګی ، (۱۰۰)دشفتالو نهالګی او(۲۰۰)دمڼو نهالګی ایښودل شوی دی.

د خواجه متون بابا پر غونډی د پیوند د متخصص سلیمان ثریا او دباغوانی د کورس د زده کوونکو له خوا (۱۵۰۰) د زیتون ونی پیوند شوی دی .

د خوست دلوی حکومت په نوی بنار کښی یوه ګلخانه جوړه شوی ده .

د تنې په حکومت اود منګلو دجانی خیل په حکومت کښی دزنبورداری دوه مرکز ونه پرانستل شوی او هیله ده چه دبکتیا په ولایت کښی د زنبورداری آینده ګټوره نتیجه ورکړی.

د نباتی آفتونو پر ضد مجادله شوی ، په دولتی او رعیتی باغونو کښی دواشیندل شوی او څارنه ئی شوی ده (۱۳٤٦۵) څارویوته د بیلوبیلو ناروغیو واکسین ناسیون پیچکاری شوه .

د توسعی او کرلو په غرض ډګنیو کرل په خوست کښی رواج شول.

د قندهار ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج،ع،ش تورن جنرال خان محمد (دو کیل په حیث)
مستوفی	ع ،ص ښاغلی غلام دستگیر
دمرافعی قاضی	یو تن
دابتدائی قاضی	» »
دامنیی قوماندان	» »
دژاندارم قوماندان	» »
دپوهنی لوی مدیر	» »
دمطبوعاتولوی »	» »
دمخابراتو » »	» »
دروغتیا » »	» »
دفوایدعامی» »	» »
د کرهنی » »	» »
دقبائلو » »	» »
دپلتنی » »	» »
داستخباراتو مامور	» »
اداری مدیر	» »
دافغانستان بانك مدیر	» »
دمکلفیت مدیر	» »
دتجارت داطاقورئیس	» »
دفیصله منازعاتو رئیس	» »
د گمرك رئیس	» »
مدعی العموم	» »

ACKU

د کندهار په ولایت کښې

د کرهنې چارې : په دغو لاندې ځایو کښې بیل بیل نهالګې ایښودل شوې اوهم د بیلو بیلو سیمو د سمسورولو دپاره د مصنوعي ځنګلونو په منځ ته راوستلو کښې اقدام شوی دی :

د صوفي په دښت کښې	نهالګې د باباصاحب په تو ل کښې
دناجو ۲۹۵۰ نهالګې	دناجو ۱۷۱۷۸ نها لګې
دارغوان ۲۸۰ «	دارغوان ۳٤ «
دمورپان ۲۰ «	دزرد آلو ۸۸ «
دپستې ۱۲۰ «	دمورپان ۸۰ «

د پنجوائی په دوې لاری کښې دناجو (٦۲۵۲) نهالګې د سرو (۵۰۰) د پستې (۱۰۰ نهالګې)

د پنجه چنار (۲۲۰۰) نهالګې او دارغوان (۹۰) نهالګې ایښودل شوی دی د غه رنګه د کال په لومړۍ سر کښې د نهالګیو ایښوولو نه وروسته (۳۰٤۰۳) نهالګې نورهم ایښودل شوی دی .

د کوهکران د بن اوارېده او ګل کاری خلاصه شوی ، په (۱۵) جریبو مځکه کښې (۲۰٦۰) نهالګې ، او د ۵٦۸۸ له پوله څخه لس سیره غنم د تجربې په ډول او (۷) جریبه شپیشتی کرل شوی دی ، د فارم د ترتیبولو دپاره د (۲۲۵) جریبو مځکو څخه په یوه برخه کښې نهالګې ایښول شوی دی ، د غه رنګه په کوهکران کښې د کرهنې دپاره نوره مځکه هم چمتو شوې ، بیل بیل حبوبات او نهالګې په تجربوی ډول کښې ښول شوه .

د پسونو داو دسید لو دودانې چارې په سلو کښې (۹۰) خلاصې شوی ، د ډنډ په بن کښې هم مځکه اصلاح او اواره شوې ، زېنتی ونې او نهالګې پکښې ایښوول شوی دی .

په لسو جریبو مځکه کښې غنم او شپیشتی کرل شوی او د مځنو (۳۰۰۰) نهالګې ایښوول شوی دی د کوهکران زړه ودانې په سلو کښې (۹۰) ترمیم شوه ، د ډنډ حوض او د بن د یوال ئې ترمیم او پدغو ترمیماتو او ودانیو په لاندې ډول پیسې لګید لی دی :

د پسونو په ودانې	۹۳ / ۱ ٤۹٤۳۷ افغانۍ
د پسونو په زړې ودانې	۱۰/ ۲۷۹٤۹۱ «
د پسونو په خامکاره ودانې	۷٦۱۵ «
د ډنډ د بن د حوض په ودانې	۹۹۰۰۰ «
د ډنډ د ګلخانې په ودانې	۱٤۱۸۰ «
د باغدارۍ په چارو	۳۵۰۰۰ «
د ځنګلونو د پراختیا لپاره	۲۰۰۰۰ «

وترنری : دپسونو دروزلو اودهغه دنسل داصلاح کولو په باب کوښښ شوی ، د تجربې په توګه ئی وړی مرکز ته لېږل شوی‌دی. کوم پسونه چه‌له فنی حیثه ښائی درمو څخه‌بیل شوی وای هغه لیلام شول پسونو ته دناروغیو پرضد واکسیناسیون‌پیچکاری شو، دیوه هئیت له‌خوا ددغه ولایت‌په بیلو بیلوسیمو کښی‌دپسونودناروغیوپرضدمجادله‌وشوه،دپسونودژمی ازو غه په ښه ډول برابره کړه شوه. دلابراتوار تجربه ، به‌ژرپای ته ورسېږی،پوښه وړی هم خړ څی شو ی اودپسونو دروزلو نوری فنی چاری‌اودوترنری‌موضوع په زړه پوری ډول جریان در لو د .

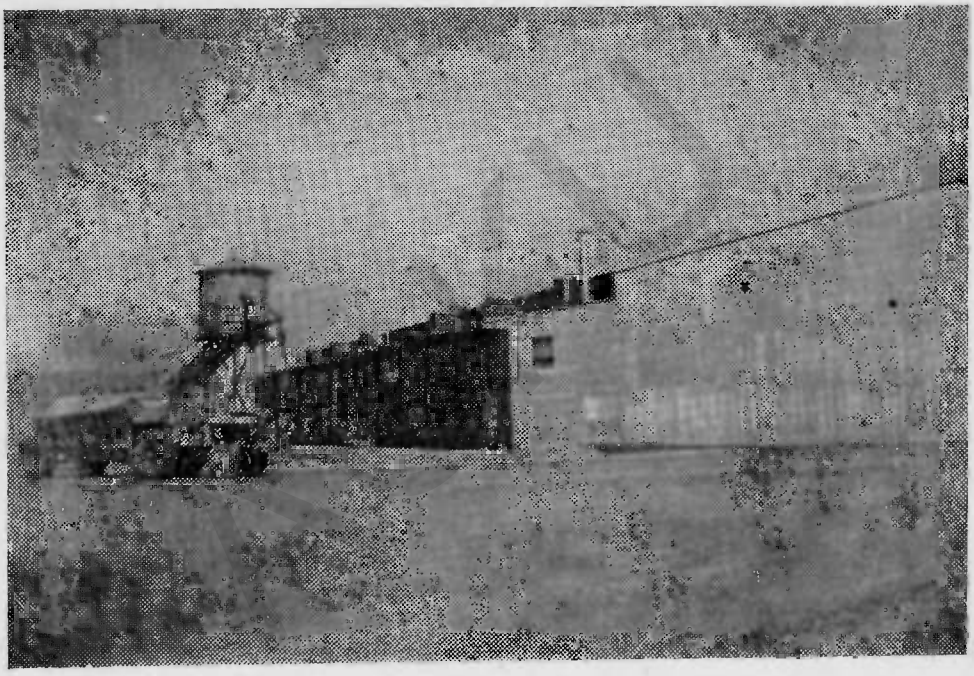

د کندهاردبین المللی‌نو ی هوائی ډګر دودانیویوه‌برخه

مخابراتی چاری:

دقندهار څخه تر خاك چوپان‌پوری (۶۳)میله دچینل سیستم دتیلفون‌لین غزول شو ی د ی اومخابره‌په‌دوولینو کښی جاری ده .

د کندهار څخه ترسپین بولدك پوری ۶۶ میله د لین غځولو کار بشپړ شوی‌اودتیلفون مخابره په‌دوو لینو کښی شروع شوی ده.

د کندهار څخه ترقلات پورې ۹۰ میله دچینل سیستم دلین غځولو کار تمام شوی اوپه دو و لینو کښې مخابره جاری ده.

پوسته خانې:

په ډنډ ،دهله او ښوراوک کښې نوی پوسته خانې پرانستلی شوی دتیلفو نونو د ستګاه وی جوړی شوی ، اود کندهار داتومات تیلفون دپاره سامان رارسیدلی دی او دنصب کار به یې ژر شروع شی، دچینل سیستم دنوی پخې وادنې کار پهشااشرف واټ کښې په پیړه،جاری دی یو پوړئ سرته رسیدلی اودوهم پوړئ هم بشپړیدو ته نژدی دی.

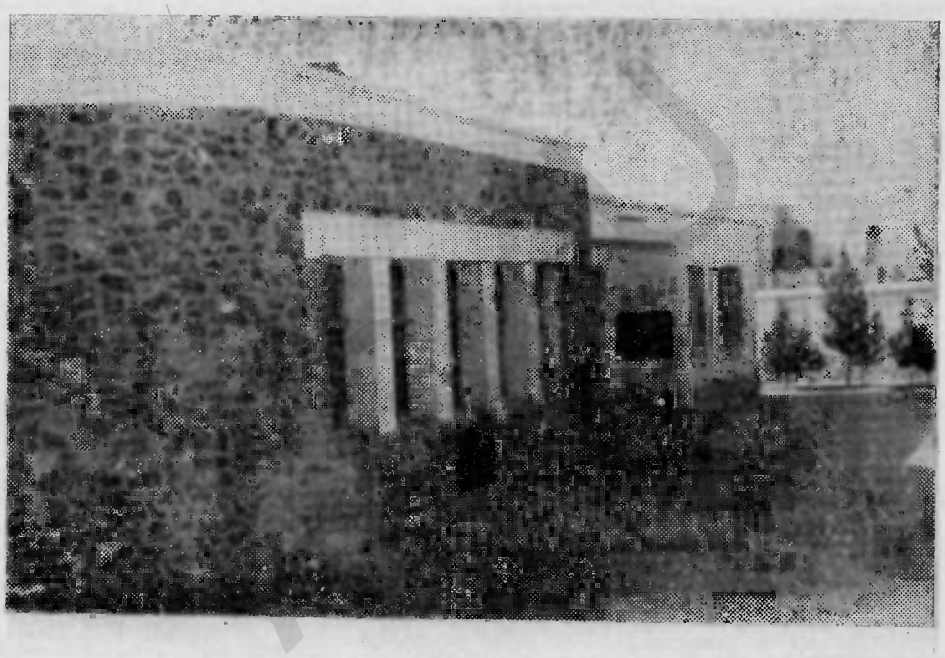

د کندهار د زرغونې انادمنځنۍ ښوونځی د ودانۍ یوه برخه

مطبوعاتی چاری:

سیاسی نظریات ،اقتصادی نظریات ، دپښتنی تاریخ مفردات دپښتوژبې دعلمی کیدو او دا ډهانو دروښانولو دپاره خپاره کړیدی.

د کندهار مجله:

په دغه کال کښې په کندهار کښې یوه مجله د کندهار په نامه په(۳۰) مخونو کښې هره میاشت راوزی.

کتابځی:

د کندهار د کتابځی دپاره دمطبوعاتو ریاست دداخلی نشراتو په‌واسطه یوشمیرزیات دا خلی او خارجی اثار او زیاتی مجلی اواخبارونه د کتابځی دتقویی لپاره د مرستی په ډول استولی‌د ی

دپوهنی چاری:

هغه‌ښوونځی‌چه‌نوی تاسیس شوی دی:

(۱) دقلا ت په لوی حکومت کښی د شاجوی ابتدائی‌ښوونځی.

(۲)دمیوند په‌محلی حکومت کښی دغازی ایوب خا ن ابتدائی ښوو نځی.

(۳) دډ ندپه محلی حکو مت کښی د پـنجده ابتدائی‌ښو ونځی.

(٤)په مر کز کښی د نجو نو ابتدائی ښونځی‌چه د ز ینب په نا مه یا دیږی

د کندهاردلویانود کو رس‌ځینی‌شا گردانی اوپیغله‌رشادددغه کورس‌ښوو نکی

داویانو کورسو نه :

۱- دبریښنا دشر کت دلویانو کورس

۲ - دښاروالي دلویانو کورس .

۳ - دتیمورشاهی دمکتب دلویانو کو ر س

٤ - داحمدشاهی دمکتب د لویانو کو ر س

دزرغونی اناپه ښوونځی کښی دلویا نوښځو دری کورسونه اودزینب پهښوونځی کښی دوه کورسونه،دزرغونی اناپهمنځنی ښوونځی کښیدمعلماتو کورس پرانستل شویدی .

۱ـدفاضل کندهاری پهښوونځی کښیدسنګتراشیحرفه

۲ - پهاحمد شاهی ښوونځی کښی دخیاطیۍ(ګنډلو) حرفه ،

۳ـدتیمورشاهی پهښوونځی کښی دنجاریۍ حرفه ،

٤ - د مشرقی پهښوونځی کښی دخیاطیۍ حرفه ،

۵ـددهخوجی پهښوونځی کښی دنجاریۍ حرفه .

د کندهارد زرغونی انادمنځنی ښوونځی د معلماتو د کورس شاګردانی اود دغه ښوونځی مرستیال

پرانستل شوی دی .

مدال او ترفیع :

ښاغلی غلام محمد داحمدشاهی مکتبسر ښوونکیتهدپوهنی مدال ورکړ شو یدی .

ښاغلی جان محمد دزرغونی دښوونځی مرستیال په(٤)رتبهترفیع کړیده .

دقطنن ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه		و ،ج	نباغلی محمدجمعه صدیقی
مستوفی		ع ،ص	« محمدابراهیم
دمرافعی قاضی		یو تن	
دابتدائیی قاضی		« «	
دامنیی قو ماندان		« «	
دمطبو عاتو لوی	مدیر	« «	
دمخا براتو «	«	« «	
دپو هنی «	«	« «	
دفوائد عامی «	«	« «	
د کرهنی «	«	« «	
د صحیی «	«	« «	
د مکلفیت	«	« «	
اداری مدیر	«	« «	
د پلتنی	«	« «	
داحصائیی	«	« «	
دنباتاتودساتنی	«	« «	
دځنگلو نو	«	« «	
داو بوور کولو	«	« «	
دوترنری	«	« «	
دقند وزدفارم	«	« «	
د گمرك	«	« «	
دتلگرافخانی	«	« «	
داملاکو دتصفیی رئیس		« «	

ACKU

دقطغن دولایت چاری

دستاری ودانۍ دلویو میلمنو د هر کلی دپاره بشپړه شوی په عصری سامان اولو ازمو سره مجهزه ده.

لمړی ځل دبغلان په نوی ښار کښی درفیق موسسی په مرسته دصنعتی بغلان د بریښنافابریکی ته لس کیلو متره لین غزول شوی ټول واټونه، کورونه او بازارونه پری روښانه شویدی.

یوه پخه ودانۍ دبریښنادپاره بشپړه شویده.

دښاروالی دپاره اوس دکانونه ودان شوی دغه رنګه یوشمیر، اپارتمانونه اوودانۍ شروع اوپوښښ ته رسیدلی دی.

یولوی سړك چه اوږوالی ئی دوه زره متره دی په ښار کښی دننه په اساسی توګه پوخ اوچاری ئی سرته رسیدلی دی.

دښار لوی سړك شپاړس پلونه بشپړ شوی دی.

دښاروالی دیوشمیر دو کانو دودانۍ په چاروپیل شوی دی.

په شپږ جریبه اوڅلور بسوی ځمکه کښی دبغلان دنوی ښار دمسجد جامع دودانۍ کارشروع شوی دهغه ځای دخلکو په مرسته اودار لحکومه ګی او ښاروالی په پاملرنه به دهغه چاری د۳۹ کال په پای کښی بشپړی او سرته ورسیږی.

دلویو واټو په چوکونو دمرمرو له ډبرو څخه ترافیکی دریدځی جوړ شوی اوترافیکی نښی ور کښی نصب شویدی.

دښار فرعی سړکونه په دواړو اړ خوئی ویالی دڅلورو کیلو مترو په اوږدوالی پاخه شوی اوپلچکان ئی جوړ شوی دی.

دښار په دواټو کښی (۲۳۵۱۰) نوی نهالګی لکه کتل پای، انګد لاس، روسی ولی، بیکین پنجه چنار، ناجو اومورپان ایښو دل شوی دی.

دښاردلویو واټو په مینځ کښی په ګلدانیو کښی دتوسعی فارم دپاره نهالګی ایښودل شوی اودغه نهالګی نورو ځایوته ویشل شویدی.

د۳۸ کال په پای کښی دبغلان لوی بڼ جوړ شوی ډیر نهالګی ایښودل شوی او کوچنی سړکونه پکښی وکښل شوه.

عرفانی چاری :

دهلکانو دوه بابه ابتدائی ښوونځی اویودنجونو اساسی‌ښوونځی، پنځه بابه دنجونو کلیوالی ښوونځی اودهلکانو دوه کلیوالی‌ښوونځی پرانستل شوی دی

مطبوعاتی چاری :

دمطبوعاتو اودولتی مطبعی څانګی له‌صنعتی‌بغلان‌څخه نوی‌ودانی‌ته‌ولاړی،داتحاد په ورځپانه کښی د صحا فت ، طبا عت او مضا مینو له حیثه تحول منځ ته‌راغی په‌سلو کښی شپیته ګډ ون اکوونکی زیات شوی دی ، دادبی کاروان‌او ګـلبیزپه نامه‌دوه کتابونه خپاره شوی دی.

په‌مطبعه کښی یو نوی‌ماشین ودرول شو، په ۱۳۳۸ کال کښی‌دمطبوعاتو کتابخی‌او قرائت‌خانه پرانستله شو ه .

مخابراتی چاری:

په‌ارچی ،ینګی‌قلعه اوخنجان کښی(۳) دمخابراتو څانګی پرانستل شوی‌دی.

دخواجه غارله علاقداری څخه دارچی ترحکومت پوری‌د۳۸ کیلومترو په‌مساحه‌دتیلفون لین غځول‌شوی چه ۳۸۰ ستنی‌او (۱۹) زره‌متر سیم‌پکښی لګیدلی دی.

دولایت دمرکز ددایرو دتیلفون دلین ستنی دوسپنی په ستنویا دلر ګیوپه خارجی ستنو سره نوی کړه‌شوه ،دخان آباد ، قندوزاوپلخمری دښارودننه دتیلفون ستنی بیخی دوسپنی په‌ستنو سره تبدیل‌شول.

په صنعتی‌بغلان ،نوی‌بغلان، داندراب‌او ارچی په حکومتونو کښی‌دتیلفون نوی‌سویچبورډونه نصب‌اوپکار واچول‌شوه په‌قزل‌قلعه کښی‌دراډیو تیلفون اوتلګراف یوه د ستګاه پکار و اچول شوه

دچینل‌سیستم دتیلفون‌لین د۳۹ کال په غبرګولی کښی دپلخمری څخه‌دبغلان او مزارشریف خواته‌شروع اود٤۳ کیلومترو په‌مسافه لین‌وغځول شو.

دروغتیاچاری :

دداخله‌ناروغیوتداوی‌اومعاینه‌په ورځنی‌پولیکلینیک کښی	۱۰٦۷۱	تنه
دجراحی‌پولیکلینیک‌تداوی‌اومعاینه	٦۵۸۰	«
د وړو کود « « «	۳۰۰۰	«
جراحی بستری شوی ناروغان	۱۵٤	«
دداخله ناروغیو بستری شوی ناروغان	۲۵۹	«

پانسمان شوی	٤٤۰	»
دجراحۍ عملیات	۷۰	»
دوړو کو ابله کوبی	۲٤٥۰٥	»
دتیفو واکسیناسیون	٤۰٤	»

په نوی بغلان کښی دولتی ودانۍ:

ددارالحکومګۍ لویه ودانۍ په ۳۸ کال کښی شروع د ۳۹ کال دچنګاښ په میاشت کښی ئی دواړه پوړه سرته ورسیدې.

دلیسی دلیلی دودانۍ ډیری خونی وپوښل شوی.

دمرافعی دمحکمی لویه ودانۍ پوښښ ته ورسیده.

دفوائدعامی دودانۍ یو پوړ بشپړ شوی اودوهم پوړ به ئی هم ژر پای ته ورسیږی.

دمخابراتو دودانۍ ددوهم پوړ کارشروع شوی دی.

دفوائدعامی دور کشاپ دودانۍ چاری په سلو کښی (٦۰) خلاصی شوی دی.

کرهڼه: دبغلان دفارم دبڼ په ۹٥ جریبو کښی ۱۰۹۲٤ ا، دبی میووونو نهالګی ایښودل شوی دی او ٤۹۰۳٦ دمیوی لرونکو ونو نهالګی ایښودل شوی او ترروزنی لاندی دی.

د ۳۹ کال په پسرلی کښی دمیوه لرونکو او بی میووونو ۱٥٥٤۰ نهالګی دخرڅلاو اووړیا په ډول ویشل شوی چه له هغو څخه دروسۍ ولی پنځه زره نهالګی د کرهڼی وزارت ته لیږل شوی دی.

دفارم په باغ کښی دنویو خارجی پنبی تخم په (٦) جریبو کښی دتجزیی په ډول کرل شوی او ۲۰۹۱ کیلو ګرام محصول ځنی اخستل شوی دی.

په (۲) نیمو جریبو کښی دناجوڅلو رنیم سیره تخم کرل شوی او ترروزنی لاندی ونیول شو.

دبغلان دفارم په (٦) جریبو مځکه کښی دچغندرو تخم په تجربوی ډول و کرل شو.

» » (۱۰) » » » » دپنبی تخم » » » »

دفارم په بڼ کښی ٥۳٦۰ دمیوی لرونکی او بی میوی ونو نهالګی ایښوول شوی دی.

د ۲٦۰۸۷ غوایانو تداوی او واکسیناسیون

د ۸۹۷ آسانو » » » »

د ۷۲ خرو » » » »

د ۲۱۰ اوښانو تداوی او واکسیناسیون
د ۱۰۵۸٤٤ پسونو « « «
د ۱۸ پشیانو « « «
د ٤۳۱٦ چرګانو « « «

دشیدو اویوی دغوایو دنسل داصلاح لپاره دمصنوعی القاح څانګه د ۳۹ کال په ټول کښی په بغلان کښی دقولوعصری وسایلو سره پرانستل شوه .

ACKU

د بدخشان علی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع ، ع ،ص ښاغلی محمدین دلاور (د کفیل په حیث)
مستوفی	. . . . .
د مرافعی قاضی	یو تن
دژاندارم قوماندان	« «
دامنیی قوماندان	« «
دمطبوعاتو مدیر	« «
د پوهنی «	« «
دروغتیا «	« «
دمخابراتو «	« «
دمکلفیت «	« «
د ابتدائی قاضی	« «
د کرهنی مدیر	« «
دفوائد عامی «	« «
دپلټنی آمر	« «
اداری مامور	« «
مدعی العموم	« «
داحصائی مامور	« «
دافغانستان بانک مدیر	« «
داستخباراتو مامور	« «
دترانسپورټ آمر	« «
دانحصاراتو مامور	« «

ACKU

دبدخشان چاری

عرفانی چاری :

دبدخشان په‌مرکز کښی یولیلیه شبوونځی په‌همدغه‌ولایت کښی دوه‌اساسی‌شبوونځی دنجونو څلور کلیوالی‌شبوونځی‌اودهلکانودوه کلیوالی شبوونځی پرانستل‌شول .

دښواجرا آتو له کبله ځینی‌سرښوونکواوښوونکوته اعلی حکومت بخښنو نه او د تحسین لیکونه‌وزکړه .

کرهنه :

دفضل آباد په‌مرکزی باغ کښی دپیوندشویوجاپانی‌منو اودنورونهالګیو د قوریوپه ر و ز نه سربپره یوجریب‌خرابه‌مځکه اواره شوه .

د۵۹۷۱میوه‌لرونکو ، ٤٤٢زینتی ،او۱۰٦بی میووونونهالګی‌اینبوول‌شوی دی دفرخ ددښتی په‌باغ کښی (۷۰)جریبه مځکه اواره‌شوی اوواټونه شول .

۱۵۱۲٤میوه‌لرونکی ، ٦٦۷ زینتی او۳۱۱۹۳ بی میوې ونی‌چه مخکښی اینبودل شوی وی روزنه ګی وشوه .

ددی‌لپاره چه‌په‌فنی ډول‌دبدخشان‌په کلیو کښیٔ دوریښمو دچنجیوشق‌رواج شی‌دجرم، شغنان اودرواز،او کشم‌له‌محلی‌حکومتو څخه‌دشپږم ټولګی (۱۵)تنه‌فارغ التحصیلان په کا بل کښی د کرهنی‌دوزارت دوریښمو دچنجیو موسسی ته‌دزده کړی‌لپاره‌ولیږل‌شول .

ددغه‌اعلی‌حکومت‌په‌بیلو‌پیلوځایو کښی‌دځارویودنارو غی‌پرضدمجادله شوی‌او۱۰۱۷٦ غوائی او۸٦۱۱ پسونه واکسیناسیون شول .

دور یښمو دچنجیودرواجولودپاره دهغه تخم په‌لاندی ډول خلکوته وویشل‌شو :

د کشم خلکوته	٤۰۸	کځوړی
دجرم « «	۱٦۵	«
دبهارك « «	۱۸۲	«
دشغنان « «	۵۱	«

همدار از ددغه شق دترویج لپاره دجاپانی توتو دغه نهالګی خلکو ته ور کړ شوی دی :

٤٥٠٠ نهالګی دفیض آباد خلکو ته

۱۰۸۷٦ دوطنی توتو نهالګی د کشم خلکو ته

۱۰۰۰ نهالګی دجرم خلکو ته

۱۰۰۰ « دبهارك خلکو ته

دجرم دحکو مت دداغ په علاقداری اود شهر بزرګ په علاقداری کښی دمیوه لرونکو ۱٤٦٥۰ نهالګی او ۲٤۷٦٥ بې میوی نهالګی اینوول شوی دی .

د کرښک اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع ، ع ص بنا غلی روشندل وردګ (د کفیل په حیث)
مستوفی	ع ، ص بناغلی عبدالحق
دمرافعې قاضی	یوتن
دابتدائې «	« «
دامنیې قوماندان	« «
دمطبو عاتو مدیر	« «
دپوهنی «	« «
دمخابراتو «	« «
دروغتیا «	« «
دپوائدعامی «	« «
دمکلفیت «	« «
دترانسپورټ آمر	« «
دپلټنی «	« «
دافغانستان بانک مدیر	« «
دملاریا دمحاربې «	« «
داحصائیې «	« «
اداري «	« «
دګمرک «	« «
مدعی العموم	« «

ACKU

په گرشك كښې

اداری چار ی :

۱۳٦ جزائی فقری فیصله شوی .

۷٦ اداری فقری « «

۷ محا کماتی « « «

د(۵۰۰)عریضو وارسی شو ی ده .

دمجس صنایـع :

دحجاری اوغا ای اودلو دستگاه سبز کا ل نوی پرانستلی شو ی ده ، دمو بل جو پولو او رنگولو څانگی هم پرانستل شوی دی .

دفوائد عا می چاری :

د گرشك له مر کزشخه ترمو سـی قلع پوری نوی سړك جوړشـوی دی

د ز مـینـداور شخـه تر کجکی پوری نوی سړك جوړشو

د گـرشك شخه تر فراه پوری په عمـو می سړك باندی جغل واچول شو .

مخا براتی چـا ری : په ابنکر گـاه کښې نوی سویچبورډ نصب او پکار واچول شو .

د گرشك مسجد جامع دسید تاجدار په بن کښې

د رافعی محکمه :۵٦ جزائی فقری فیصله شوی

۳٦ حقوقی « « «

عمومی وثیقی ٦۹۰ قطعی دی

دبو هنی چاری : د گرشك په مر کز کښې دلوئی ادی په نامه دنجو نو اساسی ښو و نځی پرانستل شو

دزمینداورد کنجك اود گرمیسرد هزار جفت کلیوالی ښوونځی په‌دوواساسی ښوونځی تبدیل شول په‌بیلوبیلو محلی حکومتو کښې (۱۰) کیوالی ښوونځی ، د کرباس‌اودلواوشړۍ اودلو دوی حرفی پرانستل شوی .

دروغتیا چاری:	دروغتون مراجعین	۱٤۰٤۳ تنه
	په‌ساری ناروغیواخته	۲٤۳۲ «
	پانسمان شوی	۵۸۹ «
	بستری شوی	۳۲۵ «
	شیدی اوصابون	۲۳۸۰ تنو ته وېشل شوی دی
	د کوی پرضد پیچکاری	۸۱٤٦ تنو ته
	پیچکاری شوی	۷۲ تنه

دملاریامجادله : دغی‌څانگی دهلمندپه ټوله سیمه کښې (۲) لکه اود ېرش زره تنه‌تر کنترول لاندی‌نیولی اودسم شیندلوساحه(۷٤۹۹۹۸) مربع مترده‌چه(٤۰) زره پونډه ډی ډی ټی ،پکښې شیند ل شوی دی ، د غه رنگه دیوه لکو شل زر و نفو سو په ساحه کښې د سر و یلا نس (دملاریا دواقعاتو پلټنه اوتدا وی) پروگرام پرمخبیول شوی او (۲۲۰۰) تنه تداوی شوی دی ښاروالی :

دښار دټولو واټودیوا لونه‌چه مخکښې خامکاری وه دوه نیم مترلوړ اساسی جوړ شول .

تر بغرا لاندی (٤۰) جزیبه خرابه مخکه ودانه شوی ، په هغی کښې راز راز نها لگی او گلونه ایښوول شوی ، د سپو رټ له ډگرسره یوه عصری ودانۍ پکښې جوړه شوی ده .

دمیرداؤد په‌باغ کښې نها لگی‌ایښوول شوی‌اویوپوخ حوض پکښې‌جوړشو‌هم‌دپوهنی‌ننداری دپاره یوه ودانۍ پکښې جوړه شوه، چه (۷۰۰) تنه‌پکښې ځائیږی .

دسیدتا جدار باغ په اساسی ډول جوړ شوی دی .

په‌مر کزاوشاوخوا کښې (۲۰) میوه لرونکی اوبې میوی نهالگی ایښوول شوی دی .

نسبت نوروته یولکو شپیه زره افغانۍ دښار والی په عائداتو کښې ز یاتوالی شوی دی .

د غزني اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع ، ع ،ص ښاغلي سیدعباس (دنائب الحکومه په رتبه)	
مستوفی	ع ، ص ښاغلي محمد شریف	
دمرافعې قاضی	یوتن	
دبتدائی	«	«
دامنیې قوماندان	«	«
دژاندارم	«	«
دپوهنی مدیر	«	«
دمطبوعاتو	«	«
دمخابراتو	«	«
درو غتیا	«	«
دفوائد عامې	«	«
کرهنې	«	«
دګمرګ	«	«
اداری مامور	«	«
دا حصنا یې	«	«
د پلټنی آمر	«	«
دافغانستان مدیر	«	«
دګلتیت	«	«
دترانسپورت	«	«
مدعی العموم	«	«

ACKU

دغزنی چاری

دمرافعې محکمه:

۱۶۰ جزائی فقری او ۴۰ حقوقی فقری فیصله شوی دی .

په ابتدائیه محکمه کښی : د ۱۹۰ حقوقی او ۱۷۱ جزائی فقر وپه باب فیصله وشوه .

دپوهنی چاری : دسنائی منځنی ښوونځی په لیسه سره تبدیل شو، دمقر په حکومت کښی پنځه کلیوالی ښوونځی، د کټواز په حکومت کښی شپږ کلیوالی ښوونځی دقره باغ په حکومت کښی دوه کلیوالی ښوونځی دجغتو په حکومت کښی شپږ کلیوالی ښوونځی ، د مالستان په حکومت کښی دوه کلیوالی ښوونځی پرانستل شوی دی .دغه رنګه دلویانو (۷) کورسونه او دسلطان غیاث الدین په ښوونځی کښی دتر کانۍ حرفه او دعلی لالا په ښوونځی کښی دفرنیچر جوړولو حرفه دایره شوی ده .

(۷) کلیوالی ښوونځی په اساسی ښوونځیو سره تبدیل شوی ،دشپږو ښوونځیو ودانۍ دخلکو په مرسته جوړی شوی ، دپوهنی دمدیریت اود درو ښوونځیو ودانۍ دانکشافی پلان له بودجې څخه جوړی شوی دی .

دروغتیا چاری: ۱۵۶۷۹ ناروغان پولیکلینیکو ته راغلی دی ،

۵۸۹۰ ناروغان دجراحی سرویس څانګی ته راغلی دی ،

۴۷ تنه عملیات شوی دی ،

۱۵۲۰ تنه پانسمان شوی دی ،

۳۵ تنه جزئی عملیات شوی دی ،

۷۸۰۰ تنه پیچکاری شوی دی ،

۹۷۲ تنو د یونیسف دشیدو او کپسول څخه استفاده کړی ده .

تعمیرات: دا کسریز دستګاه افتتاح او الحاقیه ودانۍ، تحویل خانه او دجنریټر څونه ئې جوړه شوې ده.

ژر به دښځو روغتون اودغاښو جوړولو څانګه هم پرانستله شی.

مخابراتی چاری: دجاغوری اوشرن په حکومتو کښی دوې پوسته خائی پرانستل شوی دقلات ترلوی حکومت پوری دچینل سیستم لین وغځول شو.

دقره باغ څخه ترجاغوری پوری ۱۲ کیلومتره دټیلفون لین نوی کړه شو .

یو ۸۰ لینه سویچبورډ په غزنی او ۲۰ لینه په مقر کښی نصب شول. ۶۲۳۲۸/۸۶ افغانۍ د پوستی دټیلفون او تلګراف دمحصول عایدات دي .

ښاروالی : بیل بیل واردات ۱۰۵۸٤۷۵ افغانیو ته رسېږی ، دښاروالی په مربوطه سیمه کښی ۷۹۸۵ بیلی بیلی زینتی ونی ایښودل شوی دی، مربوطه سړ کونه په ریگو سره فرش شوی دخواجه بلغار د مزار عمرانی چاری سرته ورسیدی ، دموی مبارك د مسجد کړ کۍ اوو رونه کښېښول شوه دښاروالی دودانۍ دتر کاڼۍ چاری بشپړی شوې.

دمحبس صناعتی چاری: ۵۰۰۰ دود انیو بیلی بیلی ډ بری ، د کټارې ۱۸۲۰۰ د سمنټو خښتی او ۵۷۰۰ فرشی دسمنټو خښتی ئی جوړی کړی دی.

فوائدعامه :دغی څانگی داعلی حکومت مربوط دمستوفیت،محبس،فوائدعامی،ښوونځیو او نورو ودانیو په بشپړېدو کښی زیار ایستلی او پدغو ودانیو کښی لاندی مصالح لگیدلې ده:

ډبر کاری	٦٤٠ مترمکعب
پخی خښتی	۸۳۰ « «
استر کاری	۹۲۰ « مربع
کانکریټ	۱۰۰ « «

کرهنه: ۲۰ جریبه خرابه مځکه اصلاح او سړ کونه ئی جوړ شوه ،دفارم شا و خوا مځکه سمه او سړ کونه پکښی جوړ شول،۷ سیره او ۸ پاوه دزرد آلو مند کی، ۱۰ سیره دبادامو مند کی، ۲ سیره دشفتالو مند کی،دمنو او آلو بالو (۳۰۰) نهالگی،(۵۰۰۰) دتاك قلمان او ۲۲ زره بې میوی نهالگی کښېښول شول.(۳۲۰۰) دزینتی و نو نهالگی لکه ناجو،مورپان،اکاسی، گلاب،جرمنی یاسمن،روسۍ ولی او وطنی ایسکن ایښوول شوی دی.

مډالونه :

ښاغلی سیدعباس اعلی حاکم ته دپوهنی نښان ور کړ شو

ښاغلی محمداکبر دامنیې قوماندان ته رښتین نکلی مدال او دوړتیا نکلی مدال ور کړ شو.

«عبداستار دژاندارم قوماندان ته دوړتیا دبرونز مدال ور کړ شو .

«محمدجان د کټواز دامنیې قوماندان « ته « « « « « «

« سیدولی الحق « « « پخوانی ته « « « « « « «

« سید نادر دتلفی د ټولۍ تور ن ته دبر و نزوړ تیا مدال ، دو همه در جه حضر ی تقد یر نامه او تحسین نامه ور کړه شوه .

دپروان اعلی حکومت

تشکیل:

اعلی حاکم	ع، ع، ص، ښاغلی سید غلام رسول
مستوفی	. . .
د مرافعی قاضی	یو تن
دابتدائیی قاضی	« «
دامنیی قو ماندان	« «
دپوهنی مدیر	« «
دمطبوعاتو مدیر	« «
دمکلفیت مدیر	« «
دفوایدعامی مدیر	« «
دمخابراتو مدیر	« «
دصحیی مدیر	« «
دسړکودمراقبت مدیر	« «
د کرهنی مدیر	« «
دمحاسبی مدیر	« «
اداری مامور	« «
دافغانستان بانک مدیر	« «
د کرهنی اولاسی صنایعو	« «
دبانک دنمایندگی مدیر	« «
دغلی دتهیی آمر	« «
دترانسپورت آمر	« «
د کلیو دانکشاف دبلاک آمر	« «

ACKU

دپروان چاری

دپوهنی چاری :

(۹) بابه کلیوالی په اساسی ښوونځیو تبدیل شوی ،۹ بابه دهلکانو کلیوالی او ۱۳ بابه دنجونو کلیوالی ښوونځی پرانستل شوی دی ددهکدی لهخوا دهلکانو ۱٤ بابه کلیوالی او د نجونو ۳ بابه کلیوالی ښوونځی پرانستل شول،(٤) دنارینو او(۲)بابه دښځو دلویانو کورسونه تاسیس شول ،په۳۸-۳۹ تعلیمی کال کښی دلغمان دلیسی دفزیك، کیمیااو بیالوجی لابراتو ار په کارواچول شو .

ودانی: دچاریکارودمسجد جامع ودانی سرته ورسیده دغه ودانی پخه اواساسی جوړه شوی دیوالونه ئی پخته کاری شوی کټاری ئی دډبروخخه دی،۳٦ وړی گمبتی او٤ لویی گمبتی لری . ددارالحفاظ دپخی ودانی چاری به ژرختمی شی .

دمارکیټ ودانی چاری پای ته رسیدلی او استفاده ځنی کیږی.

دچاریکارو نوی مسجدجامع

دنجونو دښوونځی ودانی چه دوه پوړه پخه جوړ یږی یوپوړئی پوښښ ته ورسید .

دپوهنی دمدیر د استوګنځی ودانی بشپړه شوه.

دپوهنی دمدیریت ودانی پوښښ ته رسید لی ده .

د کلیو اوانکشاف دریاست دچرمګری ددستګاه ودانی هم پوښښ ته رسیدلی ده.

دګل غونډی دقهوه خانی تعمیراتی چاری بشپړی شوی اواستفاده ځنی کیږی .

دلامبودیو عصری حوض دجوړولوچاری جاری دی اوژر به سرته ورسیږی.

دپترولودتانک دودانی چاری جاری دی.

دشیخ علی،لولنج،پارسا ،غلام علی ،علی خانی اوقمچاق ښوونځیو دودانی چاری دخلکو په مرسته سرته ورسیدی اواستفاده ځنی کیږی .

دچرمګری دمسجد جامع دودانی چاری بشپړی شوی اواحاطه به ئی هم بشپړه شی.

په عمومی سړک کښی دقره باغ اوپل مټك تر منځ ٤دسیل مجراوی دډبرو او سمنټو څخه

جوړی او او استنا دی دیوالونه‌ئی هم‌پوخ کـاری‌شوی‌دی.

دعمومی سړك په‌برخه کښی : دفواید عامی دعملی له‌خوا ۵۰۷۳۰مترمـکعب‌خامکاری‌سړك ترمیم شـو .

د کار دقواؤ له‌خوا ۸۸۹۲۰ متر مربـع سړك پوخ‌اوقیرریزی‌شو.

دچاریـکار اوجبل السراج ترمنځ دقیر اچولو چاری‌دوام لری .

کرهنه :په‌بیلوبیلوحـکومتی‌باغونو کښی۵۰۰۰۰نهالـگی اودبیلو بیلوونو۲۰۰۰۰قلمه ایښودل شوی‌دی‌په‌لازموځایو کښی‌دناجو ،اکاسی،ارغوان اوتوتو (۱۰)سیره تخم و کر ل شو په غو ر بند کښی‌په ۳برخو کښی‌خرابه مخـکی ودانی ، میوه لرونکی‌اوبی میوی‌ونی پکښی کیښول شوی.

په۳۹ کال کښی خلـکو (۱۰۰۰۰۰) نهالـگی ایښی دی دارغوان اوزینتی‌بوټو (۵)زره نهالـگی اودوه نیم سیره تخم‌د کرهنی مدیریت‌دسالنـگ آمریت ته‌ور کړ، د عـمومی سړ کو نو پر دواړو خواو۲۵زره‌نهالـگی‌ایښوول‌شوی‌دی‌ددستك اوسردرختی لر گیودخرڅلاوعایدات۳۳۳۵۳٤افغانیو ته ورسید .

مخابراتی چاری:د کهمرد دروئی سنـگ څخه دسیغان تر علا قداری‌پوری‌د۲۳ کـیلو متروپه اندازه دتیلفون نوی لین وغځول‌شو د کهمرد دروئی سنـگ څخه د آجر تر دری پو ری د ۲۲ کیلو متروپه‌فاصله‌دتیلفون لین وغځول‌شو، دجبل‌السراج‌له‌حـکومت څخه‌دسالنـگ‌ترعلاقه‌داری‌پوری د۱۸ کیلومترو په‌مسافه نوی لین‌وغځول شـو.

۲۰ لینه دوی پائی‌سویچبورډونه په‌جبل السراج او شیرخان خیلو کښی نصب‌اوپکار واچول شوه یو نوی کیبلی سویچبور ډ په ژر نصب شی .

په‌سرخپار سا او پنجشیر کښی دوی‌نوی پوسته خانی پرانستل شوی.

متفرقه‌چاری: ۹۳٦ جزائی فقری ٤۹ محاکماتـی او ۲۸٦ اداری فقری فیصلـه شـو ی دی د۲۳٤۵عریضو وارسی وشوه،٤۹٤جزائی او۲۰ حقوقی فقری دمرافعی له‌خوا فیصله شو ی.

عایدا ت : نسبت تیر کا ل ته په مالیاتی عایداتو کښی٤۹ / ۹۱۳۹٦ افغانی‌زیاتوب‌شوی‌دی.

«	«	«	دوثایقو په	«	«	۵۳٦۹۲۹	«	«	«
«	«	«	په گمرکی	«	«	۲۱۳٦۷۰/۵۳	«	«	«
«	«	«	دترانسپورټ	«	«	۱۹۱۰۱۳/۷۳	«	«	«
«	«	«	د تذکری‌دنرخ	«	«	۱۹٦۸۵٦	«	«	«

نسبت تیر کال ته دصکو کو محصولاتو په عایداتو کې ٤۲٤۲۰٤ افغانۍ زیاتو ب شوی دی
« « « دحقو قو د تحصیل « « ٦ ۲۷۹۹ « « « «
« « « د ا نحصار ا تو « « ۸٤٤٦۷/٦۱۰ « « « «
« « « داملاکو دخرڅو لو « « ۲۹٦٥۱۹۰ « « « «
« « « دمتفرقه وار دا تو « « ٥۲۸۹٥۰ « « « «
« « «دباقیاتو او جرایمو دتحصیل« «۲٥۹۷٥۱/۳۳« « « « «
« « « دښاروالی « «۱۰۸۲۲۰/۹٦« « « « «

دروغتیاچاری : ۲۱۲۰۰ مراجعین معاینه شوی او دواور کړه شوه،٦۳ ٤ تنه بستری شو ل ، ۸۸٦۳ تنوډپو کو ته ستنی ووهلی شوی په ۳٥۲٤۳ کـو رو ۱۰٥۲۱۷ تنـو ۲۳۲ مسجدو ۱۲٤٤د کانواوحمامونو،۲٥سرایونو، ۹محبسو،٦۳هوټلونو کښی (دډی،ډیقی)پودروشیندل شول

دروغتون بولیکلینیك په عصری ډول جوړاو استفاده ځکی کیږی .

دا کسریز دستگاه په بشپړډول نصبه شوی اوتراستفادی لاند ی ده

ACKU

دمیمنی چاری

عر فانی چاری : دافغان کوتدنجو نو کلیوالی ښوونځی په ا بتد ا ئی ښو و نځی تبد یل شو ا ته با به د نجو نو کلیوالی ښوونځی اودوه دهلکانو کلیوالی ښوونځی پرانستل شو ی دی دمالداری انکشاف :

دبابه قشقار او قطور په غونډی کښی دناجو ، بادام ، ا کاسی او توت ٤٥٠٠ نهالګی اینبودل شو ی د ی ، دغه رنګه دپستی ، بادام ، بلو ط ، زرد آلو او د للمی شپېشتو (١٠) سیر ه تخم ا کرل شوی د ی .

دډی ډی قی پوډرو ٣٤ کیلواودځګردچنجیو ٧٤٨٥ دانی ګولی او ٣٦ کواتره ګمیتا کس ، ٦ قطی فت ارت دځار و یو دناروغیودمخنیوی لپاره مالدارانوته ویشل شوی دی .

په اندخوی کښی : د پسو نو په حفظ الصحه کښی هڅه شوی ده ، ٦ زره پسونه چه دانترکس په نا ر و غیو ا خته و ه در مل ئی وشودسکساول دوسیره تخم په ریګی سیمه کښی و کر ل شو

دډی ډی قی پوډرو ٦٧ کیلو ، دځیګر دچنجیو ٣٥٠٠ دانی ګولی ، ١٦٠ کورتره ګمیتا کس مالدارانو ته و یشل شوی دی .

دغه رنګه دقلعه نو ، کشك اومرغاب نمایندګیو ته دځیګر د چنجیو ١١٠٠ دانی ګولی ا و د ډی ډی قی پوډرو (٥٥) کیلواو ٣ کواتر ګمیتا کس دځارو یودناروغیو پرضدخلکوته ور کړشوی دی.

دورغتیا چاری :

دا کسر یز د دستګا ه و دانی بشپړه شوه د ٢٥ کیلواته جنریتردد ستګاه ودانی بشپړه شوی او هغه پکا ر ولوپده ، د روغتون الحاقیه ودانی تکمیل شوه دروغتون لابراتوار پکار پیل و کړ ، دروغتون دروښانو لواوداو بوه پروژه تهیه شوی ده .

٣٠٢٤١ د کوی وا کسین او (٣) زرو تنوته دمحرقی وا کسین تطبیق شوی او ٣٠٥٠ کیلو دډی ډی قی پوډر په کورونو ، حمامو ، د کانواو جماتو کښی شیندل شوی د ی .

د ښځور وغتون او دغاښود درمل ځانګی پکار پیل کړی او هم (١٠) نوری بستر ی په روغتون کښی زیاتی شو ی .

مخابراتی چا ری :

د میمنی له مر کز څخه داند خوی ترمر کز پوری دوه لینه ټیلفون لین غځو ل شو ی د ی دمخابراتو دمدیریت ودانی بشپړه شوی ده ، دبلچراغ او هرات دسمت دلینو زړی او خرابی دټیلفون ستنی نوی کړه شوی ، دشرین تګاب دحکومت ددولت آباد په علاقداری اوددرز آب په علاقداری کښی د وی پوسته خانی پرانستل شو ی .

د کرهنی مدیریت : دشوروی یوزرتنه تخمی غنم دمیمنې برخه خلکو اودمخکو خاوندانوته وویشل شوه.

د مزارشریف اه سهمیی څخه (۱۰) سیره دمیمنې دسهمیی له (۲۰) سیر وغنموسر و په قیصار کښی و کرل شوه .

دشبرغان دسهمیی (۱۰) سیره غنم دمیمنې د(۱۰)سیروغنموسره دشیرین تگاب دقر ه شیخی په سیمه کښی و کرل شوه .

دمیمنې له سهمیې څخه (۱۰) سیره غنم دپښتون کوټ د مورچه غا ل په سیمه کښی په للمی مخکه کښی و کرل شوه ،دهرات لهسهمیې د(۱۰) سیروغنموڅخه دمیمنی دسهمیې د (۱۰) سیره غنمو سره په اند خوی کښی په سیلاوی مخکه کښی و کرل شوه .

دنهالګیوایښوول : دمر کزدفارم له مر کزڅخه۲۱۳۱۲قلمه نهالګی دمخکو اوباغوخاوندانو ته وړیا وویشل شوه .

د قیصارله بن څخهدبادام ۱۳۰۲قلمه نهالګیدجوز(٤٦١) نهالګی،دزرد آلو(۲۷۰) نهالګیاو دشفتالو(۱۲٥) نهالګی دبن اومخکی خاوندانوته وړیاور کړه شوی دی .

دناجو ، اکاسې ، توت،بادام ، دزرد آلومند کی ، بلوط ، لمنز ، ارغوان اودور پښمودچنجی (۷) سیره تخم دمر کزله فارم څخه وړیاخلکوته وویشل شو ه .

دبلچراغ له بن څخه ۱۸۲۳ میوه لرونکی نها لګی خلکوته وړیا ور کړه شوی دی .

دقیصارپه بن کښی (۱۰۰۰) دانی جوزدزرد آلویوسیرمند کی،دتوت دوه پاوه تخم ، دناجو یوسیروځلورپاوه تخم ، دا کاسې دوه پاوه تخم ، دچناردوه زره قلمه اودشفتالودوه‌پاوه مند کی کرل شوی دی .

په بلچراغ کښی (۲) پاوه ناجو ، (۲) پاوه المنزاو(۸) پاوه دزر دآلومند کی،(٦) پا وه‌بادام کرل شوی‌او(۱۰۰) دانې‌دجوزونهالګی اینبودل‌شوی دی .

دشیرین تگاب په‌بن کښی (۸) پاوه بادام (٤) پاوه ا کاسی، (٤) پاو ه ناجو او (٤) پا وه مونپلی کرل شوی‌د ی .

ځنګلونه : دقطوربابا ا و قوچقار د تجربه ځی په ځنګله کښی (٦) سیره پسته ، (۲) سیره بادام ، (۸) پاوه دبلوط تخم (۱) سیرالمنزاو(۸) پاوه دشپیتوتخم پاشل شوی د ی .

سلطان خواجه نوردپخوانی‌تجربه ځی په ځنګله کښی (٤) پاوه بلوطاو(٤) پاوه دالمنزوتخم پاشل شو ی دی .

دقیصار په ځنګله کښې (٤)سیره پسته،(١٤) پاوه دبلوط تخم ، اویوسیر دلمنزوتخمو کرل شو.
دپښتون کوټ دمورچه غال په ځنګله کښې (٥) سیره پسته ، (٨) پاوه دبلوط تخم ،او (٨) پاوه دالمنز تخم کرل شوی دی .

د کوهستان په ځنګله کښې یوسیرپسته ، دجوز(٣٠٠) نها لګی ، (٤) پاوه بلوط او (٤) پاو لمنز کرل شوی دی

د بلچراغ په ځنګله کښې دارچې (٥) سیره تخم ،(٣) سیره ځیره ، یوسیرپسته اویوسیربادام کرل شوی دی .

دسرنیان ١١٥٠ کیلودوادشوروی اتحادد(٩٣٦١١)تخمی غنموسره ګډشوی اوبز ګروته وویشل شوه .

دفوائد عامې مدیریت :

دبنسټ کیندنه	٧٧٩/٨٨ مکعب متر
ډبر کاری داها کواوریګوسره	٢٢١٠/٤٧ « «
په ریګ اواها کوسره ددرزونوپینه	٩٣٩/٧٧ مترمربع
پخه خښتکاری	١٠٥٥/٦٦ مکعب متر
دچنارچوب کاری	٥٨٧٦/٢٧ متراوږده
دچناردتختی فرش	٢٢٢/٩١ مترمربع
د سمنټو کانکریټ	٤٠/٠٠ «مکعب
آهن پوش	١٢٠١/٢٦ « «
دریګوانګاف	١٥٠/٠ « «
خرندی فرش	٣٥/٨٤ مترمربع
دریګ اواها کواستر کاری	١٦٥٨/٤٠ « «
دارچې چوب کاری	٣٦٩/٠٤ « «
سیاه چونه	١٣٩/١١ « «
سفید کاری	٤٩٧/٥٥ «
روغنی رنګمالی	١٦٣/٣٩ « «

دایندارو ایښوول	۲۲/۷۷ « «
غوره گل	۲۲۷/۲۰ « «
کاه گل کاری	۳٤۷/۹۰ « «
داوا روخښتو فرش	۱٤٦/۳۰ « «
دچت دسطح گچ کاری	٤۱۰/٦۲ « «

دغه رنګه په مربوطو سړ کونو کښی د تسطیح لپاره د ۱۲ متروپه سورا و ۲٦۲ کیلو مترو له اوږدوالی کارشوی .

د۲ څخه تر ۱۰ سانتی متر وپه پنډوالی ، د٤ مترو په سوراو٤۸ په کیلومتره او ږ د والی جغله او ریګ اچول شوی د ۳٤ کیلو متر وپه او ږد وا لی دسړك پراړخو نو (۱۱) زره نها لګی ایښوول شوی دی.

دفواه اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع ، ع ، ص شباغلی سعادت	
مستوفی	شباغلی عبدالحکیم	
دمرافعی قاضی	یو تن	
دژا ندارم قوماندان	« «	
دامنیی قوماندانی	« «	
د مکلفیت مدیر	« «	
دمطبوعاتو مدیر	« «	
دپوهنی مدیر	« «	
دمخابراتو مدیر	« «	
درو غتیا مدیر	« «	
دابتدائیی محکمی قاضی	« «	
دفوائد عامی مدیر	« «	
د کرهنی مدیر	« «	
اداری مامور	« «	
د پلتنی آمر	« «	
داستخبا راتو ما مور	« «	
مدعی العموم	« «	
داحصائی مامور	« «	
د گمرگ مامور	« «	
د دولتی انحصار اتو مامور	« «	
دغلی دتهیی آمر	« «	
دافغانستان بانك مدیر	« «	

دفراه په اعلی حکومت کی

ادا ری چاری :

(۱۰۰) جزائی فقری ، (۱۳۲) متفر قه فقری او (۷) محا کماتی فقری فیصله شو ی دی

اداری چاری :

دپلټنی د آمریت له خواه دچخانسور دلوی حکومت اودرو گونو محلی حکومتو او علاقه دارو مربوطی چا ری و پلټل شوی .

داحصائیی له خوا دمقرراتو سره سم ۵۱۹۲ تنوته نوی تذ کری ور کړ ه شویدی .

عدلی چـا ر ی :

دمرافعې په محکمه کی :

غایدات (۳۷۲۹٦) افغانی .

(٤۱) جز ا ئی او (٤) حقوقی فقری فیصله شوی دی .

دابتد ائی په محکمه کی :

عایدات (۱۱۲۹۵) ا فغا نی

(۵۰) جزائی او (۱۰٤) حقوقی فقری فیصله شویدی .

دپوهنی چـاری :

دهلکانو لس بابه کلیوالی ښوونځی اودنجونو شپږبابه کلیوالی ښو ونځی ،دوه ابتدائی ښو ونځی ، دوې محلی حرفی اودوه دلویانو کورسونه پرانستل شو یدی .

درو غتیا چـا ر ی :

دپو لیکلینیك دنارو غانو شمیر ۱٤۵٦۰ تنه

دجراحی داخله اونور بستری نا ر وغانو شمیر ۷۰ تنه

د پانسمان شوی کسانو شمیر ۷۹۲ «

دغا ښو دنارو غانو شمیر ۱٦۰ «

دوا کسینا سیو ن تطبیق :

دفراه پرمر بوطو حاجیانو باندې دسا ری نارو غیو او ښو و نخیو دهلکا نو او نجو نو ، زده کوونکو او دامنیی پر پلیسو باندې دمحر قی ضد وا کسینا سیون تطبیق شویدی .

دپـوډرشیندلو کار :

دفراه دمرکز او مربوطوحکومتواوعلاقه داریوپه۱۹۶۶۸۹تنو خلکو ، کور ونو ، حمامو محبس ، دایرو، ښوونځیو ،هوټلونواوجوماتود روغتیا مدیریت‌دفنی‌هیئتو نو له خوا پو ډرشیندل شویدی .

د کـو ی (چیچك) پـه ضـد دو ا کـسینا سیو ن شو ی کسا نـو شمیر ۱۴۴۶۶ تنه دروغتیا دمدیریت دپولیکلینیك‌دپاره دیو نوی ۶ کوټه‌ایز ی‌ودانی کار پای ته رسیدلی او برسیره پر هغه دد غی ودانی دپراخو الی د پاره ۶ نوری خونی د الحاقی په ډول ترنظرلاندی نیول شولی دی .

در وغتیا دوزارت له خوا دوه یخچا لونه را رسیدلی او دوا کسینونو دسا تلو دپاره‌استفاده ځنی کیږ ی .

دشپږو میاشتو دپا ره د ۵۱۳ تنو کو چنیانو دپا ره د کوپون په اساس شیدی او ضا بون ور کړ شوی اوحامله ښځو هم لههغو څخه ګټه کړې ده . دغه راز دشفا خانی ود انی ترمیم او ر نګمالی شو یده .

همدارنګه دبازار د کاندارانو ته‌دصحی‌معاینی نه وروسته صحی‌تصدیقونه ور کړ شویدی .

د فوائد عامـی مدیر یت :

دپولیکلینیك دو دانی کار :

دډبرو ډتاد او کار پهشګو او چونه ۱۴۳ مکعب متر ه

دخښتو کار په شګو او چونه ۳۷ / ۱۱۵ مکعب متره

د کرهنی دمدیریت دنوی باغ دو دانی کار

دپلستر کار په شګو اوچونه ۴۷۲ مربع متره

« « « « پهچت کښی۴۸۵مربع‌متره

کاګل کاری ۱۳۲۶مربع متره .

دسمنټو دانګاف کارپر ډبرو ۸۶ مربع متر ه ،

دنصرت دبند کار :

دبند دخولی کار په ډبر وه شګو اوچونو ۶۶ عشار یه ۶ مکعب متر ه ،

دپلستر کار په سمنټ اوشګو ۱۶۰ مربع متره .

دبند د در وازی اونجاری کار ه عشار یه ۲۰ مربع متر ه.

دمعا برو دځانګی اجرا آت :

دسړك پرمخ دجغله اچولو کار ۶۵۰۶ مکعب متر ه

دسړك دمخ دصفائی کار ۲۴۲ کیلو مټره چه ۲۴۱۰۰۰۰ مربع متره کیږی .

د کرهنی چاری :

دمیوه لرونکو او بی مېوې نهالگیو شمېر چه په وړیا ډول خلکو ته ور کړ شویدی (۴۲۰۰)

دمیوی لرونکو او بی مېوی نهالگیو شمیر چه په وړیا ډول دوایرو ته ور کړ شویدی (۲۱۱۰)

دمیوه لرونکو او بی مېوی نهالگیو شمېر چه د کرهنی دمدیریت په مربوطو باغونو کښی اینبودل شویدی (۳۵۲۰۰).

د کرهنی په مدیریت کښی د بزغلی جوړولو چاری:

دمېوی لرونکو او بی میوو نهالگیو تخمونه چه نوی کرل شوی او بزغلی ځنی جوړی شویدی ۱۶ نیم سیره او یو چارك دنهالگیو قوری ۴۰۰ دانی.

همدغه رنگه دفراه رودد پله دشمالی خوا په ختیځه برخه کښی دپنځو جریبو ځمکی په اندازه دذخیری نوی باغ جوړ شویدی.

دښاروالی دریاست اجراآت :

دفراه دښار په مرکز کښی داوبو دنشتوالی دنقیصی دلری کولو اودنوی ښار دنهالگیو داوبولو دپاره د نصرت له ویالی څخه زاړه ښار اونوی ښار ته داوبو رسولو کار پای ته رسیدلی اود ۸۰ مترو په اوږدوالی اویو نیم متره سوراو دوه نیم متره ژور والی یو بر وق په پخو خښتو، ډبرو اوسمنتو جوړ شویدی.

دښاروالی دهوتل په مخکښی دیونوی عصری پارك دجوړولو کارپای ته رسیدلی دی.

دهوتل دودانۍ ترمنځ یونوی عصری حمام (لمبوځی) دنوروضروری لوازمت سره تهیه شوی اودهوټل کوټی اودهلیز کانکریټ او رنگمالی شویدی، دغه راز دهوټل مبل او ضروری لوازم له خارج او داخل ته برابر شویدی.

نور فعالیتونه :

دچخانسور دلوی حکومت په مرکز کښی دمزروعی مځکو داوبولو دپاره یو خامه بند په سیله چرخ کښی د ۸۰ مترو په اوږدوالی ۱۴ مترو سوراو ۱۰ متروژور والی دخلکو په همکاری جوړ شویدی.

داصل چخانسور په محلی حکومت کښی د ۳۰۰ کیلو مترو په اوږدوالی یونوی سړك جوړ شویدی څرنگه چه د آب خیزی په رخت کښی دخاشرود دسیند اوبو مزروعی ځمکی اوعمومی سړك ترخپل سیل لاندی کاوه اوډیر زیانونه ئې رسول په دغه کال کښی دهغه دمجرادتوحید دپاره دخلکو په همکاری ترتیبات نیول شوی اوهم دهغه دپلونو او پلچکونو دپاره ترتیبات نیول شویدی.

د شبرغان اعلی محکومت

تشکیل:

اعلی حاکم	ع، ع، ص، محمدشریف (د کفیل په حیث)	
مستوفی	. . . . .	
دمرافعی قاضی	یو تن	
دامنیی قوماندان	« «	
دژاندارم «	« «	
دابتدائی قاضی	« «	
دپوهنی مدیر	« «	
دمطبوعاتو «	« «	
د مکلفیت «	« «	
دمخابر اتو «	« «	
دروغتیا «	« «	
دفوایدعامی «	« «	
د کر هنی «	« «	
دپلټنی آمر	« «	
دافغانستان بانک مدیر	« «	
اداری مامور	« «	
داحصائی «	« «	
داستخباراتو «	« «	
مدعی العموم	« «	
دانحصاراتو مامور	« «	
دتا قلینو آمر	« «	

دشبرغان چاری

اداری چاری : دجزائی ، حقوقی اواداری(۷۲۵۰) قطعوعریضو وارسی وشۍه (۵۵۱)جزائی ، اداری ، املاکی اومحاکماتی فقری فیصله شوی .

دتا کلو هیئتو له خوا په(۲۵)بیلو بیلو فقرو کښی غوراوتد قیق‌وشو .

دپوهنی چاری : داعلی حکومت په‌مرکز کښی یومنځنی‌ښوونځی ، (۹)بابه دنجونو اوهلکانو کلیوالی ښوونځی ، دنجونو دوه‌اساسی‌ښوونځی ، دنارینو دوه‌دلو یانو کورسونه‌اودتر کانیه اوغالیه اودلودوی حرفی پر انستلی شوی .

دمحبس صناعتی چاری : ددغی څانګی صناعتی چاری ژباتی‌پرمخ ولاړی‌لکه‌چه‌دمحصو لاتو یو کلن عایدات ئی(۲۱۷۱۸۱)افغانیوته ورسیده .

مخابراتی چاری : دمز ارشریف خواته دتیلفون دلین غځو لو کاردو لینه‌شروع اودشاه‌سلیم له‌برخی څخه د۲۷ کیلومتروپه‌فاصله په آقچه کښی سره ونښت اوهم دغه‌لین ترشبر غان پوری رارسیدلی او(٥٤) کیلومتره فاصله لری ، دغه رنګه دسنګ چارك دمحلی حکومت دتیلفون دلین غځول دسر پل له‌لیاری څخه د(٦٣) کیلو مترو په فاصله شروع او پدی وختو کښی سرته ورسید. دشبرغان دښار دتیلفون د ستنو دبرا کیټ‌داصلاح کار خلاص شو .

کرهنه : په شبرغان کښی د کرهنی‌یو فارم پر انستل شوی او دذخیری داوسنی‌بن په څنګ کښی (۲۳) جر یبه مځکه تخصیص کړه شوی ، د اوار کاری او کر د بنډی نه وروسته دغه نهالګی پکښی اینبوول شوی دی :

کاغذی بادام	۸۰۰۰	دانې
سمنګانی زرد آلو	۲۰۰۰	»
اعلی شفتالو	۱۰۰۰	»
همیشه ګل ګلاب	۱۲۰۰	»
ناجو	۱۲۰۰۰۰	»
پسته	۸۰۰	»
انګلیسی وله	۱۵۰۰	»
جاپانی نیم	۲۰۰	»
اکاسی	۸۰۰	»

روسۍ روله	۲۰۰۰	دانې
هر ډول بادام	۸۰۰۰۰	»
هر ډول زرد آلو	۱۰۰۰	»
توت	۵۰۰۰۰	»
چنار	٦۰۰۰۰	»
شفتالو	۲۰۰۰	»
هر ډول غنم	۸۰ سیره	
نورۍ دانې اوحبوبات	۸۱ »	

دغه مدیریت دملخودوژلو اوور کولو په غرض دیلو یلو سیمو په ۱۵ زرو جریبو مخکو کښې څارنه کړې اوپدې ډول ئې دملخواو نوروزیان ر سوونکو خزندو په ور کولو کښې اقدام کړی دی. دفوایدعامې چاری: د آقچې په حکومت کښې دبنداوویالو دمهنډسینو داستوا گنی اودمخا براتو دودانۍ چاری بشپړی شوې او استفا ده ځنی کېږ ی .

سبز کال د ډوهنۍ مدیریت دنیمگړی ودانۍ چاری سرته ورسیدی، د ډوهنی دمدیرد استو گنځی د کتارواو آهن پوش پاته چاری بشپړی شوې . دمنگجك ، مردیان اوفیض آباد د روعلاقه داریو داساسی ودانیو چاری دخلکو په مرسته سرته ور سیدې .

د کوهستاناتو علاقداری چه دسرپل څخه ۷۳ کیلومتره لری ده ، په ژمی کښې دغه زړه لیا ره هر کله بندېدله یونوی سړك پکښې جو ړ شو .

دبلخ او آقچې ترمنځ اوم سړك چه دپل امام بکری او چمتال دنوی اساسی سړك د منځ ته راتلو له کبله خراب او کوره شوی وُ ځکه چه دغه لیاره لنډه وه بیرته ترمیم شو .

د آقچې دحکومت او مربوطو دایرو د دري پوړه ودانۍ چاری په اساسی ډول شروع،دوه پوړه ئی بشپړ شوی او دریم پوړ به ئې هم سرته ورسېږی دغه پخه ودانۍ ۱٤ خونی لری.

روغتیا :

په بستر کلیك کښې دننه تداوی شوی ناروغان	۱۰۱ تنه
په پولیکلینیك کښې » » »	٤۹٤٤ »
پانسمان شوی ناروغان	۳٦۲ »
دجراحی عملیات »	۳٦ »

پلستر شوی ناروغان ۵ »
ابله کوب شوی وړو کی ۸۲۰۳ »
متفرقه تداوی شوی ناروغان ۷۲۱ »

په ۲۲ ۳۰۷ تنو ، کورو ، سرایو ، مسجدو ، دکانو ، دایرو ، مجس ، ښوو نخیو او ټو کرانو کښی‌پو ډ ر شیند ل شوی دی .

دناقلینو ځانګه : ۱۷۲۰ تنو کوروالا ناقلینوته ۳۷۲۷۹ جریبه مځکه ور کړه شو ه .

مدال : ښاغلی حیات الله دسنګ چارك حا کم ته‌رښتین نکلی‌مدال‌ور کړشو ،

ښاغلی عبدالرحمن داعلی حکومت اداری مامورته رښتین دبرونز مدال و ر کړ شو .

نوټ : دغور،بامیان،اوارزګان له‌نویواعلی‌حکومتو څخه‌د هغوځایو دتشکیلا تو او چا ر و دنه رارسیداوله کبله دنو موړو درواعلی حکو متو نوتشکیلات او چاری په کالنی کښی له‌خپر واوښخه پاته‌شوې (اداره)

احمدعلی کهزاد

فعالیت های باستان شناسی

درافغانستان

در

ظرف سال ۱۳۳۸

☆ ☆ ☆

شبه ئی نیست که قرار معمول هجده‌سال درظرف سال ۱۳۳۸ هم تحقیقات باستان شناسی درافغانستان جریان داشت ولی آنچه که این‌سال‌را از سالیان گذشته متمایز میسازد جریان کار است بصورت موازی درشمال وجنوب افغانستان در (سرخ کوتل) و (غزنی)از طرف هیئت‌های باستان شناسی فرانسوی وایطالوی باهمکاری متقابله موزهٔ کابل .

موازی‌همین‌جریانات درخارج کشور درپاریس،روما ولندن دامنه تحقیقات برشوا هد مکشونه در افغانستان‌مخصوصاً روی کتیبه‌ها ونشر ترجمه مطالب مندرجهٔ آنها به حرارت زیاد ادامه داشت ومجله‌های اروپائی پیشرفت،،وفقیت های علما و زبان شناسان را بتدریج نشر کرده‌اند . پس‌فعالیت های باستان شناسی درظرف سال ۳۸ علاوه برجریان حفریات در داخل کشور دامنه‌ئی درخارج هم داشته که یکی متمم دیگر محسوب شده میتواند. پس‌اول جریان حفریات وبعددامنه تحقیقات را روی آثار مکشوفه درخارج از نظر میگذرانیم :

(۱) درغزنه : قراریکه درسالنامه های گذشته ودر سائر مطبوعات افغانی شرح داده ام ازسه سال‌باینطرف بامؤسسهٔ شرق شناسی ایطالوی که‌بنام مختصر (ایزمه‌او)یا(موسسهٔ شرق وسطی واقصی) موسوم است قراردادی بسته ایم که بموجب آن علمای ایطالوی مربوط این موسسه تحت نظر (پروفیسر توچی) درلغمان وغزنه حفریات میتوانند .

تاریخچهٔ شروع کارهیئت ایطالوی درغزنه‌هم درسالنامه‌های گذشته شرح یافته که‌تکرار آن لزومی ندارد ولی تعین ساحهٔ حفریات درغزنه کاری است‌مهم واهمیت بسزا دارد .

غزنه که‌امروز آنرا (غزنی) یا (غزنین) میخوانیم پیش ازروزگاران اسلام پیش از زمان استقرار آل ناصر آباد وشهرت داشته وهمین آلان به کمك شواهد آثار دوره های مختلف زندگانی را دراینجا تادوره های قبل التاریخ عقب برده میتوانیم .

همان طور که دامنه زندگانی درغزنه سابقهٔ ممتدداشته آثار ونام آنرا هم اقلاً در لفافهٔ روزگاران گذشته تادورهٔ یونانی‌ها به‌دوسه‌قرن‌قبل ازمسیح‌یااقلاً به آغاز عهد مسیحی‌رسانیده میتوانیم :

چند سال قبل موسیو « بن ونیتت » فرانسوی راجع به‌نام (غزنه) نظریه ئی اظهار نموده وگفته بود که اصلاً معنی لغوی‌این کلمه (گنج) و(خزانه) بوده وریشهٔ اصلی این کلمه را در کلمه « گنجك » یا(غنزك) میتوان یافت .

اصلاً باید مذکرشد که یونانیان درقرن اول مسیحی (غنزه) و (غنزه نیلوك) را به‌معنی (خزانه) و (خزانه دار) استعمال میکردند و کلمات (گنج) و (گنجك) با این کلمهٔ بی‌ارتباط نیست . چیز دیگری که قابل ملاحظه است وجود یك سلسلهٔ نام‌های دیگری است در غزنی ونقاط ماحول آن که اکثر آنها به وزن (غنزك) تاحال باقی مانده مانند (پننك) که‌نام تپه‌ئی‌است سرراه وردك وغزنی ، (کنك) نام دروازهٔ ئیست درشهرك غزنی وبسیار نام‌های دیگر ازقبیل (گرنك)غرنگ(وردك) (رامك) (سیرك)وغیره .

صورت تحول کلمهٔ (غنزك) به (غزنه) هم قابل دقت‌وبسیار دلچسپ است زیرا (غنزك) بامرور زمانه‌به (غنزه) تبدیل شده وقراریکه موسیو بمباچی ایطالوی به‌ملاحظه میرساند غزنی بنام (گنزه) درسال ۶۸۲ هجری درزمان وفات‌یزید بن‌معاویه یادشده واین تذکر درموقع‌جنگ هائی صورت گرفته که میان مسلمانان عربی وزنبیل شاه بوقوع پیوسته است . پس‌جای‌هیچ تردیدی نیست که اسم (گنزه) که دراواخر قرن ۷ هجری‌وجود خارجی داشت بعدتربادای تلفظ بصورت (غزنه) درآمده و (غزنه) قدیم ترین شکل ادبی نام این شهر است که از ان (غزنی) وغزنی گك وغزنین اشتقاق یافته است .

☆ ☆ ☆

شهر یاقلعت (گنزه) یا (غزنه) دردوره‌های پیش ازاسلام درزمان جنگ های زنبیل شاه باعرب‌ها در کجا وقوع داشت ؟ جواب‌این سوال مطالعات عمیق‌تر وکاوش‌های بیشترمیخواهد

معذالك درروشنی تحقیقات سال۱۳۳۸ وعکاسی‌های‌هوائی‌و کاوش های مقد ماتی وسروی روی خا کی اینقدر گفته میتوانیم که آبادی‌های پیش ازاسلام‌قلات وغزنه‌علی‌العموم‌روی‌تپه‌ئی‌بوده که امروزخانه‌های‌شهرك موجوده‌روی آن‌افتاده یااینکه قلعهٔ وبالا حصارروی تپهٔمذ کورقرار داشت وحومهٔ شهرتاحوالی‌روضه وتپه‌سردارانبساط دا شت .

بهرحال درهمان‌ساحه‌ئی که‌امروز خرابه‌هابی‌دورهٔاسلا می‌غزنوی شهر را مشاهد ه میکنیم بقایای آبادی‌های زمانه‌های‌قبل‌از اسلام‌را هم‌میتوان یافت .

دراثرملاحظاتی که‌درخزان‌سال ۱۳۳۸ ازطرف دا کتراد آمسته آنو متخصص باستان شناس ایطالوی بعمل آمده‌است درساحه ۷ - ۸ کیلومتری غزنی که‌از شهرك موجوده تاتپهٔ ماهی در۲ کیلومتری‌شمال‌شرق‌روضه‌نبسطاست بقایای‌چندین‌مرحله زندگانی بشری‌پهلوی هم‌دیده میشود ازقبیل : دورهٔقبل ازتاریخ ـ دورهٔیونانی ، دورهٔ کوشانی‌های‌بزرگ ، دورهٔ کوشانی های‌خورد دورهٔیفتلی دورهٔرتبیل شاهان یا کوشانویفتلی دورهٔغزنوی ، دورهٔتیموری . آثاراین‌ادوادر نقاط ذیل مشهو د است:

(۱)دراثرعکاسی‌های هوائی درسلسله کوهای متصل روضه آثاررهایشگاهای قبل از تاریخ به‌ملاحظه رسید ه است .

(۲) درماحول روضه وضع‌طبقه‌بندی وتقسیم‌اراضی‌حاضره‌روش‌یونانی‌های قرن۲واول‌ق. م رابیادمیدهد .

(۳) درتپهٔماهی « دو کیلومتری شمال‌شرق روضه‌ودرتپه‌سرداردردو کیلو متری‌جنوب روضه آثارمعابد واستوپه‌های بودائی مربوط‌به‌عصر کوشانی‌های بزرگ مشهو ر ا ست .

(٤)درتپه سردارمسکو کا ت یفتلی‌هم بد ست آمده یکی ازقبایل‌یفتلی که‌اصلاً (ز اولا) نام داشت‌درغزنه‌مستقرشده اینجاویك‌ساحه‌وسیع‌تربنام‌ایشان به(زابل)شهرت یافت .

(٥) رتبیل‌شاهان واحفادایشان خاندان‌لاویك قبل‌ازرسیدن دودمان آل‌ناصردرغزنه‌حکومت داشتنددرین‌زمان‌غزنه‌بنام (غنزك)بیشترمعروف‌بودوبشرحیکه دادیم از کلمه (غنزك) نام (غزنه) بمیان آمد.شواهدقلعه‌مستحکم‌لاویك درقشرپایان‌تراز آبادی‌های اسلامی‌عصرغزنوی‌در مجاورت منارمسعودسوم به‌ملاحظه پیوسته است .

(٦) خرابه‌های عصرغزنوی همه‌جامشهوراست ودراثرحفریات سال ۱۳۳۸ آثار مهمی اززیر خاك‌ظاهرشده‌است که‌از آن مفصل‌تربحث‌خواهیم‌نمود .

(۷)درمجاورت روضه‌مقبرهٔ سلطان‌عبدالرزاق سبك‌عمرانی دوره هاي اخیر تیمو ری معاصر باهررا وانمود میکند .

حفریات: هیئت ایطالوی به رهنمائی پروفیسر توچی رئیس انجمن شرق ایطالیا در حالیکه اینجانب هم حاضر بودم در ظرف سال ۳۷ چندجای رادر غزنه برای حفریات تعین کرد بهترین نقاط مذکور که در آن حفریات در سال ۳۷ شروع و در خزان ۳۸ انبساط یافت عبارت از یك ساحه ئی است که بفاصله دو صد متری جنوب شرق منار مسعود سوم در ما حول بقعه ئی معروف به بقعهٔ سلطان ابراهیم افتا ده است .

در تابش روشنی حفریات سال ۳۸ که دامنهٔ آن امسال ادامه خواهد یافت عجالةً مراتبی واضح شده است که خلص آن قرار آتی است: بقعهٔ معروف به سلطان ابراهیم ایوان مرکزی جناح غربی عمارتی راتشکیل میدهد که در دو طرف شمال و جنوب آن بقایای ۵ - ۵ ایوان دیگر کشف گردیده است . این عمارت شکل مستطیل داشته . در مقابل قطار ایوان ها برنده و باز حویلی احداث شده بود که کف آن از سنگ مرمر فرش بوده و قسمت اعظم سنگ فرش از زیر خاك بر آمده است. این حویلی از شمال به جنوب ۴۲ متر و از شرق به غرب ۲۰ متر طول داشت . تحت ایوان هائی که ذکر کردیم یك سلسله حجره ها وجود داشت . در ضلع شرقی حویلی مذکور در وسط یك دروازهٔ کوچك در دو طرف آن ۵ - ۵ حجرهٔ دیگر بنا شده بود که از دیوارهای آن اثری نمانده . در گوشه جنوب غربی حویلی محوطه کوچکی بمشاهده رسیده که حوضی در وسط و غسل خانه ها در اطراف خود داشت . در ضلع جنوبی حویلی مرکزی جایگاه یك کتابخانه و صفه ئی برجسته برای اجتماع طلاب جلب نظر میکند و از همین جادوات های سواد کاری نفیس مکشوف شده است دروازهٔ بزرگ یا مدخل اساسی عمارت در جناح جنوبی وجود داشت در دو طرف مدخل بقایای ۳ - ۳ حجره مشهود است. از مجاورت شمالی این دروازه سه پارچه مرمری مجسمه های شیوائی بدست آورده که یك پارچه آن با اینکه ۸ تکه شده بهم چسپانیده شده واز آن مجسمهٔ بسیار نفیس شیوا « موزهٔ موقتی حفریات جلب نظر میکند» این مجسمه ها حتماً بقایای مجسمه های است که محمود غزنوی بعد از غزوه سومنات باخود به غزنی آورد و قصهٔ آوردن آن در ماخذ ادبی تاریخی مامشهور است .

چیز دلچسپ تر این است که در کرسی ایوان های جناح غربی این عمارت در حدود ۴۲ لوحه سنگ نبشته مرمری به خط کوفی جابجا موجود است این کتیبه بزرگ هنوز طور دلخواه و کامل خوانده نشده معذالك اسمای محمود مسعود و القاب السلطان معظم بوسعید به صراحت خوانده میشود . علاوه به این کتیبه ها در جناح غربی حویلی مرکزی عمارت دو نبشته به زبان عربی هم بدست آمده . این نوشته ها در چوکات کلکین های مشبك مرمری وجود دارد و در یکی از آنها (محمد بن حسن ؟ یا حسین ؟ بن مبارك وسنه خمس وخمس ماته) یعنی ۵۰۵ هجری قمری جلب نظر میکند که بزمان سلطنت مسعود اول مطابقت دارد .

هنوز اظهار نظردر اطراف ماهیت اصل این عمارت، وجریان تاریخ بناء مرمت کاری های آن قبل از وقت است معذالك موسیو (ادامسته آنو) ایطالوی معتقداست که اصلاً این عمارت درزمان سلطان محمود زابلی بنا یافته وبعد درعصر پسرش مسعوداول ومحتملاً درزمان سلطنت سلطان ابراهیم، مسعود سوم در آن اصلاحات ومرمت کاریهای بعمل آمده است.

طوریکه ملاحظه میشود این بنارا تاحال بنام عام (عمارت) یاد کردم تاجائی که ازسبک عمرانی وازروی پلان (نقشه افتاده) استنباط میشود میتوان گفت که مؤجه به یك (مدرسه) ئی هستیم وجود حجره ها، ایوان ها، محل وضو وغسل خانه ها، جایگاه کتابخانه، صفه اجتماع طلاب، وحویلی سنگ فرش مرکزی و بالاتر ازهمه وجود مجسمه های شیوائی همه دلالت براین میکند که حفریات دریکی از مدارس عصر محمودی آغاز یافته است. محمود بزرگ بعد از فتح سومنات مجسمه های شیوائی هندوئی را بادروازهٔ مسجدعروس الفلك ویا درمدخل مدرسه افگنده بود تا نماز گذاران وطلاب ازروی آن عبور کنند. کشف یکی از مدارس محمودی در غزنه وتعقیب مرمت کاری ها و اصلاحات آن درزمان احفادسلطان بزرگ موضوعی است بسیار دلچسپ و چون صدها پارچه حجاری شده وتزئینات و کتیبه هاوغیره بدست آمده که همه علی العجاله درخود غزنی در موزهٔ موقتی میدان حفریات موجود است به یقین میتوان گفت که حفریات سال ۳۸ روشنی زیادی به یکی ازدوره های بزرگ فرهنگی وهنری اسلامی این شهر کهن که روزی کانون آرت وهنر اسلامی بود افگنده است ومطالعه نتائج حفریات حتماً باب جدیدی در تاریخ غزنویان خواهد کشود.

☆ ☆ ☆

درتپه سردار که به فاصله دو کیلومتری جنوب شرق رَوضه افتاده حفریات دیگری در سال ۳۸ ازطرف هیئت ایطالوی صورت گرفت که بذات خود واجد اهمیت بسزایی است زیرا در ین جا باراول بقایای یك معبد بزرگ بودائی ویك استوپه کشف گردید، ویك صفحهٔ نو ینی در تاریخ قدیم غزنه بازشد. دیوارهای معبد بودائی تپه سردار خوشبختانه بکمال خوبی محافظه شد، واز نظر نفاست کار واصول تعبیهٔ سنگ های بزرگ درمیان سنگ های کوچك روش بهترین دوره های عمرانی کوشانی های بزرگ را یادآوری میکند. از همین جا مسکوکات عصر یفتلی مربوط به قرن (۵) مسیحی هم بدست آمده وبه استناد این ملاحظات گفته میتوانم که معبد بودائی تپه سردار در آواخر قرن اول یاجریان قرن دوم آباد شده ودر اوآخر قرن (۵) مسیحی منهدم گردیده است.

حفریات سرخ کوتل: طوریکه درتمهید این مقاله یاد آوری نمودیم درجریان سال ۳۸ موازی باحفریات غزنه درشمال هندو کش حفریات درسرخ کوتل ازطرف هیئت حفریات فرانسوی ادامه داشت.

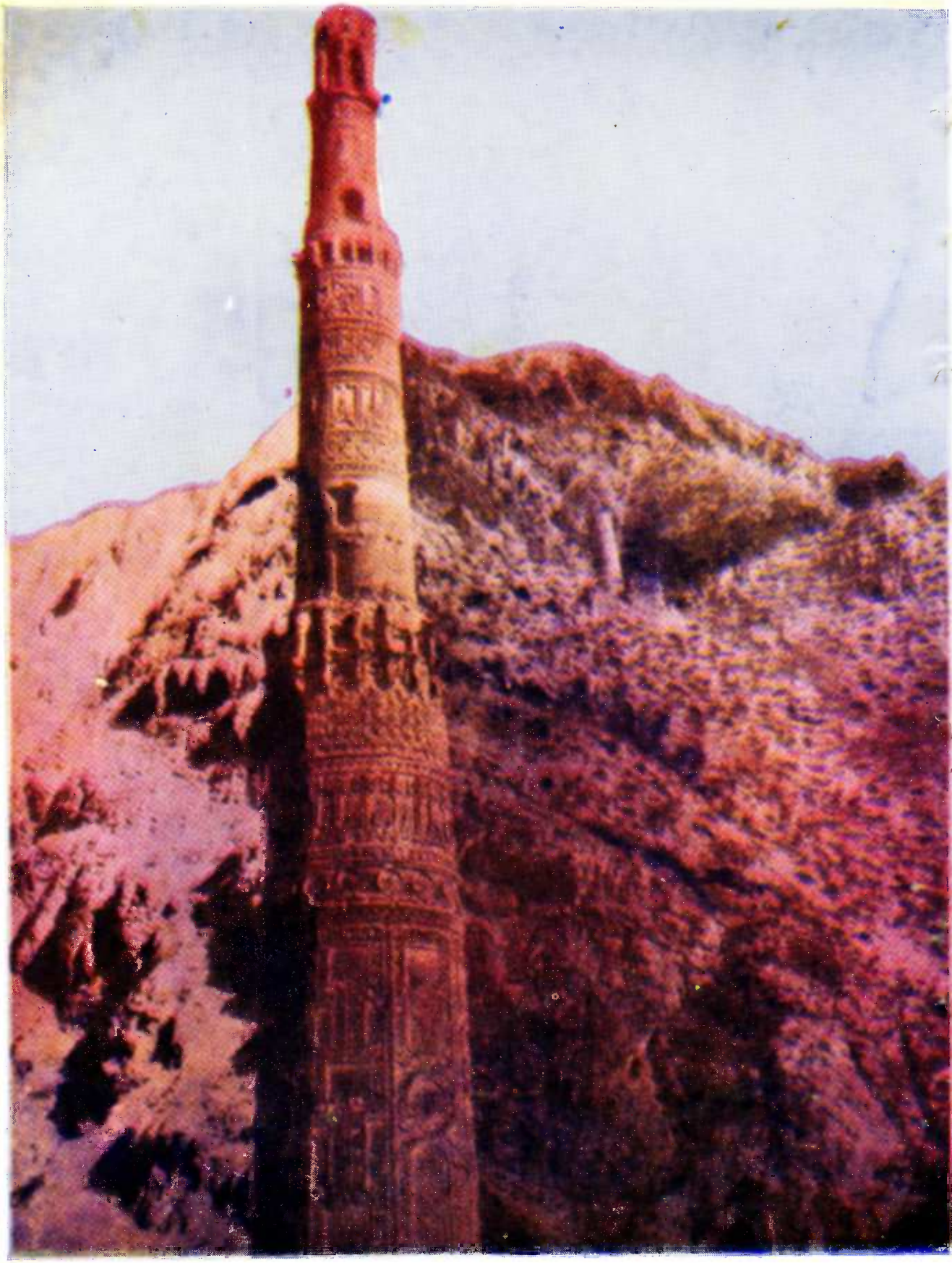

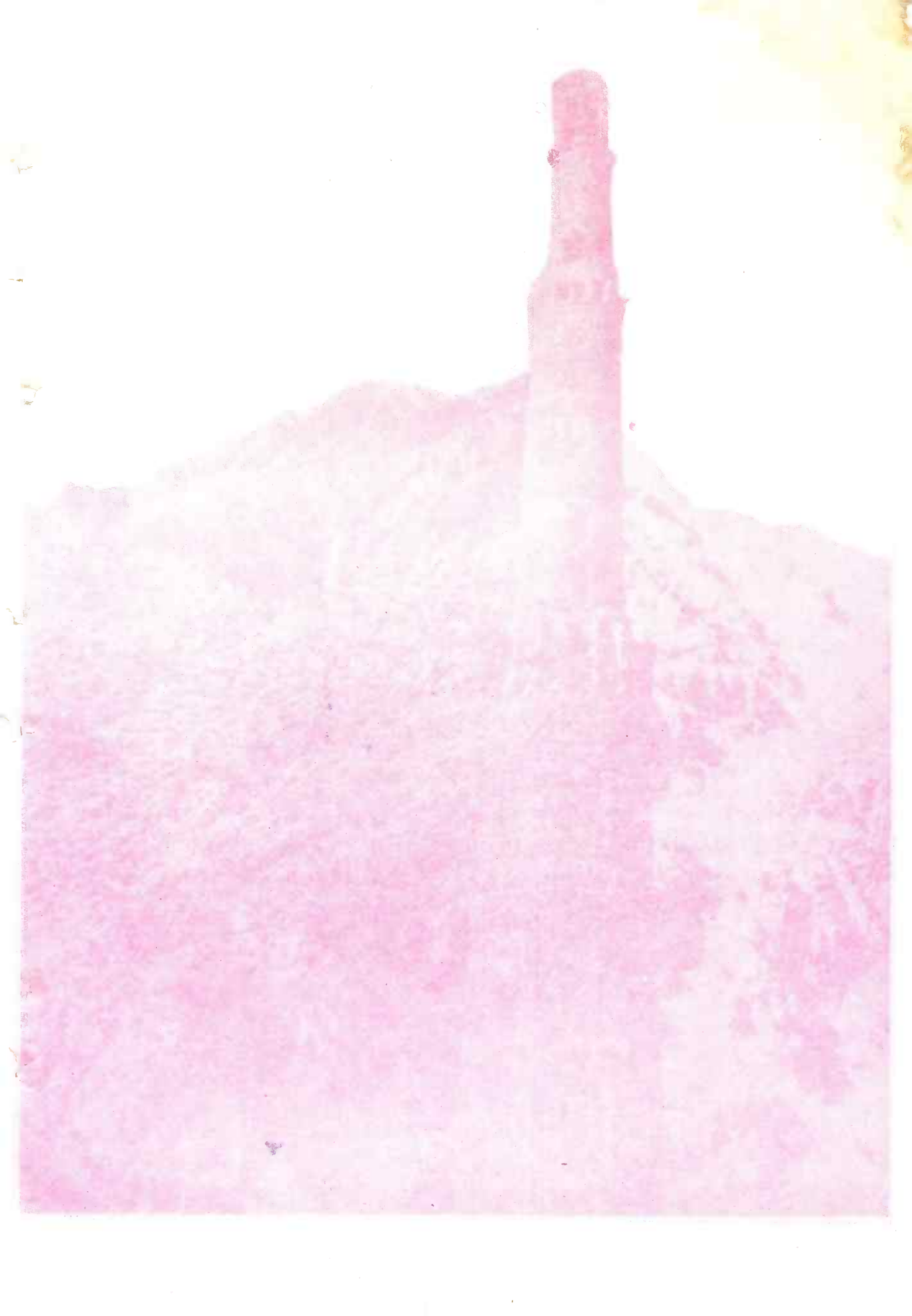

سرخ کوتل اصلاًتپه‌ایست در فاصله ۲۰ کیلومری جنوب غرب پل‌خمری درمجاورت نقطه‌ئی موسوم‌به (چشمهٔ‌شیر) سرراه‌پل‌خمری‌وسمنگان.حفریات درسرخ کوتل ازچندین سال باینطرف ادامه‌پیدا کرده‌وتا حال‌ده‌مرحلهٔ کاوش‌های‌علمی‌دراین‌جاسپری گردیده است ودرجریان سال۳۹ به‌پایان خواهد رسید.

قراریکه وقت بوقت درمطبوعات مختلفه کشور مخصوصاً درمجله های آریانا و ژوندون نوشته‌ام آبده‌اساسی روی‌تپهٔ سرخ کوتل معبد بزرگی بوده که درطی قرون متمادی‌ازاحوالی اخیر قرن اول مسحیی به بعداز دورهٔ کوشانی های بزرگ وشاید بعداز آن‌مرمت کاری‌هاو اصلاحات‌متعددی‌رادیده‌معبداصلاًواساساًعمارت‌بزرگ‌ومجتشمی‌داشته که‌قسمت‌فوقانی‌تپه‌رااشغال نموده‌بود ورخ آن بطرف شرق قرارداشت وزینه بسیار بزرگ وطولانی سنگی‌از داخل خود معبدتاپایان تپه کشیده شده‌بود که‌تمام شواهد آن‌باقسمت اعظم تپه های زینه به تدریج در طی مراحل حفریات سال‌های گذشته مکشوف گردیده است.

درمعبد اساسی درمعابدملحقه آن‌شواهدآتشگاها ومجسمه های دیده شده وبا اینکه چندین سال‌ازجریان کارمیگذرد هنوزدانشمندان فرانسوی وعلمای‌حفریات درتعین‌هوویت اصلی معبد مترددانند به‌این‌معنی که گاهی آنرا (آتشگاه)و گاهی‌معبداحترام‌دودمان سلطنتی کوشانی‌های بزرگ خوانده اند.

چیزمهمی که‌درجریان حفریات‌وانمود شده‌ودامنه آن‌ادامه دارد کشف یك‌سلسله‌خشت‌های سنگی بانوشته‌ها است که‌تعداد آن‌بصورت‌غیرمترقبه‌افزایش یافته است. فراموش نباید کرد که یکی‌ازعلل اساسی‌واولی آغازحفریات دراینجا کشف ۵-۶خشت سنگی‌نوشته دار بود که اصلاً ازطرف‌شباغلی‌ناشر رئیس‌شرکت پنبه‌بعمل آمده‌بود ودرنتیجه هیئت‌حفریات فرانسوی به اهمیت محل‌ملتفت شده وحفریات‌را در آنجا شروع کرد.

نوشته‌های این کتیبه‌ها به‌رسم‌الخط یونانی‌است‌وزبانی که در آن‌بکار رفته‌عبارت ازیکی‌از السنه‌قدیم‌باختری‌است که تاحال‌هوویت آن‌مجهول‌بود وباراول وجود آن ازقرن های اول عهد مسیحی‌در صفحات‌باختر مسلم گردیده استو بااهمیتی که دارد پایان تر ازان مفصل تر صحبت خواهیم نمودد.

درخزان سال۳۸ مرحله یازدهم حفریات سرخ کوتل ادامه داشت ومو سیو لوبر کفیل‌مدیریت‌هیئت‌حفریات فرانسوی وموسیو(گوریل) یك‌تن‌ازدانشمندان زبان‌شناس فرانسوی ازجریان حفریات نظارت میکرد ند.

پرو گرام اساسی حفریات سال ۳۸ عبارت ازین بود تا دراپین د هلیز های معبد بز رگ تپه ودرحیاط ما حول آن ومجا ورت دروازهٔ غربی ودروازه شمالی حصار ماحول معبد کاوش ها ی صورت بگیرد .

هـکذا در نظر بود کـه درحصص شرقی وشمال شرقی برج شمال غر بی حصا ر حفر یات شود . ازین گذشته حفاران فرانسوی درنظر داشتند که حفریات خود را د ر قاعده رخ شر قی معبد که در تحت خط سر ک عام پل‌خمری ـ سمنگان قرار داشت اد امه بدهند د ر اثر اجا زه مقا مات افغانی و نمایندهٔ موزهٔ کابل ا ین مفکوره صورت عملی بخود گر فت ودر نتیجه کاوش ها درین حدود چاهی به عرض ٤ متر کشف شد کاوش درین جا ست اعظم و قت حفر یات سال ۳۸ را اشغال کـرد و خوشبختانـه زحمات نتیجه دلچسپی داد که ذیلاً مختصراً به اطلاع میرسانم .

این چاه زینه یی دارد که ۲۸ پته آن هنوز مو جوداست بعداز عمق ۲ متر و ۲۰ سانتی پته‌ها آغاز میشود وهر پته ۲۷ سا نتی ارتفاع دارد و به این حسا ب عمق چاه مذ کو ر (۹/۸۰ متر) یاتقریباً ده متر میرسد . جدارهای پته های زینه جدارها ی اطراف چاه خرابـی ز یاد د یـده معذ الـك دیوارهای خود چاه تا حصه زیاد هنوز آباد است برای اینکه جدار های چاه خرب‌تر محا فظه شود وخطر غلطیدن ازبین برو د تخته های چوب به‌دیوار ها نصب شده و کار حفر یات عمیق تر ادامه یافت درجریان حفریات مرحله دهم . پار چه سنگ نوشته دار که ازجا های خودبیجا شده بودند مکشوف شده بو د .

درطی مرحلهٔ یازدهم حفریات (٤٤) پارچه سنگ نوشته د یگر بدست آمد وبه این ترتیب روی همرفته (٥۳) قطعه سنگ یاخشت سنگی که همه نوشته د ا ر ند جمعاً و ر ی شد ه است این سنگ نوشته ها چه بوده ؟ چرا درین چاه استعمال شد ه ؟

باین سوال عجالتاً پوره بصورت مثبت جو ا ب نمیتوان داد ازروی اندازه حروف نبشته‌ها چنین تشخیص میشود که اصلاً این خشت های نوشته دار مربوط دو کتیبه بزرگ بوده ودر دورهای بعدی که مدتی از عمر معبد بزرگ گذشته آنها را بقسم سنگ عادی در سنگ کا ری چا ه استعمال کرده اند . مجموع این سنگ نبشته ها که همه را به کابل آور ده اند یك کتابخانه سنگی تشکیل داده که موضوع قر ائت مطالب مندرجه آن در آینده بحث د لچسپی تشکیل خواهد داد . درخارج دیوار جناح شرقی محوطهٔ معبد سرخ کوتل شو ا هد جوی بز ر گی هم هویدا شد که چها رونیم متر عرض آن میبا شد .

کتیبه بزرگ سرخ کوتل :

پیشتر متذکر شدیم که اصل کشف این تپه و آغازحفریات آن منوط به پیدا شدن چند خشت نوشته دار سنگی بوده این راهم گفتیم که درجریان حفریات سالیان گذشته خشت ها وسنگ نبشته های دیگر مکشوف گردید درمیان این همه‌سنگ نبشته ها یك کتیبه بزرگ هم موجود است که‌به‌صفت (کتیبه بزرگ)شهرت یافته‌وامروز درداخل عمارت موزهٔ کابل. در دیوار نصب است. باوجودیکه این کتیبه بتاریخ ۲۶ می ۱۹۵۷سه‌سال قبل پیداشده است موضوع‌خواندن آن‌وترجمهٔ‌متن آن‌تازه‌درپاریس ولندن شروع شده‌ودرمجلهٔ(جورنال از یاتیك) مجله اسیایی پاریس ودر مجله مطالعات شرقی وافریقائی پوهنتون لندن در ظرف سال ۱۹۵۸ و۱۹۵۹ مقالهای مهمی از طرف دانشمندان فرانسوی وانگلیسی نگاشته شده ودامنه این تحقیقات دلچسپ وبی‌نهایت‌مفید ادامه دارد مقاله‌موسیومارك فرانسوی درمجله آسیایی‌پاریس تحت عنوان .«سنگ نبشه سرخ کوتل (بغلان) کیتبهٔ بزرگ کنیشکاه وزبان اصلی سغاری زبان قدیم بکتریان» نشر شده‌وبسیارمفصل است که دره روز ۱۰۰ صفحه رااشغال کرده‌درمقابل‌این‌مقاله،مقاله انتقادی‌ازطرف‌مسترهنینگ‌تحت‌عنوان « کتیبه بکتریان درحصه اول جلد ۲۳ مجله مطالعات شرقی وافریقای‌پوهنتون‌لندن‌شایع گردیده ونظریات هر دو دانشمند مذکور را بصورت مترادکم یکی ازا ستادان فرانسوی لیسه استقلال بهم‌ترکیب نموده که درشمارهٔ دوم سال ۱۹۶۰ مجله افغانستان ازطرف انجمن تاریخ نشر خواهد شد .

رسم الخط این کتیبه بزرگ‌وسائر سنگ نبشته هایی که ازسرخ کوتل کشف شده است یونانی است و کوشانی های بزرگ برای‌ادای برخی اصوات مخصوصه یکی دو حرف جدید بانهادن برخی علائم روی حروف یونانی بمیان اورده اند همه میدانیم که یکی از تاثیرات فرهنگی‌استقراء یونانی‌هادر دونیم قرن تام این بود که زبان ورسم الخط آنها در افغانستان رواج یافت وپیداشدن کتیبه (اشوکا) به دوزبان ودورسم‌الخط آرامی ویونانی‌ازمجاورت‌شهر کهنه قندهاراین‌نظریه را تایید میکند .

زبانی که در سنگ نبشته های سرخ کوتل بکار رفته یکی از زبان های محلی افغانستان است که موسیو ماریك فرانسوی آنرابه صفت(أتو تخاری) یا(زبان اصلی‌تخاری)ومستر هنینگ آنرابه‌صفت (زبان‌باختری) یاد کرده‌اندونظریه دانشمند زبان شناس اخیرالذکر بیشتر مقرون به حقیقت‌معلوم میشود وطرف تائید اکثر دانشمندان غربی قرار گرفته .

این‌زبان باختری که‌امروزوجود آن باشواهداسنادبزرگ‌مسلم وثابت‌شده‌است‌زبانی‌است که‌به‌اساس تحقیقات مستر هنینگ انگلیس به‌زبان‌های سغدی خوارزمی زبان دری و پښتو شباهت های زیاد دارد .

واکثر کلمات آنرا درزبان های مروجه افغانستان چه دری و چه پښتو وچه پشه ئی مشاهده میتوانیم زبان باختری که‌در حوالی عهد مسیحی ودریکی دوقرن بعد ازان د ربا ختر معمول بود باید بازبان های‌دیگر افغانستان تعلق وارتباط وشباهت داشته باشد تا ثیر ا ین زبان در شکل‌زبان‌دری امریست مسلم به نحوی که‌میتوان گفت زبان در ی جانشین آ ن گر دیده است ازنظر بعضی قواعد صرفی ونحوی و تأثیر بعضی ادات بر کلمات بعضی ممیزات پښتورا بیادمیدهد.

قراریکه‌یادآوری کردیم موسیو ماریك این‌زبان را بصفت (اتو تخاری) یعنی زبان ا صلی و حقیقی تخارستان یاد کرد ولی مسترهننتنگ معتقد است که‌باید آنرا زبان بکتریان بخوا نیم نامبرده میگوید که‌اصلا درسالیان‌پیشین بایدزبان اوستا رازبان بکتریان‌میخواندیم ولی حالا که صفت (بکتری) یاباختری جابجاوبد ون مو ر د استعمال‌ماند ه دلیلی در بین نیست کـه آ نرا بکاربیریم. بنابر ین زبان کتیبه بز رگ سرخ کو تل را کـه د ر بغلا ن در داخل چو کـات بکتریان کشف شد ه‌ا ست ز با ن‌بکتری یا با ختری میخوانیم .

☆ ☆ ☆

نا گفته نماند که د رین کتیبه دو مر تبه نا م (کنیشکا) ا مپر ا طو ر بز رگ کو شا نی ذکر شد ه . و سیو ما ر یك چنین پند ا شته ا ست که کتیبه مذ کو ر متعلق به کنیشکا ا ست که متا سفا نه هنوز بصورت یقین تاریخ سلطنت اومعین نیست ومعمولاً سال های‌حکمر وا ئی او را به ا و اخر قرن اول یااوا ئل‌قرن دوم مسیحی‌نسبت مید هند .

بر عکس‌مستر هینسنگ معتقد است که کتیبه مذ کور به سال‌های دیزتر از زمان کنیشکا تعلق میگیردواحتمال دارد که د ر عصر سلطنت هوو یشکانو شته شد ه با شد ، و به یا د بود مرمت کـار ی ها ئی شد ه که در عصر پا د شا ه مذ کو ر تحت نظر یکنفر ا ز حکا م محلی مو سو م به (نو کـو نز و کـو)و د و نفر د یـگر ا زهـمـکـا ر انـش در مـعبدمـذ کـو ر بعمل آمد ه ا ست . .

علا و ه بر نام‌های کوشا نی‌اسمای‌صا ف‌باختری‌هم د رین کتیبه‌ذ کراست ازقبیل: (مهرامان) و(بروز مهر پور) این نام ها کـه در آن کلمه ها ی(مهر) (بروز) (پور) واضیح است‌نام های محلی افغانستانی وبا ختری ا ست کـه نه‌تنها آهنگ آن‌در گو ش ها ی ما آشنا ا ست بلکه در نام های رجا ل‌هنو ز دید ه میشو د .

از روی ترجمه کتیبه با اینکه هنوز نا قص ا ست چنین معلوم میشو د کـه ا صلاً معبد سرخ کو تل که بگما ن غالب د ر زمان کنیشکا بناشده بود در اثر کم آبی متروك وتا حد ی‌روبه خر ابی مانده بود تا اینکه درزمان بعدمحتملاً د ر زما ن‌هوویشکاحکمر انان‌پادشا ه‌مذکو ر به مر مت کـاری ها ی‌اقدام کـرد ه وبا کند ن چا ه یا قنات بزر گ، آب بدانجا آورده اند و بعد مجدداً رونق قدیم خو د را احراز کـرد ه ا ست.

☆ ☆ ☆

کـتیبه اشو کـا : درمقابل کتیبه بزر گ‌سرخ کو تل کـتیبه بزر گ دیگری دا ریم که ا ز خرابه ها ی شهر قند هار از مجا و رت‌پوزهٔ چهل زینه کشف شد ه بااینکه کشف ا ین کتیبه بز ر گ د ر بهار سال ۱۳۳۷ صورت گرفته ا ست د ر طی‌سال ۱۳۳۸ چه در روما چه‌درپاریس در اطراف قرائت‌متن آن‌فعالیت های زیادبعمل آمدایطالوی هادرمجله(شرق وغرب)وفرانسوی‌ها در مجلهٔ آسیائی پاریس صورت ترجمه و مطالعات خود رانشر کردند.این کتیبه به‌دوزبان‌وبه‌دو ر سم‌الخطا ست یکی یو نا نی و دیگردی‌آرا می ، اول متن یونانی وآخر آن آرامی ا ست . و لی متن مضمو ن‌حاوی یك مطا لب ا ست و آشو کا پادشاه سلا لـه (سوریا) هند ی آ نکه آئین بود ا ئی را د ر افغانستان منتشر ساخته ود رجنوب هند و کـش تا حوزهٔ ارغند ا ب فتو حا تی نمود ه بو داین کـتیبه رادر منتهاالیه‌غربی‌قلمرومفتوحه‌خو دد رشهر کهنه قند ها ر کـه د رطی قر ن ٤ و٣ قم شهر مهمی وسر راه ومعبر بزر گی قرار داشت درسنگ خارا نقر کردمطالب کتیبه شبا هت به‌سائرفرما نها ی سنگی آشو کـادارد وحاوی نکات اخلاقی‌است و ازبسط آ ئین بو دا ئی وازاطا عت والد ین وبزر گان وعد م کشتن حیوانا ت و غیره حکایت میکند .

علاوه برفعالیت هائی که درروما ،پاریس ،لندن مبنی‌برخواندن کتیبه آن شهر کهنهٔ قند هار وسرخ کوتل بعمل آورد درپاریس درظرف‌سال ۳۸ م ست بکا ر د یگر ی هم زدند که عبارت از نشر کتابی است راجع به منارجام .البته راجع به‌این‌منارصورت کشف آن مقاله‌های‌متعدد درمجله ژوندون و آریانا نوشته اموعموم ازصورت گذارشات اطلاع دارند. کتاب (منار جام) از سلسله نشر یات هیئت باستان شناسی فرا نسوی در افغا نستا ن تحت نمره (۲٦) نشر شد ه و از طرف دو نفر (اندرهٔ ماریك) و(گشتن ویت) عضو ا گـادمی‌پروفیسر کولیژ دوفرانس انتشا ر یافته است . این کتاب‌مفیدودلچسپ‌واهمیت منار جام راباهمیت‌دورهٔ غوری‌هادرتاریخ‌افغانستان

یکجا تبلور میدهد وعکس های قشنگی ازپهلوهای مختلف منار جام دارد واز نظر انکشاف مسایل تاریخی و هنری ومعما ر ی روشنی های قیمت داری برفرهنگ وثقافت افغانستان می اند ازد.

☆ ☆ ☆

درخاتمه جزء فعالیت های باستان شناسی سال ۳۸ مختصراً یاد آور ی میکنیم که موسیو لوبر مهندس هیئت حفریات فرانسوی در طی گردش های علمی بین دهن درهٔ شکاری تاپل خمری در دره های شبر کوتل وتاله ودرهٔ جوزاری ودرهٔ پالان ده از یکسلسه خرابه های دیدن وعکاسی کر ده که اکثر به دورهای پیش ازاسلام مربوطاست وازنظر ممیزات معماری دارای اهمیت زیادمیباشند نامبرده این قبیل مطالعات فنی را ازنظر معماری درسائر نقا ط افغانستان مخصوصاً درغورودره های اطراف بامیان ادامه خوا هد داد ونتایج مطالعات خو د را بشکل کتاب جد ا گانه منتشر خواهد ساخت

ملل متحد در دوران سال

۱- چهاردهمین دورهٔ اجلاسیه اسامبلی

چهاردهمین دوره اجلاسیه اسامبلی عمومی ملل متحد که روی یک آجندا دارای هفتاد و چهار فقره بحث نمود در ساعات اولیه روز ۱۳ دسمبر ۱۹۵۹ در مقر ملل متحد خاتمه یافت.

بعد ازان فقرات، موضوعی که بسیار جلب نظر کرد و مورد بحث قرار گرفت معاونت فنی واقتصادی بود بممالک عقب مانده.

سرمنشی داگ همرشیولد هنگامیکه در بارهٔ ختم چهاردهمین جلسات اسامبلی عمومی ملل متحد به نامه نگاران صحبت مینمود گفت که اسامبلی عمومی امسال از چندین جهات دارای یک روحیه جدید، یک احساس جدید مسولیت، یک اراده جدید برای شنفتن و یک اراده جدید برای یافتن زمینه مشترک بود.

اسامبلی که روز ۱۵ سپتمبر افتتاح شد یک کمیته ملل متحد را برای همکاری بین المللی در زمینه استفاده صلح آمیز فضای خارجی تاسیس نموده و یک کنفرانس علمی را که تحت نگرانی ملل متحد کار کند برای بحث مفصل این موضوع جلب کرد اسامبله عمومی مدت کار نمایندگی کارها و معاونت ملل متحد برای پناه گزینان فلسطین (اونروا) را تمدید و روی موضوعات مربوط به تبت، هنگری، کوریا و اتحادیه افریقای جنوبی اجراآت نمود. موضوع الجزائر نتوانست تعداد آرأی لازمه را برای مطرح شدن بدست آرد.

درساحه اقتصادیات ـ اسامبله عمومی تصو یب ها ی را در باره تهیه وتادیه‌ی‌معا نت بممالك عقب مانده ـ تجارت جهان معاونت فنی اصلاح زراعت صنعتی ساختن وصندو ق مخصوص ملل متحد ونیز برو گرام های تهیه واعزام مامورین دائمی اجرائی وعملیـاتی رابممالك عقب ما نده طبق درخواست شان اتخاذ نمو ده است .

اسامبلی عمومی پلانی را درباره اعطای جایزه که ازطرف ملل متحد درباره تتبعات‌سرطان (کانسر) داده خواهد شد منظور کرد اعلامیه حقوق طفل‌را تصویب نمود - درمورد کنترول مواد مخدره اختیارات بیشتر داد، برای پناه گزینان معاونت زیادترجستجو کرد، موضوع اعمار خانه‌های ارزان ، جرائم اطفال وجزاهای‌سنگین (اعدام) رامورد غور قرارداد ویك کنفرانس بین المللی را دعوت کرد تابرای معاقیت‌هاوسلوك بانمایندگان سیاسی‌یك‌مقاوله راتسویدنماید .

اسامبلی عمومی وقتیکه مسأله مناطق تحت قیمومت را زیر بحث قرار داد توصیه نمود که تو گولند وسومالی‌لند هنگامیکه‌درسال ۱۹۶۰ ازتحت اداره فرانسه وایتالیاخارج شده‌واستقلال خودرا بدست می آرند باید بعضویت ملل متحد پذیرفته وداخل شوند . نیزازممالك ادا ره کننده تقاضانمود تاوقت وترتیب حصول استقلال تنگانیکا وروآندا او رندی را تعیین واعلان نمایند . ونیز توصیه نمود تامناطق وسر زمین هایی که ازموقف قیمو مت می بر آیند واستقلال خود را حاصل میکنند باید معاونت فنی‌وغیره داده‌شود . راجع به منطقه افریقای جنوب غربی که تحت ماندیت بود وهمچنان درباره مناطقیکه‌حکومت خود مختاری ندارند یك سلسله تصویب‌هانمود.

درزمینه اداری اسا مبلی عمومی یك مصوبه را که درباره تهیه وتادیه پول ومصارف قوا ی اضطراری ملل متحدبود تائید نمود تادر امور وتشکیل دارالانشای ملل متحد تجد ید نظر شو د تقرر یك هیأت متخصصین را برای مطالعه امور پرو گرام اطلا عات ملل متحد درخواست نمود ونیز اعانه ٦ ملیون دالرموسسه فورد را برای ساختن یك کتابخانه‌درمقر ملل متحد قبول‌نمود.

سرجمع بودجه که برای سال ۱۹۶۰ منظور گر دیده حاوی مبلغ ٦۳۱٤۹۷۰۰ دالر میباشد .

مهمانان برجسته‌ی که دراثنای جریان جلسات اسا مبله عمو می با سا مبلی آ مده و بحضور نما یند گان خطا به ایراد نمودند عبارت انداز : شاغلای خروشچف صدر اعظم اتحاد شو روی ادولفو لویز ماتیوز رئیس جمهور مکسیکو وسیکوتوری رئیس‌جمهور گینی .

چون پولند وتر کیه درپنجاه ودوباررای گیری‌نتوانستند تعداد آ رای لازمه رابرای اشغال یك چو کی غیر دائمی مجلس امنیه احراز نمایند اسامبلی عمومی فیصله کرد تاچو کی مذ کور رایك سال تر کیه ویك سال دیگر پولند اشغا ل کند . پولند در سال ۱۹۶۰ چو کی مذ کور را

دار اخواهد بود ترکیه یگانه کاندید احراز چوکی مذکور درسال ۱۹۶۱ خواهد بود در اوائل دوره اجلاسیه سیلون و اکوادور نیز به دوچوکی دیگر غیردائمی مجلس امنیه انتخاب شده بودند درمجلس قیمومت بلو ویابعوض هایتی وهندوستان باردیگر انتخاب شدند واعلان گردید که از اول جنوری ۱۹۶۰ تا سه سال عهده های مذکور راخواهندداشت . درمجلس اقتصادی واجتماعی برازیل دنمارك وجاپان بعوض فنلند مکسیکو و پاکستان انتخاب شده اند. پولند باردیگر انتخاب شده وتاسال ۱۹۶۳ عضویت مذکور راخواهد داشت .

فضای خارجی :

درسال ۱۹۵۸ اسامبلی عمومی کمیته ئی را برای امور استفاده صلح آمیز از فضای خارجی تشکیل کرده بود که بنابرغیبت سه عضو کارش اخلال گردید ولی توصیه شد که کمیته ۲۴ عضوی مذکور بدون رأی گیری رسمی باردیگر انتخاب شده وبکار خود دوام بدهد .

اسامبله عمومی درسال ۱۹۵۸ یك کمیته موقت هجده عضوی تعین نموده بود تادرباره پروگرام استفاده صلح آمیز از فضای خارجی که تحت نظارت ملل متحد از طرف همه ممالك بدون درنظرداشتن وضع اقتصاد وانکشاف علمی شان قبول شده بتواند کار کند ومخصوصاً ازلحاظ حقوق وترتیب تشکیلات آن طرق ووسائل همکاری بین المللی را درداخل چوکات ملل متحد تهیه نماید . کمیته این کاررا کرد ویك راپور نشر نمود . کشورهای چکوساواکیه پولند اتحادشوروی هندوستان وجمهوریت متحدعربی شرکت نکردند .

کمیتهٔ که درسال ۱۹۵۹ تشکیل گردید دراوائل ۱۹۶۰ باشتراك همه اعضای خود تشکیل جلسه داد .اعضای این کمیته عبارت اند ازالبانیا - ارجنتاین - آستریلیا - آستریا - بلجیم - برازیل - کانادا چکوسلواکیا - فرانس - هنگری - هندوستان - ایران - ایتالیا - جاپان - لبنان - مکسیکو پولند - رومانیا - سویدن - اتحادشوروی - جمهوریت متحدعربی - بریتانیاواضلاع متحده امریکا

مخصوص سیاسی :

کمیته مخصوص سیاسی ملل دوموضوع رامطرح ساخت که یکی عبارت بود ازرویه مردمان هندی نژاد دراتحادیه افریقای جنوبی که ازچندین سال به این طرف دراسامبلی عمومی موردبحث بوده ودیگر موضوع درنظرداشتن مساوات ازنظر جغرافیا درانتخاب رئیس اسامبلی که در آجندای سال ۱۹۵۹ بکلی جدید بود .

هندو پاکستان بار ها در ملل متحد شکایت کرده اند که حکومت اتحادیه افریقای جنوبی همواره هندی هائی را که درافریقا زندگی میکنند درمناطق مجزامجبور بزندگی کرده وانواع

تبعیضات را در باره ایشان مرتکب میشوند . حکومت اتحادیه افریقای جنوبی که تاحال این موضوع را یك موضوع داخلی خود دانسته و تصور میکند که ملل متحد در ان باره صلاحیت بحث و مذاکره را ندارد حین مذاکره این موضوع حاضر جلسه نشد .

چندین نماینده ضمن بیانیه هائی که ایراد نمودند تأیید کردند تا در تعین و انتخاب رئیس اسامبلی عمومی باید جنبه مساوات نمایندگی جغرافیائی را نیز مدنظر قرار دهند و چون همه امور ملل متحد باساس نمایندگی مساویانه بنایافته لهذا درین باره نیز این اساس مراعات شود و بنابران فیصله شد تا در چهارسال آینده رؤسای اسامبلی عمومی به ترتیب از ممالك ارو پای شرقی ممالك آسیا و افریقا ممالك اروپای غربی و سائر ممالك و در سال چهارم از ممالك امریکای لاتین انتخاب شوند .

مخالفین این پیشنهاد میگفتند که مقام وماهیت عهده ریاست اسامبلی عمومی یك عهده ممتاز بوده مقتضی لیاقت بسیار بلند علمی شخصی میباشد . البته بکسانیکه در پیشبرد کار ومرام ملل متحد خدمت زیاد کرده باشد نیز عطف توجه زیادی شود . باید مساوات جغرافیائی نیز در نظر گرفته شود

این نظریه که در کمیته به تصویب رسید در اسامبلی عمومی به ۴۰ مقابل ۳۶ رأی رد شد . شش عضو هم از دادن رأی استنکاف کردند . در جلسات اسامبلی عمومی وقتی یك موضوع تصویب میشود که دو ثلث رأی اسامبلی عمومی را جلب کند .

امور اجتماعی :

در کمیته اجتماعی بشری وثقافتی جرایم اطفال و جزا های (اعدام) مورد بحث قرار یافت ضمن یك مصوبه بسر منشی توصیه شده تا بزودی موضوع جرایم اطفال ومسایل مربوط به آنرا در سراسر جهان تحقیق بنماید و بزودی نتائج تحقیقات خود را در ۱۹۶۰ بکانگرس ملل متحد در بارهٔ جلوگیری ازجنایات و رویه با مجرمین بسپارد .

راجع بجزا های بدنی ـ هنگامیکه اسامبلی عمومی بمجلس اقتصادی و اجتماعی مخصوصاً توصیه کرد تا مطالبه کند که آیا (جزای بدنی ـ اعدام ـ سنگین) میتواند ازجرم جلوگیری کند یاخیر . این موضوع با ۵۷ رأی مقابل صفر تصویب شد ۲۲ کشور از رأی استنکاف کردند .

در امور اجتماعی یك سند مهمیکه تصویب گردید عبارت از اعلامیه حقوق طفل است .

حقوقی :

راجع بمعاونت ها ومصونیت ها کسانیکه در خدمات دیپلوماتیك از کشور های خود نمایندگی مینمایند و نیز راجع با متیازات شان هر دولت از خود قاعده وقانون مخصوصی دارد که اغلب

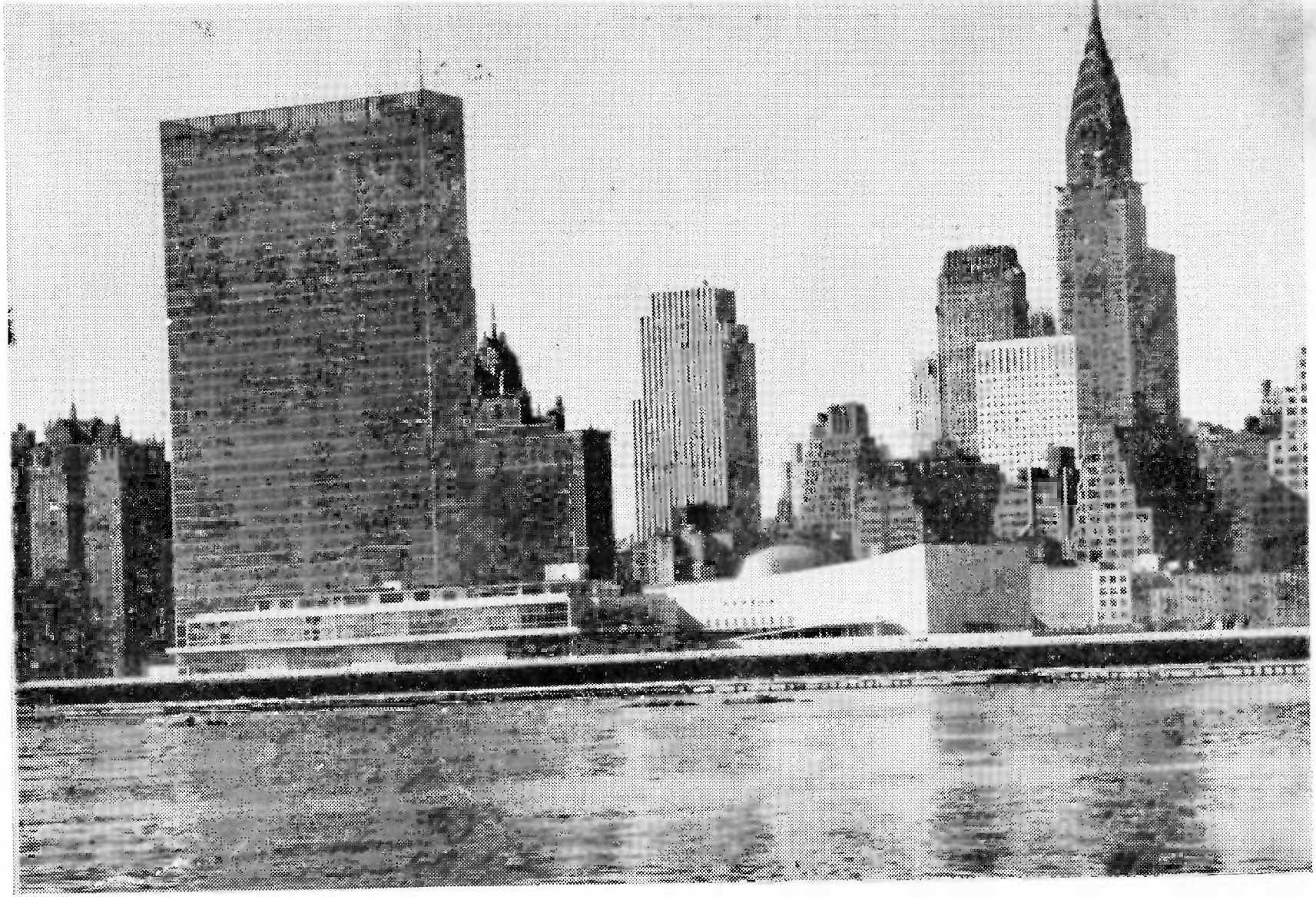

دنیویارک دهنهیتن په تاپو کښې دملګرو ملتو دموسسې و دانۍ ، دکیښې خواڅخه ښۍ خواته ددارالانشاءو دانۍ ، دکنفرانس و دانۍ اودلوئی اساهبلی تالار لیدل کیږی

ښاغلی همر شیولډ دملګرو ملتو دمؤ سسې سر منشی

آنهاهم بصورت موافقه های دو جانبه بوجود آ مده . در نظر است برای این موضوع یك معاهده متحدالشکل بوجود آید و اسامبلی عمو می مصوبه ئی را تصویب نمود که انعقاد یك کنفرانس بین المللی را درین باره تقاضا و توصیه میکند تا مسودهٔ چنین یك معاهده راحاضر کند.اسامبلی توصیه کرد تا یك کنفرانس دیگر بین المللی در باره حقوق بحر در جینوا منعقد شود و دران عرض آبهای ساحلی و حقوق ماهی گیری تحت غور قرار داده شود (کنفرانس سال ۱۹۵۸ در جینوا این مسائل را فیصله نکرده بود(.

اسامبلی عمومی بعد از ملاحظه راپور کمیسیون حقوق بین المللی فیصله نمودتااز کمیسیون در خواست کند که اصول و قواعد مربوط بحقو ق پناه جستن را زودتر تدوین نماید . یك کار دیگری که از کمیسیون تقاضا شد این بود که در بارهٔ رژیم قضائی آ بهای تأ ریخی بشمول خلیج های تأریخی مطا لعات نموده ونتیجه را حاضر نماید .

اسامبلی عمومی علاوهٔ تقاضا کرد تا در باره استفاده از رودخانه های بین المللی یك مطالعه مقدماتی کند .

سر زمین های غیر مختار :

اسامبلی عمومی یك کمیسیون شش عضوی را تعین نمود تا درین باره یك دستور مسوده نماید سه نفر اعضای این کمیسیو ن نماینده مما لك قیم و سه نفر آن نما ینده مما لك غیر قیم میبا ند اسامبلی عمومی تا کید کرده که در سر زمین های تحت قیمو مت تعلیم و تربیه باساس تفا و ت نژادی صورت نگیرد .

تشکیل :

دوموضوع مربوط به تشکیلات ملل متحد که موردبحث قرار یافت . یکی تجدید نظر برمنشور ملل متحد بود و دیگر زیاد ساختن اعضای مجلس امنیه و مجلس اقتصادی و اجتما عی ومحکمه عدلی بین المللی اسامبلی باوجود مخالفت هایی که درین زمینه موجود بود کمیته ای راموظف ساخت تا کار خود را دوام بد هد باید قبل از سال ۱۹۶۳ یك راپور دیگر درین زمینه باسامبلی عمومی بدهد .

ب ـ مسائل بعد از اسامبلی :

مجلس امنیت : بتاریخ ۲۵ مارچ ۲۹ کشور آسیای وافریقائی مطا لبه جلسه فوری مجلس را برای رسیدگی در بارهٔ قتل عام مردم بی اسلحه در افریقای جنوبی بنابر تبعیض نژادی آ ن کشور مطالبه کردند که افغانستان نیز در آن جمله بود مجلس بتاریخ ۳۰ مارچ جلسه کر د

وموضوع راداخل آجندهٔ خودساخت پس از شش جلسه موضوع را تهدیدبصلح وامن جهان خواند و کشور افریقای جنوبی را برای اتخاذ یك سیاست هم آهنگی: نژادی متوجه گردانید اعضای مجلس امنیت برای سال ۶۰ عبارتند از چین . فرانس. روسیه . انگلستان . امریکا . ارجنتاین. سیلون . اکوادور،ایتالی، پولیندو تونس.

بتاریخ ۱۸ می اتحاد شوروی جلسه فوری مجلس امنیت را مطالبه کرد تابرمسئله تجاوز قوای هوائی امریکا بر خاك شوروی که تهدید برای سلام جهانی شده است رسیدگی کند. مجلس بتاریخ ۲۶ می تسوید مصوبهٔ پیشکردهٔاتحادشوروی‌رارد کرد. و بتاریخ ۲۷ می‌ازفرانس انگلستان ، امریکاواتحاد شوروی‌تقاضا کرد که‌راه حل قضایای موجوده را از طریق‌مذاکره و غیره وسایل صلح آمیز بجویند.

در خواست جلسه مخصوص اسامبلی :

بتاریخ ۱۵ مارچ سر منشی سازمان در خواست بیست و دو مملکت آسیا وافریقا را برای تشکیل جلسه مخصوص اسامبلی بنمایندگان‌دائمی‌ممالك عضوتقدیم‌داشت‌تا درین جلسه‌مخصوص مسئله تجارب‌اتمی فرانس را در صحرا مورد مطالعه قرار دهد افغانستان‌نیزدرجملهٔ این ممالك شامل بود۱۰ ماتاه ۱۵-۱ پریل عدهٔ کشور های طرفدار اجلاس مخصوص اسامبلی از ۳۶تجاوز نکرد چون نصاب اسامبلی برای این جلسه ۴۲ کشور است منعقد نگشت.

مجلس اقتصادی واجتماعی :بیست نهمین‌دوره آن در نیو یارك (۱۵) اپریل وسیم دورهٔ آن در (۵)جولائی‌درجینوا آغاز گردید که تا(۵) آگست‌ادامه‌یافت

کمسیون حقوق بشر شانزدهمین دوره خود را درجینوا بتاریخ ۲۹ فبروری آغاز کرد. کمسیون‌مقام‌زن‌در۲۸مارچ‌دربوئنس آئرس آغاز شد حقوق سیاسی زنان ومقام شان‌نزد قوانین خصوصی وخدمات مشورتی برحقوق بشر را موردمطالعه قرار داد و حداقل سن را برای ازدواج پانزده سال معین نمود.

مجلس قیمومت .

جلسه بیست وپینجم آن بتاریخ ۲۵ جنوری ۱۹۶۰ آغاز شد کشورهای نیوزلیند جمهوری متحد عرب امریکا وپراگوای هیئت مشاهد را تشکیل دادند از منطقه های تحت قیمومت در افریقای شرقی بازدید نمایند.

کمیتهٔ اجرائی : پروگرام کمشنر عالی آوارگان از ۷تا ۱۳ اپریل در جینوا منعقد شد

کمیته (۵/۸۸۰/۰۰۰)

دالر را برای پروگرامهای سال ۶۰ تخصیص داد شاغلی آگستلنت کمشنر عالی آوارگان ۱۲ ملیون دالر را هدف برای سال ۶۰ معین نمود بااین نظر که سال ۶۰ سال آوارگان است این مبلغ جمع آوری خواهد شد کمیته ۶ ملیون دالر را برای پروگرامهای سال ۶۱ منظور نمود.

محکمهٔ بین‌المللی عدالت: محکمه در اطلاعیهٔ ۲۱ مارچ خود دائر کردن موضوع اساسنامه کمیته حفاظت دریائی مربوط بموسسهٔ بین‌الحکوماتی مشورتی دریائی را روز ۲۶ اپریل قرار داد.

اسامبلی موسسه درجلسهٔ ۱۹۵۹ خود کشور های امریکا. انگلستان. ناروی. جاپان ایتالیا ـ هالند. فرانس. جمهوری فیدرالی المان را بحیث دولی که مالک کشتی های زیاداند منتخب کرد وارجنتائین، کانادا، یونان، پاکستان، روسیه وجمهوری متحد عرب رابرای تکمیل کمیته گزید. کشورهای لائبیریاو پاناما برقانونی بودن این انتخاب اعتراض کردند و ادعا نمودند که ایشان درقطار کشورهای دارای کشتی‌های زیاداند محکمه بتاریخ (۸) جون ۱۹۶۰ با (۹) مقابل (۵) رأی نظریه خود را اظهار و کمیته را که در ۱۵ جنوری ۱۹۵۹ انتخاب شده بود بامادهٔ ۲۸ موافق نیافت.

دومین کنفرانس حقوق دریا. در جینوا بتاریخ ۱۷ مارچ آغاز شد تا مطابق مصوبه ۱۳ دسمبر اسامبلی در سال ۱۹۵۸ دونکته را حل نماید یکی عرض آبهای ساحلی ودیگر ساحهٔ مناطق ماهی گیری. کمیته حدود آبهای ساحلی را ۶ میل وساحهٔ ماهی گیری را ۱۲ میل قرار داد.

سهم افغانستان در موسسات بین‌المللی

افغانستان همیشه در کنفرانسهای بین‌المللی موقف عنعنوی کشور را که عبارت ازهمکاری باهمه دول باساس قضاوت آزاد است تعقیب کرده است.

(۱) ــ افغانستان در اسامبلی چهار دهم:

هیأت افغانی دراسامبلی چهاردهم قرار ذیل بود:

شاغلی عبدالرحمن پژواك نماینده دائمی افغانستان بحیث رئیس هیأت ونمایندهٔ کمیته اول سیاسی شاغلی محمد یونس رفیق مدیر شعبه ملل متحد وزارت خارجه عضو ونماینده در کمیته مخصوص سیاسی.

ع ـ ص محمد سرور عمر معین وزارت تجارت بحیث عضو ونماینده به کمیته اقتصادی.

میرمن حمیرا جلجوقی ودکتور عبدالغفور روان فرهادی اعضاء ونماینده در کمیته اجتماعی فرهنگی ـ بشری. شاغلی قیض محمد زکریا بحیث عضو ونماینده در کمیته قیمومت.

شاغلی اسدالله حسرت نماینده در کمیته اداری وبودجوی.

مباغلی عبدا لحکیم طبیبی مستشار نمایندگی دائمی بحیث عضو و نماینده د ر کمیته حقو قی اسامبلی چهاردهم که تقریباً سه‌ماه را در بر گرفت از نیمه‌سپتامبر تانیمه دسامبرجر یان داشت و۷۴ موضوع که‌بروی آجنده آن بود زیر بحث و فیصله قرار گرفت رئیس اسا مبلی د ا کتر بلاوندا(از پیرو) در بیانیه افتتاحیه خویش‌اسامبلی چهـارده را بنام « اسامبلی صلح » یا د کرد وبراستی هم که فضای اسامبلی چهاردهم‌نیز به‌نسبت روابط نزدیك‌شرق وغرب وسفر صد راعظم روسیه شوروی بامریکا آرام بنظر میخورد . بیانیه های پا لیسی هم که ا ز طر ف ر و سا ی هیأت های ممالك در اسامبلی عمومی ایراد شد همه رو حیه همکاری دول بزر گ را در راه‌حل پرو بلم‌های پیچیده بین‌المللی آر زو مینمو د .

موقف‌هیأت افغانی وپالیسی کشور راجع بموضوعات اسامبلی چهارد هم بیانیهٔ عمومی رئیس هیأت افغانی توضیح گردید نقاط عمدهٔ آ ن ارائه میشود

۱- باوجود کوشش های مزید اسامبلی فوق‌العاده اوضاع شرق میانه بحرانی بنظر میخورد بایست سازمان ملل بهمکاری اعراب راه های عملی تری را برای برقراری او ضاع این منطقه جستجو کند .

۲- اوضاع‌الجریا به نسبت ادامه جنگ دران سا ما ن وعدم تطبیق فیصله نا مه ا سا مبلی سیزدهم باعث پریشانی است که بایست از راه موافقه طرفین مجا دله درین دقایق نا زك ر ا ه حلی بخود گیر د .

۳- افغانستان آرزومند است که پرو بلم قبرس - ایر یان غربی وتای وان (فار موسا) ا ز راه مذا کرات صلح خواهانه حل وفصل گر دد .

۴-صلح‌وصلامت‌دنیاوقتی‌وقایه شده میتواند که‌حق‌تعیین‌سرنوشت کتله‌های‌بشری‌احترام‌شود .

۵- حل پرو بلم های اقتصادی واجتماعی ملل باید زیرغور قرار گیرد وافغانستان بحیث‌یك کشور انکشاف نیافته که بکمك های اقتصادی‌واجتماعی محتاج‌است طرفدار اقدامات‌جدی‌تر درین ساحه‌میباشد .

۶ - بایست در راه خلع سلاح که همه ملل‌عالم به آ ن علاقمندی‌شدیدوحیاتی دارند اقدامات جدی از طرف ملل بزر گ صورت گیرد و نیز در راه منع آزمایش های اتومی که تاثیر اشعه آن باعث خرابی و بربادی صحت عامه میباشد کوشش های مزید بعمل آید .

۷ - درراه تشکیل قوای‌بو، آن بایست مطالعات عمیق ودقیق بعمل آیدتانشود که‌اقدامات فوری‌و ناسنجیده به‌عوض آنکه باعث تقویه ساز مان ملل گردد بموثر بودن آن‌صدمه واردنماید

دافغانستان نماینده میرمن حمیر اسلجوقی (لەښۍ خوانه پنځمه) دعمومی اسامبلی پەڅورلسمه دوره کښی
د دریمی جرگەگی دنمایندگانو پەډله کښی

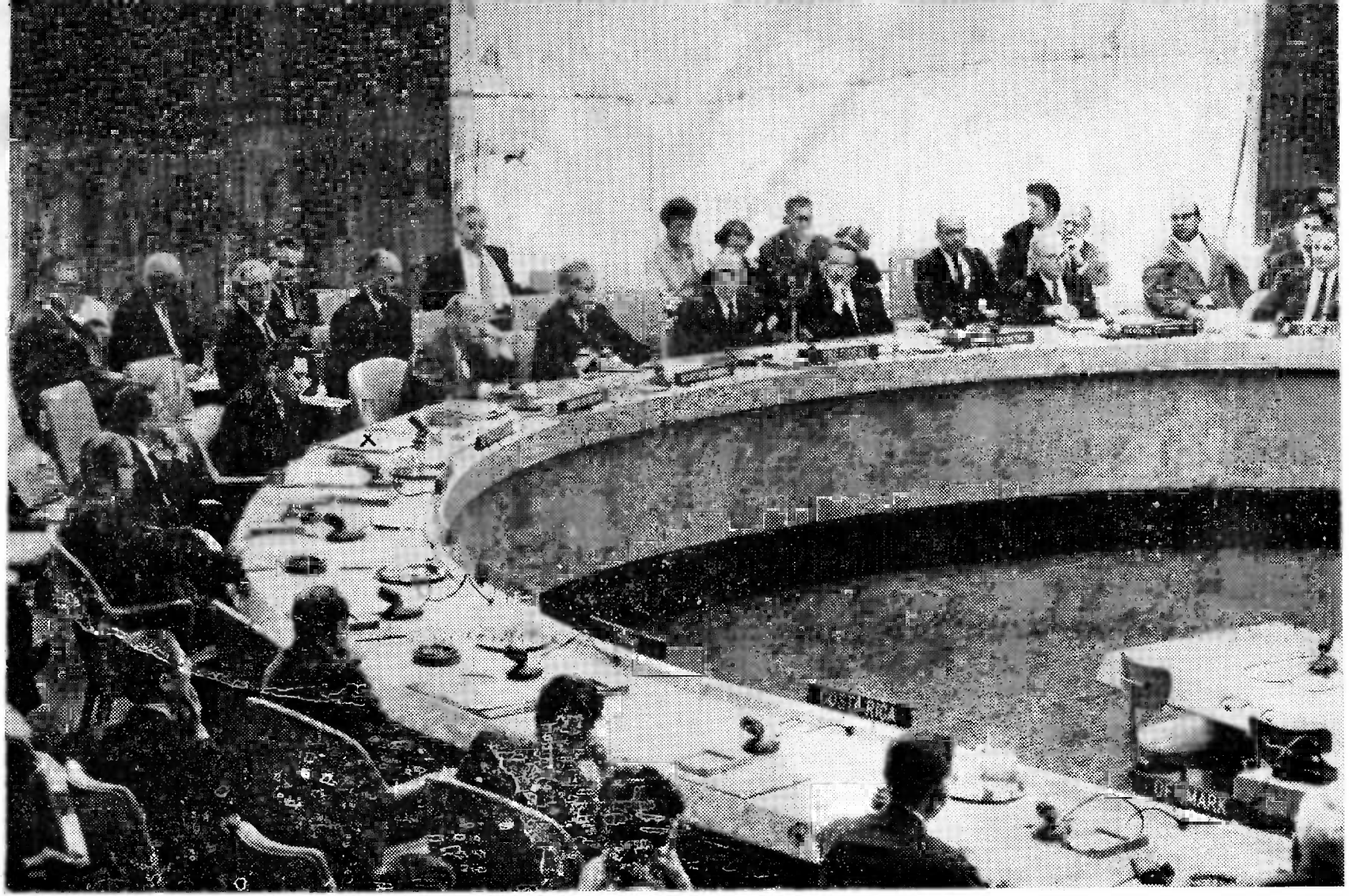

دملگرو ملتو داقتصادی او اجتماعی ټولنی نه ویشتمه اجلاسیه دوره چه داپریل په (۵) ورځ شروع شوه دملگرو ملتو دموسسی سرمنشی ښاغلی همرشیو لډهغو هیو ادو ته
دمرستی دضرورت په باب خبری کوی چه نوی خپلواکی ته رسیدلی دی دافغانستان نماینده ښاغلی طبیبی هم دلته حاضر دی چه مخی ته ئی د (×) نخښه ایښوول شوی ده

۸ - یگانه محلیکه میتوان ازان امید داشت درراه حل مشکلا و بحرانات بین المللی موثر واقع شود سازمان ملل است که بایست تقویه آن از جانب همه ملل صورت گیرد.

موقف افغانی درمجمع عمومی و کمیته های هفتگانه:

اول ـ موضوعات سیاسی:

۱ - تبت:

موضوع تبت که به اساس ادعای نمایندگان ملایا و آیرلینند بنام تخلف از حقوق بشر بروی آجندا گذاشته شد و ممالکی که علیه بحث موضوع تبت در اسامبلی رای دادند ممالک اروپای شرقی بشمول یوگوسلاویا واندونیزیا بودند وممالکیکی به طرفداری بحث موضوع تبت رای دادند ممالک اروپای غربی ودوستان شان بودند.

افغانستان درزمره ی ممالکی بود که به بحث موضوع در اسامبلی با ۲۵ دولت دیگر که مانند ما موقف داشتند رای بیطرفی داد ودر فیصله نامه ئی هم که در موضوع تبت به تصویب اسامبلی به ۴۰ رای طرفداری و ۹ رای مخالف و ۲۶ رای بیطرفی به تصویب رسید تا حقوق اساسی بشر در تبت مراعات شود رای بیطرفی دادو علت آن بود که این موضوع یك موضوع جنگ سردبین دو گند بوده و بحث آن در حاضر غیر ازانکه باعث کشیدگی اوضاع شود سود دیگری ندارد.

۲- مجارستان.

موضوع مجارستان درین اسامبلی نیز بااساس راپور نمایندهٔ مخصوص مجارستان سرلز لی مانرو که دران تخلف ازفیصله نامه های اسامبلی ازطرف حکومت مجارستان وروسیه توضیح شده بود ـ ازجانب نماینده امریکا بروی آجندا گذاشته شد. اسامبلی فیصله نامه ئی رابه ۵۲ رأی طرفداری که دران ممالك غربی وطرفداران شان شامل بود وده رأی مخالف ملل اروپای شرقی بشمول یوگوسلاویا و۱۷ رأی بیطرفی قبول وتصویب کرد ـ افغانستان مانند قضیه تبت درین مساله نیز که بجنگ سرد تعلق میگرفت با ۱۶ دولت دیگر آسیا وافریقا رأی بیطرفی داد.

۳ ـ خلع سلاح:

از مهمترین موضوعات اسامبلی یکی هم موضوع خلع سلاح است که برای نخستین بار اسامبلی عمومی بهمکاری دول بزرگ باتفاق آرأ فیصله نامه ئی را به تصویب رسانید که نظر به آن یك کمیته که در آن نمایندگان ده دولت که به دو گند یعنی شوروی ودول غربی تعلق دارند بطور مساویانه اشتراك نموده ودربارهٔ پلانهای خلع سلاح غور وفیصله بگیرند رئیس هیأت افغانستان طی بیانیه ئی که به کمیته اول سیاسی ایراد کرد اهمیت موضوع خلع سلاح را برای صلح بین المللی گوشزد و آرزومندی

افغانستان را بحیث یك کشور صلح خوار اجع به رسیدن موافقه درین راه اظهار کرد و به فیصله نامه متذکره در کمیته و اسامبلی عمومی رأی موافق داد و ضمناً اهمیت تضمین آزادی خاصه آزادی اقتصادی و اجتماعی کشورهای کوچك را در دنیائیکه اسلحه گرم باسلحه اقتصادی تبدیل خواهد گردید تذکر داد.

۴ ـ الجریا :

در موضوع الجریا که موقف فرانسه و طرفداران او عدم تصویب اسامبلی درین موضوع بود اقدام ممالك آسیا و افریقا در بارهٔ خاتمه یافتن جنگ و آغاز مذاکرات بین حکومت فرانسه و حکومت موقتی الجریای آزاد به اساس حق خود ارادیت به جائی نرسید ، افغانستان در زمره ممالکی بود که قضیه الجریا را بروی آجندا گذاشت و نیز در جریان مذاکرات کمیته از وضع الجریا اظهار نگرانی نموده و تطبیق پرنسیب خود ارادیت را در آن سرزمین یگانه راه حل اختلاف موجود دانست .

۵ ـ فلسطین :

موضوع پناه گزینان فلسطین که از موضوعات کرونیك اسامبلی عمومی است همه ساله بروی آجندای اسامبلی قرار میگیرد ـ درین سال نیز هیأت افغانی مانند گذشته از حقوق اعراب فلسطین پشتیبانی و توطن شانرا در وطن اصلی شان تأیید کرد و تقاضا نمود که بایست تصویب ۱۹۴۸ اسامبلی عمومی در مورد پناه گزینان فلسطین و آیندهٔ آن سرزمین عملی گردد .

۶ ـ مساله اختلاف نژادی (اتحادیه افریقای جنوبی) :

در موضوع سیاست تبعیض نژادی در اتحادیه افریقای جنوبی از ۱۹۵۲ باینطرف بحث شده و یا تحت عنوان سلوك اتحادیه با مردمان هندی نژاد افریقای جنوبی از آغاز تأسیس ملل متحد تحت غور اسامبلی قرار گرفته هیأت افغانستان بصورت جدی ازین سیاست نکوهش و ازینکه طی سالهای متمادی حکومت اتحادیه وقعی به سپارش های سازمان ملل نگذاشته است اظهار تأسف کرده است در اسامبلی چهاردهم این موقف کشور را تأیید و علاوه مانند سال گذشته افغانستان با ۳۵ مملکت دیگر متفقاً پیشنهادی را باسامبلی تقدیم کرد که دران توجه حکومت افریقای جنوبی را بمقررات منشور ملل متحد و فیصله های سابق اسامبلی عمومی در مورد جلب میکرد ، این پیشنهاد با ۶۷ رأی موافق و ۳ رأی مخالف و ۸ رأی ممتنع تصویب گردید .

دوم موضوعات اقتصادی :

۱ ـ تأسیس فند انکشافی ملل متحد :

در زمره موضوعات اقتصادی اسامبلی ۱۴ مهمترین آن همین موضوع تاسیس فند انکشافی ملل متحد میباشد که هدف آن امداد بیشتر بممالك عقب مانده است . هیأت افغانی در دوران اسامبلی ۱۴ ازین

اقدام جداً طرفداری نموده و ترتیب گرفته است، در شورای اقتصادی و اجتماعی نیز از آن جداً پشتیبانی نماید.

۲- او پکس:

این مؤسسه که تازه برای امداد ممالک انکشاف نیافته از طرف اسامبلی عمومی به پیشنهاد سکرتری ژنرال تأسیس گردیده، تا متخصصین اداری را بممالک محتاج بفرستد از دوسال باینطرف سودمند واقع گردیده است.

سوم ـ موضوعات اجتماعی و ثقافتی:

۱ ـ میثاق آزادی اطلاعات:

در دوران بحث این موضوع برعلاوه موقف هیأت افغانی که مؤظف وارسی امور کمیته سوم اسامبلی چهاردهم بودند، رئیس هیئت افغانی که سوابق و معلومات کافی درین ساحه دارند در مباحثات اشتراک و از تصویب و تکمیل فوری میثاق بین المللی آزادی اطلاعات طرفداری نمود.

۲- اعلامیه حقوق طفل:

اسامبلی ۱۴ در زمره موضوعات مهمی که موفق به تکمیل آن گردید تصویب اعلامیه طفل میباشد هیأت افغانی پیشنهادهای داد که تصویب گردید.

۳ ـ موضوعات مربوط برخطه‌های غیر آزاد و تحت قیمومت:

در مطالب خطه‌های غیر آزاد و تحت قیمومت ـ افغانستان از آغاز عضویت خود در سازمان ملل تاحال موقف واضح و روشنی مطابق به پالیسی عنعنوی کشور داشته و همواره از تمام پروگرامهای که در راه رسیدن باستقلال این خطه ها از راه حق خود ارادیت مفید واقع شده میتوانست، پشتیبانی طرفداری کرده است و باتمام اقدامات یکه درین زمینه منفی واقع می‌شد مخالفت کرده است.

۱- موضوع کامرون جنوبی:

انگلستان میخواهد که کامرون جنوبی بدون داشتن حق آزادی باید در سال (۱۹۶۱) فیصله کند که یا با فدریشن کامرون شمالی و یا نایجریا ملحق شود. هیأت افغانی در دوران اسامبلی فوق العاده ۱۹۵۹ و اسامبلی ۱۴ اساس فیصله کامرون جنوبی را فیصلهٔ خود مردم دانسته و از عملی شدن پرنسیپ حق تعیین سرنوشت در قضیهٔ متذکره طرفداری کرد.

پنجم ـ موضوعات حسابی:

هیأت افغانی در جریان بحث تمام موضوعات حسابی و صرفیاتی سازمان ملل در تمام موضوعاتیکه تصویب آن باعث تزیید بودجه سازمان ملل و تکلیف مالی ممالک کوچک میباشد

در اسامبلی چهاردهم اظهار مخالفت کرده ولی در تمام موضوعاتیکه تکلیف مالی ایجاب نمیکرد ودرداخل بودجه عادی سازمان بوده رأی طرفداری داده ایم .

اداره اطلاعات :

در اثر مداخله و اصرار هیأت افغانی در اسامبلی های گذشته بالاخره منشی عمومی موافقه کرد اداره اطلاعات سازمان ملل راتحت اداره یك نفر افغان که ازمأمورین دارالانشأ میباشد در افغانستان باز نماید ولی موضوع دوام پروگرام رادیویی ملل متحد بزبان فارسی وپښتو طوریکه شاید وباید ازطرف سازمان ملل عملی شده نتوانست از آنرو رئیس هیأت افغانی شخصاً درجریان بحث اجرا آت اداره اطلاعات سهم گرفته وتقاضای دوام پروگرام رادیویی ملل متحد برای افغانستان نمود که این موضوع زیرمذاکره دارالانشأ ونمایندگی دائمی است .

ششم- موضوعات حقوقی :

هیأت افغانستان در دوران اسامبلی چهاردهم نیز مانند اسامبله های گذشته از پیشرفت وتنظیم پرنسیپ های حقوق دول که برای صلح وهمکاری بین المللی مفید واقع میشود طرفداری کرده است.

راپور کمیسیون حقوق بین الدول :

هنگام بحث راپور کمیسیون حقوق دول نمایندهٔ بولویا که کشور او مالك دریاهای بین المللی است راجع بمطالعه وتنظیم پرنسیپ های حقوقی این نوع دریا ها پیشنهادی را به کمیته پیش کرد . هیأت افغانی راجع باین موضوع اظهاراتی نمود که درباره دریا های بین المللی مخصوصاً دریاهائیکه مخصوص زراعت میباشد هیچ نوع پرنسیپ حقوقی که ازطرف همه ملل قابل قبول شمرده شده بتواند وجود ندارد بلکه فیصله های محاکم وموافقات بین المللی راجع به تقسیم آب همیشه ازروی روابط سیاسی - اقتصادی - حربی وستراتیجکی ترتیب شده که مشکل است همه انرا درحال حاضر تحت تنظیم قرارداد .

به اثر اصرار نماینده افغانی اسامبلی محض فیصله گرفت که مقررات وموافقات دربارهٔ دریا های بین المللی جمع وترتیب گردد وبا طلاع کمیسیون حقوق بین الدول رسانیده شود .

کنفرانس فوق العاده راجع به تنظیم و تصویب کنوانسیون حقوق وامتیازات دپلوماسی:

اسامبلی چهاردهم:

فیصله گرفت که تسوید کنوانسیون حقوق وامتیازات دپلوماسی توسط یك کنفرانس فوق العاده در سال (۱۹۶۱ در ویانا تحت تصویب قرار گیرد - هیأت افغانی در دوران بحث مواد این کنوانسیون طرفداری از تنظیم کنوانسیون قونسلگری هاومقرراتی راجع بحقوق دپلومات های موقتی در اسامبلی های گذشته موقف گرفته است که البته همه آن مطابق بمقررات حقوقی وحفظ منافع ملی بوده است .

ښاغلی عبدالرحمن پژواك دملگرو ملتو په مؤسسه کښی دافغانستان لوی سفیر او
دائمی نماینده دخپل حکومت نظریه څرگندوی

بناغلی عبدالحی عزیز دپلاند وزارت معین دبناغلی هاپکن سره دمخصوص صندوق موافقه لاسلیک کوی

قسمت دوم :

افغانستان و شورای اقتصادی و اجتماعی :

در دوران اسامبلی ۱۳ بود که افغانستان برای نخستین مرتبه بحیث عضو شورای اقتصادی و اجتماعی ازطرف اسامبلی قبول گردید .

هدف اصلی شورای اقتصادی و اجتماعی بلند بردن سویه کتله های بشر در ساحه های اقتصادی اجتماعی ، کلتوری ، فرهنگی و صحی و موضوعات مربوط میباشد. افغانستان که اهمیت زیادی بچنین نوع فعالیت های سازمان ملل میدهد ـ همیشه بحیث یک مملکت انکشاف نیافته و نماینده سائر ممالک عقب مانده از تمام پروژه ها و پیشنهاد هائیکه در راه بلند بردن سویه اجتماعی و اقتصادی خلق مفید واقع میشود طرفداری کرده است. چنانچه این موقف کشور در جرائد امریکا ـ مکسیکو ـ سویس منعکس گردیده است در جلسه ۲۹ افغانستان در دو آرگن فرعی شوری که از آرگن های مهم میباشد یعنی کمیسیون حقوق بشر و هیئت اجرائیه دریونیسف بحیث عضو انتخاب گردید که دورهٔ عضویت درین دو آرگن تا سال ۱۹۶۳ دوام خواهد کرد ـ

جلسه ۲۷ شورای اقتصادی و اجتماعی در شهر مکسیکو

هیأت افغانی در این جلسه قرار ذیل بوده :

جلالتمآب عبدالرحمن پژواك رئیس هیأت

شاغلی عبد الحکیم طبیبی عضو هیأت

جلسه شوری ازطرف لوپس متویس (Lopez Moteos) رئیس جمهور مکسیکو که خودش در شورای اقتصادی و اجتماعی وقتی نماینده کشور خود بود افتتاح گردید. رئیس جلسه ۲۷ داکتر ولگاس (Villegas) از اقتصادیون معروف و رئیس هیأت مکسیکو انتخاب گردید.

موضوعات مهم جلسه:

اول ـ پیشرفت اقتصادی ممالك انکشاف نیافته :

مذاکرات درین مورد باساس راپور های منشور عمومی روی پیشرفت صنایع ، ریفارم زراعتی و بالاخره منابع قوه صورت گرفت که هیأت افغانی در آن سهم فعال داشت .

دوم ـ آزادی اطلاعات:

موضوع آزادی اطلاعات در کونسل باساس راپور منشی عمومی و راپور کمیسیون حقوق بشر شروع شد. بعضی از اعضای شورا طرفدار آن بودند که اعلامیهٔ جانشین کنوانسیون آزادی

اطلاعات گردد. که افغانستان باین مطلب مخالفت و در نتیجه این موضوع بسلسله جلسه ۲۸ در جلسه ۲۹ زیر بحث قرار گرفت و افغانستان در شکل آخرین این اعلامیه سهم فعالی گرفت.

جلسه ۲۸ شورای اقتصادی در شهر ژنیو

هیأت افغانی در ین جلسه قرار ذیل بود:

رئیس هیأت ع،ج عبدالحی عزیز معاون وزارت پلان

جاگزین شاغلی عبدالستار شالیزی رئیس «

عضو ـ « محمد سرور عمر معین وزارت تجارت

« « عبدالحکیم طبیبی مستشار نمایندگی دائمی

« « محمد یونس رفیق مدیر ملل متحد وزارت خارجه.

رئیس هیأت افغانی طی بیانیه عمومی که در مورد وضع اقتصادی جهان ایراد کرد، موقف ملل عقب مانده و ر کود بازار مواد خام و پریشانی که از رهگذر او ضاع اقتصادی ملل صناعتی برای ملل دارای مواد خام پیش میشود تذکر داد و توضیح نمود که: تنزیل ۵ فیصد نرخ مواد خام معنی دو هزار ملیون دالر نقص را برای ممالک تولید کننده آن دارد. علاو تاً رئیس هیأت افغانی از خسارا تیکه راجع به تنزیل قیمت مواد خام افغانستان بمارسید توضیح و آمادگی کشور را در مقابل جلوگیری انفلاسیون در سالهای اخیر گوشزد کرد.

۱ـ فند مخصوص:

هیأت افغانی در موضوع فند مخصوص علاقه شدید افغانستان را اظهار و توجه آمرین این مؤسسه را به کمک های فوری و اساسی ممالک انکشاف نیافته جلب کرد، علاوتاً هیأت افغانی باهمیت تأسیس یک مؤسسه بین المللی منطقوی اقتصادی برای دادن کمک بممالک پسمانده اشاره نمود.

۲ـ مقام زن:

هیأت افغانی هنگام بحث راپور کمیسیون مقام زن طرفداری جدی خود را از تثبیت مقام زنانکه به پیشرفت اجتماعی و اقتصادی مفید واقع میشود اظهار نمود.

۳ـ امداد تخنیکی:

هیأت افغانی طی بیانات و پیشنهاد هایکه در کمیته امداد تخنیکی پیش کرد، احتیاجات ممالک عقب مانده را متذکر و از روی تجارب ده ساله افغانستان که با مؤسسات امداد تخنیکی سازمان ملل دارد اصلا حاتی را که در را جرای پروگرام های امداد تخنیکی لازم است توضیح نمود. برعلاوه هیأت افغانی متذکر شد که بایست ممالک پیشرفته و صناعتی کمک خود را به پروگرام امداد تخنیکی

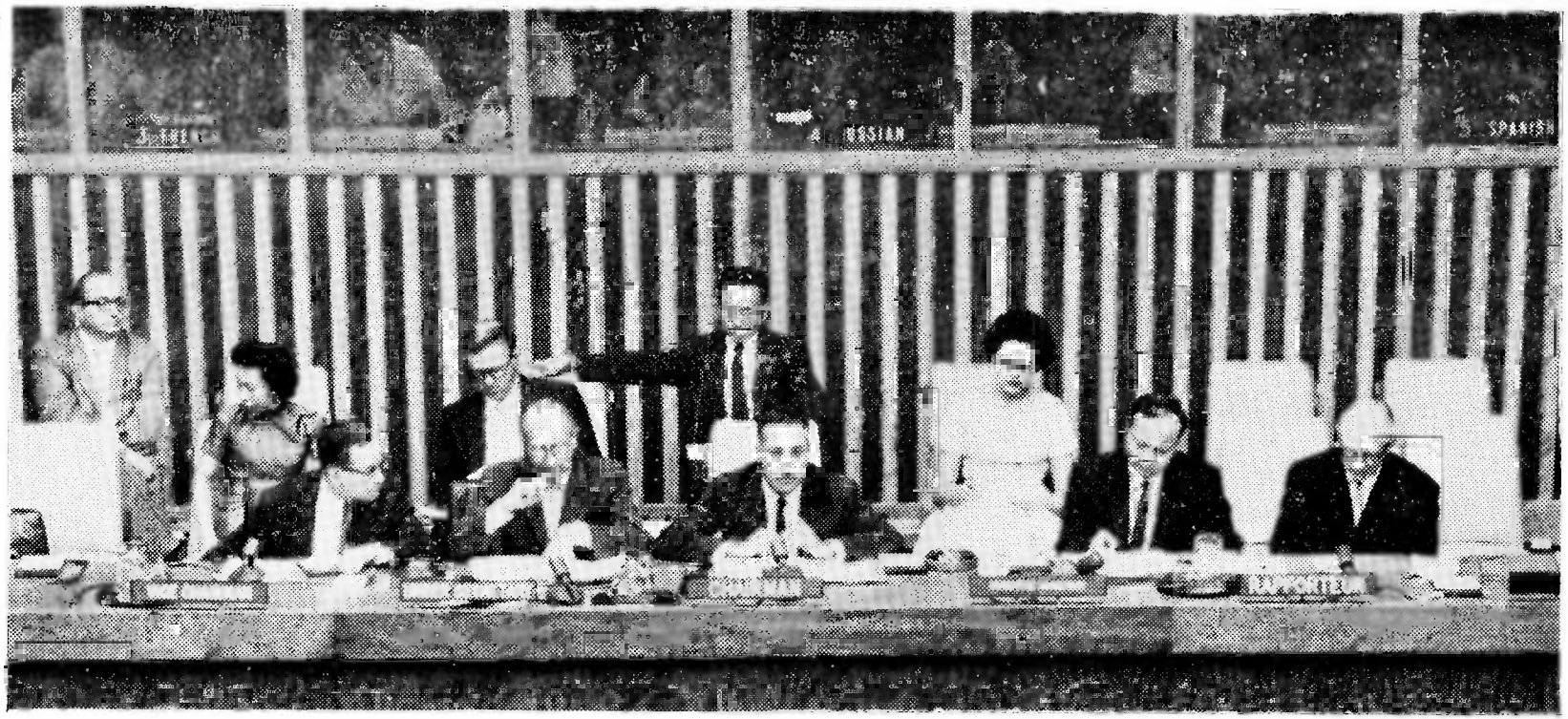

د ملګرو ملتو په موسسه کښې د افغانستان دائمی نماینده ښاغلی پژواك د ملتو په منشور باندی د نوی نظر کیدو د کنفرانس د جرګه ګی ریاست په غاړه لری

دلوئی اسامبلۍ په‌څور لسمه دوره کښی دافغانی نمایندگانو هیئت

توسعه داده وازین راه احتیاجات مزید ممالک افریقا و آسیا بر آورده شود و نبایست قسمت امدادی که برای ممالک عقب مانده آسیا و امریکای جنوبی تا بحال داده میشد تنقیص یافته و بممالک نو آزاد داده شود زیرا دوام امداد تخنیکی بممالک نو آزاد بیشتر باساس چارتر بدوش آن دول پیشرفته وصناعتی میباشد که سابقاً اداره آن ممالک را بدوش داشتند.

هیأت افغانی از پروگرام اداری اوپکس سازمان ملل طرفداری نمود و تصویب نامه‌ئی را نیز درزمینه برای تقویه این پروگرام پیش کرد که به تصویب رسید. برعلاوه راجع به ترتیب پروگرام دوساله امداد تخنیکی که برای تهیه متخصصین و تصویب پلان و تهیه آلات و اسباب مفید واقع شده میتواند، هیأت افغانی پیشنهاد هائی داد که به تصویب رسید.

جلسه ۲۹ شورای اقتصادی در نیو یارک

هیأت افغانی در ین جلسه عبارت بود از :

ع ج عبدالرحمن پژواك نماینده دائمی افغانستان بحیث رئیس

شاغلی عبدالحکیم طبیبی مستشار نمایندگی بحیث عضو

جلسه در مقر سازمان ملل در نیویارك بتاریخ ۵ اپریل منعقد گردید رئیس این جلسه باتفاق آرا شاغلی شرمان(Schurmann)نماینده دائمی ها اند انتخاب گردید.

در کمیته اجتماعی هنگام بحث اعلامیه آزادی اطلاعات رئیس هیأت افغانی ۲۰ تعدیل نامه به تسوید اعلامیه پیش کرد وهمه آن قبول و تصویب گردید، همچنین هیأت افغانی بشمول هیأت جاپان وسودان فقرهٔ جدیدی را راجع بامداد بمصیبت زدگان اهالی اغادیر (مراکش) بشوری پیش کرد که وظیفه دفاع این موضوع نیز بدوش افغانستان بودو درنتیجه پیشنهاد سه دولت متذکره باتفاق آرا راجع بامداد بمردم مراکش تصویب گردید، برعلاوه افغانستان دوپیشنهاد مستقل دیگری را که یکی آن راجع بانعقاد کنفرانس سوم کارتوگرافی در آسیا ودیگری راجع بمطالعات مزید مرکز منابع آب سازمان ملل بود، بکمیته، اقتصادی پیش کرد که وظیفه دفاع هردوموضوع از اول تا اخیر بدوش نماینده افغانی بود که بالاخره هردو با تفاق آرا به تصویب رسید.

- طوریکه در بالا تذکر داده شد شوری افغانستان راعلی الرغم داو طلبی لبنان - ایتالیا - سویدن وجاپان بعضویت کمیسیون حقوق بشر و علی الرغم فلپاین - جمهوریت متحده عربی بعضویت بورد اجرائیه یونیسف انتخاب کرد.

تعاون فنی در افغانستان

آ ـ کلیات :

فقر و بیماری و نادانی نه تنها موجب بدبختی و بیچارگی افراد بشر بلکه باعث بروز جنگها نیز میشود . بهمین جهة مبارزه با نادانی و فقر و بیماری از دو نظر لازم و واجب است : یکی اینکه توده های انبوه مردم در قطعات دنیا از چنگ دیو بد بختی نجات یابند و بخو شبختی که حق هر فرد بشر است نائل شوند و دیگر اینکه بدینو سیله از بروز جنگ و خرابکاری و اهحای نفوس جلو گیری گردد .

کمك های مؤسسه ملل متحد انواع و اقسام دارد . کشور های عقب افتاده غالباً کشورهای زراعتی استند و در اینجا صنایع چندان پیشرفتی نکرده و در امور فلاحتی نیز غالباً بحالت بدوی مانده اند ، این رویه باوضع دنیای نوین مطابقت ندارد . از طرف دیگر وسایل آبیاری کافی بدست ندارند. درحالیکه مقدار زیاد آب رودخانها و جویبارها بهدر میرود . درین کشور ها اگر سد های مناسب ساخته شود وادوات جدید زراعتی بدسترس ایشان قرار گیرد بزودی میزان تولیدات زراعتی ترقی میکند وهمه افراد آن نواحی از نتایج خوب آن برخوردار میشوند

ولی اینها تنها احتیاجات نواحی عقب افتاده نیست . درین نواحی بسیاری از مردم گرفتار بیماریهای گوناگون میشوند و براثر کمی طبیب و دوا و لوازم طبی قادر بمعالجه خود نیستند. این بدبختی تنها خود شان را از پای نمی اندازد بلکه میزان تولیدات شان را نیز پائین نگه میدارد وبتو سعه فقر و فاقه و بیچارگی کمك میکند . البته باتأسیس مؤسسات منظم طبی طبیب و دوا ولوازم کافی میتوان ملیونها فرد بشر را از بیماری و ناتوانی نجات داد و قدرت و نیروی ازدست رفته را باز بایشان گردانید.

جهل و نادانی بزرگترین دشمن فراوانی و تندرستی است . تأمین خوشبختی عمومی جز باتوسعه علم و دانش میسر نیست لذا یکی از احتیاجات اولیه کشور های پسمانده توسعه علم و دانش است

مؤسسه ملل متحد تصویب بدان نمود که پروگرام مفصلی در معاونت تکنیکی ممالك پسمانده کشیده و بدست اجرا قرار دهد.

برای اینکه پروگرام معاونت تخنیکی کامیابانه تطبیق و نتیجه خوب ازان بدست آید لازم است قوه اجرای یك مملکت را از روی گنجایش ، احتیاج و آرزوی آن سنجید. مأمورین صاحب صلاحیت و ماهر باید تهیه گردد وسامان و مواد لازم بقدر کفایت باشد تا پروگرام بطور طبیعی بجریان افتد. همچنان در نظر باید داشت که تطبیق چنین پروگرامها مستلزم مدت و کار دوام

دارا است، تا مصدر فایده گردد. نکته مهم دیگر که مؤثر بر تطبیق پروگرام معاونت تکنیکی است مساعدت اوضاع محیطی و امنیت داخلی میباشد تا در پیشرفت کار سکتگی تولید ننماید. پروگرام معاونت تکنیکی هیچگونه مفهوم نفوذ و مداخلت سیاسی و اقتصادی خارجی را در امور داخلی کشورهای انکشاف نیافته نداشته و با هیچ نوع مفکوره سیاسی متوازی نمیباشد.

از ماه مارچ ۱۹۴۹ ببعد مؤسسه ملل متحد و مؤسسات تخصصی آن هر کدام بسهم خود درین راه سعی و ورزیده اند تا مردم جهان از سختی های زندگی نجات یافته در سایه سعی و عمل بین المللی و کوشش خود بر فاه، آسایش و فراوانی زیست کنند.

کمک فنی برحسب تقاضای دول از ملل متحد انجام می پذیرد و به سه صورت عملی میگردد.

۱ـ از طریق ارسال متخصص باتجربه به آن ممالک تا در پیشرفت پلانها کمک کنند و مشوره بدهند.

۲ـ بوسیله اعزام محصل بکشورهای خارج تا اطلاعات و معلومات بیشتر در خارج بدست آرند.

۳ـ بوسیله تأسیس مراکز تعلیم و تربیه:

بودجه پروگرام تعاون فنی در کنفرانس سالیانه تعاون فنی از طرف دول داوطلبانه تعهد میشود. پروگرام تعاون فنی مشترکاً از طرف سازمان ملل متحد و بعضی از مؤسسات تخصصی مربوطه آن اجرا میشود وظایف هریك از مؤسسات مربوط به پروگرام تعاون فنی حسب ذیل است:

اداره تعاون فنی ملل متحد: پیشرفت امور اقتصادی، اداری، اجتماعی و تعاون عمومی، توسعه امور صنعتی و حمل نقل

مؤسسه بین المللی کار: مسائل مربوط باداره امور کارگری، شرکتهای تعاونی، تعلیمات حرفه ئی وغیره.

مؤسسهٔ غذا و زراعت: کلیه جنبه های مربوط به تهیه مواد غذائی توسعه و ترویج زراعت و جلوگیری از امراض حیوانات.

مؤسسه فرهنگی علمی و تربیتی: (یونسکو) تعلیم و تربیه ابتدائی ـ متوسطه و عالی ـ تعلیمات اساسی و اکابر، تربیت معلم ـ تعمیم تعلیمات عمومی باوسائل ارتباطی مثل رادیو تحقیقات علمی و کار آموزی.

مؤسسه هوانوردی کشوری بین المللی: تربیت کارکنان میدانهای هوائی، مؤسسات هواشناسی تربیت کارکنان رادیو.

مؤسسه صحی جهان: جلوگیری از بیماریها، تعلیمات صحی تربیه پرستار و مأموران صحی.

« اتحادیه مواصلات: امور پستی، تلفونی، رادیوئی و تلگرافی.

« هواشناسی جهانی: خدمات مربوطه بهوا شناسی.

از سال ۱۹۵۹ مؤسسه بین المللی نیروی اتمی نیز در ساحه تعاون فنی حصه گرفته و مرام آن استعمال نیروی اتمی برای صلح میباشد، ممالکی که در یافت کمك فنی میکند اجرای وجائبی را نیز بذمه میگیرند مثلاً برای مصارف محلی متخصصان پرداخت بپول ملی وتهیه همکار محلی برای پروژه ها وفراهم نمودن تسهیلات فنی، اداری وحمل ونقل وطبی.

در کشور هائیکه پروگرام تعاون فنی ملل متحد جریان دارد. یك نفر (نماینده مقیم) فرستاده میشود. تا اجرای پروگرام ها را زیر نظر بگیرد. این نمایندگان مقیم را بطه میان دول مربوطه، متخصصان وموسسات تخصصی وهیأت مدیره واداره تعاون فنی میباشند.

در سال ۱۹۵۰ کشور افغانستان برای اصلاح امور اقتصادی، زراعتی وپیشبرد سویه زندگانی خود بمانند سائر ممالك از موسسه ملل متحد در خواست معاونت تکنیکی نمود. در اثر این درخواست موسسه ملل متحد هیأتی بافغانستان فرستاد تا در این باره تحقیقات ابتدائی وراپوری تهیه کند. که در چه زمینه ها کشور محتاج معاونت بود ودر کدام مسائل احتیاج درجه اول بکمك تکنیکی داشت. این هیأت مرکب از چهار عضو بود که ایشان در اوائل مارچ سال مذکور بافغانستان آمدند، زمینه های محتاج معاونت را تدقیق کرده راپوری تهیه وبه مؤسسه ملل متحد سپردند. شعبات مربوطه روی آن راپور بکار پرداخت وزمینه برای رفتن هیأت اصلی معاونت تکنیکی آماده گشت. هیأت مذکور در ماه جون بافغانستان آمد. موضوع وچوکات کار این هیأة قرار موافقتی بود که بین حکومت شاهی افغانستان وسرمنشی ملل متحد پس از مشاهده هیأت اولی به آن کشور در ماه مارچ ۱۹۵۰ صورت گرفت.

ب - پروژه ها

نماینده مقیم تعاون فنی در افغانستان شاغلی دینال ك، هاپکن، سن است

۱- عملیات تعاون فنی سروی اقتصادی :

متخصصین این رشته در طول سال در وزارت پلان فعالیت های زیاد کرده اند. در ریاست پلاننگ تحت راهنمایی ایشان راپور پیشرفتهای سال سوم تکمیل گردید.

شنادغلی نیل، ك، هاپکنسن رئیس هیئت تعاون فنی ملل متحد در افغانستان

راپور پیشرفت کار و پلانینگ قصیر المدت طوری ترتیب شد که در هرسه ماه منظما اجرا شده بتواند.

متخصصین مذکور در مورد آمدن یك نماینده بانك بین المللی انکشاف وتعمیر مجدد به کابل واشتراك درمذاکرات مربوطه به ترتیبات پلان پنج ساله دوم باوزارت پلان کمك نمودند.

در اداره احصائیه وتتبع وزارت پلان ـ باثرمشوره متخصصین متذکره مقدار مدارك ومأخذی که قبلا جمع شده بود خیلی وسعت یافت.

احصائیه موازنه تأدیات وتجارت خارجی که بابت سال ۱۹۵۷ و ۱۹۵۸ ذریعه بانك مرکزی ووزارت تجارت و کمك مشاور اقتصادی جمع آوری گردید، در کلکته ترتیب وجدول کشی شد. نشریه احصائیه تجارت خارجی در چهار جلد از طرف وزارت تجارة طبع شده.

ترتیب گرفته شد تا بهمکاری وزارت داخله احصائیه نفوس یك ولایت بطور تجربه گرفته شود

ترقی جامعه :

درمرکز ملی تربیه واقع گلزار یك کورس دوهفتگی برای معلومات متخصصات پروژه های موجوده بغرض تجدید معلومات دائر گردید سی وهفت نفر از متخصصان بشمول ماموری تعلیمی تربیوی صحی ـ کمپوندرها روغتیاسپال ها ـ لخال کوب ها مأمورین زراعت وبیطاریه دران اشتراك ورزیده بودند.

شاغلی دودلی مارسك معاون هیئت تعاون فنی ملل متحد

کورس تربیتی یکساله کارگران دهات که بتاریخ ۲۹ جون افتتاح گردیده، بطور رضایت بخش پیش رفت طبق پروژه تربیتی دومکتب دخترانه درقریه های شینه وبا گ لاك افتتاح شده درقریه های شاه مزار واونی سیدان واقع پروژه دوم لوگر دومکتب پسرانه نیز افتتاح گردید. درقریه های دولانه ـ گلبهار ـ اونانك ـ الوانگران ـ آهنگران عورتی وده عورتی که داخل پروژه سیدخیل (پروان) میباشند یك مکتب اناث و پنج مکتب ذکور تأسیس گردیده.

روز ۲۹ اکتوبر شورای عالی ریاست انکشاف دهات تحت ریاست و الاحضرت افخم صدر اعظم تشکیل جلسه داد .

سروی جیالوجیکال (مطالعات طبقات الارضی) :

وظیفه عمده سروی جیالوجیکال عبارت است از تجسس طبقات الارضی در نقاط مختلفه کشور تهیه نقشه طبقات الارضی بمعاونت عکاسی هوائی و تربیه مأمورین فنی در امور تدقیقات طبقات الارض از عکس های هوائی .

ساحه های محدودیکه از لحاظ اقتصادیات قابل توجه بود (از قبیل اطراف معادن یا قوت) ذریعه عکاسی هوائی تفحص و نقشه های جیالوجیکال آن تهیه گردید. یکی ازین نقشه‌ها نقشه ساحه تنگی غار و ست ، یك دسته متخصصین المانی در ینجا مشغول تفحص امکان تأسیس یك دستگاه برق میباشند .

در حصص مرکز افغانستان برای یافتن ابرك تفحص بعمل آمد. تاامکانات استفاده زیادتر ازان معلوم گردد . برای احداث یك شاهراه بین هرات و قندهار راجع باوضاع طبقات الارضی حصص مغربی افغانستان بو زارت فوائد عامه مشوره هایی داده شد . این پروژه است که از طرف دو نفر متخصص شوروی بحکومت افغانستان توصیه شده است .

کار ارسال نقشه‌های جیالوجیکال لیتولوجیکال برای کانگرس جیولوجیکال که در سپتمبر ۱۹۶۰ در کوپنهاگن منعقد میگردد شروع گردیده . معدن‌شناس مذکور علاوة برای امکان استخراج آهن در ایالت قندهار و استخراج لاجورد در بدخشان مطالعاتی کرده است .

در اثر سپارش حکومت امر برمه کاری در جا های مختلفه برای یافتن آبهای زیر زمینی برمه کاری کرده است . اجرای کار در خودمحل (کارعملی) در ین سال به نقطه اعلای خود رسیده ویکصدوپنجاه نفر اشخاص فنی افغان ـ امریکایی و شوروی و چندین طیاره در حصص مختلفه این پروگرام کار میکنند . عکاسی هوائی از تمام حصص مملکت و یك شبکه کنترول افقی اساسی اتمام یافت . یك کتابخانه ملی عکاسی هوائی تکمیل یافته کتابخانه اضافه از ۱۰۰۰۰۰ قطعه عکس باندازه‌های مختلف موجود خواهد بود که ازان در انکشاف اقتصادی و فنی مملکت استفاده میشود .

یك لابراتوار عکاسی در حال تاسیس است . این لابراتوار عکس های هوائی را کمال و انلارج (کلان) خواهد کرد سروی های هاید رولوجیکال و برمه کاری های مابعد آن نتائج قناعت بخش داده ، در کاریز میر محلیکه برمه کاری شد بعمق ۸ متر آب زیاد داد .

در پل چرخی که قشله عسکری میباشد فقط یك سوراخ برمه بعمق نودمتر که فعلاً ساعت شصت متر مکعب آب میدهد بدون اینکه کدام نقصانی در مقدار آب ملاحظه شود ممکن است مقدار آبیکه ازین نل بدست آید اضافه ازیکصد متر مکعب فی ساعت باشد. که درینصورت بزرگترین نل آب قسمت های کوهی وسخت افغانستان خواهد بود. برمه کاری های دیگر که در ورکشاپ کابل صورت گرفت فی ساعت پنجاه متر مکعب و در مکتب دارالمعلمین فی ساعت ۴۰ متر مکعب آب میدهد.

مقصد ازین پروژه آنست تا همه نقاط مملکت از نظر آبهای تحت الارضی مطالعه شود.

بتاریخ ۲۴ نومبر ۱۹۵۹ درین حکومت افغانستان وملل متحد موافقتی حاصل گشت که افغانستان در آیندهٔ نزدیك برای تقویه وپیشرفت خدمات اداری خود از آن بهره خواهد برد. موافقهٔ مزبور درین شاغلی هاپکن سن رئیس هیئت تعاون فنی ملل متحد وشاغلی عبدالحی عزیز معین وزارت پلان در وزارت موصوف امضا گردید.

مامورین بین المللی که تحت شرائط مواقتنامه بصورت ماموران کشور کار های تخصصی اداری ویا انتظامی ووظیفهٔ تربیه کار مندان رانیز بدوش خواهند داشت ایشان درداخل خود حکومت ویا درصورت موافقهٔ ملل متحد وحکومت در سائر خدمات عام المنفعه موسسات و ادارات ملی ویا شعباتی که اهمیت عامه دارد خدمت خواهند کرد.

این متخصصان بهدایت حکومت کار خواهند کرد وتماما بحکومت مسئول خواهند بود. بجز اجازهٔ حکومت بملل متحد ویا کدام شخص ویا موسسه خارج حکومت راپور نخواهند داد. این ماموران از وضع بین المللی مخصوص بهره ور خواهند بود و ازایشان تقاضای خدماتیکه مغائر وضع بین المللی شان ویامرام ملل متحد باشد کرده نخواهد شد وهمچنان ماموران موصوف بکاری مساوات نخواهند ورزید که باوضع بین المللی انها ویامرام ملل متحد همنوا نباشد، حکومت افغانستان بچنان مامور معاشی خواهد پرداخت که بیکنفر مامور ملی بهمان رتبه میپردازد. وتسهیلاتی درزندگانی اوفراهم میسازد ازقبیل حمل ونقل، داکتر و شفا خانه وغیره که برای مامور ملی ویا مستخدمی نظیروی فراهم است ودریافتن جای رهایش مساعدت خواهد کرد و بهمانندیك نفر مامور تبعه اورا اجازه مرخصی تفریحی ومریضی خواهد داد. البته چنین ماموری از معاش حکومتی ویا از پرداخت کسر آن ازطرف ملل متحد مالیه نخواهد پرداخت. واز وجائب خدمات ملی معاف خواهد بود.

صندوق مخصوص مالی ملل متحد وافغانستان

بتاریخ ۲۱ فروری ۱۹۶۰ درین حکومت شاهی افغانستان و صندوق مخصوص ملل متحد قراردادی بامضاء سید شاغلی عبدالحی عزیز معین وزارت پلان ازطرف حکومت

وشاخص و نیاز ک، حاصل کنن و پس محبت تعاون بین ملل متحد و در اختیار طرف مدیر عامل صندوق مخصوص قرار داده می کرد را امضا نمودند.

درین قرار داد موان عمومیه در تامین مالی پروژه های برگ (که طرفین بر آنها موافقت کنند) مشتر کاً از طرف حکومت و صندوق مخصوص تمویل شده است. همین پروژه ی که باین قرار داد از طرف حکومت بمیان آورده خواهد شد عبارت از وی منابع زمین و آبیاری پروژه زراعتی است که این پروژه از طرف صندوق مخصوص ملل متحد قبول شده و پلان بکار انداختن آن درست ترتیب است. صندوق مخصوص ملل متحد مبلغ (۲۰۰،۴۰۰) دالر را برای مصارف این پروژه خواهد پرداخت و حکومت مبلغی مساوی (۲۷۰،۰۰۰) دالر را در آن بمصرف خواهد رسانید. این پروژه که برای سه سال اداره خواهد یافت مشترکاً از طرف حکومت افغانستان و موسسه غذا و زراعت ملل متحد خواهد شد.

موسسهٔ غذا وزراعت بحیث نماینده اجرائی صندوق مخصوص خواهد بود.

موسسه زراعتی مشتمل برموسسه تجربه گی و مرکز تربیه خواهد بود. برای این منظور ساحه مناسب بوسعت پنجصد جریب در ناحیه انابلوغی واقع بررود خانهٔ کندز در ولایت قطغن انتخاب شده، سروی تیپوگرافی هم گردیده است. موسسه متناعی خود را برطرزهای جدید و توسعه وترقی زراعت دومحصول مهم این منطقه یعنی لبلبو و پنبه تجز خواهد داد. بنابران در هیئت موسسه غذا وزراعت متخصصان پنبه، لبلبو، حبوبات، حفاظه نباتات، استعمال آب، قابل ساختن زمین، ماشین آلات زراعتی وتوسعه زراعت شامل خواهد بود.

کارمندان توسعهٔ زراعت که درموسسه تربیه خواهند شد اصول اصلاح شده زراعتی را اولا درخود ولایت قطغن وبعد در سائر ولایات بکار خواهند برد.

۲ - سهم موسسات تخصصی

(اتحادیه بین المللی مواصلات)

مخابرات (تیلی کمونیکیشن) : معاونت این موسسه بافغانستان از سال ۱۹۵۸ آغاز گردید. پلان تاسیس یک مرکز ملی تربیوی برای تربیه اشخاص فنی در قسمت مخابرات تحت کار است این تربیه تحت راهنمایی متخصص اتحادیهٔ بین المللی مواصلات ودر اوائل جنوری ۱۹۶۰ آغاز شده است.

(موسسه جهانی هواشناسی)

متیرولوجی: معاونت موسسه جهانی هواشناسی بافغانستان از اکتوبر ۱۹۵۹ (میزان ۱۳۳۸) آغاز گردید.

درایام جشن استقلال سال ۱۳۳۸ پیشگویی اوضاع جوی شروع ومتعاقباً تقاضا شد که این پیشگویی باید هر روزه برای کابل رادیو داده شود.

متخصص مذکور در نظر دارد برای اینکه اهمیت سروی هواشناسی در ین مملکت خوبتر ثابت گردد، عملیات این پیشگویی ها را تا اخیر زمستان ادامه بدهد.

(مؤسسه بین المللی کار)

موسسه بین المللی کار معاونت خود را بافغانستان سال ۱۹۵۳ شروع کرد.

وظائف موسسه قوای بشری برحسب عادی است:

کوپراتیف های صنعتی:

حکومت بمقصد انکشاف صنایع کوچك، پیشنهاد متخصص کوپراتیف های صنعتی را درباره تأسیس یك کورس تربیتی دوساله برای فارغین پوهنتون منظور کرده است. زیرا برای یافتن کونترپارت ها، اشغال عهده های اداری وحصول لیاقت، برای فیلوشپ های خارجی درین زمینه احتیاج زیاد است. هشت نفر فارغین پوهنتون باین غرض انتخاب شده و کورس مذکور ازماه مارچ ۱۹۶۰ شروع گردیده.

یازده نفر فارغین دیگر تحصیلات خود را درزمینه کوپراتیف های صنعتی ادامه داده اند. مرکز راهنمائی صنایع کوچك افغانستان دارای مأمورین لازمه گردید و موزیم صنعتی نیز در حال انکشاف است.

ترتیبات مقدماتی یك پروژه امتحانی صنعت چاپ گری منسوجات اتخاذ شده واز اوائل فروری ۱۹۶۰ مأمورین این پروژه تعیین خواهند شد.

دردستگاه نمایش تربیه وتولید نجاری بینی حصار هشت، نفرشاگرد به تعلیم خود دوام داده اند.

درچهار یکار پروژه دباغی تحت هدایت ومشورت معلم چرمگری که درماه اکتوبر بافغانستان رسیده در حال پیشرفت است.

بناغلی آرترمکنزی رئیس شعبه موسسهٔ غذا وزراعت در افغانستان

(مؤسسه غذا وزراعت)

امورزراعت: کارموسسه غذاوزراعت درافغانستان اززمستان ۱۹۴۹، ۱۹۵۰ (۱۳۲۸) شروع گردیددرسال ۱۳۳۸ مؤسسه غذا وزراعت یك مقدار زیاد آلات را برای وزارت زراعت خریداری کرده

(۱) موسسات وسر ویسی های زراعتی :

الف ـ نماینده مؤسسه غذا و زراعت ومشاور زراعتی :

رئیس این شعبه نبا غلی آرمترمکسنری است :

نماینده مؤ سسه غذا وزراعت باداره عمو می هیأت ، مذا کره باوزارت زراعت وسائر درباره پروژه‌ها ، متخصصین جدید ، پرو گرام ۱۹۶۰ و صندوق خاص مصروف است .

بـ توسعه زراعتی :

وظیفه اساسی آن اینست که درراه تشکیل یك مؤسسه توسعوی ، تربیه اشخاص فنی وتشکیل یك فاکولته زراعتی بوزارت زراعت مشوره داده ودرامر سیدن باین آمال باوزارت مذ کور معاونت کند.

برای تنویر مأمورین زراعتی که سویه پایانتر داشتند یك کورس منظم ترتیب گردیده ومتخصص مذ کور مرتبا به آن درس داد، به پوهنتون کابل توصیه کرده که در گتلا ك آینده پوهنتون کورس مذ کور بصورت منظم شامل شود .

یك پلان تشکیلاتی پنج ساله سرتاسری مملکت ترتیب و تسلیم داده شد . بیك عده مأمورین که هسته مأمورین راتشکیل میدهد یك کورس مختصر تجدید معلومات داده شد و متعا قباً یك کورس سه ماهه دیگر نیز ترتیب داده شد .

ج ـ تربیه برای تو سعه زراعت :

پروژه انکشاف دهات :

در پنج پروژه انکشافی زراعتی که فعلاً درقرای شیو کی ، لوگراول ، لوگردوم ، پروان ونورستان بکار افتاده تربیه مأمورین زراعتی آغاز شد .

متخصص مذ کوردر مر کز تربیتی ملی واقع گلزار برای طلاب درس عملی و نظری داد .

برای اینکه در حوزه شیو کی وضع مواشی اصلاح شود، یك عده گاو های محل بصورت مصنوعی القاح شدند . یك عده خروس نوع همشایز نیز بین دهاقین توزیع شد.

د ـ بهبود دهات ، کوپراتیف های زراعتی:

این شعبه بوزارت زراعت وبانك زراعتی معاونت نمود. برای اصلاح تسهیلات کریدت (قرضه) زراعتی یك اندازه معتنا بهای کار صورت گرفته .

باستا بین مشوره متخصص بانك زراعتی در سرای خواجه یك مغازه فروش باز کرد، تا سلفور و آله پاش دهنده ادویه ضدامراض تاك رابدسترس دهاقین بگذارد .

گاو عده متخصص مذ کور این بود تاترتیب یك کورس مغازه های فروش وترمیم (سروایس) گرفته شود چونکه برای کوپراتیف های زراعتی این موضوع دارای اهمیت خیلی زیاد است

غرض این کورس آنست تا بشاملین آن راجع بمواد زراعتی و اداره و نیز محاسبه مغازه معلومات عملی داده شود. عده شاملین این کورس که از ماه فروری ۱۹۶۰ آغاز شده ۲۰ نفر است.

(۲) ـ انکشاف آب وزمین :

الف ـ مشاور انکشاف آب وز مین :

وظیفه اساسی اینست تا در مورد مسائل انکشاف زمین و آب باوزارت زراعت معاونت گردد.

ب ـ پروژه آبیاری :

دسته آبیاری توجه خود را در مورد اصلاح اصول آبیاری موجوده تمرکز داده وزیاد تر در مورد نهر اجمیر و نهر ارچی واقع شمال افغانستان کار میکنند.

کار سروی نهر ارچی با کمال رسیده هیأت مذکور در طرح پلانهای آبیاری مزار شریف، جلال آباد کابل وقطغن نیز با حکومت معاونت کرده است.

(۳) ـ حفاظه وتولید درخت‌ها وبته ها :

الف ـ علم الا مراض درخت ها وبته ها :

مجادله علیه مرض آتشك که در حوزه سرای خواجه صورت گرفت برای زارعین آنجا نتائج خیلی خوب بار آمد، در کلکان نیز طرز جلوگیری از آفت های تاك بمردم نشان داده شد.

فیصدی بوره وحاصل انواع مختلفه شکر از نیشکرهای مختلفه که در مارچ ۱۹۵۸ از طرف متخصص مذکور معرفی شده بود در دسمبر ۱۹۵۹ مشاهده ومعاینه گردید.

از جمله گندم‌های امتحانی موسسه غذاوزراعت چهار نوع آن بمقابل سرخی گندم مقاومت زیاد داشتند، در سه حصه مختلف کشت شده علاوة مزارع امتحانی گندم موسسه غذاوزراعت در قطغن و مزار شریف نیز شروع شد.

در حوزه تگاب ضمن یك سروی معلوم شد که امراض نباتی ۷۰ فیصد انار آنجا را تلف ساخته.

برای مأمورین افغانی در امور لابراتوار و کار عملی موقع وتعلیم داده شد.

ب ـ کرم پیله :

چون برای تخم اصلاح شده کرم پیله تقاضا خیلی زیاد شده لهذا در نظر است که یك مرکز تولید کرم پیله در جلال آباد تأسیس شود؛ پانزده ایکر زمین برای زرع توت، کار آمد آن اختصاص یافته وبزودی یك سلسله عمارات عصری برای تربیه‌ی کرم پیله آباد میشود که از ۳۰۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰۰ گرام تخم در آنها گنجایش خواهد داشت.

(٤) - تولید حیوانات و صحت :

الف - پروژه بیطاری :

ب - کنترول تاکو :

شباغلی هندز در جولائی ۱۹۵۹ تحت پروژه یك دسته ممالك که شامل افغانستان ، نیپال پاکستان و سیلون بود به افغانستان آمد .

نامبرده به حکومت توصیه کرد تا برای امحای تاکو اقدام کند . او در ساختن واکسین نیز کمك کرد .

در ماه جولائی بعضی وقایع این مرض در کابل وجنوب آن دیده شد . علاوه از آنچه در داخل دستگیری کرد، یك مقدار واکسین از هند نیز خواسته شد ، در مجادله که صورت گرفت ۳۵۰۰۰ حیوان تلقیح گردید .

(٥) - اقتصادیات زراعتی :

بعد از مطالعه و تحلیل دقیق معلومات ومدارك موجود ، یك پلان مفصل انکشافی زراعت طرح شد , محدودیت های موجوده پلان نیز تحلیل شده و برای تهیه یك پلان صحیح و مفید اصول طرح شد .

از سبب فقدان احصائیه زراعتی که برای تهیه پلان زراعتی خیلی مهم شناخته میشود، کار تأسیس یك شعبهٔ احصائیه در وزارت زراعت سرشته گردید .

متخصص آن دردومین کنفرانس شرق نزدیك که در مورد احصائیه جهانی زراعت از ۲۳ نومبر تا ٥ دسمبر ۱۹۵۹ در روم منعقد شده بود، بحیث مشاور هیأت حکومت افغانستان شرکت کرد، درین موردچندین موضوع بشمول خاکه یك پلان احصائیه زراعت افغانستان ترتیب یافت.

یونسکو

کار هیأت یونسکو در شقوق تعلیم وتربیه فنی-ترقی جامعه ، تعلیمات اساسی ، تربیه معلمین برای مناطق دهاتی مطبعه ، تعلیم بسویه پوهنتون ، تعلیم ساینس برای مکاتب ابتدائی وثانوی ومعاونت به کتابخانه عامه وموزیم کابل جریان داشته است . معاونت فنی یونسکو از سال ۱۹۴۹ باینطرف درافغانستان آغاز یافته است .

داکتر کرانتام که رئیس هیأت ومشاور تعلیم ساینس است.

دکتور کرانتام رئیس شعبهٔ یونسکو در افغانستان

بحیث مشـا و ر عمو می تعلیم و تربیه نـزد وزارت معار ف نیز اجرای وظیفه میـکند .

(۱)ـ تعلیم‌سیانس :

فیزیك‌یونیورستی (پوهنتون)

د کـتور کواتر متخصص‌به‌طلاب صنف سه و چهار فا کولته علوم پوهنتون کـابل در باره برق ومگناتیزم و نیز برای طلاب صنف چهار راجع به فزیك نظری لیکچرها داده ، نامبرده نصاب فزیك عمومی‌فا کولته علوم را درفزیك میکانیك ومولیکولر ، برق و مگـناتیزم ،فزیك ذروی و غیره نیز فراهم آورد .

لابراتوارهای‌تربیوی جدید برای برق ومگناتیزم ومیکـانیك سوند حرارت ومولیـکولر تشکیل گردید . سال گذشته لابراتوارهای سمعی و تحلیل روحی تأسیس شده بود .

(۲) ـ تدریس سیانس:

مکاتب ابتدائی و ثانوی :

قسمت ابتدائی این‌پروژه شامل تحلیل‌علوم در افغانستان توسط مطـالعه نصاب موجوده وراپور ها بود ، نیز مکاتب کابل و اطراف آن و قندهار معا ینه شد .

بمشوره وزارت معارف پلان کورسها تربیتی داخل وقت رسمی بسویه ابتدائی تحت‌هدایت متخصص‌وبسویه ثانوی تحت هدایت متخصص و دا کـتر کواتر ترتیب گردیده این پروژه ها در اجتماع زمستانی معلمین تطبیق گردید .

(۳) ـ تدریس تکنیکال :

مکتب میخانیکی قندهار در سپتمبر ۱۹۵۹ با ۱۴۹ نفر شاگرد بسال سوم خودشروع کـرد نسبت بسال گذشته تعداد داخله مذکور زیاد تر است ، تعمیر مکتب مذکور کـنون ۱۲۰۰ متر مربـع را اشغال میکند و کـار اعمار آن امسال خاتمه یا فت سامان و لوازم و معلم از طرف یونسکو داده شده‌میرود،مصرف مکتب وخریداری ها از طرف وزارت‌معارف‌صورت گـرفته .

علاوه از سه نفر متخصص یونسکو ، دو معلم دیگر تحت پر وگرام امداد فنی جمهوری اتحادی‌المان بمکتب آمده ودر ور کشاپ های نصب ماشین کار میکنند .

چون مکتب مذکور لیلیه‌است لهذابرای یکصدشاگرددیگر نیزسرشته جای‌بودو باش شده نخستین دوره فارغ التحصیلان آن درین اواخر از مکتب بیرون ومصروف کـار گردیدند .

(۴)ـتعلیمات اساسی :

درین‌شق‌وظیفه دادن معاونت‌است بریاست انکشاف دهات درموضوعات‌اداره ، مراقبت‌و اصلاح مکاتب‌موجوده‌حوزه‌های شامل‌پروژه انکشاف دهات‌و نیز،مکاتب جدید ازقبیل مکاتب ذکور

وانات‌دهات، کورسهای اکابرو مراکز جامعه، در پروژه‌شیوکی برای‌مأمورین معارف مسأله تربیه‌معلم تعلیم‌داده‌شد، که معلمین‌مکاتب‌انکشاف مختلفه‌دهات دران‌شرکت کردند،در کورس هائیکه‌برای مؤظفین‌تعلیمات اساسی، کوپراتیف‌ها و کارگران دهات‌درموضوعات‌تعلیمات‌اساسی کورسهای‌اکابروطرق‌استفاده‌ازوسائل‌سمعی‌وبصری‌امروزه‌ترتیب‌شده بود،نیزدرس‌داده‌شده‌است.

(۵)- مطبعه:

درمطبعه‌عمومی‌در موردنصب ماشین‌های جدیدو ساختن پرزه‌های ترمیم‌طلب عملاً ونظراً کارشده است.

یک‌ماشین جدید که‌از طرف‌یونسکو داده‌شده توسط متخصص مذکور نصب گردیده. ماشین پاکت‌سازی‌نیز بکار انداخته شده

به‌نسبت‌عدم‌سامان، کارطبع‌رنگه محدوداست‌بارسیدن‌ایکن‌امیدواری سامانیکه ازطرف‌یونسکو داده است میشود این مشکل ازبین‌برود.

اگر چه مطبعه معارف هنوز عـلای توان کـارخود نرسیده امعهذانسبت‌بسه‌سال گذشته ۲۰فیصد درکـارآن افزایش‌بعمل‌آمده. تقریباً ۲۰ نفرزن در صنعـافی تحت تربیه گرفته شده اند.

(مؤسسه بین المللی هوانوردی ملکی)

هواتوردی ملکی: کار این موسسه‌درافغانستان‌در۲۳ جنوری ۱۹۵۲ شروع گردید: بنباغلی اوسکاراف‌ستروم(سویدن) رئیس‌این‌شعبه میباشد.

آغازسرویس‌رادیوساندر کابل (بالون بزرگ‌دستگاه خبررسان) از طبقات بلند هوارا با خود می‌برد

هیأت‌هوانوردی ملکی درباره‌اداره‌نقشه‌های میدان‌هوائی‌واداره تربیه‌برپاست‌هوائی ملکی

افغانستان نظریه و مشوره داده متخصص ساختمان میدان هوائی راجع به بادهای همه نقاط افغا نستان مطالعات نموده و یک نقشه افغانستان را که سمت باد هارا نشان میدهد ترتیب نمود. سروی و نقشه میدان هوائی مزار شریف ا کمال یافته، متخصص مذ کور دو منطقه مناسب را برای احداث میدان هوائی فراه مطالعه نمود.

کار تدریس در مکتب تکنیک عالی و مر کز تربیوی عملیاتی ادامه یافته . نیز متخصصان مذ کور در مکتب هوا نوردی تدریس کرده ا ند .

موسسهٔ صحی جهان

موسسهٔ صحی جهان کار خودرا درافغانستان درشق کنترول وامحای ملاریا برای با ر اول درسال ۱۳۲۸ (جنوری ۱۹۵۱) شروع کرد، دا کتر پتری که سمت مشاو ر وزارت صحیه را دارد ازین موسسه تخصصی نمایند گی می کند .

موسسه تولیدوا کسین کابل، معاونت، به لا براتوار صحت عامه.

چون حکومت تصمیم بامحای چیچك گرفته است تحت این پرو گرام عمارات مؤسسه وا کسین سازی کابل توسعه یافته در نظر گرفته شده که در ظرف پنج سال آینده سالا نه (۲،۰۰۰،۰۰۰) نفر وا کسین شوند ، این مقدار علاوه از وا کسینیشن عادی ا ست .

واحدهای صحی دهات

درمر کز صحی شیو کی کورسهای سه ماهه تربیتی برای مامورین طبی و معاون طبی که درسه نقطه انکشافی تعیین خواهد شد درس داده شد ، برای طلاب صنف آخر فا کولتهٔ طب از طرف واحد صحی دهاتی فرصت داده شد تامدت دوهفته را درینجا گذرانیده وقواعد حفظ الصحهٔ دهات را بیاموزند . درظرف سال ۱۹۶۰ این مدت به چهار هفته تمدید گردید .

تعلیم نر سنگ (پرستاری)

این پرو ژه شامل معاونت بمکتب های پرستاری زنانه ومردانه ومکتب قا بلکی است . این مکاتب مربوطه شفاخانه مردانه علی آباد، شفاخانهٔ مستورات وشفاخانهٔ زایشگاه می باشد . مکتب نرسنگ (پرستاری) مردانه وزنانه ذریعه فا کولتهٔ طب کابل مربوط وزا رت معارف و مکتب قابلکی ذریعه وزارت صحیه اداره می شود .

درطول سال درتدریس عملی ونظری هرسه مکتب مذ کور توسعه زیاد رو داده ا ست .

مؤسسه توبر کلوز (سل) سناتوریم زنانه ومعاینه خانه های مختلفه مادران واطفال برای این شق عملاً خیلی مفیداست . درهمین وقت به‌پرستارهای زنانه اجازه داده شده که درشفا خانه های مردانه کار کنند . این‌امر درانکشاف پرستاری وصحت بیماران‌خیلی‌مهم شمرده میشود .

مکتب سانیتیرین (روغتیا پال)

پروژهٔ مذکور طبق‌پلان پیش می‌رود .

تبلیغ صحی برای عامه :

درجراید راجع به‌تبلیغ صحی همواره نشرات می‌شود ، یك پروگرام هفته وار صحی برای تبلیغ صحی از کابل رادیو نشرمی گردد.

مؤسسه صحت عامه کابل :

انکشاف این‌پروژه معطل به‌تکمیل عمارت آن است .

فیلو شپ ها :

از اداره امداد فنی‌ملل‌متحد یك‌نفر درماه جولایی‌برای‌مطالعه دیموگرافی و مطالعات‌عملی آن‌به مرکز تتبع وتربیه دیمو گرافیك بمبئی‌برای‌یك‌سال بهند فرستاده شد .

یك نفر دیگر درماه سپتمبرجهة‌مطالعهٔ‌خانه‌سازی دهاتی برای یك‌سال بعراق‌وهند رفت .

ازموسسهٔ (بین‌المللی کار) مدت تحصیل یك‌نفر که‌در ژنیو وپاریس به‌تحصیل‌حرفه ئی شامل بود پنج ماه دیگر تمدید داده شد .

ازیونسکو یك‌نفر بعداز نه‌ماه مطالعه درشق‌موزیم درایتالیا ، ناروی ، فرانس وسویتزرلند بوطن مراجعت کرد .

ازمؤسسهٔ غذا وزراعت یك‌نفر جهة تحصیل درشق بیطاری به‌ترکیه اعزام گردید .

ازموسسه صحی‌جهان دونفر محصل‌برای مدت ۲۴ ماه جهة تحصیل مکروب شناسی وتولید واکسین بفرانسه اعزام شدند .

یك نفر برای ۲۴ماه به‌اضلاع‌متحدهٔ‌امریکا رفت ، تا درشق اپیدیمو لوجی تحصیل کند .

یك‌نفر دیگربرای مدت ۲۴ ماه تحصیل در شق طبابت اجتماعی وو قایه ئی به‌بریتانیا اعزام گردید .

اداره اطلاعات ملل‌متحد برای افغانستان

در اواخر سال ۱۹۵۹ اداره اطلاعات عامه ملل متحد بنا بر خواهش حکومت افغانستان شعبهٔ خود را درمرکز افغانستان افتتاح کرد و کار اطلاعات برای افغانستان را که سابق بر آن ازشعبهٔ مشترک برای ایران و افغانستان اجرا میشد از همدیگر جدا گردانید. این اداره بزیر هدایت عمومی رئیس هیئت

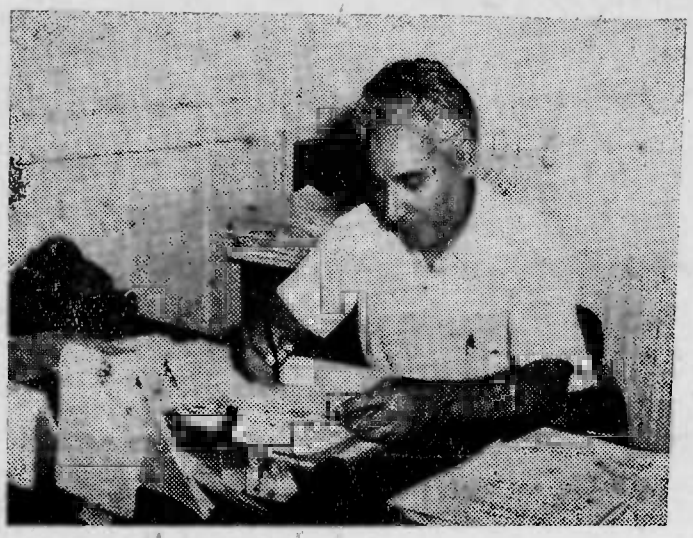

سباغلی محمدعثمان صدقی رئیس شعبه اطلاعات ملل‌متحد برای افغانستان

تعاون فنی کار می کند. دررأس این اداره یکی ازاعضای ادارهٔ اطلاعات دارالانشای ملل متحد بحیث رئیس قرار دارد

ادارهٔ اطلاعات دردفتر ملل‌متحد در کابل تاسیس شده‌است. وظیفهٔ این اداره معرفی ملل متحد وفعالیت های آنست بمردم این کشور، پروگرامهای آن از راه جرائد ومطبوعات ورادیو و کنفرانس ونشرات وغیره ادامه دارد عدهٔ ازنشرات اساسی در بارهٔ سازمان ملل متحد بشمول منشور ملل‌متحد اعلامیه‌جهانی حقوق بشر، اعلامیهٔ حقوق طفل وغیره بزبانهای پشتو ودری تهیه گردیده است.

صندوق اطفال‌ملل‌متحد (یونیسف):

صندوق اطفال‌ملل‌متحد به‌همکاری موسسهٔ‌صحی جهان‌درپروژه های وزارت صحیه معاونت میکندبه‌قسمیکه یونیسف موادولوازم موسسهٔ‌صحی جهان‌ومتخصص راتهیه مینماید.

درسالیکه‌از آن صحبت‌میکنیم یونیسف درشش‌پروژه معاونت نموده.

۱ـ امحای ملاریا.

امسال‌به‌قیمت ۱۶۹۸۴۸ دالرامتعه‌و سامان‌داده‌شده‌و ۲۷۰۹۰۰۰ نفر حمایه گردیده.

۲ـ کنترول تیفوس (محرقه در مجادله با تیفوس مصارف یونیسف ۹۳۱۵/۷۴ دالر است و ۳۷۷۰۱۴۶ نفر حمایه شده .

۳ـ ساختن واکسین .

برای تجهیز موسسهٔ واکسین سازی کابل یونیسف امسال به قیمت ۱۱۸۱/۵۶ دالر سامان ولوازم داده است.

۴ـ حفظ الصحه محیطی .

امسل یونیسف برای ساختن چاهای آب ومبرزهای پروژه های انکشاف دهان در شیوکی و بلاک اول لوگر سمنت ، بمبه آب، سامان وغیره داده که قیمت آن بالغ به ۳۸۴۰/۸۶ دالر میشود.

۵ـ صحت اطفال ومادران .

درین راه یونیسف به غرض انکشاف شفاخانه‌ها کمك کرده است قیمت لوازم وسامانی که امسال یونیسف به موسسات مختلف داده است ۲۲۵۹۷/۱۲ دالر شده علاوه از سامان در این راه به قیمت ۳۷۵۳/۵۴ دالر ادویه هم داده است.

۶ـ پروگرام تغذیه.

یونیسف توسط شفاخانها و مکتوبها در نقاط مختلف افغانستان امسال قرار ذیل مواد غذائی داده.

۱ ـ شیرسکم	۵۳۵۸۰۱	پوند
۲ ـ شیر کامل	۴۲۴۷۱	»
۳ ـ کپسول ویتامین	۲۳۱۰۵۸۱	کپسول
۴ ـ صابون	۵۸۲۳۹	پوند

درین سال مواد ذیل در مراکز صحت اطفال ومادران نیز داده شده .

۱ ـ کپسول ویتامین ای،دی ۴۵۹۰۰۰۰ دانه به قیمت ۹۳۵۲/۲۰ دالر

۲ ـ صابون ۶۷۲۳۱ پوند به قیمت ۸۱۴۸/۰۰ دالر

۳ ـ شیر کامل ۲۹۸۵۶ پوند به قیمت ۱۰۷۴۰/۸۰ دالر

۴ ـ شیر سکم ۴۲۰۷۰۰ پوند به قیمت ۴۵۵۳/۴۰ دالر

برای توریدمواد فوق محض کرایه پرداخته شده است .

چهرهٔ سیاسی جهان در دوران سال

در تاریخ معاصر کمتر سالی را می‌توان سراغ کرد که مانند سالی که تازه ختم شده با امیدها و بیم‌های بزرگ آغاز و با یاس و ناامیدی بپایان رسیده باشد. در رویداد سال گذشته عواملی را که در آن مرفع برای تقویت جهانی صلح و خاتمه دادن بهر نوع جنگ بشمول جنگ سرد موجود بود شرح دادیم، در جریان سال پنوآ تمایل مذکور توسط یک سلسله پیش آمدهای مثبت تقویه گردیده بالاخره تاریخی گردید از طرف رئیس جمهور امریکا و صدراعظم اتحاد شوروی منجر شد باینکه از آن به بعد مجدداً اوضاع تغیر نموده کنفرانس سران دول که مردم جهان امیدهای زیاد بآن بسته بودند مدت مدیدی به تعویق افتاد و در آخر کار پس از حادثه طیاره امریکا در ۲ در یک فضای بسیار نامساعد تشکیل یافت. سایه‌ها که می مواجه شد و جنگ سرد باشدت وحدت بیشتر از سابق دوباره آغاز یافت. مسالهٔ تأمین صلح که در شرایط کنونی جهان با بقای نسل انسان و تمدن و فرهنگ آن مرادف است، طرفداران زیادی در جهان دارد. که مساعی آن ها در یازده سال اخیر نه تنها از خطر جنگ ذروی حفظ کرده اما در مقابل عناصر دیگری هم موجود است که جنگ را یکی از وسایل عادی سیاسی شمرده برای رسیدن به مقاصد یا حفظ منافع حیاتی خود به آن آماده میباشند. همین بیست سال پیش حکومت‌های فاشیست جنگ را نه تنها امر مشروع بلکه مقدس دانسته براساس این فلسفه غلط دنیا را در آتش جنگ دوم جهانی سوختند بعداز جنگ و در نتیجه تجارت تلخ آن خوشبختانه این نظریه تا حدی از اعتبار افتاد و در تمام کشورهای جهان مردمان زیاد بطرفداری از صلح و امنیت قیام نمودند، حکومت‌ها نیز که عواقب جنگ در روی را بهتر از دیگران درک میکردند در حل قضایای مورد اختلاف خود بیش از سابق خود داری و متانت نشان داده بهر طوری بود موفق شدند، از وقوع یک جنگ بزرگ دیگر جلو گیری کنند. همچنان چون هنوز از یک طرف عقاید سابق دایر برضرورت و مشروع بودن جنگ و از طرف

دیگر منافع استعماری وامپریالیستی که پرورش گاه اینگونه افکار است بکلی ازبین نرفته درحالی که ازوقوع جنگ جلوگیری شد، صلح حقیقی هم در جهان قایم نگردید و یک حالت برزخ مانند دربین صلح وجنگ که حالا بنام « جنگ سرد » شهرت یافته برجهان مسلط شد.

جنگ سرد باصلح تفاوت زیاد دارد ، زیرا رکن اعظم صلح که اعتماد واطمینان باشد در آن مفقود است ، جنگ سرد درحقیقت آستانه و مقدمه جنگ گرم است و چنان شرایطی را درجهان تولید می کند که یک حادثه ، تصادف یا سهو کوچک می تواند جنگ بزرگی را برپانماید . ازین جاست که مردمان صلح خواه جهان اعم از آنانی که زمام امور کشور هارا دردست دارند ویا کسانی که فکر ودماغ ، قلم وزبان شان توده های بزرگ را رهنمایی می کند باین نتیجه رسیده اند که برای تامین صلح باید هرچه زود تر بجنگ سرد خاتمه داده شود واعتماد دربین ملل واطمینان به آینده قایم گردد .

تحولات سریع وناگهانی که درسالهای اخیر درفضای سیاسی جهان مشاهده می شود بیش ازهمه نتیجه کشمکشی است که دربین این نظریات مختلف درجهان بود ، کامیابی و ناکامی هردسته را درمراحل مختلف ارائه می کند . درموقع حاضر واضحاً غلبه باطرفداران جنگ سرد است. اما هنوز این داستان بپایان نرسیده و ممکن است زمستان و بهار آینده سرنوشت جنگ سرد وروابط دول بزرگ را که از بسیار جهت سرنوشت تمام بشر است معین کند .

پس ازذکر این مقدمه عمومی حالا بشرح گذارشات مهم سال می پردازیم :

بریژینیف

آیزنهاور

خروشچف

کنفرانس عالی و روابط دول بزرگ

درماه سنبله سال گذشته آیزن‌هاور رئیس جمهورامریکا باروپامسافرت‌نموده،بامیک‌میلن صدراعظم انگلستان ودو ڈول،رئیس جمهور فرانسه مذاکره کرد. مسافرت رئیس جمهور امریکا بغرض مذاکرات سیاسی بخارج آن قاره اگرچه بکلی بی سابقه نبود اما ازبسیارجهات یک‌امر غیرعادی بحساب میرفت ، درتاریخ معاصر تنها دوبار دیگر رؤسای جمهور امریکا باین کاراقدام کرده اند، اول مسافرت ویلسن بپاریس در خاتمه جنگ اول جهانی و دوم مسافرت های روزولت و ترومن به‌تهران ، یالتا وپوتسدام در جریان جنگ دوم. اما مسافرت های مذکور تماماً مربوط بامور حربی ویاتصفیه حرب و در هرحال معلول حوادث غیرعادی بود. آیزن‌هاور توسط مسافرت های که دراین سال بکشور های خارجی‌نمود یک روش جدیدی‌را درسیاست آن کشور معمول‌نمود، که‌بزودی درتحت عنوان « دیپلوماسی‌رئیس جمهوری» مقام مهمی درزویهٔ سیاسی آن کشور احراز کرده مناقشات بزرگ در اطراف مفاد ومضار آن دایر گردید. آنچه رئیس جمهور امریکا را بیشتر باختیار این رویه وادار نمود ابتکار زمامداران سایر کشورها خصوصاً صدراعظم اتحاد شوروی بود که طی چند سال‌اخیر شخصاً بیک عده ازممالک آسیا واروپا مسافرت وروابط مستقیم شخصی باسران کشورهای مذکور قایم کرده بود. درامریکا چنین احساس‌می‌شد که درین شرایط خودداری رئیس‌جمهور امریکا ازمسافرت به‌ممالک دیگر به‌بی‌اعتنایی تلقی گردیده در مسابقه جهانی که بغرض جلب دوستی کشورهای مختلف در بین دودولت بزرگ درجریان است بضرر امریکا تمام میشود.

هدف‌مشخصی‌مسافرت رئیس جمهور امریکا این بود تا قبل از مذاکره با صدراعظم اتحادشوروی که‌قراربود دراواخر سنبله به امریکاوارد شود با متدین‌بزرگ غربی‌خود مذاکره نمود،خط‌مشی سیاسی واحدی برای تمام دول غربی تعین نماید. گرچه اعلامیه های که در آن موقع‌در پایان‌مذاکرات‌سران‌دول‌غربی‌انتشاریافت‌ازموافقت‌نظر کامل‌دربین آنها‌صحبت‌میکرد.

چوانلای

جمال ناصر

نکسن

اما طوری که بعدها معلوم گردید این مذاکرات لااقل در پاریس کاملا موفق نبوده واختلاف مهمی در بین سران امریکا وفرانسه راجع به‌تاریخ انعقاد کنفرانس‌سران دول باقی ماند که‌موجب تعطیل مدید ودرنتیجه یکی از علل ناکامی کنفرانس مذکور شد.

دراواخر سنبله خروسچف بدعوت رئیس جمهور امریکا بواشنگتن وارد شد. اندکی قبل از ورود او یک راکت کیهانی اتحاد شوروی با علامت آن کشور به کره ماه مواصلت نموده باز یکبار توجه تمام جهان ومن جمله مردم امریکارا به‌پیشرفت‌های شگفت انگیز اتحاد شوروی درساحه علم وتخنیک جلب نمود.

صدراعظم اتحاد شوروی به‌یک عده از شهر های مهم امریکا مسافرت نموده بار بار طی بیانیه‌های متعدد نظریهٔ خودرا درباب ضرورت وامکان همزیستی مسالمت‌آمیزدر بین دو کشور اظهار داشت. قسمت اول مسافرت او دریک نوع انزوای رسمی سپری گردیده طی آن کدام تماس مستقیم شخصی بین‌وی وعامه مردم امریکا قایم نشد. اما درقسمت دوم پس از آنکه وی ازین وضع شکایت کرد قیود مذکور رفع گردید و در شهرهای سان‌فرانسیسکوو پتسبورگ پذیرائی شایانی‌ازطرف‌مردم ازو بعمل آمد. درپایان مسافرت‌سران دو دولت درمقام کمپ‌دیوید باهم مذاکره کرده ابلاغیه مشترکی انتشار دادند ودرآن عقیده وتصمیم خودرا در مورد حل تمام اختلافات ازطریق مذاکره وانصراف ازجنگ ابراز داشتند. درمورد برلین که درآن موقع (مانند امروز) خطرناك ترین قضایای مورد اختلاف بود خروسچف موافقت کرد.

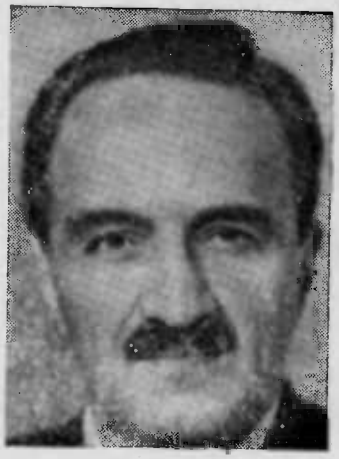

میکویان

گرومیکو

هرتر

که‌ازتعین‌تاریخ مشخص‌صرف نظرنمایدودرمقابل آیزن‌هاور وعده داد که مساعی خود را برای حل آن از طریق‌مفاهمه دربین دول بزرگ دریك مدت معقول‌بکار ببرد درعین حال فیصله شد که مسافرت آیزن‌هاور باتحادشوروی که قرار بود در خزان سال مذکور صورت بگیرد تابهار آینده به تعویق بیفتد.

اعلامیه کمپ دیوید بزرگترین موافقتی است که درتاریخ بعد از جنگ دوم جهانی در بین دو کشورشوروی وامریکا رخ داده طوری که درمباحث آینده خواهیم دید متعاقب انتشار آن یك سلسله موافقت های خورد وبزرگ درزمینه های مختلف از انتخاب اعضای‌شورای امنیت گرفته تاتشکیل کمسیون جدید خلع سلاح دربین دو کشور صورت گرفت اما موضوع انعقاد کنفرانس عالی که در آن موقع هردو مملکت بآن علاقمند بودندباثرمخالفت فرانسه به تعویق افتادطوری که‌بعدهامعلوم گردید علت مخالفت فرانسه دوچیز بود که‌هردو به‌سیاست‌جنرال دوگول مبنی براعاده حیثیت تاریخی آن کشورارتباط داشت: اول اینکه اومی خواست پیش از شرکت در کنفرانس عالی‌اولین‌بم ذروی فرانسه را آزمایش نموده عقب‌ماندگی فرانسه را ازین. حیث نسبت به سایر اعضای‌کنفرانس رفع کند دوم آنکه دوگول می‌خواست (بازهم‌برای‌پرستیژ،نه برای کدام منظور شخص دیگر) قبل ازشرکت در کنفرانس عالی بطور خصوصی باصدراعظم اتحاد شوروی مذاکره نماید.

در ماه قوس آیزنهاور بمسافرت خود به یازده کشور آسیائی، افریقایی وارو پایی اقدام نمود طی آن در پاریس باسران سایر دول بزرگ غربی ملاقات نمود. بالاخره درین ملاقات تاریخ کنفرانس عالی تعین گردیده سران سه‌دولت غربی ازخروسچف دعوت کردند که در۲۷ اپریل در پاریس باآنها ملاقات نماید. ضمناً آنها توضیح کردند که این ملاقات ـ ملاقات اول آنها ازجمله یك سلسله کنفرانس هایی خواهدبود که باید بالنوبه درپایتخت‌های‌هریك از کشورهای بزرگ منعقد گردد.

نهرو

مجال گورسل

جنرال دوگول

عبدالکریم قاسم

خروسچف بزودی دعوت دول غربی راپذیرفته پس ازمختصر تبادل افکار ۱۶ ماه می سال ۱۹۶۰ بحیث تاریخ کنفرانس تعین گردید.

در خلال ماه های زمستان روابط دربین دول بزرگ بحال عاد بود. اگرچه درین مدت کدام بحران تازه‌ای رخ نداد امابامرور زمان شوق وخوش بینی که درزمینهٔ کنفرانس عالی موجود بود ضعیف گردیده برعکس جنبه های منفی روابط دوبلاك خصوصاً اختلاف آنها در مورد برلین بیشتر ظاهر گردید. ادناور صدراعظم جمهوریت اتحادی المان که از ابتداء نسبت به کنفرانس عالی بد بین بوده آنرا بحال غرب مضرمیدانست، به‌پای تخت‌های انگلستان امریکا وفرانسه مسافرت کرده نظریهٔ خود را درمورد امتناع ازهرگونه تغیر وتبدل در وضع برلین باشدت وحدت تبلیغ نمود. تاجایی که ازجریان اوضاع بدست می آید مساعی او درزمینه درپای تخت های مذکور خصوصاً درواشنگتن خالی از تاثیر نبود ودرروز های قبل ازتاریخ مقرره کنفرانس چنین ظاهر گردید، که‌درین موضوع مهم فاصله دربین نظریات دوبلاك نه‌تنها تقلیل نیافته بلکه احتمال نزدیکی آنها بایکدیگر تقریباً بکلی مفقود است.

درچنین موقع درحالی که ازتاریخ انعقاد کنفرانس عالی تنها شانزده روز باقی مانده بود حادثه طیارهٔ امریکائی یو - ۲ مانند صاعقه غیر مترقبی که از آسمان صاف نازل شود روابط دول بزرگ را بطور ناگهانی دگرگون ساخت. خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی بتاریخ ۶ می تفصیلات این حادثه را که چطور یك‌طیارهٔ جاسوسی امریکا ازمیدان‌هوایی پشاور پرواز نموده پس ازتجاوز برساحهٔ هوایی افغانستان درفضای اتحاد شوروی داخل گردید وتوسط یك راکت دافع‌هوایی‌درحوالی‌شهرسویرد لوفسك سقوط داده‌شدبااعترافات پیلوت آن که‌ازطرف قوای اتحاد شوروی دستگیر شده بود درجلسهٔ شوروی عالی آن کشور اعلان کرد حکومت امریکا که بدواً ازماموریت جاسوسی این طیاره انکار کرده بود بتدریج لحنش رادربرابر

مارشال تیتو

جنرال فرانکو

میك میلن

شواهد روزافزون تبدیل نموده بالاخره ایزنهاور اعلان کرد که طیارهٔ مذکور بواقع بغرض جاسوسی به فضای اتحاد شوروی فرستاده شده واینگونه پروازها در آینده هم تاحل مسائل مهم بین‌المللی خصوصاً موضوع خلع سلاح وجلو گیری از حملات غیر مترقب دوام خواهد یافت .

کنفرانس عالی که ازمدتها باینطرف انتظار برده می‌شد بتاریخ مقرر آن در چنین یك فضای مملو ازبدگمانی وتهدید در پاریس آغاز یافت . درهمان جلسهٔ اول صدر اعظم اتحاد شوروی برویهٔ حکومت امریکا انتقاد نموده از آیزنهاور تضاضا کرد تانسبت باین حادثهٔ اظهار تاسف نموده ازتکرار نشدن آن اطمینان صریح وقاطع بدهد . امارئیس جمهور امریکا از قبول این امراستنکاف نموده کنفرانس پیش‌از آنکه بکار آغاز نماید سقوط کرد وسران‌دول به کشورهای شان مراجعت کردند .

اولین نتیجهٔ سقوط کنفرانس این بود که جنگ سرد دوباره شدت اختیار نموده تقریباً تمام جریانات مساعد که ازچند ماه قبل درزمینه رفع مناقشات دول بزرگ مشاهده می شد منقلب ومعکوس گردید . مساله برلین دوباره بصورت حاد وشدید طرح شد و کنفرانس خلع سلاح باناکامی پایان‌یافت . دولت شوروی موضوع طیارهٔ یو - ۲ را درشورای‌امنیت دایر کرد وچون مجلس حاضر نشد ازرویهٔ حکومت امریکا نکوهش کند وزارت خارجه شوروی اعلان‌نمود که موضوع را درمجمع عمومی دایر خواهد نمود . دربحرانهای کوبا و کانگوهم دو کشور بزرگ دردوصف مقابل قرار گرفته دولت شوروی اعلام داشت که درصورت تعرض امریکا بر کوبا از آزادی کوبا ولوبا استعمال راکت مدافعه خواهد کرد .

درین میانه دراول جولای یعنی درست دوماه بعد ازحادثه طیارهٔ یو - ۲ یك طیارهٔ دیگر

جنرال ایوب

دکتورسکارنو

ویلم‌سیرو کی

امریکا از نوع آربی ۴۷ در آبهای شمالی مفقود گردیده چندی بعد از ما سکو اعلان شد که این طیاره هم‌درحالی که ازیکی ازپایگاهای انگلستان پرواز نموده بالای آبهای ساحلی اتحاد شوروی مشغول جاسوسی بود از طرف قوای فضایی آن کشور سقوط داده‌شده و دونفر ازعمله آن دستگیر شده‌است . اماحکومت امریکا مدعی است که‌طیاره مذکور درفاصله‌پنجاه میلی از ساحل اتحاد شوری سقوط داده شده وتقاضا دارد عمله آن بآن کشور اعاده‌شود . اگر چه‌این دعوی هنوز تصفیه نشده ودر شرایط کنونی احتمال قوی برای تصفیه آن موجودنیست امایکی ازعواقب آن اینست که حکومت انگلستان درمورد تجدید شرایط استفاده امریکا از پایگاه های آن کشور درانگلستان با امریکا داخل مذاکره گردیده تقاضا داردتا در آینده چنین پرواز هابدون اجازه قبلی آن‌حکومت صورت نگیرد . جراید غرب چنین‌اظهار رای می کنند که حوادث اخیراعتمادمتحدین‌غربی‌رابه‌قیادت‌امریکا درساحه‌سیاست بین‌المللی ضعف گردانیده واحتمال‌دارد که‌بدون برهم‌خوردن‌اتحاد مذکوردر آینده اعضای اروپایی آن درتعین خط‌مشی عمومی نقش‌بزرگتری‌بازی‌نمایند، ومفکوره‌قوت ثالث‌راو بصورت ناقص‌وابتدایی‌عملی‌سازند.

موضوع خلع سلاح

درموضوع خلع‌سلاح نیزدراین سال تحولات بزرگی که‌ازبعضی‌جهات روابط کشورهای‌بزرگ موازی ومشابه بود رخ داد . خروسچف صدراعظم اتحادشوروی حین اقامت خود در امریکا بیانیه مهمی‌درمجمع عمومی ملل متحد ایراد نموده‌طی آن‌خلع سلاح عام وتام تمام کشورها را درمدت چهار سال پیشنهاد کرد . این‌پیشنهاد باپاره پیشنهاد های دیگر که ازطرف‌سایر کشورها تقدیم گردیده بود درمجمع عمومی مورد مطالعه قرار گرفته اصولاً تائید شد و یک هیئت ده عضوی مرکب از پنج کشور غربی (امریکا ، انگلستان ، فرانسه ، ایتالیه و کانادا)

ادناور

کوردوموروویل

کیبت‌لاج

وپنج کشور دسته، شرق(اتحاد شوروی ، پولند ، چکوسلواکی ، رومانیه وبلغاریه)تعین گردید که بطور مفصل ودقیق دراطراف آن بحث نماید این اولین باری بود که در مذاکرات مربوط بهخلع سلاح اصل تساوی آرا دربین دودسته شرق وغرب که دولت شوروی تقاضاداشت تصدیق وقبول گردید وازین حیث البته تصویب مفیدی بود اما نقیصهٔ بزرگ آن این بود که یکی ازدول بزرگ جهان اعنی چین که تطبیق هر گونه پلان مربوط بهخلع سلاح بدون موافقت وهمکاری آن عملا ناممکن است از این خارج بودو این نکته ثابت می ساخت که مخالفین شرکتدولت مذکورهنوز قضیه راجدی نگرفته واراده ندارند آنرابمرحلهعمل برسانند

پس ازتعطیل‌های متواتر کمیسیوندرماه جون درژنیو تشکیل جلسه داده پلان خروسچف را تحت مطالعه گرفت . قبل از آن دولت شوروی بصورت یکجانبه تقلیل یکملیون ودو صدهزار نفررا ازافرادقوای نظامی‌اش اعلان وازدول غربی تقاضا کرد که آنهانیز توسط چنین اقدامی فضارا برای پیشرفت مذاکره مساعد گردانندودرجریان مذاکرات دولت شوروی پاره تعدیلات درپیشنهاد اولی مبنی برسهولت نظارت برخلع سلاح در کشورهای مختلف وارد کرد وبعد از ناکامی کنفرانس سران دول درپاریس پیشنهاد جدیدی راکه برای کنفرانس مذکور تهیه نموده بود به کمیسیون ارائه نمود درین پیشنهاد دواصل تازه یکی ازبین بردن وسایل رساندن بمب های اتومی درمرحله اول خلع سلاح ودیگری امکان تشکیل یک قوه پولیس بین‌المللی بودازطرف اتحاد شوروی قبول شده بود درمقابل دولت مذکور اصرار داشت که باید توام با ازبین بردن راکت‌ها وطیاره‌های ناقل بمب‌های ذروی پایگاههای نظامی کشورها در خارج ممالک شان نیز

عبدالرحمن صدراعظم
ملایا

فیدل کاسترو

صدراعظم سیلون

منحل گردد اما دول غربی خصوصاً امریکا جداً بااین نظریه مخالف بوده موضوع حفظ توازن را در مراحل مختلف خلع سلاح که یك موضوع بسیار پیچیده است بمیان کشیدند و بالاخره درماه سرطان اتحاد شوروی ومتحدین آن اعلامیه‌ای راجع به بی‌فایده بودن دوام مذاکرات انتشار داده کنفرانس راترك گفتند .

دولت امریکا از کمیسیون عمومی خلع سلاح که شامل ۸۲ کشور عضو ملل متحد است دعوت نموده تاتشکیل جلسه داده او ضاعی را که در اثر خروج دول جبهه شرق از کنفرانس رخ داده باپیشنهادهای جدیدغرب مطالعه نماید .

درپهلوی کنفرانس خلع سلاح کنفرانس دیگری آنهم بسفارش موسسه ملل متحد درهمان شهرژنیو دربین نمایندگان سه کشور اتحاد شوروی امریکا وانگلستان جریان داشت که وظیفه آن ترتیب مواد یك قرار داد راجع به منع آزمایش‌های ذروی میباشد. این کنفرانس ازتقریبا دوسال باین طرف باوقفه‌ها ادامه دارد دربدو امر یك اندازه پیشرفت درمذاکرات آن رخ داده چند ماده ازقراردادی که باید عقد گردد تدوین شدامابعد ها دولت امریکااعلان کرد که به‌نظریه متخصصین دولت مذکوردرشرایط فعلی کشف آزمایش های کوچك زیر زمین نا ممکن است وبنابرین باید آزمایش های مذکورخارج ساحهٔ قراردادشناخته شود .

دولت شوروی بدواً برین نظریه‌اعتراض نموده اصرار کرد که قرارداد شامل تمام انواع آزمایش های ذروی باشد بعدها رویه اش راتعدیل نموده پشنهاد نمود که قراردادتنها در مورد آزمایش های بزرگ عقد گردد اما دول امضا کننده بصورت داوطلبانه از اجرای سایر انواع آزمایش ها خود داری نمایند . اگر چه صدر اعظم انگلستان سعی زیاد کرد .

جنرال عبود

لومبا

نکروما

اساس حل نماید. اما حکومت امریکاموا فقت نکرده چندی قبل رئیس جمهور آن کشور به تقاضای مقامات نظامی اعلان کرد که در نظرداود در آینده یك تعداد از آزمایش های کوچك زیرزمینی را اجرا کند. اگرچه مذاکرات کنفرانس هنوزقطع نشده اما بار کودبزرگی مواجهه شده ودولت شوروی هم اعلان کرده است که درصورت تجدید آزمایش ها از طرف امریکا دولت مذکور هم خودرا ازوعده سابق دایر برترك انفجارات آزاد خواهدشمرد.

باین صورت تمام موضوع خلع سلاح و ترك انفجارات پس از یك سلسله مساعی دوباره به نقطه‌ی که آغاز یافته بود برگشت کرده اما باین تفاوت که حالا یکدولت دیگر که عبارت ازفرانسه باشدبر تعداد دول دارای اسلحه نیروی افزوده شده وطوریکه ازاوضاع برمیآیددر آینده سایردول نیز یکی بعد دیگری به این مرحله رسیده خطر استعمال سلاح مذکور بصورت عمدی یاتصادفی روز بروز بزرگتر می گردد. بنابرین وظیفه مهم مجمع عمومی آینده است که هر چه زودتر وسایل موثرتری را برای حل این موضوع مهم بکار انداخته نوع بشر را از خطر بزرگی که شاید آنقدر ها بعید نباشد حفظ کند، طوریکه تجربه سال گذشته نشان داد، اصل تساوی ارای دو جبهه هم در شرایط دسته بندی کنونی برای حل قضایا کفایت نمی کند بنا برین در اوضاع فعلی جهان علاوه بر شمول چین که بدون آن رسیدن به نتیجه عملی امکان ندارد شاید شرکت یکتعداد از کشورهای بی طرف نیز درمذاکرات مربوط به خلع سلاح مفیدو لازم باشد.

جنبش افریقا

باوصف قضایای بزرگی که درین سال دنیارا تکان داد بسا از نویسندگان ممالك مختلف سال ۱۹٦۰ راسال افریقا نامیدند.

در سراسراین قاره جنگ آزادی خواهی باشکال مختلف دوام داشت، امادر کشور الجزیره از همه جا شدیدتر بوده حکومت فرانسه راد ر مجاز جنگ وسیاست به عقب نشینی های چند مجبور نمود، در موقعی که سال گذشته دول آسیایی وافریقایی شامل ساختن موضوع الجزایر را در اجندای مذاکرات مجمع عمومی پیشنهاد کردند جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه طی یك

راول کاسترو

بیانیه‌ی مبهم و متناقص حق تعین سر نوشت مردم الجزایر ا صلا تصدیق نمایند گان آ نهارا برا ی مذا کره دراطراف متار که به پاریس دعوت نمود.

این مانور بدول غربی موقع داد که حین طرح موضوع در مجمع عمومی از تمر کز دوثلث آر ا ، علیه رویه فرانسه جلو گیری کنند حکومت الجزایر آزاد درحالیکه جنبه‌های خدعه آمیز ا ین پلان را ظاهرساخت برای مذا کره با حکومت فرانسه اعلان آماد گی کرده یکعده از ز عما ی آنکشوررا که در فرانسه توقیف بودند مامور مذا کره نمود، چون حکو مت فرانسه برای مذا کره بانمایند گان موصوف حاضر نشد طبعاً مذا کرات ملتوی گردید از طرف دیگر یك عده از فرانسویان مقیم الجزایر برای نا کام ساختن این پلان علیه حکومت دو گول قیام نمودند . اما با اینکه یك قسمت از اردوی استعماری از آنها حمایت میکرد، دربرابر مقاومت حکو مت و مخا لفت عامه مردم فرانسه مغلوب گردیده سران ایشان توقیف گردید . با اینکه راه باین صورت برای تطبیق یك پلان معقول بر اساس آزادی الجزایر باز شده بود حکومت دو گول اقدامی درین باره نه نمود و بر عکس بانجام اولین آزمایش‌های ذروی فرانسه درمنطقه صحرا یی ا لجزا یر پرداخت، که موجب احتجاج شدید ا کثر کشور ها و مردم جهان گردید . تا اینکه در تابستان امسال موضوع طرح مسأله الجزایر در جلسه آینده مجمع عمومی دو باره بمیان آمد و درین موقع جنرال دو گول پیشنهاد خود رادر باره اعزام یك هیئت الجزایری بغرض مذا کره باحکومت فرانسه تجدید نمود . حکومت الجزایر آزاد، فرحت عباس صد راعظم خود را باین کار ما مور نمود و مقدمهٔ هیئت دیگر ی را مر کب از مامورین خود برای فراهم نمودن ز مینه مذا کرات بپاریس فرستاد . طوری که از مذا کرات این هیئت با مامورین فرانسه معلوم گردید حکومت فرانسه هنوز هم حاضر نیست با نمایند گان الجزایر به حیثیت مساوی مذا کره کند و بر عکس توقع دارد که الجزایری ها بحیث یك ملت مغلوب که می خواهد تسلیم شود حاضرشده شرایط فرانسه را بپذیرند . بنابرین مذا کرات بطور قطعی برهم خورده حکومت الجزایر آزاد تصمیم خود را برای دوام جنگ آزادی اعلان کرد و نمایند گان کشورهای آسیایی وافریقایی درصدد آن شدند که موضوع را دو باره در مجمع عمومی ملل متحد طرح کنند .

در کشور های عربی دسته‌های داوطلب برای امداد با ملیون الجزایر تشکیل گردیده حکومت چین با تاسیس اداره سیاسی حکومت الجزایر آ زاد در پیکینگ موافقه کر د .

در سایر حصص افریقاسیر النحلا ل امپراطوری‌های استعماری‌دول‌اروپای‌باسرعت‌ادامه داشت و منجر به تشکیل دولت های مستقل ذیل شد :

جمهوریت کامرون ، جمهوریت توگـو ، جمهوریت ملغاسی و اتحادیه ما لی از مستعمر ات سابق فرانسه جمهوریت صومال مر کب از صومالی سابق برتانوی وایتالوی .

جمهوریت کانگو (مستعمره سابق بلژیکی)

در بعضی‌احوال این انتقال بآرامی صورت گرفت اما در مور د دیگر باثر د سا یس عنا صر استعماری مشکلات بزر گی رخ داد که آینده این کشور هارا باخطرات‌زیادمواجه ساخته است ازان جمله است کشور بزر گ کانگو در افریقای مر کزی که بتاریخ اول جو لای‌استقلال‌آن از سلطه بلژیك اعلان شد . اما بلا فاصله یك سلسله بی نظمی ها د ر آ ن کشور رخ دا د ه به بغاوت قوای نظامی و مداخله عسکری بلژیك منجر گر دید . از طرف دیگر ایالت کتانگا که ثروتمند ترین ایالات آ نست بهمکاری بلژیك جدایی اش را از کانگو اعلان کرد،امالومو مبا صدراعظم کانگو نسبت بمداخله بلژیک بموسسه ملل شکایت‌نمودةامدادنظامی‌موسسه مذکور را مطالبه کرد . در نتیجه به تصویب شورای امنیت و تشبث‌سر منشی مو سسه ملل متحد قو ای نظامی موسسه مذکور که ا کثر آ ن از دولت های افریقایی بدست آ مده بود به کانگو اعزام گردید،بحران تاحدی تخفیف یافت و بلژیکی ها مجبور به عقب نشینی شدند .

در سایر مستعمرات که هنوز بآزادی نرسیده اند مبارزه شدید مردم علیه قوای استعماری و سلطه نژادی سفید پوستان ادامه داشت و این مبارزه در اتحادیه رو دیشیا و نیاسالند بطور خاص شدت یافت حکو مت انگلستان مجبور شد دا کتر بندا زعیم نیاسالند را ازحبس‌رهانموده راجع بآینده منطقه مذکور با او داخل مذا کره شود .درروديشیای‌جنوبی‌قیام‌افریقائیان‌برای مطالبه حقوق مساوی با اقلیت سفید پوست که حکومت را بدست دارد به حوادث‌خونینی منجر گردید.

اما شدید تر ین مبارزات درین سال در اتحادیه افریقای جنوبی‌علیه سیاست تبعیض نژا د ی حکومت آنجا صورت گرفت . طی تصادمات متعد د که بین پولیس و افریقائیان رخ داد پولیس با کمال بی رحمی اسلحه ناریه را استعمال نموده بیش از صد نفر افریقای‌رابقتل‌رساند وهزاران نفر توقیف گر دید . این حوادث در تمام جهان انعکاس شدیدی تولید کرده شو را ی امنیت به تقاضای دول آسیایی و افر یقایی موضوع‌را تحت‌مطالعه گرفت‌ورویهٔ‌حکومت افریقای‌جنوبی

را نکوهش کرد. یك معین صدراعظم انگلستان نیزطی مسافرتی که درین سال بافریقا نمود بحکومت اتحادیه‌اخطارداد که‌ازین سیاست‌منصرف گردد.دز کنفرانس کشورهای کامنولت که‌دربهار امسال‌درلندن دایرشدهم نمایندگان کشورهای آسیایی‌وافریقایی‌سعی کردند حکومت مذکوررا به‌عواقب‌این رویه ملتفت سازند. اماهنوز کوچکترین علامتی که حکومت مذکور به تعدیل سیاست خود آماده شده باشد ظاهر نشده.

درشرق دور:

سیاست حکومت امریکادرشرق دور بامشکلاتی که ازطرف دولت‌مذکور پیش‌بینی‌نشده‌بود مواجه گردید. درماه‌جدی کیشی صدراعظم جاپان بغرض انعقاد یك معاهده نظامی جدیددربین آن کشورومماك متحده‌عازم امریکا گردید.حزب سوسیالیست وتشکیلات‌محصلین و کارگران که بامضای این معاهده مخالف بودند سعی بلیغ‌بکار بردند تاحکومت‌را ازین اقدام منصرف سازند، چنانچه‌درروز حرکت کیشی‌مظاهرات بزرگی رخ داده مخالفین معاهده خواستند عملا مانع حرکت او گردند. با وصف آن کیشی بامریکا رفته معاهده را امضا کرد و متن آن جهت تصویب درپارلمان طرح گردید. درین‌جا بازحزب مخالف سعی نمود بدلیل اینکه معاهده مذکور خلاف قانون اساسی است ازتصویب آن جلوگیری کند. در خارج پارلمان نیز عده روزافزون مردم ازطبقات مختلف درین تحریك سهم گرفته استعفای کابینه وانحلال‌پارلمان را تقاضا کردند. اماحکومت به تغیر رویه خود حاضر نگردید. در همین موقع اعلان‌شد که‌قرار است ایزن‌هاوررئیس جمهور امریکادرماه جوزا بجاپان‌مسافرت کند مخالفین‌حکومت‌تقاضای عدم مسافرت‌ایزن هاور را نیز به سایر مطالبات خود افزوده بیك سلسله اعتصابات و مظاهرات اقدام کردند که صدها هزارنفر دران سهم داشت. مظاهره کنندگان چندین روز عمارت پارلمان را محاصره نموده حینی که هگرتی منشی رئیس جمهور امریکا برای تهیه مقدمات مسافرت ایزن‌هاور به توکیو آمد،راه‌موتراورابکلی‌مسدودنمودند واومجبورشدمسافه‌بین میدان هوائی وشهر را توسط هلی کوپترطی کند. باوصف این‌حوادث ایزن‌هاور مصمم‌بود مسافرتش را اجرا کند امایك روز پیش ازتاریخ مقرر درموقعی که اودرمانیلا پایتخت‌فیلیپین‌بودصدراعظم

جاپان باواطلاع داد که‌از مسافرت‌به تو کیو منصرف گردد. گرچه‌باوصف این حوادث‌پارلمان جاپان‌معاهده نظامی رابا امریکا تصویب نمود امافسخ مسافرت آیزن‌هاور با ثر مخا لفت عامه‌مردم بزر گترین ضربتی بود که در سالها ی بعد از جنگ دو م بر حیثیت امر یکا درشرق دوروارد گردیده وباثر آن کابنیه کیشی‌سقوط نموده ایکیدا که اوهم از حزب‌لیبرال‌دیمو کرات می با شد به تشکیل کا بینه جد ید ما مو ر گردید . صدراعظم جدیداعلا ن کرد کـه مانند کابینه سابق به احکام‌مجاهده باامریکا پابند می‌باشد امامخالفت طبقات مختلف مردم با آن‌هنوز دوام داشته سلسله مظاهرات واعتصابات قطع نشده ا ست .

در کوریای جنوبی نیز حکومت سنگ‌من ری رئیس جمهور معمر آ ن کشور که‌ازطرف امریکا حمایت می‌شد بامخالفت عامه مواجه گردیده‌مظاهرات بزر گی که علیه مداخله حکومت درانتخابات صورت گرفت با لاخره بانقلاب منجرشد و سنگ من ری مجبو ر با ستعفا گر دیده بامریکا پناه برد و معاون اوباتمام فا میلش انتحار کرد . ا کنون در آ ن کشور ترتیبات برای اعاده دیمو کراسی ازطریق انتخابات آزاد گرفته می شود .

در کشور کوچك لاوس که بموجب معاهده مر بوط به هندچین بایدبیطرفی‌را رعایت کند یك سلسله کشید گی ها در بین عناصر طر فدار غرب ومخالفین آ نهاربخ داده در ماه سنبله سال گذشته باعزام یك هیئت تحقیق ملل متحد منجر گردید . باثر مسافرت هیئت مذ کور واقدامات سرمنشی ملل متحد از توسعه بحران جلو گیری شد اما کشید گی های داخلی هنوز د وام دا ر د ودسته های مسلح کمو نیست در حواشی آن مو جود است که اخیراً رئیس آ نها هم ازمجلس حکومتی فرار وبانها پیو سته است .

امر یکا و کوبا

سیاست اقتصادی حکومت فیدل کاسترو که هدف آن تامین استقلال اقتصادی آن کشور میباشد بامخالفت سرمایه گذاران وحکو مت امریکا مواجه گر دیده مو جب ظهور یك سلسله کشید گی ها گردید که بالاخره بجنگ علنی اقتصاد ی در بین دو کشور منجر شد . حکو مت امریکا سعی نمود از طریق وارد نمو دن فشار اقتصا دی حکومت کو با را به ترك ر و یهٔ آن مجبور نماید وباین مقصد سهمیه ورود شکر آن کشوررا فسخ کرد . فیدل کا سترو در جوا ب

قرارداد های تجارتی باتحاد شو روی وچین عقد نمود شکر خودرا برای پنج سال آینده بالای آنها فروش نمود ویك کریدت بالغ بریکصد ملیون دالر از اتحاد شوروی حاصل کرد . بعد از آن پای نفت در میان آمد . حکومت کوبا تعهد نمود که در بدل صادرات شکر سالانه یك مقدار نفت خام از شوروی وارد نماید . مقدار این نفت بسیار زیاد نبوده تنها یك ثلث احتیاجات کوبا رارفع می کند وبذات خود کدام خطری برای تجارت نفت شرکتهای بزرگ غربی تولید نمی نماید اما آنچه شرکتهای مذکورر ا متوحش ساخته رقابت رُوز افزون اتحاد شوروی دربازار هایی است که(مانند کوبا) قبلا بکلی درانحصار آنها بودبنا برین شرکتهای مذکور که یکقوت بزرگ سیاسی در امریکا وسایر ممالك غربی محسوب می شوند بشدت ردعمل نموده اعلان کردند که تصفیه خانه‌های ایشان در کوبا نفت خام اتحاد شوروی راتصفیه نخواهد کرد،حکومت کوبا در مقابل اداره تصفیه‌خانه‌رابدست خود گرفت ومجادله اقتصادی دربین دو کشور به‌نقطه حادی که همیشه با تجارت بین المللی نفت مربوط است واصل شد .

درساحه‌سیاسی حکومت‌ممالك متحده کوبا را در تحت نفوذ کمونیزم قلمداد نمود اراده خودرا مبنی برمداخله در آن کشور براساس موافقه نامه های ممالك امریکایی ظاهر ساخت از طرف دیگر حکومت شوروی اعلان کرد که اگر کدام مداخله‌نظامی از طرف دولت‌های خارجی در کوبا صورت بگیرد اتحاد شوروی بدفاع از کوبا اقدام‌نموده و از استعمال راکت های دور پروازخود هم درین راه دریغ نخواهد کرد شورای امینت که‌حکومت کوبا علیه تهدیدهای امریکا بان شکایت نموده‌بود قضیه رابرای مصالحه بانجمن کشور های امریکایی ارجاع نموده اما احتمال مصالحه ضعیف به‌نظر میرسد وغالبا این بحران در سال آینده هم یکی ازقضایای‌مهم وخطرناك جهانی‌را تشکیل خواهد داد.

چین و همسایگان جنوبی آن

وقتی که‌دولت برتانیه‌در خاتمه‌جنگ‌دوم جهانی به‌ترك مستعمرات‌سابقش‌درجنوب وجنوب شرق آسیا مجبور گردید یکتعداد اختلافات سرحدی را در بین دولتهای جدید این منطقه وهمسایگان آن‌ها ازخودبه میراث گذاشت از آن‌جمله موضوع تعین حدحقیقی بین برماوخاك چین

قبلاً تحت نفوذ بود اما موضوع سرحد چین با هند و نیپال بعد از خاموش گردیدن بغاوت تبت در برابر جمهوریت مردم چین و فرار دلای لاما، بطور جدی مورد بحث گردید.

اختلاف سرحدی در بین چین و دو کشور برما و نیپال باثر مذاکرات در بین صدراعظمان کشور های مذکور از طریق مصالحه و گذشت دو جانبه حل گردید اما اختلاف نظر در بین چین و هند همچنان لاینحل مانده بر روابط دو کشور مذکور که قبلاً بسیار دوستانه بود تاثیر ناگواری وارد کرده، یک قسمت از سرحدی این دو کشور در بین تبت و کشمیر اصلا هیچ وقت بصورت صحیح تعین نگردیده حالا باید بر اساس سوابق که طرفین در تعبیر آن هم اختلاف دارند معین شود. در منطقهٔ شرقی برعکس خطی بنام مك ما هن موجود است که در دورهٔ زمامداری برتانیه تعین اما، از طرف حکومت مرکزی چین تصدیق نشده و چینی ها آنرا بحیث یکی از آثار امپریالیستی برتانیه از اعتبار ساقط می دانند.

در جریان سال گذشته تصادماتی در هر دو سرحد بین قوای چین و هند رخ داد که طی آن یك تعداد افراد کشته و مجروح شدند. پس از تبادله یك سلسله یادداشت ها بالاخره فیصله شد که صدراعظمان دو کشور باهم ملاقات نموده سعی نمایند موضوع را بر اساس اصول همزیستی مسالمت آمیز که بار اول از طرف خود آنها اعلان شده بود تصفیه نمایند. در ماه حمل چوون لای صدراعظم جمهوریت مردم چین باین مقصد به دهلی آمده مفصلاً با نهرو مذاکره کرد اما جانبین موفق نشدند اختلافات شانرا حل نمایند و تنها اینقدر فیصله شد که مامورین طرفین بنوبه در پیکنگ و دهلی جدید باهم مذاکره نموده اسناد یك دیگر را مطالعه کنند فعلاً این مذاکره جریان دارد و احتمال می رود که بر اساس نتایج آن یك ملاقات دیگر نیز بین دو صدراعظم در آینده صورت بگیرد.

در مقابل اختلافات بین نیپال و چین حین مسافرت چون لای به کتمندو تصفیه گردیده خط سرحدی معین شد و در مورد کوه ایورست که یکجا در نقاط مورد اختلاف بود چنین فیصله شد که سمت شمالی آن مربوط به چین و سمت جنوبی آن متعلق به نیپال باشد. چندی بعد از ان یك هیئت کوه نوردان چینی برای بار اول در تاریخ موفق شد که از قسمت شمالی که قبلاً ناممکن تصور می شد به قله ایورست صعود نموده پرچم ملی چین را بر فراز آن نصب کند اما پیکنگ اعلان کرد که این امر معنی حاکمیت یك جانبه چین را بر قله مذکور ندارد.

در ماه سرطان یك تصادم سرحدی در بین قوای نیپال و چین رخ داد و حکومت نیپال شکایت نمود که حکومت چین مواد قرار داد را بر غیر نظامی ساختن بیست کیلومتری سرحد نقض کرده اما حکومت چین اعلان کرد که حادثه مذکور با ثر ظهور اغتشاشات در تبت سهواً رخ داده و قرارداد سرحد محترم میباشد.

درین جا باید از اختلافات چین با اندونیزیا نیز صحبت کرد که اگرچه ماهیت سرحدی ندارد اما تا حدی روابط دو کشور مذکور را سرد ساخته موضوع این اختلاف چینی های است که در اندونیزیا اقامت و کاروبار دارند، حکومت اندونیزیا اخیراً قیودی بر معاملات تجارتی خارجیان در ان کشور وضع نموده و جمهوریت مردم چین شکایت دارد که این قیود که جنبه تبعیضی داشته حیات چینی های مقیم اندونیزیا را مشکل ساخته در اثر این حادثه جانبین بر همدیگر احتجاج نموده و حکومت چین یک تعداد از چینی ها را از اندونیزیا واپس به چین انتقال داد.

شرق میانه

درشرق میانه که قبلاً طی چندین سال متواتر کانون بحرانهای بزرگ بین المللی بود درین سال اوضاع نسبتاً آرام بود. یگانه پیش امد مهمی که رخ اد عبارت بود از کودتای ترکیه که آنهم خاموش و بدون تلفات انجام یافت.

ازمدتی باینطرف اهالی ترکیه خصوصاً منورین آن از رویهٔ حکومت عدنان مندرس و حزب دیموکرات شکایت داشته آنرا به تمایلات دیکتاتوری متهم می نمودند. در جریان این سال با تر فشاری که از اطراف حکومت بر حزب مخالف (حزب جمهوری خواه خلق) ومطبوعات وارد شد این شکایت ها افزایش یافته در ماه ثور به مظاهرات محصلین در انقره واستانبول منجر شد. اما حکومت این مظاهرات را باخشونت ازبین برده در دوشهر مذکور حکومت نظامی را اعلان کرد. بعدها مخالفت به اردو نیز سرایت نموده محصلین مکتب حربیه بمظاهره اقدام کردند، در موقع که حکومت مشغول اتخاذ تدابیر درین زمینه بود بتاریخ ۶ جوزا یک کودتای خاموش اما کامیاب نظامی صورت گرفته جنرال جمال گورسل رهبر کودتا یک حکومت موقتی جدید تشکیل داد، جلال بایار رئیس جمهور، مندرس صدراعظم و تمام وزرا و وکیلای حزب دیموکرات به محبس سپرده شده فعلاً در انتظار محاکمه می باشند.

حکومت جدید اعلان کرد که هدف آن اعاده دیموکراسی در ترکیه بوده در اولین فرصت بانتخابات جدید اقدام وزمام حکومت را بهر حزبی که ازطرف مردم قبول شود تفویض خواهد کرد، درسیاست خارجی ترکیه هیچگونه تحولی بنظر نمی رسد وحکومت جدید مثل سابق از اتحادیه های غربی حمایت دارد.

روابط کشورهای غربی با اسرائیل همچنان بحرانی بود، اقواهات مربوط به تقویه نظامی اسرائیل ازطرف غرب موجب احتجاج جمهوریت عربی متحد وسایر کشورهای عرب شده علی رغم فشار یک عده ازممالک جمهوریت متحد حاضر نشد، کانال سویز را بروی تجارت

اسرائیل باز کند ودر موقعی که کار گران بندر نیو یارك بطرفداری اسرائیل از فرود آوردن محمولات کشتی مصری کلوپاتر امتناع کردند نه تنها کار گران جمهوریت عربی متحد بلکه کار گران تمام کشورهای عربی با کشتی های امریکائی مقاطعه نموده عمله بندری نیویارك را بتغییر روش آنها مجبور ساختند .

در مقابل روابط کشور های عربی بایکدیگر نسبتاً بهتر بوده بحرانی که قبلاً در مناسبات جمهوریت عربی وعراق رخ داده بود تاحدی تخفیف یافت .

درعراق قانون جدید احزاب درمعرض اجرا گذاشته شده چهار حزب جدید تشکیل گردید .

درلبنان انتخابات پارلمانی بارقابت شدید دربین طرفداران سیاست بیطرف ملی وطرفداران غرب اما بدون اغتشاش وتصادم انجام یافته جبهه ملی غالب گردید .

درقبرس مذاکرات طولانی دربین زعمای آن جزیره ومامورین برتانیه را جع به پایگاه های انگلستان انجام یافته سه پایگاه های مذکور معین گردید و انتظار می رود بزودی تاریخ آزادی جزیره مذکور اعلان گردد . در ماه اسد شاه ایران اعلان کرد که دولت مذکور اسرائیل را برسمیت شناخته، باثر این حادثه جمهوریت عربی متحد روابطش را با ایران قطع کرد

اروپا

راجع به برلین و آلمان که موضوع حاد و خطرناك امروز اروپاست قبلاً طی مطالعه روابط دول بزرگ صحبت نمودیم . حکومت اتحادشوروی بر تصمیم دول غربی دایر برمسلح ساختن قوای آلمان غربی با راکت‌های متوسط بسختی احتجاج کرد معذالك کار تجهیز مکمل اردوی جمهوریت اتحادی آلمان دوام داشت. در ماه دلو خبری شایع گردید که گویا دولت مذکور سعی دارد پایگاهای نظامی در اسپانیا حاصل کند . دراکثر نقاط جهان این اقدام مورد اعتراض قرار گرفته بحیث مقدمه احیای ملی تاریزم یعنی حاکمیت نظامی در آلمان شمرده شد . بعد ها چنین اعلان شد که مذاکرات مذکور قطع گردیده اما در مقابل کشورهای عضو پیمان اطلس موافقت کرده اند که پایگاه های برای ذخیره اسلحه وتمرین نظامی به آلمان غربی بدهند تقریباً در همین موقع یك سلسله تحریکات نازی که بارسم علایم و دادن شعارهای هتلری توام بود از آلمان آغاز ودریك ساحه وسیع در ممالك غربی توسعه یافت . این حرکات که بیشتر دارای جنبه ضد یهود بود نیز احتمال برگشت نظریات فاشیستی را در آلمان تقویه کرد در اکثر مناطق جهان اندیشه جدی راجع به آینده تولید کرد .

در ایتالیا نیزاوضاع نـا آرام بـوده چندین کابینه تبدیل شد و در ماه‌سرطان دراثر فعالیت حزب فاشیست جدید مظاهرات بزرگی از طرف احزاب دست چپ رخ داد که به سقوط کابینه تامبرونی که بافاشیست ها اتحاد داشت منجر شد .

امامهتمرین پیش آمد اروپادرین سال‌رقابت شدید اقتصادی بود که در بین دو بلاك تجارتی آن قاره (بلاك بازار مشترك در تحت قیادت آلمان غربی وفرانسه) و بلاك تجارت آزاد (درتحت قیادت انگلستان) جریان داشت . حکومت انگلستان که در جبهه ضعیف تر قرار دارد سعی زیاد بکار برد که راه خودرا در بازارمشترك‌باز کند امامساعی او درین راه تاکنون به نتیجه نرسیده وغلبه و اصغاً با شش کشور بازار مشترك است که یك تعداد از کشور های دیگر بشمول‌ترکیه خواهش‌شمولیت خودرا در آن اظهار داشته اند .

درانگلستان‌درماه میزان‌انتخابات‌پارلمانی صورت گرفته‌مانندوره سابق‌به‌غلبه‌حزب محافظه کارپایان‌یافت میك‌میلن دوباره بحیث صدراعظم انگلستان تعین گردید .در ماه جدی‌میك میلن با فریقا مسافرت‌نمود .علاوه بـر کشور گانابه رودشیا وافریقای‌جنوبـی رفت،درروشیا وی بـا مظاهرات مردم افریقایی که‌تشکیل یك‌حکومت افریقایی را درانجامطالبه داشتند مواجه شد وحینی که‌بافریقای‌جنوبی‌واصل‌شد طی‌بیانیه‌ای در پارلمان بحکومت آن کشور اخطارداد که رویه‌خود رادر برابر افریقایی‌ها تبدیل نماید وبطورغیر مستقیم حالی ساخت که اگر سیاست تبعیض نژادی آن کشور که‌مخالف روحیه‌وقت وزمان میباشد بانقلاب واغتشاش منجر گردد دولت برطانیه حاضرنخواهد بود که در شرایط فعلی با حکومت افریقای‌جنوبی کمك‌نماید در اروپامجاهدات دولت‌مذکور بیشترمتوجه بمقابله بارقابت اقتصادی‌بازار مشترك بوده موفق شد منطقه‌تجارت آزادرامرکب‌از کشورهای سویدن،ناروی ،دنمارك ، پرتگال، سویس واطریش درتحت‌قیادت انگلستان‌در برابر آن‌تاسیس نماید.

دولت‌اتحاد شوروی‌درین سال‌بازهم به‌پیشرفت‌های بزرگ درساحه‌علم‌وتخنیك نایل گردید طوری که قبلاً اشاره نمودیم در ماه سنبله یك‌راکت رابکره ماه رسانده ودر مـاه میزان موفق‌شد توسط‌یك راکت‌دیگر ازقسمت عقبی ماه که‌همیشه ازنظر بشرمستور بوده‌عکس‌برداری نموده‌عکس‌های مذکوررا بزمین‌بفرستد .همچنان‌درجریان این سال اولین کشتی بزرگ ذروی را که‌یك کشتی‌یخ شکن‌بنام‌لینن‌میباشد بآب انداخت.

درساحه اقتصادی‌دولت شوروی براساس‌پلانی که‌قبلاً در مورد الغای مالیات طرح نموده مالیات‌بعضی‌ازطبقات کارگران‌را که‌عایدات‌شان کمتراست‌بکلی‌لغو کرده‌وقسمت‌اول‌پلان تقلیل

مدت کاررا به‌روزانه‌هفت ساعت‌ودرامور تقلیل‌تا روزانه‌شش ساعت در محل تطبیق گذاشت .

خروسچف صدراعظم اتحادشوروی علاوه‌بر مسافرت‌بامریکابه کشورهای هند، ا ند ونیزیا برما،افغانستان ،فرانسه‌واطریش مسافرت وبازمامداران دول‌مذ کور راجع‌بر اوضاع بین المللی وروابط آنهاباتحاد شوروی مذا کره کرد.

امر یکا

درممالك متحده امریکانیز مساعی‌بزر گ درراه‌تسخیرفضاادامه‌داشت‌وعلاوه‌برقمرهای متعدد مصنوعی‌یك را کت کیهانی‌نیزازطرف آن کشور برفضا پر تاب گردید اخیراً اعلان شد که‌در نظراست درجریان سال ۱۹۶۱یك قمر مصنوعی‌حامل‌انسان از طرف کشورمذ کوربه‌فضا پرتاب گردیده واپس‌بزمین عودت‌داده‌شو د .

درساحه اقتصاداعتصاب‌بزر گ کار گران‌فولاد که‌بیش از یکصدروز این‌شق مهم صنعت را فلج ساخته‌بودبالاخره باتطبیق‌قانون ساخت‌هرتلی ووساطت مقامات حکومتی پایان یافته‌متعاقب آن‌تولیدات‌روبا فزایش گذاشت،امابرخلاف‌پیش بینی‌یك عده‌اقتصادیون سیرانکشاف آن‌معتدل بوده تعداد کارگران به‌پیمانه‌بلند ۴الی۷ ملیون‌نفر باقی ماند.

اما قسمت بزر گ فعالیت‌سیاسی درامریکادرین سال مصروف‌مبارزه انتخابی دربین دو حزب بز رگ جمهوری‌خواه‌ودیمو کرات‌هابودپس ازیك سلسله مناقشات در داخل‌هردوحزب بالاخره مجلس مقاوله دیمو کرات در لاس انجلس‌ومجلس حزب‌جمهوری خواه‌درشیکاگو دایر گردیده علی‌الترتیب کیندی ونکسن رابحیث کاندید های مقام ریاست جمهوری وجانس و کبت لاج را بحیث کاندید های‌معاون ریاست‌جمهوری انتخاب کرد.

درساحه سیاست بین‌المللی ایزن‌هاور رئیس جمهور امریکاشخصاً تشبث را بدست داشته در ماه قوس به۱۱ کشور اروپائی، آسیایی،افریقائی (بشمول افغانستان)مسافرت کرد درماه‌حوت بیك عده از کشورهای‌امریکای لاتین‌رفت در مونتی‌ویدو مرکز یوروگوای با مظاهرات مخالفانه مردم‌مواجه شد.همچنان وی‌درماه جوزا به کشورهای آسیایی فیلیپین ،فار موسا و کوریای جنوبی مساقرت کرد.امامسافرت اوبه جا پان طوریکه قبلاً بیان کردیم با ثر مخالفت‌مردم آن کشور فسخ گردید.

ازجمله حوادث قابل ذکر درسایر نقاط جهان یکی تبدلاتی است که در کشور کوچك آسیایی سیلون رخ داد. درماه میزان سال گذشته بندرانایکه صدراعظم آن کشور توسط یك نفر راهب بودایی بقتل رسید. درانتخاباتی که بعد ازین حادثه رخ داداحزاب دست راست غلبه یافته رئیس آنها سانانایکه کابینه جدید را تشکیل داد اما حکومت مذکور نتوانست اقتدار را برای مدت مدید حفظ کند ومجبور به تجدیدانتخابات گردید درین بار احزاب دست چپ در تحت ریاست خانم بندرانایکه فقید غلبه یافته خانم موصوف یك کابینه ائتلافی تشکیل داد که در تاریخ جهان اولین کابینه ای می باشد که یك نفر زن در راس آن قرار دارد.

ښاغلی : حبیب الله « ولس یار »

معاصر افغانی ادب

کله که له یوی خوا دادب په برخه کښی داخبره رته مشهوره او عامه ده چه «ادب د ثقافت هنداره ده نو له بلی خوا د اهم پوهانو منلی ده چه ادب بخپله په ثقافت کښی شامل او «هر معین ثقافت ، ثقافت دایډیالوجی په بڼه عبارت دی دیوی ټاکلی دوری دسیاست او اقتصاد دانعکاس څخه داسی چه ثقافت هم بیا دیوی معینی ټولنی پر اقتصاد او سیاست ډیره قوی متقابله اغیزه لری.» نو له دی امله موږ باید دهری معینی ټولنی دیوی ټاکلی دوری دادب دمطالعې څخه دمخه دغی ټولنی اقتصاد او سیاست چه دلته بیا هم لومړنی بنسټ او دوهم پر همدی بنسټ بنادی مطالعه کړو ځکه څنګه چه اقتصاد او سیاست بنسټ دی نو داخبره هم حتمی ده چه که دیوی معینی ټولنی اقتصادی او سیاسی نظام نوی ؤ نو یی ثقافت هم نوی دی او که یی اقتصادی او سیاسی نظام زوړ ؤ نو یې د ثقافت بڼه هم هر و مرو زړه ده.

یا په بله ژبه کله که اقتصادی او سیاسی سیستم مترقی ؤ نو یی انعکاس هم مترقی بریښی او که غیر مترقی ؤ نو یی هر و مرو انعکاس هم غیر مترقی دی.

له دې ځایه ده چه موږ باید دمخه د معاصر تحریری افغانی ادب د مطالعې څخه د افغانی ټولنی اقتصادی بڼه معینه ورځانته څرګنده کړو چه نو موږ ټولنه له شه وخت نه را په دی خوا دې ننني اقتصادی مرحلې ته ورښوتې ده. ځکه له یوی خوا د هغو اساساتو له مخی چه د مخه وویل شو پر ته د افغانی ټولنی د اوسنی اقتصادی بڼی د مطالعې څخه د معاصر ادب مطالعه سرسری او له بلی خوا د مترقی منطق له نظره پر ته د دغی ټولنی د اقتصادی بڼی د ټاکلو څخه د دې خبری ترسره کول هم رټ کران بریښی چه معاصر ادب یعنی کوم او د څه رخت ادب؟

ایاهغه ادب چه زمادژوندانه په شپوورځو کښې منځ ته راغلی دی او که هغه چه دها بل دحیات په موده کښې. ایاهغه ادب چه دشل کاله څخه راپه دی خوا منځ ته راغلی دی او که هغه چه دسل کاله څخه راپه دې خوا. ایاهغه چه داحمد دمکتب په نامه یوځه خبری ورته تراشل شوی دی او که هغه چه دمحمود دمکتب په نامه. ایاهغه چه همدانن روان دی او که هغه چه پرون څخه راپاتی دی!

طبعاً یوهم نه! بلکه هغه چه دافغانی ټولنی دننني اقتصادی څرکندی تا کلی مرحلی سره څنګ په څنګ زیږیدلی اومنځ ته راغلی دی. ځکه «دهری تا کلی دورې ثقافت دهغی دور پې سیاست او اقتصاد تا کی» نه هسی وچی اتکلی نیټې اوافر اد.

دادی په همدی اساس موږ لومړی داوسنۍ افغانی ټولنی اقتصادی مرحله څه نه څه څیړو او بیاپسی معاصر افغانی تحریری ادب ته راځو او ګورو چه دخپل بنسټ سره څه پول اړیکی او څه رنګ اری څنګه چه سړی له دې نظره افغانی ټولنی ته ځیرشی نو په ډیرزغرد سره داویلای شی چه دافغانی ټولنی دننني مرحلې څخه دمخنۍ مرحلې ته فیوډلی ده. په دې اساسی حال کښې چه دننني مرحلې یوه ښکاره «انتقالی» مرحله او په دې کښې ده څوورځ په ورځ خپله زړه فیوډلی بڼه دملی سرمایه داری په مقابل کښې بدله کړی.

اماداچه نومورې ټولنی په دې مرحله پښه څه وخت ایښې ده؟ داپښه هم ښکاره اولومړنۍ څرکنده بڼه یې دهغه مهال سره برابره ده چه افغانستان بیاخپل استقلال ګټلی اودنړۍ ډیرستر استعماری قوت یعنی لویې بریتانیا ته ماته ورکوی

دامهال هغه مهال دی چه دنړۍ اکثر په مخ تللی هیوادونه دملل الطوائفی دمرحلی څخه وتلی دی. څوک په سو سیالستی ژوند پښه زدی اوځوک په دې پسی دی چه سرمایه داری خپل معراج ته ور سوی. دامهال دنړۍ په مترقی هیوادونو کښې ضد فیوډلی افکارو غلبه ونه دلی اودخانۍ اوملکۍ پرځای ملی اودیمو کراسی نظامونه جوړ شوی دی. ددې سیر سره څنګ په څنګ ثقافت هم په دغو هیوادونو کښې خپله بڼه بدله کړې ده او دثقافت په هنداره یعنی ادب کښې دفیوډلی پستاینو پرځای دازادی، خپلواکۍ اودیمو کراسۍ سندری غږیږی.

داوخت ملی شاعران اوانسانی ادیبان ځانونه ددیمو کراسۍ مداحان بولی او دخان اوخان پرځای دجهان او انسان غم ژاړی.

همدامهال دی چه دتولید دطرز بدلید لوپه اساس دنړۍ دیلو بیلو ټیمو ترمنځ دار تباط شکل هم بدل اورتیازیات شوی دی. دلته ده چه پورته ذکر شوی افکار په یوازی هغو ملتو نو کښې دروخت نه پاتی کیږی چه پکښې زیږیدلی وو. ځکه داوخت دتاریخ دجبر سره سم استعماری

قو تونه هم دغه افکار د هغو کو چنو ټو مر غانو په څیر چه ښکار یان یی په پنجر و کښی اچو ی ، اسیر نه شی سا تلا ی . بلکه څر نګه چه دد غو افکار وطیران دنړۍ د ډ یرو لوړو غرونو څخه هم لو ړد ی ، نو په ډ یره آسانتیاد نړۍ دډیرو ستروسمندرونواوبی پایانه ځنګلونوڅخه تیریږی او ګام په ګام په‌شرقی ملتونو کښی‌هم خپریږی . شرقی ولسونه دهمدې افکارواو دسرمایه دارۍ سره‌دارتباطپه اثربیاپه‌حرکت راځی افغانی ټولنه‌هم‌ددې‌شرقی مترقی حرکاتواو بشری نهضت څخه پرڅنګ نه پاتی کیږ ی . بلکه دلته هم‌ضدامپریالستی‌اوملی‌مبارزه شدت مومی . دخپلو اکۍ اوولس مینه‌ورځ‌په ورځ‌په زړونو کښې زیاته ځای نیسی . ملی مشران چه هغوی خپله هم‌دهمدې جریاناتومحصول وو ځوانانوته دقربانۍ اووطن‌پرستۍ درسونه ور کوی اوغواړی چه افغانی ټو لنه بیادیوه سترملی قیام دپاره تیاره کړ ی .

دلته ده‌چه‌په ادب کښی هم‌عین همدغه‌جریان څر ګنداودتحریری‌ادب‌بڼه‌دسیاست‌دعکس‌العمل په توګه دور ایه ښکاره ده . مثلاً . هغه څه چه د امها ل دیوه افغانی سترشاعر د خولې څخه اوریدل کیږ ی هغه دادی :

ز ړ ه ز ما ډ ك د ی لـه مینی د و طـن	خپل و طـن ر ا ته عز یز د ی تـر خپل تن
هر یو ګل‌می دوطن پر ما ډیر ګران دی	تر کـشمیر ه ، تـر پا ر یسه ، تر لند ن
شیر ین ځا ن می په شیرن و طن فد ا د ی	ز ه خو د ار نـګه فر ها د یمه کو هکن
ګلستان می د و طـن لا د ر کـنا ر د ی	خا ر ستا ن د ی د و طن ر ا ته ګـلشن
د و طن په حما یت کښی ځا ن مبا ح د ی	په دا مینی کـی لا ز م د ی سر بـا ختن
چه د چـا پـه سر سـو دا د و طـن‌نـه و ی	سـر د د ه د ی مستحـق د بـر یـد ن
چاپه ز ړه کښی چه جنو ن د وطن نه و ی	هغه ز ړه د ی خد ا ی همیش لری غمجن

که څه ډ یر دی په جها ن کښی عز تو نه
ډیرعز ت دی پـه خـد مت کـښی دوطـن

داشعرد مر حو م غلام محی الدین « افغان » دی .

« افغا ن دد غی دورې یومنورا وزړور ځلمی ؤ . د ملیت اووطن پرستۍ احساسات یی ډیر تاوده وو . . . . دی د خپل عصر یوسترمفکر اود تجدد محر ك ؤ . . . . . » .

د۱۲۷۹ ه په شاوخوا کښی په کند هار کښی زیږ یدلی اودپلار نوم یی عبدالرشید ؤ .

دمر ګ‌نیټه یې ۱۳۰۰ه ده . .

همداد «افغان» دمرګ شپې ورځې او دده دملي جدو جهد وروستي کلونه دي چه دنړۍ دلومړي عمومي جنګ او رمري ا و سوسيالستي ستر انقلاب په بريالیتوب سره پای ته رسيږي.

دلته ده چه په ښايسته زياتو شرقي ملتونو کښي دحق خودارادیت او آزادۍ فلسفه پر استعمار غلبه مومي. ضداستعمار او رونه دلته او هلته په لمبوراځي داستعماري قوتو نو تر پښو لاندي مځکه ورځ په ورځ سره کيږي. چيرته خپله استعمار چيان او چيرته ددوي صادق نوکران دصحنې څخه ايستل کيږي.

ډير داستعمار په ځنځيرونو تړلي اسير ملتونه دخپلوولسي ولولو په زورد اسارت ځنځير ونه شلوي اودخپلو اکو ملتو نو په لړ کي په هسکه غاړه دريږي.

غړ وندي څټ ته اچوي شي منم ولولي هيڅ ځنځير تړلي نه شي.

افغاني ټولنه په دې نهضت کښي هم په لومړي سر کښي ځای نيسي او په ۱۲۹۸ هـ کښي بياخپل استقلال ته رسيږي او ننني افغانستان په همدا اوسنۍ سرحدي بڼه دنړۍ دخپلوا کوهيوادونو په لړ کښي ځای نيسي. اماله بده مرغه دځينو سياسي مشکلاتو او استعماري چالونو له امله دامهال هم دډيورنډ داستعماري غرضي کرښي مسأله څرنګه چه دلويي افغاني ټولني او انصاف غوښتنه وه هغسي حل نه شوه بلکه په وچ کلك زور په داسي يوه عجيبه بڼه پاتي شوه چه دنړۍ واړو انصاف خو ښوونکو او افغاني ولس ترننه پوري پرته ديوه استعماري جبر څخه بل څه نه ده بللې. ځکه په داسي يوه خيالي کرښه ديوي واحدي ستري افغاني ټولني تجزيه او سره جلا کول داسي له عدل او انصاف څخه ليري عمل دي لکه کوم واحد بدن چه ديوه ظالم په توره دوه ټوتي اوسره بيل شي.

همدا سبب دي چه ددغي استعماري دسيسي ا وجابرانه عمل عکس العمل هم چه په ټو له افغاني ټولنه کښي ديوه ملي درد په حيث له ډير پخوانه څرګند دي، پرمعاصر افغاني تحريري ادب ډيره زياته اغيزه لري. اما څرنګه چه ددغه عکس العمل او افغاني ملي درد ډيره ښکاره بڼه په افغاني تحريري ادب کښي څه وروسته ښه ليدل کيږي نوله دي امله ئې مفصله څيړنه لږه بيرته غورځوم او اوس بيرته دې ته راځم چه د افغاني ټولني د ۱۲۹۸ هـ د ستر ملي قيام يعني دخپلوا کۍ د بيرته ګټلو څخه وروسته د دغي ټولني رنګ څنګه بريښي.

دامهال څرنګه چه هم ګوته ورته ونيول شوه په افغاني ټولنه کښي هغه رنګ چه مودملي سرمايه دارۍ په نامه ياد کړ، ورووروڅرګنده بڼه مومي. ځکه وروسته له دې ددغي ټولني اړيکي دسرمايه داري نړۍ سره ورځ په ورځ زياتيږي، دهيواد په اقتصادي بڼه کښي څومره چه ممکن دي بدلون راځي.

دبهر نیوهیواد ونوشخه د ماشینو نواوفابریکودراوړلوهڅه زیاتیبزی .
دملی صنایعود اصلاح اوپه مخ تګ دپاره تازه پر ګرامونه منځ ته راځی دداخلی سیاست په بڼه کښی بدلون دورایه محسوس کیبزی .
دزوردحکومت پرځای د خلکود خوښۍ دحکومت خبری رابر سیره کیبزی .
کوچنۍ اولویی ملی جرګې د همدې مطلب دپاره منځ ته راځی . د وطن منو رینوته په سیاست اومملکتی چارو کښی د مداخلی لاره ترممکن حده پوری پرانستل کیبزی .
دبهرنۍ نړۍ سره څه دمطبوعاتواوخپرونواو څه داشخاصواوهیأتونومستقیم تګ راتګ له امله مناسبات پوره ټینګیبزی . دزاړه تعلیم ځای ګام په ګام عصری تعلیم ته ورپریښودل کیبزی. نوی اوعصری مکاتب ورځ په ورځ زیاتیبزی .
نجونی او هلکان دعصری تعلیم دپاره دباند نیوهیوادونوته مخه کوی . د کلم او ژبی آزادی قوت مو می او بر سیره پر هغو خپرو نو چه په مجلد ډول سره خپریبزی متعددی جریدې او مجلې هم منځ ته راځی .
دادب یاد ثقافت دهنداری په بڼه کښی هم طبعاً بدلون راځی داستعمار اواوارتجاع سره مبارزه دادب ستره موضوع ګرځی. لیکوال دنوی ژونداونوی ثقافت ستاینه کوی. دخپلوا کۍ ساتنه دهیواد په مخ تګ او اجتماعی عدالت اومساوات دادب روح ګرځی . د زاړه ژوند زاړه د ود زاړه خیال اوزاړه فکرسره مبارزه ادب خپل هدف ګڼی .
دافغانی لیکوالوشمیرهم په کافی اندازه زیاتیبزی چه ځینی مشهوراشخاص یی دادی :
ولی محمد مخلص ، عبدالعلی مستغنی ، سید حسن ، برهان الدین کشککی او ښاغلی عبد الهادی داوی .
له بده مرغه چه افغانی مترقی جریان هم داستعماری ناخوالو څخه پرڅنګ نه پاتی کیبزی بلکه وروسته دیوڅه مودی څخه په ۱۳۰۷ کښی د هغو استعماری دسایسو پراساس چه ډیره زیاته اتکا یی په خپله دافغانی ټولنی پر ارتجاعی اوناپاکو عناصرو وه قطع کیبزی.
افغانی ټولنه بیا داستعماری ډوکیانو دیرغلونو اوارتجاعی غوبلو نوډګر ګرځی اقتصادی اوسیاسی بحران بیا خپل معراج ته رسیبزی .
ثقافت هم په دی بحران کښی داسی صدمه وینی چه پرته داستعمار چیانو اودهغوی دصادقونو کرانو څخه بل د هر انسان زړه پری ټوټی ، ټوټی کیبزی ملی سرمایه د چورو چپاو مړی ګرځی ، د مکاتبو ورونه تړل کیبزی کتابخانو ته اوراچول کیبزی .

منورین اوپو هان څوك په توپو نو کښی الوزول کیږی اوڅوك په سولی خیژول کیږی څوك دارتجاع دعلمبر دارانو دتوپکو نښی گرځی اوڅوك ژوندی په گور کی خښیږی.

اما څوك چه ددغه ضدانسانی طوفان څخه ژوندی وزی هغو ی دخپلو کو ټو په گو ټو کښی ناست اودزړه وینی څکی،خپرونی،جریدی رقی درونق څخه لویږی ادب غاړ بوجن کیږی او ادبی دنیا بیادناپوهی په وریځو کښی رقه ور کیږ ی .

مگر له شبه مرغه چه ددغه ارتجاعی جریان دوره هم دومره نه اوږ دیږی بلکه وروسته دیو څو میاشتو څخه په ۱۳۰۸ کښی صحنه بیرته بدلیږی بحرانی اوضاع پای ته رسی،دوطن دپه مختگ او د خلکودژوندانه دسویی دلوړولودپاره مساعدفرصت منځ ته راځی دبهرنیو هیوادو نو سر ه ارتباط تر پخوانه هم زیات پسی ټینگیږی دهیواد په اقتصادی ښه کښی بدلون ورځ په ورځ پسی زیاتیږی او هغه انتقالی ښه چه موږ دمخه یاده کړه دامهال پوره وضاحت پیدا کوی ښار ی او محلی صنایع گام په گام قوت مومی متعددی ستری فا بریکی په کار لویږی . سر مایه تر ممکنه حده پوری تمر کز پیدا کوی شر کتونه اوتجارتی ، موسسی و سعت مومی بانکداری رونق پیدا کو ی ځینی څر گند فیو ډ لی قو تو نه و خت په و خت له منځه ځی ښا ر و نه و سعت مو می د خلکو په تیر ه بیا ښا ریانو دژوندانه په وسائلو کښی څر گندبدلون راځی، سیا ست هم د بحر ا نی او منحط حا لت څخه ځا ن باسی حکومت دملت سره د خپلو منا سبا تو د لر لو د پار ه د ملی شو ر ا د مجلس په تشکیل لا س پو ر ی کو ی او ننني ملی شورا منځ ته راځی . دغه ډول هم دو طن دیوشمیر سپین زیرو راو مجر بو کسانو څخه یو بل لوی مجلس ددوی دمشورونه داستفادی په غرض د«اعیان» په نامه جوړیږی. خپله حکومتی تشکیلات هم ورځ په ورځ وسعت مومی اوپراخیږی .دلته ده چه دثقافت ښه هم پیره زیاته اوړی. عصر ی تعلیم او تدر یس په هیواد کښی غلبه مو می . دعصری مکاتبو شمیر په یوه بی سا ری اوغیرقابل مقایسه اندازه زیاتیږی ، پو هنځی او عالی مکاتب منځ ته راځی ، د متعددو ا دبی انجمنونو تشکیل صورت نیسی. افغانی ځوانان وروسته دخپلوعالی تحصیلاتو د تر سر ه کو لو بیرته هیوادته راځی اوډیری زیاتی مملکتی چاری په لاس کښی اخلی . نوی افکار او نوی خیالات په خلکو کښی ترهروخت زیات ترویج پیدا کوی . خلك دزړه ژوند څخه دنوی ژو ند پرخوا مخه کوی . ورځپانې، مجلی اوجریدې په بیساری اندازې زیاتیږی .

دلیکوالو شمیر اوقدرت ورځ په ورځ زیاتیږی ، طباعتی چارې قوت مومی ، په سل هاوو مځلد کتابونه خپریږی . دادب ښه هم دلفظ اوهم دمعنی په لحاظ بله گر ځی .

ادبیات د کیفیت او کمیت له‌مخی په‌مخ ځی ، د زا په ژوند ، زاړه دو د او زاړه فکر سره مجادله دادب اصلی موضوع گرځی ، نثر د هر وخت څخه زیاته ترقی کوی ا کثر لیکوال دهیواد دبدمرغی دعواملو راسپرل اوپه گوته کول خپله وظیفه گڼی ، د مزخرفاتو سره مبارزه په‌ادب کښی اوچت ځای نیسی .

دخانی ، ملکی اوتربگنی پرضد مضامین ورځ په‌ورځ قوت مومی، دآ زادی ،مساوات اوعدالت ستاینه ادبی مضمون گرځی .

ملی لیکوال دځان پرځای دافغان غم ژاړی اووایی: «وروسته له دې باید د شخصی ستاینو پرځای قومی ژوندته ځیرشو » دامهال انتقاد دافغانی ا دب گڼه گرځی ، د شهی د خالونو دزلفو دتالونو ، دبلبل او گلونو اودخوبانو دمکیزونو پرځای شاعران‌دوښس دغمونواودردونو سندری‌وایی .

کوم افغانی لیکوال چه‌په‌دې دوره کښی په‌خاص ډول‌سره باید دلته یاد شی دهغوی‌نومونه دالفبا په‌ترتیب یادی :

شباغلی ا مین ا لله زمریالی ، شباغلی سیدشمس‌الدین مجروح ، شبا غلی صد یق الله ر شتین شباغلی‌عبدالرؤف‌بینوا، شباغلی‌غلام‌جیلانی جلالی ، شباغلی قیام‌الدین‌خادم اوشباغلی گل‌پاچا الفت .

شباغلی زمریالی :

دخپلی دوری یو نامتو لیکوال او پوخ شاعر دی چه اوس دعمر وروستی شپی ورځی په‌بانکداری کښی تیروی مگر دمخه تردې‌یی ا کثرعمر په عسکر ی معلمی اوعامی خدمت کښی تیر شوی دی .

دغه شبا غلی یو ډیرزیږ پښتو ن ا و د سپیځلی ز ړ ه خاو ند دی . آ ثا ر یی څه تعلیمی خوا لری اوځینی دپښتونولی پرفلسفه راځرخی او په متفرق ډول‌سره دوطن په مطبوعاتو کښی خپاره شوی دی .

شباغلی مجروح :

یوتکړه افغانی لیکوال دی چه آثاریې ا کثر انتقا دی ، اجتماعی او فلسفی خوا لری . دده دنثر کومه‌مجموعه لانه‌ده خپره‌شوې‌خودنظمونویوه‌مجموعه یی «منتخب‌شعرونه» دسیدشمس‌الدین مجروح په۱۳۳۷ کال کښی دپښتوټولنی لهخواخپره شوې ده . د مجروح دشعر دا یوه ښکاره ممیزه ده چه دانسان خوا له‌دطبیعت سره کوی . دبشری ټولنی د عظمت پرحال دسپوزمی سره ژاړی ،زه اوسپوزمی، اودافغانی‌ټولنی دعظمت‌سندری په‌پن غره کښی وایی «سپین‌غر» .

رشتین :

دخپل‌وخت نومیالی لیکوال اوقوی نثرلیکونکی‌دی چه‌آثاریی په‌متفرق او مستقل ډول سره دهیواد په‌مطبوعاتو کښی خپاره شوی دی ، نظم اونثر د واړه لری ، مګر د نثر خوایې د نظم څخه ډیره قوی اوبرجسته‌ده .

حتی د ی دخپلی دورې یواز نی لیکوال دی چه دنثر خو ا یې څو څو ځله تر نظم قوی ښکاری . دنثر ډیره ستره مینزه‌یی داده چه‌الفاظ تل پکښی قالبی بر بښی . د نظمو نو کو مه مجموعه‌یی تراوسه لانه‌ده خپره شوې اما په‌نثر کښې‌یی مستقل آثار زیات چاپ شوی‌دی .

زما په‌عقیده «دهند سفر» درشتین شهکار اوپخپله دوره کښی دنثر له‌مخی دپښتو یو ډیر قیمتی اثر دی .

دی ځینی ترجمی هم‌لری چه‌په دې لړ کښې‌یی «دمینې هندار» ډیرښه مستقل اثر دی .

بینوا :

بنوا که‌له نور هرڅه‌بینواوی نو دشعر اوادب په نړۍ کښې خویې بر خه په خپل وخت کې ترهیڅا هم کمه نه ده .

دی‌هم په‌نظم اوهم‌په‌نثر کښی ډیره ستر ه‌برخه‌لری . آثاریې په‌مستقل اومتفرق‌ډول د وطن په مطبوعاتو کښی خپاره شوی دی . دنظمونو یوه مجموعه‌یی «پریشانه افکار» په۱۳۳۵ کښی دپښتو ټولنی له‌خوا خپره شو یده .

دده یوه‌بله منظومه رساله «دغنمو وزی» هم‌په‌مستقل ډول سره چاپ شوې ده .

اما دنثر و نو هغه‌برخه یی چه‌یوډول انتقادی لنډی پارچې دی او دی یی «پر یشانه افکا ر» بولی تراوسه لاپه مستقل ډول سره نه‌ده چاپ شوی .

دبینوا یوډیر ستر امتیاز دخپلی دورې په لیکوا لو کښی دادی چه‌د ډرامې په لیکلو کښی هم ماهر او «زوړ گنهگار» یې ددې لړ لیکنو یوه نمونه ده .

که دښاغلی بینوا په‌نثر کښی دابرخه نه‌وای نوسړی ویلای شی چه دده دنظم خوا د نثرڅخه ډیره قوی ده .

ددغه ستر افغا نی لیکوال لیکنی برسیره پردې چه‌سر تر پایه ل انتقاد څخه ډ کی دی درد اوالم هم پکښی څپې‌وهی . دمحیط څخه بیزاری اوتأثریې په آثارو کښی د ورایه ناړې وهی . اشعاریې سخت سوځنده‌دی . دخپلی زړی تو لنې افراط وتفریط اود ښکته طبقې بده ورځ یې په‌ډیرو مؤثرو الفا ظو پکښی ترسیم کړې ده .

څومره چه دبینوا څیره خندانه اوناسته ولاړه یی دخو ښۍ څخه ډکه بریښی لیکنه یی هغومره دتأثر او الم هنداره ده . حتی کله که سړی دبینوا ظاهری بڼه او ژوند دده د آثارو سره پرتله کړی نوبه هرو مر و ووایی چه یاره دابینوا اودا لیکنی !

دی به تماشی دباران اود پرخی دڅاڅکو کوی مگر دشعر مضمون یی داوښکو څاڅکی وی ژوند به یی دسروملو اوژیړو گلوبه نړۍ کښی تیریږی مگرمضمون یی د سرو ستر گو او ژیړو مخونو څخه جوړیږی . له همدی امله ده چه ښاغلی الفت دده په برخه کښی وایی :

بینوا په هر حال کښی بینوا دی اودعیش اوعشرت باده یی له بینوا یانو څخه نه شی بیلولی ځکه دی هغه څوك دی چه په اخترونو کښی دیتیمانو په حال ځوریږی اودپر دیسانو په هدیره اوښکی تویوی » .

بینوادهندد ځینوسترو لیکوالو په تیره بیا ټاگور اواقبال د آثارو څخه پوره متأثردی . دټاگور «گیتان جلی» اود اقبال مسافر دده ادبی ترجمې دی .

ښاغلی جلالی :

ددی دوړی یومشهور لیکوال دی چه آثارئی د هیواد په ورځپاڼو، مجلو، جریدو او کلنیو کښی خپاره شوی دی . دده آثار تعلیمی او اجتماعی خوالری . د پښتونولۍ فکریی هم په آثارو کښی لیدل کیږی . اما انتقادی خوا یی تته ده .

ښاغلی خادم :

دی څرنگه چه غواړی چه رفتار، گفتار او کردار کښی پښتون اوسی دغه ډول یی د آثارو او افکارو ډیره غالبه بڼه هم پښتونولۍ ده. خادم پرپښتو نولۍ دومره معتقددی چه دی وایی:

«له آره پښتون هیڅکله هم نه خاین کیږی .»

په دی برخه کښی کله کله دی دومره غرق شی چه خپل ایمان هم په پښتو نولۍ کښی لټوی او اسلام او پښتونولۍ رټ سره موافق بولی .

دده آثارهم په متشتت اوهم په جلاډول سره دوطن په مطبوعاتو کښی چاپ شوی دی. دنظمونو یوه مجموعه یی « دمرغلرو امیل» څو کاله د مخه داصلاح دورځپاڼی داداری له خوا خپره شوی ده . په دی مجموعه کښی برسیره پرهغو اشعارو چه د پښتو نولۍ اوملیت پرمحورراڅرخی انتقادی او اجتماعی شعرونه هم زیات دی . دنثرونو یوه مجموعه یی «خیالی دنیا» په همدی څو شپو ورځو کښی دپښتو ټولنی له خوا خپره شوه چه په دی مجموعه کښی هم یولړ کوچنۍ پارچی او مقالی راټولی شوی دی .

«نوی ژوندون» هم‌دده یوهمدا راز کتاب دی چه‌پیر پخوا خپور شوی‌دی.
خادم ترجمی هم‌لری چه‌تر قولونه مهمه ترجمه‌یی‌په‌دی‌برخه کښی «دشریف سرگذشت» یوه‌پیره خوزه کیسه‌د ه.

دا کتاب دومره خوز دی چه دخپلی دوری په‌ترجمو کښی په‌لو مړی سر کښی در یز ی.
خادم‌هم دتا گور اواقبال دآثارو څخه پیرسخت متأثر دی او ښایسته زیاتی ترجمی یی هم دد وی د آثاروخخه کـړیدی.

الفت:

څرنگه چه د الفت تخلص ا لفت دی دغه پول دده‌د آثارو سره هم د خلکو پیر زیات الفت د ی، څومره چه ماته څرگنده ده ددغی دوری دهیڅ یوه افغانی لیکوال د آ ثارو عام مقبولیت هم تر الفت څخه نه دی زیات اوداڅکه چه دده په نظم او نـثر دواړو کـښی روانی او انتقادی روحیه پیره زیاته څرگـنده ده. آثار یـی اخلاقی، انتقادی‌او اجتماعی دی. اما انتقا دونه یـی څومره چه شدید دی هومره په نرموالفاظو کښی اداشوی دی اودا نه یوازی دده د آ ثارومیزه بلکه عقیده یـی هم داده چه انتقاد باید داسی وی لکه په خوزو کښی نغښتل شوی کـنین.

دده دنظمونو یوه مجموعه «غوره شـعرونـه» په ۱۳۳٤ کال کـښی دپښتو ټولـنی لەخوا دښاغلی‌رشتین په‌مقدمه چاپ شو ي ده.

دی په دغی مقدمه کښی لیکی: (دا خوز او پوخ اثر دنومیالی ادیب گـل پاچا الفت دی. دا دده د ټولو اشعارو یا په بله ژبه دده د ژوند انه د ادبـی پانگی غوره اوچون شوی برخه ده. په دی‌اثـر کی د آزادی پیغامونه، د پسرلی نغمـی، د عشق او مینـی سندری، دملـیت‌او قومیت جذبـی د اخلاقو او خویونو ځلاندی پلوشـی، لو ړخیالات، عالی افکار، انتقادی روح نوی خوندونه، د ژوندانه رمزونه او داسی نوری‌ښیگـنی څپی وهی.)

دغه پول د ده د نثرونو یوه مجمو عـه (غـوره نثرونـه) هـم د پښتو ټولنی له خوا خپره شوی ده. په دی مجموعه کښی هم یو لړلنډی پارچی اومقالی راټولی شو ی دی ددغو دمضمون پیره غالبه روحیه هم دده دنظمونو په څیر هغه‌روحیه ده چه دزړی‌جامعی مزخرفات او فجایـع په پیر ماهرانه پول پکښی ترسیم شوی د ی.

(بله پیوه) هم د الفت یو پیر خوز اثـر او پخوا خپور شوی دی.

دغه پول (لیك پوهه) د الفت یو پیر مشهور اثردی چه داتحاد مشرقی‌له خوا خپور شویدی.

دغه ښاغلی ځینی ترجمی هم لری چه ډیره ښه بڼه یـی په هغه اثر کښی چه (لوړخیالونه او ژور فکرونه) نومیزی اودپښتو ټولنی له خوا خپور شوی دی، څرګنده ده .

د همدی لیکوالو دادبـی قدرت اوځوګ شپی ورځی دی چه انګلیسان د هند څخه ایستل کیږی او د لوی هند خاوره په هسی مرموزه اوعجیبه بڼه په دوو برخو یعنی هنداو پاکستان ویشل کیږی . اما له بده مرغه چه دلته هم د ډیورنډ د فرضی کرښی نه د هاخوا افغانی ټولنی سر نو شت د افغانی ټولنی د غو ښتنی ، عدل او انصاف د تقاضا سره سم نه فیصله کیږی بلکه کوښښ کیږی چه د خپل سر نوشت دپاکسلو په لاره کښی دد غی ټولنی، پرواړو هیلوستونزو ربړونو ـ ایسار او کوښښونو خاوری واړول شی . دلته ده چه د ستری افغانی ټولنې د کسلونو کسلونو په زړه کښی لرلی زوړ درد په څپو را ځی او داځپې پرافغانی ادب دومره اغیزه کوی چه سړی ویلی شی ادب هم پر څپوراولی .

دا درد په مشخص ډول سره څرنګه چـه د مخه هم وویل شو د هغی ستری افغانی ټولنی د تجزیـې زیږنده در د دی چـه احـمد شاه بابا یې د لـویې پښتونخوا په نامه د لوړو غرونـو د سرونو څخه تختونه ځاړول او خوشحال خان خټک یـې په زغر ده داسی اعلان کـاو :

ټول پښتون له کـندهاره تراټکه
سره یودننګ په کـار پټ اواشکار

همدا ډیر پخوانـی درد او لرغونی پوخ فکر دی چه د امهال د (پښتو نستان) پـه نـامه تعبیریږی او دافغانی ادب تر ټولنونه او چته موضوع ګرځی .

اما څرنګه چه زه دلته په دی مقاله کښی د خپلې مطالعی ساحه محدوده و ینم او د ټولی افغانی ټولنی پر معاصر تحریری ادب نه شم غږیدلای . نو له د ی امله ددی خبری دپوره څیړنی څخه تیریږم . اما دمخه تردې چه دافغانی ادب د نوی میلان په باره کښی څه ووایم دا یاد ونه لازمه ګڼم چه وروسته دهغې ډلې افغانی لیکوالوڅخه چه دمخه په مفصل ډول سره وربانديې وغږیدم یو زیات شمیر نورلیکوال هم دلیکو الی ډګرته راوتلی دی چه ددی لیکوالو هره ډله او شخصی بیا ځانته ځای او ادبی مقام لری . مګر څرنګه چه د غه ډله لیکوال په را وروسته اوڅه نوی مرحله کښی رائی او آثار یی ا کـثر په متفرق ډ ول سره خپاره شوی دی نوله دی امله ددوی په برخه کښې د مفصلو خبرو څخه ځان کمزوری وینم او هیله لرم چه په راتلونکی مهال کښې به دا خبره په پوره او کره ډول سره تر سره شی .

نوی میلان :

د پورته خبرو څه پای کښی باید دا هم و ویل شی چه په معاصر افغانی ادب کښی یو نوی میلان د ورایه څرګند او هغه دا دی چه : (ادب د ژوند دپاره) .

همدا میلان ؤ چه له یوی خوا په افغانی ادب کښی ولسی فکر غښتلی او له بلی خوا ادبی لیکنی ولسی ژبی اوژوندته رقی ورنږدی شوی ځکه چه د اهال افغانی لیکوالو هم له دی ستر حقیقت څخه ډډه ونه شوه کړای چه ادب باید یو هدف ولری اوداهدف باید ولسی وی هغه څه چه په ژوند کښی وی هغه باید په ادب کښی هم ځای ولری.

دولس حال بایددولس په ژبه خپله ولس ته ته ور وښودل شی باله ژبه باید چه ادب د ولس د ژوند د ښودلو هنداره و ګرځی .

د همدی مطلب دپوره کیدلو دپاره ؤ چه په افغانی ادب کښی د نورو تو لو زیار و نو تر څنګه د کیسو دلیکلو دپاره هم هڅه څرګنده شوه ځکه څرنګه چه څرګنده ده په ادب کښی اوس ژوندانه دډول دښودلو او ترسیم پیره ښه لاره کیسه ده.

البته په دی کښی څه شك نشته چه د کیسو ځینی مثالونه په افغانی ادب کښی د څه پخوامها ل څخه هم ښودل کیدلای شی اما په واضح اوریالستی بڼه دابرخه هلته څرګنده ده چه په غربی ژ وپوه افغانی لیکوال هم میدان ته راوځی او په دی لاره کښی څوك چه سره له یوه لفظی کمزو ر تیا اداولیت حق لری هغه نور محمد تره کی دی .

ځکه دی نه یوازی دوخت اومهال په لحاظ د مخه دی بلکه په افغانی لیکوالو کښی یوازینی لیکوال دی چه یی ادبی لاره یوازی همدالاره ده اوبس.

د د غه پیاوړی کیسه لیکونکی کیسی هم په متفرق اوهم په مجلد ډول سره د هیواد په مطبوعاتو کښی خپری شوی دی چه مشهور آثار ئی «د بنګ مسافری او سپین کتاب دی »

کوم لیکوال چه وروسته تر تره کی په دی لاره خوځیدلی او آ ثار ئی په متفرق ډول سره په مطبوعاتو کښی خپاره شوی دی دهغوی آ ینده ز ښته روښانه اودپوره ډاډوړ بریښی امیدی چه دراتلونکی مهال دپاره به دافغانی ادب د آسمان ځلا ند ستوری وی .

شاغلی کریم روهینا

در افغانستان

در قلب آسیا از آکسوس تااندوس سر زمین افغانستان باتاریخ چند هزار ساله گهوارهٔ مدنیت‌های بی‌شماری بوده است .

معموره های بلخ، مدنیت بگرام، هده وپکتیا، سیستان وهرات وآبادیهای غزنه ، شواهد گذشتهٔ درخشان این آب وخاك است، ازآنگاه تاروز کار که اینك مابسرمی بریم توام باباد گارهای پرارزش ومعموره‌هاییکه دراثر حوادث واژگون شده است داستانهای نامطاوبی‌هم درصفحات تاریخ وطن عزیزما مطالعه می‌شود که رویهمرفته بیشتر به‌عکس‌العمل‌های تفکر وطرزروش اجانب نسبت باحساسات آزادمنشی وترقیخواهی مردم این سرزمین ار تباط دارد .

درزمانهای نزدیك بخصوص درسدهٔ نوزدهم او ایل قرن ۲۰ ، که امپریالیزم برتانیه‌ازنیم قارهٔ هندسرریزه کرد . درظرف سالیانی مردم، کشور چندین بارباتهاجم لشکر استعمار ، مصاف داد ، ودرهر باری مردانه بدفاع پرداخت . که طبعاً اینهمه لشکر کشایی براوضاع امروزی مابی تأثیر نبوده ودردوران این تشنجات ،وباوجودیکه شناسایی مابا دنیای جدید غربی آغازیافته بود، باآنهم مردم ماموقع نیافت برای ارتقای سطح زندگی ونارسایی‌های مادی مملکت، فکری بکند ، بلکه حتی‌المقدور حکومت‌های وقت درتلاش بودند ازهمه اولتر غبار استعمار از فضای این آب وخاك زدوده شود ، درنتیجه همین جا نقشانی‌ها بود که افغانستان امروزی توانست ازبسیاری کشور های آسیائی وافریقائی باستر داد استقلال خود ، بیشتر توفیق یا بد باوجودیکه مقدمات استواری مملکت ازلحاظ اقتصادی ، سیاسی اداری وعرفانی ، ازاواخرقرن

۱۹ آغاز می‌یابد ولی رشد اساسی مملکت دراوایل قرن ۲۰ ، بعد از استرداد کامل استقلال (۱۹ ۱۹) شروع میشود .

باستقرار روابط سیاسی مملکت باجهان ، وتبادلهٔ هیأت های دیپلوماسی ، زمینهٔ مناسبات عرفانی و کلتوری برای معرفت مملکت وانعقاد قراردادها وپیمانهای مفیدی ، درساحه های زراعت عمران صنایع واستفاده از منابع طبیعی مساعد گردید .

از انروز تاکنون مملکت برای رسیدن بهدف مساعی بخرج داده ودررشته‌های مختلف حیاتی بیك سلسله فعالیت‌هایی تشبث شده است که البته نتیجهٔ آن درحیات اجتماعی مملکت مشاهده‌شده‌است ، امااساسات وطرحهای اخیربخصوص از رویکار آمدن پلان انکشافی پنجساله واجد جنبش وحرکتی بوده است که باثر آن در شقوق مختلف اجتماعی تحولاتی رونما گردیده است .

که اینك دراینجا بیك نگاه اجمالی برامور انجام یافتهٔ سال چارم پلان اکتفا می شود :

☆ ☆ ☆

امور تقنینی :

درجریان سال‌چهارم پلان انکشافی رویمرفته یا باثر پیشنهاد مراجع ویابااساس مطالعات مجلسین شورای‌ملی واعیان دررشته‌های مختلف اجتماعی یکسلسله اصولنامه ها ، قوانین ولوایح وضع‌وتدوین گردیده‌است همچنان برای تسهیل درانفاذ قانون وتفسیرمواد آن‌تعدیلات وضمایمی درقوانین واصولنامه های عدلیی ، اجتماعی ، عرفانی وغیره پیش شده است .

بهمین ترتیب اصولنامهٔ تقسیمات‌ملکیهٔ افغانستان باثر پیشنهاد وزارت داخله مطالعه ودران تعدیلاتی رونما گردیده که عمدهٔ آن تشکیل حکومت اعلی غور ، ارزگان بامیان ، حکومت کلان میدان و بعضی علاقداری‌ها ی جدید التشکیل میباشد مطالعه امورمالی و بودجوی‌مملکت وتصویب آن باتصویب موافقت نامه‌های همکاری تخنیکی و اقتصادی باموسسات بین المللی واختصاصی کمك‌دهندهٔ خارجی‌ودها فیصلهٔ درموارد مختلف‌ازفیصله‌های مهمی‌است که‌درجریان سال‌دررشتهٔ تقنین نصیب ملت گردیده است .

در وزارت عدلیه :

دررشتهٔ عدلی انجمن علمی وزارت عدلیه در بارهٔ ٦٢ فقرهٔ عدلی فیصله‌های صادر کرده همچنان در تدوین لوایح ومقررات بغرض رهنمایی محاکم در موارد شرعی واداری سعی بعمل آمده است .

تسویدو وتعمیم اصولنامهٔ محاکمات حقوقی، تعین میعاد استماع دعاوی درمحاکم،وایزاد ضمایم دراصولنامهٔ قبلی ،توفیقی است که درامور عدلی کشور بآن نایل شده است .

درصدارت عظمی

بررسی ازامور:

برای رهنمایی و کنترول امور محاسبوی همچنان به غرض تصفیه امور حسابی گذشته مملکت دیوان محاسبات صدارت عظمی وقتاً فوقتاً دوایر مملکت را از یکطرف به اعزام هیات های متعدد رهنمائی و کنترول کرده است واز جانب دیگر به تصفیهٔ حسابهای مربوطه پرداخته است که روی همرفته در جریان سال چارم پلان تمام دوایر مملکت درین زمینه بررسی گردیده وتقریباً بیش از یکصد موضوع مختلف تفتیش گردیده وفیصله های درمورد هر یك صادر شده است درمحاکم تمیز ومرافعه صدارت نیز فقرات ارجاع شده مورد تحقیق قرار گرفته است.

تدقیق وتدوین قوانین

تدقیق وتدوین قوانین از نگاه پرنسیب های حقوقی سیاست حکومت نگرانی وتعقیب قوانین مدونه شورای ملی دردوایر از وظایف عمده مدیریت تدقیق وتدوین قوانین صدارت عظمی است که درین موضوع به منظور انکشاف وبهتر ساختن مقررات اصولنامه لوایح ونظامنامه های داخل کشور، منابع علمی وانتشارات قانونی ممالک مترقی جهان رانیز مطالعه کرده است ودرین رشته یکسلسله کتب را از منابع قانونی وحقوقی ممالك اسلامی وممالك پیشرفته غربی جمع وازان برای اصلاح سیستم های اداری وقانونی کشور استفاده خواهد کرد.

همچنان پروژه ها تعلیماتنامه وامثال آن موضوعات قانونی که ازوزارت خانه و دوایر دولتی به غرض تدقیق فرستاده شده است مطالعه گردیده است به این ترتیب سال گذشته یك تعداد پروژه ها واصولنامه ها در باره امور مالی زراعتی تجارتی وسایر شعب بهبود اجتماعی تدوین و یا مطالعه گردیده است .

ریاست المپیك:

برای معرفی مملکت و آشنایی بین جوانان افغان وجهان مساعی ریاست المپیك در راه انکشاف سپورت وبوجود آوردن قهرمانان سپورتی افغان که بتوانند در مسابقات بین المللی سهم بگیرند دوام داشته وموفق شده است المپیك افغانی در مجامع سپورتی جهان موقعیتی را احراز کند امسال یکعده پهلوانان افغانی رابایك تیم اتلتیك آماده ساخته است تادر مسابقات المپیای روم اشتراك ورزند .

بامساعی این شعبه وانکشاف مالی آن انتظار آیندهٔ سپورتی درخشانی برای مملکت پیش بینی شده میتواند .

در وزارت پلان

در جمع آوری معلومات در بارهٔ تعلیم یافتگان پوهنتون کابل و پوهنتونهای خارج شعبه قوای بشری اقدام و معلومات متذکره را در رجیستر ملی ثبت نموده است .

بغرض کسب معلومات راجع به بازار استخدام فورمه‌های بدو ایرو مؤسسات فرستاده شد که باساس آن راجع به کار گران دولتی و خصوصی به تفکیک مشاغل معلوماتی تهیه شده است.

همچنان بجمع آوری احصائیه‌های مالی، بانکی، زراعتی، صنعتی، صحی، مخابراتی تجارتی عرفانی و مسایل مربوط به نفوس شماری بهمکاری دوایر ذیعلاقه فعالیت شده است.

در مورد پروژه‌هاییکه به کمک دیگر ممالک و دولت انجام میبابد سهمیه دولت در آن جمع آوری شده است برای ترتیب پلان پنجساله دوم بیک سلسله تتبعات ، جمع نمودن احصائیه‌ها، سرویهای مقدماتی در شقوق زراعت، آبیاری و قوای برقی پرداخته است. همچنان بودجه پروگرام انکشافی هر وزارت راتعیین نموده است و در جریان سال چارم پلان اوضاع زراعتی، منابع آبی و صورت انکشاف قوای برقی را در مملکت باصورت تطبیق فینانسمان پروژه‌های انکشافی تدقیق نموده است راجع به اوضاع مالی مملکت باانکشاف امور بانکی و دریافت منابع جدیدی برای انکشاف اقتصادی مملکت سعی بعمل آمده است .

بهمین ترتیب در زمینه تجارت داخلی و خارجی وضع قوانین تجارتی شرکتها و سرمایه گذاری خارجی در مملکت تتبعاتی بعمل آمده است، راجع بامور معادن و صنایع و خدمات اجتماعی و فرهنگی نیز تحقیقاتی بغرض انکشاف آن صورت گرفته است .

در زمینه انکشاف دهات ، صحیه ، شاروالی‌ها مطالعه جاری بوده و برای رفع حوایج فعلی و انکشاف آینده مؤسسات مذکور نیز اقداماتی بعمل آمده است.

استخدام متخصصین مورد ضرورت دوایر افغانستان، اعزام کاندیدهای سکالر شپ‌ها و فیلو شپ‌های ممالک خارجی که برای افغانستان داده میشود، اجرای امور مربوط با مداد های تخنیکی مؤسسه ملل متحد، تادیه حق العضویت به ادارات امداد تخنیکی ملل متحد، اشتراک در کنفرانسهای بین المللی، استفاده از کمک‌های همکاری بین المللی امریکا ، ایشیافوندیشن، امداد تخنیکی جمهوریت فیدرالی آلمان، امداد تخنیکی جمهوریت فرانسه، امداد تخنیکی جاپان، در زمینهٔ سروی پروژه‌ها و اعزام متخصصین وغیره در شقوق مختلف بهره برداری اداره تعاون خارجه، از تشبثات مثبت در سال چارم

پلان بشما رمیرود مجموع امداد تخنیکی ملل متحد در سال ۱۳۳۸ به دو اير مختلف افغانی به ٦٦٤٧٨ دالر بالغ میگردد که ۲۱٤۰۰ دالر برای خریداری سامان مورد ضرورت و باقی برای استخدام متخصصین و اعزام فیلوشپ ها بمصرف رسیده است .

برای پروژهٔ سروی منا بع آبی ۱۲۵۷٤۰۰ دالر از سپیشل فند و ۲۳۵۱۸۰۰۰ افغانی از کمك حکومت استفاده شده است .

۹هزار دالر حق الاشتراك افغانستان به سپیشل فند تادیه شده است همچنین مبلغ ۳٤٥٦۰۰۰ افغانی برای مصارف محلی متخصصین و ۲۸۲۱٦۰۰ افغانی با ۷۵۰۰ روپیه پاکستانی ۲۳۰۰ پونداستر لنك و ٦۲۰٦ دالر برای مصارف اداری هیأت ملل متحد در کابل اجرا شده است .

مجموع امداد تخنیکی ادارهٔ همکاری بین المللی درسال ۱۳۳۸ بالغ بر ۳۳۰۰۰۰۰ دالر میشود .

امداد فند مخصوص ادارهٔ مذکور در پروژه اصلاح و مراقبت سر کها	٤۰۰۰۰۰ دالر
«انکشاف حمل و نقل هوائی	۱۱٤۸۱۰۰۰ «
«برق ارغنداب	۱۸۰۱۳۰۰ «
«نقشه برداری از هوا	۱۱۰۰۰۰۰ «
«تکنیکل سپورت و غیره	۱۰۰۰۰۰ «
«انکشاف منابع هیرمند	۸۸۹۸۷۰۰ «بالغ میشود.
مجموع امداد ایشافوندیشن	۱۱۱٦٤۰ دالر و ۸۷٤۹۲۵/۵۰ افغانی شده است

وزارت خارجه

روابط افغانستان با دول متحابه رو بانکشاف بوده و برای مساعد ساختن زمینهٔ ملاقاتهای دوستانه اززعماور جال بعضی ممالك دوست نسبت بورودشان بافغانستان دعوت بعمل آمد که بتأسی از آن سال گذشته بالترتیب جلالتمآب جواهرلال نهرو ، صدراعظم هند بنابدعوت شاغلی صدراعظم ، جلالتمآب دوایت دی ایزنهاور رئیس جمهور اضلاع متحدهٔ امریکا و جلالتمآب ن س خروسچف صدراعظم اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی بنابدعوت اعلیحضرت معظم همایونی وجلالتمآب کوچاپا پوویچ وزیر خارجه یوگوسلاویا و جلالتمآب چن لی معاون صدراعظم و وزیر امور خارجهٔ چین به دعوت شاغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون صدارت عظمی برای مسافرت حسن نیت از کشور ما بازدید بعمل آوردند ، همچنان درین اواخر اعلیحضرت پادشاه نیپال باخانم شان ضمن یك مسافرت غیر رسمی از افغانستان دیدن نمودند :

سال گذشته نظر به حسن روابط بعضی وزارت مختاری های افغانی در ممالک دوست بسفارت کبرای ارتقاداده شده همچنان باحکومت ارجنتاین ولبنان روابط سیاسی قایم گردید . بهمین ترتیب درزمینه صدور اگریمان وزرای مختار وسفرای کبار ممالک متحابه که ازدولت افغانستان مطالبه شده بود اقدامات بعمل آمد وازحضور اعلیحضرت معظم همایونی شرف صدور یافت .

درپوست های سیاسی وشعبات اداری وزارت خارجه تبدلاتی صورت گرفت .

بمنظور انکشاف روابط وابرازحسن نیت بممالکیکه تازه باآزادی رسیده اند تیلگرامهای تبریکیه ازحضورذات شاهانه وجناغلی صدراعظم عنوان زعمای ممالک موصوف مخابره شده است ونسبت لندسومالی ،ملغاسی ولتای وعلیافبرس کانگو وغیره از کشورهای هستند که اخیرا به آزادی نائل آمده اند. افغانستان وقضایای جهانی :

دراسامبله چهاردهم سازمان ملل متحد که سه ماه رادر برگرفت رئیس هیئت افغانی جناغلی پژواك طی بیانیه ای بتامی ازسیاست روشن افغانستان دربرابرقضایای بین المللی توجه اسامبله رابه نکات آتی جلب نمود .

اول راجع به شرق میانه که بایدموسسهٔ ملل متحددراین موردراههای عملی تربکمك عربها جستجو کند .

دوم . ـ راجع به اوضاع الجیریا که بدقایق باریك رسیده است بایدازطرف م ـ م مطالعه جدی شود ومطابق فیصلهٔ اسامبله سیزدهم راه ملی برای آن سراغ شود .

سوم افغانستان آرزومنداست پروبلم های قبرس تایوان «فارموسی» وایریان غربی از راه ـ مذاکرات صلح خواهی حل شود .

چهارم . ـ حق تعیین سرنوشت کتله های بشری بایدمعلوم شود .

پنجم . ـ پروبلم های اقتصادی درراه خلع سلاح ـ منع آزمایشهای ذروی بایدحل شود .

ششم . ـ درتشکیل قوای یو ـ ان باید مطالعات عمیق شود .

هفتم . سازمان ملل متحد بایدازطرف ملل عالم تقویه شود :

در کمیتهٔ سیاسی :

موضوع تبت که بکمیته ارجاع شدافغانستان ازنگاه اینکه چون این قضیه موضوع

جنگ سرد بین دو بلاك است با ۲۵ مملکت دیگر که در این قضیه با افغانستان عین موقف را داشتند رأی بیطرفی داد، همچنان در موضوع مجارستان ازهمین لحاظ باهفده کشور دیگر آسیائی و افریقائی موقف بیطرفی گرفت ، افغانستان درموضوع خلع سلاح و رسیدن بموافقه در این زمینه رای موفق داد، در موضوع فلسطین نمایندهٔ افغانی از حقوق عربها و توطن شان و چارهٔ آیندهٔ پناه گزینان فلسطین پشتیبانی نمود. در مورد اختلاف و تبعیض نژادی افریقای جنوبی بصورت جدی ازاین سیاست افریقای جنوبی نکوهش و با بیست و پنج مملکت دیگر متفقا پیشنهادی به اسامبله تقدیم شد که توجه افریقای جنوبی را بمنشور ملل متحد وفیصله های گذشته جلب مینماید، این مصوبه با شصت وهفت رای موافق چهار رای مخالف وهشت رای ممتنع تصویب شد .

اقتصادی:

نمایندهٔ افغانی از تأسیس فند انکشافی ملل متحد که هدف آن امداد بیشتر بممالك عقب مانده است در اسامبلهٔ عمومی وهم درشورای اقتصادی واجتماعی طرفداری کرد .

آزادی اطلاعات وحقوق طفل: ازمیثاق بین المللی آزادی اطلاعات طرفداری بعمل آمد ونمایندهٔ افغانی راجع باعلامیهٔ حقوق طفل پیشنهادی ارائه نمود که بتصویب رسید .

موضوعات خطه های غیر آزادو تحت قیمومت :-

افغانستان دربن مورد موقف عنعنوی و پالیسی روشن خود رایکبار دیگر ابراز واز پروگرامهای رسیدن باستقلال این خطه ها طرفداری وبآنچه علی الرغم آن صورت میگرفت مخالفت کرده است .

موضوع کامرون :

افغانستان دربارهٔ قضیه کامرون توضیح نمود که این مساله مربوط بمردم آنسامان بوده باید مطابق تمنیات خودشان حل شود. درین زمینه ازحق تعیین سرنوشت مردم کامرون طرفداری گردید.

ادارهٔ اطلاعات م.م در کابل:

هیأت افغانی برای تدویر نمایندگی اطلاعات ملل متحد برای افغانستان در کابل مساعی لازمه رابخرج داد بالاخره باثر اصرار نمایندهٔ افغانی فیصله شد اداره اطلاعات ملل متحدبرای

افغانستان در کابل دایر شود، همچنان موضوع پرو گرام رادیوی ملل متحد برای افغا نستا ن بفار سی‌وپښتو زیر مطالعه است .

کمیتهٔ حقوقی:

باثر اصرار نمایندهٔافغانی اسامبله فیصله کرد، که‌راجع بدریاهای بین‌المللی‌مقررات‌وموافقات جمع وترتیب گردیده‌به کمسیون بین‌الد ول رسانیده شود.

شورای اقتصادی واجتماعی :-

هد ف آن بلند بردن سویهٔ فرهنگی، کلتوری وسطح زندگی ممالك انکشاف نیا فته است نمایندهٔ افغانستان ازتمام‌پروژه هاو پیشنها دهاییکه دربلند بردن سطح زندگی وسویهٔ فرهنگی و کلتوری ممالك کم انکشاف مفیدواقع شودطرفداری کرد عضویت افغانستان در دو اورگن مهم‌حقوق بشر وهیئت اجرائیه یونیسف علی الرغم نظر نمایندگان برخی ازممالك تثبیت شد. افغانستان درجلسه ۲۷شورای اقتصادی واجتماعی‌منعقدهٔ مکسیکوسهم فعال‌داشت.

همچنان درجلسه۲۸ شورای مذکور منعقدهٔ ژنیو نمایندهٔ افغانی راجع به ر کود بازارمواد خام و پریشانی ایکه از رهگذر اوضاع اقتصادی ملل‌صناعتی برای ملل دارای مواد خام پیش میشودتذ کر دادو ازاینکه ازین‌ناحیه افغانستان‌نیز متضرر میشود توضیح نمود.

همچنان طرفداری ازراپور کمسیون حقوق‌زن پیشنهاد توسعهٔ کمك ممالك پیشرفته وصناعتی درپرو گرام امداد تخنیکی بممالك آسیا وافریقاازاجرا آت‌مهم نمایندگی افغانیست.

ازپرو گرام‌اوپکس نمایندهٔافغانی‌طرفداری ودرینباره پیشنهادی‌راارائه کرد که‌بتصویب‌رسید.

در کمیتهٔ اجتماعی جلسهٔ۲۹ شورای اقتصادی واجتماعی منعقدهٔ‌نیویارك هیأت‌افغانی۲۰ تعدیل نامه‌را پیش کرد که‌به تصویب رسید .

هیأت افغانستان فقرهٔ جدیدی راجع بامدادبه مصیبت رسیدگان آغادیر (مراکش) به اتفاق جاپان وسودان که دفاع آنرا هیأت‌افغانی به‌عهده‌داشت پیش کرد که تصویب شد.

دوپیشنهاد مستقل راجع بانعقاد کنفرانس‌سوم کارتوگرافی درآسیاوراجع به‌مطالعات‌مزید مرکز منابع‌آب به کمیتهٔ اقتصادی پیش کرد که وظیفه دفاع هر دوپیشنهاد تا آخر بدوش نمایندهٔافغانی بوداین دوپیشنهاد باتفاق آراء تصویب شد.

دروزارت داخله

تأمین امنیت و آسایش ملت با انکشاف اجتماعی آن که هدف اساسی حکومت است در هر نقطهٔ مملکت بوجه بهتری تعقیب شده است .

بغرض رفاه مردم وانکشاف امور، در تقسیمات ملکیه افغانستان تعدیلات مشثبی وارد شد . همچنان جوانان تحصیل یافته ومنور در نقاط مختلف مملکت بامور اجرائی گماشته شدند .

برای تهیه احصائیه مملکت بهسیستم عصری احصائیه نفوس برخی نقاط بهجدید ترین سیستم تنظیم وترتیب گردید .

۲۵۸۰ خانوادهٔ ناقل و ۲۵۲ خانوادهٔ مهاجر درولایات مملکت سکونت پذیرشدند .

درحدود نود مسأله محاکماتی باقوانین مربوطه در یمه محاکم حل وفصل گردید .

دروزارت معارف :

تدریسات ابتدایی :

درسال چهارم پلان ، انکشاف تعلیمات ابتدایی بدونکته «اصلاحات درسیستم تعلیمات و توسعه مکاتب جدید» متوجه بوده است به تعقیب ازین دوهدف حرفه‌های محلی در ۲۸ مکتب تطبیق گردیده وتدریس زراعت عملی وباغبانی دریك عده مکاتب شامل پروگرام گردیده است لوازم آن تهیه شده است وسایل سمعی وبصری ازقبیل عکس‌ها چارت‌ها وفلم های تربیتی بکار انداخته شده ویك عده کتب معاون درس تهیه گردیده .

درسال گذشته پنجاه مکتب اساسی و ۱۰۸ مکتب دهاتی و ۴۰ کورس اکابر درنقاط مختلف افغانستان افتتاح شده است .

تدریسات ثانوی :

سال گذشته تدریسات ثانوی درارتقای مکاتب ابتدایی به ثانوی نظر به آنچه پیش بینی شده بود (۱۳۰٪) موفق تربوده است ۹ مکتب ابتدایی به متوسطه ویك متوسطه به لیسه ارتقایافته است دولیسه درمزارشریف وبدخشان تأسیس شده است .

باختم سال چهارم پلان تعداد مکاتب متوسطه و لیسه‌ها ٤٢ و تعداد مشمولین آن (متعلمات و متعلمین) بیش ازسی هزار میباشد .

٢٠٠ نفر فارغ التحصیل لیسه ومتوسطه بمؤسسات مسلکی و پوهنتون کابل شامل گردیده‌اند.

درپرو گرام های مکاتب ذکور واناث تعدیلاتی وارد شده وبرای بلند بردن سویهٔ معلمات ومعلمین کور سهای آزاد صنایع نفیسه ، تایپ وغیره را درپهلوی تعلیمات اکادمیک دایر نموده است .

تدویر کورسهای تجربوی سیانس بغرض تعمیم نظریات جدید علم سیانس در ایام تعطیل مکاتب و بکار انداختن معلمین سیانس مکاتب سردسیردراوقات رخصتی سنوی مکاتب گر مسیر احتیاج وزارت معارف را از نداشتن معلم سیانس تااندازهٔ رفع کرده است ، لوایح جدیدی دربارهٔ اخذ امتحان وسایر امور تدریسی تهیه شده است .

وارسی ازامتحانات صنوف نهایی ولایات مملکت ومکاتب ثانوی مرکز وتعدیلات در سیستم تدریس سبب شده‌است که نسبت به‌سال گذشته تعداد فارغ التحصیلان درمکاتب ذکور ٣٤ فیصد ودرمکاتب نسوان ٢٧ فیصد بیشترباشد .

همچنان اعزام فارغ التحصیلان بکلوریا بخارج ومراقبت ازجریان تدریس آنان ذریعهٔ شعبات مربوط ازامور قابل تذکر سال چهارم پلان است .

تدریسات مسلکی :

اصلاح پروگرامهای مکاتب مسلکی وشامل ساختن علوم عصری درموسسات مخصوص علوم دینی ، مطالعه درپروگرام دارالمعلمین و آشناساختن آنان به طرز تدریس درلیسه‌ها و آموختن مضامین آرت وزراعت نتیجهٔ مفید را بار آورده است .

ارتقای دبدنی روزنی شونخی به‌لیسه ، انکشاف دارالمعلمین‌های ولایات ، تدویرورکشاپ‌ها در مکاتب تخنیکی ودایر نمودن شعب مختلف تخنیك دراینگونه مکاتب، آیندهٔ امید بخش

تخنیك رادر مملکت اساس گذاشته است . مکتب صنایع کابل نیزباتد ویرشعبات صناعتی مختلف مجهز شد ه است .

کتب تخنیك ثانوی نیزباسامان وو سایل شعب مختلف تخنیکی آماده شد ه است .

برای مکاتب تخنیکی معلمین لایق ازپوهنځی های داخل وخارج تهیه شدهٔ وهم یك تعداد محصلین درخارج برای معلمی تربیه میشوند .

درپروگرام وتنظیم مکتب شاهد خت بلقیس که بیشترمضامین حیاتی از قبیل تد بیرمنزل اصول تربیت طفل ، تد ریس میشود نیزتعد یلاتی صورت گرفته ، تعداد متعلمات آن به ۲۲۱ نفر بالغ میشود درآغازسال ۱۳۳۹ صنف دهم این مکتب تشکیل گردید . یقین است با انکشاف روز افزون این موسسه مادران فهمید ه ودانشمندی به جامعه تقد یم خواهدشد .

دارا لتالیف :

شعبات تا لیف وترجمه ونشرات ، دوازده نوع کتاب درسی ومعاون درس ضرورت مکاتب پشتوزبان وفارسی زبان را تا لیف ترجمه وطبع نموده وهمچنان طبع یکصد نوع کتب درسال ۱۳۳۶ با مطبعهٔ فرانکلین تهران قرارداد شده که شصت وپنج نوع آن درسالهای ۱۳۳۶و۳۷ طبع و۲۶ نوع کتب درسی پشتووفارسی درسال چارم پلان بمؤسسهٔ مذ کور بغرض طبع ار سا ل شد . کتابهای دورهٔ ابتدائی بخط نسخ ونستعلیق و کتاب های دوره ثانوی حروفی طبع خواهد شد . همچنان پاره های قران کریم ، ۳۰ هزارجلد توسط مطبعهٔ دولتی طبع شد ه است .

یك تعدا د کتب معاون درسی ا زمنابع مختلف علمی تهیه و بغرض ا نکشا ف سویهٔ معلمین واستفادهٔ متعلمین طبع ،ونشر گردید ه است انتشارمجله های عرفان وپوهنه با مضامین مسلکی واختصاصی آن برای انکشاف سویهٔ اهل معارف خد مت خوبی کرده است. کتابخانه عامه‌ي کابل نیزدرتکمیل نواقص وا حتیاجات کتابخانه وتجهیز آن با انواع کتب ، افتتاح کتابخانهٔ مسلکی وتد وین موضوعات آن موفقیت های رانصیب شد ه است .

پشتو تولنه : ـ

برای انکشاف زبان پښتویك تعداد کتابها طبع وهم یك تعداد کتب راتالیف وترجمه نموده برای طبع آماده ساخته است .

انجمن تاریخ : ـ بکمك فضلا ودانشمندان همکاربتالیف وترجمه وتد وین یك سلسله کتب تاریخی پرداخته است .

حفظ آثار باستانی . ـ

برعلاوهٔ تنظیم وترتیب موزه بهسیستم عصری به تکمیل سامان ولوازم طرف ضرورت سعی کرده وهم یك تعداد آثار تاریخی راترمیم وعکس برداری نموده است . موزه های ولایات را مراقبت ودرسرخ کوتل و غزنی در زمینهٔ مطالعات باستانشناسی وحفریات به اکتشاف بیشتر توفیق یافته است، همچنان برای تهیه کتب مورد ضرورت اقدامات شده است .

کشف یك سلسله استوپه‌ها، اوحه ها ، وکتیبه ها درغزنی وسرخ کوتل ۱۷۵ سکهٔ فرخزاد،طغرل،سلطان ابراهیم والپ ارسلان درمطالعه تاریخ مشعشع دورهٔ غزنویان کمك بسزایی نموده است،همچنان شواهدی از دورهٔ کوشانیان تصادفی از کلکان بدست آمده است .

ارتباط منابع خارجی ومعارف :

جلب کمك یونسکو در اعزام متخصصین برای مکاتب و پوهنتون وسایر شعبات، اشتراك در نمایش کتب درسی منعقدهٔ زیلاند جدید واستفاده از کوپونهای کمکی اشتراك درسیمینارها مجامع عرفانی یونسکوو ور کشاب تعلیمات مسلکی وتخنیکی وسهم در کنگره های عرفانی بین المللی واعزام هیئت های عرفانی بغرض بازدید ومطالعه ازمؤسسات عرفانی ممالك امریکا، عراق واتحاد شوروی، استفاده از بورس های تعلیمی بقسم سکالر شیپ وفیلو شیپ، قرار داد های کلتوری یامراجع خارجی وغیره امورمتفرقهٔ اداری ومسلکی ازفعالیت های مثبتی است که درجریان سال چهارم پلان انکشافی معارف ،ادارهٔ ارتباط خارجی آن وزارت به آن توفیق یافته است .ـ

صحت طلاب معارف :

برای جلو گیری از امراض ساری و کنترول صحت متعلمین و متعلمات در جریان سال شفا خانهٔ معارف طلاب و طالبات مکاتب راضدامراض محرقه وپارا تیفو و اکیسنا سیون نموده است . همچنین مراجعین مکاتب وقتاً فوقتاً معاینه وتداوی شده اند برعلاوه برای متعلمات ومتعلمین کارتهای صحی ترتیب وذریعهٔ شعبات مختلف صحی معاینه خانهٔ مرکزی معاینه شده اند ۱۶ هزار متعلم ومتعلمه واکسین ضد چیچك تزریق شده اند وبه ۲۰ هزار نفر متعلم ومتعلمین ذریعه موسسهٔ توبر کلوز توبر کولین تطبیق شده است. نواقص شفاخانه ازقبیل نداشتن اطاق ها، تشناب وغیره تشکیل شده است .

سپورت:ـ

مدیریت عمومی سپورت برای انکشاف سپورت درمکاتب سامان ولوازم مورد احتیاج مکاتب راتهیه و همچنان پروگرام های سپورتی مکاتب راطرح ومسابقات سپورتهای انفرادی واجتماعی رابین مکاتب طبق پروگرام وضع نموده وازآن مراقبت کرده است.

برای تطبیق سپورت در مکاتب نسوان یك معلمه بحیث مشاور استخدام شده است همچنان پروگرام اساسی سپورت برای مکاتب نسوان تهیه و پانزده نفر معلمهٔ مکاتب در کورس سپورت تربیه شده اند، مکتب سپورت بسویهٔ لیسه ارتقاداده شده دیپوی عصری سامان و لوازم سپورت نیز ترتیب شده است، کلب سپورتهای ثقیله نیز به انکشاف اطمینان بخشی نایل شده است.

احصائیه:

شعبهٔ احصائیه درجمع آوری راپورها و فورمه های احصائیهٔ معارف مملکت بغرض استفادهٔ مراجع مربوطه و بورد پلان معارف کوشیده است.

معلمین و مامورین :

در تغیر و تبدیل ترفیع و تقاعد تبلیغ سری معلمها معلمات، مامورین و مامورات، معارف و استخدام معلمین خارجی مصدر فعالیت شده است، بسایر امور مربوطهٔ بمعلمین و مامورین معارف نیز بموقع آن وارسی شده است.

تعمیرات: درسال چهارم پلان به امور عمرانی ذیل پرداخته شده است .

الحاقیه مکتب میخانیکی الحاقیه لیسه ملالی اطاق صحنه و سینمای آن الحاقیه مکتب مستوره غوری مکتب نسوان در باغ فتح الله خان، الحاقیهٔ موزیم، الحاقیهٔ مطبعه، مکتب حبیبیه، لیسه رحمان بابا ستدیوم لیسهٔ استقلال و تحویل خانه جدید وزارت همچنان تعمیرات ۱۹ مکتب و موسسهٔ وزارت معارف ترمیم و رنگمالی، آهن پوش گردیده است.

تعلیمات اساسی:

در کورس سمعی و بصری برای پانزده نفر تصدیق نامه اعطاء شده است، همچنان بکمك متخصصین داخلی و خارجی از بیست و چهار مکتب دهاتی ۱۹ مکتب ابتدائی ۱۷ کورس اکابرو پانزده مرکز اجتماعی مربوط انکشاف دهات برسی بعمل آمده است درمورد ارسال لوازم تحصیل و تقویهٔ بلاك های مربوطه انکشاف دهات از لحاظ پرسونل علمی اقدامات مثبتی صورت گرفته است، در نمایش فلمهای تربیتی زراعتی و تفریحی نیز اقدام شده است.

تهیهٔ ۲۵۰ دانه پروژکتور و ۲۵۰ قطعه قللین گراف باتمام لوازم تعلیمی، بمکاتب و کورسهای مربوطه انکشاف دهات توزیع شده است .

در وزارت فوائد عامه :

حکومت در پلان پنجساله انکشافی مملکت بیشتر متوجه تمدید خطوط مواصلاتی اصلاح و ترمیم آن به سیستم عصری گردیده تا بتواند اتصال نقاط مملکت را بیکدیگر بادر نظر داشتن تصرف وقت

سهولت در حمل و نقل و جلو گیری از استهلاك پیش از وقت وسایلی حمل و نقل انجام بدهد . روی این نظر پروژه های وسیع راهسازی افغانستان که در پلان پنجساله طرح و در پلانهای بعدنیز انکشاف خواهد کرد یکی از پروژه های حیاتی مملکت وهمچنان لزمهترین شبکه های شرق میانه است .
همچنان ضمن پلان ، بوجود آوردن عمارات عصری ، ساختمان میدانهای فضائی وغیره امور عمرانی مملکت موقف خاصی داشته و در اینجا از فعالیتهای وزارت فوائد عامه در سال چهارم پلان باختصار تذکر میرود .

راهسازی .

کابل - تورخم درین جاده بطول ۲۳۲ کیلومتری کار جاری است . از کابل تا تنگ غارو بطول ۲۰ کیلومتری برای قیر ریزی آماده شده است از تنگ غارو تا ه کج شبرغان ، بطول ۲۶ کیلو متر کار بهشدت جاری بوده برای جلو گیری از سنگ ریزه در بعضی نقاط دیوار یهای استنادی به بلندی ۱۲ متر و در برخی جای ها کلوریها ساخته میشود تا سنگهای بزرگ و سیلابها بدون تو لید خساره بدریا بریزد درین قسمت یك پل ۲۰ متری بروی دریای کابل ساخته شده است . از کج شبرخان تا سروبی بطول ۱۶ کیلومتر درین قسمتکه ساختمان بندنغلو بردریای کابل در نظر است و تقریباً ۱۲ کیلومتر سرك زیر آب کاسهٔ بندمیآید خط جدیدی سروی شده که کار آن سال آینده شروع میشود .

ازسروبی تاسر کندو بابا بطول ۳۱ کیلومتر این قسمت نیز صعب العبور بوده برای حفاظت سرك ها معبر ها دیواریهای استنادی آبرو ها پلها وغیره ضرورت بود که قسمتی تکمیل و قسمتی هم زیر کار است . ازسر کندو بابا تا جلال آباد بطول ۵۳ متر برای قیر ریزی اماده شده است .
ازجلال آباد تا تورخم بطول ۷۶ کیلومتر طبقهٔ اول اسفالت آن بطول ۶۰ کیلو متر انجام شده وطبقهٔ دوم آن زیر کار است .

۲ - کابل قزل قلعه.

جادهٔ کابل چاریکار بطول ۶۸ کیلومتر کار اساسی و اسفلت ریزی آن تکمیل گردیده است در طول جاده ۲۲ پایه آبرو کانکریتی ۱۲ پل بوایه های مختلف و یك معبر بطول یکصد متر ساخته شده است.
چاریکار - جبل السراج : نقشهٔ آن تکمیل شده است این جاده نسبت به سابق ۲ کیلو متر کوتاه خواهد بود دو پل بوایه ۲۲ متر روی دریای غوربندوسالنگ تعمیر خواهدشد کار این جاده در سال پنجم پلان بسر میرسد .
جبل السراج - دوشی جاده معروف سالنگ است که از قلب سلسله کوه بزرگ هندو کش از تونلی بطول یك و نیم کیلومتر و بارتفاع ۳ و نیم هزار متر از سطح بحر میگذرد . کار درین جاده به سه حصه

تقسیم شده است) از دوشی تا دوشاخ ۵۱ کیلومتر از جبل السراج تا اولنگ ۳۰ کیلومترو از دو شاخ تا اولنگ ۲۵ کیلومتر) در قسمت اول ۵۳ فیصد پل ها ۵۴ فیصد پلچه ها ۸۱ فیصد آبروها ۶۹ فیصد جاده خامه ۲ فیصد قیر ریزی ۷۴ فیصد تعمیرات انجام یافته .

در قسمت دوم ۵۵ فیصد پلها ۱۳ فیصد پلچه ها ۹ فیصد آبروها ۸۴ تعمیرات ۱۳ فیصد جاده خامه تکمیل شده است بهمین تناسب کارهای قسمت سوم نیز انجام یافته است .

دوشی ـ قزل قلعه : آخرین قسمت شاهراه کابل ـ قزل قلعه بوده ۲۳۵ کیلومتر طول دارد در سال چارم ۹ و نیم کیلومتر سرك با پلچه ها ، معبر ها، آبروها تکمیل گردیده است .

نقشهٔ ۱۵ کیلومتر دیگر نیز تهیه شده است و یکتعداد آبروها به ظرفیت ۲۵ تا ۲۲۵۰۰ متر مکعب ساخته شده است

اهسازی آینده سروی و تحقیقات انجنیری شاهراه کشك قندهار با کمپنی تخنو اکسپورت اتحادشوروی بامضاء رسیده، ترمیم و قیر ریزی جاده قندهار سپین بولدك (بطول ۱۰۲ کیلومتر و عرض ۷ متر) باادارهٔ همکاری بین المللی امریکا بامضا رسیده .

امور سروی و نقشه برداری آن باشرکت کن ، ار وایت امریکائی عقد گردید، درین پروژه نقشهٔ یك پل روی دریای ترنك بطول ۲۲۰ و عرض ۱۸ متر نیز ترتیب گردیده است .

شاهراه کابل ـ قندهار : بطول ۵۳۰ کیلومتر کابل را باقندهار وصل خواهد کرد کار نقشه گیری آن به کمپنی ، کن آر وایت تکلیف شده است این جاده به سه حصه تقسیم میشود .

۱۵۰ کیلومتر از کابل تاغزنی حصه ، اول

۱۵۰ کیلومتر ازقندهار تاقلات حصهٔ دوم وحصه سوم بین این دو ۲۲۰ کیلومتر تثبیت شده است

۸ فیصد تحقیقات و نقشه گیری سرك مذکور تکمیل شده است سرك بعرض ۷ متر اسفالت خواهد شد .

امور عمرانی :

بعضی از تعمیرات مستقیماً بوسیلهٔ وزارت فوایدعامه وقرار دادی های داخلی ، برخی توسط شرکت های خارجی و قسمتی هم بوسیله وزارت فوائد عامه وشرکتهای خارجی مشترك ساخته میشود که رویهمرفته دراینجا ازعماراتی که بهرسه نوع ، کار آن ارتباط میگیرد تذکر میرود .

عمارت لیسه حبیبیه درخواجه ملا : نقشه آن ۲۲ سال پیش توسط کمپنی آباك چکوسلواکی طرح گردیده درین اواخر در نقشهٔ آن هوختیف آلمانی تجدید نظر نمود و کار آن باشرکت موصوف قرار دادشد ، در ۱۲ سنبله ۱۳۲۶ تهداب آن گذاشته شد در سال چارم پلان خشت کاری و کانکریت ریزی آن تکمیل شد. کار تسخین، فرش را برای کلکین های فلزی و آهن جامه باب آن آغاز شده است

عمارت مؤسسهٔ صحت عامه در میدان طیاره سابق :ـ قرارداد امور عمرانی آن باشرکت هوختیف

آلمانی امضاء شد تهداب آن در ۱۷ سنبله ۱۳۳۶ بوسیله شاغلی صدراعظم گذاشته شد .

عمارت چارمنزله بهشکل عصری وبقیمت ۲۸۰۰۰۰۰۰ افغانی بسر خواهد رسید رو بهمرفته دارای ۳۹-۱طاق ، ، سالون ، تشناب ، مرکز گرمی وغیره خواهد بود ساحهٔ عمارت ۱۰۵۰۰ متر مربع وحجم تعمیری آن ۴۰ هزار متر مکعب تخمین شده است . عمارت در نیم اول سال پنجم پلان تکمیل خواهد شد .

موج کوتاه زا دیو کابل :

تهداب آن درسال ۱۳۳۶ گذاشته شدوذریعهٔ کمپنی اونیماك ساخته میشود .دارای ۲ اتاق دفتریك کتابخانه،تحویلخانه،اتاق عجله و۱۴ اتاق کارویك هال میباشد این بناء از کانکریت آهندار ساخته شده است ساحه عمومی تعمیر ۲۶۵۰ مترمربع وحجم آن ۲۶۶۰۰ مترمکعب میباشددر تعمیر عمارت اساسات فنی وتخنیکی درنظر گرفته شده وبرای تجهیز آن با دستگاههای تهویه ، آبرسانی ودیگرلوازم اقدامشده است قیمت عمارت به۳۰ میلون افغانی بالغ میشود .

شفاخانه شیرپور : برای۳۰۰بستر بوسیلهٔ شرکت هوختیف آلمانی ساختهمیشود و مصرف آن درحدود ۳۳ ملیون افغانی تخمین شده است . عمارت تاپوشش منزل‌چارم انجام یافته است تاکنون ۸۰ فیصد کانکریت خشت کاری وقالب کاری آن تکمیل شده است .

عمارت برودکاست موج کوتاه : ـ کار آن دربهار ۱۳۳۶ توسط کمپنی او نیماك آغاز شده‌است ساحهٔ تعمیر ۶۱۰ مترمربع وحجم آن ۴۴۰۰ مترمکعب میباشدسالون بزرگ نشراتی،۱۱ اتاق ،یك‌ورکشاب،۲تحویلخانه ۱۴ تاق‌دفتر - ۱۳ اتاق کارویك اتاق لباس مجموع عمارت را تشکیل میدهد.

عمارت خزانهٔ پس اندازد افغانستان بانك:

ذریعه کمپنی اونیماك ساخته میشود عمارت از کانکریت ودرساختمان سقف‌و دیوارهای آن آهن‌وفولادبکاررفته‌است‌درتهیهٔ‌سامان‌ولوازم‌مخصوص آن‌اقدام‌شده‌است‌طول‌عمارت ۴۵ مترعرض آن۳۶ مترواز تفاع آن۸متراست . درزیرزمینی آن۱۵ اتاق ، درمنزل‌اول ودوم ۶اتاق به طرز خاصی ساخته میشودوامید میرود تااواسط‌سال‌پنجم پلان تکمیل‌شود مصرف عمارت به ۱۰ ملیون و ۲۳۰ هزار دالر تخمین شده است .

عمارت وزارت خارجه : ـ

ذریعهٔ او نیماك ساخته میشود ، کانکریت کاری و خشت کاری آن با اندازهٔ ۹۵ فیصد صورت گرفته امسال امور باقیماندهٔ آنرا وزارت فواید عامه متعهد شده درظرف سال پنجم پلان عمارت بسر خواهد رسید .

عمارت پوهنتون کابل :

عمارت جمنازیوم ، کتابخانه ، لیلیهٔ ۸۰۰نفری ، شعبات اداری ، سیانس ، زراعت و انجنیری با تصفیه خانهٔ آبهای کثیف ، خیابانها ، پارکها ودستگاههای آبیاری در دستهٔ اول شامل است وساختمان آن بعد ازداوطلبی با کمپنی هوختیف قرار داد شد.

ساحهٔ عمارت بر۷۰۰۰۰ مترمربع، سطح راهها وخیابانهای آن بر ۴۰۰۰۰ متر مربع و طول نلهای خروج آب ۴۱۵۰ مترخواهد بود ، دوهزارو دوصد مترمکعب سنگ، ۲۱۰۰ تن میخ گول و۸۱۰۰ تن سمنت در آن مصرف خواهدشد .

عمارت با امداد پول افغانستان واداره همکاری بین‌المللی امریکا و مؤسسهٔ ایشا فوند یشن اعمار میگردد .

نقشهٔ آن بوسیلهٔ کمپنی پاسی فیک آرکیتیک امریکائی مقیم توکیوطرح گردیده است .

تهداب عمارت رادرجوزای ۱۳۳۹شاغلی صدراعظم گذاشتند ودرهرارروز تکمیل خواهد شد.

هوتل کابل : ـ منزل سوم آن نیزتکمیل شد .

عمارت معادن وصنایع : ـ

قسمت اول آن که در۱۳۳۶ شروع شده بود درین اواخرتکمیل شد وقسمت دوم آن اخیراً شروع گردیده درسال پنجم پلان تکمیل میشود .

عمارت کارتو گرافی ، عمارت مکتب پروان مینه ، عمارت ترانسپورت نقلیات ، عمارت نمایشگاه افغانستان ، عمارت شفاخانهٔ وزارت دفاع ملی ، عمارت مطبعهٔ دولتی ، عمارت وزارت عدلیه ، وزارت فوایدعامه ازعمارات عصری وعالیترین بناهایست که بعضاً رو به تکمیل است . عمارت مکتب تخنیک خوست ، عمارت مکتب تخنیک قطغن ، عمارت مکتب نسوان ننگرهار، عمارت تلفون اتومات قندهار، عمارت حکومت کلان سرایخواجه، عمارت حکومت اعلی غزنی ودیگرعمارات خرد وبزرگ درولایت شامل پلان عمرانی وزارت فوایدعامه بوده که بمصرف ملیونها افغانی واسعاراعمار گردیده ومیگردد درزیبایی و آبادی مملکت سهم بارزی دارد .

پلانهای شهری :

برای شهرجلال آباد ، شهرغزنی ، شهر فراه ، شهر خان آباد ، شهر چاریکارو برای لغمان پلانهای شهری به سیستم عصری،متناسب بانفوس مناطق مذکور ، حاوی پارکها،مساجد مارکیت های‌فروش، عمارات اپارتمانها، سرایها، دکانها، سینماها مکاتب وغیره طرح گردیده است پلان یک حصهٔ شهرهرات وقلعهٔ مرادبیک کابل زیر کاراست . پلان قره باغ کوهدامن پلان مرکز سروبی، پلان چغه سرای، نهرین، ینگی قلعه در آینده طرح‌میشود .

بند و نهر :

کشور ما که دارای ذخایر آبی فراوان است آبیاری و پروژه های برق آیندهٔ در خشانی دارد . ادارهٔ بند و نهر وزارت‌فو ایدعامه درین رشته مصدر فعالیت های گردیده است که در ذیل توضیح میشود.

درباره بندآس چخانسور مطالعاتی صورت گرفت و برای‌استفاده ازجنگل روشان بدخشان و دفاع آن از تهدید دریای پنج هیأتی فرستاده شد که نظریات مفیدی تهیه کرده اند .

برای جلوگیری از خسارهٔ دریای پنج در موضع بته کشان حضرت امام با اعزام یك هیأت تجاویز مثبتی اتخاذ شده است .

درمورد تحقیقات انجنیری د کهٔ کلفت بتاریخ ۵ جون ۱۹۵۸ بین‌حکومت افغانستان واتحاد شوروی به منظور استفاده مشترك ازدریای آمو قراردادی امضا شد که بموجب آن یك هیأت فنی افغانی وروسی سروی مقدماتی بندی را در حصهٔ کلفت مزارشریف بتاریخ ۱۲جولای‌سال ۱۹۵۹ تکمیل نمود .

پروژهٔ آبیاری وادی جلال‌آباد به ۲۶ جولای ۱۹۶۰ بین وزارت فو ا ید عامه و مؤ سسه تخنوپرودم‌اکسپورت‌شوروی‌امضاشد که کار آن‌در آینده‌قریب آغازمیشوداین‌پروژه‌یك‌پر وژه بـزرگ اقتصادی افغانستان است ومشتمل است بر احداث یك بند بارتفاع ۲۱ متریك فابریکه تولید برق و یك نهر عمومی که اراضی واقع جناح راست دریای کابل (بین درونته و قریهٔ هزارنو) درحدود ۱۶۰ هزار جریب زمین آبیاری خواهد شد طول نهر ۷۰ کیلو متر بوده واز آن نهر های فرعی جدا خواهد شد . ایـن پروژه با دو تونل آن در ظـر ف ٤ سال بمصرف ۲۲٤۰۰۰۰۰ دالرو ۳۷۶۰۰۰۰۰۰ - افغانی بسر خواهد رسید .

پروژهٔ بند قرغه که ازسالیانی باین طرف برای آبیاری زمین های‌بایرشهر کـابل تجویزشده و تا این اواخر کـار آن معطل بود در ۱۳۳۷ مجدداً روی دست گرفته شد کـه کـار آن در سال چهارم پلان بیشتر انکشاف کـرده است .

با تکمیل این‌بندمقدار آب آن‌به۱۱صحیح ۱ بر ۲ ملیون متر مکـعب میرسد کـه در حدود ۸ هزار جریب زمین راآبیاری و برای ٤۰ هزار نفرآب آشامیدنی تهیه خواهد کرد، ارتفاع بند مذکـور ۳۰ مترارتفاع سطح آب در آن ۲۶صحیح ۱ بر۲ متر و طول آن در قسمت بالا به ٤۰۰ متر میرسد .

میدانهای هوائی :

افغانستان باساس پلان انکشافی اقتصادی مملکت به میدانهای فضائی نیزاهمیتی قایل شده و درین ساحه روی پلان منظمی برای بهبود آیندهٔ مملکت درساحهٔ تجارت و امور فرهنگی اقدام کرده است و پروژهٔ ذیل نکات عمدهٔ پلان انکشاف مملکت است .

میدان هوایی بگرام :

این میدان که کار آن در ۱۵ قوس ۱۳۳۶ شروع شده بود امور ساختمانی آن در سال چهارم پلان تقریباً تکمیل شده است .

میدان هوایی کابل:

قرارداد ساختمانی آن در ثور ۱۳۳۸ با تخنوا کسپورت شوروی امضاو کار آن درسرطان سال مذکور آغازشد، کارهای عمومی میدان در سه سال و کار رنوی آن در دوسال تکمیل خواهد شد .

میدان هوایی کابل یکی از میدانهای عصری جهان بوده و روزانه برای فرود آمدن وپرواز ۱۰طیارهٔ ،ل،۱۴ آماده خواهد شد . رنوی آن بطول ۲۸۰۰ متر و عرض ۶۰ / ۴۷ متر اعمار می شود .

تکسی وی ، آشیانه های طیارات ،تحویلخانه برای۸۰۰مترمکعب پترول با ایستگاه توزیع آن،عمارت مرکزی آن برای ۳۰۰ نفر مسافر با رستوران آن مجهز باوسایلی عصری مرکز گرمی ، تنویر،مخابره، آبرسانی، لوله کشی از تأسیسات عمدهٔ میدان است .

تأسیسات فنی وتخنیکی که در ساختمان میدان ضرورت بود در سال مالی گذشته تکمیل شده تا ماه ثور ، ۶۲ هزار متر مکعب حفاری ۹هزار مترمکعب کانکریت ریزی و ۴۳هزار متر مکعب سنگ شکنی بعمل آمده و ۲۰۰ تن سیخ گول مصرف شده است .

از ثور تا حال ۶۰ هزار مترمربع کانکریتریزی شد تا ۲۰۰۰ متر خط پرواز تکمیل گردید .

۱۵۰۰ متر تمدید کول لکترو ۴ هزار متر درینار ، ۱۸ هزارمتر «حفاری» و ۷ هزار متر مکعب کانکریت ریزی در عمارت مرکزی صورت گرفت و کار های تحویلخانهٔ روغنیات ایستگاههای فرعی ، ترانسفارمه ومرکز بمبهٔ زهکشی و کارهای تخنیکی اکمال یافت.همچنان عمارت مرکزی با نقشه خیلی عالی وزیبا بنا شده و با تمام لوازم مجهز خواهد بود .

بندر دریای قزل قلعه :

عمیق کردن دریا نزدیک ساحل، کانکریت ریزی استحکامات ساحلی، ساختن دیوار های کانکریتی، تانك پترول یك راه کانکریتی ساختن میدانها کار گاه تحویلخانهٔ روغنیات، چاه آب و غیره در مرحلهٔ اول ساختمانی شامل بود که ۹۰ فیصد کار آن درسال سو م پلان و باقی‌مانده‌در نیمهٔ اول سال چهارم تکمیل شد و بندر افتتاح گر دید .

قرارداد مرحله دوم ساختمانی در جوزای ۱۳۳۹ با تخنو اکسپورت امضا شد و کار آن موفقانه پیش میرود . پلها :

پل چرخی نزدیك تنگ غارو درمدت ۶ ماه‌تکمیل شد پلهای اسمار، کامه و بهسو د در آینده اعمار میشود . سروی پل کو کچه روی دریای خروشان کو کچه‌خاتمه یافته و کار سا ختما نی در مرحلهٔ اقدام‌است‌پلهایی مذکور راتخنوا کسپورت‌شوروی تکمیل‌خواهد کرد.

امورمعادن وصنایع

برای اینکه زمینه ازیك طرف برای انکشاف سریعترامور اقتصا دی در آینده فراهم گردیده وازطرف دیگر سویهٔ زندگانی عامه‌بالابرودوضمناً اسعارخارجی که‌از مدرك‌صادرات پیداوار مملکت بدست‌می آید به‌پیمانه بیشتر ، در راه توريد اجناس سرمایه‌ایکه برای‌انکشاف آینده لازم است صرف شود . قسمت بزرگ سر ما یه گذاری دولت در صنایع اساسی مثل انکشاف منابع پترول ـ زغال ، برق وسمنت و امثال آن تمر کز یافته درحالیکه سر مایه ها ی خصوصی درصنایع مصرفی مثل نساجی ، چینی‌سازی وغیره که‌منافع آن درمدت کوتاه‌تربدست میاید بکار افتاده وهر وقت که‌لازم می شود از اشتراك وهمکاری سرمایه عمومی و خصو صی استفاده می‌شود .

دراین‌جا باید تذ کر داد که‌دولت علا وه برانکه مستقیماً در انکشاف صنایع اسا سی حصه میگیرد بسرمایه های خصوصی که‌درصنایع بکارمیافتد نیزاز طرق مختلف مثل‌معافی‌محصول گمرك‌ماشینها لوازم تعمیر،مواد خام فراهم نمودن اسعاربنرخ نازلتر ازنرخ مروج بازاراعطای کریدت ورهنمائی فنی وغیره کمك‌می کند. علاوه بران قوانین‌معادن وپترول که‌راه را برای سرمایه گذاری خصوصی بشمول سرمایهٔ خارجی در این‌شقوق بشرایط مساعد باز می کند هم ترتیب وفعلا تحت مطالعه شورای ملی افغانستان‌می‌باشد .

مهمترین پروژه های را که درجریان‌سال‌چهارم پلان بمرحله تکمیل رسیده معرفی‌می کنیم .

اول صنایع :

مجموع فابریکه‌های مکمل نساجی گلبهار که شامل شقوق نخریسی بافت، سفید کاری، رنگ ریزی وسایر امور تکمیل می باشد بتاریخ دوم سرطان ۱۳۳۹ توسط اعلیحضرت معظم همایونی افتتاح گردید این فابریکه مرکب از «۴۳۰۰۰» دوك نخریسی و ۱۲۰۰ دستگاه بافت اتو ماتیك بوده ظرفیت تولید ۵ ملیون پارچه‌های مختلف سفید، رنگه وگلدار را در سه دوره کار دارد بکمك متخصصین جمهوریت اتحادی المان بنایافته .

مجموع مبالغیکه تا اکنون در تاسیس این فابریکه صرف شده تقریباً به‌هشت‌صد ملیون افغانی بالغ می‌شود در اطراف فابریکه یك قصبه صنعتی برای کارگران ومامورین فابریکه تاسیس شده انتظار می‌رود این فابریکه برای تقریباً ۵۰۰۰ نفر کار فراهم نماید .

دوم فابریکهٔ انجینیری جنگلك «نزدیك کابل» این فابریکه که بتاریخ ۱۱ سرطان توسط اعلیحضرت‌همایونی افتتاح گردید شامل شعبات ترمیم موتر ، ترمیم ماشین ، ریخته گری نجاری پرزه سازی و کلیهٔ سامان متنوع فلزی می باشد . وتنها شعبهٔ ترمیم موتر آن دارای ظرفیت ترمیم کامل یکهزار و چهار صد عراده موتر در سال می‌باشد بدواً کار تاسیس آن بکمك متخصصین آلمان آغاز یافته وبعد با کریدت و کمك متخصصین شوروی انجام یافت مصارف پروژهٔ جدید آن تقریباً به‌صدملیون افغانی بالغ می شود .

سوم : فابریکه های پنبه‌وتهیهٔ روغن خوردنی وصابون سازی قندز بظرفیت سالانه‌چهل هزار تن پنبه، چهارهزار و پنجصد تن روغن خوردنی ویکهزار و هشتصدتن صابون کالاشویی وتوالت به سرمایهٔ دولت وتصدیهای خصوصی بنا یافته و بمصرف یکصدو ده ملیون افغانی بکمك متخصصین آلمان بپایهٔ تکمیل رسیده است :

چهارم : مرکز تولید برق آبی خان آباد بظرفیت یکهزار چهار صد کلیوات که برای فابریکهٔ فوق نیروی محرکهٔ فراهم می کند بمصرف چهل‌ملیون افغانی بکمك متخصصین آلمان بنایافته و کار آن درجریان سال چهارم پلان تکمیل شده‌است .

پنجم : مرکز تولید برق آبی گرشك بظرفیت سه هزار و پنجصد کلیوات به امداد مالی وتخنیکی ممالك متحدهٔ امریکا .

ششم : توسعه وتجدید فابریکهٔ پشمینه‌بافی قندهار بکمك متخصصین پولندی .

هفتم : توسعهٔ فابریکهٔ گوگرد سازی کابل .

هشتم : تکمیل کار دستگاه برق دیزلی فراه .

پروژه های که کار آن درجریان سال چهارم پلان دوام داشته :

اول : پروژهٔ برق آبی غوری (شمال افغانستان) بظرفیت نه هزار کلیوات با کمک و امداد متخصصین شوروی .

دوم ـ فابریکهٔ سمنت سازی غواری (شمال افغانستان) بظرفیت روزانه دوصدتن که به ترتیبات توسعهٔ آن روزانه تاچهار صد تن در دورهٔ پلان دوم گسترش فته شده با کمک و امداد متخصصین چکوسلواکی .

سوم ـ فابریکهٔ حفظ میوه وساختن شربت مربای قندهار بظرفیت سالانه سی و پنج هزار تن میوه با کمک و امداد متخصصین چکوسلواکی .

چهارم : فابریکهٔ ترمیم موتر زنده بانان (نزدیک کابل) بامداد مالی و تخنیکی امریکا .

پنجم ـ فابریکهٔ ترمیم موتر قندز بامداد مالی و تخنیکی امریکا .

ششم ـ فابریکهٔ تیل کشی مزار شریف .

ازطرف دیگر کار تاسیس دو پروژهٔ بزرگ دیگر بردریای کابل درین سال آغاز گردیده یکی پروژهٔ برق آبی نظر بظرفیت شصت هزار کلیوات و دیگر پروژهٔ کشیر المقصد درونته که علاوه برآبیاری اراضی بظرفیت ده هزار کلیوات برق فراهم می کند.

درجریان سال گذشته باین سلسله (۴۹) نفر برای تحصیلات عالی تخنیکی به خارج اعزام شده است .

دوم معادن : در قسمت پلان پنجسالهٔ اول افغانستان یک سلسله عملیاتی را پیش بینی کرده که بعضاً بطور مستقیم به بهره برداری از ذخایر معدنی مملکت مربوط بوده و بعضاً جنبهٔ مطالعه تحقیق و تفحص داشته زمینه را برای بهره برداری به پیمانهٔ وسیعی در آینده آماده می سازد کارهای مهمی را که دراین سال انجام یافته ذکر می کنیم .

اول تفحص پترول :

ـ کار تفحص پترول که قبلا درشمال افغانستان دریک ساحه ۴۳ هزار کیلومتر مربع بکمک متخصصین شوروی آغاز گردیده دراین سال ادامه داشته مرحلهٔ دوم عملیات ساسیمیکی و ترتیب نقشه جیالوژجی یک بر ۵۰۰۰۰ تقریباً ختم گردیده برمه کاری نیز در ساختمانهای مساعد ادامه داشته ودرجریان این سال سه چاه بعمق مجموعی سه هزار و هشت صد متر حفر شده وطبقاتیکه از نظر تولید پترول و گازهای طبیعی به پیمانه تجارتی قابل توجه میباشد کشف شده است، یک ساحه جدید دیگر بوسعت تخمینی هفتاد و دو هزار کیلومتر مربع در شمال افغانستان برای تفحص تعیین و ترتیبات ابتدائی اتخاذ گردیده است .

برای تفحص و استخراج نفت در مناطق مذکور یک ور کشاپ ترمیم سامان و وسایط نقلیه و یک لابراتوار کیمیاوی در مزار شریف تأسیس و کار آن در جریان سال چهارم پلان به اتمام رسیده است.

دوم استخراج زغال: در آش پشته و کرکر تحت استخراج میباشد کار ماشینی ساختن عملیات زیرزمینی ادامه داشت یک دستگاه تولید برق بخار هریک به ظرفیت ۲۵۰ کیلووات برای این مقصد در پلخمری و آش پشته نصب و به کار افتاده وور کشاپ های مجهز در دو معدن تاسیس شده است از طرف دیگر برای چوب پایه بندی اراضی جدید نهال شانی شده به غرض رفاهیت معدن چیان یکتعداد منازل رهایش برای افراد باعایله و مجرد در مجاورت معادن بنا یافته است.

بمقصد کشف ذخایر جدید زغال سنگ عملیات تفحص در یک ساحه وسیعی بین مزار شریف و هرات آغاز گردیده است.

موسسهٔ سروی جیالوژی: دارای شعبات متراولوجی پالئنتوجی نقشه برداری هوایی و زمینی میباشد در این سال انکشاف مزید یافته بیش از صد هزار قطعه از عکسهای هوایی افغانستان که توسط همکاران خارجی گرفته شده بمرکز موسسه واصل و تحت مطالعه میباشد. مطالعات آبهای زیر زمینی در نقاط مختلف مملکت جریان داشت و یکتعداد چاه های عمیق برای رفع احتیاجات صنعتی و تهیه آب آشامیدن با کامیابی حفر شده است.

سروی جیالوجی در مناطق جنوب شرق و جنوب غرب مملکت جریان داشت همچنان کار تفحص مواد رادیو اکتیف بامداد گروپ متخصصین نیروی ذروی فرانسه جریان داشت در عین حال در موسسهٔ مذکور که در حال انکشاف میباشد یکتعداد از جوانان افغان تحت تربیه گرفته شده

سایر معادن: برای رفع ضرورت برمه کاری پترول در شمال مملکت معدن باریت غوربند، سروی و تحت استخراج قرار گرفته و تا کنون در حدود دوهزار تن باریت از آنجا بساحه عملیات پترول نقل داده شده مطالعات در اطراف ذخایر آهن و شرایط اقتصادی و استفاده از ان نیز توسط متخصصین شوروی آغاز گردیده برای تربیهٔ نفر درشق معادن (۲۲) نفر برای تحصیل و تربیه در شقوق مختلف بخارج اعزام شده اند.

ادارهٔ ترانسپورت: دستگاه ترانسپورت وزارت معادن وصنایع در این سال مجموع اجناسی را که نقل داده به (۴۷۵۵۰) تن بالغ میگردد که بیش از نصف آنرا زغال سنگ تشکیل میدهد

امور مخابراتی

وزارت مخابرات وظائف خودرا درچوکات پلان انکشافی حتی المقدور اجرا کرده است واز جمله پروژه های که روی دست گرفته بود بجز پروژهٔ چینل سیستم بین کابل وقندهار، فراه،

و کابل وتورخم و کابل، مزارشریف ودستگاه اتومات قندهار که زیر کار است و تأسیس (سی) پوسته خانهٔ دیگر که در سال پنجم پلان تأسیس خواهدشد باقی همه پروژه های درنظر گرفته شده را اکمال ومورداستفاده قرارداده است.

تعداد تعمیر آن که درمدت پنجسال فکر شده بود بالغ بر (۱۸) تعمیر بودازجمله (۱۴) پسته خانه در مرکزوولایات ساخته شده وچهار پسته خانه دیگر تحت تعمیر است .درطول سال سرویس های پستی پیش- از (۶۵۹/۰۰۰) کیلوگرام اخبار ، جرایدمراسلات پارسلات و پسته ها ی ترا نز یتی را درداخل وخارج انتقا ل داده است .

درمدت چهارسال پلان بیش از (۵۰) نوع تکت پستی جدید چاپ ودرداخل وخارج مورداستعمال داده شده است.

درقسمت تلگرام درظرف چهارسال (۱۹) عدد دستگاه ترانسمیتر جدید بقوه های مختلف توزید وبکار انداخته، تعداد ریسیور های جدید که دراین مدت وارد وبکار انداخته شده (۳) چند د ستگاه های است که قبلاً درمملکت وجود داشته است.

دستگاه تیلی فوتو برای اولین بار درسال ۱۳۳۸ به مملکت واردو بکار انداخته شد درظرف سال مالی ۳۸و ۳۹ وزارت به تعداد (۳۰) تیلی پرنتر وارد و آماده کار سا خته است بر ای اجرای این فعالیت جدید کورس جدیدی دایرویك تعداد طلبه وطالبات رازیر تربیه گرفته است، بابکار انداختن چینل سیستم بین مرکز وویالات باقدرت کارتلگر افی ماافزودی متنا بهی بعمل خواهد آمد . درظرف سال مالی ۳۸و۳۹ به تعداد (۵) تیلگراف خانه فرعی درشنیدند شبرغان قزل قلعه ، غورات - وتالقان تاسیس وبکار انداخته شده بیست دستگاه تیلفون بی سیم هم درظرف چهار سال پلان پنج ساله اول بکار انداخته شده است .

مخابره تیلفون بیسیم درطول سال بین کابل وامریکا ، واروپا ، پاکستان و عند الز وم ایران وهند قایم بود کذامخابرات تیلفون بیسیم بین کابل ، قندهار، کابل مزارشریف ، کابل، میمنه ، کابل هرات ، کابل قندوز وپل خمری و کذابین مراکز ولایات باهمدیگر جریان داشت امسال یك دستگاه جدید بیسیم درقزل قلعه هم بکار انداخته شده تعداد مخابره توسط بیسیم درظرف سال دوچند سال ماقبل میباشد درمورد تیلفون وتیلگراف سیمدار هم درظرف سال اقداماتی بعمل آمده ازجملهٔ این اقدامات تمدید ، لین چینل سیستم بین کابل وقند هار می باشد .

امسال وزارت مخابرات (۶۰۰) کیلو مترلین بین کابل واسپین بولدك وقند هار گرشك وکابل وپروان جدید تمدید کرده که جمله لین های تمدید شده به (۸۶۵) کیلومتر میرسد .

درظرف سال چهارم پلان هشت هزار پایه آهنی بابراکت‌ها انیسلیترو دیگرضروریات آن وارد گردید. ازاین پایه‌ها تماماً درلین‌های چینل‌سیستم بین کابل ، مزارشریف و کابل‌وتورخم کار گرفته شده است .

دستگاهای چینل‌سیستم کابل،قندهار درظرف‌سال تحت‌مونتاژ قرارداده‌شداز جمله‌مونتاژدستگاه چینل سیستم کابل‌قند هار، دستگاه کابل ، غزنی ، قلات‌نصب ودستگاه قندهار واسپین بولدك، تحت مونتاژ است .

قرار داد دستگاه های چینل سیستم بین قندهار ، گرشك و گرشك ، وفراه وفراه هرات‌هم اخیراً با کمپنی‌زیمنس امضاءشده .

کارتعمیر کانکریتی دستگاه اتومات شهرقندهار هم امسال بشدت جریان داشت ومنزل اول آن تمام شده کارمنزل دوم آن‌جریان‌دارد .

دستگاه اتومات قندهار اخیراً بقندهار وارد وسامان شبکه شهری آن نیز رسیده است دونفرانجنیر چکوسلواکی به‌قندهار رسیده وبمعیت یك گروپ تکنیشنهای افغانی کار شبکهٔ شهری‌راطبق‌پروگرام آغاز نموده اند عمارت‌سوچبوردوصدلینهٔ‌شیرشاه‌مینه،ساخته شده‌وفعلاً کار مونتاژ سوچبورد آن‌جریان دارد .

اجراآت دیگر درقسمت تیلفون سیمدار عبارت ازتوریدِ (۵۰) تن سیم آهنی (۴۰) دانه سوچبورد اتومات ولوکل بتری به‌ظرفیت‌های مختلف (دوهزار) دانه بتری (۱۸۰۰)پایه تیلفون وهفتاد هزار سلیتر مختلف النوع یك اندازه سامان کار آمد لین دستگاه بقیمت دوملیون‌افغانی است .

اندازه‌لین‌های جدیدیکه درظرف‌سال‌درولایات تمدیدشده بالغ بر(۳۰۰) کیلو مترمی باشد .

درقسمت رادیو دو دستگاه ده کیلوواته وپنجاه کیلوواته موج کوتاه پیشبینی شده بود که باایرایل‌هاودستگاه‌های دیزل وتمام تفرعات آن نصب شده‌است .

برعلاوه امسال وزارت مخابرات موفق شده که به تعداد (۱۵) دانه امپیلی فایرو (۱۲) دانه موترجنرتر دوعددتیپ‌پریکاردرو (۲۰) عددلو دسپیکرجدید وارد کند .

دستگاه‌موج‌متوسط که ترمیم‌طلب بوددرظرف‌سال‌تحت‌ترمیم گرفته‌شده‌وتقریبا شصت فیصد ترمیمات آن‌تمام شده‌است همچنان استدیوی مرکزی که‌قابل ترمیم دیده میشدنیز ترمیم گردیده

چراغ های سرخ پایه های برود کاست که علامه خطر را برای طیاره نشان میدهد نصب وتنویر گردیده (اخیراً امور تخنیکی کابل رادیو بریاست مطبوعات تعلق گرفته است) .

موافقت نامهٔ درمورد مخابره مستقیم تیلفونی بین‌هند وافغانستان نیز تسوید شده است .

امسال طبق پلان درقند هار دوعمارت بزرگ یکی برای اداره مخابرات ودیگری جهت دستگاه تیلفون ، اتومات وچینل سیستم ساخته شده که درحدود هشتادفیصد تمام شده و کار بیست فیصد متباقی هم ادامه دارد . کذا تعمیر چینل سیستم غزنی تمام ومورد استفاده قرار گرفته است .

کارباقی مانده تعمیرمخابرات درمیمنه ، کاپیسا ،خوست، ننگرهار، هرات ، بغلان ، قندوز، تالقان،پل‌خمری درظرف سال جاری بود .

درمورد تربیه‌پرسونل هم‌درطول‌سال اقداماتی بعمل آمده‌وازجملهٔ متعلمین که درشق‌مخابرات دراروپا ، تحصیل میکردند درشق حقوق‌پستی وستاژدرشق چینل سیستم،هم‌موفقانه عودت‌نموده درشق‌وق‌مربوط موظف شدند . دونفر دیگر که جهت‌تحصیلات‌انجنیری ، فرستاده شده بودند تحصیلات خود را تمام کرده اند دونفر امسال به فرانسه جهت تحصیل و یکنفر انجنیر برای ستاژ به‌پراگ‌فرستاده‌شده. برای فراگرفتن چینل‌سیستم یك کورس مرکب ازده‌نفر ، تکنیشن درمرکز تاسیس شده بود که تعلیمات مربوطه را فراگرفته اند .

دوازده‌نفر محصل ومحصلات که درشق تیلی پرنتر زیرتربیه گرفته‌شده بود تعلیمات خودرا به‌پایان رسانیده وشامل کار گردیدند . تعلیم صنوف پستی‌وتیلگرافی مکتب پست وتیلگراف درطی سال دوام داشت . یك عدهٔ طلاب که برای کورس‌لین انسپکتری انتخاب شده بودندبه تعلیمات خود عملاً دوام دادند .

تجارت افغانستان

الف ـ تجارت خارجی .

وزارت‌تجارت‌درقسمت‌تجارت خارجی مملکت به منظور توسعه روابط تجارتی‌باممالك‌جهان وپیدا کردن بازار های‌جدید تجارتی برای عرضه مال‌التجاره افغانی در کلیه ممالك واستفاده از نمایشگاهای بین المللی برای بهبود وضع تجارتی واقتصادی مملکت وهکذا استفاده از تسهیلات ومقررات بین المللی تجارت وغیره به فعالیت های پرداخته است.

عقد موافقت نامه های جدید:

به منظور قیام روابط تجارت افغانستان باحکومت فیدرالی جمهوریت مردم یوگوسلاو یا به تاریخ ۳۰دسمبر ۱۹۵۹ یك موافقت نامه جدیدتجارتی وهمکاری علمی وتخنیکی در کابل‌عقدو امضا گردید. هکذابه‌منظور برقراری روابط تجارتی افغانستان باحکومت جمهوری متحدعر بی به تاریخ ۲۰ حمل ۳۹ یکموافقت نامه جدید تجارتي وتادیات در کابل به‌امضارسید .

تجدید ویا تمدید موافقت نامه های متداوله:

پروتوکول دورهٔ پنجم تبادله اجناس وقیمت هائیکه معمولا همه ساله بین حکومت شاهی افغانستان وجمهوریت چکوسلواکیا در کابل وپراگ عقدوامضا میگردد درسال۳۸ پروتوکول مذکور در کابل ترتیب وموافقت نامه تبادله اجناس وقیمت‌های مذکوربه تاریخ ۹ فروری ۱۹۶۰ درپراگ امضا گردید.

همچنان پروتوکول دورهٔ چارم (۱۹۵۹- ۱۹۶۰) تبادله اجناس وقیم بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت جمهوریت توده یی پولینند مطابق معمول همه ساله در کابل ووارسا امضا میشود پروتوکول اصلی به تاریخ ۲۹ فروری ۱۹۶۰ ذریعه هیئت اعزامی افغانی ونمایندگان باصلاحیت دولت مذکوردروارسا امضاشد.

هکذا چون پروتوکول مقدار وقیم تبادله اجناس سال نهم تجارتی بین حکومت شاهی افغانستان ودولت اتحاد جماهیرسوسیالیستی شوروی قابل تجدید بودلهذااصل پروتوکول به تاریخ ٤فروری ۱۹۶۰ در کابل به‌نمایندگی از طرف دولت شاهی افغانستان ذریعه سنا غلی شیرزاد وزیر تجارت وبه‌نمایندگی از طرف دولت اتحاد یه‌شوروی ذریعه کوزنین معین‌وزارت تجارت خارجی اتحاد جماهیر شوروی (باین منظور به افغانستان آمده‌بود عقد) و امضا شد.

شمولیت در کنفرانسها واعزام تباله هیئت

وزارت تجارت درسال۳۸ به منظور استفاده از کنفرانس‌های بین‌المللی برای انکشاف مزید امور تجارتی واقتصادی مملکت در چند کنفرانسیکه درخلال سال مذکور منعقدگردیده نمایندگان باصلاحیت خودرا اعزام نمود منجمله یکی شمولیت در کنفرانس پیشبرد تجارت منطقوی آسیاوشرق دورمنعقد بنکاك بوده که این کنفرانس درماه جنوری ۱۹۶۰درینکاك منعقدشد. هم‌چنان‌درسال۳۸نظربدر خواست‌موسسه‌غذاوزارت بین‌المللی،افغانستان‌در کنفرانس مار کتینگ که‌به تاریخ ۱۱جنوری ۱۹۶۰ در قاهره منعقد گردیدحصه گرفت.

هکذا در دومین کنفراس اقتصادی آسیائی، وافریقائی که‌در قاهره منعقد گردیدنماینده وزارت تجارت شمولیت ورزید (تور۳۹)

اشتراك‌در نمایشگاها:

نمایش گاها وشمولیت در آن بزرگترین وموثر ترین حامل معرفی پیشرفت های مختلفه حیاتی‌محسوب‌شده مخصوصا درشقوق صنایع وتجارت‌تخنیك‌وامثال آن‌نقش‌نمایشگاه‌ها برازنده ومهم تلقی میشود وزارت تجارت‌علاوه براینکه نمایشگاه داخلی را در موقع جشن استقلال

بایك تحول بزرگ کیفی و کمی و باشایسته ترین وضع برگزار نمودحتی الامکان کوشیده در نمایشگاها ی بین ا المللی ومحلی ممالك خارج حصه بگیرد .

نمایشگاه بین المللی زراعتی در هند .

نمایشگاه بین المللی زراعتی هند که به تاریخ ۱۱ نومبر در دهلی افتتاح شد افغانستان د ر جریان سال گذشته درنمایشگاه مذکور پیداوار افغانی را عرضه کرده است.

افغانستان درین نمایشگاه پیداوار مواد خام، نمونه های پوست قر ه قل،صنا یع قا لین با فی انواع پوست های پیداوار مملکت انواع واقسام میوه خشك پیداوارافغانستان را که اقسام آن تخمین به‌دوصدوپنجاودو نوع میرسید بمعرض نمایش قراداد. هکذا انواع حبوب پیداوار مملکت را که اکثر آن جنبه صادراتی داشته ودر زمره مواد صادراتی بخارج صادر میگردد بدان وسیله معرفی کرد وبازارهای عمده را برای استهلاك آن در خارج جلب کرد .

نمایشگاه صنعتی فرانسه در تهران

افغانستان بنابر دعوت دولت فرانسه درنمایشگاه صنعتی فرانسه در طهران به‌حیث مشا هد شمولیت ورز ید نمایشگاه مذکور بتاریخ ۳۱ اکتوبر افتتاح شده والی ۱۴ نومبر ادامه داشت.

نمایشگاه بین‌المللی پو زنان:

وزارت تجارت در نمایشگاه بین‌المللی پوزنان که بتاریخ ۲۲ جوزافتتاح گردید پیدا وار صادراتی موادخام انواع واقسام مواد زر اعتی ، نمونه های مصنوعات وغیره کشور رابمعرض نمایش قرار داد.

رویکار آوردن شورو مها (نمایشگا هـای د ایمی) :

اقدام دیگری وزارت تجارت درساحه تجارت خارجی اعطای اجازه به کمپنی های خارجی نسبت بازنمودن شورومهای دایمی در بازار های داخل مملکت میباشد ،شورومهای که درسال ۳۸ در کابل باز گر دیده عبارت ازشورومهای پولیند ، اطریش میباشد .

ترانزیت :

درسال ۳۸ جهت رفع مشکلات ترانزیتی درپا کستان علیه اموال افغانی یك نماینده ازطرف وزارت تجا رت به پا کستا ن فرستاده شد تابا مامور ین ذیصلا ح دا خل مذا کره شو ند ولی بانهم حکومت پا کستان مغایر تعاملات بین‌المللی وموافقت نامهٔ ترانزیتی مشکلات زیادترانز یتی را بالای اموال وارده افغانستان از طریق کراچی بوجود آورده‌اند که روی این مغایر بعضی اوقات در عرض راه بعضاً سامان مفقود میگردد هکذا حکومت پا کستان برخلاف ماده اول موافقت نامه ترانزیتی

بین اموال وارده افغانستان و پاکستان تمیز و تفریق را قایل شده و ریاوی اولتر اموال پاکستان را حمل نموده و به همین علت اموال افغانی نسبت نبودن واگون مدت زیادی معطل میماند و همچنین مطابق ماده (۵) موافقتنامه جهت پایان نمودن اموال ترانزیتی افغانی از طرف حکومت پاکستان شیت صحیح داده نشده است و رقبه ایرا که حکومت پاکستان درصدر پشاور تعین کرده است با ندازه ای کوچك است که گنجایش اموال راندارد و علاوتاً این رقبه تنها برای اموال پرچون تخصیص داده شده است . وقتی سامان ثقیله و یاماشین الات بزرگ میرسد برقبه که ازطرف بانك ملی افغان درشهر پشاور کرایه گرفته شده انداخته میشود .

برای اینکه اموال افغانی زیردیر چ وار قیچ بیاید از طرف حکومت پاکستان اموال ترانزیتی افغانستان را بیش از ۲۴ ساعت اجازه توقف نمید هد واز جانب دیگر بر خلاف ماده ۸ موافقتنامه نسبت تهیه واگون کافی برای حمل اموال توجه نمی شود وافغانها ازاین جهت به ملیونها افغانی خساره مند میشوند .

همچنین مخالف ماده ۴ موافقتنامه بدون مخارج حمل ونقل مصارف اداری مربوطه به عبور مرور مال هرگونه عوارض را حکومت پاکستان به هراسم ورسمیکه خواسته است براموال افغانی تحمیل کرده است ازقبیل سلیز تکس فیس گمرك ، سرغچ پولی . رفوجی تکس ومحصول چونگی (ازمیوه جات افغانی اخذمیشود)ومحصول در بانی گمرك درجمرود که ازهرلاری اموال ترانزیتی افغانی (۱۲) کلدار پولیتیکل اجنت پاکستان بنام جمرود می ستاند که تجارو موسسات اقتصادی ودوایر دولتی از این گونه اقدام مخاصمانهٔ حکومت پاکستان وقتاًفوقتاً متضرر گردیده اند .

موضوع سرمایه گذاری خارجی در افغانستان :

چون قانون سرمایه گذاری خارجی درافغانستان مراحل قانونی خود را طی کرده در قسمت سرمایه گذاری خارجی درمملکت بااشتراك سرمایه خارجی با کمپنی ها و موسسات صنعتی وتجارتی افغانستان میتواندمطابق مقتضیات بین المللی به اقدامات متوسل شود .

تاسیس (بندروالی) افغانستان :

در سال گذشته ادارهٔ مرکزی موسسهٔ بندروالی دروزارت تجارت تاسیس وتشکیل گردیده که متعاقباشعبات آن،در مرکزو بنادر تاسیس یافت، عجالتادربندرقزل قلعه و کلفت وتاشگذر درسمت شمال مملکت ادارات بندروالی بازشده و همچنان یك اداره بندروالی درتورغندی هرات نیز افتتاح گردیده اداره مرکزی بندروالی قزل قلعه کلفت و تاشگذر در قزل قلعه

میبا شد و ظایف این شعبات تسلیم گرفتن اموال از کشتی هاو یاسایر و سایل حمل و نقل نگاهداشت در گدام ها و جا های محفوظ دیگر،تخلیه و بار کردن اموال بالای و سایل نقلیه ترتیب و تقدیم را پور شعبات مربوطه گمرکی از ورود و خروج اموال در منطقه پورت ترست ، عمران ونگهداشت تاسیسات بندری گدام ها و امثال آن است .

احصائیه صادرات وواردات در بنادر قزل قلعه کلفت ، تاشگندروتورغندی به ۹۷۴۳۶ تن واردات ۳۶۱۴۱ تن صادرات بالغ می شود .

ب . تجارت داخلی.

۱ - اعطای کریدتهای لازمه بموسسات :

در سال ۳۸ برای شرکت پنبه (۵۰۰۰۰۰۰۰) افغانی قرضه داده که منجملهٔ آن (۴۰۰۰۰۰۰۰) افغانی برای شرکت نساجی داده شده تاقرضه مذکور بین مستحقین توزیع گردد و باینوسیله در جمع آوری استحصالات پنبه از زارعین و غیره مسارعت و مساعدت بعمل آید و همچنان مبلغ (۱۰۰۰۰۰۰۰) افغانی متباقی آن بین موسسات امین لمتد مزارشریف شرکت ماشینکاران مزارشریف،وسخی ماشینکاران، شرکت صناعتی مزارهمچنان درسال مذکور مبلغ (۹۴۰۰۰۰۰۰) افغانی برای شرکت صادراتی پشم و مبلغ (۶۰۰۰۰۰۰۰) افغانی آن برای شرکت صادراتی میوه که امتیاز خرید بیشتر پشم را نیز دارد داده شده است . هکذا در سال مذکور مبلغ (۵۰۰۰۰۰۰۰)،افغانی قرضه برای شرکت صادراتی قرقل اعطا گردیده است تا سهمیهٔ صادرات قره قل شرکت را خریداری و آنرا بخارج صادر نماید . وضمناً باعث تقویه وحمایت مالداران گردد .

موضوع سورت وستندردموادصادراتی :

وزارت تجارت درسال ۳۸ موضوع سورت وستندردر ااهمیت خاصی داده وهمیئت باصلاحیتی رامتشکل از متخصصین وتجار با معلومات درولایات عمده مملکت فرستاده تا اشکال موجوده مواد صادراتی رادرداخل ولایات ومناطق عمده پیداوارد موادمذکور با امکانات اصلاح وبهبود ان مطالعه کرده راپورهای بوزارت تجارت بسپارند .

متعاقبا به اقدامات درباره تشکیل شعبات سورت وستندرد درو زارت تجارت پرداخته شدو چند نفر از مامورین مربوطرا برای فرا گرفتن تیطمات علمی و نظری سورت ستندردو موادصادراتی بخارج اعزام نمود

تاسیس شرکت های وارداتی وصادراتی ترانسپورتی وغیره در سال ۳۸-

درسال ۳۸ و سایل وعوامل تشکیل و تاسیس یك تعدادشرکت های مختلفه فراهم گردید که شرکت های مذکور به سرمایهٔ مجموعی(۸۰۰۰۰۰۰) افغانی تشکیل وبکار آغاز نمود .

شرکت های ترانسپورتی

برای اینکه تسهیلات در امور تسریع حمل و نقل فراهم گردد و از طرف دیگر تضمینات لازمه در برابر حمل و نقل مال التجاره ذریعهٔ شرکت های ترانسپورتی ممکن و میسر شود در سال گذشته یك تعداد شرکت های جدید ترانسپورتی به سرمایهٔ مجموعی (۴۵۹۰۸۴۶۲) افغانی در مملکت تأسیس و در سرتاسر کشور بکار انداخته شد.

احصائیه :-

وزارت تجارت به کمك و همکاری متخصصین داخلی و خارجی احصائیه های تجارت خارجی مملکت را به جدید ترین سیستم احصائیه (سیستم کرد بین المللی) بصورت مکمل ترتیب نمود و در سال ۳۸ ذریعه گمرکات و مامورین موظف شعبات احصائیه تمام اقلام وارداتی و صادراتی مملکت را تحت احصائیه گرفت و همکذا سعی شد تا بیلانس احصائیه تجارت خارجی مملکت را در سه ماه و یا ماهوار طبع و برای استفاده آماده سازند.

ب ــ تدوین قوانین واصول نامه ها:

در سال ۳۸ شعبه تدوین قوانین وزارت تجارت به طرح و تدوین قانون ثبت علایم تجارتی و اصولنامه های محاکمات تجارتی موفق شده است.

عنقریب مراحل اصولی خود را طی کرده در منازعات و دعاوی تجارتی مورد استفاده مزید واقع خواهد گردید، محاکم ثلاثه تجارتی نیز در مرکز و ولایات به فیصله یکصد فقره موفق شده اند.

تشکیل اتاق های تجارت.

بمنظور توسعه و تنظیم مزید امور تجارت و اقتصاد در ولایات مشرقی، قطغن، حکومت اعلی شبرغان زمینه تشکیل اطاق تجارت را فراهم ساخت

در وزارت صحیه

تبلیغات :

در جریان سال ذریعه نشر یك سلسله پوسترها و پامفلت ها راجع به مرض چیچك، ملاریا، حمای لکه دار و نمایش فلم ها و تعقیب پروگرام صحی رادیو و جراید نشر و تعدیل روغتیا زیری از ماهانه به هفته وار در قسمت تبلیغات صحی فعالیت کرده است.

قسمت صحی:

تدویر موسسات اکسریز میمنه، غزنی و مزار شریف بکار انداختن دستگاه مکمل دندانسازی در مرکز و تدویر موسسهٔ دندانسازی در میمنه ـ غزنی و تهیه سامان و لوازم برای افتتاح دستگاه های

دندانسازی درولایات ازاقدامات شعبات اکسریز،دندان سازی وزارت صحیه درجریان سال است .

مدیریت بین المللی زمینه اعزام نمایندگان صحی مملکت را بغرض اشتراك در کنفرانس ها ومجامع صحی بین المللی ومنطقوی وهمچنان امورمربوطه بمسافرت ومطالعات هیاتهای خارجی رابافغانستان فراهم ساخته است .

سال گذشته دراعزام چهارده نفردوکتور بغرض استفاده ازسکالرشپ وفیلوشپ های ممالك متحابه وتکمیل مطالعات صحی دررشته های مختلف بخارج اعزام گردیده اند .

آمریت تهیه واکسین بافتتاح دوکورس درموسسهٔ تهیه واکسین ، یك تعداد پرسونل فنی را آماده ساخته است درقسمت اداری وزارت صحیه دراستخدام دوکتوران و کورس هاو غیره پرسونل فنی خارجی ومعرفی فارغ التحصیلان مکاتب قابلگی کمپو دری، سنترین به شعبات صحی مرکز وولایات اقدام کرده است.

در زیرنتون برای تکمیل لوازم سامان موردضرورت تنظیم اطاقها بغرض تفکیك وقایع ولادی طبیعی وغیر طبیعی وترتیب وپرورش نوزادان قبل المیعاد وطبیعی واطفال بی مادر وتدویر اطاقها برای مواظبت مریضه های که جراحی میشوند فعالیتهای صورت گرفته است،درسناتوریم نسوان یك لابراتوار دایر وتشنابها ودوبی خانه های عصری تعمیر گردیده است .

اعزام چهار نفر فارغ التحصیلان پوهنځی طب به غرض تربیه درشق ملاریا بخارج وافتتاح کورس مستحضری ملاریا درمرکز،سروی نقاط صعب المرور مملکت ازنظر ملاریا وتربیه یك صد و پنجاه وشش نفر در کورس های مرکز ریاست،اعزام چهارده یونت دواپاشی ومجادله علیه ملاریا دروولایات از امورمهمه است که ریاست مجادلهٔ ملاریا انجام داده است .

افتتاح سه کورس فنی وتعقیب پروگرام مجادله برای واکسین چیچك درقندهار،ننگرهار واکسا ناسیون ۱۷۲۰۷۶ نفردرننگرهار و۹۱۰۲۵ نفردرقندهار وارسال واکسین چیچك، کولرا وتیفو،وسگ دیوانه ۸۱۵۰۰۰ نفراز اقدامات مهم صحی مدیریت کنترول امراض ساری محسوب میشوند.

همچنان برای تعقیب مجادله علیه حمای لکه دار مقدار ۱۷۷۹۶۰ کیلوپودر دی،دی،تی به مرکز وولایات ارسال گردیده است همچنان درتهیه ادویه بی،اچ،سی نیز سعی کرده است

احصائیه .

شعبه احصائیه در تدوین وترتیب احصائیه صحی مملکت اقدام نموده است .

وزارت زراعت :

مجادله علیه امراض .

آمریت تربیهٔ حیوانات برای مجادله به امراض مختلف حیوانی برای ۱۷۴۶۳۲۹ حیوان

واکسین تهیه وارسال کرده است همچنا ن به تعداد ۲۳۹۱۱۶ عدد گولی کرم جگر و۵۰۵۳۸عدد گولی کرم روده مجاناً بمالداران توز یع شد ه است .

کلینیك امراض حیوان درتداوی وعملیات ۱۰۷۷ حیوان پرداخته ونیز کلینیك های حیوانی را درقطغن،قندهار،مزارشریف،ونگرهار بکار اند اخته است .

درمر کزدر چند نقطه مرا کز القاح مصنوعی درولایت ننگرهار وقطغن یك مرکز القاح مصنوعی دایرشده است . درتربیه مرغ خانگی وتوزیع تخم مرغ نیز سعی بعمل آ مده است واز راه توزیع چوچه مرغ مرغابی در تکثیر انواع مرغها فعالیت کرده ا ست .

مکتب وتری درماه قوس، ۲۵ نفرفارغ التحصیل را بجامعه تقدیم کرد. مر کزتربیه واصلاح نسل گاومیش درننگرهار بکار انداخته شده مر کزاصلاح گوسفند مرینوس وغلجائی قندهار یك تعداد قچ های نسل اصلاح شده به مالداران توزیع نمو د .

فارم علی آباد درمر کز :

سال گذشته به تعداد ۲۱۵۸۸ نهال مثمر پیوند و شاخچه بر ی گردیده وهفتنیم جریب ز مین برای زرع تخم نهال مساعد ساخته شده و ۴۴۸ پوند تخم میوه های مختلف زرع گر دیده است . و ۳۵۰۰ قلمه نسترن غرس شده است وبه تعداد ۲۸۷۰۰ نهال مثمروبته های ز ینتی ازهرقبیل به مراجع مختلف توزیع گر دیده ا ست .

قوریه گنر گـاه :

هشت جریب زمین اصلاح ودر آن خسته زرد آلو بذر گردیده است بیست جریب زمین قور یه نهال مثمر وغیرمثمر شاخچه بری شده است و هم یك تعداد نهال مثمر وغیرمثمر غرس گردیده و۴۰۶۰ نهال پیوند شد است درچمن حضوری ۳۳۸۱۰ نهال وبتهٔ زینتی غرس شده ا ست .

در گلباغ ۸۰ پوندتخم ناجو وشش هزار توت پیوندی وخسك غرس شده است، درایوبخان وات ۳۶۰ ۸نها لغرس گردیده است. همچنان یك صد وچهل گلدان و ۷۵۰ بته گل طور رایگـان توزیع شـده است .

در باغ بلندشصت و چهار پوند تخم زرد آلو وهشتاد پوند تخم نـاجو - ۳۰۰۰۰ قلمه تـاك ۱۵۶۱۳ نهال مثمر وغیرمثمر وبته های زینتی غرس شده است همچنا ن ۱۶۰ قلمه پیوند زرد آلو وآلو که از امریکا تهیه شده بود پیو ند شده است .

حفاظت نباتا ت:

درولایـات ، مزار، قطغن ،شبرغان - میمنه، وهرات در۵۹۸۹۲۲ جریب زمین بغرض کشف

ملخ اقدام شده‌است و برای مجادله علیه ملخ ادویه وسامان لازمه پیش بینی‌شده‌است ازجمله (۵) طیاره پودرپاش (۵)دانه ماشین دواپاش ۵۰۰ تن‌دوای ضدملخ از وزارت زراعت اتحاد شوروی کمک‌شده است . علاوه بر آن ۲۰۰تن دوای ضدملخ نیز از اتحاد شوروی خریداری شده است برای‌حفظ ماتقدم هیأت های مجادله ملخ‌به فراه قندهار وپکتیاماعزام شده‌است .

همچنا ن برای مجا د له علیه امر اض اشجار و خا کسترك تـاك درغور بند غـز نی ، قلا ت ونواحی کابل فعالیت شده است ودرمزار شریف - (۵۱۶۵) درخت دواپاشی شده ا ست .

سروی وتتبعات ـ

بغرض سروی امراض نباتی هیئت های مختلف به ولایت ننگر هار، قطغن، مزا ر شر یف وحکومت تگاب‌فرستاده شد که‌امراض‌مذکور راسروی‌نموده‌ونمونه های آنرابمر کز آورده اند دربنرنیشکردر ولایت ننگرهار فیصدی موادقندتد قیق شده است . در نواحی کا بل - ۷۱۷۴۴ تاك دواپاشی شده‌است، درمیمنه علیه سیاه‌قاق گندم‌مجادله صورت گرفت همچـنان لا برا تو ار حفاظه‌نباتات نیزدرامور مربوط بخود باقداماتی متوصل شده‌است، همچنان مر ض سرخی گندم مو رد مطالعه وتجربه قرار کرفت .

شق توسعه :

در کورس سه هفته ئی‌توسعه ۱۸ نفر تربیه شد ومتخصصین درمناطق مختلف گما شته‌شدندتا بازارعین مساعدت نمایند .

همچنان‌مامورین فنی‌درحکومت کوهدامن ، ده‌سبز ، سـروبی، چـاردهی ، وردك در قسمت تو سعه زراعت گماشته شدند، فلم های زراعتی به دهاقین وباغدا ران نما یش داده شد وبرخی درحکومات‌مربوطه‌ولایت کابل‌پودرپاشی بعمل آمده‌درماه سرطان کورس‌دوهفته‌ئی درخصوص آموختن زرع گندم ، جواری ، جو، رشقه و استعمال کود کمیاوی دایرشد شق ز نبور داری نیزدر کوهدامن،پغمان،میدان ، گلباغ انکشاف کرده‌ولوازم‌وسامان‌مربوطه‌بآن‌تکمیل شده‌است.

درشق‌پیله‌وری نیزمساعدت های‌لازمه بعمل آمده‌واستا سیونهای تاج‌بیگ،پغمان،قند سازی بغلان ، گلباغ ، عبد ا لخیل ننگر هار انکشاف نموده است‌همچنان بغر ض ترو یج پیله وری درپنجشیر اقدامات شده است .وبرای استاسیونهای‌مذکورعمارات،سامان ولوازم موردضر ورت تهیه شده است ۳۱ نفر فارغ التحصیل صنف شش دربد خشان و کابل د ر کورس پیله و ر ی شامل کردیده انـد .

نشرات :

مجله سه ما هه کرهنه در سال گذشته ماهانه شد همچنان برای استفاده دهقان وتبلیغ در ساحه های مختلف زراعت به نشر رساله ، هـا پامفلت ها ـ کارت پوست های مصورورنگه پرداخته شد وپروگرامهای زراعتی هفته وار، راد یوانکشاف داده شد. جوایز زراعتی بغرض جمع آوری مأخذ ومنا بع معلو ما تی د ر رشتهٔ زرا عت وضع شد . کتابخانه وزارت زراعت نیزتو سعه بخشیده شده است .

اقتصا د زراعتی :

انکشاف کریدت وتهیهٔ عوامل وتو لیدات زراعتی نظر به شرایط فعلی پیش از دیگر احتیاجات اقتصاد زراعتی عرض اندام میکند .چون تاجرد اخلی درحال حاضر آماده نیست در تهیهٔ لو ازم وسایل تولیدات زراعتی به شرایط مناسب متشبث شودتا سیس دیپوئی زراعتی مدنظراست همچنان وزارت زراعت برای تعقیب هدف بالا ذریعه شعبات مخصوص این رشته درجریان سال گذشته بااجراات ذیل توفیق یا فته است :

پلان سال چهارم انکشافی بابودجه آن به همکاری شعبات ذیعلاقه ترتیب گریده ا ست . تشبثات ومصارف سه ساله پلان زراعتی بغرض مطالعه به مراجع مربوطه فرستاده شده است . به ترتیب پلان پنجساله دوم اقدام شده است. انکشاف پروژه های سروی منا بع آب وخاك واستا سیون زراعتی اورته بلا کی مطالعه شده است . به ترتیب جدول مصارف حقیقی افغانستان مقابل پروژه ای ـ سی ـ ای اقدام شده است .نرخها وقیم زراعتی از تمام مملکت جمع شد ه است ـ احصائیه حاصلات پنبه ـ زمین های تحت بزران ـ توزیع پنبه دانه وپول تقاوی ترتیب شده است ـ احصائیه حا صلا ت، لبلبو وار اضی مربـو طه بان ، فیصد ی موا د قند، ایام فعا لیت فا بر یـکه بغلا ن (از آغاز تاسال گذشته)همچان از فابریکه جلال آباد تدوین گردیده است احصائیه زمین های مزروع للمی و آبی ازهر منطقه مملکت بطورعلیهده ترتیب شده است .

احصائیه پیداوار مهم زراعتی وفلا حتی جمع شده است احصائیه مربوطه اوضاع جوی تهیه شده ا ست کـو رس احصائیه زراعتی افتتاح گردیده وبسر بشماری زراعتی پرداخته شدودراین زمینه بغرض مزیدمعلومات اقداماتی صورت گرفته است واین امر بصورت تجربه در ده خدایداد کابل تطبیق گردید.

دربارهٔ تهیه مواد ووسایل زراعتی بابانك زراعتی همکاری شده تدوین قوانین ونظامنامه های زراعتی روی دست است دربارهٔ تکمیل اتحادیه های زراعتی کـورس دیپوهای زراعتی وسایل ولوازم زراعـتی اقداماتی بعمل آمده.

آب وخاك :

درولایت قطغن پروژه نهر اجمیر سروی و به اصلاح و ترمیم اساسی آن اقدام شده است تحت این پروژه تعمیر سیل برهای آبی تعریض کانال ها اصلاح نهر ارچی و استحکام سربند نهر مذکور وسروی دشت الچین اقدام شده است .

درولایت ننگرهار نهر کریم، دشت گمبیری و نهرعبدالخیل هورد توجه است .

در کته واز وغزنه برای نصب پمپ های آبکشی مطالعه شده است .

مامورین آبیاری بغرض مطالعه امور آبیاری مزار شریف، قطغن ننگرهار اعزام گردید برای انکشاف زمینع های بایر ولایات قطغن ، بدخشان ، نواحی کابل وننگرهار خاکهای هر حصه ذریعهٔ لابراتوار تجزیه وتجربه گردیده است وهمچنان تجارب کود کیمیاوی برای کشت های مختلف درنظر گرفته شد .

تدوین قوانین :

پروژهٔ قانون جرگه های زراعتی تعلیمنامه، انتخاب نمایندگان زراعتی ، وظایف داخلی جرگه‌ها، پروژه قانون اجاره داری ودهقانی پروژهٔ قانون آبیاری تدوین گردیده است که بعداز طی مراتب به پارلمان ارجاع گردیده ویا میگردد همچنال پروژه های قانون جنگلات نهال‌شانی ، باغبانی بیطاری وقرنطین زیر تدوین است .

جنگلات وعلف چرها :

قوریه های پغمان ، قرغه ، تپهٔ مرنجان تپه‌های پل‌چرخی وتنگ غارو وغندك و جلمش وتوپچی بامیان ۲۶۲۵۴ نهال مثمر غرس شده‌است وپنجاه و چهارجریب زمین بصورت جنگل مصنوعی آباد شده‌است ویك‌صد سیر تخم درختان جنگلی وبته‌ها و نهال های زینتی بذر گردیده است .

از جنگلات ولایت پکتیا باز دید بعمل آمده و ۱۹۵۰ درخت زیتون پیوند شده‌است وهمچنان یك‌حصه‌زمین جنگل برای امتحان فرق‌شده است، دردشت لیلی‌میمنه نیز علف چر امتحان فرق شده‌است همچنان در جنگلهای پل‌چرخی دهدانا ، دیمراد خان ، قوریهٔ پغمان کوتل خیر خانه جویه کشی،غرس‌نهال، کندن چقورك ، حفرچاه‌وتهیهٔ انبار صورت گرفته است، در برخی جنگلات به غرض حفاظت ، سروی امتحانی بعمل آمده است،بهمین‌ترتیب علیه امراض نباتی مجادله شده است .

امور ساختمان: ۱۹ تعمیر مربوط شعبات مختلف وزارت زراعت که بعضاً زیر کار است وبعضاً ۸۰ تا ۹۰ فیصد کار آن تکمیل گردیده وعدهٔ ازان تکمیل گردیده است .

تتبعات زراعتی :

درتهیهٔ جنسی بهتر تخم های حبوبات واشجار ومراقبت ونگرانی دربارهٔ قلبه‌وشد یاروتجزیه کود کیمیا وی فعالیت شده است .

انواع مختلف گندم تحت زرع وتجربه قرار یافته‌بود که ازجملهٔ ۲۴ نوع آن‌درسال گذشته تجربه شده است که‌ازنتیجه حاصله برای ترویج نوع بیشترنباتات مذکور سعی بعمل آمده است وامکان انکشاف آن مطالعه شده است همچنان بغرض ترویج وانکشاف انواع اشجار مثمر وغیره ثمر نباتات زینتی در ولایات بمقدار کافی نباتات مذکور بغرض غرس وزرع بولایات مملکت فرستاده شده است .

امور نشراتی :

مساعی شعبات نشراتی مملکت‌درتامین ثقافت‌وهنر، بهتری وضع صحافت وطباعت، انکشاف سویهٔ نشراتی برای دریافت طرق‌بهتر جهت تنویر افکار جامعه ، زمینه را برای آینده بهتر ومطبوعات وسهولت تعمیم آن مساعد ساخته است .

درتفهیم سیاست نشراتی و تبلیغ هدف پلانها و پروژه های انکشافی دولت باثر مراجعه مقامات مسئول بامؤسسات ودوایر نشراتی وتبلیغاتی همکاری‌نزدیک‌داشته وباوسیله‌انهاجامعه‌را تنویر کرده است، همچنان سیاست خارجی وداخلی‌دولت‌را ذریعهٔ اوراقنهای نشراتی در داخل وخارج مملکت وتوجه مجامع بین‌المللی رابه سیاست بیطرفی و قضاوت‌آزاد افغانستان درمسایل جهانی جلب کرده‌است . یکتعداد آثار علمی واجتماعی وادبی ازمنابع داخلی و خارجی تهیه‌شده وهمچنان بانشر تألیف وتراجم درعالم مطبوعات خدمت شده است . کتابخانه های مرکز وولایات‌مؤسسات‌نشراتی راتقویه‌بخشیده ومساعدت کرده‌است، همچنان‌باهدای کتاب های مطبوع داخلی و ارسال نشرات فلمها پوستکار تها، جراید و مجلات مملکت به کتابخانه ها و مراجع خارجی و مؤسسات علمی داخل ، برای معرفی مملکت‌خدمت کرده است،برای‌آشنائی مردم ما به اختراعات ووقایع جهانی طرزتفکر ، احساسات، خواسته‌ها مساعی و انکشاف مادی ومعنوی مردم جهان کوشش شده‌است ، مواد مطالبی را که درین زمینه‌طرف نیاز مندی شان بوده از منابع اولیهٔ‌آن‌تهیه ، ترجمه وبه نشر بسپارد .

بعلاوه کمکهای معنوی باجراید ومجلات بغرض تقویهٔ بنیهٔ‌مالی روز نامه ها از بودجهٔ‌امداد

عرفانی ریاست مطبوعات مساعدت شده است. که در انکشاف اخیر روز نامه های انیس و اصلاح وهمچنان تحول در وضع صوری ومعنوی برخی از جراید موثر بوده است .

چو ن جرا یدو مطبوعات و لا یات کشور نظر به فقد ان وسایل هنوزهم توفیق نیافته اند ازجریانات انکشافی دولت در رشته های مختلف حیاتی مستقیماً کسب اطلاع نمایند. لذا در ین باره نیزریاست مطبوعات توجه نموده معلومات کافی درهر رشته را ازمنابع مربوط آن تهیه وبه آنها معاونت کرده است .

درقسمت تجلل ازروز های ملی وبین المللی توجه منابع نشراتی درموا رد لازم جلب وبا نشر رساله ها ومطبوعات فوق العاده ازان استقبال شده است .

تقدیر ازعلم وهنر:

ریاست مطبوعات از آغاز تاسیس در بوجود آوردن تالیفات وتراجم ، جوایز مطبو عاتی را برای یك عده اثار همه سا له توزیع مینمود ، این جوایز تادوسا ل قبلی مختص بهمین رشته بود ولی بعداً درجملهٔ جوایز مطبوعاتی بعلاوهٔ تراجم وتا لیفات نویسندگان بمنظور انکشاف سطح هنر درمملکت ، بشعب مختلف هنری از قبیل نظم ونثر رسامی ، خطاطی ، عکاسی ، موسیقی صنایع دستی نیز موقع داده شد که سال گذ شته بصورت بی سابقه تالیفات ، تراجم پارچه های ادبی نظم ونثر درا م داستان عکسها ، نمونه های خطی ، رسم ها و کارهای دستی نویسندگان شاعران مترجمین وهنرمندان درجوایز مطبوعاتی، سهم گرفت ، وهمچنان بغرض تشویق وانکشاف موسیقی درمملکت به سرایندگان ونوازندگان شوقی ومسلکی موقع داد . که یك عده هنرمندان بعد مسابقه باخذ جایزه موفق گردیدند .

تعمیم زبان پښتو :

چون موفقیت درین زمینه مرام تمام افراد جامعه است ریاست مطبو عات نیزحتی الوسع این وجیبهٔ بزرگ ملی را نه تنها ضمن نشر پروگرامهای رادیو ، جراید ومجلا ت مراعات کرده است بلکه باتدویر کورس عا لی ، پښتو زمینه را برای توسعهٔ معلومات رؤسای دوایر مطبو عاتی ونامه نگاران درزبان پښتو ، مساعد ، ساخته است .

انکشاف ژورنالیزم :

بغرض آشنا ساختن کار کنان دوایر روزنامه ها وتو سعهٔ معلومات مامورین شعبات مسلکی ریاست مطبوعات ، بجای کورس ژور نالیزم که دو سال قبل دایر شده بود ، کورس مخصوص مسلك ژورنا لیزم برای چهارماه دایر گردید .

بیادگار بیست و هشتمین سال سلطنت با حشمت

اعلیحضرت المتوکل علی الله محمد شاه ظاهر شاه

و چهل و دومین جشن استقلال افغانستان

خطاطی و نقاشی شد شنبه ۱۳۳۹

عزیز الدین وکیلی فوفلزائی

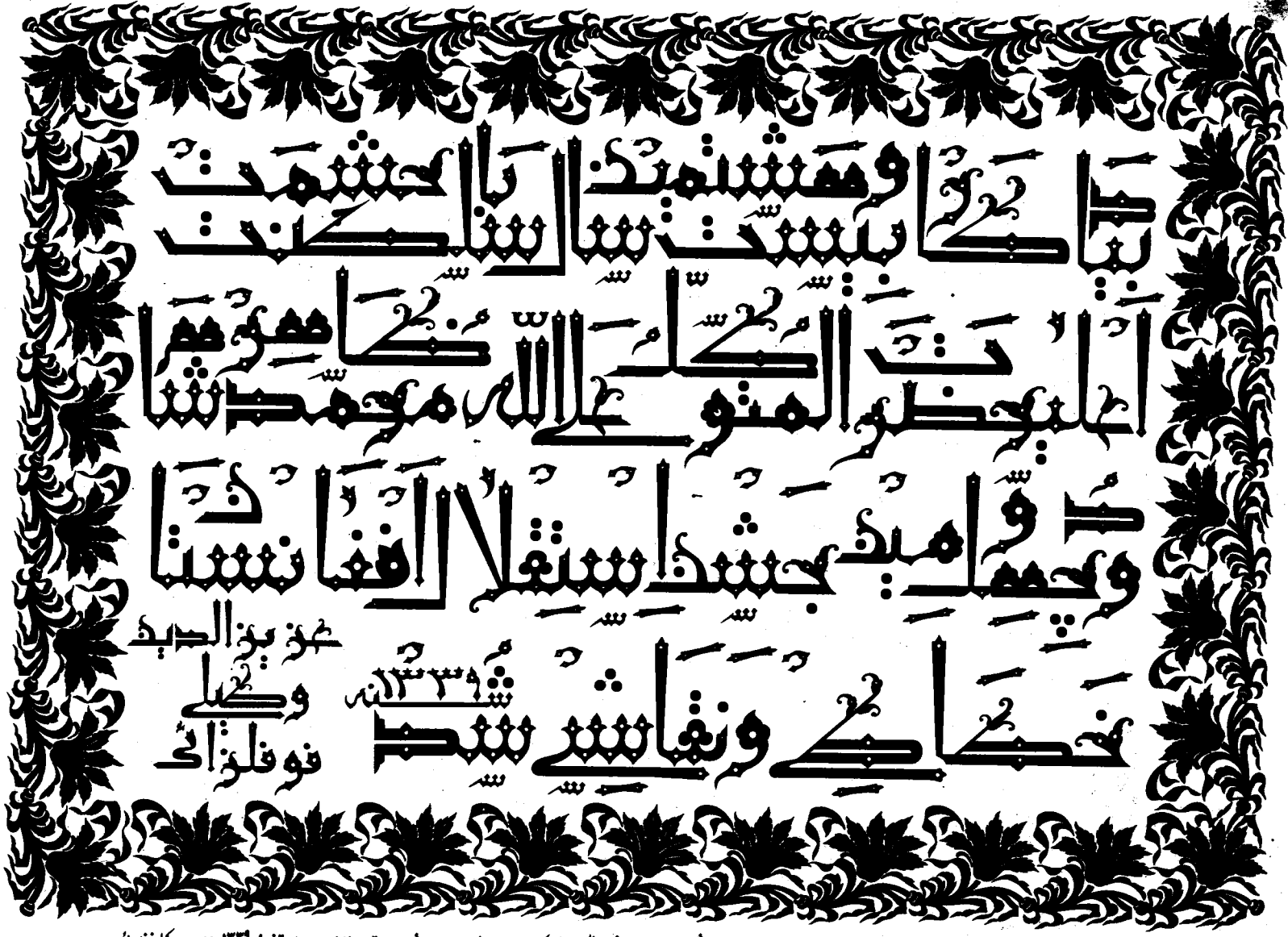

خط کوفی و تمام حواشی بقلم مدیر آرت و استاد خطاطی مطابع دولتی تحریر و تزئین یافته و نبشته های گلدار متن از نیقرار خوانده میشود : (بیادگار بیست و هشتمین سال سلطنت با حشمت اعلیحضرت المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه و چهل و دومین جشن استقلال افغانستان خطاطی و نقاشی شد سنه ۱۳۳۹ عزیز الدین وکیلی فوفلزائی)

متن مکتوب جناب میان فقیر الله جلال آبادی بعنوان شهزاده سلیمان شاه درانی نسبت بضایعه المناک وفات اعلیحضرت احمد شاه کبیر که در ماه ربیع الاول ۱۱۸۶ هجری قمری در قندهار ارسال داشته و سواد آن به سبک منشیانه

بخط عزیز الدین وکیلی فوفلزائی قلمی شد

دعواتی که لمعات انوارش بصار اولی الابصار منور دارد و توجهاتی که نفحات ازهارش مشامات ارواح ذوی الاقتدار معطر سازد مصروف جناب فیض مآب تاج بخش تخت نشینان ممالک سلطنت تخت نشینان

تاج بخشان سراق ابهت فدوة السلاطین الاعظم مالک ممالک الترک والهند والعجم المؤید بالطاف الکریم الدیان خاقان بن خاقان دارا دربان خدیو کیهان ظل الله علی الخلائق دامت ریاض

جمعیت محروسه عن صوارف الزمان داشته از بارگاه مفتح الابواب تعالت آلاؤه و توالت نعماؤه ارتقاء معارج کامرانی و اعتلاء مدارج شادمانی جناب ظل رحمانی مدظله استدعا نموده آید هو الله قدیر و بالاجابة

در هنگام طغرا رقم مبارک مطاع بنام درویش دعاگوی و دعاگوی پاک دل و یک رقم بتاریخ ۲۳ شهر ربیع الاول سنه ۱۱۸۶ هجری عز صدور فرموده راحت رسانیده آنچه از باب قضیه

و حمایت شاه صاحب خلد آشیان انار الله برهانه و درین هنگام وقوع تزلزل در ارکان ثبات خلایق و جمع آمدن جمیع اکابر و تمام امرا و خوانین و سرکردگان و اعزه و اشراف و اعیان و استدعا نمودن آنها

جلوس دارا دربار تخت سلطنت جهت آرام خلق الله و رضامندی حضرت خالق و رضامندی خلایق دیده جلوس نمودن و پایه قدر هر کس را بالطاف شاهانه استوار داشتن و علاوه تاکید بر خلاصه دعاگویان

در ماده دعاگویی که قلمی بود واضح گردید برای عالم آرای در نقاب و احتجاب نماند ازینجا قبل ازین در صورت استماع قضیه نامرضیه هایله جناب مرحمت و غفران مآب خاقان رضوان مکان

کروبی پاسبان که رخت نفیس روحی از تنگنای ناصوت بسته و از سرای دو در این جهان فانی گذرانیده به سر منزل ملکوت رسیده مربع نشین سرایر قدس و قصور پرنور فردوس برین و جاودانی نشسته آسوده اند

در نظر بر رابطه انسانیه علی الخصوص حسب رابطه قویه که فیمابین جناب شاه غفران پناه و این درویش صورت یافته بود و کالشمس فی نصف النهار در بسیط غبرا در کمال اشتهار بود درد و الم

و غم بر هم رفته اوده سر رفته پیدا حیرت را در تلاطم امواج هموم سموم اثر آورده پریشانی حاصل ساخته متشتت بال گردانیده بود اما بحکم کل نفس ذائقة الموت چون هر متنفس ازین شرب دایه دارد و ازین

رهگذر لاچار انا لله و انا الیه راجعون گویان به صبر و شکیبایی دمساز و در آناء اللیل و اطراف النهار بدعای اللهم اجرنی فی مصیبتی و اخلف لی خیرا منها متوجه جناب حضرت بی نیاز و ذات اقدس را

ایضا همین شیوه لازم و لابد و از نوید فرحت جاوید زیب افزا شدن سریر خلافت و فرمان روایی بقدم فیض شیم بندگان دارا دربار و پایه اعتبار جناب خدیو کیهان فرق فرقدان سود کافه انام از خواص و عوام را در زیر

بال همایون فال اعلی آورده آسودن فرحت تازه و راحت بی اندازه رخ نمود و لله الحمد و المنه ثم لله الحمد و المنه که این معنی مامول و منتظر که سررشته جمعیت اسافل و اعالی از قوت بفعل آمد و از معنی بصورت و امید

صادق و رجا واثق از پیشگاه پادشاه حقیقی جل مجده آن است که تخت فیروز بخت خلافت و جهانبانی را که بفیض جلوس میمنت مانوس باصر سلطنت زیب و زینت داده عرصه جهان و جهانیان را نفحات پادشاهانه معطر و اکناف

گیتی را لمعات انظار خسروانه مزین ساخته اند ظلال سلطنت باهره بر مفارق عالم و عالمیان ممدود و مؤید بساط خلافت قاهره بر تارک جهانیان مبسوط و مخلد خواهد داشت و چون سررشته خلافت از حضور است نه از غرور

و از جاست نه از هوا بعواید تاییدات ربانی و موائد تلطفات رحمانی مؤید خواهد بود و لوای جهانداری و خسروی بطراز انا فتحنا مطرز این قدر وا می نماید که در اختیار این معنی استعجال قبل الوقت واقع شده دیده شود که از پرده غیب

چه ظاهر گردد و چون بارگاه الهی جل اعطایه جناب معلی را باین دولت عظمی و این نعمت اسنی مخصوص ساخته است خدیو کیهان ایضا باقتضای بالشکر تدوم النعم برای استبقاء این موهبت عظمی و این عطیه جسیمه

محافظت حالت عباد و بلاد و مراتب حسد و صلاح و سداد و تقویت شریعت نبوی و تمشیت ملت مصطفوی علی صاحبها افضل الصلوة و اکمل التحیات و اعلاء اعلام عدل و احسان و افناء اقسام ظلم و عدوان را بر ذمت همت

و اهتمام خود فرض عین دانسته نیة المرء خیر من عمله ارشاد حد عدد در جمیع اوقات لله فی الله آن داشته باشند که ریاض احوال و خلایق آمال خلایق که بدایع و طبایع حضرت خالق اند بسرچشمه عدالت و نصفت تازه تر

برای نشرموضوعات دراطراف معرفی مملکت باشعبات اطلاعات افغانستان درلندن وقاهره درتهیه وارسال عکس ومطالبی دراطراف پروژه‌های انکشافی وفعالیت شعبات متعدد دولت‌سعی بعمل آمده است ، برای اینکه نقاط نظر مطبوعات جهان نسبت به افغانستان از مجامع افغانی وحلقه های مطبوعاتی منعکس شود مطالب متذکره را ذریعهٔ مقطوع فروشی های مما لك و همچنان از لابلای جراید ومجلات خارجی جمع ترجمه وتایپنمو ده بمقامات ومراجع مربوط سپرده است .

مساعدت درتورید فلم های بهتر :

شعبه‌سانسور نظر بانکشاف‌سویهٔ‌اجتماعی ونیازمندی بفلم‌های‌عالی ودرامهای ممتاز درزمینهٔ‌تورید فلمهای‌بهتر ، مراجع ذیعلاقه همکاری‌نموده ودربارهٔ نمایش درامهای اصلاحی وانتباهی‌درمواقع لازم ابراز نظر کرده است .

به‌انعقادقرارداد با کمپنی های فلمگیری‌خارجی درتهیهٔ فلمهای عالی مخصوصاً فلمهای سینما سکوپ برای تطمین ذوق وانکشاف ومعلومات هموطنان خدمت شده‌است .

انکشاف هنرتمثیل :

برای بدست آوردن موفقیت دراین زمینه سعی بعمل آمده‌است وباهمکاری نزدیك آمرین صحنه‌هادرتهیه ونمایش درامهای‌عالی موافق باروحیهٔ‌محیط حاوی مزایای هنری اجتماعی‌اخلاقی وانتباهی پیشرفتی صورت گرفته همچنان‌پوهنی نندارى‌باتد ویر کنسرتهای موسیقی‌از یکطرف برای انکشاف هنر مندان موجود وازجانب دیگر برای تشویق هنر وبیدار ساختن استعدا د هنری وتربیه هنرمندان تازه‌خدمت کرده است ودرزمینهٔ انکشاف هنرهای زیباو بفعالیت‌های تشبث شده است .

ارتباط فرهنگی:

روز نامه نگاران ، علماء ، دانشمندان هیات های هنری و کلتوری نامه‌نگاران که‌بغرض تقویه‌ارتباط فرهنگی ومعرفی کلتور ممالك‌خویش ویابمنظور آشنائی‌به کلتور وثقافت‌بکشور عزیزماوارد شده اند پذیرائی گردیده همچنان به‌ترتیب مسافرت‌های هیأت‌های هنری فرهنگی و کلتوری افغانی به کشورهای دوست پرداخته وجهت انکشاف و استقرار روابط افغانستان باجهان هرنوع تسهیلات رافراهم آورده است .

سال گذشته رویهمرفته دسته‌های آرتیستهای‌مختلط جماهیر اشترا کیهٔ شوروی چینائی،هندی ایرانی امریکائی و آلمانی‌وارد افغانستان‌شده‌درروزهای چهل ویکمین‌سالگرهٔ استرداد آزادی‌ما وبعدازان بیك سلسله نمایشات هنری پرداخته‌اند .

درساحهٔ معرفی مملکت وپیشرفت های آن بدنیای خارج یك‌تعداد زیاد نشریه های مختلف رابه‌لسانهای خارجی‌حاوی معلومات مکفی ومشروح راجع به کلیهٔ امور حیاتی وشقوق اجتماعی مملکت تهیه وبدسترس ، مراجعین گذاشته شده است .

انکشاف عکاسی وفلمبرداری:

برای معرفی بیشتر افغانستان بدنیا وهم برای جمع آوری کمکسیون انکشاف مملکت در حیات اجتماعی و اقتصادی ذریعهٔ فلم در تهیهٔ فلم های مستند و عکس های جالب از مناظر و گوشه های مختلف حیات مملکت‌بفعالیت‌های پر داخته شده است .

رویهمرفته در جریان یکسالی که گذشت از مناظر مسافرت ها ، مراسم رسمی ، مناظر عمرانی وغیره ۲۵ فلم مستند تهیه کرده است .

این فلم ها برای نمایش تکمیل و برخی مورد نمایش نیز قرار گرفته و یك تعداد فلم ها زیر کار بوده با تشریح پښتو و انگلیسی تکمیل می گردد .

شعبهٔ سینمای سیار دردوسفریکه بولایت قندهار،حکومت اعلی گرشك وحکومت کلان کوهدامن نموده یك تعداد فلم های تربیوی و فلم های مستند و اخباری را که توسط شعبه فلمبرداری تهیه گردیده نمایش داده است .

با پنج هیئت فلم برداری ممالك مختلف که برای فلمبرداری و تهیهٔ فلمهای مستند راجع به وطن عزیز ما آمده اند همکاری شده است .

در جشن سال پار یك نمایش عکاسی از عمرانات و پیشرفتهای اخیر بصورت رنگه و سیاه و سفید در نندارتون تهیه شد و در ظرف سال برای مهمانان دولت هشت جلد البم عکسهای سیاه و سفید و سه جلد البم عکس رنگه از مراسم پذیرائی شان تقدیم شده است .

رادیو کابل:

باتعقیب ونشر پروگرامهای عام المنفعهٔ تبلیغی صحی عمرانی ، مدنی وغیره در تنویرجامعه خدمت کرده است سال گذشته رادیو کابل در زمینهٔ انکشاف پروگرام رادیو وتنوع آن چه در قسمت تبلیغات و نشرات و چه در ساحهٔ نشر افکار علمی و اصلاحی فعالیت بیشتری بخرچ داده است همچنان در انکشاف موسیقی افغانی سعی کرده و آهنگ های محلی مردم این سرزمین را از نقاط دور دست جلب کرده وآنرا در صفحهٔ گرامافون و تیپ ثبت کرده است نوازندگان رادیو کابل در کنسرتهای داخلی وخارجی اشتراك ورزیده اند .

درقسمت نشرات رادیو کابل درتهیهٔ پروگرامهای زبانهای‌خارجی وپروگرامهای اختصاصی

داخلی مصدر فعالیت شده است . برای تشئید علایق از روزهای ملی ممالك متحابه تجلیل بعمل امده وهم برای روزهای ملی و بین‌المللی پروگرامهای مخصوصی نشر کرده است . همچنان بغرض انکشاف رادیوشعبات جدیدی تدویر شده‌است .

افغانستان وسیاحین :

فعالیت مؤسسه گرځندوی ، درجلب سیاحین وتأمین مفاد اقتصادی وفرهنگی مؤثرتر بوده، وبعلاوه استواری رابطه بایکعدهٔ نمایندگی توریزم جهان عضویت اتحادیه بین المللی مؤسسات رسمی توریزم رانیز پذیرفت،ریاست گرځندوی بغرض معرفی مملکت‌نقشه افغانستان‌را که‌طرق وشوارع مملکت راارائه میکند بانقشه شهر کابل طور بوشور که در آن فوتوهای ازمناظر طبیعی افغانستان ومعلومات مختصری راجع به‌شهر کابل بزبان انگلیسی درج گردیده ونقاط مهم‌ازقبیل سفارتخانه،هاهوتل‌ها،جاده‌ها ،تانکهای پترول‌وغیره در آن تثبیت شده‌است . وبرای رهنمایی‌سیاحین کمك‌میکند باپوستر بامیان‌طبع نموده است‌همچنان،نقشه توریستیك افغانستان بایك بورشور بزبان انگلیسی درچهار رنگ حاوی فوتوهای مناظر قابل دیدوآثار تاریخی مملکت نیز تهیه شده‌است .

نشر کتاب (سی‌افغانستان) بزبان انگلیسی که‌درباره اوضاع جغرافیائی،تاریخی‌و کلتوری افغانستان بخواننده معلومات میدهد ، درمعرفی مملکت مؤثر ثابت شده است ، درپهلوی این نشرات پوستکارتهای مناظر کشور عزیزما، رنگه وعادی نیزطبع گردیده است‌برای‌استراحت وتسهیل در مسافرت سیاحین ، درتهیهٔ وسایلی حمل ونقل ، امور مربوط پاسپورت ، تهیه هوتل ورهنمایی شان بغرض مشاهده ازنقاط قابل مملکت زمینه راماساعد ساخته است درسال گذشته ۶۰۹ نفر سیاح از ۳۲ مملکت جهان بافغا نستان وارد گردیده که به نفع موسسه کمك شده است .

د کابل ښار والی

تشکیل :

کابل ښاروال	و،ج ښاغلی محمد صدیق
مرستیال په لومړی رتبه	ع ،ص ښاغلی امیرالدین عبادی
دتولنی منشی	یو تن
دتولنی غړی	(٦)
دقلم مخصوص مدیر	یو تن
دتبلیغاتو لوی مدیر	« «
د کاراوجوړونی رئیس	ع،ص ښاغلی عصمت الله سراج
« « فنی مدیر	یو تن
« « اداری مدیر	« «
« « دجوړونی مدیر	« «
داسفلت دفابریکی مدیر	یو تن
دترمیماتو مدیر	« «
دبریښنافنی مدیر	« «
مهند سین	دوه تنه
بر آوردیان	« «
دپلټنی رئیس	ع ، ص ښاغلی عبدالرحمن
« « اداری مدیر	یو تن
« « د گروپ آمریت	« «
« « غړی	دوه تنه
اداری رئیس	ع ، ص ښاغلی محمدنبی
دسرویسو مدیر	یو تن
دمحاسبې لوی مدیر	« «

و ، ج محمد صدیق

	یو	تن
دمحاسبی مدیر	«	«
دذاتیی «	«	«
دلواز مو «	«	«
د اثبات جرم وکیل	«	«
دو ار داتو لو ی مدیر	«	«
ادا ر ی مد یر	«	«
دپغمان ښار والی مدیر	«	«
دپانو مدیر	«	«
دلومړیخخه تر لسمی ناحیی پوری لس تنه دناحیی مد یران		
دجشن لوی مدیر	«	«
دتنظیفاتو «	«	«
« « مرستیال	«	«
« « دیونټ مدیر	«	«
دحفظ الصحی رئیس ښا غلی عبدالغفور عرفا نی		
د روغتیا انجینیر	«	«
داوبو رسولو لوی مدیر	«	«
« « فنی مدیر	«	«
دښار والی سرطبیب	«	«
دښاروالی سرطبیب مرستیال	«	«
دترافیك لوی مدیر	«	«
دپارك دسینما «	«	«
دقهوه ځی «	«	«

د کابل ښاروالی چاری

۱- روزنه :

په خارج کښی د ما مورینو رو زنه :

دښار والی دوه تنه کار کوونکی دنړی د روغتیا دموسسې له لا ر ی دفیلوشپ په ډول خارج ته وا ستول شول .

څو تنه خا رجی متخصصان د قیراچولو ، کانکریت ،داوبورسولودجوړونی (ساختما ن) اودنقشی ایستلو د چارو له امله له خارج څخه استخدام شول چه ځینوئی په عین عملیا تو کښی دښاروالی کار کوونکی هم وروزل .

د اوبو رسول:

د څاګانو کیندل : له ۵۰ مترونه تر ۵۷ مترو پوری ژوره څاه و کیندله شوه اوداوبو دبمبې د یوه سټېشن جوړولو کار پای ته ورسید .

دنلو تېرول :

نلو نه داوبورسولودپاره دښار په بېلو بېلو ځایو کښی نصب شو ل عمو می مخز ن دپغما ن داوبو له مخزن سره و تړ ل شو . دپغمان دنوی مخزن کار دوام وموند .

دده افغانانو په پخوانی مخزن کښی دپغمان دفلزاتو ساتلو دپاره دیوی ودانۍ په جوړ و لو پیل وشو .

یوما شین له دی امله وپیرودل شو چه دقیر ترسړ کو لاندی داوبو دنلو تیر ولو د پا ر ه کیندنی و کړ ی .

۳- حفظ ا لصحه :

بدرفت : دمحمد جانخان واټ دنل تېرولو چاری بشپړی شوی.

مبرزونه : څو عمومی مبرزونه دښار په بېلو بېلو ځایو کښی جوړ شو ل .

دغوښو پلو رلو د کانونه په ښه او محفوظ ډول دښار والی په مرسته تیار شول .

٤- سړ کو نه :

دسړ کو پخول :

دښار دسړ کو لویه برخه په پاخه ډول جوړه او قیر اچولو ته چمتو شوله .

قیر اچول :

نژدی دښار په ټولو سړ کو باندی قیر اچو ل شوی دی او پـه ځینو فر عـی سړ کو هم قیر

اچول شو یدی

۵- رڼا کول «تنویر» :

دسړ کو رڼا کو لو لومړی پروژه سرته رسیدلې ده او ډښار مهم سړ کو نه په بریښنا سر ه رڼا شوی دی درڼا کولو په دوهمه پروژه پیل وشو ، دښا ر په نورو برخو کښی د دغو پرو گرامو دپرمخ بیولو او تطبیقولو دپاره ډیر سامانونه پیرودل شویدی او په سلو کښی ۵۰ دښار درڼا کولو دو همه پروژه عملی شوې ده ظاهر شاهی پارك ، د پغمان عمو می لین او دپروان مېنی عمومی لین رڼا کړی شو .

۶- جوړونه (ساختمان)

دپروان مېنې دلومړی برخی دودانیوچاری ټولی بشپړی شو ی دی د نوی ښار جو ما ت بشپړ شو دښاروالی دنوی ودانۍ ستره بر خه جوړه شوه ، دپل خیشتی جومات جوړ ولو چاری په بیړه روانی دی اودهغه دتودولومر کز په چارو پیل وشو ،دظاهرشاهی پارك گلخانه بشپړه شوه.

تفریح ځیونه :ظاهر شاهی پارك اودبریکوټ پارك بشپړ شو، دپروان مېنی پارك جوړشو .

دده بو ری د پارك پـه کا ر پیل وشود کوچنیانو لو بځیونه ظا هر شاهی پارك بشپړ شو .

۷- تفر یح ځیونه :

د پارك د سینما د جوړ ونی چاری بشپړی شوی ، د آریانا دسینما چاری روانی وی .

د سینما سکوب دوه ماشینونه او د سینمانور سامانونه وپیرودل شول .

د کابل ترافیك په عصری سامانو او وسایلو مجهز شو دښاری تنظیفاتو څو مخصوص موټرونه وپیرودل شوه .

د کابل دښار یوه منظره

د کابل ښاروالی

دپلان دځلورم کال اجرا ات د۱۳۳۹ کال دچنګاښ تر۲۵ نیټی پوری :

روزنه :

دمتخصصانو استخدام :

دجوړونو ، نقشو ایستلو، اوبورسولو ، قیراچولو اود کانکریټ دسنجولو له امله لاندې متخصصان استخدام شوی دی .

د کانکریت انجینر	یوتن المانی
دجوړونې مهندس	« اطریشی
داوبو رسولو متخصص	« جاپانی
دموټرو دترمیم متخصص	« روسی
دقیراچولو متخصص	« «
دقیر دلابرانت متخصص	« «

داوبورسول اودنلو تیرول :

دپغمان دپخوانی نل دځینو برخو تیرول ۴۲۰ متره ، په شیرشاه مینه کښې اودارالمعلمینوته خرمه د۱۲۸ کورو دپا ره ۱۲۰۶ متره د پغما ن داوبو دفلتر ساتلو د پاره دده افغانانو په پخوانی مخزن کښې د یوی ودانۍ جوړول جریا ن لری دقیر ترسړ کو لاندې د اوبو دنلو تیرولو دپاره دوه ماشینونه وپیرو دل شول .

حفظالصحه: دغوښو پلورلو دد کانو جوړول د (ښاروالـی په‌مرسته) پخپله دمغازه والاؤ په واسطه په‌ښه اومحفوظ ډول سرته ورسیدل .

دښار عمومی مبر زونه : په‌پغمان کښې ددوونو یومبرزوجوړولو اوهلته دپخوانیومبرزو په‌تیرمیمولو پیل شویدی اودښار په‌لسو ځایو کـښې له وسپنې او سمنټو څخه دلسو نویو مبرزو کار دمربوطو څانګو په‌واسطه جریان‌لری .

سړکونه: کومسړکونه‌چه‌دترمیمولووړووترمیم،شول‌اوقیراچولوته چمتوشول‌دغه‌رازداوبو له‌نفوذ څخه دقیر دسړ کو ساتلو دپاره دسړک دځنډې کـانکریټول دښځو له‌مؤسسې څخه شروع شویدی اودشیرپور ترجوماته پوریې کـار بشپړ شوی دی اوپاته برخه یې دوام لری یعنی د (شیرپور له‌څلور لاری څخه دانصاری‌ترځلور لاری) پوریې کاردوام‌لری.

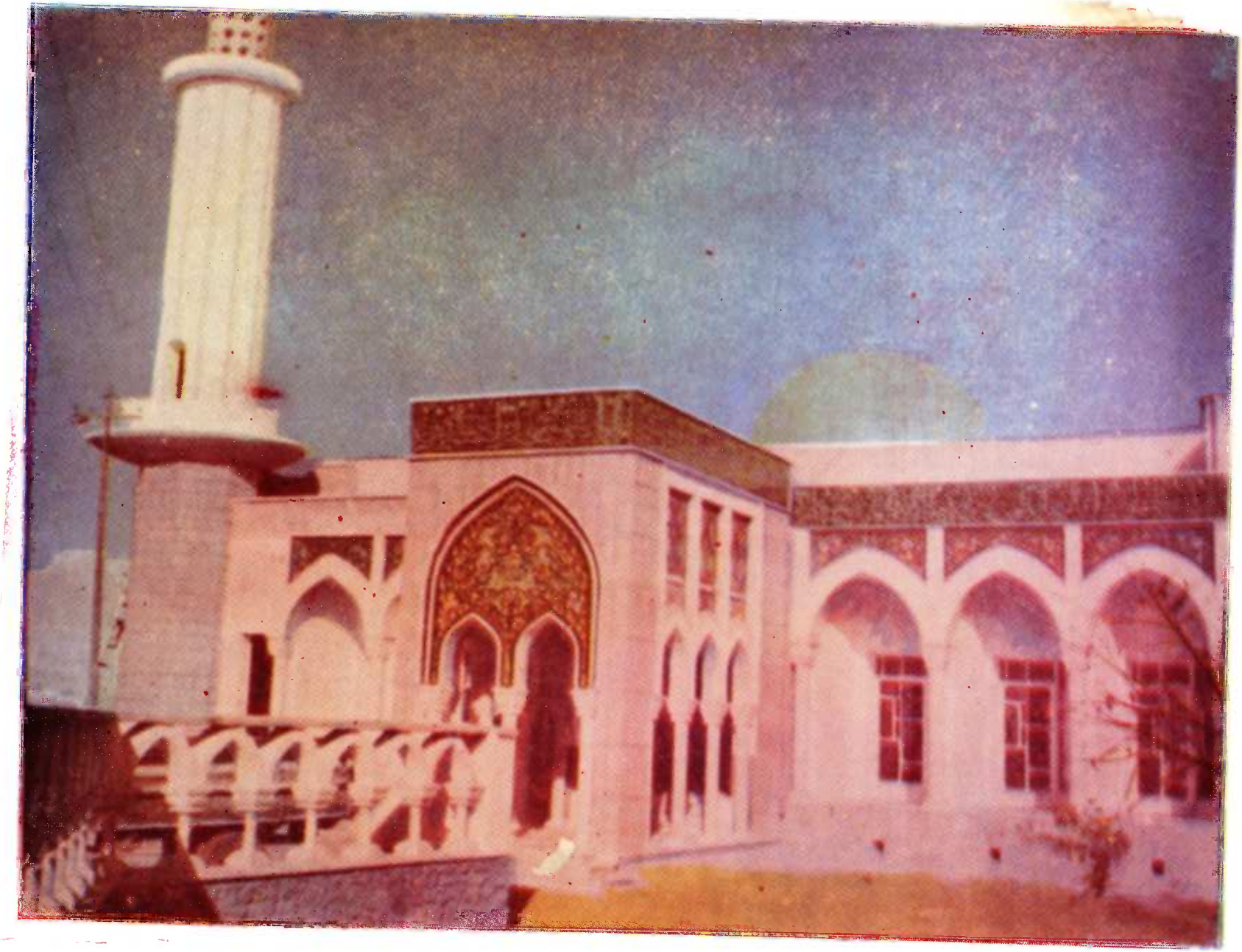

قیراچول : دپلان په څلورم کال کښی (۱۵) کیلومتره سړک په دریو طبقو سره قیرشو اوسر بیرم پرهغه دقیراچولو کار په بیړه پرمخ دروړی .

دښار دسړکو رڼا کول :

دښار درڼا کولو ددوهمی پروژی پاته چاری په سلو کښی پنځوس بشپړی شوی اودبریښنا (۱۷۰) ستنی مخصوصی دجشن دمنطقی د پاره د زیمنس له کمپنی څخه و پیرودلی شوی اوله جشن څخه پخوا بهودرولی شی. د ظاهرشاهی پارک ، دپغمان عمومی بن اود پروان مینی بن، رڼا کړی شول . سربیره پرهغو د ښاری سړکو د پاره مخصوص (۱۱۵۰) گروپونه دزیمنس له کمپنی څخه پیرودل شوی . د غه رنگه دمحمدجانخان واټدلومړی برخی دبریښنا ۲۰ نوی ستنی هم له زیمنس څخه پیرودلی شوی دی .

دجوړونی (ساختمان) پروژه :

دپل خشتی جومات دپلان د څلورم کال په اول کښی دهغه د جوړونی چارو په بیړه دوام درلود اوپه ماجت کښی دننه یوه برخه مرمر کاری هم سرته رسید لی ده هغه د کانونه اواپارتما نونه چه دهغه جو مات تر احاطی لاندی را غلی وران شویدی . سم له ټرو ن سره دهغه جومات د گنبدی او مینار پوښلو دپاره (۸۰۰) متره کاشی دهانیمن له کمپنی څخه غوښتل شوی دی .

د ښاروالی ودانی : دښاروالی د نوی ودانی دو همه او دریمه برخه بشپړه شوی ده اویوائحی دهغی دمرکزی پوښلو یوه برخه لا پاته ده چه دپلان دځلورم کال تر ختمیدلو پوری به بشپړه شی اودښائسته کولو کار بهیی دوام ومومی .

دجشن په سیمه کښی د شاهی کمپ و دانی له ټولو لوازمو سره جوړه شوی ده دغه راز یو کمپ مخصوص د جشن د پاره د مرنجان په غونډی کښی د ننداره کوونکو له امله جوړ شویدی .

دپل خشتی دجومات دتودولو دمرکز په کار پیل شویدی او په بیړه پرمخ دروړی اودپلان دځلورم کال تر آخره پوری به یی ددستگاه درولو کار هم سرته ورسیږی .

آ برووته او بروقو نه: دښار په بیلو بیلو ځایو کښی لکه په شیرشاه مینه ، و ز یرآ باد اونوی ښار کښی اته بروقه جوړ شویدی اودزاړه ښار دننه آبرووته زیاتره پاک اوځینی ترمیم شوی دی .

تفریحځیونـه :

د پر وا ن‌مپنی پا رك جلا شو او څو بیل بیل نهالونه پکې کښبنودل شول او سربپره پههغه پهظاهر شاهی پارك ، دبریکوټ پهپارك اوزیاتوسې کو باندی نیالګی ایښنودل شوی دی د نوی ښار کلخانه بیخی بشپړه شوی وه اوعلاوه پههغه پهمدغه پارك کښی د کوچنیانولوبځیونهلهټولو لوازمو سره پهرسمی مراتبو سره پرانیستل شوی او کوچنیان لوبی پکی کوی .

سینما ګانی : د پارك دسینما دښا ئسته کو لو چاری دوا م لری اودهغی د ټکس پلو ر لو په کې کیو کښی دمرمرو ډبری‌ایښنودلی شوی دی‌اوسر بیره‌پرهغه دهغی‌سینمادپارهٔدسینماسکوب دوه ماشینونه په قسط پیرو دل شوی او لومړی قسط ئی ۳٤٤٤ ډالره دزیمنس کمپنۍ تهورکې شوی دی.

دغه راز دپارك دسینما دپاره فالتو سامانونه پیرودل شوی دی .

سامانونه اولوازم :

عرا دی اوفالتو ساما نونه :

دضرورت وړ سامانو پیرودلو او واردولو د پاره دشوروی له نمایندګۍ سره یوټرون و شو چه لاندی سامانونه پکې شامل دی :

پخپله دشیانو غورځوونکی موټر	۱٤	عرادی	دافغانستان‌خاوریته رارسیدلی‌دی
سرویس موټر	۱۲	«	«
باز موټر	۱	«	«
د هوارو لو دپاره ګریدر	۱	«	«
یلدوزر	۲	«	«
دجارو او بو پا شلو ماشینونه	۳	«	«

دنقشې اپستلو سامانونه اولوازم د کانکریتولرزولو لهیوهماشین سرهدهانمنله کمپنۍ څخه پیرو دل شویدی دغه راز دجنازی دوه موټر داندی مار له کمپنۍ څخه پیرودل شویدی‌چه دځلورم ګال دپلان ترختمیدلوپوری‌به کابل‌ته راورسپږی‌او کار بهورځهواخستل‌شی سربیره پرهغه دپښتونستان ولایت دمیدانی اومبارك ارګ دختیځی دروازې دپاره منوره فواره د زیمنس له کمپنۍ څخه پیرودل شوی اوراورل‌شوی دی .

د کابل ښاروالی دپلان دځلورم کال حقیقی لګښتونه :

کود:نوم پروژه	قول لګښتونه په افغانیو سره
روزنه :	
دخارجی متخصصانو استخدام	۵۴۷۳۲۸/۵۷
اوبه رسول	۱۰۴۱۱۹/۶۳
سړکونه	
پخول او قیر اچول	۳۴۸۶۱۴۷/۹۳
د کابل ښار رنا کول	۷۱۷۱۴۰/۴۵
دجوړونو پروژه	
دپل خشتی جومات	۱۱۰۰۰۰۰/۰۰
ښاروالی ودانی	۱۵۰۰۰۰۰/۰۰
شاهی کمپ	۳۰۸۸۷۱/۰۰
دپل خشتی داحاطې بیه	۱۸۰۰۰۰۰/۰۰
دپل خشتی د کاشی بیه	۲۵۸۴۴۶/۲۵
دپل خشتی د جومات مرکز	۲۵۸۸۰
ابرووونه او برو قونه	۵۹۵۰۱/۰۰
تفریحځیونه	۱۲۹۸۰۰/۰۰
سینما ګانی	۱۱۳۶۵۲/۰۰
سامانونه اولوازم	
عرادی	۸۹۹۹۲۲/۱۲
د نقشی ایستلو سامانونه	۱۶۸۵۷/۳۰
د خبازی موټر	۱۱۶۵۷۳/۱۲
منوره فواره	۵۲۱۴۰/۰۰
د بریکوټ دقهوه خانې د ډوډۍ خوړلو سامان	۲۲۶۷۹/۸۵
د اوبو ایستلو ماشین	۴۳۲۵/۲۷
دبریکوټ د قهوه‌خانی د مېزو او څوکیو بیه	۲۴۴۶۲/۲۳
متفرقه	۱۴۹۵۵۶/۰۰

ملکی هوائی ریاست

رئیس په‌لومړی رتبه ښاغلی عبدالکریم حکیمی.

معاون په۲ رتبه	یو تن
مشاور په۳ «	« «
مشاور په۳ «	« «
دلیك‌مدیر په(٥)رتبی په‌بست کښی	« «
اداری لوی‌مدیر په(۳)رتبه	« «
دمامورینو‌مدیر د(٤)رتبی‌په بست کښی	« «
دمحاسبی‌مدیر په(۳)رتبه	« «
دخدماتو‌مدیرد(٥) رتبی په‌بست کښی	« «
د آرشیف‌مدیر د(٥)رتبی په‌بست کښی	« «
دهوانوردی لوی مدیرپه (۳) رتبه	« «
دعملیاتو مدیرد(٤) رتبی په‌بست کښی	« «
دترانسپورټ مدیرد(٥) رتبی‌په‌بست کښی	« «
هوایی مقررات	
دمخابری‌مدیرد(٥) رتبی په‌بست کښی	« «
دهوا پیښندلولوی‌مدیر په(۳)رتبه	« «
دهوا‌پیښندلولوی‌معاون‌د(٥)رتبی‌په‌بست کښی	« «
دتخنیك‌اومراقبت مدیر	« «
دفور کاست مدیر	یو تن
دښودنی‌اوروزنی مدیرد(٤) رتبی‌په بست کښی	« «
دقندهار د کورس آمر د(٥) رتبی‌په‌بست کښی	« «
دانجنیری اوجوړونی‌مدیر	« «

دډگرو دساتنی او څارنی مدیر د(۵) رتبی په بست	یو تن
دقندهار انکشافی آمر د(٤) رتبی په بست کښی	» »
د کادبل ډگر آمر د(٤) رتبی په بست کښی	» »
دقندهار » د(۳) » » »	» »
دهرات » د(۵) » » »	» »

ترفیعات :

په ۳۸ کال کښی دمحاسبی لوی مدیر ښاغلی حبیب الله د(٤) رتبی څخه ۳ رتبی ته د آرشیف مدیر ښاغلی ابوبکر علومی له(۵) رتبی څخه(٤) رتبی ته ترفیع کړیده .

په ۳۸ - ۳۹ مالی کال کښی ددغه ریاست هیأتونه دنړۍ بیلو بیلو هیوادو ته تللی او له هغو هیوادو سره ئی دهوائی نقلیاتو او نورو مربوط تړ نو نه لا سلیك کړل.

په ۳۸-۳۹ کال کښی له بلژیك لو یدیځ ،المان ،هندوستان،عربی متحد جمهوریت، یو گوسلاویی چکوسلو اکیی سره دفضایی ترانسپورت تړونونه لاسلیك شول .

دهواله لیاری دالوتکودا لوتنی او دمسافر واومالو دوړلو زاوړلو منظمی احصائی په ۱۹۵۷ ۱۹۵۸ او ۱۹۵۹ کلو کښی تدوین او ترتیب شوی.

په ۳۸ او ۳۹ کال کښی تصمیم ونیول شو چه دننه اودباندی کښی دی کسان په بیلو بیلو څانگو کښی وروزل شی او په کاردی واچول شی او په دغه برخه کښی څو چه لازم ؤ او امکان یی درلود د بین المللی موسسو له مرستو څخه هم استفاده وشوه.

دښوونی او روزنی څانگه :

څو تنه دهوانوردۍ په بیلو بیلو څانگو کښی لکه فضائی مخابره، تکنیشن، فضائی ترافیك او دساتنی او څارنی عمله ترروزنی لاندی ونیول شول .

الف : د کابل تربیوی علمی مرکز «ترننگ سنتر »:

په ۳۸ کال کښی د پخوا کلوغوندی دمرکز دلیسو په تیره دعالی تخنیك له فارغ التحصیلانو څخه په دغه مرکز کښی شامل شول دغه مرکز دمخابری تکنیشن هوائی ترافیك دری څانگی لری په تیر کال کښی ۲٤ تنه له دغه مرکز څخه فارغ التحصیل شول.

او س ۳۲ تنه متعلمان په بیلو بیلو شقو کښی په دغه کورس کښی ترروزنی لاندی نیول شوی دی

۲۰ تنه شاګردان دثانوی تخنیك دښوونځی دهوانوردی په کورس کښی دراپیود سا تنی اوځارنی پهځانګه کښی تر روزنی لاندی دی .

دهوانوردی کورسونه :

د کابل دهوانوردی په کورس کښی ۵۰تنه شاملدی اودقندهار د هوانوردی په کورس کښی ۲۹۲تنه پهبیلو بیلو ځانګو کښی تر روزنی اوښودنی لاندی دی .

په۳۸ - ۳۹ کال کښی۱۸تنه پهبیلو بیلو ځانګو کښی دزده کړی لهاملهخارج تهولیږل شول چهځینی ئی بریالی بیرته راغلی دی

دهواپیژندلو چاری :

دهیواد پهبیلو بیلو ځایو کښی لکه قندهار،هرات،میمنه، مزارشریف ، قندز ، بغلان ، جلال آباد اودهیواد پهنوروسیمو کښی دهواپیژندلو د دستګاؤ تاسیس اوتعمیر د هوا پیژند لو د چا رو په جرا کولو کښی ښه مرسته و کړه .

د۳۸ کال دغویی دمیاشتی څخه تراوسه پوری هر وخت دهوادحالاتو پیشګویی پهمنظم ډول کیږی اودالو تکودالو تنی پهبرخه کښی ئی ښه مرسته کړی ده .

د۳۸دتلی پهمیاشت کښی د کلیماتولوجی څانګی په کارپیلو کړ چهدافغانستان د ټولوستیشنو د هوا دحالاتو میاشتنی رپوټ طبع کووا وبولټن یی خارجی هیوادو اوداخلی دایرو ته لیږو.

تیر کال دهیواد پهبیلو بیلو ځایو کښی اوه سټیشنونه پرانستل شول .

دبالون دپیلوټ کورس :

دغه کورس د۳۸ کال دتلی پهمیاشت کښی ختم شو اومشاهدین یی فارغ شول .

دراپیوسانډ کورس:د۳۸دسولاغی پهمیاشت کښی ختم شو .

دودانوونکی چاری :

۱ : دقندهار بین المللی ډګر :

الف : سرتهرسیدلی چاری : دځغاستی د کرښی پخون او قیرورباندی اچول د ۳۲۰۰ مترو په اوږدوالی او ۴۵مترو پهسورد ځغاستی د کرښی پهاندازه دتکس وی کرښه د۳۲۰۰مترو پهاوږدوالی اود۳۲مترو پهسورد ګرنډیو ګرځیدو له دریو ځایو سره پخه شوی او قیرورباندی اچول شویدی .

دهنګر آهنی جوړونه او کانکریټ ورباندی اچولی ده ۷۰مترو پهاوږدوالی اود۵۰مترو پهسورباد قلتر اومربوطه ځایونه ، دبوئینګ ۷۰۷ډوله الوتکو دپاره .

دهنګر پهمقابل کښی د الوتکو د درید ځی په ۳۰۰ متره اوږده او ۱۰۰ متره سورور باندی د کانکریټو اچول .

دترمینل دعمارت ترمخ د(ترمینل اپرون) الوتکو ددریدځی په ۳۰ متره اوزده او ۱۰۰ متره سوروره باندی د کانکریتو اچول .

د ځغاستی د کرښی په سینه ښوئیدو او د کرښی په دواړو خواؤ او د ځغاستی کرښی به دووانتهاؤ کښی دالوتکو ددریدو او ګړندیو ګرځیدو په ځایو کښی د څراغو نصبول . د ځغاستی د کرښی دشمال او جنوب په دووانتهاؤ کښی دالوتکو د دریدځی پخول او کانکریت ورباندی اچول .

د کندهار د هوانوردی د کورس شاګردان د مخابری د تمرین په حال کښی

دترانسفارمرواټ دعمارت جوړونه او دځغاستی او په سینه ښوئیدو په دواړو خواؤ او نورو مربوطو ځایو دبر ېښنادقوی کنترولولودتولوماشینو درول .

یی با اودمربوطو څراغو نصبول.

داضطرار په وخت کښی د الوتکو د اضافی ځغاستی له پاره د ځغاستی د کرښی په دواړو انتهاؤ کښی ۶۰۰ متره مځکه بی له قیراچولو څخه په پاخه ډول جوړه شوی ده .

دځغاستی د کرښی پخول اوقیرورباندی اچول .

دډګرپه بیلوبیلوځایو کښې د آهکشۍ چاري .

د آرتیزان دژوري څاه کیندل اودهنګردپاره په مربوطوپمپوسره د او بو تهیه کولو سیستم دهنګردفاضلو اویوا ېستلوله امله دلولوا ېستل .

دډګرپه ساحه کښې دشپږو کیلو متروا وزده عمومي سړك په پاخه ډول جوړول اوقیرور باندې اچول د ځغاستي په کرښه د سینه ښوئیدو په کرښه باندې د غلامي ایښودل د الوتکو دریدځیونه، دګړندیو ګرځیدواو دتوقف ځایونه د ځغاستي د کرښې په دواړو انتهاؤ کښې په هنګر کښې دننه د نلوتیرول، دبرېښنا سیستم، دتودولو اوسړولو مرکز.

دن . دی . بی، دستګاه دودانۍ جوړولو اودهغې دمخابرې دټولودستګاؤ د ودانۍ بشپړیدل دبین المللي ډګردختیځې خواپه پنځه کیلومتري کښې .

دالوتکو دلارښودنې ددستګاؤ اودهغې دمخابرودټولو دستګاؤ دودانۍ جوړول دبین المللي ډګردلویدیځې خواپه پنځه کیلو متري کښې .

دډګر دترانسمیتر په ساحه کښې دمخابرې دپاره د ۱٤ ستنو چه (٦٠) فټه جګې وي اودوسپنې دیوې ستنې چه ۱۲۰۰ فټه جګه وي درول ، دترا فیك د کنترول د موقتي برج د هغه دمخابرې له ټولو دستګاؤ سره جوړول .

دالوتکو دلارښوونې له امله د وي. اچ ، ایف ، دستګاه په موقتي ډول نصب اوپه کارو اچوله شوه . دجنریتر دودانۍ جوړیدل اودبرېښناددووجنریترو نصبیدل چه هریویې ۱٤٥ کلیواټه قوه ولري په سلو کښې ۸۰ بشپړ شوي دي .

۲ د کندهار پخواني ډګر:

د کندهارپه پخواني ډګر کښې چه دبنسټ تیږه یې په ۱۳۳٤ کال کښې ایښودل شوي ده داسې چاري سرته رسیدلي دي :

دترمینل دودانۍ جوړېدل چه هوایي مؤسسو دټکټ پلورلو دفترونه ، دپاسپورت خونه، رستورانت ، دالوتنې دمعلو مولو خونه ، دګمرك خونه ،دمخابرې خونه اودفضایي ترافیك د کنترول برج دمخابرې له ټولوعصري وسائلوسره بشپړشوي دي.

دمخابرې اخیستلواو استولوبشپړ عصري ستیشن نصب اوپه کاراچول شوي دي.

د نوزهنګار د ودانۍ جوړول چه د آریانادالوتکو دڅار پاره کارورڅخه اخیستل کېږي په سلو کښې ۸۰ بشپړ شوي اوله دي امله چه وروسته له دي د آریانا دالوتکو ساتنه اوڅارنه اومربوط ترمیمات یې دبین المللي ډګرپه هنګر کښې کېږي .

آریانا افغان هوائي شرکت دالو ټکي مهانداردیوه نامه لیکو ټکی پوښتنو ته ځواب وائي

د هیوادمیرمنی دپوهنی اخستاوپه لارکښی

دهغه نوز هنګرو پاڼه کار په سلو کښې ۲۰ اوس ټال دی.

دنوز هنګر دملحقه ودانۍ جوړول چه دور کشاپ ۲ لويي خونی او دفتر پنځه خونی او پراخ دهلېزونه لري پوره بشپړ شوی دی.

ددیپو دودانۍ جوړول نچه یوه ستره ودانۍ ده او په بېلو بېلو برخو ویشل شوی ده، دجنرتیر اودبریښنا دقوی د کنترول دودانۍ چه ۲ خونی لري جوړول، او جنریترو نصبول.

دسی، ای، ای دانجینرۍ دفترونه بشپړ شوی دی.

دساتونکو دوه پوړه ودانۍ، نه ګاراجونه اودساتونکو ځای دمربوطه دفتردری خونی بشپړی شوی دی.

دبیکن داحاطی او د هوایی ډګر دیوال په سلو کښې ۸۰ بشپړ شوی دی، د مدرنی رستورانت ودانۍ له عصری تشنابو سره بشپړه شوی ده.

دډګر دودانۍ ترشاه یوه ستره خونه په پاخه ډول جوړه شوی اود آکسیژن دوسائطو ځائیدلو دپاره چمتو شوی ده دښوونځی په څنګ کښې دچښلو دصحی او بوتهیه کولو دپاره د آرتیزان ژوره څاه کیندله شوی او یو څلور انچه پمپ ورباندی نصب شوی دی.

داوبورسولو نلونه تیرشوی او په پاخه ډول یی یو برج جوړ شوی دی چه ۵۰۰۰ ګیلنه ټانک لری اودلیلیه ښوونځی، رستورانت ودانۍ او د ډګر نورو ځایوته دنلو تیرولو سیستم بشپړ شویدی د هوانوردۍ د ښونځی د ودانۍ کار چه ډیره لویه او دوه پوړه بشپړ شوی دی دهوانوردۍ د ۲ لیلیه ښوونځیو جوړولو کار چه د ۲۰۰ تنو شاګردانو ګنجایش لری په سلو کښې ۸۵ بشپړ شویدی.

دښوونځی ترشادبریښنا او بیکن دجنریتر دوه خونی بشپړی شوی اودواړه احتیاطی جنریترونه احتیاطی لس کیلواټه پطرولی دی اودبیکن دستګاه ورباندی نصب شوی ده.

د کلوپ دودانۍ کار د کندهار په پخوانۍ ډګر کښې په سلو کښې ۸۰ بشپړ شوی دی.

دهوانوردۍ دمامورینو داستوګنی دپاره دوه پوړیزه ودانۍ دښار په مرکز کښې دمتورولوژی دودانۍ په څنګ کښې په سلو کښې سل بشپړ شوی دی.

روزونکی دستګاوی دښوونځی په لابراتوارو کښې ۵۰ بشپړی شوی او په کاراچول شوی دی د تیلی تایپ یو چینل د کندهار په پخوانی ډګر او بین المللی ډګر کښې په کاراچول شوی او چاری یی په سلو کښې ۷۰ بشپړی شوی دی.

۳- د کابل په هوایی ډګر کښې ودانۍ او تأسیسات:

دعصری ترمینل دودانۍ، د هوایی ترافیك د څارنی د برج او د ځغاستی د یوی کرښی

او دالوتکو دریدځی خواته په سیند شوئیدلو دیوی کرښی او دالوتکو دتوقف ځای دجوړونې چاری دفوائدعامی د کار دقواؤپه واسطه شروع شوی او کارئی دوام لری.

یوه‌ودانی د کمرك، ویزی، روغتیااو بانك دپاره د کابل په ډګر کښی پوره بشپړه شوی ده، دالوتکو دترافیك دځارنې موقتی برج جوړ شوی او دمخابری په ټولو وسائلوسره کارور څخه اخیستل کیږی دډګردساتونکو ودانی‌اوکاراجونه بشپړشویدی.

داخیستونکو اواستوونکو موقتی‌دستګاوی‌اودبرښنادقواؤ جنریترونه‌په سلو کښی سل‌نصب اوتراستفادی‌لاندی‌نیول شویدی.

دشیرپور په‌پخوانی ډګر کښی دملکی هوایی ریاست دمرکزی اداری دو دانی چاری دغه رازدملکی هوایی ریاست د کلوپ ودانی‌په پغمان کښی اودهوا نوردی کلوپ‌په‌حضوری‌چمن کښی له‌ملحقاتو سره‌بشپړ شوی‌دي ، دمخابري ۸ برجونه۶۰ فټه‌جګ او یوبل برج۱۵۰فټه‌جګ پوره درول‌شویدی ، ددارالامان - کابل دمترولوژی د ستیشن جوړولو کار بشپړ او په ټولو ضروری و سائلو سره مجهز شوی‌دی.

٤ : دهرات په‌هوایی ډګر کښی ودانی‌اوتأ سیسات :

دهرات دهوایی ډګر دنوی ترمینل جوړولوچاری د٤۰ عصری خونو په ظرفیت دتشنا بو او دبرښنادسیستم له‌نصبولو سره تکمیل شوی دی .

دجنریتر خونه اوګاراج هم‌بشپړ شوی اوستفاده ورڅخه کیږی .

داخستونکی اواستوونکی‌مکمل ستیشن او دبرښنا جنریترونه نصب شوی دی دمخابری درې ستنی ٦۰ فټه جګی اویوه ستنه ۱۵۰ فټه جګه دهغو له‌ټول تاپ لوړ ینګ او ګرنډ ایریل او دبرښناسیستم‌سره بشپړشوی‌دی‌په‌ښار کښی‌دهوایی کلوپ‌دودانی کارپه‌سلو کښی۹۰بشپړشویدی.

د مزار شریف په هوائی ډګر کښی ودانی اوتأسیسات : دوه‌موقتی‌ودانی چه ۱۰ خونی لری دمزارشریف‌په‌اوسنی‌ډګر کښی جوړی شوی‌او استفاده ورڅخه کیږی.دمخابری موقتی ستیشن نصب او په کاراچول شوی‌دی .

٦ : دقندوزپه‌هوایی ډګر کښی ودانی اوتأ سیسات :

دترمینل موقتی ودانی چه ۷ خونی لری بشپړ شوی اوتراستفادی لاندی راغلی دی .

دمخابری اخستونکی اواستوونکی موقتی ستیشن بشپړ شوی‌اوپه کار اچول شوی دی

د مخابري ٤ ستنی۶۰ فټه‌جګی اویوه ستنی ۱۵۰ فټه جګه‌له ټول لوړینګ او ګروند ایریل او د برښنا د سیستم‌سره تکمیل شوی‌دی.

۷ : دننګرهار په هوایی ډګر کښی ودانۍ اوتأ سیسات :

دنوی ترمینل جوړولو چاری په سلو کښی ۸۰ بشپړی شوی دی .

دمخابری اخستوونکی او استو ونکی موقتی دستګاه نصب اوپه کار اچول شوی ده دمخابری څلور ستنی ۷۰ فټه جګی ا و یو ه ستنه ۱۵۰ جګه له ټول تاپ لودینګ او ګروندایریل سره اودبرېښنا سیستم ئی بشپړ شوی دی.

۸ : دمیمنی په هوایی ډګر کښی ودانۍ اوتأسیسات :

د ځغاستی د کر ښی هو ار ول بشپړ شو ی او استفاده ور څخه کیږی ، د ډګرد اوسنی تر مینل دو دانۍ چا ری چه ۱۰ خو نی لری تکمیل شوی د ی ، دهغه ډګر ا خستو نکی او استوونکی دستګاه نصب اوپه کار لو یدلی ده .

۹ : په افغانستان کښی دننه دهوایی لارو په منځ کښی د مخابری ستېشنو نه :

الف دفراه ستیشن :

دجنریتر ودانۍ اودجنریتر نصبول په سلو کښی پنځوس سرته رسید لی دی .

دمخابری څلور برجونه ۶۰ فټه جګ په سلو کښی ۷۰ بشپړ شوی د ی .

ب :دجبل السراج ستیشن :

د جبل السراج دستیشن جو ړولوچاری شروع شو ی د ی .

ج : د غزنی ستیشن :

د هغه ستیشن د مخابری موقتی دستګاوی سرته رسیدلی دی.

د ـ په ۹۶۰ ۱۲۳۰ ډا لر ود هوا نوردۍ له مخابری سره د کمك ساما نو نه اولوازم او دهغو ی فالتو پرزی پیرودل شوی اوتهیه شوی دی

دجوړونی په کار شیا ن :

دجوړونی یوڅه زیات درانده اوسپک ماشین آلات اودبرېښناد پیدا کولو جنر یترو نه اودهغوی فالتو پرزی پیرودل شوی اوتهیه شوی د ی .

د آریانا افغان هوائی شرکت

ددې دپاره چه افغانستان دبین المللی سوداگری په رقابت کښی خپلی پسماندگی ترڅوچه مسکنه وی، جبیر کړای شی، دخپل هیوادمهم پیداوارپه چټکی سره دنړی مارکیټونه دپلور لو د پاره وپرانديی کړی د آریانا افغان هوائی شرکت په نامه ئی دملکی هواپیمائی شرکت په سلو کښی د(۵۱٪) داخلی پانګی اوپه سلو کښی (٤٩) د (انډیمار کمپنی) خارجی پانګی په ګډون د۱۳۳۳ کال په سلواغه کښی پرانیست ،لومړی الوتنی ئی د۱۳۳٤ کال دغو ئی په ۲۱ نېټه په (داکو تا (۳) ډوله دی سی) الوتکوسره شروع کړې ،څه موده وروسته دیو بیل تړون له مخی په سلو کښی (٤٩) دانډیماردشرکت خارجی سهمونه د پان امریکن کمپنی رانیول .

د آریانا موسسی له یوې خواڅومليونی پورونه اخستی اودبلی خوائې خپلی اداری او تخنیکی

پښتنی حاجیان جدی شریفی ته دخپل مسافرت ټکټونه د آریانا افغان هوائی شرکت د ټکټ اخستلو دموظفو کسانو څخه رانیسی .

خواته زیاته پاملر نه کړي او و رځ په ورځ ئی دالو تکو شمېر ز یات کړی دی ، تېر کال د آریانا الوتکو ۸۹۹۹ الوتنی کړی دی .

دالو تکو دالوتنو شبکه د ترتیب شوی پروګرام له مخی د کندهار ، هرات ،مزارشریف او قندوز په داخلی سرویسونو ، اودجدی شریفی ،بحرین ،امر تسر، نوی دهلی، کراچی، تهران ، دمشق، بیروت، انقری ،پراګ اوفرانکفورټ په خارجی سرویسونو کښی ده .

ددې لپاره چه آریاناافغان هوائی شر کت دنړی دنورو هوا پیمائی شر کتو په څېر و کولای شی چه څومامکن ولری خپلی الوتکی په هیواد کښی دننه ترمیم کړی په کندهار او کا بل کښی ئی دانجنیری څانګی او دالوتکو دپیلو پیلو پروزو ګدامونه پرانستی او په تېره په کندهار کښی ئې یوشمېر خارجی انجنیران دغه کارته استخدام کړی دی ،سربېره پردی ئې افغانی فنی کسان دلوړو تعلیماتو دپاره چه خپل تحصیلات یی د کابل دعا لی تخنیک په ښوونځیو کښی سرته رسولی ووخارج ته ولیږل .

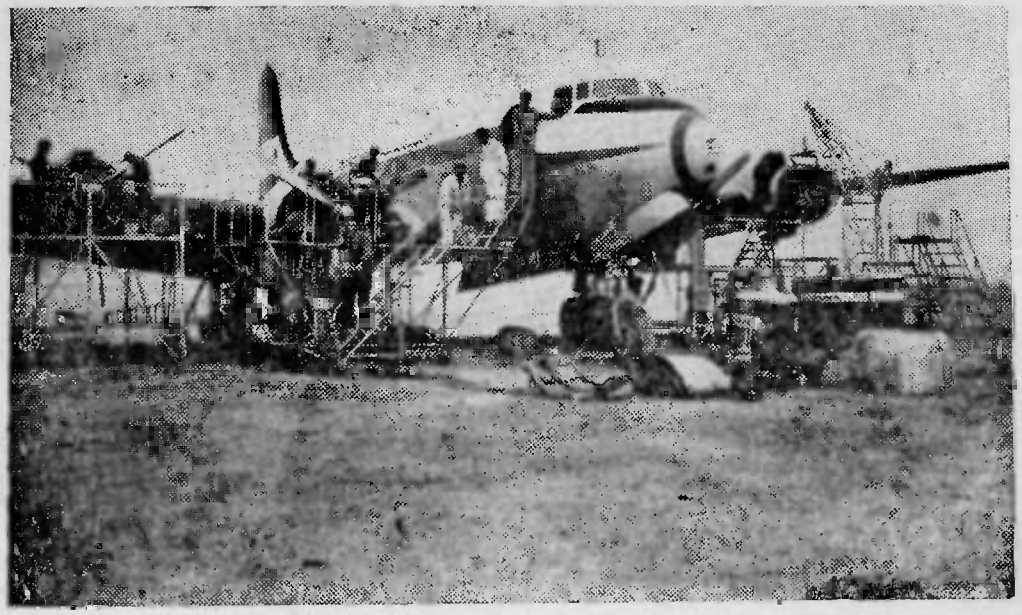

افغانی میخانیکان د آریاناافغان هوائی شر کت دیوی الوتکی د ترمیم په حال کښی

دمیخانیکی زده کونکو دلاس ته راوستلو دپاره چه دغه مؤسسه دپیلوتی دمتعلمینو نه لرلو په نسبت د زیاتو مشکلاتو سره مخامخ ده بیائی هم و کولای شوچه د ۳۸ کال ترمرغومی پوری دې تنه متعلمین پکار و ګماری چه تخنیکی بری لیکونه ئی اخستی وو .

پیش‌خدمتان (مهمان‌داران)چه‌تل‌دمسافرانو سره نژدې تماس‌لری ،دغی موسسی د مشتریانو دجلبولو دپاره دپیش‌خدمتانو تعلیم‌او روزنی ته زیاته پاملرنه کړی‌اوهغوته ئی د د رومیاشتو نیم‌ورځنی کورس‌دایر کړ ، د۱۳۳۸ کال دچنگاښ په میاشت کښی د غی موسسی لومړی ځل پخپلوالوتنو کښی له‌دغو پیش‌خدمتانو څخه کارواخیست . سربیره پردی ئی‌دموسسی په د ننه او دباندی کښی دادارې او محاسبوی چارو دپرمختګ‌لپاره د انګلیسی ژبی ، ریاضی ، تایپ ، مخففلیکنو ،اداری چارو ،اساسی محاسبې،عمومی محاسبې‌دترافیک‌اداری،خرڅولو،عملیاتو،مواصلاتو دالوتنودتنظیم‌چارو، دالوتکودترمیم‌اوساتنې، ابتدائی‌اوپیلوتی‌تعلیماتوځو کورسونه‌پرانستی دی.

په الوتکه کښی‌دمسافرت‌په‌وخت کی‌مسافرانوته‌دمعلوماتوور کولوغرفه
(د آریانا افغان هوائی شرکت د دفتر یوه ځانګه)

٦ ٤٢٩٥ تنومسافرینو په ۳۸ کال کښی‌د آریانا افغان هوائی شرکت په واسطه په داخل او خارج کښې‌مسافرت کړی دی.دغه‌رنګه‌په دغو الوتکو کښی ۳۹۰۹۸۷۹ ټنه مالونه وړل شوی دی. دآریاناافغان هوائی شرکت دموسسی تشکیلات په لاندی ډول دی چه‌دمدیره‌هیئت، دعامل‌هیئت

درئیس ښاغلی فیض محمد احمد زی اواداری مرستیال ښا غلی لویس سی لیند زی له خوا اداره کیږی:

داپریشن مدیریت

دفراشاتو اوترافیك مدیریت

د محاسبی مدیریت

دلیك مدیریت

دمامورینو مدیریت

د آریانا افغان هوائی شرکت ښاغلی رئیس ، ددغی مؤسسې مرکزی غړی او په خارج کښی ددغی مؤسسی ځینی نمایندگان

ددغی موسسی نمایندگی دادی :

په داخل کښی په کندهار ، هرات، میمنه ،مزارشریف اوقندوز اوپه خارج کښی په امرتسر نوی دیلی ، کراچی، تهران ، دمشق ،انقره ،بیروت ،پراگ ،فرانکفورټ،بحرین اوجده شریفه کښی دی.

د روزنتون چارې

روغ رمټ وړو کی، تکړه او پیاوړې ټولنه منځ ته راولی، دغه تکړه والی او پیا وړتوب دصحیح زېږېدنی، درستی غذا، سمی روزنی اوښواخلاقومرهون او نتیجه ده.

والاحضرت شهزاده محمد نادر دروزنتون افتخاری رئیس دسبز کال د کوچنیانودجشن پرنوه وړو کی چه جایزه ئی وړی ده نوازش فرمائی

ترټولودمخه پدغه لار کښی دزېږنتون مؤسسه، دوړو کو پولیکلینیکونه، خیریه مرکزونه او وړکتونونه زیار باسی څو چه په نتیجه کښی روغ تکړه او با اخلاقه وړو کی ټولنی ته وړاندی کړی.

دزېږنتون مؤسسی دصحی فعالیتو په برخه کښی زیات کوښښ کړی چه مقصد ئې د میندواووړو کو دروغتیادحالت ښه والی دی. زېږنتون دهیواد دروغتیاله مهمومرکزو

دکاپل د وړکتونونو یوه بله منظره

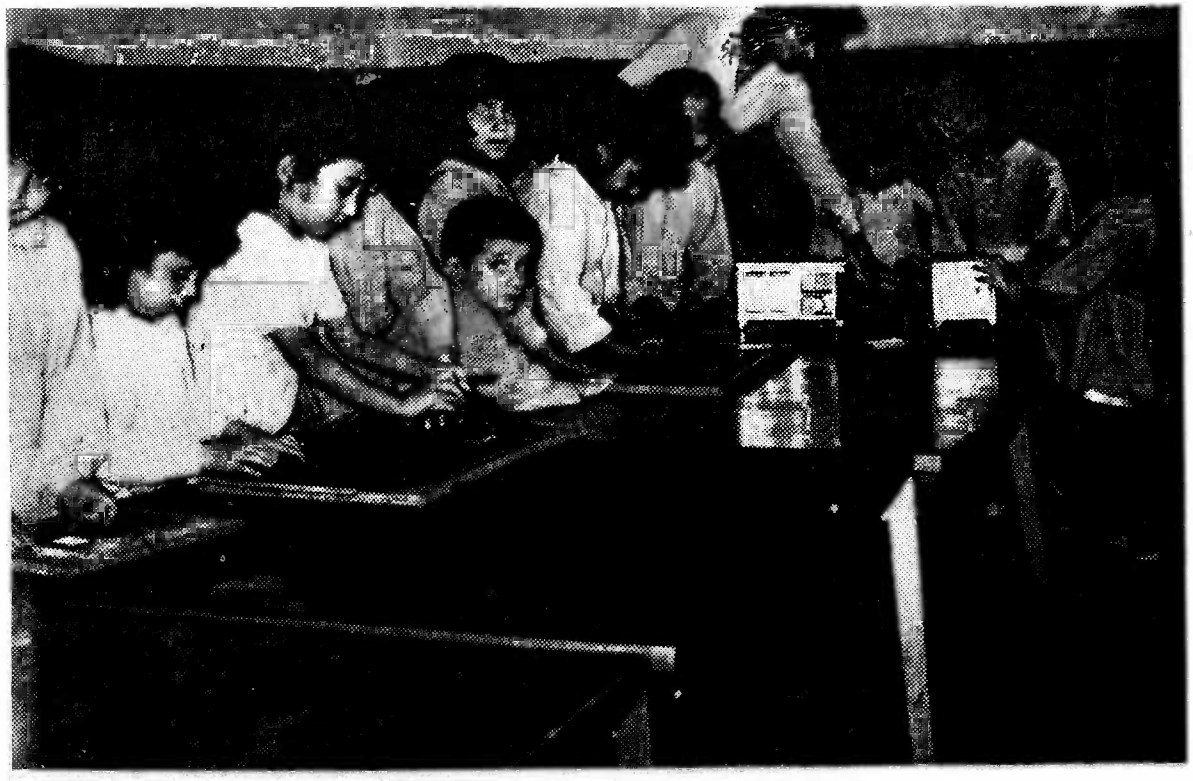

دکا بل په یوه ورځ کتون کښې

څخه ګټل کېږي، او ټولې څانګې ئې د عصري طب په آلا تو او ادو ا تو مجهز ی دی . دغه موسسه دری څانګې لر ی :

و لادی سرویس ، د ښځو سرویس ، مخکښی دزو کړی نه پولیکلینیکونه ، چه دغه لاندی چاری ئې سرته رسوی دی :

۱۲۰۸ تنه ناروغانی د مرکزی کتنځی دمینډو پولیکلینیك ته راغلی او کتل شو ی دی .

۱۳۳۱ « « دهیوند واټ « « « « « «

۱۳۵۱ « « دحضوری چمن « « « « « «

دشهرارا دز ېږنتون دپولیکلینیك رپوټ :

نوی ناروغه	نوی ژینو کوژی	نجلی	هلك	غبرګولی	مړ	دوړو کو شمېر
۱۶۵۳	۸۵۳	۲۱۶	۲۹۵	٤	۱	۵۰۹ تنه

٦٤٨٢ تنې ناروغانی په ټولو څانګو کښی نوی کتل شوی او تداوی ئې شو ې ده .

د روزنتون دوړو کوپو لیکلینیکو نه :

د غه څا نګه عام المنفعه او ګټوره دستګاه ده ، پدغه مؤ سسه کښی معاینی او تداوی دواړه وړیاشوی اودوړو کو دهر ډول نارو غیو تداوی کېږی سربېره پر دې مستحقو وړو کو ته دو پو کی دوزن دمعاینی له مخی پودرشیدی دغو وړو کو سبز کال د کوچنیانو په جشن کښی جایزې وړی دی ور کول کېږي ، دغه رنګه مراجعینو ته لازمی دواوی اوهر ډول ویټامینونه وړیا ور کوی .

په ۱۳۳۸ کال کښې د کارته (٤) په مرکز کښې یو بل پولیکلینیك پرانستل شو.

دروزنتون خیریه مرکزونه:

د دغې څانګې وظیفه د ناروغیو په مقابل کښې د وړو کو د روغتیا کنترول او وقایه ده د کلینیك په شمول دغو څانګو (۱۱۷۸۱۸) تنوته پوډری شیدی، صابون او ویټامینونه وړیا ورکړی دی.

ددغې مؤسسو دڅانګو رپوټ:

دسیرالوژی څانګه	۸۱۱۱	تنه
دهموتالوژی «	۲۲٦۷	«
دحیاتی کیمیائی «	۱٦۰۹	«
دباکترلوژی «	۱۹٤۷	«

دروزنتون وړکتونونه

تربیوی برخه: دوړو کو دروزنی مؤسسی او تربیوی مرکزونه(وړکتونونه) ډېری مهمی څانګی دی چه اوسنی وړو کی یا دهیواد راتلونکی

د هیواد یوروغ او تکړه وړو کی

د روزنتون یوه ښکلی نجلۍ

ځوانان روزی چه ددې خاوری آینده او واك دهغو لاسو ته سپارل کېږی.

داډول تدریس په وړو کتونو کښې نه کېږی لکه چه په ښوونځیو کښې جاری دی، داځکه دوړکتون ماشومان لیك اولوست ته چمتونه دی، خو په عوض کښې ئی دروزنی برخه په نظر کښې نیول شوې، تر انی په ویل کېږی، سپورټ او لاسی چارو ته ئی پاملرنه شته او دنکلو او رولوله لیاری څخه ئې روزنه کیږی.

ر وزنتون ا وس دوه وړ کتونونه لری ، چه د ښار وړ کتو ن دحمید وړ کتون په نا مه او دشیرشاه مېنی وړ کتون دنازو وړ کتون په نامه یادېږی، په ۱۳۳۸ کال کښی د حمید وړ کتون

دوړ کتون یوه منظره

څخه (۸۹) تنه وړو کی، اوله نازو وړ کتو ن څخه (۵۶) تنه پوهنی وزارت ته معرفی او ولېږل شول چه دوړ کتون تا کلی دوزه ئې سرته رسولی وه چه په ښوونځیو کښی شامل شو ه اوس په حمید وړ کتون کښی (۲۰۰) تنه او (۱۸۰) تنه په نازووړ کتون کښی تر روزنی لاند ی دی .

دروزنتون ترمراقبت لاندی دشیدو اوصابون ویشلو شپږ مرکزونه موجوددی په ۱۳۳۸ کال کښی دغو مراجعینو ته شیدی اوصابون ور کړ شوی دی :

(۱۰۵۲۰۳) تنو وړو کوه دسکیم له شید وخخه استفاده کړی ده

(۱۳۰۰۹) « « دروغنی شیدو « « « «

(۱۸۱۷۶) « مینډو دسکیم له شیدو « « « «

(۱۱۷۸۱۸) « مینډواووړو کو له صابون « « « «

افغانی سره میاشت

تشکیل :

افتخاری رئیس والاحضرت شهزاده احمد شاه

عمومی ټولنه :

مؤ سس غړی

افتخاری غړی

دحکومت دنمایند گانو په حیت

دملی دفاع وزیر

دد اخله چارو وزیر

د پوهنی وزیر

دتجارت وزیر

دروغتیا وز یر

مر کزی ټولنه

ښاغلی غلام محمد شیرزاد دتجارت وزیر

« عبد الله ملکیار دمالیی وزیر

« خیرمحمد دملی بانک دعالی شورای غړی

عبداللطیف دحجاری اونجاری رئیس

ښاغلی د کتور محمد قاسم دملی دفاع دوزارت روغتیا وال

« حاجی فقیر محمد شفا دملی شورا معین

عامل هیئت :

ر ئیس ، ښا غلی ا ختر محمد

دتبیلفاتو مدیر یوتن

دمجلی مدیر « «

دمحاسبی مدیر « «

دحفظ الصحی مدیر « «

نو ټ :

په هرولایت کښی سری میاشتی یوه یوه نما یندگی تا کلی ده

افغانی سره میاشت

دافغانی سری میاشتی ټولنی چه دصلیب احمر او هلال داحمردبین المللی ټولنو یوغړی دی پدغو لاندی وقایو کښی مرستی کړی دی :

الف ـ په هیواد کښی دننه :

۱ ـ ۹۷۱۷۵/۸۸ افغانی دبوریا خر څو لوداور مصیبت ځپلوته جامی ، شړی او نغدی پیسی مرسته ور کړه شوه .

۲ ـ دشیو کیواو بگرامیود کلیو ځینو وگړو ته چه دلو گردسیند داوبو درا پور ته کیدو له خطر سره مخامخ شوی وه ، (۱۰۸۵۰) دانی ډوډی او ۳٤٦۳۳/۵۰ افغانی سمدستی مرسته ور کړه شوه .

دافغانی سري میاشتی په پولیکلینیك کښی دناروغانو دمعاینی په حال کښی

۳ ـ د کابل دښار او شاو خوا ۲۱ کور نیو سره چه دپرله پسی بارانوله کبله ئی کو رونه نړیدلی و جامی ، شړی او ۱۲۵٦۸ افغانی مرسته شوی ده .

٤ - د ننګرهار دنورستان د کامدیش د کنجلك د کلی دواوری د باد کویی (برف کوچ) مصیبت رسید لو ٤٩ کورنیوته ، جامی ، غنم ، او ۲۰۰۰۰ افغانۍ مرسته ور کړه شوه .

٥ - د ګرشك یوشمیر غریبانو ته ډوډۍ ، جامی او ۸۵۹۵ افغانی دمرستی په ډول ور کړه شوی

٦ - دپلخمری سیلاب ځپلو ته ۲۰۰۰۰ افغانۍ مرسته ور کړه شوه .

صحی مرستی :

دسری میاشتی په پولیکلینیك کښی (۱۳۸۲۵) تنه ناروغان معاینه پانسمان او پیچکاری شوی اودواور کړه شوی ده . دغه رنګه دسری میاشتی امبولانس هر کله یو شیمر عاجل ناروغان مربوطو روغتونو ته د علاج او تداوي لپاره رسولی دی .

ب - تر هیواد دباندی مرستی :

۱ - دالجزایر پناه وړونکو ته تر (۲۵۰۰۰) ډالرو زیاته مرسته شوی ده .

دافغانی سرې میاشتی د کوچنیانو دټولنی له فعالیتو څخه

۲ - د المغرب دزلزلی مصیبت رسید ونکو ته (۱۰۰۰۰) ډالره مرسته ور کړه شوه .

۳ - دایران دزلزلی مصیبت رسیدونکو (۱۰۰۰) ډالره دمرستی په ډول ولیږل شوه .

٤ - (٤۰۰۰) سوپس فرانکه دسری میاشتی بین المللی حق العضویت د سره صلیبو او سرې میاشتو ټولنو ته ور کړ شوی دی .

د کوچنیانو ټولنه :

افغانی سره میاشت یوه فرعی ټولنه د کوچنیانو د ټولنی په نامه هم لری . دغه ټولنه او څانګی ئې یوا ځی دښوونځیو په احاطه کښی جوړیدلای شی ، اوس د کوچنیانو ټولنه دمرکز په ډیرو ښوونځیو ، دولایتو او اعلی حکومتو په ځینو ښوونځیو کښی څانګی لری .

د کوچنیانو سری میاشتی دامریکی ، بلغاریی او ایټالیی دسرو صلیبو له ټولنو سره ارتباط پیدا کړی دی ، دغه رنګه یوشمیر غریبو او یتیمو وړو کوته د کوچنیانو ټولنی جامی او کلو ښی مرسته ور کړی ، دحفظ الصحی په برخه په لومړنیو مرستو او ترافیك کښی ئی ځینی وړوکی روزلی او دمعلوماتو خاوندان کړی دی .

ددغی ټولنی مهمی چاری دیوی کیمټی له خوا اداره کیږی چه دپوهنی او روغتیا دوزارتونو او دمطبوعاتو د مستقل ریاست له نمایندګانو څخه جوړه شوی ده .

دسری میاشتی مجله ددغی موسسی دتبلیغاتی اورګان په حیث فعالیت کوی .

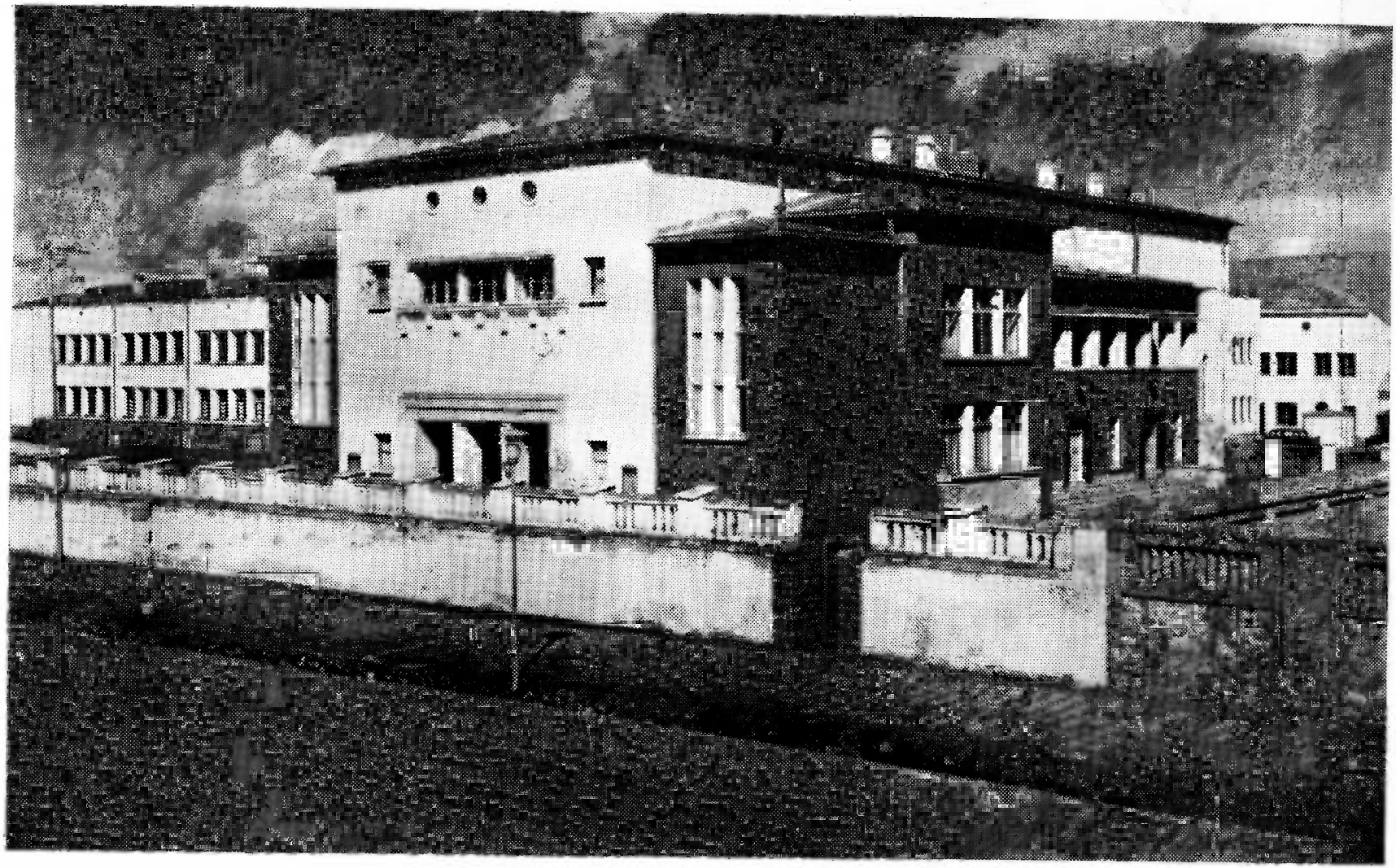

د میرمنو د ټولنې ښکلی و د انې

د میرمنو د ټولنې د وړکتون ځینې وړوکې دملي ترانې ویلو په حال کښې

د میرمنو ټولنه

دمیرمنوخیریه ټولنه چه افتخاری رئیسه ئی علیاحضرته معظمه ملکه ده د پرانستلوله و خت (۱۳۳۵) کال څخه ترننه پوری د ټولنی د خدمت په لیاره کښی لوی گامونه اخستی دی .

د ۱۳۳۷ کال دوری په میاشت کښی دمیرمنودټولنی مؤسسه د پوهنی په وزارت پوری وتړله شوه، ثابته اساسنامه او تشکیلات ئی پیدا کړه، محترمه پېغله حمیرا نورزای د بلخی رابعی دلیسې څخه د میرمنو دغه ریاست په کفالت مقرره شوه، دغه نومورې دیوه کال کار اودهغو نو یو پلانود جوړولو نه وروسته د ۳۸ کال د لړم په میاشت کښی د سکالرشپ په پروګرام امریکی ته ولاړه چه دمیرمنو نوددغه دستګاه د پرمختګ په لیاره کښی حقیقتاً زیات اهمیت لری. محترمه پېغله کبرا نورزی د میرمنود پوهنځی کفیله ضمناً ددغی مؤسسې د ریاست و کالت هم په غاړه لری .

تشکیلات :

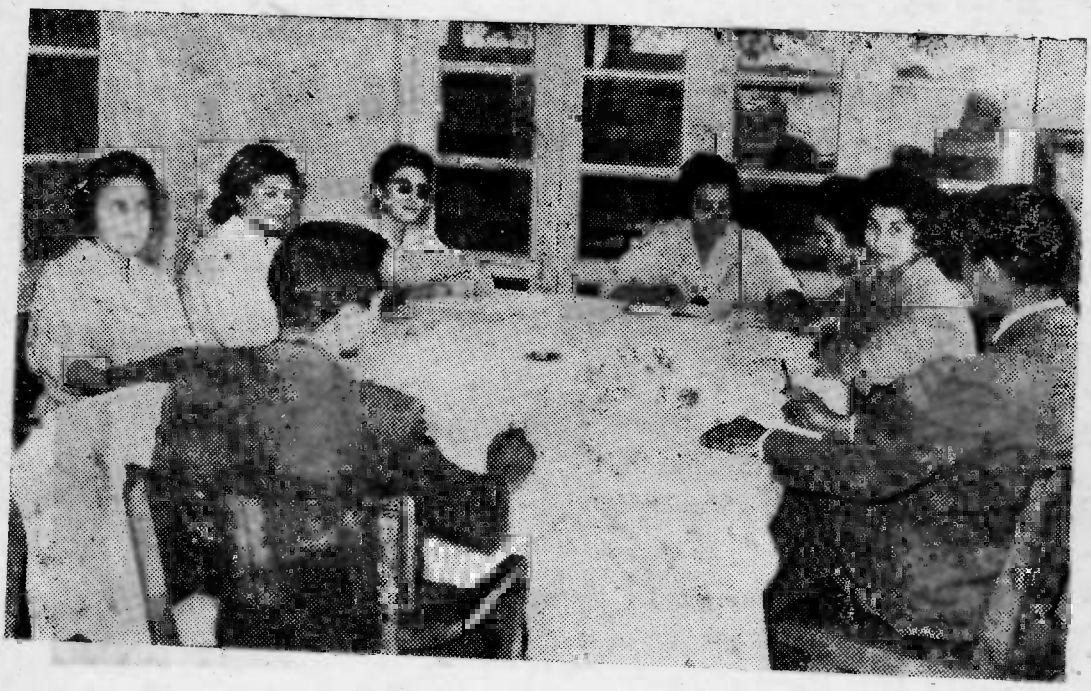

د میرمنود ټولنی رئیسه او ځینی کار کوونکی

ریاست ، معاونیت ، دفرهنګی روابطو څانګه ، د نشریاتو او تبلیغاتو څانګه ، اداري څانګه ، صناعتی څانګه ، د محاسبې او کنترول څانګه .

دتبلیغاتولوی مدیریت : پدغه مدیریت کښیدمیرمن دمجلې، عرفانی نمایشاتو ، اوتدریسا تو مدیریتونه ، دوړ کتون کتابځی او کلوپ امریتونه شامل دی .

دمیرمن مجله : دمیرمنولپاره ډپره ګټوره مجله ده . چه سبز کال دو ر ی په میا شت کښی په میاشتنی مجله سره واوښتله .

عرفانی نمایشات : دغه ځانګه دشهرارادمیرمنو دپاره،زینب نندارې،سینماواو کلوپدپرو ګرام په ترتیب او تنظیم مؤظفه ده .

دمیرمنوبن : دادمیرمنو دپاره یوشبه دساعت تیری ځای دی تهر کال دیوی لویی اوعصری سینمادستګاه پکښی کښېښوول شوه چه ژر به بشپړه اونمایش ته چمتو شی .

زینب نندارې اودمیرمنوټولنی سینما، ډپر ګټوراواجتماعی پرامونه اوفلمونه ښوول پکښی کېږی

کلوپ : دا کلوپ اوس ډپر سیط اویوالځی ددغی مؤسسی او سنی اړتیاوی لیږی کوی .

دتدریساتو مدیریت سبز کال دزرو نه زیاتی زده کوونکې په مربوطو کور سونو کښی داخلی شوې اوهم دمسلکی ښوونځی پروګرام پیځی په هغو کښی تطبیق کیږی نوپه هغو باندی دمیرمنودټولنی مسلکی ښوونځی نوم کښېښوول شو .

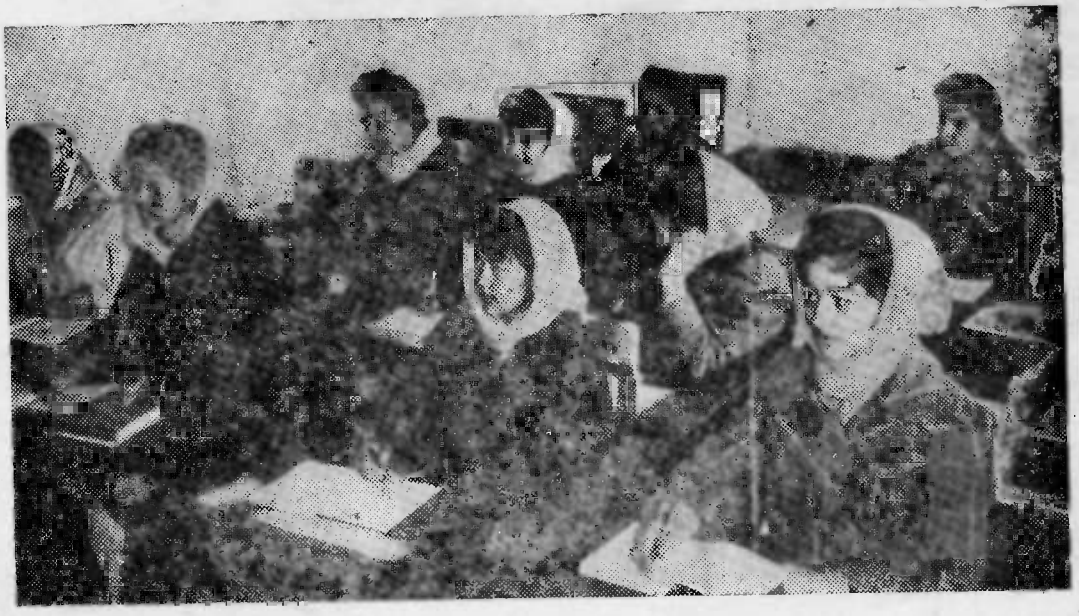

دمیرمنودټولنی د کورسوځینی شاګردانی

هره پنځلسمه ورځ دمیرمنودټولنی دمسلکی ښوونځی دښوونکواوزده کوونکو لهخواا جتماعی اوتربیوی کنفرانسونه ترتیب کېږی اوهم هره پنجشنې تربیوي ، اخلاقي ، اوصحی فلمونه اوړیا

دمیرمنو دتولنی دفارسی تایپ یو تولګی متعلمینی

دمیرمنو دتولنی دانګلیسی تایپ متعلمینی دزده کړی په حال کښی

دمیرمنو دتو لنی په کتابځی کښی

دپوهنی په کتابځی کښی دپوهنی ز ده کوو نکی او نور مراجعین دمطالعی په وخت کښی

ښودل کېږي . دلویانو کورسونه هم د میرمنودسواداوتنویر په لپاره کښې زیات خدمت کوي ، دپښتواوانګلیسي پر کورسونوسربېره په ۳۹ کال کښې دایشیافونډیشن په مرسته دفارسي اوانګلیسي ټایپ کورسونه هم پر انستل شول .

وړ کتون : دوړو کود ساعت تېري لپاره بیل بیل لوبونی تهیه شوي ، د صحي معاینې لپاره مخصوصه کوټه ټاکل شوي ، هره پنځلسمه ورځ مؤظف ډاکتوړو کې ګوري،شیدي اوډوډۍ وړو کوته ویشل کېږي .

اداري لوی مدیریت:دغې څانګې و کولای شوچه ډېري میرمنې دلیکلواودفترداري په څانګو کښې په ښه ډول وروزي .

صناعتي لوی مدیریت : دا فتتاح کېدوله اول سرڅخه ددغې مؤسسې یو مهم هدف داؤچه غریبومیرمنوته کار پیدا کړي ، د دغه مقصد لپاره قرار دادي څانګه منځ ته راغله، اوبیاوروسته نوري څانګې پرهغه باندې زیاتې شوي، اوپر دوو برخو وویشل شوه .

قرار دادي، صناعتي اوفر مایشات .

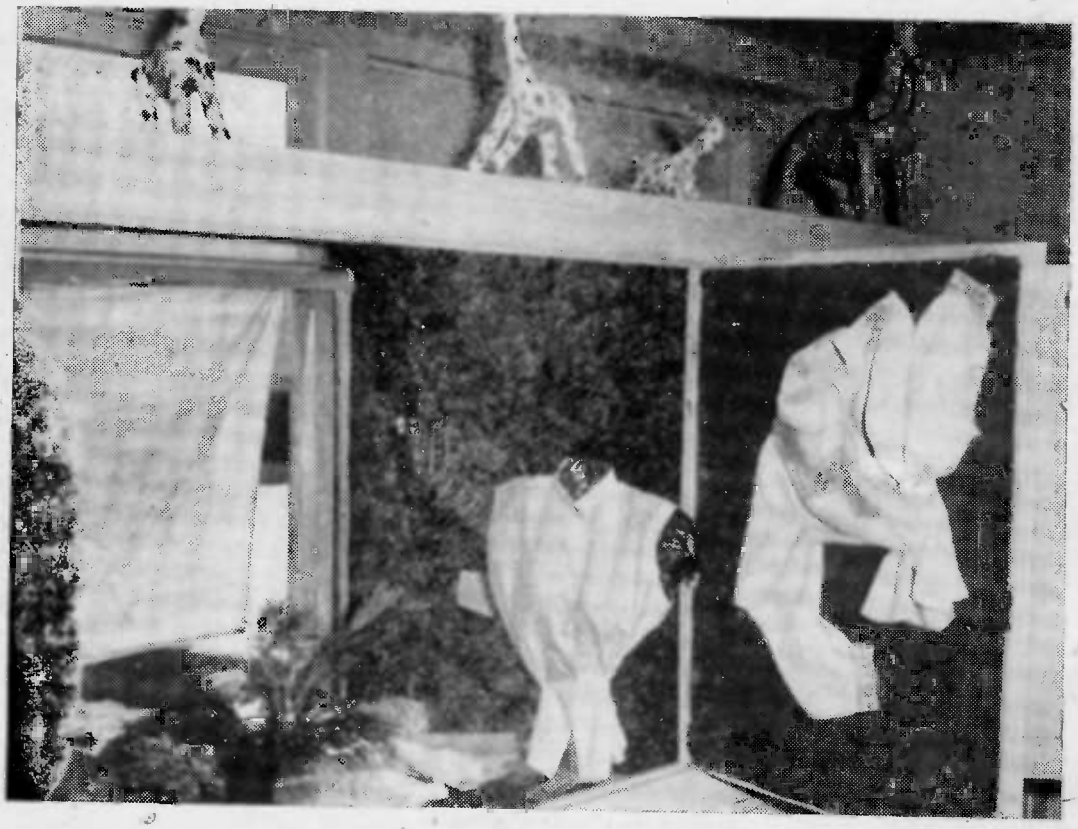

د میرمنو ټولنې صناعتي څانګې دلاسې چارو یوه نمونه

قراردادی ځانګه ښه عایدات لری ، دوزارتونوپه تپره دعسکري افرادو دجامودرغولوقرارداد کوی ، ځینی میرمنی په کورو کښی دد غی ځانګی کارونه کوی ا و ځینی نوری میرمنی پدغه مؤسسه کښی په اجوره کار کوی چه دقولوشمیر (٤٠٠) تنوته رسیږی،ددغی مؤسسې صناعتی ځانګه دا وظیفه لری چه‌دهیواد نفیسه چاری اوظر یف کارونه له هری خواځخه پیدا ، ښکلی او نفیس شیونه تهیه کړی .

دفرمایشاتو ځانګه د ګډولو یوځای‌دی چه دجامو په جوړولو کښی‌د مراجعینو اړتیالیری کوی . دفرمایشاتو ځانګی ځینی زده کوونکی هم روزلی چه دهر و شپږو میاشتونه دبرش ، ګډ لو او اودلو له بیلو بیلو شقو قو څخه فار غی کیږ ی او په ښوونځیو کښی د ګډ لو او او د لو دښوونکی په حیث و ظیفه اجرا کوی .

سبز کال دبرش یو کورس پر انستل شو ، چه د ا شیا فونه یشنن‌په مر سته جو ړ شو ، یوه امریکائی میرمن د عصری او نویو اصولوله مخی میر منو ته دبرش فن ور ز ده کوی .

دکلیو دانکشاف ریاست

تشکیل :

رئیس په لومړی رتبه	ع ، ص ښاغلی عبدالوهاب ملکیار
اداری مرستیال	په دوهمه رتبه یوتن
فنی «	« « «
د عملیاتو لوی مدیر	په (۳) رتبه «
مامورین په بیلو بیلو رتبو	(۵) تنه
مستخدمین « « «	(۲) «
اداری مدیر په (٤) رتبه	یو تن
مامورین په بیلو بیلو رتبو	(۸) تنه
د پانو مامورین په بیلو بیلو رتبو	(۸) «
مستخدمین په بیلو بیلودرجو	(۷) «
د ریاست د مرکز مستخدمین	(۲۳) «
د عامو خدمتونو مدیرپه	(٤) رتبه یو تن
مامورین په بیلو بیلو رتبو	(۱۰) تنه
د ترانسپورت مامورین په بیلوبیلورتبو	(۳) «
مستخدمین	(۳) «
د نشریاتو مدیر	په (٤) رتبه یو تن
مامورین په بیلو بیلو رتبو	(٤) تنه
مستخدمین	(۵) «
د قلم مخصوص مدیر	په (۵) رتبه یو تن
مامور	په (۹) رتبه یوتن
د تعمیراتومدیر	په (٤) رتبه یو تن
مامورین په بیلو بیلو رتبو	(٤) تنه
مستخدمین	(۵) «

د بودجی مدیر په (٤) رتبه یوتن او دری تنه مامورین اویوتن مستخدم

د محاسبی او کنترول مدیر په (٤) رتبه یوتن مامورین (٦) تنه
مستخدمین (٣) تنه
د شیو کیو د بلاك آمر په(٣) رتبه یو تن
فنی مرستیال په (٥) « « «
داداری څانګی مامورین د کار کوونکو سره(١٨)تنه
د لوازمو مامور ین (٥) «
د محاسبی « (٦) «
د روغتیا مدیر په (٤) رتبه یو تن
فنی پرسونل (٩) تنه اوسینترین (٢) تنه
د پوهنی آمر په (٤) رتبه یو تن
ښوونکی او نور (١٧) تنه
د نجونو ښوونکی (٢٧) «
د صنایع آمر په (٥) رتبه یو تن
مامورین (٤) تنه
د کرهنی د پراختیا مامورین (٤) «
د چهار آسیاب د نجونو ښوونکی (٦) «
مستخدمین (٦) «
فنی کسان (٢٧) «
نور مستخدمین (٧٥) «
شاګردان (٥٠) «
د لوګرد دلومړی برخی د بلاك آمر په (٣) رتبه یو تن
اداری مامورین (٥) تنه
دمحاسبی « (٤) «
د کلی کار کوونکی (١٥) «
د روغتیا فنی کسان (٦) « سنیترین (٢) تنه
د پوهنی په شق کښی (١٤) «
د میرمنو په برخه کښی (١٠) «

د لیك پلټونکی (۲) «
د کلیوالی صنایع فنی مامورین (۷) «
د کرهنی دشق فنی مامورین (٤) تنه
دمیرمنو دبهبود دشق مامورین او شبوونکی (٦) تنه
د حفظ الصحی مستخدمین (۸) تنه
د کرهنی په شق کښی (٦) «
دروغتیا په شق کښی (٦) تنه
دقابلی دمرستیالی شاگردانی (۱۵) تنی
دبلاك دمرکز مستخدمین (۱۵) تنه
دپوهنی په شق کښی (٤) تنه شبوونکی (٤) تنه پیادگان
دصنایع په شق کښی باشی او د کارمند شاگردان (۳۲) تنه
دلوگرد ددوهمی برخی د آمریت مامورین (۱۰) تنه
د کلی کار کوونکی (۱۵) تنه
دروغتیا دبلاك فنی کسان (۷) «
دپوهنی دبلاك « « (۲۰) «
دوه تنه دلیك پلټونکی
د لاسی چاروپه شق کښی (۵) تنه
د کرهنی په شق کښی (٤) تنه
دپروان دبلاك مامورین د کلی د کار کورنکو سره (۲۵) تنه
دروغتیا په شق کښی (۷) تنه
دپوهنی په شق کښی (۲٤) «
د کلیوالی صنایعو په شق کښی (۸) تنه
د کرهنی په شق کښی (۵) «
دمیرمنو دبهبود په شق کښی (٦) «
مستخدمین (۸) «
دروغتیا په شق کښی دقابلگی دشاگرانو سره (۱۵) تنه
دپوهنی په شق کښی مستخدمین (۱۵) تنه

د کـلیوالی صنایع مستخدمین اوشاگردان (٦٠) تنه
د کرهنی پهشق کښی (٤) تنه
دنورستان دبلاك آمر اود کلی کار کوونکی (١٦) تنه
اداری اودمحاسبی مامورین (٨) تنه
دروغتیا پهشق کښی (٨) »
دپوهنی پهشق کښی (١٦) »
د کلیوالی صنایع پهشق کښی (٧) »
دلیك پلټونکی (٢) »
د کرهنی پهشق کښی (١٥) »
دروغتیا » » » (٦) »
دمرکز » » » (٩) »
د کـلیوالی صنایع پهشق کښی (٤) »

معظم همایونی اعلیحضرت دشیوکیو پروژه ملاحظه فرمائی والا حضرت سردار محمدداود صدراعظم
دکلیودانکشاف دعالی شورا رئیس او دتجارت بناغلی وزیر د عالی شورا مرستیال هم دملوکا نه ذات په
حضور کښی د ملګرتیا په حال لیدل کېږی

دکلیو دانکشاف پنا غلی رئیس دنورستان دپروژی په شاوخوا کښې دهغه ځای دخلکو سره خبری اتری کوی

دکلیو دانکشاف چاری

دغه ریاست دخپل تأسیس له‌سرڅخه تراوسه پوری د کلیو دخلکو دذهنیت په‌روښانولو کښی دپوهنی اوحفظ الصحی له‌لیاری خدمت کړی اوپدغه باب ئی دخلکو سره دروغتیا ، کرهڼی ، باغداری اودڅارویو د روزنی دټاکلی پروگرام سره‌سم مرسته جاری ساتلی ده .

د کلیو دانکشاف عالی شورا :

۱- والاحضرت سردار محمد داؤد صدراعظم دعالی شورا د رئیس په حیث

۲- جلالتماب دتجارت وزیر « « دمرستیال «

۳- « د کرهڼی « « « غړی «

٤- « دپوهنی « « « « «

٥- « دروغتیا « « « « «

٦- « د کانو اوصنایعو « « « « «

۷- ښاغلی عبدالوهاب ملکیار د کلیو دانکشاف رئیس دعالی شورا منشی .

په‌افغانستان کښی د کلیو دانکشاف پلان ځکه‌ډیر مهم دی چه‌تقریباً په‌سلو کښی (۹۰)تنه په کلیو کښی اوسی ، دغه خلك اکثراً ځینی مشکلات لری چه هغه ددوی داوسنی ژوند په‌پرمختگ کښی خنډونه پیدا کړی ، د کلیو خلك روغتیا اودبدن وقایی ته‌اړتیالری ، په‌لیك اولوست نه‌پوهیږی ، د کرهڼی په‌مؤثرو لیارو اودتولید په‌زیاتولو خبرنه‌دی ، دژوندانه دحالاتودښه کیدو دپاره دځان سره دمرستی په‌فعالیتو کښی لږه برخه اخلی .

د کلیو انکشاف داسی وسایل پکاراچوی چه‌دهغو له کبله‌حکومت اوخلك په‌گډه کولای شی چه‌دهغو وسایلو څخه چه‌په لاس کښی‌ئی لری دټولو دژوندانه دښه کیدو لپاره دځانو سره دمرستی اوفعالیتو له لیاری زیاته استفاده وکړی .

ددغه ریاست یومهم پروگرام دادی چه خلك متحد کیدو ، دغو خدمتو او فعالیتوته تشویق اورابولی اودپروگرام هدف دادی چه‌په کلیو کښی د خلکو د پاره غذا ، جامی ، کورونه ، تفریحی اوسپورټی شیان په‌زیاته اندازه برابر ، دروغتیا اوپوهنی‌مسئلی ته‌ئی جدی پاملرنه کوی.

ددغه منظور له‌مخی د کلیو دانکشاف ریاست‌تیر کال دیوی‌خوا دخپلو انکشافی پروگرامو په زیاتولو کښی فعالیت کړی اودبلی خوائی په دغو لاندی بیلو بیلو پروژو کښی لارښوونه کړی ده :

۱- تربیوی او تجربوی پروژی : ددغوپروژو مرکز په شیو کیو کښی دی چه دبگر امیو

حکومت او د کابل دولایت د چهاردهی دحکومت یوه برخه پکښی شامله ده ، په‌دغی پروژی کښی ۲۸ زره تنه شامل دی .

د کلیو دانکشاف ښاغلی رئیس دنورستان د هکدې د بنټ تپټه‌زدی

۲- دلوگر دلومړی پروژه: ددغی پروژی‌مرکز په شیخك قلعه کښی دی د کلنګار حکومت او دمحمد آغی علاقداری پکښی شامله ده او تو له نفوس‌ئی (۵۷۳۷۰) تنوته رسیږی.

٤- دپروان‌دسیدخیلو پروژه:مرکز ئی دپروان په سیدخیلو کښی‌دی په دغه نامه‌یادیږی‌دجبل‌السراج محلی‌حکومت اودسالنګ علاقداری او د پروان داعلی‌حکومت‌یوه‌برخه هم‌پکښی‌شامله ده‌چه ددغی پروژی د کلیو نفوس (۷۵٤۵۰) تنوته رسیږی .

دپلان په‌څلورم کال کښی‌یوه‌پروژه اودپلان په‌وروستی کال به‌نوری دری پروژی تأسیس‌شی چه‌تولی اته پروژی کیږی ، پنځمه پروژه د نورستان د لنډی سین په‌سیمه کښی او نوری‌پروژی به‌په غزنی ، پکتیااوننګرهار کښی پرانستلی شی.

تربیوی پروګرامونه : هغه پروګرامونه چه د۳۹ کال دوری تر‌پایه‌عملی شوی دادی :

۱- د کلی کار کوونکی : د۳۸ کال د‌چنګاش په(۷) نیټه د کلیو د کار کوونکو دریم کورس د ګلزار د روزنی په مرکز کښی جوړ شو چه (۳۰) تنه زده کوونکی لری . ددغی پروژی خلك دپروان ، نورستان اودهغو شاوخوا تر‌پروژو لاندی ساحو لـه‌سیمی څخه تاکل شوی دی . یوبل کورس هم دځلورو هفتو دپاره د کلیود (٤۵)تنو کار کوونکو دمملو ماتو زیاتولو په‌غرض د۳۸ کال دمرغومی په(۱۸) نیټه پرانستل شو .

۲- د اساسی تعلیماتو منتظمین : د پلان په تیر کال کښی ۲۵۰ تنه د ابتدائی ښوونځیو ښوونکی دټولنی دلارښوونکو په کورس کښی وروزل شول .

۳ـ دفنی کسانو دروزنی‌دپاره یو کلن کورس پرانستل‌شو ددولسم ټولګی دفارغ‌التحصیلانو څخه یوولس تنو شاګردانو ګډون پکښی و کړ د۳۸ کال دوری په‌میاشت کښی دغه کورس شروع او په حوت کښی خلاص شو چه‌ددغه کورس (۷) تنه فارغ التحصیلان د جوړ شویو کوپراتیفو دصنایع دفنی مامورینو په‌حیث مقرر شول .

٤ـ متخصص یافنی کسان : د ۳۸ کال دلیندی په ۲۰ نیټه ددووهفتو یو کورس پرانستل شو ، چه‌٤٥ تنه فنی کار کوونکی پکښی شامل شوه .

٥ - دپروژی آمرین، دمراقبت هیئت اودفنی‌چارو پلټنه: دپروژو دآمرینو اوددغه ریاست‌دځینو مرکزی مامورینو دپاره‌د۳۸ کال دحوت د(٥)څخه‌تر(۲۷) پوری‌یو کورس دایرشوپه‌دغه کورس کښی دپروژودعمو می سروی،دپلان طرح او جوړولو ، دخلکوتشکیلاتو اود کلیوپه انکشافی پروګرامو کښی دهغو ګډون ته زیات اهمیت ورکړی شو .

٦ - دروغتیادفنی کسانو روزنه‌دشیو کیو دروغتیاپه یونټ کښی د روغتیاد فنی کسانوروزل دوام درلودچه پەدغه موده کښی (۱۳)تنه‌ډاکتران،ډاکترانو مرستیالان، کمپوډران او جراحان اویوه قابله د کلیو دانکشاف دپروګرام دکار په خصوصیاتو کښی دمعرفت او آشنائی لپاره شامله شوه، اوهم دشهرآرا دروغتون(۱٥) تنه قابلې دیوی میاشتی لپاره په دغه مرکز کښی وروزل شوی ، دغه رنګه یوبل کورس چه دوره‌یی یونیم کال‌ده دقابلو دشپږو تنو مرستیالو دپاره جوړشو چه‌د۳۸ کال‌دجدی‌په(۲۳)دغومرستیالوته‌دفراغت تصدیق ورکړشو .

دسنیټر ین دمؤسسی شاګردانو په تیرو دوو کلو کښی د غه صحی یونټ ته مراجعه کړی ، دوقایوی طب په شق کښی ئی دعملی مهارتو پیدا کولو دپاره کار کړی‌دی .

د کلیو دانکشاف دتاسیس څخه ترتیر کال پوری دغه چاری سرته رسیدلی‌دی :

۱ - کرهنه په‌زراعتی فعالیتو کښی دعملی نمایشاتو تر تیبول ،د کر هنی دښو لیارو ترو بج اوپراختیا، دونو اینبودل،دنباتی ناروغیو پرضد مجادله، دوریښودچنجیو رواجول اونور شامل‌دی چه ۹۹۲٥ سیره غنم دتخم لپاره پدغه موده کښی پاک شوی ، او۲۸۰۰ سیره غنم د سیر یسان ددواسره ګډشوی‌دی، دغه‌رنګه سل‌عملی نندارې په بیلوبیلو موادو کښی خلکوته ښودل‌شوی‌دی هم (٤٥۰۰) دمیوه لرونکو ونونهالګی اینبودل شوی او۱۲۸٦ ونی پیوند شوی‌دی، دغه‌رنګه‌په ٦۱٦٤۳ تا کسانو او(۲۲۸۱۹) بیلوبیلو ونوباندی‌د(سلفر)او(ډی، ډی‌تی) دواشیندل شوی‌ده دسابو دوه‌سوه پاکټه تخم خلکوته وویشل‌شو ، ددر یښمو د چنجیو درواجولو دپاره ۳٦ کځوړی تخم بزګرانوته ورکړشو، یوه قوریه چه ٦۰ زره نهالګی پکښی اینبودل شوی دی په ګلزار کښی پرانستل شوه .

دبیطارۍ چاری هم په زړه پوری روانی وې، او پدغه موده کښی (٤٨٦٠١) څاروی تداوی شوی اودبیلو بیلو ناروغیو پرضد(٧٧٩٥٥) څارویو ته ستنی ووهل شوی، ١٦٦٦٥ څاروی خسی او پر١٩٣ څارویو مصنوعی القاح عملی شوه .

١ - د کورنی چرگانی روزنه : ٧٧٩٥٥ چرگان دچرگ مرگو دناروغۍ پرضد پیچکاری شول ، او دبیلو بیلو جنسو نو ٣٨٨ چرگان او ٥٨٠ د انې هگۍ اصلاح او بزگرو ته وویشل شوی .

٢ - عامه روغتیا (وقایوی اومعالجوی طب) :

پدغو درونیمو کلونو کښی د (٤١٥٢٦٥) تنو بیلو بیلو ناروغانو تداوی او علاج شوی دی او(١٣١٨٣١) تنه د کوی ، اولوئی تبی پرضدخالکوبی اوپیچکاری شوی دب ، سی، جی آزموینه پروشوه، ٦٠٠امیندواره میرمنی راجسترشوی اودزیږیدنی (١٠٦٩)پیښی دقابلو اودقابلو دمرستیالو په واسطه اجراشوی دی، دغه رنگه (٣٠٠٠) وړو کی دوړو کو په کلینیك کښی ترصحی پاملرنی لاندی راغلی دی ، ٤٨ صحی څاگانی کیندلی شوی اودابو بمبی پکښی درول شوی دی، اویوه چینه چه په کلی کښی وه داوبو مخزن ځنی جوړشو، ددغی چینی او به په نلونو کښی کلیوته رسول کیږی ، پدغه موده کښی (١٤٩٢) بیت الخلاوی اصلاح شوی اوپه ٢٤٥ کورو کښی چه بیت الخلاوی ئی نه درلودی دروغتیا دشرایطو سره سم بیت الخلاوی جوړی شوې، او(٩) عمومی بیت الخلاوی جوړی شوی .

دحمای لکه دار دناروغۍ پرضد دپوډر شیندلو کلنی پروگرام په منظم ډول عملی شو ، په ٥٩٥٦ کورونو ، ٢٢٧ مسجدونو ، ٢٢٤ دکانو او (٢٠) ښو و نځیو کښی پوډرو شیندل شول .

٣ - کوچنی صنایع : د کوچنیو صنایعو په برخه کښی دترکاڼۍ اوچرمگرۍ دانکشاف په لیاره کښی اقدامات شوی دی .

٤-پوهنه اواساسی تعلیمات :

په دغه موده کښی دهلکانو(٣٤) بابه کلیوالی ښوونځی اودنجونو (١٣)بابه کیلوالی ښوونځی پرانستل شوی دی، دنجونودوه ښونځی په شیو کیو او چار اسیاب کښی ترشپږم ټولگی پوری رسیدلی دی .

ددې لپاره چه دخلکو په منځ کښی بیل بیل تربیوی ، کلتور او تفرجی فعالیتونه پراختیا

ومومی او ددوی دغونډیدو دپاره یوځای تهیه شی په اوسنیو پروژو کښی دټولنی(۱۳) مرکزونه پرانستل شوی دی اوهم دلویانو (۱٦) ټولگی جوړ شوی دی .

۵ - دټولنی بهبود :

په بینی حصار کښی دمیرمنو دبهبود د مرکز او د کمری او چهار آسیاب دفرعی مرکزو په مینځ ته راتلو کښی د شیو کیو په تربیوی او تجربوی پروژی کښی د (۱۳۳۷) کال په پای کښی دټولنی دبهبود اساس کیښودل شو .

تر اوسه پوری (٤۳) نجونو ددغه یو کلن کورس څخه استفاده کړی ده او تدریسی هیئت ئی یوه مدیره داوبدلو ، گنډلو ، گلدوزی ، سوزن کاری لیك او لوست ، کورنی چار و دوړو کودروزنی اووړ کتون ښوونکی دی د۱۳۳۸ کال په غبرگولی کښی یوبل داډول مرکزدلوگرپه لومړی پروژه کښی پرانستل شو. د روغتیا دمرکزونو په څنگ کښی وړ کتونونه هم جوړ شول اوس په دغه مرکز کښی شپږ وړ کتونونه شته چه (۵۰۰) وړو کی پکښی شامل دی .

٦ - د کلیو ودانی :

د کلیو دودانی دنقشی سره سم دوه کورونه ودان شوی او نورلس کورونه بشپړیدوته نژدی دی او دنورو دوو کورونو په ودانولو به هم شروع وشی دغه کورونه دخلکو په مرسته دحکومت په لگښت دپور په ډول ودانیږی .

شاغلی فدامحمد فدائی

بریښنا په افغانستان کښی

له څلویښتو کالو راپه دی خوا برق په افغانستان کښی جاری شوی دی د جبل السراج دبرق دتولید دستګاه په افغانستان کښی د برق څخه داستفادی اساسی مرحله ده اوپه مملکت کښی داوبو دبرق له طاقت څخه د استفادی کولو دوهمه مرحله په ۱۳۱۳ کال کښی د قندهار دبرق دتولید ددستګاه اوپه ۱۳۱۵ کال کښی په هرات کښی د برق دتولید ددستګاه اوپه ۱۳۱۹ کال کښی په کابل کښی دوردګو دچلک د برق د تولید ددستګاه اوپه ۱۳۲۰ کال کښی

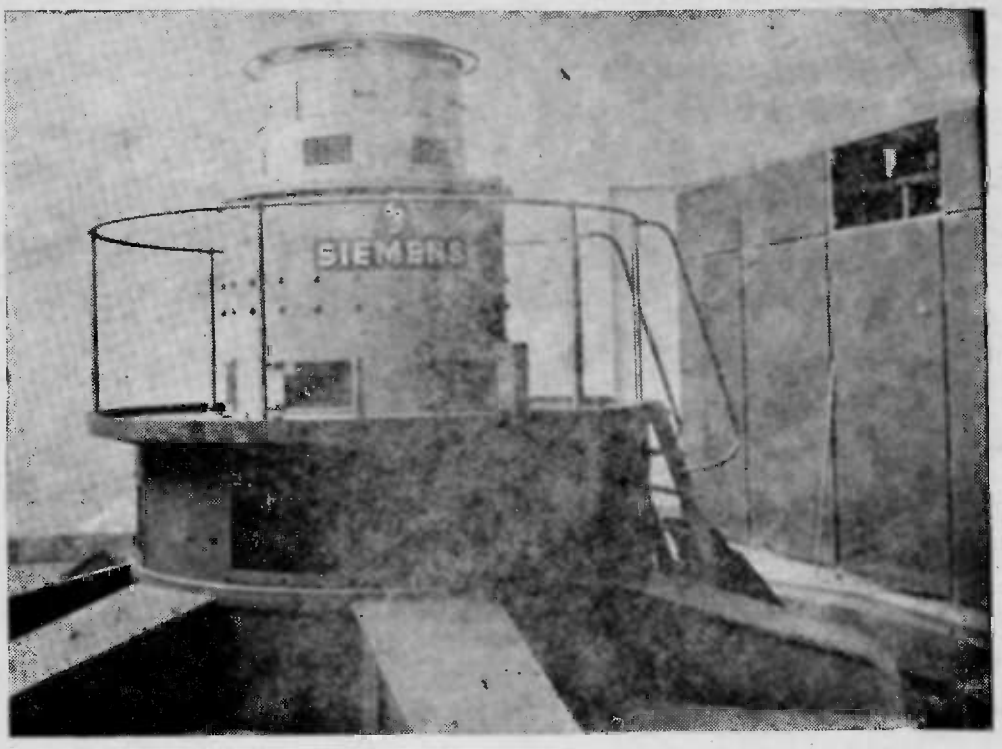

دسروبی دبرښنا لومړی توربین

دقطغن په ولایت کښی د پلخمری دبرق دتولید د کارخانی او نورو غټو اووړو آبی او ډیزلی دستګاؤ په کار اچول دی .

په افغانستان کښی تر ۱۳۳۰ کال پوری هغه عمومی طاقت چه له برق څخه حاصلیده (۱۱) نیم زره

کیلواته ؤ ددغو دستګاؤد کال تولیدات په یو ساعت کښی د کیلوات له مخی په کال کښی ۳۵ تر ٤۰ ملیونو کیلوات ساعته اټکل شوی دی .

دسرویی د بریښنا دستری دستګاه د بند یوه منظره

په افغانستان کښی د کیلوات ساعت په حساب د برق د طاقت د کال اوسنی تولیدات .

له آبی دستګاؤ څخه تقریباً ۱۳۰ ملیون کیلوات ساعته په یوه کال کښی

له ډیزلی دستګاؤ څخه « ۹ « « « « «

د بخار له دستګاؤ څخه « ۸ « « « « «

یقین دی چه د ۱۳٤۱ کال په پای کښی به په ټول افغانستان کښی له همدغو اوسنیو دستګاؤ څخه دا نرژی تولیدات په کال کښی دوه سوه ملیونه کیلوات ساعتوته ورسیږی دغه په کال کښی دوه سوه ملیونه کیلوات ساعته انرژی په لاندی ډول مصرفیږی :

۱- تقریباً له اوسنی انرژی له دریو برخو څخه د وه برخی د مملکت د صناعتی څرخونو د ګرزولو د پاره مصرفیږی .

۲- د برق د اوسنی انرژی دریمه برخه په مملکت کښی د تنویراورنیا کولو د پاره مصرفیږی.

۳- اوس اوس تقریباً ٦ تر ۸ په سلو کښی تولید شوی انرژی په مملکت کښی د تسخین

اودتودوخی دپیدا کولو پەغرض مصرفیبزی.

پەافغانستان کښی دبرق هغه پروژه چه تر کار لاندی ده :

دنغلو دبرښنا پروژه چەتر کار لاندی ده: نغلو دپایتخت پەختیزه ۷۳ کیلومتری سیمه کښی پروت دی . اودپنجشیر ، کابل اولوگر درودخانو د یوځای کیدو نقطه ده دنغلو دبرق دتولید پەپروژه کښی یوستر بندشامل دی چەدنغلو پەتنگی کښی جوړ یبزی دغه بند به تقریباً له اتیا تر نوی مترو پوری لوړوالی ولری او د غه بند دبرق دتولید په استفاده سربیره د اوبودذخیره یوستره کاسه هم تشکیلوی چەیوه څو کیلومتری سیمەاحتوا کوی او کوم وختچەاوبه لبزی شی ذخیره شوی اوبه پەپوره اندازه دلاندنیو سیمو داستفادی دپاره جاری کوی .او ضمناً ددغی ذخیری موجودیت ددغی برخی د خواوشا سیمو هوا نبه کوی . او دهغه څو کیلو متری سیمی نسبتی لندبل لامساعد کوی اودگ.ټورو بارونو د پارەئی آماده کوی . هغەجنریترونه چه پە دغه بند کښی دبرق دتولید پەغرض نصباو پە کار اچول کیبزی . دځلوینبتوترشپیتو کیلواټو پوری ظرفیت لری اود کال پەټوله موده کښی پەیوه تاکلی اندازەچه دماشین لەآخرنی ظرفیت څخه عبارت دی قوه تولیدولی شی .ددغه بند اهمیت اوپیر مساعدت پە دی کښی دی . چه دهغه پەپشپر کیدو سره ددوهم سروبی او دریم سروبی دبرق دپروژی امکانات هم پیدا کیبزی ځکه پەورینەمین تنگی کښی دنغلو داوسنی بندځخه پنځلس کیلومترەښکته دبرق ددؤوسترودستگاؤ دتاسیس امکاناتموجود دی . چەددوهم سروبی اودریم سروبی دپروژی پەنامه تر دستنی لاندی

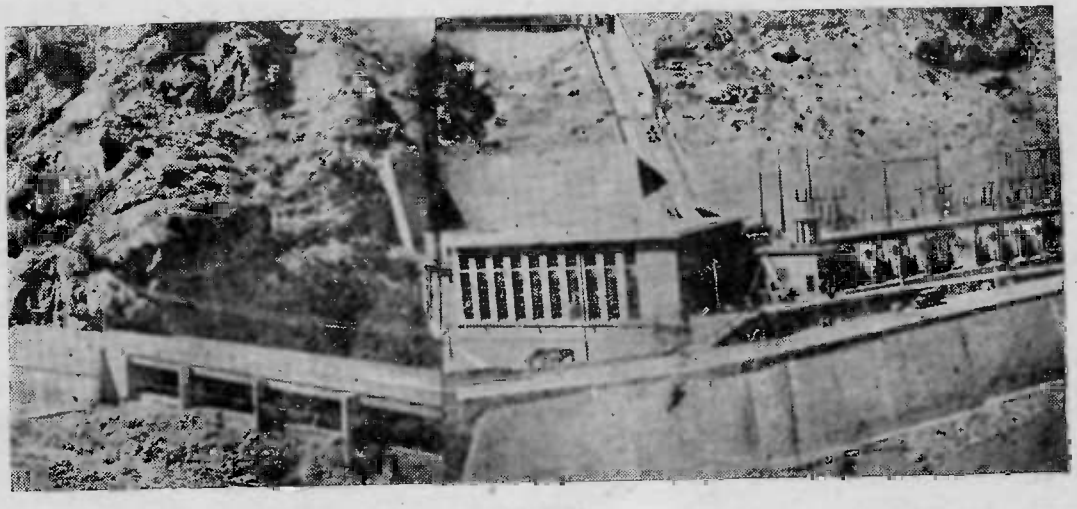

د سروبی دبرښنا دو دانیو یوه برخه

نیول شوی دی، په هرحال د نغلو د برق کارخانه به چه همدا اوس د شروع کیدو په مرحله کښی ده . د شپږو کلونو په موده کښی تولیدته آماده شی او په انتهائی پول سره به د شپیتو زرو کلیواتو د تولید ظرفیت ولری چه په یوه شوارو ز کښی د ۱۲ ساعتو په حساب چه د ماشینو د گرزولو د پاره به چالا نی و ی د یو کال تولیدات به ئی چه که په پوره ظرفیت مصرف شی ۲۵۰ تر ۲۶۰ ملیونو کلیوات ساعته انرژی ـ ته و ر سیږی . د نغلو

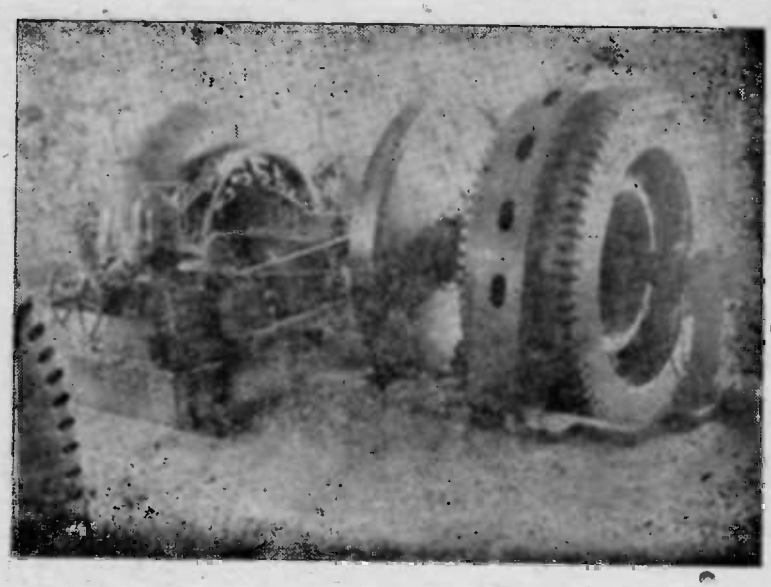

د کندهار د بریښنا د تولید دستگاه

د برق د انتقلو لو د پاره د سروې د برق له اوسنیو پایو څخه کار ا خستل کیږی .

د دوهم پلخمری د بریښنا پروژه چه کارورباندی کیږی :

د دغی دستگاه کار په ۱۳۳۸ کال کښی شروع شوی دی اوهیله ده چه په ۱۳۴۱ کال کښی سرته ورسیږی او په تولید پیل و کړی .

کوم و خت چه دولت په ۱۳۳۷ کال کښی له دغو د وو پر و ژ و څخه د یو ی د تطبیق یعنی د د و هم پلخمر ی د کا ر خا نی د جوړو لو لـز و م د ۴۵۰۰ کیلو ا ټـو په ظر فیت حس کړ ا و د هغی د سر و ی کا ر ئی د بر یښنا لو ی شرکت د شو ر و ی متخصصینو په وسیله شروع کړ . د بریښنالوی شر کت د تخنیکی تجربو په سیوری کښی څر گنده کړه چه په دغه ځای کښی چه پخوا ځلور زرو کیلواتو په ظرفیت د دو و پروژو پیشبینی شوی وه د ۹ زرو کـلیواتو په ظرفیت دیوی کـارخانی د جوړولو امکانات موجوددی اودغه چانس هم له اقتصادی پلوه گـټوردی چه د دؤو کـارخانو په ځای یوه کـارخانه جوړه شی . اوهم د احتیاج لـه مخی د پره انرژی لا س ته رائی او په دغه سیمه کښی د صناعتی انکشاف پلان د تطبیق امکان پیدا کوی په دې وجه د دؤو پروژو د پخوانیو مفـکو ری په ځای د پیری پرو ژی ودانول چـه پـه یوا زی

سربه۹ کیلواته یعنی ترنورو دۀوپروژو زیات برق تولید کړی شی قطعی شو . اوپه دی ترتیب تقریباً دوه سوه ملیونه افغانی له ساختمانی مصرف څخه مملکت ته صرفه جوئی شوی . دنوی کارخانی دنصبیدو ځای ته زمان خپل وائی چه دپلخمری دښار په شمالی برخو کښی جوړشوی دی دغه دستگاه سمنټو دنوی جوړی شوی ستری کارخانی، دپلخمری دسیلو اودموټرانو دترمیم خانی او همدارنگه دبغلان دنساجی ددستگاه اودهغه ځای دشاوخوا نورو تاسیساتو برقی اړتیاوی پوره کوی .

دننگرهار دولایت دبرق دپروژی ددرونتی تر کار لاندی بند :

په نظر کښی د ی چه دغه پروژه په ۱۳۴۴ کال کښی سرته ورسیږی اوپه فعالیت پیل و کړی ددغی پروژی مربوط دبرق دستگاه پخپله په بند کښی جوړیږی اوځه نه څه دشپږو زرو کیلواټو دتولید ظرفیت لری او دننگرهار دمرکز اودننگرهار دسیمی دصناعتی انکشافاتو دپاره برق ور کوی . که ممکنه شی ددغی دستگاه عمومی تولیدات چه په پوره ظرفیت اوپه شواروز کښی ۱۵ ساعته په فعالیت کښی وی په کال کښی به ۲۵ تر ۳۰ ملیونو کیلواټ ساعته انرژی ور کړی .

دقندهار دولایت تر کار لاندی برقی پروژی :

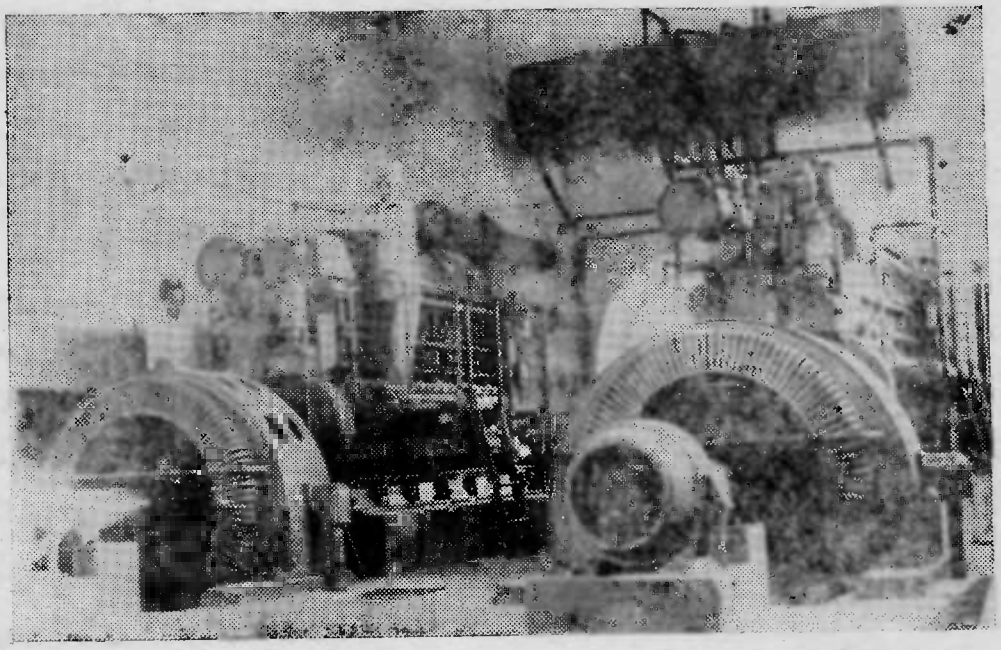

دهرات د ډیزلی بریښنا دستگاه

۱ - ددغې بندچه له اوو کالو راپه دې خوا داضافې اوبو دذخیرې کولو اودارغنداو دسیند داوبو د منظم کولو د پاره سرته رسید لی دی د هغه په مخرج د هلمند کښې د۹ زرو کلیواتو په طاقت دبرق دیوی کار خانې جوړول په نظر کښې نیول شوی دی اود کار خانې دآینده جوړولې امکانات داوبو دمخرج په نلونو کښې اینبودل شوی دی دارغنداب ددهلی دبرق دتاسیس مقدماتی چارو خپل لمړنی مراحل طی کړی دی اوژر به دهغې دجوړولو کار شروع شی .

۲ - وروسته ترهغه چه اوبه منظمې شی اوددهلی بند بیاپه سینه کښې جریان وکړ دهغې فرعی پروژې چه دظاهرشاهی ستر کانال څخه عبارت دی دسیندپه جنوبی اړخ کښې شروع شوې اوداوبو کرښولو دیوه اساسی بندپه وسیله ددغه کانال دپاره اوبه راوګرځولی شوی ظاهرشاهی کانال دقندهار دفیل کوه پەبرخه کښې پەدوو برخو ویشل شوی یوه برخه کښې دویالی په پخوانیو مجرا پاتاب اوبله برخه ئې دترنک په سمت کښې (دقندهار هوائی بین المللی ډګر) خواته تللی دی . پەلمړۍ برخه کښې چه پاتاب دی آن په هغه ځای کښې دباباولی پەنامه دقندهار دآبی برق وړه کارخانه جوړه شوی ده یوسل متریز سر کوب ترپخوا له زیاتو اوبو سره پیداشو اود هغې لمړنۍ سروی پەاترچه دموسسې لەخوا شوی دی پەدغه ځای کښې د ۱۸۰۰ کلیواتو پەظرفیت دآبی برق دیوی کارخانې د جوړولو امکان پیداشوی اودغه کارخانه پخپل ذات کښې ډېره ښه او ارزانه کارخانه ده . ځکه جوړونه ئې نیمائی تمامه ده او یوازی د پاپلین نصبول غواړی . دقندهار پەځلور کیلو متری کښې په هغه برخه کښې چه کانال دفیل کوه له کوتل څخه دقندهار دښار خواته راشیوه شوی دی یوه متریز آبشار پیدا شوی دی دبرښنالوی شرکت دسرو بی تعمیراتی توربو جنراتو دوه دستګاوی چه هره یوه ئې ۳۵۰ کلیواته ظرفیت لری دقندهار له برق سره دآنی مرستی دپاره په دغه ابشار باندی دنصبولو دپاره تخصیص کړی دی اودهغو تولې پرزې ئې نه وی کړی دی . اوتقریباً دپنځه ملیونو افغانیو لګښت ئې منلی دی .

دبرقی تولید شوی طاقتونو اقتصادی نتیجی اومقایسه .

په لنډ ډول ددغو تاسیساتو دیوه کال تولیدات دکلیواتو ساعتو په حساب دغه لاندی ارقام افاده کوی .

الف : - له نصب شوو دستګاؤ څخه دبرق دانرژی تولیدات په کال کښې ۲۰۰ میلونو کلیواتو ساعته:

ب :- پنځه کاله وروسته ترساختمان لاندی دستګاؤ څخه دبرق دانرژی تولیدات په کال کښې ۳۶۷ میلو کلیواتو ساعته

پەدی حساب بەزمونږ گران ملک د ۱۳۴۶ کال ترشروع کیدو پوری دبرق دتولید پەستړو

دستګاؤ مجهزشی اوپه عمومی ډول به په کال کښی ۵۶۷ کیلواټ ساعتو انرژی امکانات برابر کړی .

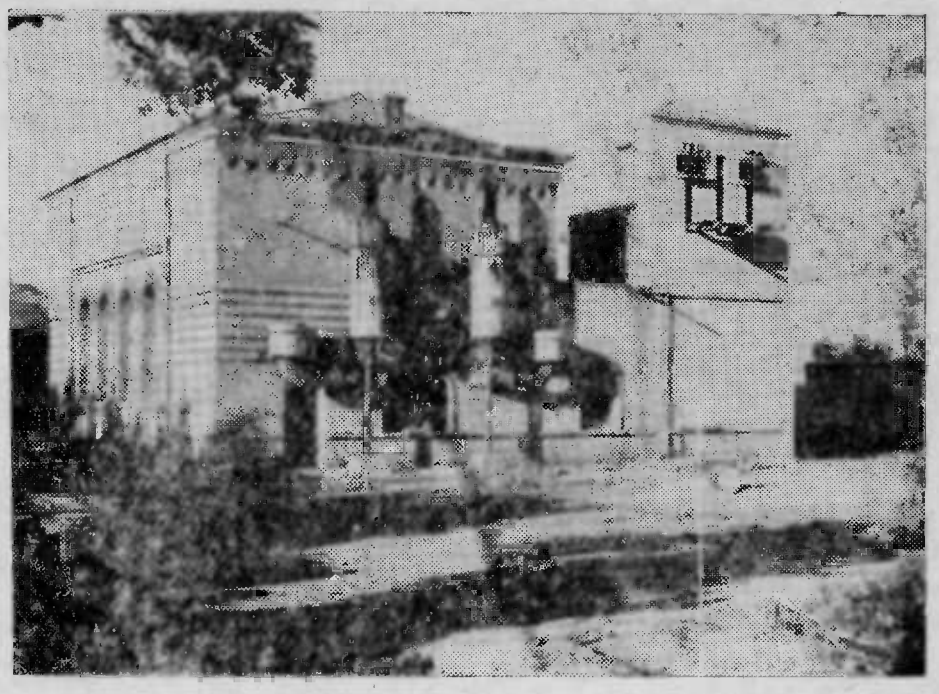

دهرات د ډیزلی برېښناوډانۍ

دتنویر،تدویر اوتسخین لهمخی تقسیمات :

۱ ـ دصناعتی دستګاؤ دخرخولو دپاره تقریباً په سلو کښی ۶۰ ـ له ۳۴۰ ملیونو او ۲ لکه کیلواټ ساعتو څخه

۲ ـ دتنویر او رڼا کولو د پاره تقریباً په سلو کښی ۳۰ له ۱۷۰ ملیونو او یو لک کیلواټ ساعتو څخه

۳ ـ د تسخین او حرارت دپاره تقریباً په سلو کښی ۱۰ له ۵۶ ملیونو او ۷ لکه کیلواټ ساعتو څخه

الف ـ کهچیری ۳۴۰ ملیونه کیلواټ ساعت تو لیدشوی طاعت په منظم ډول دمملکت دصناعتی خرخونو په ګرزولو کښی په کار واچولشی صناعتی تولیدات بهلهاوس نه څلورچنده لوړشی . اوهمدا رنګه بهتر اوسنۍ اندازی څلور چنده زیات کارګر پهصناعتی شقونو کښی زیات شی پهدې سربیره زما په عقیده ممکنهده پهسلو کښی اویا دخارجي استهلاکی مالونو

وار دول کم کړی شی اوپه مقابل کښې بهئی دماشینواوتولیدی آلاتو واردول چه پخپله د کار اندازه پراخوی اودملی اقتصاد دښست لهتینګولو سره مرسته کوی زیات شی .

ب : ـ هغهاغیزی چهله ۱۷۰ ملیون کیلوات ساعته طاقت څخه د کورونو پهرو شبانه کولو کښې ظاهر یږی .

۱ ـ تقریبه پنځه چنده تراوسنی اندازی د کورونو د رنا کولو او څو تنویرا تو پیمانه پراخیږی اوپه دی وسیله دخاوری دتیلو اونورو تنویری موادو دوا ردولو اندازه کمیږی .

۲ ـ په کورونو کښې لهراډیو څخه استفاده زیاتیږی اودعامو خلکو دمعلوماتو پهزیاتولو کښې ښه خدمت کوی .

ج : ـ هغهاغیزی چهد تسخین او حرارت په پیدا کولو کښې د ۷۶ ملیون کیلوات ساعته طاقت له په کار اچولو څخه پیدا کیږی .

۱ ـ یو کیلوات ساعت برق له ۸۰۰ تر ۱۰۰۰ کالوریو پوری تودو خه تولید وی .

۲ ـ کهچیری دغه کالوریدلر یواوسکرو لهسون څخه لاس تهرا و ړو دبرق دیوه ساعت مصرف پهمقابل کښې باید دری کیلو لرګیوسو ځول شی چهمطلوبه کالوری لاس ته راشی .

۱۳ ـ دتسخین دپاره د ۵۷ ملیون کیلوات ساعته طاقت په کار اچولو سره دتودو خی دتولید او پخلی دپاره په هر کال کښې په مملکت کښې ۳۰۰ لکه خروارولرګیود سو ځولو څخه نیوله کیږی .

٤ ـ ددومره لرګیو دسو ځوولو پهمخنیوی سره بهپه مملکت کښې تقریباً پهسلو کښې ٦۰ دلرګیو دسو ځولو میزان راښکتهشی اوپه دی ترتیب بهدونو له قطع کولو چه دمملکت دسرسبزی اوباران اونسبتی لندبل دساتلو باعث دی مخه ونیو له شی .

ماهی پر ډکابل دښار په ٤۰ کیلومتری ختیزه سیمه کښې :

دماهی پر پروژه کولی شی چهپه ابتدائی طرفیت سره تقریباً ۱۲ زره کیلواته اوپه انتها یی ظرفیت سره چهد کال پهاوو میاشتو کښې چهداوبو دزیا توالی پهنسبت ئی لری د ۳۵ کیلواتو طاقت ظرفیت ولری دماهی پرپه پروژه کښې داوبو دفشاردیو داسی تونل سامان دی چه دماهی پر لهابشار څخه دری سوه متر بر شروع کیږی اود غره په نس کښې ددری نیم سوه کیلومترو په سوری کولو سره تقریباً دری نیم سوه متره سر کوب ښئیی پهدغه ځای کښې ۳۵۰ متری سر کوب پهپیدا کیږو سره چهحتی درودخانی داوبو لهاقلامه څخه پورهقوه لاس ته راوړی شی . د د غه تونل په آخره برخه کښې داوبو دقصر پهنامه دیوی ستری مخروطی شاه په وسیله له ۳۵۰ متر

لوړ والی څخه‌ډیوه داسی پاپ‌لین په وسیله چه‌قطر ئی له‌یومتر څخه‌لږ زیات وی . دتوربینونو دپاسه اوبه جاری کیږی اود کال په‌اوو میاشتو کښی حتی کیدی‌شی چه‌د توربینو دا کښر حد له ظرفیت څخه چه‌له ۳۵ زره کیلوا تونه عبارت دی استفاده‌وشی، دفشار تونل‌ته داوبو دراگر زولو دپاره د کوم بند ضرورت نه‌لیدل کیږی اود یوه ساده آب گردان په وسیله‌چه‌د تیزولر ویر په‌نامه یادیږی اوبه تونل‌ته ور ځی . ددغی پرو ژی تخنیکی لو یه شیگړه پـه دی کښی ده څرنگه چه‌د سروبی په‌خلاف داوبو گرز ولو د پاره د کوم بند جوړ ولو ته ضرو رت نه‌پاتی کیږی نودبند په کا سه کښی دشگی درسوب پرو بلم اصلا دبحث موضوع نشی کیدی ددغی پروژی اقتصا دی لو یه شیگړه دا ده چه‌دهغی کار تر دریو کالو زیات وخت نه نیسی او ددغی پروژی دیوه کیلواټ برق تمامیږه ۱۱ تر۱۳زرو افغانیو ته رسیږی . چه‌په مملکت کښی هیڅ کومه‌برقی پروژه په‌دومره ار زانی سره ترتطبیق لاندی نشی‌نیول کیدی .

ددوهم او دریم سروبی دبرق پروژه :

دلمړی سروبی په پروژه کښی یوستر بند شامل‌دی چه‌د وریښمین تنگی‌په‌لمړی تنگنا کښی واقع دی‌اویو ستر تونل هم‌پکښی شامل‌دی چه۳۷۰۰ متره اوزددی. همدا رنگه داوبودموازنی یوه کوټه لری . چه‌دتونل په‌اخره‌برخه کښی‌واقع دی‌چه‌دتوربینوپه صورت داوبو دجاری کولو موازنه‌برابروی‌له‌هغه‌علاوه دلمړی‌سروبی‌پروژه‌په سروبی کښی‌دمتصاعدولت‌دترانسفارماتورو نور یـو ه ستر ه د ستگـا او د ۱۱۰ ولتو عمومی لین یودوی دستگا وی لری چه تولید شوی برق د گلبهار او کـابل خواته نقلوی . د دغو دوۀ لینو په‌انتها کښی یعنی برښنا کوټ او د گـلبهار دفابریکی په‌احاطه کښی دسب ستیشن دوه دستگا وی مو جو دی دی . چه تو لید شوی طاقت بیرته‌په ۱۵ زره اوشپږزره ولته بدلوی اودتنویر اوتدویر داستفادی د پاره ئی برابر وی .اوس په سروبی کښی دبندله‌ښی‌اړخ څخه‌داوبو دتونل خوله جلا کیږی.او کوم‌وخت‌چه دبند دروازی شکته کیږی . داوبو سطح‌تقریباً ۱۸ متره جگیږی . او په تونل کښی ننو زی .اوددغه تونل په‌وسیله داوسنیو دوۀ توربینو دپاره اوبه جاری کیږی. خو اساساً د لومړی سرو بـی پر و ژ ه ٤٤ زرو کیلواټو په‌ظرفیت‌څلورتور بینونه لری‌چه دما لی مساعدت‌نشته‌والی په‌نسبت‌په‌هغه‌وخت کښی د ۲۲ زرو کیلواټو په ظرفیت د همدغودو ۀ توربینواو همدایوه اوسنی تونل په سوری کو لو قنا عت شو ی او د پروژی نیمائی برخه مساعد وخت ته پاتـه شوه .

بایدوویل شی چه ددوهم‌سروبی پروژه کولی شی‌چه ٤٤زره کیلو اټه برق تو لید کړی‌او په همدی پول دریم سرو بی هم منځ ته راتلی شی .

په مزار شریف کښی د چشمه شفا پروژه :

تر کومه ځایه پوری چه امپنیو کښنو ثابته کړی ده په مزار شریف کښی دابی برق دتدارک وپر ښه ځای چشمه شفا ده په دغه پروژه کښی دری توربینونه په نظر کښی ئیول شوی دی چه په ترتیب سره دضرورت له مخی یو یو توربین نصب او په کار اچول کیدی شی په مزار شریف کښی اوس له ډیزلی ماشینو څخه کار اخستل کیږی او د چشمه شفا نه پرته په نورو ځایو کښی د آبی برق دانکشافاتو امکانات تر کتنی لاندی نه دی نیول شوی .

د قندهار د کجکی په بند کښی :

د کجکی په بند کښی یوه داسی دستگاه په کار اچولی شوچه تریولك کیلواتو پوری ظرفیت ولری خو ترڅو پوری چه ستر صناعتی انکشافات چه وکولی شی چه ددغی دستگاه ټول تولید شوی برق استهلاك کړی په قندهار کښی ونشی . ددغی دستگاه جوړول اقتصادی نه ده او میزی خو بیا هم دغه پروژه په آینده کښی د ډاډ گیرنی وړه او داسی ورځ به راورسیږی چه له دغه ځی څخه پوره انرژی حاصله شی او په صنعت کښی په کارو اچوله شی .

هغه پروژی چه په آینده کښی د هغو د تکمیلیدو هیله شته په لاندی ډول تولیدی ظرفیت به ولری .

۱ ماهی پر ددغی پروژی د کال ټول تولیدات به د کیلواتاوو په حساب په منځنی استفاده په شواروز کښی پنځلس ساعته شل زره کیلواته، په یوه کال کښی تقریباً ۱۰۰ میلون کیلو اتساعته وی.

دوهم اودریم سروبی: زمونږ ددغی پروژی ټول تولیدات چه په مجموعی ډول داتیا زرو کیلو اتو په ظرفیت پیش بینی شوی ده په یوه شواروز کی د پنځلسو ساعتو په استفاده کولو سره تقریباً ۳۷۰ ملیون کیلواتساعته کیږی .

دچشمه شفا پروژه : ددغی پروژی د یوه کال ټول تولیدات څلور زره کیلوا ته دی او که په یوه شواروز کښی ۱۵ ساعته کار وکړی تقریباً ۲۰ ملیون کیلواتساعته د کیږی کجکی د بند د برق پروژه چه تریولك کیلواتو پوری هم د توربینود څرخو لو ظرفیت لری خو که په لږ په صورت د ۶۰ زور کیلو اتو په ظرفیت په نظر کښی و نیول شی او په شواروز کښی ۱۵ ساعته جاری وی تقریباً ۳۰۰ ملیوو کیلوات ساعته کیږی .

د غزنی دسنائی دبریښنا لیمتد

دغه موسسه د ۳۹ کال په سر کښی د غزنی بریښنا لمیتد په نامه جوړه شوه چه دهغی ابتدائی پانګه یوملیون او انتهائی پانګه ئی یو نیم ملیون افغانی دراو دیو شمیر اشخاصو اودغزنی دښاروالی دریاست له خوا به تمرکز ومومی، کوم اجراآت چه په دی باره کښی شوی دی دسرمایی له تولولو او دډیزلی ماشینو د آردرله ورکولو څخه عبارت دي چه په دی باره کښی له خارجی کمپنیو سره ددغو ماشینو راوړلو او د ښاری شبکی دلوازمو د تهیه کولو تړونود کولو دپاره تماس شروع شوی دی .

د مزار شریف بریښنا :

د مزارشریف د برق شرکت د بریښنا لوی شرکت او دمزارشریف د ښاروالی په سر مایه د ۱۳۳۵ کال دثور په میاشت کښی تاسیس شو او ددغه کال د اسد په ۱۹ رسماً پرانستل شو په هغه وخت کښی له یوه ډیزلی ۲۵۰ کیلواټه ماشین نه برته چه پخوا د بریښنا لوی شرکت له خوا نصب شوی ؤ نور اقدامات نه ؤ شوی خو د مزارشریف د برق د نمایندګۍ د اقدام په اثردنویر سامان او لوازم تهیه شول او دستګاه د ۱۳۳۶ کال د اسدپه ۳ تاریخ په کار پیل وکړ اود مزارشریف د ښار خواوشا ځایونه تنویر شول په دغه اقدام پسی دتخنیکی سامان او لوازمود تهیه کولودپاره اقدام وشو او د زیمنس له کمپنۍ سره قرار دادوشو همدار نګه دبرق د برجونواو دسب د عمومی ستیشن اوددفتر او ورکشاپ ودانۍ بشپړی شوی چه که د مزارشریف آبی برق په کارواچول شی له دغوساسیاتو څخه به هم استفاده وشی اوس په مزار شریف کښی زیات کورونه دولتی د ائری ، موسسی، واټونه اود کانونه تنویر شوی دی .

افغان ملی بانک

افغان ملی بانک دلومړی بانک په حیث د ۱۳۱۲ کال په غوښی کښی پرانستل شو،

تشکیل:

د عالی شورا رئیس	ښاغلی عبد المجید
د « « « کفیل	« محمد عمر
دعامل هیئت رئیس	« حکم چند
تجارتی اوصناعتی مرستیال	« عبدالرحیم مجید
دنظار هیئت رئیس	« محمد موسی کاظم
« « مرستیال	« عبدالاحمد
دلیک آمر	یو تن
دنظار دریاست غړی	دوه تنه
دپلټنی لوی مدیر	یو تن
دمحاسبی دداخله اوخارجه نمایندګی دخانګی آمر	« «
دمحاسبی دطلباتو دخانګی آمر	« «
دجاری حساب دخانګی آمر	« «
خزانه دار	« «
دمامورینو مدیر	« «
تجارتی «	« «
دپانهو «	« «
دتنظیماتو دخانګی آمر	« «
دمیو ند جادی دښاری خانګی آمر	« «
د کلوب مدیر	« «
دتعمیراتو رئیس	ښاغلی خان محمد
دخیریه خانګی آمر	یوتن

ددغی مؤسسی چاری: په خارج کښی دملی بانک دنمایندګیو له فعالیتو څخه یو دمالو نو دبیمی په باب اقدام دی، دافغانستان صادراتی مالو نه دبیمی د کمپنیو په واسطه په هامبورګ کښی دملی بانک دخانګی او دافغانستان ددی تر بدنګ کمپنیو له خوا په لندن او نیویارک کښی بیمه کیږی.

د کراچی افغان ملی بانک ددی دپاره چه پدغه باب دمعامله لرونکو گټه په نظر کښی ونیسی او آسانتیاوی برابری کړی دیمود کمپنیو سره ئی خبری کړی اودهغو دنرخونو شرطونه ئی مطالعه کړل اوپه هغو کښی دسوت برتش انشورنس کمپنی شرایط اودنرخونه وړاو مناسب وو .

اوس د کراچی افغان ملی بانک دسوت برتش انسورنس کمپنی دنماینده په حیث دمالونو د صادر کوونکود خبرتیاپه وخت کښی دهغومالونه پههغه مناسبه بیه او شرایطو بیمه کوی.

دجاری اوامانتو حسابونو حالات

الف جاری حسابات :

د ۳۸ کال تله	۹۲۰۷۸۸۴۰	افغانی	وری	۱۱۰۴۰۹۷۳۸	افغانی
« « « لړم	۱۰۲۶۵۶۸۰۶	«	غوئی	۸۰۹۳۱۸۲۱	«
« « « لیندی	۱۰۷۹۶۲۱۷۱	«	غبرګولی	۸۳۹۳۱۸۲۱	«
« « « مرغومی	۱۱۸۲۰۰۲۸۳	«	چنګاښ	۸۴۱۱۲۹۵۲	«
« « « سلواغه	۱۲۲۰۴۳۱۲۴	«	زمری	۸۳۸۴۵۳۱۲	«
« « « کب	۱۳۲۷۴۹۱۵۹	«	وزی	۸۵۳۲۷۶۹۵	«

د(۱۳۳۹) کال جاری حسابات

ب- په ۳۸ کال کښی امانت حسابونه: په ۱۳۳۹ کال کښی امانت حسابونه:

تله	۱۳۳۶۰۹۱۱	افغانی	وری	۱۲۸۳۶۶۰۶	افغانی
لړم	۱۲۲۳۱۷۴۷	«	غوئی	۱۱۵۰۲۸۴۸	«
لیندی	۱۲۵۵۲۷۹۱	«	غبرګولی	۱۱۵۰۲۸۴۸	«
مرغومی	۱۱۵۹۳۰۷۴	«	چنګاښ	۱۱۹۰۶۴۲۰	«
سلواغه	۱۰۹۶۷۶۹۸	«	زمری	۱۲۳۲۷۴۸۵	«
کب	۱۳۰۶۸۶۷۲	«	وزی	۱۲۸۲۹۳۰۵	«

دملی بانک پورونه په لاندی ډول دی :

په ۳۸ کال کښی :	داعتبار پور	دمال التجاری پور	دسهم اوزیور پور	کریدت لیتر آف
تله	۸۴۲۴۹۲۱۵/۹۳	۳۵۳۶۰۴۵/۹۸	۱۸۶۲۵۴۹۸/۸۴	۲۸۳۷۱۶۹/۷۷
لړم	۸۵۱۲۰۴۸۰/۱۷	۶۰۶۷۳۵۹/۸۲	۱۹۰۰۴۹۰۰/۶۰	۲۴۴۷۷۵۳/۶۹
لیندی	۸۲۳۸۹۷۴۹/۱۷	۵۶۴۴۳۶۶/۷۲	۱۷۷۳۵۹۹۲/۰۴	۱۷۷۰۰۰۳/۵۷
مرغومی	۸۱۹۴۲۴۵۰/۳۹	۶۷۹۳۷۲۵/۴۳	۱۶۹۸۵۵۳۴/۳۵	۶۴۱۶۸۱/۲۱
سلواغه	۸۴۶۶۸۰۵۵/۲۸	۷۵۹۸۷۷۲/۰۱	۱۶۸۵۳۳۲۷/۵۸	۸۶۹۵۸۱/۲۵
کب	۸۹۴۰۴۹۴۲/۱۸	۴۵۸۴۱۸۵/۷۸	۱۷۶۴۶۰۳۸/۱۷	۹۷۳۸۴۱/۱۳

په ۳۹ کال کښی : داعتبار پور دماالتجاری‌پود دسهم‌اوزیورپور کریدت‌لیتر آف

وری ۱۳۳۲۲۶۲/۹۸ — ۱۷۶۹۶۳۶۶/۵۸ — ۴۹۲۷۷۰۰/۹۹ — ۹۸۳۱۴۱۲۲/۱۸

غوئی ۷۹۸۰۶۰/۷۳ — ۱۷۸۶۴۷۵۵/۷۶ — ۴۳۵۳۶۹۹/۹۱ — ۸۳۰۰۷۴۵۵/۵۰

د ترانزیتی مالونو احصائیه چه د کراچی، پیښور او چمن د افغان‌ملی بانک په واسطه راغلی دملی بانک دهامبورګ دخانګی په واسطه دمالونو دپیرودلو او پلورلو د احصائی سره: د هغوصادراتی مالونو احصائیه‌چه‌په ۳۸ کال کښی دافغانستان څخه د کراچی افغان‌ملی بانک ته رسیدلی او هغه ئی دخرڅولو مراجعوته لیږلی‌دی :

دقره قل پوستکی	۹۰۵۶ عدله
دوزی او پسونو پوستکی	۱۸۸۳ »
دپسونو کولمی	۵۲۵ بیرله
غالۍ	۵۲۵۵ عدله
وړی	۱۰۶۴۹ »
پنبه	۳۰۷ »
کشمش	۶۰۰۰ »
دوزی ویښته	۲۴۰ »

هغه‌صادراتی مالونه چه‌په ۳۸ کال کښی‌دملی بانک‌دهامبورګ‌دخانګی‌په‌واسطه پلورل شوی دی (۴۶۵۳۶۶۸) ډالروته رسیږی .

هغه‌مالونه اوسامانونه‌چه‌په۳۸ کال کښی‌دملی بانک دهامبورګ‌دخانګی‌په‌واسطه‌پیرودل‌شوی او فرمایښت والاؤ ته رالیږل شوی دی ۴۵۰۸۱۳/۳۰ ډالرو او ۹۲۰۴۶۳/۸۱ مارکو ته رسیږی .

پښتنی تجارتی بانک

تشکیل :

عامل هیئت :

رئیس	یو تن
بانکی مرستیال	« «
تجارتی «	« «
دعامل هیئت مستخدمین	(٦) تنه
دلیك مدیر	یو تن
د لیك غړی	(٤) تنه
دمامورینو مدیر	یو تن
« «مدیریت غړی	(١٤) تنه
تجارتی لوی مدیر	یو تن
داطلاعاتو «	« «
« « غړی	(٧) تنه
داحصایی مدیر	یو تن
« « غړی	(٦) تنه
د کنترول مدیر	یو تن
« « غړی	(٢٧) تنه
دپلټنی اوبررسی لوی مدیر	یو تن
« « غړی	(١٠) تنه
تجارتی مدیر	یوتن
د « مدیریت غړی	(١٥) تنه
دمالونو دیپمی مدیر	یوتن
« « غړی	(٤)تنه
دخارجی اسعارو مدیر	یوتن
« « « غړی	(٣٩) تنه

دمراسلاتو مدیر	یوتن
« غړی	(٦) تنه
دارشیف مدیر	یو تن
« غړی	(۱۵) تنه
دبانك لوی مدیر	یوتن
داعتباراتو مدیر	« «
« غړی	(۱۳) تنه
دخزانی مدیر	یوتن
« غړی	(۱۷) تنه
دمحاسبی مدیر	یوتن
« غړی	(٦۹) تنه

د کابل دښاری څانګی دنمایندګۍ غړی (۵) «
د کندهار دولایت دنمایندګۍ غړی (۱۵) تنه

نوټ : دهرات ، قندوز اوبغلان نمایندګۍ هره یوه د کندهار دنمایندګۍ په څیر (۱۵) غړی لري اوپه دغه تشکیل کښې دبانك مستخدمین نه دی راوړل شوی .

دمزار شریف دولایت دنمایندګۍ مدیر یوتن او غړی (۱۹) تنه
د کابل دترانزیت دمرکز دادارې مامور یوتن اوغړی(۹) تنه
دمزارشریف دترانزیت دنمایندګۍ ماموران دوه تنه اوغړی(۵) «
دقطغن « « « مامور یوتن او غړی یوتن
هرات « « « « یوتن « «(۳) تنه
دتاشګنر « « « ماموران دوه تنه اوغړی(۳)تنه
د کلفت دبندر « « « مامور یوتن او غړی یوتن
دقزل کلا « « « مامور یوتن او غړی (۳) تنه
دتوری غوندی دبندر « « « ماموران دوه تنه اوغړی یوتن

دامرتسر نمایندګی :
افغان دمحاسبی سرکاتب یوتن
« داجرائیې « « «
هندیان دمحاسبی اوبار چالانۍ کاتبان دوه تنه

په پښتنی تجارتی بانک کښی

دتجارتی چارو دانکشاف،دسوداګرودمالی پانګی دتقویی اودډکتانه نرخ درا کښته کیدولپاره دنورو پانکونو او اقتصادی موسسو په ډله کښی دغه بانک پرانستل شو اود۱۳۳۳ کال په لړم کښی ئی پکار پیل و کړ .

پښتنی تجارتی بانک دسوداګری دپراختیااودهیوادد سوداګرو سره دمرستی په غرض دسودخورونکو اومحتکرینو لاس دتجارت څخه لنډ کړ اوسوداګرو اوتجارتی موسسوته دلازمو کریدتوپوور کولو سره ئی و کولای شو چه دسوداګری په پرمختګ اودمالونو دبیی درا کښته کولو اودسوداګری په بازار کښی دډکتانه حجم په باب خدمت و کړیدی مرام له مخی ئی دتجارتی چارو په پراختیا په تیره واردا تو اوصادراتو اودهیواد دبیلو بیلو اړو په اقلامو لکه غالۍ، پنبه، وړی، دقره قلی پوستکی او نورو کښی زیاته اغیزه و کړه. اوهم ئی دتجارتی معاملاتو دپرمختګ او په تجارتی چارو کښی د آسانتیاؤ دراغونډو لو دپاره په امرتسر کښی دبانک نمایندګی پرانسته چه دافغانی ما لونو د پلو ر لو له مهمو مارکیټو په تیره دهیواد دصادراتی میوو پلورلو مرجع ده دغی نمایندګۍ پکار پیل و کړ . دغه رنګه ئی په کندهار اومزار شریف کښی هم دسوداګرو اوتجارتی موسسود سهولت اودسوداګری دپرمختګ لپاره نمایندګۍ پرانستلی دی. ددی لپاره چه دهغو مالونو په ور کړه اورا کړه کښی دچټکتیا او سهولت څخه کار واخستل شی چه دشوروی اتحاد له لیاری دارو پا او امریکی بیلو بیلو هیواد و ته صادریږی د کلفت،قزل قلعه،تاشګذر او اوتوره غونډی په بندرونو کښی ئی دبار چالانی نمایندګۍ پرانستی دی.

هغه مالونه چه د۳۸ کال له وزی څخه د۳۹ کال دوری تر پایه پوری ددغه بانک په تضمین او نخښه دنړی مارکیټو ته صادرشوی دادی :

دقره قلی پوستکی	۵۳۳۹ عدله چه	(۱۰۲۲۳۱۵) پوستکی کیږی
غالۍ	۳۲۱۰ « «	(۱۰۸۲۲۸/۹۸) مترغالۍ کیږی

هغه کریدتونه چه د۳۸ کال دوږی څخه د۳۹ کال دوری تر پایه پوری د ډغه بانک له خوا سوداګرو اوتجارتی موسسوته ور کړ شوی دادی :

دقره قلی پوستکی دپپرودلو پور	۶۹۸۹۴۹۳۱/۷۰	افغانۍ
دقره قلی پوستکی دتضمین په مقابل کښی پور	۷۳۹۱۵۸۸۶/۳۰	«
دغالۍ دتضمین په مقابل کښی پور	۳۵۷۱۵۴۱۶/۸۰	«

دپسونو دپوستکی دتضمین په مقابل کښی پور	۱۲۲٤۵۹/۷۷	افغانی
دواردانی مالونو « « « « «	۱۲۵۵۵۰۵۸/۵۹	«
د وړی « « « « «	۱۲۳۱۸۰۱ /۲۵	«
داسهامو « « « « «	۳۱۲۵۹۳۳ /۵۰	«
دزیوراتو « « « « «	۵٤٦۲۰۹ /۰۰	«
د پت « « « « «	۹۱٦۹۳۳/۳٤	«
دتعمیراتی « « « « «	۱۷٤۹۰۰/۰۰	«
دزغراو کنجدو دتضمین په مقابل کښی پور	۷۱۰۰۰۰/۰۰	«
دغیرمنقول جایداد دتضمین په مقابل کښی پور	۹۱۹۱۹۷۰/۷۰	«
داعتباریه سفید پور	۱٤۰۷۷٤۹٤/۸۸	«
دبادام او کشمشو دتضمین په مقابل کښی پور	۱۲۰۰۰۰۰ /۰۰	«

ددی لپاره چه په بانکونو کښی دملی پانګی غونډول یو ګټور او اقتصادی کاردی او دجاری او امانتو حسابا تو خلاصول دپیسو غونډولو او په دوران اچولو یوائښی وسیله ده نو له دی کبله دغه بانک د معامله لرونکو دزیات تشویق په غرض د ګټې امانتی حسابات چه په کال کښی په سلو کښی شپږ ګټه لری پرانستی او هم ئی یوځه پیسی دجایزی په ډول وټاکلی. دهغو حسابونو فیصدی چه ورځ په ورځ زیاتیږی :

په ۱۳۳۵ کال کښی نسبت ۱۳۳٤ کال ته (٤۳۰) په سلو کښی
« ۱۳۳٦ « « « ۱۳۳۵ « « (۲۰۷) « «
« ۱۳۳۷ « « « ۱۳۳٦ « « (۱۷۲) « «
« ۱۳۳۸ « « « ۱۳۳۷ « « (٦۵) « «چه ورورو ولو پرشوی دی

دبانک دجاری او امانتو حسابونو، اوسنیو اسعارو اوخزانی سرجمع او د افغانستان او نړی په بانکونو کښی دبانک اسعاری پانګی د ۱۳۳۹ کال دوری ترپایه پوری په لاندی ډول دی :

الف - دجاری او امانتو حسابونو سرجمع :

جاری حسابات مساوی دی د (۱۵۸۹) حساب سره چه (٤۸۷٤۹۳۵۲/۰۳) افغانی کیږی
امانتی « « « د (۲۹۲۹) « « « (۱۱٤۰۷۷۳۳٦/۷۹) « «

ب - دبانک اسعاری پانګی :

ډالر	۹٦۲۵۸۵/۱۵ ډالره
پونډ	٦۷٦٦۰-۷-۱۱ پونډه

هندی کلداری	۵۷۰۰۳۸/۲۷ کلداری
پاکستانۍ «	۱۷۵۲۷۹۱-۱۱-۸ «
جرمنی مارک	۲۰۱۸۰۰ /۱۵ مارک
سعودی ریال	۲۴۴۵۹ /۷۵ ریال

• دغه بانک دهغو مشتریانو او معامله لرونکو دپاره چه دوارداتو او صادراتو شغل لری او دخارجی کمپنیو سره معامله کوی ددی لپاره چه هغوته په معامله کښی اسانتیاوی پیښی شی دنړۍ دهغو معتبرو او مهمو بانکو له لیاری څخه چه بانکی معامله ورسره لری دمال التجاری دواردولو په غرض ئی دتولید کوونکو کمپنیو په وجه کښی دلیتر آف کریدت پرانستی او دهغه یوه برخه اسعاری منابع ئی د بانک درانیولو خرڅولو د آزادی کیسی څخه د کابل په هوټل کښی دهغی دځانګی په واسطه سوداګروته عرضه کړی ده چه دسیاحینو دمشکلاتو دلیری کیدو دپاره تاسیس شوی دی .

داسعارو رانیول اوخرڅول اودلیتر آف کریدتونه چه دپښتنی تجارتی بانک له خوا دنړۍ دیلو بیلو کمپنیو په وجه کښی تأسیس شوی دی:

الف داسعارو	رانیول	خرڅول
ډالر	۳۰۸۱۵۰۸/۰۰ ډالر	۱۹۴۴۸۹۶/۰۰ ډالر
پونډ	۲۹۱۸۴۴/۰۰ پونډه	۲۰۶۹۳۰/۰۰ پونډه
هندی کلداری	۶۸۴۵۸۳/۰۰ کلداری	۱۳۰۳۵۹/۰۰ کلداری
پاکستانۍ «	۳۶۵۶۵۸۲/۰۰ «	۱۵۷۱۵۰۰/۰۰ «
جرمنی مارک	۳۹۷۳۰۴/۰۰ مارک	۲۵۳۱۸۲/۰۰ مارک
ریال	۲۴۳۴۵/۰۰ ریال	۲۷/۰۰ ریال

ب ـ دلیتر آف کریدت حسابونو پرانستل:

دلندن بانک دسمنتر	له لیاری	(۱۸۴)	لیتر آف کریدت چه	(۵۵۷۲) پونډه کیږی
دبانک آف امریکا «	«	(۱۳۵)	« «	(۴۷۸۲۷۸) ډالره «
دچیز منهاتن بانک «	«	(۷۴)	« «	(۲۹۳۹۲۱) « «
دویچه بانک همبورګ «	«	(۴۸)	« «	(۸۲۲۷۰) « «
دسویس بانک جینو «	«	(۱۲)	« «	(۱۶۷۳۷) « «
دبانکودی روما «	«	(۱۰)	« «	(۱۲۱۳۱) « «

دپوهنی دتجارتی صنائعو موسسه

دشوراهیئت ،عامل هیئت او نظار هیئت:

رئیس، فنی مدیر داجرائیی او محاسبی مدیران دعامل هیئت څخه عبارت دی،دپوهنی وزارت د کانو اوصنایعو ،مالیی،فوائد عامی اود تجارت دوزارتونو نمایند گان او ددغی مؤسسی رئیس دشورادهیئت څخه عبارت دی،دمالیی ،پوهنی، کانو اوصنایعو اوفوائدعامی دوزارتونو نمایند گان دنظار هیئت څخه عبارت دی.

تشبثات :

یوه مناسبه الحاقیه داړتیا له مخی په پخوانۍ ودانۍ کښی زیاته شوه،دپخوانۍ ودانۍ نیمگړی برخی بشپړی اودترمیمولو چاری ئی سرته ورسیدی،دتر کانۍ دپاره داری،رندی،اوزار او خرادۍ نوی ماشینونه پېرودل شوی اوپکار اچول شوی دی اوهم ئی زاړه ماشینونه ترمیم شوه.

د گنډلو کار کوونکی په اوسنی کال کښی (۱۰۰)تنه ووچه(۴۰) تنه ئی میرمنی او نورئی نارینه دی ،دتر کانۍ د کار کوونکو شمېرهم (۱۰۰) تنوته رسیږی، د کاشی جوړولو،رنگولو دسیټو نواو څو کیود پر کارۍ کار کوونکی (۲۸) تنه دی. چه اوس د کار کو ونکو معاش

دپوهنی دتجارتی صنائعو دمؤسسی ښاغلی رئیس او اداری مامورین

د(٥٠٠) څخه‌د (١٣٠٠) افغانیو په منځ کښې ډی‌اودضرورت په‌وخت کښې دغه‌مؤسسه کولای‌شی چه کار کوونکوته (٢٠٠٠) افغانۍ معاش‌هم ور کړی.

ددغی مؤسسی اوسنۍ نقدی اوجنسی پانګه څلورملیونواونهو سووزرو افغانیوته رسیږی. دغه‌ر نګه دزیات پرمختګ اوانکشاف دپاره‌نوی پلانونه‌جوړ شوی‌او دعملی کولو په‌حال کښې دی‌په ٣٨ کال کښې دتر کانۍ او ګنډ لو دخانګو تولیدات په‌لاندی‌ډول دی :

(١٤٤٠٠) دانی‌ددفتر اوډوډۍ خوړاومیزونه ،دشاګردانومیز او چوکۍ ،چوکۍ، سیټونه، الماری، چیرکټونه ،ډلیکلوتختی، ورونه، کړکۍ، کوټ‌بندونه ، کاغذدانۍ دمطبعی دحروف چینۍ‌میزونه اونوردتر کانۍ په‌خانګه کښې‌جوړشوی‌دی.

(٢٠٠) زره‌دانی کاشی‌مشوانۍ ددغی‌مؤسسی له‌خواجوړی شوی.

اود ګنډولو خانګی (١٢٥٠٠) کمیسونه، دپوهنی دزده کوونکو دریشۍ،دعملی اوپیادګانو دریشۍ اود څارندوی د شاګردانو دریشۍ‌جوړی کړی دی.

دپوهنی دتجارتی صنائعو د تر کانۍ د څانګی دبرمۍ دستګاوی د فعالیت په حال کښې

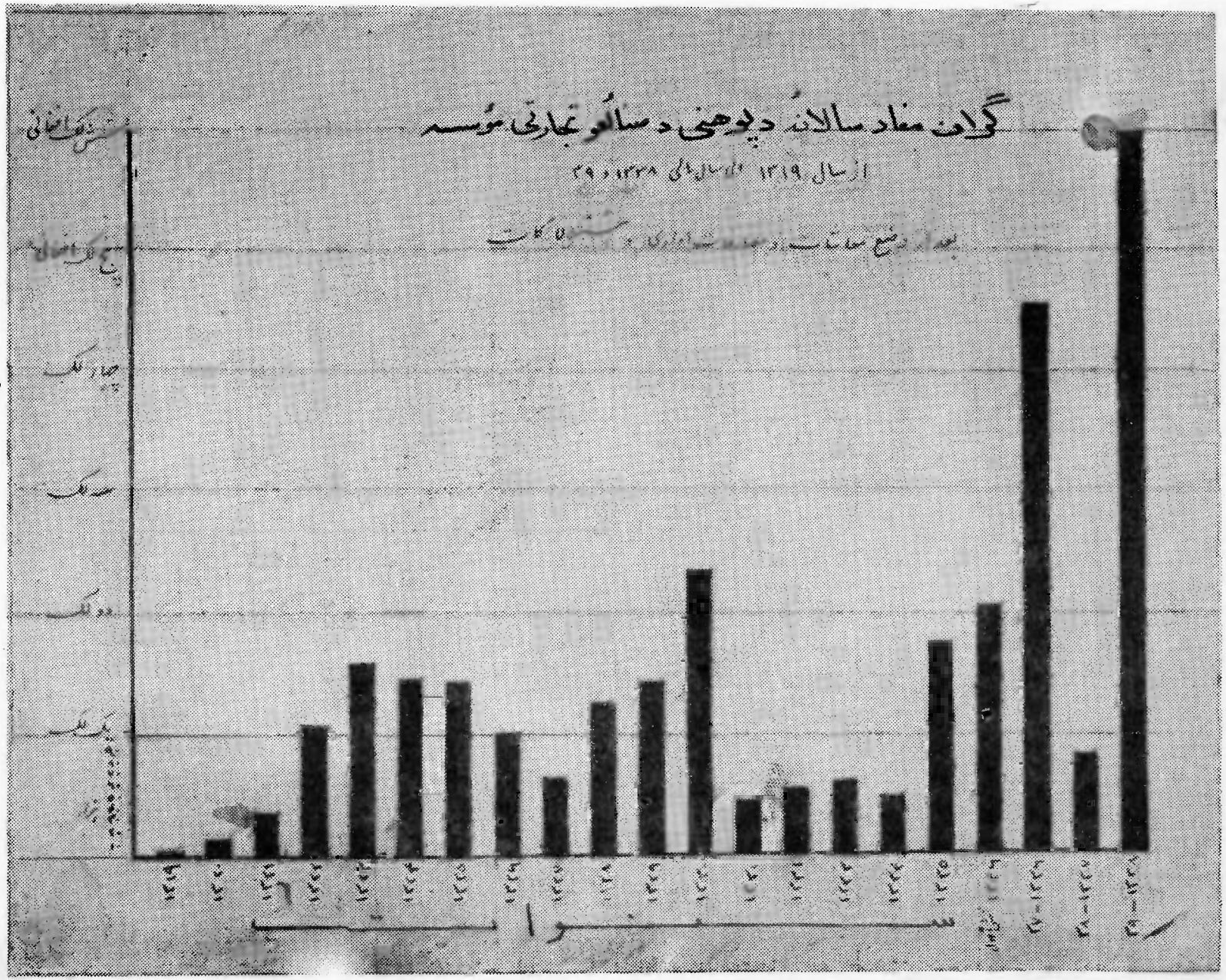
گران مفاد سالانهٔ دپوهنی د صنائعو تجارتی مؤسسه
از سال ۱۳۱۹ الی سال مالی ۱۳۳۸ و ۳۹
بعد از وضع معاشات و مصارفات اداری و مشغولیات
شش لک افغانی
پنج لک افغانی
چهار لک
سه لک
دو لک
یک لک
سنوات

د مالداری د انکشاف ریاست

د کابل مرکزی ریاست :

رئیس	ع،ص دوکتور محمد ناصر کشاورز
اداری مدیر	یو تن
د محاسبی «	« «
فنی «	« «
د پلټنی «	« «
د پانیو مامور	« «
د بغلان د پوزایشان د روزنځی آمر	« «
د محاسبی مدیر	« «

نمایندګی :

د مزارشریف نماینده	« «
د شبر غان «	« «
د اندخوی-میمنې «	« «
د قلعه نو «	« «
د قندوز «	« «

فرعی څانګی :

د قا لقا نو	څانګه
د بغلان	«
د حضرت امام صا حب	«
د سمنګا ن	«
د خلم	«
د شولګری	«
د بلخ	«
د درې صوف	«
د آقچې	«
د سر پل	«
د مر غاب	«
د کشك	«

دمالداری-دانکشاف چاری

د۳۹ کال په‌وری کښی (۲۰۰)وریان دپسونو دجنس داصلاح اوروزنی دپاره وپیرودل شوه دقره‌قلی دنسل اصلاح ته‌پاملر نه شوی دپوستکوبیل بیل رنگونه ترمطالعی لاندی را غله دمالدارانو دلارښوونی‌په‌غرض درموفنی روزنه‌و شوه‌د کورس شاگردانو ته عملی تدریس و شوا او مالدارانوته اصیل قچان و و یشل شوه، ا و س دد غی مو سسی په‌اختیار کښی (۸۵۰)پسونه اووریان شته چه‌ټوله فنی مکمل سجل لری اوفوټو گان ئی هم اخستل شوی دی.

مصنوعی القاح :

دنسل داصلاح یوه‌شبه لیاره مصنوعی القاح ده‌یعنی بیله نره څخه د مادی باردا ر کول، په عادی شرا یطوسره‌یوقچ‌د(۵۰)میږودپاره‌بس‌دی‌په‌داسی‌حال کښی‌چه‌دمصنوعی القاح په وخت کښی یوقچ د(۳۰۰۰) میږو دپاره کفایت کوی.

دپسونو دمصنوعی القاح لومړی ستاسیون د۳۸ کال په‌تله کښی د پوزه ایشان په روزنځی کښی والاحضرت صدراعظم پرانیست تراوسه‌پوری (۱٤۸) وریان‌دمصنوعی ا لقاح له لیا ر ی څخه‌لاس ته‌راغلی دی .

تغذیه اوځړځی:دخارجی وشو تخمونه چه‌دامریکی ،مراکش‌اوفرانسی‌څخه‌راغوښتل‌شوی‌وو د کاریز میر ،بغلان او شبرغان په‌فارمونو کښی تر تجزئی لاندی ونیول شوه.

داخلی واښه:

دسکسول (۲۸۰) کیلو تخم چه بهترین و اښه دی او هم سیار ر یګزار و نه ثابت سا تی دتاش گندر کلفت دسړك‌په‌ځینو برخو،قزل، کلاد ا ندخوی‌اوشبرغان په‌شاوخوا کښی‌و کر ل شو، دستیپا واښه دمیمنی پرغونډیو و کړل شوه .

دځړځیو قورغ :

په پوزه ایشان کښی(۱۲۰۰۰۰) جریبه مځکه دشمالی سیمو لهښوو اښو څخه دتربیه ځی‌په څنګ کښی تر قورغ لاندی ونیول شوه چه‌په‌راتلونکی وخت کښی به‌هغه (٤۰۰۰۰) جر یبو مځکو ته‌ورسیږی‌داوبو ور کولو دپاره مطالعه اوس هم جاری ده د تر بیه ځی پر څټیځو غونډیو سبز کال دبادام ، پستی اوارغوان تخمونه و کرل شوه.

دمیمنی (ده تپه)چه یوښه څړځی دی او بهترین وانبه لر ی دتخم اخستلو دپاره قورغ کړه شوه نهالګی او تخمونه پکښی وکرل شوه .

دفنی پرسونل روزنه: تیر کال (۲۰) تنه شاګردان دپوزه ایشان دتربیه ځی د مـا لدار ی ـ په کورس کښی تر عملی او نظری زده کړی لاندی ونیول شول .

دروغتیا چاری :

۱ ـ دموسسی د فنی مامورینو اود کر هنی وزارت د داخلی او خارجی دوو تنو بیطارا نو په واسطه در مود ناروغیوسروی وشوه .

ب ـ دشبك ، ګرك او کنهی دناروغیو دتداوی دپاره هر کال دخلکو رمی وړ یا پر یـوله کیږی .

ج ـ په میمنه اواندخوی کښ(۶۰۰۰)پسونه دانتر کس دناروغی پرضد واکسیناسیون شول.

د ـ د ګرك او کنهی دنارغیو ضددو اد(۶۲۴۰۰) پسونو دپاره وپلورل شوه ،

ر ـ د(۴۰۰۰۰۰) پسونودپاره دځیګر دچنجیو کپسول وپلـورل شو .

س ـ په سلو کښی لس (پی،پی قی)پوډر د(۵۰۰۰۰) پسونودپاره خلکو ته وویشـل شو.

دپسونو دنارغیو ضد دواوی چه د انکلستان څخه راغوښتل شوی وی مالدارانوته و ر کـړ ه شوی دانګلستان څخه (۲۰۰۰۰۰۰)دځیګر دچنجیو کپسول رارسیدلی دی .

دلابراتواردسامانونه پرته دشوروی اتحاد څخه د کلمو، سینی اودتخر ګ چنجیودوراغلی ده.

دپوزه ایشان تربیه ځی چه دروزلودپاره ښه اومناسب ځای دی دغه مقصد دپا ره و تا کل شو اوپه فنی ډول اقـدامات پکښی کیږی .

دغه تربیه ځی پرو ګـرام :

۱ ـ په عصری سیستم سره دقره قلی رمو روزنه .

۲ ـ دقره قلی نژاد سلکسیون.

۳ ـ دمصنوعی القاح له لیاری دمالدارودرمو دنژاد اصلاح.

۴ ـ دسویس په خارجی نسل سره دمصنوعی القاح له لیاری دخلکودغواپانو دنسل اصلاح.

۵ـ په روسی اسانو سره دمصنوعی القاح له لیاری داسانو دنژاد اصلاح

۶ ـ دغاطرو روزنه

۷ - دځمکې ځیو فنی اصلاحات

۸ -دمصنوعی ځمکې ځیو دمنځ ته راتلو دپاره د خارجی وښو کرل

۹ - دبځارویو دوښو کرل اوذخیره کول

۱۰ دمزروعی مځکواوار کاری او اصلاحات

۱۱ په ځمکې ځیو کښی دنهالګیو اینبوول

۱۲ دودانیو جوړول

۱۳ دمالداری په کورس کښی دفنی کسانو روزنه .

دسمنتو دفابریکی ریاست

دجبل السراج دسمنتجوړولوفابریکه په۱۳۳۱ کال کښی پرانسته شوی ، اوپه جبل السراج کښیدفابریکی دمتخصصینواوماهورینو داستو ګډنی دیوولسو کورودموادوا وجوړونی دسروی اوتهیی نه وروسته په۱۳۳٤ کال کښیدفابریکیپه تعمیراتی چارو پیل وشواود۳٦ کال په پای کښی ددغی فابریکی تعمیراتی چاری اودماشینونودرول پای ته ورسیدل، دغه فابریکه د۳۷ کال دغوئی په(۱۵)نېټه معظم ټولواك پر انسته .

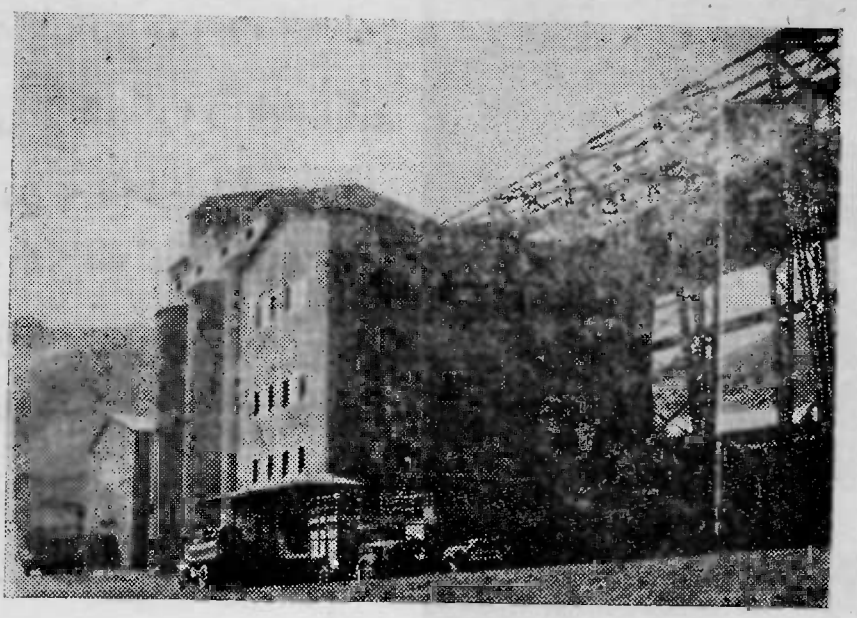

دسمنټو دفابریکی د ودانیړیوه منظره

ددغی فابریکی ورځنیړتولیدی قوه سل ټنه سمنټ دی په لومړی کال کښی له دی کبله چه ماشینونه نو ی او کاروونکوپوره بلدیت نه درلود،ورځنی تولیدات تر دغی اندازی لږوه ، خو کرار کرار د دغو تولیداتو اندازه لوړه شوه حتی د۳۸ کال د غو ئی په میاشت کښی ورځنی تولیدات (۱۱۰) ټنوته و رسیده .

له دی کبله چه فابریکه د کا ل څخه یوه نیمه میاشت تېره وه چه پرانسته شوه په ۳۷ کال کښی ئی تولیدات(۲۱)زروټنوته ورسیدل او په۳۸ کال کښیددغی فابریکی دسمنټو تولید(۳٤) زره ټنه ؤ .

په۳۷ او۳۸ کلو نو کښیدغی فابر یکی و کولای شوچه دهیواد زیاتې تعمیراتې اړتیاوی دسمنټو په برخه کښی لیری کړی .

دفابریکی دفنی پر سونل روزلو ته هم پاملرنه شوی ، څلور تنه افغانی شاگردان دسمنټو په شق کښی دزیاتو معلوماتو داخستلو دپاره چکوسلوا کیی ته لیږل شوی چه څه موده وروسته بیرته هیواد ته راغلی اوپکار ئی پیل کړی دی . دغه رنګه په جبل السراج کښی هم فنی کسان روزل کیږی ، لکه چه په لو مړی سر کښی د فابریکی دچلولو دپاره (۱٤) تنوخارجی متخصصینو ته اړتیا لیدل کیده چه (۱٤) تنه هم استخدام شوی وه خو وروسته تر یوه کال ددغی فابریکی ریاست پدی بریالی شوچه د (٦) تنو وظیفه ئی دافغانی کار کوونکو په واسطه اجرا کړی اوس (۸) تنه چکوسلوا کی انجینیران او (۲۰۰) تنه عمله او کارکوونکی هره ورځ پدغه فابریکه کښی کار کوی .

د سمنټو دفابریکی د باربندی دستګاه

دفابریکی مامورین اوس (۵۵) تنه دی ، د کار کوونکو معاش ددوی دلیاقت اوزحمت کښلو له مخی ورکول کیږی ، سر بیره پر معاش د غرمی او ماښام د ماکولاتو څخه هم استفاده کوی ، د کار کوونکو لپاره د ناروغی بیمه هم پرانستله شوې ده .

دانډیمارسهامی شرکت

دغه شرکت په ۱۳۳۷ کال کښې پرا نستل شو .

اومړۍ پانګه ئې لس ملیونه افغانۍ دی، خو په پنځو راتلونکو کلونو کښې به دغه شرکت پانګه پنځه اویاملیونو افغانیو ته ورسپږي .

او سنۍ پانګه د «انډیمارافغان انډ سټریز» د مرکزی شرکت په واسطه چه په امریکا کښې دی ور کړه شوې او افغانی اتباعو ته دغه شرکت اسهام دخر څو لو د پاره چمتو دی .

د کار کوونکو شمېر : داخلی کار کوونکی ۲۰ تنه او خارجی کار کوونکی (۱۰) تنه دی .

نوټ: داخلی کار کوو نکی تر روزنی لاندې ټیول شوی دی چه په پای کښې ټول کار کوونکی داخلی کسان وی .

د کار کوونکو کلنی معاش تېر کا ل تقریباً دوه ملیونه اواوه لکه افغانۍ ؤ .

په او له کښې دغې موسسی چاری په لا ندې فعالیتو پورې محدودې وی :

۱ ـ د ترا کتورو ، د کرهنې د ماشینونو ، د حمل و نقل د وسائلیو او نورو ماشین آ لا تو ترمیم.

۲ ـ د کرهنې د ما شین آلا تو ، صنعتی ماشینونو او د تر انسپورت دو سا یلو وارد ول .

۳ ـ د هرډول تعمیراتی موادو را وړل .

٤ ـ د موټر د پرزو ، ماشینو او د ترمیم د سا مانو را وړل .

سبز کال ئې سر ببره پردغو فعالیتو لاندې چاری هم سرته رسولی دی :

۱ـ د کرهنې د فارمو پرانستل د نویو ماشینو او آلا تو په واسطه .

۲ ـ د یمی نما یندګۍ ئې پرانستلی ده ، او د هغې په واسطه ئې د تعمیراتو مواد ، دا لو تکی سامانونه ، تجارتی مالونه ، او نور لوازم بیمه کړی دی چه دغه شرکت پدغه کا ل کښې د ری لکه او پنځوس زره افغانۍ د یمی له در که ګټه کړی ده .

د دغه شرکت راتلونکی پلا نونه :

۱ ـ د کرهنې ، صنعتی او حمل و نقل د موټر و نو او ماشین آ لا تو د تر میو لو د یو سترعصری ور کشاپ پرانستل. دغه د ستګاه به په شپږو راتلونکو میاشتو کښې بشپړه شی .

۲ ـ د میوی د پا کولو او سورتولو د فابریکی راوړل .

۳ـد سنډی‌تو کرانو داودلو دفابریکې پرانستل.
٤ـد کیمیاوی اودواجوړولو دفابریکی تاسیس.
٥ـدجوړونی اوتعمیراتی موادو دفابریکی راوړل.
٦ـد کرهنی دپروژوانکشاف اودشیدوور کونکو څارویودپاره‌دفارمونوپرانستل‌دغی‌موسسی دغه‌چاری اجرا کړی‌دی:
۱ـد(۱۷۰۰)موټرو ترمیم.
۲ـد کرهنی د(۸۰) تراکتورو راوړل.
۳ـ(۲۵۰)دسورلۍ‌موټرونه‌ئی راوړی‌دی.

.....

دمیوی صادراتی شرکت

۱-دمیوی صادراتی سهامی شرکت د۱۳۳٤ کال دوزی په لومړی نېټه پرانستل شوه مرام او هدف ئې په لاندې ډول دی :

۱-د تازه او وچې میوی صادرات .

۲-د صادراتو له مخې دمیوی د بازار انتظام او د صادراتی بازارونو ایجابول.

۳-په خارج کښې د خرڅولو د مارکیټو پیدا کول.

٤-د وچې میوی د پاکولو، دلندې میوې ساتلو، شکو لواو غونډولو د ماشینونو واردول. د دغه شرکت ابتدائی پانګه اوه ملیونه اوپنځه لکه افغانۍ دی.

۲-د دغه شرکت د مامورینو او کارکوونکو شمېر:

مامورین ۲۳ تنه.

مستخدمین ۱۲ «

موقتی کارکوونکی میرمنې دورځې د(۱۰۰) څخه تر(۱۲۰) تنو پورې.

دائمی کارکوونکی یو تن او موقتی نارینه کارکوونکی د(۱۰۰) څخه تر(۱۵۰) تنو پورې .

۳- کارکوونکو ته د(۳) مادی د توضیحاتو له مخې (په آزاد ډول) ورځنی مزدوری ورکوله کېږی د غې موسسې د کشمش پاکولو او بادام ماتولو یو ماشین دمربوطو سامانو سره له لویدیځ المان څخه پیرودلی او پکار اچولی دی، چه یوزیات شمېر د ډېر ښه کشمش ئې په عصری ډول دارو پائی بازار ونود تقاضا له مخې د دغو ماشینو په واسطه پاک، سورت او غونډه کړی او خارج ته لېږلی دی ، په دې وخت کښې ئې دوه نور ماشینونه دلویدیځ المان څخه پیرودلی او راوړی دی.

دمیوې د صادراتی شرکت یوه دستګاه

ملی مطبعه

دغه موسسه د ۱۳۳۳ کال په غوڼی کښی پرانستل شوه، په اوله کښی ئی د گستنر د ماشینونو په واسطه په فعالیت پیل وکړ او د مؤسسو او انفرادی مراجعو طباعتی چاری ئی تهیه کولې په ۱۳۳۸ کال کښی ملی مطبعه نوی ودانی ته ولاړه .

اوس ملی مطبعه په نویو طباعتی لوازمو سره مجهزه او هدا په ډول رنگه او عادی خپرونو ته چمتوده. ځکه چه دغه طباعتی څانگه اوس لاهم په ابتدائی مرحله کښی ده نو کار کوونکی ئی محدود دی دتایپستی کورس :

د ملی مطبعې کارکوونکی دفعالیت په وخت کښی

دغی مؤسسی د میرمنو د روزلو د پاره دتایپستۍ یو کورس پرانستی چه یوشمیر میرمنی ئی پدغه شپ کښی روزلی او خدمت ته چمتو کړې.

ملی مطبعه په اوسنی حالت کښی په ورځ کښی د دولکو داپوخپرو لو قدرت لری ، په ۱۳۳۹ کال کښی چه دغه مطبعه د کتابو خپرولو ته چمتو شوه، د پوهنی د وزارت د یوشمیر درسی کتابو خپرول ئی پرذمه واخستله .

د کیمیاوی مصنوعاتو مؤسسه

دامؤسسه په ۱۳۳۵ کال کښې پرانستله شوه ، او کوښښ کوی چه کیمیاوی مصنوعات په دننه هیواد کښې تهیه او دخارجی مصنوعاتو په نسبت ئی په کښته بیه خرڅ کړی . د هغو خد متونو په مقابل کښې چه هیواد والوته ئی د کیمیا وی مصنوعاتو په تهیه کولو کښې کړی د ی د کانو اوصنائعوتووزارت دتقدیروړو گرزیده .

دغه مؤسسه دانکشاف په حال کښې ده ، هیله ده چه پرڑر به دیوې وړو کی صنعتی فابریکې په حیث تحول اوپر مختگ و کړی .

پدغه مؤسسه کښې داخلی میرمنی کار کوی تراوسه ئی دخپلو مصنوعاتو پلورلودپاره په مرکز کښې دري د کانونه خلاص کړی هیله ده چه ژر به ئی په ولایتونو کښې هم نمایند گی پرانستلی شی .

د کیمیاوی مصنوعاتو دموسسې کارکوونکی د فعالیت په حال کښې

ددغی مؤسسی مصنوعات :دوینښتانو جلا ،د و ینښتا نوروغن ، بریانتین ، د و ینښتانوتقویه دوینښتانو ساتلوروغنیات ، دوینښتانوهرډول رنگونه، شامپو، د زیری خریلو کریم اوصابون، دمخ هر ډول کریمونه ، وچ ، روغنی او کولډ کریم ، دبادا مو کریم ، سپینوونکی کریم ، دمخ دټپلو ضد کریم، دزو کړی دټپلوضد کریم، د گونجوضد کریم ،دمخ سرخی، مایع پوډر، دښکلا ماسک دلاس مخصوص کریم ، د آرایش او ښکلیتوب محلولونه ،دصدف اوبه،دچربی ضد محلو لونه د بخار ضد محلول ، د مخ سپینوونکی محلول ، کلو نیا ، عطرونه ، د لمرسوزلوضد کریم دسپورتمینانو اولامبو وهونکو مخصوص کریم ، دخولې ضد کریم ، د پوست مخصوص سلو شن دپښودستړیاایسته کولو محلول ، مایع صابون ، دوړو کو پوډر، دوړو کو د شوړ یدلو ضد پوډر دمخ پوډر، دغا ښو پوډرد خولی دبوی ایسته کولو محلول ، دنو کانوهر ډول رنگونه ، بې رنگه لب سیرین ، دقلم او بوټ هر ډول رنگونه ، سر یښ او نور .

حجاری او نجاری

داسهامی شرکت په ۱۳۲۰ کال کښې په ٤ ملیونو او (۹) سووزرو ابتدائی پانګی او وروسته ئې په ۱۳۳۰ کال کښې په ۳۹ /۹۷٤٤٥۸۳ افغانیو پکارپیل و کړ، پدغه فابریکه کښې ټولې تخنیکی چاری داخلی کار کوونکی او متخصصین اجرا کوی .

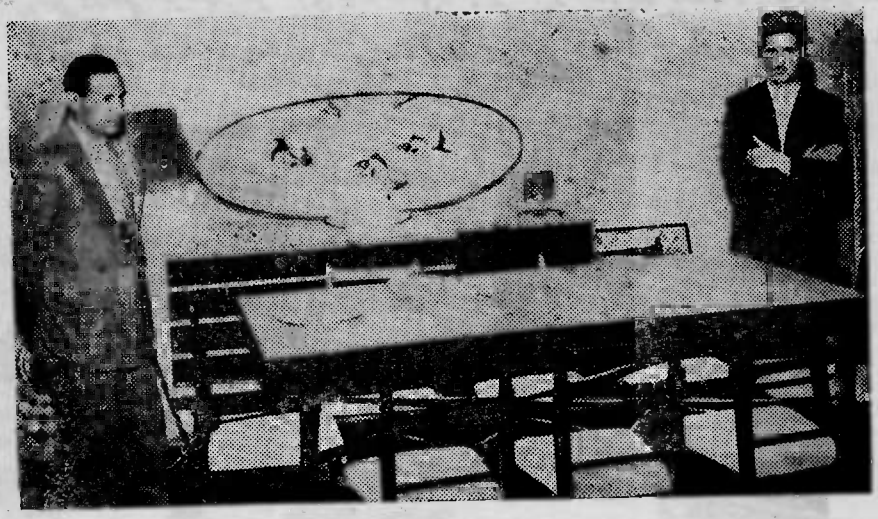

دډوډی خوړلو یونفیس سیټ چه د حجارۍ او نجارۍ په فابریکه کښې جوړ شوی دی.

د ۱۳۳۰ کال د اهیسی دغې فابریکی زیات انکشاف کړی او اوس په ښو او عصری شامینو مجهزه ده .

پنځه ماشینونه ،څلور لوئی اري، ډبرینه اره ، دبرش دوه ماشینونه ، د حجاری په شق کښې

په ډبرو کې د ښکلو نقش کاریو نمونې

دخرادی ـ یوماشین، دغه رنګه دتر کانۍ په شق کښی اتومات او نور ماشینونه پکار اچول شوی دی

د انکشافی پلان له مخی په نظر کښی دی چه دغه فابریکه په تیره د حجاری ـ په برخه کښی زیات پرمختګ وکړی او تقویه شی. په ۳۸ کال کښی ددغی فابریکې تولیدات :

الف ـ دحجاری ـ په شق کښی :

دحجاری ـ او نجاری ـ دفابریکې دتخنیکی خرادی ـ ماشین	
۱ ـ دفرش په برخه	۴۳۸۳۰۷۴۹۹ مربع متر
۲ ـ دمیز پرمخ پر کاری شوی په برخه	۱۷۶۰۱۹۴۶ « «
۳ ـ دهدیری په برخه	٤ ـ دانې
٤ ـ دپړی لوحه	۱ دانه

۵ ـ د نفیسه کار یو پړو سامان لکه خا کستر دانی ـ ، دسګریټو صندوقچه ، میو ه دانی ـ غوری او نور ۵۹۰ توکره

ب ـ دحکاکی ـ څانګه :

۱ ـ دوامیتس لاجورد غمیان	۱ / ۱۸۰۰ ګرامه
۲ ـ دپړو غمی	۲۷ دانې

ج ـ دتر کانۍ ـ څانګه :

۱ ـ هرډول مکملی چوکی ـ	۲۳۵٤ دانې	
۲ ـ هرډول سیتونه	۱۳۳ «	
۳ ـ هر ډول الماری ـ	۲٦٤	دانی
٤ ـ صندوقچه	۱۷۷	«
۵ ـ بیل بیل ورونه	۱۷۷	«

٦ - بیلی بیلی کړکۍ	۱۷٦	دانې
۷ - بیل بیل متفرقه سامانونه	۱٦۲۰	ټوټې
۸ - وډایرو او خلکو ترمیمشوی سامانونه	۵۰٤	»
د - د ترمیم او تخنیکی څانګه :		
۱ - دموټرو پری مینځلا و ګریس ور کول	٤۱۸	موټرونه
۲ - دموټرو داغ ګیری ، ولډنګ کاری او نور	٤٦	»

ډبرینی مشوانۍ چه در خام له ډبروخخه جوړی شوی دی

۳ - دهر ډول سامانونو رنګول	۱٦۹	ټوټې
٤ - دروسی بخار یو ترمیم اوجوړول	٤۱	پایی
۵ - د چودنی وزنی ډبرو جوړول	۲۹	سیټونه
٦ - دچرۍ او چودنی دیګدانو جوړول	۳٦	پایی
۷ - دمیزاو څراغ لپاره دوسپنو اونل دپایو جوړول	۱۸۷	»
۸ - دسرویس او چکله موټرونو دپایوجوړول	۳٦	موټرونه
۹ - د تخنیکی متفرقه سامانو جوړول	۸۹۸	ټوټې
۱۰ - د ماشینونو ترمیم	۱۲۵٦	»

د سید اسلام مؤسسه

دغه د آلاتو د ترمیم و پرو کی مؤسسی په ۱۳۳۲ کال کښی د ۱۶۵۰۰۰ افغانیو په پانګی پکار پیل و کړ ، د پرانستلوله وخت څخه ئی داهڅه کړی ده چه انکشاف و کړی .

د غی مؤ سسی د تخنیکی لوازمو او د موټر د پرزو په تر میمو لو سر ه و کو لا ی شو چه د مراجعینو زیات اعتماد جلب کړی او هم ئی د هیوادد اسعارو د لګښت مخنیوی و کړ ، د مؤسسی د انکشاف له مخی ئی پدی وروستیو کلونو کښی د پترولو ، بریښنا او ډیزل ماشینونو د حجاری ـ اونجاری ـ او ضعتی ماشینونو ، برمو د څاګا نو بمبو او د او دلو د ما شینو نو په تهیه کو لو کښی بری و مونډ .

پد غه ډول زموږ د هیواد په بیلو بیلو سیمو کښی یو زیات شمیر لوی اووړه شر کتو نه ا و مؤسسی پرانستل شوی او په فعالیت ئی پیل کړی دی چه د لته د ټولو راوړل او ه فعالیتو یادول ممکن نه دی خو لاندی به د هغو صنعتی مؤسسو اوشر کتونو لست را وړو چه د اصولی مراحلو د تپرولونه وروسته ئی په کار او فعالیت شروع کړی ده :

د مؤسسی نوم	پته .
د حجاری ـ اونجاری ـ فابریکه	خواجه ملا
د اقتصاد سهامی «	ماشین خا نه
د بر یښنا لوی شر کت	د میوند جاده
د چرمګری ـ او بوټو جوړولو مؤسسه	یکه تو ت
د نساجی عمومی شر کت	ګلبها ر
د سرویسو شر کت	زنده بانان
د سرویی د بر یښنا فابریکه	سر و بی
د سمنټو شر کت	جبل السراج
د سید اسلام مؤسسه	د باغ سرای
ملی مطبعه	اند ر ا بی
د اقبال او عبدالمجید مؤسسه	د چندو لوسه د کان
د حید ر لمټه چرمګر ی	د میوند جاده
د تعمیراتی روغنیاتو مؤسسه	« « «

	پته
د مؤسسی نوم	
افغانستان دزیمنس شرکت	دمیوندجاده
دایماق تضامنی «	داند رابی «
د کیمیا وی مصنوعاتومؤسسه	د کابل ولایت جاده
دتوفیق صنعتی «	د میوند «
د نیساز تخنیکی «	دباغسرای
دصالح ور کشاپ «	کارته(٤)
دشاکرچینی جوړولو «	جنگلک
دزمان صناعتی «	تیمورشاهی جاده
دتزئیناتو «	آقاعلی شمس چارده
د سمنتی خښتو «	حضوری چمن
د سپوز مې «	دمیوند جاده
دعمراتی رنگونو «	دارالامان
د کالو مینځلواوتاپه کاری مؤسسه	نوی بنار
دولهنگ اودلرگیوداره کولو «	شهر ارا
دیوه تاره اودلوشرکت	حضوری چمن
دشریف ایندار وجوړولو مؤسسه	دشانزده سرای
دپوهنی دتجارتی صنائعو «	عمومی باغ
دحمل ونقل ور کشاپ	بریکوټ
د موټر پری مینځلو دستگاه	د کابل ولایت جاده
دورپښم اودلودستگاه	حضوری چمن
د امید دنساجی مؤسسه	جنگلک
د صداقت عمومی شرکت	دابن سینا جاده
دجنگلک د فابریکوشرکت	جنگلک
دافغان انه یمارشرکت	شیرپور
دمیوی صادراتی شرکت	دنادرپښتون جاده
دلطفی دموټرودترمیم ور کشاپ	شاهی جاده

د مؤسسی نوم	پته
د گلزاد صنعتی مؤسسه	د کوهدامن گلد ره
دډبروماتولو «	کابل
دفیروز «	دنادرپښتون جاده
داطمنان «	جبل السراج
دولایاتوصنعتی څانګی:	د کندهارپهولایت کښې
پښتو ن شرکت	« « «
د وطن «	« « «
دوړ یوداودلوفابریکه	« « «
د حاجی محمد حسین صنعتی مؤسسه	« « «
دحاجی عبدالله تخنیکی «	« « «
دپلاستیکي «	« « «
دعبدالمجید موبل جوړولو «	« « «
دسلیمی و رونو «	« « «
دمؤمن «	« « «
دمیوې صا دراتی شرکت	« « «
ددین محمداوجان‌محمد ور کشاپ	« « «
دشهاب الدین‌مؤسسه	دمزارشریف پهولایت کښې
دعبدالله دصابون جوړولو اوتیل کښلو مؤسسه	« « « «
دعبدا لعلی موسسه	« « « «
دسید شاه دحبو باتو دروغن کښلو مو سسه	« « « «
دماشین کارانو صنعتی «	« « « «
دمیمنی تر انسپو رټ ور کشاب	دمیمنی پهاعلی حکومت کښې
دسخی ماشین کارانو مؤسسه	« « « «
دمزار شریف صناعتی‌شرکت	« « « «
دصوفی‌محمدرفیق‌دتیل کښلواوصابون‌جوړولو موسسه	« « « «
دحاجی محمد یاسین « « « « « « « « «	« « « «

دمؤسسی نوم	پته
دحسین زاده‌صنعتی مؤسسه	دهرات په ولایت کښی
« « تخینکی «	« « « «
دبرادرا نو « «	« « « «
دا طمینان تخنیکی «	« « « «
دمیمنی صناعتی‌شرکت	دمیمنی په اعلی حکومت کښی
دروزی‌بای دتیل کښلو اوصابون‌جوړو لو مؤسسه	په‌اند خوی کښی
د میمنی‌د پیزلی بریښناشرکت	په‌میمنه کښی
دقند جوړولو شرکت	په بغلان کښی
دمحمد عتیق‌مؤسسه	« « «
دورښمودچنجیو فابریکه	« « «
دپنبې اتحاد یه‌شرکت	« « «
دچینی‌جوړولو «	« « «
دمنهاج الدین او ملګرو شرکت	په‌خان آباد کښی
د ګران‌صنعتی‌مؤسسه	دقطغن په چاه‌آب کښی
دډبرو دسکرو اتحادیه	په‌بلخمری کښی
دبرښنا اوسمنټو مؤسسی	په غور کښی (فعلاً دمیوند جاده)
دمشرقی چارو سهامی شرکت	دمشرقی په‌ثمر خیل کښی
دننګرهار دقند جوړولو فابریکه	په ننګر هار کښی
دحاجی خان مومن مؤسسه	په‌پکتیا کښی
د ګلان اواسلم «	« « «
دحاجی عبدالقا در «	په آقچه کښی
دامین لمتد شرکت	« « «
دبر ښنا سهامی «	په فراه کښی
دغزنی دبر ښنا «	په غزنی «

چند اختراع جدید و دلچسب

وسایل تحفظی علیه خطرات عصر قمر مصنوعی:

در دورهٔ که پهلوانان در میدانهای کارزار پشت حریف را بزمین میزدند و یا با تیر و نیزه در مقام مبارزه می بر آمدند وسایلی تهیه میدیدند که بااستفاده ازین وسایل جان خود را از خطر نابودی نجات میدادند. انسان عصر موجود ، نیز مجبور است برای دفاع از خطوات محتمله و سایلی فراهم کنند که بالاتر از آهن و فولاد قرون گذشته خواهد بود گذشته ازینکه وسایل تحفظی امروز متعدد و بیشمار است که به تناسب محل ، مشغولیت و طرز فابریکه از دستکش مخصوص کار گران کورهای ذوب فولاد گرفته تا در یشی کامل باماسك پلاستیکی غیر قابل اختراق ماسك گاز و امثال آن فرق میکند .

هم چنان وسایل غیر مستقیم تحفظی ، مانند دستگاهای تهویه و تصفیه هوا از گرد و خاک، وسایل صحی در لابراتوار ها ،نیز تهیه گردیده است .

متخصصین خدمات صحی باین قناعت رسیده اند که کار کردن در قبال تدابیر احتیاطی، دانشمندان را برای اختراعات زیاد مجال خواهد داد .

در موسسات بزرگ صناعتی صرف نظر از فابریکه های صناعتی دسته های مستقل اطفائیه دارند که باماسك ضد گاز و لباس های ضد آتش مجهز میباشند .درین تصویر انسان عصر امروز و دیروز را در دو لباس مختلف می بینید .

راکت تیتان

یکی از راکتهای قاره پیما که در دماغه کانورال آماده پرتاب کردن میباشد. این راکت ها دو طبقهٔ که ۲۷ متر طول دارد ذریعه قوای هوایی ایالات متحدهٔ امریکاتهیه گردیده ذریعه نیروی هستوی حرکت می کند این راکت ۹ هزار کیلو متر در هوامیتواند پرواز کند.

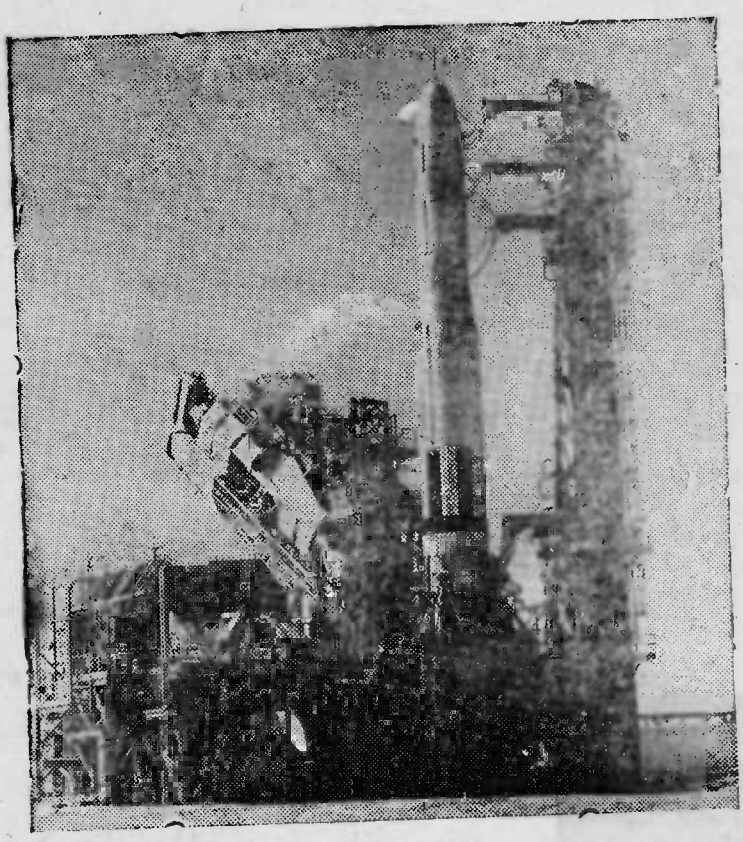

نگاهی به آینده

تخنیک برای ما چه ارمغان خواهد آورد ؟

پیش بینی تحولات اقتصادی در ده سال آینده ـ کشف سینهٔ دریا ها گنج های تازه برای ما خواهد آورد

چه انکشاف تخنیکی آینده حیات اقتصاد جهان راتحت الشعاع قرار خواهد داد. مقاله ذیل محصول مطالعه وتتبعات کمیته خارجی سنای امریکااست که از نتایج کار موسسه تحقیقاتی ستانفورد استفاده کرده است.

آنهایی که به پیشگویی اوضاع اقتصادی میپردازند ،فرق نمیکند که این پیشگویی بحقیقت قرین باشد ویااینکه مردم در اثر آن گول بخورند ،درهر دوصورت در آینده قریب به پیشگویی های موفقیت آمیزی نایل خواهند شد . قسمت اعظم این پیشگوئی متکی به تجارب گذشته و صعود ونزول قیمتها وسایر مدارکی که این پیشگویی را تسهیل می بخشد ، صورت میگیرد

پیشگویی های تخنیکی :

آیا پیشگویی ها، در ساحات تخنیک وعلم نیز میتو اند حایز ارزش باشد ؟ درمرحلهٔ نخست آدمی میکوشد پاسخ آنرا منفی بدهد . تصادف واتفاق درین موردنقش بزرگ دارد، درعین حال روح ابتکار پسندی بشر نیز حایز اهمیت است واین دو امراست که به آدمی جراب می بخشد بگوید ،هنوز هم چه مفکوره های شگفت انگیزی در دماغ دانشمند ان و تخنیکدانها نهفته میباشد؛ ازجانبی هم یك نگاه به عملیات اکتشافی حاضره ،زمینه را برای پیشگویی مستقبل تخنیک مهیا میسازد .

مفهوم (پیشرفت علمی) ویا (پیشرفت تخنیکی) درحقیقت امر حاوی جریان تدریجی است که اکثریاً بچندین جهت اجرای تاثیر وارد می نمایدوامامبدا ومرجع آنرا اکتشافات علمی ،بحیث چشمهٔ رهنمایی جدید تشکیل میدهد .

روی این دلایل واضح میگردد که پیشگویی پیشرفتهای تخنیکی وتاثیرات اقتصادی آن درحیات افراد بشر تا چه پایه موثر است .

درمقاله ذیل کوشش بعمل می آید پیشگویی های چند در ساحات مختلف علوم گردد .

کنترول اقلیم واوضاع جوی :

کنترول اقلیم واوضاع جوی از مدت درازی است که بشر برای وصول آن هوسهای گوناگونی بدل پرورانیده است. برای وصول به این هدف هنوز فاصله زیادی وجوددارد. بعداز تجارب فراوان (نزول باران) درطی سالهای اخیر که شعاع تاثیر آن محدود به ساحات محدود باقی مانده است امروز به این نتیجه واصل گردیده اند انقلابات جوی را کاملاً تحت کنترول بگیرند. امروز درعقب سوچبوردها نشسته از روی عقربه ها طونالهای بحری وتحولات اوضاع جوی را باز میگویند. وگذشته ازآن انکشاف جوی را بافورمول مهندسی تحلیل وتجزیه می کنند اگرخواسته باشند درجریان اوضاع جوی اعمال نفوذ نمایند این کوشش ها دوام داده خواهد شد .

حقیقت این است که بشر آرزو دارد بصورت غیرمستقیم دراوضاع جوی واقلیم اعمال نفوذ کندویا بشر ها آن اجرای حاکمیت نماید برای اینکه انرژی تنها یك طوفان باد، معادل ملیون چندمجموع استهلاك انرژی درایالات متحدهٔ امریکااست. این امر نشان میدهد که نفوذ مستقیم جوی، باانرژیهای موجودهٔ دست داشتهٔ بشریك ادعای میان خالی است .

گنجهای دریاها: تحقیقات اخیره نشان میدهد که در بستر دریاها ودر امتداد سواحل اوقیانوسها به پیمانه غیرقابل مقیاسی اززخایر معادن نهفته است مخصوصاً زخایر منگانیز خیلی قابل توجه است.

چندماه قبل، یك گروپ ازشرکتهای امریکائی دست بدست هم دادند تا امکانات اقتصادی وتخنیکی

استفاده ازین گنجینه‌های پنهانی را جستجو نمایند . همچنان حصول مواد غذائی از نباتات بحری تادیر زمانی جزء تصور و خیال باقی نخواهد ماند .

پیشرفت استفاده‌های صلح آمیز انرژی اتومی، درطی سالهای اخیر به تعداد خوشبینهای افزود که معتقدند با این انرژی موفقیت بیشتر میتوان بدست آورد . اکثر پیشگویی میکنند که در اثر بهای ارزان تولید انرژی آتومی بر مشکلات بیشماری غلبه حاصل خواهد شد . در انگلستان همه باین عقیده اند که تقریباً در سال ۱۹۶۳ انرژی آتوم به همان قیمتی بدست خواهد آمد که فعلا انرژی عادی آن مقدار مصرف را ایجاب میخماید .

وقتی انسان به استهلاک مجموعی انرژی متوجه میشود بانظر و عقیدهٔ اکثر متخصصین همنوا میگردد که میگویند در خلال سالهای آینده ضرورت به تولید انرژی آتوم قطعی ترخواهد شد اگر بشر توفیق یافته درطی ده سال آینده کورهای اتومی صلح آمیز را انکشاف دهد، در آنصورت کشفی خواهد بود که انرژی مورد نیاز بشریت تاسالیان درازی تامین گردیده است.

در پهلوی قیمت مساعد انرژی آتوم ، یك سهولت دیگر نیز بمیان خواهد آمد و در ده سال آینده ساحه وسیع تری را احتوا خواهد کرد باین صورت که انرژی ارزان اتومی شانس بزرگی برای تعمیم صنایع غیر متمرکز فراهم خواهد کرد .تا اکنون معمول چنین بود که صنایع منحصر ومحدود به مناطقی میبود که در آن جا انرژی محرکه تولید میشد و هر قدر که پیمانه انرژی محرکه بزرگتر و عظیم تر میبود، صنایع ثقیله نیزدر آن مناطق روبانکشاف میگذاشت چنانچه منطقه صنعتی رور ،شاهد این مدعااست. ولی انرژی اتوم اجازه میدهد ،در مناطق دور افتادهٔ نیز، تأسیسات صنعتی رابرپا کرد وباین ترتیب ازتمرکز صنعت دریك منطقه که منجر به دمپنگ اقتصادی میگردد ، جلوگیری بعمل آورد گذشته از آن تولید انرژی آتوم بقیمت نازل این امکان رانیزفراهم میسازد که در استهلاك منابع مولد انرژی از قبیل زغال ونفت درموارد بسیار اساسی وپرارزش بکارخواهد افتاد که صنایع کیمیاوی یکی از آن جمله میباشد.

در انرژی آتوم دومشکلی موجودبود که این دومشکل استفاده اقتصادی آنرا به تعویق می انداخت یکی فقدان وسایل جمع آوری انرژی ارزان وموثر و دیگر ذخایر محدود تولید انرژی آنهم در مواقع محدود .

پیشرفتهای که درساحهٔ تخنیك ذخیره انرژی پدیدار گردیده ممکن است شعاع خورشید را به حیث انرژی در آورد. گذشته ازان انکشاف پارچهای مصنوعی در ساختمان تولیدذخیرهٔ انرژی

کمک زیاد خواهد کرد .این چنین مؤسسات برای مناطق زراعتی که محتاج انرژی برق استند ودر مناطق حاره وقوع دارند، دارای ارزش زیاداست.

پیشرفت تولیدات کیمیاوی:

درطی سالهای اخیر، اینجا و آنجا،مظاهری نمودار میگردد ، که نشان میدهد برای تهیه قهوه مصنوعی اقداماتی بعمل می آید در ماهای گذشته ،اکتشافات درین ساحه بحدی پیشرفت کرده است ،که درلابرتوارها قضایای آن حل میگردد .میتوان حساب کرد که درچند سال آینده قهوهٔ مصنوعی تقریباً به ربع قیمت قهوه طبیعی تولیدو به بازار ها عرضه گردد.

اینکه تنهامین یك اختراع تحولاتی را بارمی آورد ،وقتی بهتر پدیدار میشود که انسان درنظر بگیرد که تقریباً شصت فیصد مجموع صادرات برازیل راقهوه تشکیل میدهد باید متوجه بود که حکومت برازیل باصدور قهوه پروژه های صنعتی خودرا کسب تحقق بخشیده است. هم چنان سهم سایر کشورهای لاتین قابل توجه دیده میشود:

السیلوادور ۷۹فیصد، کلومبیا ۷۵ فیصد، گواتیمالا ۷۲فیصد، کوستاریکا ۵۰فیصد و نیکاراگوا ۳۵ فیصد صادرات شان را قهوه احتوا می کند .

رقم تهدید آمیز از چیلی است که در نخستین سال جنگ بین المللی با صدور امونیاك مصنوعی ، تقریبا بیك ضربت ، درجمله ممالك دارای اسعار سخت گردید ودرقطار کشورهای دارای وضع ثابت اقتصادی قرار گرفت . ازین لحاظ مایه تعجب نیست که پوپیس ماتیوسن رئیس جمهور مکسیکو ، درخلال آخرین سفرش از واشنگتن ، حکوت امریکارا ازخطرانکشاف این امر پرحذر ساخت .

درباره منسوجات مصنوعی، ازمدتیست، پیشرفت های واضحی بملاحظه میرسد.درایالات متحدهٔ امریکا ، که با سویه بزرگ و عالی خود ، رهنمای سایر کشور های غربی شده است استهلاك پشم ازسال ۱۹۵۰ تا امروز به نصف تنزل کرده . در حالیکه درخلال همین فاصله . استهلاك منسوجات مصنوعی ، به سه چند افزایش یافته است . امروز هر فرد امریکایی نسبت به پشم پنجاه فیصد بیشتر منسوجات مصنوعی استعمال میکند .

سرمایه های گزافی که امروز درلابراتوارهای کیمیاوی شرکت ها برای کشف منسوجات وسایرمواد مصنوعی بکارافتاده بوضوح نشان میدهد ، که مواد طبیعی، آهسته آهسته شکست خورده می رود .

درینجا نیز امکان عکس‌العمل منفی متوجه ممالکی است که مرجع تولیدات پشم و پنبه شمرده می شو ند و این سبب اند یشه آ نها میگردد .

یورا گوای،نیوزیلند،استرالیاوافریقای‌جنوبی‌تولیدات‌مازادپشم‌دارند،مصرومکسیکوپاکستان وسایر کشور های امریکای لاتین ازناحیه صدور پنبهٔ‌خود مواجه به‌مشکلات اند .

در طی ده سال آینده یك ابتکار کاملاً جدیددرساحه فابریکه ها بوجود خواهدآمد : از آن‌جمله نسجی رویکارخواهد آمد که نه محتاج ریشتن ونه محتاج‌بافتن خواهد بو د . و لی با تمام اینها ، انکشاف تهیه وتولید نسج مصنوعی آنقدر پیشرفت نخواهد کرد که د امن فابریکه های نساجی و نختابی جمع گرد د .

تولید الماس مصنوعی یك قدم برجسته و درخشان دیگر در قطار صنایع کیمیاوی بشمار میرود. بین سندیکاهای الماسِ افریقای جنوبی و تو لید کنند گان الماس مصنوعی ، ممکن استرقابت سخت و بیسابقهٔ در بگیرد .

جنرال الکتریك کمپنی ، بزرگترین موسسه تولید کنندهٔ الماس مصنوعی ، همین حالا ده فیصد مارکیت های الماس فروشی امریکا را اشغال کرده ا است و کاملاً مطمئن است که حرف این فیصدی به پنجاه فیصد نیز برسد .

برای مجادله علیه این (سوقیات) سندیکات الماس فروشان‌طبیعی‌تصمیم گرفته اند، بهرقیمتی که میشود ، در صد د سا ختمان یك لابراتوار مجهز ومکمل تحقیقات الماس مصنوعی بر آ یند گذشته ازان ، سندیکای مذ کور درخموشی و آهستگی تمام یك ماه قبل کتلاك ها ی کار خود را به ۸۰ کشور دنیا ارسال کرده اند ودر نظردارند معامله الماس طبیعی رابشکل‌انحصار در بیاورند ولی علی الرغم این همه نقشه های دفاعی که علیه الماس مصنوعی طرح میگردد باز هم باید اعتراف کرد که الماسِ طبیعی سالهای آخرحیات خود را می پیماید .

تخنیك خبر رسانی :

از ینکه اقمار مصنوعی که بدور زمین می چرخند تا حدی بحیث پل ارتباط برای نشر تلویزیون ها ، کسب فعالیت میکنند مسأله ایست که ازدوسال‌باینطرف مورد آزمون وتجربه است . برعلاوه اینکه از اقمار مصنوعی بحیث یك وسیله تبادله اطلاعات کار گرفته خواهد شد در ده سال آینده ، در نقل وا نتقال خبر ها تسهیلات فراوانی فراهم خواهد گردید .

همین حالا ماشین های ساخته شده که میتواند مقالات علمی و تخنیکی را بزبانهای بیگانه ترجمه کند . انکشاف آینده آلات مطالعه خیلی بسرعت پیش میرو د . دور نخواهد بود که

ماشین های الکترونیکی مشغول جمع آوری وتصنیف خبرها ومقالات گردند و کار تتبع را برای علاقمندان تمام رشته ها آسان کنند.

چه چیز ها را فراموش کرده ایم :

ساحات بیشمار دیگری هم هست که در طی ده سال آینده انکشاف خواهد کرد و باید ازانها نام ببریم. باوصف سعی فراوان بازهم ناممکن است یك نگاه جامع ومحیط به کارهای تخنیکی و علمی بیندازیم :

وقتی که در سال ۱۹۳۷ برحسب دستور یکتن از مامورین حکومت امریکا پیش بینی های در ساحهٔ تخنیکی و علمی آینده بعمل می آمد ، درین راپور حتی کوچکترین گزارشی درباره انرژی آتوم ، رادار، انتو بیوتیکها وطیارات جت نرفته بود . از ین لحاظ عین آن سوال نزد مانیز خطور می کند و ازخودمیپرسیم :

معلوم نیست چه اکتشافات و اختراعاتی که بعد ازین نصیب بشریت گردد از نگاه ما افتاده است ؟

☆ ☆ ☆

یك نظر اجمالی ما ، به اختراعات و انکشافاتی که در آینده نصیب بشر میگردد بصورت مختصر، پرداختیم واینك حالا مهمترین اختراعات سال راتاجاییکه منبع ومأخذ دست داشته ما کمك میکند ، توضیح میدهیم :

آله جدید برای کشف زمین مریخ

دکتور یا زواخ ، نباتات شناس امریکایی و برندهٔ جایزهٔ نوبل آلهٔ اختراع کرده است که وقتی این آله در کرهٔ مریخ پیاده شود خاك مریخ راجمع آوری وآنرا ازنظر میکروسکوپی موردتحقیق ومطالعه قرارمیدهد وچون درین آله دستگاه تله فوتو نیزتعبیه گردیده ازخلال عکسهای که بزمین می فرستد ، معلوم خواهدشد ، که درمریخ زندگی سراغ میگردد یاخیر .

☆ ☆ ☆

اختراع ویتامین جدید

درسال ۱۹۴۸ برای نخستین مرتبه کشف ویتامین بی۱۲ اعلام شد تاکنون دانشمندان پیوسته میکوشیدند ، ویتامین جدیدی اگرممکن باشد کشف کنند . اینك دانشمندان امریکا موفق

شده‌اند ویتامین بی جدیدی کشف کنند . افتخار این اختراع به دکتور کوچ امریکایی میرسد .

ماشین‌تایپ الکترونی

ماشین های الکترونی متعددی کشف گردیده وزندگی رابرای بشر آسان ساخته است اینك یك کمپنی مشهور امریکایی بنام (آرسی ای) واقع شهر پرینگتون ماشین تایپی‌اختراع کرده اند که انسان همینکه حروف ازذهنش برآید ،ماشین تایپ‌فوراً شروع به‌فعالیت میکند.

برای هر بار تزریق یك پیچکاری جدید

درین اواخر پیچکاریهای جدید که ازمواد کیمیاوی ساخته شده‌است درانگلستان به‌بازار عرضه گردیده که فیدا نه آن بیش از سه افغانی بالا تر ارزش ندارد . بااین قیمت ارزان میتوان پیچکاری مذکور را بعد ازاستفاده ، دورانداخت .

مزیت‌مهمی که دارد ،تسهیلی است که‌برای ضرورتمندان آن فراهم میکند باین معنی که طبیب مجبور نیست بیش ازتزریق ، پیچکاری را ذریعهٔ آب‌جوش تعقیم نماید ، چونکه نسج کیمیاوی در برابرحرارت‌زیادذوب میگردد ولی‌پرابلم‌تعقیم آنرااذریعهٔشعاع گاماحل میکنند.

سامان تزریق‌رادرجعبه‌های لوله‌مانند وقابل رویت پلاستیکی میگذارند وبعد باآن ذریعه شعاع گاما تعقیم میکردد . تعقیم سامان تلقیح درحدودیك افغانی مصرف‌می‌بردارد.

پنسلین مصنوعی

برحسب‌نظریهٔ دکتور ارنست چیانز ، برنده جایزهٔ نوبل دررشتهٔطب درسال۱۹۴۵ ،بااستفاده کردن ازسنی سیلین‌قدم موثرومهمی درساحه معالجه انتی بیوتیك‌ها برداشته میشود . سنی‌سیلین نخستین پنسلین مصنوعی است که ازطرف اطبای امریکایی بحیث مواد غذایی ومعالجه مورد استفاده قرار گرفته است .

ترازوی آتومی

دفترخطوط بین‌المللی امریکایی که‌مرکز آن‌درنیویارك قراردارد برای توزین واگونهای مال‌التجاره،ازترازوی آتومی کار میگیرند . ازترازوی آتومی کوبالت ایزوتوپ رادیواکتیف یابعبارت دیگر شعاع گاما پخش میشود .

قرار یکه ثابت شده واگونهای مال التجاره ، در حالیکه سرعت حرکت آن پنجاه کیلو مترفیساعت باشد ، ذریعهٔ این آلهٔ نور توزین میگردد ، بدون آنکه اشتباهی دران رخ بدهد .

طیاراتیکه باباد آمادهٔ پرواز میگردد

فابریکه های طیاره سازی امریکا بفرمایش بحریه آنکشور در صدد تهیه طیارهٔ جدید که قابلیت کشودن وجمع کردن را دارد ، بر آمده اند. این طیاره که ۱۸/۱متر طول دارد و وزن آن بیش از ۱۱۲ کیلو گرام نمی آید در یك جعبه مخروطی مانند نداشته میشود .

و قتیکه انفلاتو پلان جمع گردد بیش از ۱۲ کیلو گرام وزن آن نمی آید .

این طیاره که تحت اسم انفلاتو پلان شهرت دارد دیری نمیگذرد که پرواز های متعدد آزمایشی بعمل آورده که موفقیت آمیز بوده است واینك قوای بحریه امریکا تصمیم گرفته از ین ماشینها به حیث طیارات کنترول توپخانه کار بگیرد همچنان بطیارات مذکور هدایت داده شده تا بصورت امتحانی وسیله ارتباط بین قوای دریایی را فراهم بیاورند و درعین حال عملیه نجات را انجام بدهند طوریکه در بالا ند کر داده شد این طیارات را میتوان قات کردو بعد در جعبه نداشت و در طیارات حمل و نقل بزرگ

دنیای عجیبی است حالا یك طیاره را در یك خریطه جامیدهند. حتی موتر طیاره نیو بزبازو بسته میشود.

انفلاتو پلان از چندین جهت قابل استفاده است. با بستن سکی آبی میتواند در آب فرود بیاید و یا از روی آب برخیزد

جاداد و درموقع ضرورت حتی یك نفر نیز میتواند آنرا بکشاید، باد بدهد و آماده حرکت بسازد در فاصله چند دقیقه موتور آن که ۴۲ اسپ قوه دارد و برای پرواز آن مساعداست، بالای جناح آن نصب میگردد .

سلول طیاره از نسج کیمیاوی تشکیل یافته و میتواند تا ۱۱۶ کیلومتر فی ساعت سرعت بگیرد .

هم چنان باتعبیه کردن بعضی وسایل دیگر این طیاره نه تنها میتو اند روی ز مین سخت ویابرف بزمین فرودبیاید ، بلکه در روی آب نیز فرود آمده میتواند .

این طیاره بحد متوسط بسرعت ۹۵ کیلومتر حر کت می کند(انفلاتوپلان)شش و نیم ساعت تمام میتواند درفضا باقی بماند .

بکمك یك کمپریسور کوچك طیاره درمدت کوتاهی آمادهٔخدمت میشود

یك نمونه از آزمایشهای دلچسپ برای فرستادن کالسپول

به ماورای جو

این تجربه درویست مورلند (کالیفورنیا) ایالت متحده امریکا باموفقیت انجام پذیرفت کالسپول درحالیکه با آلات انداز ه گیری مجهز بود که شاید بعدتر جای آ نرا پیلوتهای

فضا پیما بگیرد با پاراشوت ، در کمال آهستگی روی آبهای بحر پائین میشود.
(عکس طرف چپ) در عکس طرف راست نشان میدهد که چگونه با برخورد با آب ،
انفلاقی بصورت آتومات صورت میگیرد و در اثر آن پاراشوت از کسپول جدامی شود.

ماشینی که دالر تقلبی را کشف میکند

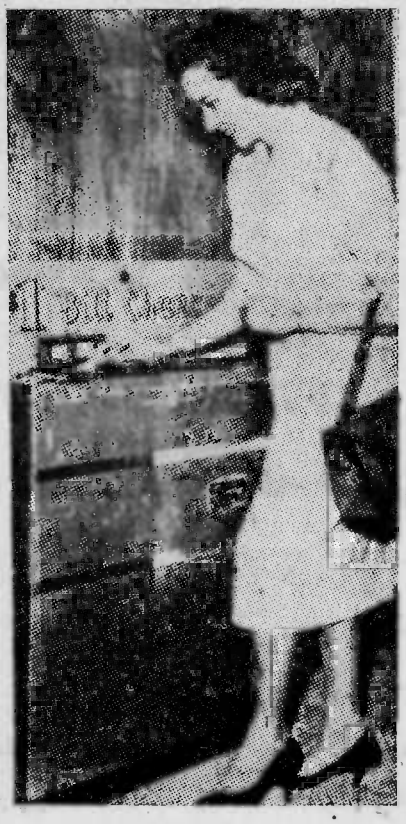

این ماشین الکترونیکی که وظیفه اش تبدیل کردن بانکنوت بزرگ به کوچك است. نوتهای پاره پاره ومندرس را نیز می پذیرد و بجای آن بانکنوت جدید عرضه میکند اما این ماشین کار عمدهٔ که میکند این است که نوتهای کشور های خارجی و یا مجعول را قبول نمیکند وبدون کوچکترین اشتباه مسترد میدارد.

در ین فوتو ملاحظه میکنید که یك بانکنوت بزرگ درسرماشین انداخته میشود و در زیر ماشین پول خورد مسترد میگردد. این اختراع برای شرکت های تجارتی وبانك بهترین وسیله کنترول بشمار میرود.

دنړۍ مساحت او نفوس

دغه لا ندی معلو مات چه د نړۍ مساحت او نفوس ښئی دیو نو په مو سسه کښی تهیه اوغونډ شوی دی .

سیمه	مساحت په کیلو مترمربع سره	نفوس په (۱۹۵۷) کی
اروپا (بی له اتحاد شوروی)	٤٥٣٨٠٠٠	٤١٣٦٠٠٠٠٠
آسیا (بی له اتحاد شوروی)	٢٧٠٨٢٠٠٠	١٣٧٩٤٠٠٠٠٠
اتحاد جماهیر اشترا کیهٔ شوروی	٢٢٢٧٤٠٠٠	٢٠٩٠٠٠٠٠٠
افریقا	٣٠١٣٢٠٠٠	٢٢٤٢٠٠٠٠٠
منځنۍ شمالی امریکا (بی له کر نیلاند)	٢٢٠٦٤٠٠٠	٢٣٣١٠٠٠٠٠
جنوبی امریکا	١٧٧٥٧٠٠٠	١٢٥٤٠٠٠٠٠
اوقیانوسیه او آسترالیا	٨٥٥٨٠٠٠	١٥٥٠٠٠٠٠

د د نیامجمو عی نفوس په ۱۹۵۳ کښی ۲٤۹۳۰۰۰۰۰۰ تنوته رسیږی په ۱۹۵٤ کښی ۲۵۲۸۳۰۰۰۰۰ تنوته رسیږی تفا و ت ئی په یو کال کښی ۳۵۳۰۰۰۰۰ تنه ؤ

دنړۍ هسکی څوکی

سیمه	نوم	لوړ والی (په مترسره)
آسیا	مونت او ریست	٨٨٤٨
افریقا	کلیمانجارو	٦٠١٠
شمالی امریکا	مونت مك کینلی	٦١٩٣
جنوبی امریکا	اکرنکاگوا	٧٠١٤
آسترا لیا	مونت کوزیسوز کو	٢٢٤٠
نوی زیلاند	مونت کوك	٣٧٦٤
اوقیانوسیه	د کارز تنس څو که	٥٠٣٠
اروپا	مونت بلانك	٤٨١٠
آلمان	دسوگ څو که	٢٩٦٣

په اوسط ډول دنړی لوړوالی

آسیا	۹۵۰	متره
شمالی امریکا	۷۰۰	»
افریقا	۶۵۰	»
جنوبی امریکا	۵۸۰	»
آسترالیا	۳۵۰	»
اروپا	۳۰۰	»

دنړی نفوس په بیلو بیلو کلونو کښې

کال		
۱۶۵۰	۵۴۵	ملیونه
۱۷۵۰	۷۳۰	»
۱۸۵۰	۱ر۰۷۵	ملیارد
۱۹۲۰	۱ر۸۳۴	»
۱۹۵۰	۲ر۴۱۰	»
۱۹۵۳	۲ر۴۹۳	»
۱۹۵۴	۲ر۵۲۸	»
۱۹۵۷	۲ر۶۰۸	»
۱۹۵۹	۲ر۸۳۱	»
۱۹۶۲	۳ر۰۰۰	» (احتمال لری)
۱۹۷۵	۳ر۸۲۸	» » »

اروپا

سیمه او نفوس

سیمه	مساحت په کیلومتر مربع	نفوس دزړو تنو له مخې	پایتخت	نفوس دزړو تنو له مخې
البانیا	۲۸۷۰۰	۱۵۰۰	تیرانا	۱۲۷
اندورا	۴۵۳	۶	انسورالاویلا	۲
بلزیك	۳۰۵۰۶	۹۰۰۰	بروسل	۱۳۰۰
بلغاریا	۱۱۱۰۳۰	۷۷۰۰	سوفیا	۷۲۶

سیمه	مساحت (کیلومترمربع)	نفوس (۱۰۰۰ تنه)	پایتخت	نفوس (۱۰۰۰ تنه)
دنمارك	٤٢٩٣٦	٤٥٠٠	کوپن هاگن	١٤٥٠
آلمان	٤٧٠٤٤٠	٦٩٣١٤	برلین	٤٣٣٩
فنلند	٣٣٧٠٠٩	٤٣٧٠	هلسنکی	٤٣٧
فرانسه	٥٥١٦٩٤	٤٤٨٠٠	پاریس	٦٧٠٠
یونان	١٣٢٥٥٧	٨٣٠٠	آتن	١٤٠٠
بریتانیا	٢٤٤٠١٥	٥١٨٠٠	لندن	١٠٠٠٠
آیسلند	١٠٣٠٠٠	١٦٧	ریکیاویك	٦٧
ایتالیا	٣٠١٠٠٠	٤٨٥٠٠	روم	٢٠٠٠
یوگوسلاویا	٢٥٥٨٠٤	١٨٢٠٠	بلگراد	٥٢٠
لوکسامبورگ	٢٥٨٦	٣١٥	لوکسمبورگ	٨٠
موناکو	١ر٤٩	٢٣	موناکو	٢
هالند	٣٢٤٣٢	١١٠٢٠	دن هاگ	٦٢٠
ناروی	٣٢٣٩١٧	٣٤٨٠	اوسلو	٤٧٠
اتریش	٨٣٨٥٠	٧١٣٠	وین	١٦٧٠
پولند	٣١١٧٣٠	٢٨٥٠٠	وارثاو	١١٠٠
پورتگال	٩١٨١٨	٩١٩٥	لزبون	١٠٠٠
رومانیا	٢٣٧٥٠٠	١٨٠٠٠	بخارست	١٣٠٠
سان مارینو	٦١	١٤	سان‌مارینو	٢
سویدن	٤٤٩٦٨٧	٧٤٠٠	ستاکهلم	٨٠٠
سویس	٤١٢٨٨	٥٢٠٠	برن	١٧٠
هسپانیه	٥٣٠٦١	٣٠٥٠٠	مادرید	٢٠٠٠
چکوسلواکیا	١٢٧٨٢٧	١٣٥٠٠	پراگ	١٠٠٠
ترکیه (اروپائی برخه)	٢٣٤٨٥	١٤٠٠	انقره	
اتحادشوروی (اروپایی برخه)	٤٣٤٤٨٠٠	١٠١٠٠٠	مسکو	٥١٠٠
لونگارن	٩٣٠١٠	٩٩٠٠	بوداپست	١٩٠٠

غرونه

داړ وپا ډیرلوی غرونه:

مونت بلانك	٤٨١٠	متره
مونت روزا	٤٦٣٣	»
دم	٤٥٥٤	»
وایس هورن	٤٥١٢	»
ماتر هورن	٤٥٠٥	»
مونت‌ودیت	٤٤٦٨	»
دنت‌بلانش	٤٣٦٤	»
فیفسترهارهورن	٤٢٧٥	»
الچ هورن	٤١٩٥	»
یونگ‌فراو	٤١٦٦	»
ایگویل وات	٤١٢٧	»
مونش	٤١٠٥	»
لس‌اکرینس	٤١٠٣	»
گران‌پارادیزو	٤٠٦١	»
پیس‌برنینا	٤٠٥٢	»
ایگر	٣٩٧٥	»
اورتلر	٣٩٠٠	»
گراند کاسه	٣٨٦١	»
مونت ویرو	٣٨٤٣	»
گروس گلوکنر	٣٧٩٨	»
ویلدسپیتسی	٣٧٧٤	»
وایس کوگل	٣٧٣٦	»
داما ستوك	٣٦٣٣	»

داروپا ډیر لوی تاپوګان :

بریتانیا	۲۱۹۸۰۵	کیلومترمربع
آیس لند	۱۰۲۸۱۹	»

ایر لند	۸۲۴۵۹	کیلومترمربع
نووایا سملجا	شمالی تاپو ۴۸۲۰۰	» »
شپیس برگن	غربی تاپو ۳۹۵۰۰	» »
نووایا سملجا	جنوبی تاپو ۳۳۲۰۰	» »
سیسیل	په ایتالیا کښی ۲۳۸۱۸	» »
شپیس برگن	شمالی تاپو ۱۵۰۰۰	» »
کارسیکا	فرانسه ۸۷۲۰	» »
کریتا	یونان ۸۳۷۳	» »
زیلاند	دنمارك ۶۸۳۵	» »
مالورکا	هسپانیه ۳۲۱۱	» »
گوتلند	سویدن ۲۹۶۰	» »

اوزده سیندونه

ولگا	۳۶۸۸	کیلومتر	د کسپین په بحیره کښی تو ئیږی
دونا	۲۸۵۰	» »	په تووره بحیره کښی تو ئیږی
دنیپر	۲۲۸۵	» »	» » »
کاما	۲۰۳۲	» »	په ولگا »
دون	۱۹۷۶	» »	ازوف په بحر »
پتشورا	۱۷۸۹	» »	دبرنتش په بحر »
اوکا	۱۴۷۸	» »	دو لگا »
رین	۱۳۲۰	» »	په شمالی بحر »
دیسیس نا	۱۱۸۷	» »	د دنیپر »
دونس	۱۰۱۶	» »	د دون »
ابرو	۹۲۷	» »	په وسطی بحر »

آسیا

دآسیا مملکتونه او نفوس

مملکت	مساحت (کیلومتر مربع)	نفوس دزرو تنوله مخی	مرکز
افغانستان	٦٤٧٥٠٠	١٢٠٠٠	کابل
دبحرین تاپو	٥٩٨	١٤٠	ماناما
بوتان	٥٠٠٠٠	٦٣٠	پوناخا
برما	٦٧٨٠٠٠	٢٠١٠٠	رنگون
بورنیو	٧٦١١٢	٤٠٠	سیلتون
سیلون	٦٥٦١٠	٩٣٠٠	کولمبو
چین	٩٧٦١٠٠٠	٦٥٠٠٠٠	پکینگ
سیپرن	٩٢٥١	٥٥٠	نیکوسیا
هانگکانگ	١٠١٣	٢٧٠٠	ویکتوریا
هند	٣٢٧٢٦٠٤	٤٠٢٠٠٠	ډیلی
اندونیزیا	١٤٩١٤٠٠	٨٤٠٠٠	جاکارتا
عراق	١٤٤٢٤٠٠	٦٧٠٠	بغداد
ایران	١٦٣٠٠٠٠	٢٢٠٠٠	تهران
جاپان	٣٦٩٨٠٠	٩٣٨٠٠	توکیو
شمالی کوریا	١٢٧٢٠٠	٩٥٠٠	پینگ یانگ
جنوبی «	٩٣٦٣٠	٢١٥٠٠	سیول
لاوس	٢٣٧٠٠٠	٣٠٠٠	وینتیان
لبنان	١٠٤٠٠	١٥٠٠	بیروت
ملایا	١٣١٢٨٣	٦٣٠٠	کوالالمپور
مسقط ـ عمان	٢١٢٤٠٠	٥٥٠	مسقط
نیپال	١٤٠٠٠٠	٨٥٠٠	کاتمندو
فلپین	٢٩٩٤٠٠	٢٣٠٠٠	مانیلا
سنگاپور	٥٨١	١٣٠٠	سنگاپور
تایلند	٥١٣٥٠٠	٢١١٠٠	بانگکوک

مملکت	مساحت (کیلومترمربع)
ترکیه	۷۴۳۶۳۴
روسیه (آسیائی)	۱۲۷۳۲۲۰۰
ارمنستان	۲۹۸۰۰
آزربائیجان	۸۶۶۰۰
ترکمنستان	۴۸۸۰۰۰
تاجکستان	۱۴۲۵۰۰
شمالی ویتنام	۱۶۴۱۰۰
جنوبی «	۱۷۰۲۰۰
یمن	۱۹۵۰۰۰

مرکز	نفوس (۱۰۰۰ تنه)
انقره	۲۳۶۰۰
مسکو	۱۷۰۰۰
اریوان	۱۸۰۰
باکو	۳۷۰۰
عشق آباد	۱۵۰۰
ستالین آباد	۲۰۰۰
هانوی	۱۴۰۰۰
سایگون	۱۳۰۰۰
تا ایس	۴۵۰۰

اوی بنارونه او نفوس ئی:

بنار	مملکت	نفوس (۱۰۰۰ تنه)
توکیو	جاپان	۲۰۰۰۰
شانگای	چین	۷۰۰۰
کلکته	هند	۵۰۰۰
پیکنگ	چین	۴۲۰۰
بمبی	هند	۴۰۰۰
تنستیسن	چین	۳۲۰۰
جاکارتا	اندونیزیا	۳۰۰۰
اوساکا	جاپان	۲۶۵۰
مکدن	چین	۲۳۰۰
سایگون	هندوچین	۲۰۰۰
بانگکوك	تایلند	۱۸۰۰
دیلی	هند	۱۷۵۰
تهران	ایران	۱۷۰۰
مدراس	هسند	۱۵۰۰
کراچی	پاکستان	۱۳۵۰
سنگاپور	ملایا	۱۳۰۰

بنادر	مملکت	نفوس (۱۰۰۰ تنه)
مانیلا	فلپین	۱۲۰۰
بغداد	عراق	۱۱۰۰
باکو	اتحادشوروی	۹۰۳
رنگون	برما	۸۰۰
تیفلیس	اتحادشوروی	۶۴۰

د آسیا لوی‌تا پوگان:

نوم	مملکت	کیلومترمربع
بورنیو	اندونیزیا	۷۳۷۰۱۸
سوماترا	»	۴۲۴۹۷۹
هوندو	جاپان	۲۲۴۷۰۰
کلیبس	اندونیزیا	۱۷۹۴۱۶
جاوا	اندونیزیا	۱۲۶۶۵۰
لوزون	فلپین	۱۰۴۶۸۴
موکایدو	جاپان	۸۸۷۴۱
زخالین	اتحادشوروی	۷۶۷۹۰
سایلون	دومنین	۶۵۵۸۴
فارموسا	چین	۳۵۹۶۱

د آسیالوی‌سیندونه :

نوم	مملکت	مساحه(په کیلومترمربع)
د کسپین بحیره	اتحادشوروی	۴۲۳۳۰۰
ارال	»	۶۴۵۰۰
بایقال	»	۳۱۵۰۰
بلخاش	»	۱۸۸۰۰
اورمیا	ایران	۵۷۷۵
کوکونور	چین	۵۶۹۶
مړه بحیره	اسراییل	۹۸۰

د آسیا پر لوړ غرونه:

نوم	سیمه	لوړتوب (په متر)
مونت اورست	هما لایا	۸۸٤۸
کا۲ (داپزانګ)	قراقروم	۸٦۱۱
کانشین جانګا	هما لایا	۸۵ ۷۹
ما نالو	هما لایا	۸٤۸۱
ماناسلو	«	۸۱۲۵
برودپك	قراقروم	۸۰٤۷
موستاغ اتا	پامیر	۷۸٦۰
کانګمت	هما لا یا	۷۷۵٦
کونګورتاګ	پامیر	۷٦٤۸

امریکا

د امریکی سیمې او نفوس:

مملکت	مساحت په کیلومتر مربع	نفوس	پایتخت
شمالی امریکا :			
کانادا	۹۹۵۳۸۸۲	۱۷۵۰۰	اوتاوا
اضلاع متحده	۹۳٦۳۸٤۸	۱۷٦۰۰۰	واشنګتن
مکسیکو	۱۹٦۹۳۸٦	۳۳۰۰۰	شهر مکسیکو
منځنۍ امریکا :			
برمودا	۵۷	٤۵	هملتن
کوستاریکا	۵۰۹۰۰	۱۱۰۰	سان جوسی
کوبا	۱۱٤۵۲٤	٦۵۰۰	لاهابانا
السلوادور	۲۰۸۷۷	۲۳۰۰	سانسلوادور
ګواتیمالا	۱۰۸۸۸۹	۳۵۰۰	دګواتیمالا بنار
هاتیی	۲۷۷۵۰	۵۰۰۰	پورت آوپرنیس
هوندوراس	۱۱۵۲۰۵	۲۰۰۰۰	تیګو سیګالپا
نیکاراګوا	۱٤۸۰۰۰	۱۳۵۰	ماناګوا
پانامه	۷٤٤۷۰	۱۰۰۰	دپانامې بنار
پورتوریکو	۸۸۹۷	۲۲۵۰	سان جوان

جنوبی امریکا :

نوم	ساعت په کیلو متر	نفوس	پایتخت
ارجنتین	۲۸۰۸۴۹۲	۲۰۰۰۰	بونیس آیرس
بولیوین	۱۰۹۸۵۸۱	۴۰۰۰	لاپاس
برازیل	۸۵۰۰۰۰	۶۲۵۰۰	ریودي ژینرو
چیلی	۷۴۱۷۶۷	۷۰۰۰	سانتیاگو
کولومبیا	۱۱۳۸۳۵۵	۱۳۵۵۰	بوگوتا
اکوادور	۴۵۸۰۰۰	۳۹۰۰	کویتو
پاراگوای	۴۰۶۷۵۲	۱۶۰۰	اسونسیون
پیرو	۱۳۱۱۰۳۰	۹۹۰۰	لیما
اوروگوای	۱۸۶۹۳۰	۳۰۰۰	مونتی ویدیو
وینیزویلا	۹۱۲۰۵۰	۶۲۰۰	کاراکاس

دامریکی لوی بنارونه

بنار	مملکت	نفوس د ۱۰۰۰ تنه له مخی
نیو یورک	نیویرک	۱۵۰۰۰
شیکاگو	الیونیس	۵۵۰۰
بوینس آیرس	ارجنتین	۶۰۰۰
لوس انجلس	کالیفورنیا	۲۲۰۰
فلادلفیا	پنسلوانیا	۳۷۰۰
شهر مکسیکو	مکسیکو	۳۸۰۰
دیترویت	مشیگان	۳۱۰۰
ریودی ژاینرو	برازیل	۳۰۰۰
پیستیبو رک	مساچوستس	۲۲۱۰
سانفر انسسکو	کالیفورنیا	۲۳۰۰
سانتیا گو	چیلی	۱۶۵۰
مونتریال	کانادا	۱۷۰۰
واشنگتن	مرکز	۱۵۰۰
بوگوتا	کلومبیا	۱۲۰۰

ښار	مملکت	نفوس د ۱۰۰۰ تنو له مخې
هوستون	تکزاس	۱۲۰۰
کاراکاس	ونزویلا	۱۲۰۰
لیما	پیرو	۱۰۸۰
بالتیمور	ماریلاند	۹۵۰
بوسټون	ماساچوستس	۸۰۲
دامریکی لوړغرونه:		
نوم	سیمه	لوړتوب په متو سره
اکونکاگوا	اندن	۷۰۱٤
اجوس دل سلادو	»	٦٨٨٠
مرکیداریو	»	٦٨٠٠
کاشی	»	٦٧٢٤
امپاتو	»	٦٦١٥
سایاما	»	٦٥٢٠
ال نیوادو	فاماتینا	٦٢٠٠
مونت لوگان	یوکون	٦٠٥٠
هویلا	اندن	٥٧٠٠
سانگای	اکوادور	٥٣٢٥
البرت	روکی مونتاین	٤٣٩٦
تاجامرکا	گواتیمالا	٤٢١١
دامریکی لوی سیندونه:		
نوم	هیواد	کیلومتر مربع
هورون	امریکا	٥٩٥٧٣
مشیګان	»	٥٧٩٩٤
سکلاون	کانادا	٢٨٩١٩
وینینګ	»	٢٥٧٠٠
اتابسکا	»	١١٥٠٠
نیکاراګوا	نیکاراګوا	٧٧٠٠

د امریکا لوی قاپو گان

نوم	هیواد	کیلو مترمربع
گرینلند		۲۱۷۵۶۰۰
بافین لاند	کانادا	۵۱۲۱۸۳
ویکتوریالند	"	۲۰۸۰۸۰
کوبا	انیتل	۱۱۴۵۲۴
هایتی	"	۷۷۲۱۸
دیون	کانادا	۵۵۹-۹
جاماپکا	انیتل	۱۱۴۰۲
هاوایی	امریکا	۱۰۳۹۹
ویگلنتن	چیلی	۶۷۵۰
لانگ ایسلاند	امریکا	۳۷۸۰

افریقا

لوی ښارونه:	نفوس د ۱۰۰۰ تنو له مخې
ښار	
قاهره	۲۶۰۰
یوهانس بورگ	۱۱۰۰
الکسندریا	۱۰۷۰
کاسابل نکا	۷۹۰
تونس	۶۸۱
دوربان	۴۶۷
ادیس ابابا	۴۱۰
لیوپولدویل	۳۷۱
الجیر	۳۷۰
خرطوم	۲۵۰
مراکش	۲۲۰
تاناناریو	۱۹۴
رباط	۱۶۵
نایروبی	۱۳۸

دافریقا سیمې او نفوس

هیواد	مساحت په کیلومترمربع سره	نفوس د ۱۰۰۰ تنوله مخې	پایتخت
مصر	۱۰۰۰۰۰۰	۲۴۵۰۰	قاهره
اتیوپین	۱۱۱۲۰۰۰	۱۸۰۰۰	ادیس ابابا
الجیر	۱۲۵۰۰۰	۱۱۰۰	اسمارا
انګولا	۱۲۴۶۷۰۰	۴۵۰۰	شاو پاولاد ولواندا
باسوتولاند	۳۰۳۴۹	۶۴۵	ماسیرو
بابیشوانالند	۷۱۲۲۵۰	۳۰۰	ما فیکینګ
کونګو	۲۳۴۵۹۳۰	۱۳۲۰۰	لیو پولدویل
کومورن	۲۱۶۷	۱۸۰	رساودسی
ګابون	۲۶۶۷۷۰	۴۱۵	لیبریویل
ګامبیا	۱۰۳۶۸	۲۸۵	باتهورست
ګانا	۲۳۷۸۷۳	۵۰۰۰	اکرا
ګینیا	۲۴۵۹۰۰	۲۵۰۰	کونا کری
کامرون	۴۳۲۰۰۰	۳۲۰۰	یاوندی
دکاناری تاپو	۷۲۷۰	۸۰۰	سانتا کروس
کنیا	۵۸۲۶۳۳	۶۵۰۰	نایروبی
کونګو	۳۴۲۰۰۰	۷۷۰	پوینت نو یر
لیبریا	۱۱۱۲۷۰	۱۷۰۰	مونرویا
لیبین	۱۷۵۹۵۴۰	۱۱۳۰	تریپولس
مدغاسکر	۵۹۷۰۰۰	۴۸۰۰	تاناناریفو
مراکش	۶۰۰۰۰۰	۱۰۱۰۰	رباط
نیګر	۱۲۷۶۰۰۰	۲۵۰۰	نیامی
نایجریا	۹۶۶۷۱۷	۳۵۰۰۰	لاګوس
نیاسالند	۱۲۷۳۶۸	۲۷۰۰	سومبا
شمالی رودیشیا	۷۴۶۲۵۷	۲۱۰۰	لوساکا
جنوبی رودیشیا	۳۸۹۳۶۲	۲۶۰۰	سالیزبوری
ستیګال	۲۱۰۰۰۰	۲۳۰۰	راکار

هیواد	مساحت په کیلومترسره	نفوس د ۱۰۰۰ تنو له مخی	پایتخت
سوما لیا	۵۱۳۵۵۰	۱۲۷۰	موگاد یسکیو
سومالیند برطانوی	۱۷۶۱۰۰	۷۰۰	هار گیزا
سومالیند فرانسوی	۲۲۰۰۰	۶۵	جیبوتی
سودان	۱۱۹۳۰۰۰	۳۷۵۰	باما کو
سوازیلند	۱۷۴۰۰	۲۴۰	مبابان
تنگانیکا	۹۳۹۳۰۰	۸۶۰۰	دارلس سلام
تونس	۱۲۵۲۰۰	۳۸۰۰	تونس
یوگاندا	۲۴۳۴۱۰	۵۵۰۰	انتبی

د افریقا لوی غرونه:

نوم	سیمه	لوړتوب په متر سره
کلیمانجارو	تانگانیکا	۶۰۱۰
مونت کینا	کینیا	۵۱۹۵
رووونسوری	یوگندا	۵۱۱۹
راس داشان	اتیوپین	۴۶۲۰
میرو	تانگانیکا	۴۵۶۸
کاریسمبی	رواندایو روندی	۴۵۰۷
ون کریم	اتلس مرتفع	۴۴۲۰
الگون	کینیا	۴۳۱۱
جبل توبکال	اتلس	۴۱۶۵
فاکو	کامرون	۴۰۷۵
نیراگونگو	کیرونگا	۳۴۵۴
کنیتی	سودان	۳۱۸۰
جبل میرا	سودان	۳۰۸۸

دافریقالوی تایوگان:

نوم	مربوط په مملکت سره	کیلومتر مربع
ماوگاسکار	ملگاش	۵۹۸۴۰۶
سکوترا	[illegible]	۳۵۷۹

نوم	مربوط په مملکت سره	کیلومتر مربع
ایپونیون	فرانسه	۲۵۱۱
تیزیف	هسپانیه	۲۳۵۲
فرناندوپو	»	۰۲۷۱
ماوریتیوس	بریتانیا	۱۸۶۵
گران کاناریا	د کاناری ټاپو	۱۶۶۵
سانسی بار	تانگانیکا	۱۶۵۸
ساوتوم	پرتوګال	۹۶۴
ساوتیاګو	د کاپفردټاپو	۹۳۰
مادیرا	پرتګال	۷۹۷
سانکت هلینا	بریتانیا	۱۲۲

افریقاوزده سیندونه:	اوږدوالی د کیلومتر له مخې	توئیږی په
نوم		
نیل کاګیرا	۶۵۰۰	
کونګو	۴۶۵۰	اتلانتیک
نیګر	۴۱۶۰	د ګینیاخلیج
سامبسی	۲۶۶۰	اوقیانوس هند
اورانژی	۱۸۶۰	جنوبی اتلانتیک
کوبانګو	۱۸۰۰	دنګامی بحر
جیوبا	۱۶۵۰	او قیانوس هند
لیمپوپو	۱۶۰۰	»
سینګال	۱۴۳۰	اتلانتیک
شاری	۱۲۰۰	دچادبحر

آسترالیا او اوقیانوسیه

سیمی او نفوس

مملکت	مساحت (کیلومترمربع)	نفوس د زرو	تنوله مخی پایتخت
آسترالیا	۷۷۰ ۳۹۹۲	۱۰۴۰۰	کانبیرا
کارولین	۸۶۲	۳۱	پالاو
دفیجی تاپو	۱۸۳۴۵	۳۶۰	سووا
دجیلبرت والیس تاپو	۹۵۷	۴۴	تار اوا
گوام	۵۴۱	۷۰	انگانا
هاوایی	۱۲۲۳۳۲	۵۹۰	هونولولو
دماریان اومارسال تاپو	۱۵۹۳	۵۴	جالوتیت
ناورو	۲۵	۴	ناورو
نوی هبرید ن	۱۴۷۶۳	۵۰	پورت ویلا
نوی کالیدون	۱۸۶۵۳	۷۰	نو میا
نوی زیلاند	۲۶۸۶۷۳	۲۴۰۰	و یلنگتن
نوی گینی	۴۱۶۰۰۰	۱۰۰۰	هو لاند
دسیلومون تاپو	۲۹۷۸۵	۱۱۰	هونیارا

نوم	سیمه	لوړتوب دمتر له مخی
دکرستنس څوکه	نوی گینی	۵۰۳۰
مونت ویلهم	» »	۴۶۹۳
موناکیا	هاوایی	۴۲۰۸
کاینا با لو	بورنیو	۴۱۷۵
ماونالوا	هاوایی	۴۱۶۸
مونت کوك	نوی زیلاند	۳۷۶۸
مونت نلسن	پاپوا	۳۶۹۰
مونت دتسز	نوی گینی	۳۶۰۰
مونت اگمونت	نوی زیلاند	۲۵۲۰

لوی‌ټاپوګان

نوم	سیمه	کیلومتر مربع
نوی ګینی	اوقیانوسیه	۷۷۱۹۰۰
جنوبی نوی‌زیلاند	»	۱۵۰۵۲۵
شمالی نوی‌زیلاند	»	۱۱۴۲۹۵
تسمانیا	آسترالیا	۶۷۸۹۵
نوی‌برتانیهٔ	»	۳۷۷۹۹
نوی کالیدون	اوقیانوسیه	۱۶۱۲۷
بوګائین‌ویل	»	۹۵۵۳
نوی‌ایرلند	آسترالیا	۸۶۴۷

ښار	مملکت	نفوس د ۱۰۰۰ تنوله مخی
سدنی	نیوزوروالس	۲۱۰۰
ملبورن	ویکتوریا	۱۹۰۰
بریس‌بان	کوینس‌لاند	۵۷۰
آرلاید	جنوبی آسترالیا	۵۷۵
پرت	مغربی »	۳۹۵
هونولولو	هاوایی	۲۶۰
ویلنګتن	نوی‌زیلاند	۲۴۰
آوکلاند	» »	۴۰۵

☆ ☆ ☆

پادشاهان او جمهور رئیسان

مملکتونه	نوم	دزوکړی نېټه	جلوس
افغانستان	المتوکل علی الله محمدظاهرشاه	د اکتوبر(۱۵)۱۹۱۴	دنومبر(۸)۱۹۳۳
اتیوپین	هایل سلاسی	دجولای(۲۳)۱۸۹۲	اپریل(۲)۱۹۳۰
البانیا	هاکسی للشی	-	دجولای(۲۴)۱۹۵۳
ارجنتین	آرتوروفروندیسی	د اکتوبر(۲۸)۱۸۸۰	دمی یو۱۹۵۸
بحرین	میرسلمان بن احمدالخلیفه	۱۸۹۵	دفیروری(۳)۱۹۴۲
بلجیک	بودوین	دستمبر(۷)۱۹۳۰	دجولای(۱۷)۱۹۵۱
بهوتان	جیگمی دورجی وانگ شوك	۱۹۲۹	دمارچ۱۹۵۲
برما	اووین ماونگ	داپریل(۱۷)۱۹۱۶	دمارچ(۱۳)۱۹۵۷
بولیوین	دکتورهرنین سلیس سوایو		داگست(۶)۱۹۵۶
برازیل	یوسکیلینیو کوبیچك دواولیویرا	۱۹۰۱	دجنوری(۱۳)۱۷۵۶
بلغاریا	دیمتیور گانیو	دنومبر(۸)۱۸۹۸	دستمبر(۱۲)۱۹۵۸
برتانیه	ملکه الیزابت دوم	داپریل(۲۱)۱۹۲۶	دجون(۲)۱۹۵۲
پاکستان	جنرال ایوبخان		داکتوبر(۲۷)۱۹۵۸
پاراگوای	جنرال الفرینوستروبسنر	۱۹۱۳	داگست(۱۵)۱۹۵۴
پانامه	ارنستودولاگواردیا		داکتوبر (۱)۱۹۵۶
پولند	الکسندرساواتسکی	۱۸۹۹	دنومبر(۲۰)۱۹۵۲
پورتگال	کونتری ادمیرال امیریکوتوماس	دنومبر(۱۹) ۱۸۹۴	داگست(۹) ۱۹۵۸
پیرو	دکتورمانویل پریدوای اوگارتس	داپریل(۲۱)۱۸۸۹	دجولای (۲۸)۱۹۵۲
تایلند	بومیبول ادولیابج	دستمبر(۵)۱۹۲۷	دجون(۹) ۱۹۴۶
تونس	حبیبورقیبه	داگست(۳)۱۹۰۳	(۲۵)جولای۱۹۵۷
تونگا	ملکه سالوت تویو	دمارچ(۱۳)۱۹۰۰	داپریل(۲۱)۱۹۱۸
کمبودیا	نورودوم سو راماریت	دمارچ (۶)۱۸۹۶	دمارچ (۳)۱۹۵۶
چیلی	جورج ایسندری اودریگویس	۱۸۸۷	دنومبر(۳) ۱۹۵۸
دولسی چین جمهورت	لیوشاوچی		داپریل(۲۷)۱۹۵۹

مملکتونه	نوم	د زوکړې نیټه	جلوس
کلولمبیا	د کتور البرتوللراس کامرگو	دجولای(۳)۱۹۰۶	داگست(۷)۱۹۵۸
کوستاریکا	ماریواشاندی گیمینس		دمی(۸) ۱۹۵۸
کوبا	اوسوالدو دورتیکوس		دجولای (۸)۱۹۵۹
دنمارك	فریدریك	دمارچ(۱۱)۱۸۹۹	داپریل(۲۰) ۱۹۴۷
آلمان	د کتورهنریش لویك	داکتوبر(٤)۱۷۹٤۱	دسپتامبر(۱۳) ۱۹۵۹
فنلند	د کتوراورهو کالیواکیککونن	دسپتامبر(۳)۱۹۰۰	دفروری(۱۵)۱۹۵٦
یونان	لومړی «پول»	ددسمبر(۱٤)۱۹۰۱	داپریل(۱) ۱۹٤۷
فرانسه	جنرال چارس دوگول	دنومبر(۲۲)۱۸۹۰	دجنوری(۸)۱۹۵۹
گوانیمالا	میگویل یدیگوراس فونیتس		دمارچ (۲)۱۹۵۸
هایتی	د کتورفرانسوادووالیر	داپریل(۱٤)۱۹۰۷	داکتوبر(۲۲)۱۹۵۷
هندوراس	د کتورجوزرامون ویلیداموراسس	-	ددسامبر(۲۱)۱۹۵۷
هند	د کتورراجندراپرشاد	ددسامبر(۳)۱۸۸٤	دجنوری(۲٤) ۱۹۵۰
اندونیزیا	د کتورسکارنو	دجون(٦) ۱۹۰۱	ددسامبر(۱۷)۱۹٤۹
عراق	جنرال نجیب الربای	- ۱۹۱٤	-۱۹۵۸
ایران	محمد رضاپهلوی	داکتوبر (۲۷)۱۹۱۹	دستمبر(۱٦)۱۹٤۱
ایتالیا	گیووانی گرونکی	ددسامبر(۱۰)۱۸۸۷	ددسامبر(۸)۱۹۵۲
جاپان	هیروهیتو	داپریل(۲۹) ۱۹۰۱	ددسمبر(۲۵)۱۹۲٦
یوگوسلاویا	[illegible]س تیتو	دنوامبر(۱٤)۱۹۳۵	داگست(۱۱)۱۹۵۳
جنوبی کوریا	[illegible]نگ من ری	دمارچ (۲٦)۱۷۷۵	- ۱۹٤۸
شمالی کوریا	کیم دوبونگ	-	-
کوایت	عبدالله البسالم الصباح	- ۱۸۹۵	دجنوری(۲۷)۱۹۵۰
لوکسمبورگ	چارلوت	دجنوری(۲۳)۱۸۹٦	دجنوری(۱۹)۱۹۱۹
مراکش	سیدی محمد بن یوسف	داگست(۱۰) ۱۹۱۰	دنومبر(۱۸)۱۹۲۷
مکسیکو	ادلف لوپس ماتیوس	-	ددسمبر(۱)۱۹۲۸
موناکو	پاینیر	دمی(۳۱)۱۹۲۳	دمی(۹)۱۹٤۹
نیپال	ماهیندرابیربیکرام شاه دیوا	دجون(۱۱)۱۹۲۰	دمارچ (۳۰)۱۹۵۵

مملکت و نه	نوم	دزوکړی نیته	جلوس
نیکاراگوا	لویس سموزادیبایل	-	دفروری(۲) ۱۹۵۷
هولند	جولیانا	داپریل(۳۰)۱۹۰۹	دستمبر(٤)۱۹٤۸
ناروی	اولاو	دجولای(۲)۱۹۰۳	دستمبر(۲۱)۱۹۵۷
اتریش	دکتورادلف شیرف	داپریل(۲۰)۱۸۹۰	دمی(۵)۱۹۵۷
فلیپین	کارلوس پی گارسیا	دنومبر(٤)۱۸۹٦	دمی(۱۸) ۱۹۵۷
سعودی عربستان	مسعودابن عبدالعزیز	دجنوری(۱۹)۱۹۰۲	دنومبر(۹)۱۹۵۳
سویدن	گوستاوادلف	دنومبر(۱۱)۱۸۸۲	داکتوبر(۲۹)۱۹۵۰
سویس	پاول شاودت	دنومبر(۱۷)۱۹۰٤	دجنوری(۱)۱۹۵۹
هسپانیه	جنرال فرانسیسکو فرانکو	ددستمبر(٤)۱۸۹۲	داکتوبر(۱۱)۱۹۳٦
سودان	جنرال ابراهم ابوت	داکتوبر(۲٦)۱۹۰۰	دنومبر(۱۸)۱۹۵۸
چکوسلواکیا	انتونی نووتنی	دسامبر(۱۰)۱۹۰٤	دنومبر(۱۹)۱۹۵۷
اتحادشوروی	لئیونید برژنیف		
امریکا	آیزن هاور	داکتوبر(۱٤)۱۸۹۰	دجنوری(۲۰)۱۹۵۳
واتیکان	باپ جان	دنومبر(۲۵)۱۸۸۱	دنومبر(٤)۱۹۵۸
جمهوریت متحدعرب	جمال عبدالناصر	دجنوری(۱۵)۱۹۱۸	نومبر ۱۹۵٤
شمالی وتنام	هوچی من	۱۸۹٤	۱۹۵٤
جنوبی »	نگودین دیم	۱۹۰۱	داکتوبر(۲۳)۱۹۵۵
یمن	احمدابن یحی محمدحمیدالدین	۱۸۹٦	دفروری(۱۷)۱۹٤۸

بخندید!!!

اینهم نشدمیسر وسودای خام شد !

«هوف خدایا ...از دست‌ای بی ادبها به‌سر کس ، مدم،
چو بهای درازه پاهای خود بسته کدم تا یکساعت بفراغت
اخباره بخانم، اینجاهم ... »

ازصنعت تا طبیعت

«مه بای چورت استم که طبعیت ازصنعت تقلید کده
یاصنعت از طبعیت الهام گرفته ...؟ »

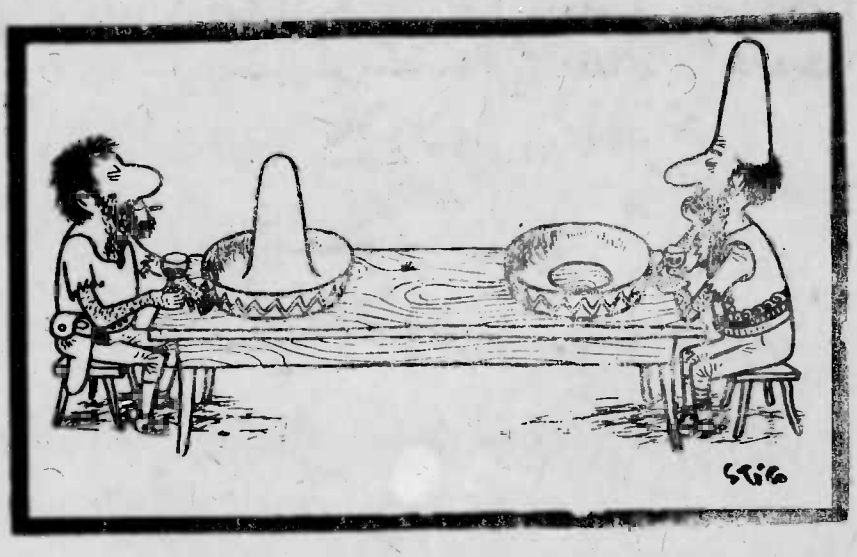

احتیاج ، مادر ایجاد است !

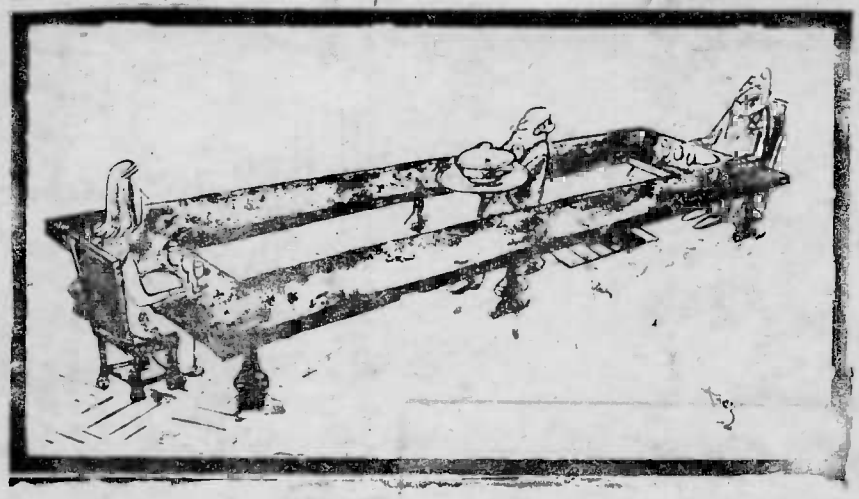

ابتکار هوتلی !

پدر کلان خوش سلیقه!

نواسهٔ دلسوز بزیر محاسن پدر کلان

داخل شده : ـ . . .

اما بابه جان ، من به شما اطمینان

میدهم که نکتائی شما فوق العاده

خوب بسته شده . . .

زن ناامید !

« . . شوهرعزیز اولتر بگواین ماهی

راچند خریدی ؟ »

بی انصافی هوتلی !

- آقای هوتلی ، آیا این سلات برای دونفر است؟

ـ معلومدار . . .

پس چرا فقط یك قاشوق در بین آن گذاشته اید ؟

ازفجایع « ممانعت»

ـ آخر بگو این مشروب چه مزه میته ؟

بسرت‌قسم اس که‌بسیار بد . . .

ودلم‌چپه‌چپه‌میشه .... اگه‌بابیم‌مره شدیداً ازنوشیدنش‌منع نمیکدبخدا اگه گاهی میخوردم . . .

فشردهٔ شوهر !

ـ ایابالا پوش لیموئی من خوشت آمده ؟

ـ بالاپوش لیموئی ؟ ؟ . . . اینکه بالاپوش پوستی است !

ـ بلی بلی ، . . . ولی تونمیدانی که چطورشوهرم رالیووواری فشرده ام تااین‌بالاپوش خریده شد .

قهر مان دلسوزی !

پدر به پسر :

- مه میفامم بچیم که مادرت بای آسانی آرام نمیشه ،اینه صد اوغانی د ګرام چندانه بشقاب بخر وزود بیا . . . .

☆☆ ☆

مشت آهنین بجای نر کوز!

داکتر - خواهش میکنم آقای بوکسر ، زودتر مارا کمك کنید ، آلهٔ نر کوز دراتاق عملیات شکسته است . . .

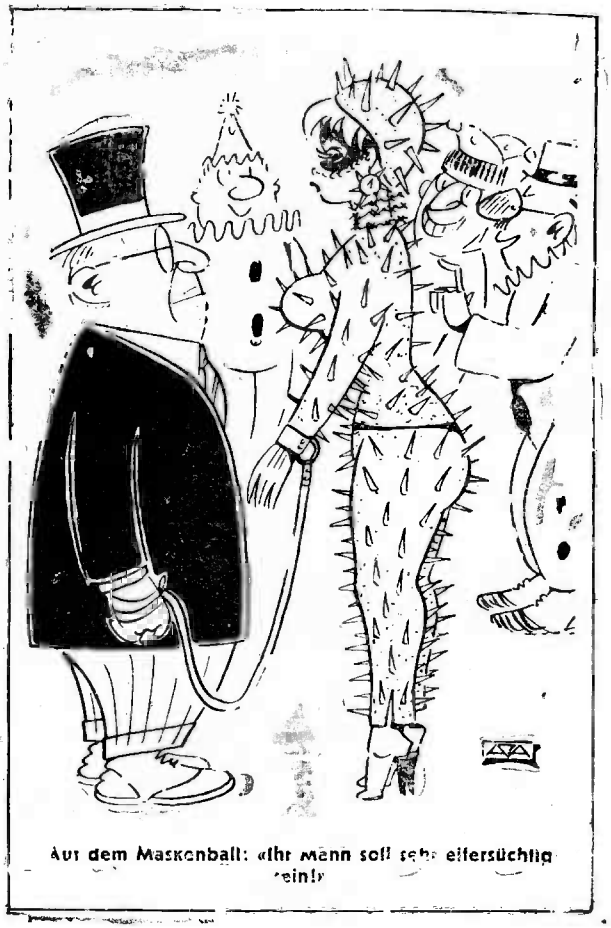

Auf dem Maskenball: «Ihr Mann soll sehr eifersüchtig sein!»

قهر مان حسادت !

تبصرهٔ مهمانان گپ گوی :

ـ «. . . حتی درشبهای دعوت

هم خانمش را بااین شکل لباس

میپوشاند تا . . . »

م ، ننگر هاری

دپښتونستان تحریك ته یوه کتنه

کله چه دپښتونستان تحریك اوددغه تحریك دتاریخ او نیټی خبره منځ ته راځی نوددی خبری ویلو ضرورت هم پېښ شی چه دپښتونستان لفظ او کلمه په حقیقت کښی په ۱۹٤۷ کال (هغه وخت چه دهند نیمه قاره ویشله کیده) منځ ته راغلی ده . مگر دافغانستان داوسنی سرحدنه دهغی خوا پښتنو اوبلو څو د آزادۍ غوښتلو تحریك اودیو خاص مملکت دتاسیس مجاهده او کوښښ (چه دمعنی او مفهوم په لحاظ دننني پښتونستان سره سمون خوری) د(۷۰) کالونه راپه دې خوا جریان او دوام لری .

کله چه دپښتونستان موجوده ملت په زور او جبر دخپل اصلی وطن (افغانستان) نه جدا کړی شود هغه ورځی نه راپه دیخوا یو قسمت هغه خلك چه داستعمار چیانو دمستقیم اشغال او تصرف لاندی لاړ نه شول دغه ناجائز او ظالمانه تجزیه ئی په رسمیت ونه پیژندله او یوائی دانه چه (په اصطلاح) دډیورنډ دغیرحقیقی اوغیرقانونی معاهدی حدودئی عملاً اوقصداً ونه منل اوپری ئی کړل بلکه په هیڅ اهمیت ورته قایل نه شول او دیو وېښته دسرهومره تغیرئی هم په وضع او تعامل کښی وارد اوقبول نه کړ ، داهم بایدپه یاد ولرو چه دپښتونستان خلکوو روسته له هغه چه یوه برخه ئی اشغال شوه اواوس ورته محکوم پښتونستان ویل کیږی دخپلواکۍ غوښتلو تحریك په دوو برخو وویشه او له ډله هغه خلك ووچه په آزاد پښتونستان کښی ئی دمختلفو قبایلو تنظیم او ترتیب جوړ کړاو په مرتب ډول ئی داستعمار چیانو په ځایونو حملی شروع کړلی دوهمه طبقه هغه محکومه ډله ده چه مشرئی خان عبدالغفار خان دی چه خپلو مجاهدو دصلی په سلسله کښی دبابا او پاچاخان په اعزازی لقبونو ویاړل شو یدی ، دوی وکړی شول چه دخپلی خو اوشاډیر جنگی او زورور (متشدد) خلك دعدم تشدد په حلقه کښی راولی اودظالمو اومتشدد استعمارچیانو سره په منظم اونه ستړی کیدونو مجاهدو قایم پاتی شی .

دوی د حزب اوپارټۍ دلیاری اودقانونی سړی مقابلی په صورت د آزادۍ غوښتلو تحریك ته دوام ور کړ مگرداهم ویل په کاردی چه دغودوا ړو تحریکونو (گرم اوسوړ - تشدداوعدم تشدد) یوله بل سره ار تباط لاره اودیوبل نه به متاثره کیدل ، ځکه ډیر به لیدل کیده چه هر کله به انگلیسانو د آزاد پښتو نستان په غیرتی خلکو حمله اوتجاوز کاوه نودمحکوم پښتونستان حزبی عناصرو اوټولگیو په مظاهرو، جرگو ، اعتصابونو اوغیرمسلح قیام باندی لاس پوری کاوه چه متجاوزین به ئی مجبو ر کړل چه تقریباً په بی دفاع مگر آزادی خواه آزاد پښتونستا نیانو باندی ممتد ه اودوام داره بمباری بس کاندی اوهمدارنگه کله به چه دانگلیس حکومت دمحکوم پښتونستان په حزبی ډله فشار واچاوه او هغوی به ئی بندیان کول او عمومی گرفتارۍ به ئی کولی او یا به ئی پری قتل عام (کله د قصه خوانۍ ، گو چرو گړ ی شپږم لمبر پاټی ټکر ی). فجیع او دردناك واقعات کول نو د آزاد پښتونستان زړه وراوجنگیالی خلك به دخپلو روحانیونو (لکه خدای بخښلی حاجی میرزاعلیخان دترنگزوحاجی صاحب ملاپیونده) او نورو په مشرۍ دمتجاوزینو په مقابل کښی ودریدل او که چیری په ددوی اودانگلیسانو ترمنځ کومه جرگه جوړه شوه نو په ښکاره ډول به ئی دهغوی نه غوښتل چه ددوی د محکومو پښتنو ورونو دسرو نو به د ظلم او تیری لاس پور ته کړی داهم د پښتو نستان خلکو د خپلوا کۍ غو ښتلو او استقلال مطا لبه تائیدوی چه دهغه ځای خلکودخپلی آزادۍ غوښتلو تحریك په یومخصوص قالب او دافغا نیت اوپښتونولۍ په څو کاټ کښی داخل کړ اودپښتو نستان محکو مو خلکو دنورو عوامو سره مساوی خپل حزبی تحریك دجمعیت خلافت اواصلاح الافاغنه نه یومنظم او مشهور حزب خدائی خدمتگارته ارتقا ور کړ له .

دپښتونستان د آزادۍ تحریك په لمړیومرحلو کښی یواصلاحی اومذهبی رنگ در لودنو ځکه ئی دتحریك اجتماعی رنگ په سیاسی خالص رنگ اوشکل قو ی ښکا ره کیده، مگر استعما ر ی حکومت چه ددغو منطقو په نیولو کښی دډیرو تاوانونوسره مخامخ شوی ؤ اوډیر تکلیفونه ئی لیدلی وو نودائی نشو کولی چه هغه منطقی بیالکه داورغورځونکی غره په لمبوشروع و کړی نو په ټوله قوت ئی دد غه تحریك دمنځه وړلو کوښښ شروع کړ اولکه چه په کال ۱۹۳۰ کښی ئی دقصه خوانۍ د ردنا کی واقعی او قتل عام ته اقدا م و کړ چه په سلگو نو ښځی او نر ئی شهیدان اودخان عبدالغفارخان په شمول ئی زر گونه کسان زاړه او ځوانان بندیان کړل .

کله چه دپښتنو مستقل حزب دانگلیسانو دخواغیرقانو نی اعلان شو، نو خان عبدالغفازخان دپنجاب دمر کزی محبس نه خپل حزب ته هدایت ور کړ چه دمنورو پښتنو یووفددی د هند دمسلما نانو

دحزبونو نه کومك او معاونت وغواړی او دیو څو شرایطو لاندی دی دیو مسلم حزب سره د اتحاد او اتفاق یو تړون و کړی.

دی وفد په کال ۱۹۳۰ کښی دمسلم لیګ او احرارو نه کومك وغوښت مګر دی دواړو حزبونو پښتنو سره د کومك کولو نه انکار و کړ.

نو له دی کبله دی وفد ډیلی ته مراجعه و کړله او بی درنګه دانډین نیشنل کانګرس دهغه وخت درئیس «مولانا ابو الکلام ازاد» د ملاقات سره سم دهغه کانګرس عامله مجلس یو اضطراری میټنګ منعقد کړ.

دهغه حزب عامله هئیت دڅو شرایطو لاندی (چه یو مهم شرط ئی دخدائی خدمتګارو د حزب د شکل حفظ او ساتل او بل دهند د آزادۍ نه وروسته پښتونستانو ته د استقلال کامل صلاحیت ور کول وو) یو دګډی همکارۍ پیمان ئی دخدایی خدمتګار او انډین نیشنل کانګرس حزبونو په منځ کښی تصویب کړ.

په هغه وخت کښی چه دهند وروستنی او آخرین وایسرا دهند دویشولو اعلام و کړنو د پښتونستان لوی زعیم او مشر خان عبدالغفار خان دانډین نیشنل کانګرس دور کنګ کمیټی نه وغوښتل چه (۱۹۳۰) کال د معاهدی لاندی د پښتونستانو دپاره دیوه جداګانه او مستقل سټیټ په موضوع بحث و کاندی او دا موضوع حل او یو طرفه کاندی چه دهغی په اثر هغه مجلس د پښتونستان خلك دیو مستقل دولت په هکله حق په جانب اعلام کړل او ددی موضوع نه ئی دهند وایسرا ته رسماً خبرور کړ

د پښتونستان مشر خان عبدالغفار خان دمسلسلو ملاقاتونو په ضمن کښی د هند دو ایسرانه وغوښتل چه د پښتونستان خلکو ته دخپلواك پښتونستان په نوم دیو ازاد مملکت دجوړولو درای ګیرۍ موقع ور کړل شی مګر دا غوښتنه ئی هم دانګلیسی مقاماتو له خوا قبوله نه شوه نو ددی کبله هغه نومیالی مشر په خالی لاس او دارمانو نو ډك زړه بیرته خپل وطن ته وګرځیدا و د پښتونستان دنورو مشرانو سره یی دخپل ملت دسرنوشت په هکله په مذاکره او مفاهمه پیل و کړ همدارنګه تحریك په جنوبی محکوم پښتونستان کښی دښاغلی خان عبدالصمد خان په مشرۍ او دښاغلی محمد حسین عنقا بلوڅ په معاونت او دقلات دلوی خان دورور ښاغلی شهزاده عبدالکریم احمدزی په همکارۍ د کال ۱۹۳۲ ع نه را په دیخوا شروع شو، اګرچه د اتحریك دمسلك دیو والی له کبله دخدائی خدمتګار د حزب سره همکار او مربوط ؤ مګر دانډین نیشنل کانګرس سره ئی هیڅ ډول رسمی ارتباط نه درلود او دا وضع

صرف د پښتونستانو دپوره استقلال دپاره وه او ترڅو پوری چه ئی دپښتونستان د آزادۍ مربوط ډیر تضمینی اسناد او وثایق دانډین نیشنل کانګرس نه حاصل نه کړل دانجمن وطن او انډین نیشنل کانګرس د همکارۍ لایحه ئی امضا نه کړله .

داوضع د (۱۹٤٦) کال پوری په همدی ډول وه او فقط د ۱۹٤٦ کال په وروستیو ورځو کښی په مساعدو شرایطو او د پښتنو داستقلال یو پیمان د دواړو حزبونو په منځ کښی تصویب شو.

دا ټول هغه حقایق دی چه پخپله خان عبدالغفار خان او خان عبدالصمد خان اڅکزی په کال ۱۹٥٦ کښی دغربی پاکستان دنام نهاد یونټ دمرافعی دقاضی په حضور دیو مفصل نطق په ضمن کښی بیان کړل او ددواړو بیانیو او نطقونو متن په اخبارونو او جداګانه رسالو کښی په محکوم پښتونستان کښی چاپ او توزیع شویدی او وروسته له هغی چه دانګلیس حکومت خپل نام نهاد ریفرنډم او رای ګیری دهند او پاکستان په دوه سوالونو پوری منحصره کړه نو پښتونستانیان موفق شول چه د دی رای ګیرۍ سره د احتجاج په عنوان مقاطعه او خپله فیصله اعلان کړی .

د ۱۹٤۷ کال په ضمن کښی مسټر محمد علی جناح اولین ګورنر جنرال په مرکزی محکوم پښتونستان کښی دپښتونستان دمشر خان عبدالغفار خان سره ملاقات او مذاکره و کړله او کله چه نوموړی ګورنر جنرال بیرته کراچۍ ته لاړ نو خان عبدالغفار خان د خدائی خدمتګارو دحزب څلورسوه برجسته کسان دنوموړی حزب مرکز (سره دریاب) ته حاضر کړل او هغوی ته ئی دیوی مفصلی خطابی په ضمن کښی وویل چه «ما دمسټر محمدعلی جناح ددغه سوال په ځواب کښی کښی چه دخدائی خدمتګار او مسلم لیګ په منځ کښی دتوافق په باره کښی ؤ وویل چه زمونږ همکاری دمسلم لیګ سرهٔ په هغه دوه شرطونو پوری تړلی ده چه مونږ دانډین نیشنل کانګرس سره دهمکارۍ د قرارداد په وخت کښی ایښودی وو او هغوی قبول کړی وو».

هغه دوه شرطونه داوویو داچه زمونږ د وطن دخودمختارۍ ساتل پداسی ډول چه دافغانستان سرحدنه راپدی خوا خلك د یوی اداری لاندی راوستل شی او نوم دی پښتونستان وی او دوهم داچه هر کله دغه پښتانه اکثریت وغواړی چه پاکستان نه جدا او مستقل شی نو حق به لری چه د ځان دپاره د یو مستقل مملکت تشکیل ته اقدام و کړی .

نوموړی نومیالی مشر پخپل نطق کښی د پښتونستانو د استقلال غوښتلو او حق لرلو او د هغوی د بی شماره قربانیو ذکر هم و کړ دانطقونه د کال ۱۹٤۷ اپریل او جون د میاشتی د پښتون په هفته واره مجله (چه دخدائی خدمتګارو حزب د رسمی اورګان حیثیت ئی درلوده او دپاکستان دقیام نه وروسته مصادره شوه) چه محکوم پښتونستان کښی نشر کیده چاپ شویدی .

نو داوضاعو دایجاب پربنا دافغانستان دسرحدنه هغی خواته پښتنود ۱۹٤۷ کال دجون دمیاشتی په ۲۱ تاریخ یوه لویه جرگه چه دهغه ځای پرلویانو ، پوهانو ، سیاسیونو دهغه وخت دسرحد دایالت دمقننه مجلس پرغړو او دخدائی خدمتگار ، زلمی پښتون ، جمیعت العلماء او داز ادپښتونستان د نمایندگانونه مرکبه وه په بنو کښی تشکیل شوه او درایو په اتفاق ئی دالاندی فیصله نامه چه په پښتوژ به دصوبه سرحد په مطبعه کښی چاپ شویده تصویب کړله ، ددی تصویب او فیصله نامی زنگو گرافی مکرر په اخبارونو کښی چاپ شویده او اصل تصویب چه مشرانو امضا کړیدی د هغوی دزعیمانو سره موجود دی .

اصل تصویب دادی «پښتنو دخپل از اد حکومت دتشکیل فیصله کړیده پښتانه، نه دهند سره یو ځای کیدل غواړی او نه د پاکستان سره » .

د ایالتی جرگی دمجلس او دسرحد دایالت دمقننه مجلس اعضاوو دخدائی خدمتگار او زلمی پښتون دحزبونو نمایندگانو د ۱۹٤۷ کال دجون دمیاشتی په ۲۱ تاریخ په بنو کښی یوه جلسه دخدائی خدمتگار دحزب درئیس خان امیر محمد خان دریاست لاندی منعقده کړله او په هغی کښی ئی درایو په اتفاق فیصله او تصویب وکړچه دپښتنو په خاوره پخپله دپښتونستانو دپاره یو ازاد حکومت تشکیل شی او ددی حکومت قانون به دمساوات او اسلامی جمهوریت او اجتماعی عدالت پراصولو بنا وی .

د اجرگه دټولو پښتنو نه هیله لری چه دازاد حکومت او ددغه مقصد دحصول په غرض یو مرکز ته سره ټول او جمع شی او دپښتون نه پرته بل هیڅ طاقت ته دتسلیم سرټیټ نه کاندی (دصوبه سرحد دلوی جرگی له خوا دمنظور عام پیښور په پرس کښی طبع شو) .

د دی فیصلی سره پیوست د محکوم جنوبی پښتونستان د انجمن وطن حزب هم د محکوم مرکزی پښتونستان دلوی جرگی فیصله نامه تائید او خپله هر ډول همکاری ئی ورسره ښکاره کړله داتصویب او همدارنگه دمحکوم پښتونستان د مشرانو بیا نیی او نطقونه ، دصوبه سرحد د هغه وخت دصدراعظم سره مطبوعاتی مصاحبی او دهغه ځای دوزیرانو سره مطبوعاتی سوالونه او ځوابونه دهنداو پاکستان په اکثرومهمو جریدواوورځپانو کښی نشرشویدی او ددی موضوع گذار شاتواوواقعاتو لکه دقیمتی خزانو اخبارونو پخپلو سینو کښی ځای ور کړی اودتل دپاره محفوظ ساتلی دی او داخبارونو دوسیی تری ډکی دی .

نود اوخت ؤ چه دپښتنو او بلو څومعهو دمملکت (داهغه مملکت دی چه پښتنو او بلو څو په گډه سره داندین نیشنل کانگرس نه دهغه تصویب غوښتی ؤ او هغوی موافقه کړی وه او د

مسلم لیگ حزب اودهندویسرا ته ئی پیشنهاد کړی ؤ چه هغوی د پښتونستانیانو پیشنهادرد کړ نودوی هم دجعلی ریفرندم سره مقاطعه و کړله ، پښتونستان نوم پیداشو او خپلواك او آزاد پښتونستان دهرچا په ژبه جاری شو .

خان عبدالغفارخان د پاکستان دتشکیل نه وروسته دموسسانو په مجلس کښی د پښتونستان دتشکیل متعلق د پر توضیحات ور کړل اوقولو واړه سوالونوته ئی صریحاً ځوابونه وویل .

ددی نه لږ وروسته خان عبدالغفار خان ، خان عبدالصمدخان اچکزی او دخدائی خدمتگار دحزب په زرګونو نور غړی اوهمدا رنګه دانجمن وطن دحزب دزلمی پښتون دحزب او نور پښتانه او بلوڅان ټول محاکمی محبسونو او جیلونو ته وغورزول شول اوددی سره متصل دچارسدی ،ملاکیژدر ، لورلائی ، تیرا ، قلات، مستونګ ، جاله وان د آزادی غوښتونکو قتل عام جوړشو او البته دا واقعات دهغو زرګونو تکلیفونو اوزحمتونو نه علاوه وو چه د پښتونستان په مختلفو خلکو د پاکستان دمرکزی اوایالتی حکومت له خوا په آزادیخواهانو تیرشوی وو اودبلی خوانه کله چه د هند آخرین وایسرالارد مونټ بیټن د هند او پاکستان د ویشلو په وخت کښی د خیبر دری ته راغی نواپریدونه ئی په یوه خطابه کښی وغوښتل : اګر چه تاسو د خپل سرنوشت په هکله دهر ډول فیصلی حق لری مګر بیا هم که چیری مسلم لیګ حزب او د پاکستان دحکومت سره همکاری و کړی ستاسو دپاره به ګټوره او مفیده وی اما غیرتمنو اپریدوئی په ځواب کښی وویل چه مونږ خپله آزادی دانګلیسانو اونورو متجاوزینو په مقابل کښی دوینو په قیمت ساتلی ده اووروسته له دی به هم آزاد اوخپلواك یو اوپه پیر شدت به دخپلی آزادی نه دفاع کوو (دلارډمونټ بیټن دابیانیه په مستقلو پمفلټونو په محکوم پښتونستان کښی چاپ اوتوزیع شویده اودنګیالیو اپریدو ځواب هم دهغه وخت په اخبارونو کښی نشرشویدی .

په محکوم پښتونستان کښی دخپلوا کی غوښتو تصویب په آزاد پښتونستان کښی اوعجیب هیجان اوهنګامه تولید کړه اودمحکومو او آزادو پښتونستانیانو دعمل اتحادیو په دوه شو .

دمحکوم پښتونستان بیشمیره علماؤ ، مبلغینو اونورو وزیرستان ، تیرا، مومندو او باجوړته پناووړله اود هغوی نه ئی د پښتونستان د آزادی په لار کښی کومك وغوښت چه بالاخره پنځه وه تنه دمنځنی جنوبی اوشمالی آزاد پښتونستان مشهور نمایندګان اومشران چه دافغانستان دخپلواکی دجشن دمراسمو دشرکت په ضمن کښی د ۱۳۲۸ کال دسنبلی په نهمه په کابل کښی دوتصویب اوجهانی اودآزادی دمشهوری اعلامیی په نشرولو موفق شول .

دا د پښتونستان بلاشرط اومطلقی آزادی غوستونکی اعلامیه د پښتونستان مشر انوامضا او

مهر کړله چه عین متن ئی په متعدد ورسالو کښی زنګو ګراف شو چه نقل ئی په لا ندی ډول دی :
مونږ دازاد پښتونستان دلاندی قبایلو نمایند ګان چه نن په یو ه از ادانه او دو ستانه فضا کښی سره را جمع شوی یو ، درایو په اتفاق داتحاد او یووالی په موضوع کښی مود امواد فیصله او تصویب کړل:

الف :دحاضر قبایلو نومونه:

۱ ـ دمومندو دقبیلی نه ، کوډاخیل ، اتمرخیل ، خویزی ، موسی خیل ، میروخیل،باره خیل ، عیسی خیل، حلیم زی ، اوخوزا خیل . .

۲ ـ دازادپښتونستا ن سا یی

۳ ـ چار منګیا ن

٤ ـ شمو زی

٥ ـ داپریدو دقبیلی نه ، کو کی خیل ، قمبر خیل ، ملك دین خیل ، آدم خیل ، زخه خیل

٦ ـ دور کزو دقبیلی نه ستوری خیل

۷ ـ پړ ی څو کنی

۸ ـ شلما نیان (هم مومند)

۹ ـ دلواړ ګی شینواری

۱۰ ـ دوزیرو دقبیلی نه پیپلی ، کابل خیل میامی،ملکشی کابل خیل ، تاجی خیل ، احمدزی زلی خیل احمدزی ، ګنګی خیل احمدزی ، خانیخیل ، سپیر کی شادیا کی او مده خیل.

۱۱ ـ دمسید و دقبیلی نه (شمن خیل ، بلو لزی، مینز ی.

۱۲ ـ ورمړاوسه پای

۱۳ ـ دو ړ

ب ـ فیصله شوی مواد : دازا دپښتونستان ټولی قبیلی دخپلوذات البینی امور و مربوط به مفاهمه او کوښښ کوی او دازاد پښتونستان هیڅ قا م به داحق نه لری چه د نورو قامو نود مشوری نه په غیر کوم اقدام و کړی .

۲ ـ دازادپښتونستان ټول قبایل پخپلو منځو کښی د ارتباط او یووالی کوښښ کوی او دیوبل په غم او ښادی کښی به شریکیږی .

۳ - دازادپښتونستان ټول قبائل به دهرډول تجاوز په مقابل کښې گډ محاذ جوړ وي او دپښتونستان دازادۍ دپاره به په گډ او مشترك ډول مقاومت او کوښښ کوي.

٤ - که دپښتونستان په کومه قبیله حمله وشي نورقبائل به هغه حمله پرځان حمله وگڼي او دهغې په مقابل کښې به قیام کوي.

٥ - داجرگه چه په کابل کښې جوړه شوه دازمونږ دازاد و پښتونستانیانو لمړنۍ جرگه وه اوپه دې نژدې وخت کښې به یوه بله لویه جرگه جوړه شي چه ټول مشکلات به حل کاندي مونږ دازاد پښتونستان نمایندگانو داپاسنې مواد تصویب کړل او دعملي کولو عهد او وعده ئې کوو. د ۱۳۲۸ کال دسښلي نهم داتصویب باعث شو چه دازا دپښتونستان خلك دخپل تنظیم دپاره زیات کارو کاندي لکه چه ۱۳۲۸ کال د میزان په میاشت کښې دا پرید و قام لویه جرگه دهغه قام د نمایندگانو، ملکانو، خانانو، علماؤ اوروحانیونو په شمول په باغ کښې جوړه کړه او مولانانو ردل خان ئې دخپل قامي تنظیم مشراورئیس وټاکه اوخپلې ملي شوري دپارهٔ ئې د نمایندگانو انتخاب ته اقدام وکړ او د تیرا څانگې د پاره ئې وکیلان تعین کړل.

دغې شوري دجلسې په لمړنیو مرحلو کښې یوه جامع او اوږده اعلامیه تصویب کړله چه اصل ئې موجود او محفوظ دي.

دغه اعلامیه اول دپښتونستان دین،ژبه (پښتو) او حدود توضیح کړه او بیائې ددنیا دټولو عدلي او بشري ټولنو او داسلامي ممالکونه عموماً اودافغانستان نه مخصوصاً د کومك او معاونت هیله او خواهش وکړ چه دهري طبقې خلك او هرڅوك دپښتونستان د خپلواکۍ دتحریك په قول او عمل اودمالي امداد همکاري وکاندي.

دتیرا څانگې د ملي محلي شوري د تاسیس سره متصل د ۱۳۲۸ کال د قوس د میاشتې په ۱٤ تاریخ د ساپو، شینوارو او خانزادگانو قامونود د شینوارو، ساپو او خانزادگانو څانگه چه مرکزئې شیخ بابا دي قایم او په عملي کارئې شروع اوپیل وکړ.

اود۱۳۲۸ کال دجدي په لمړۍ نیټه دملاگورو اوشلمان ملي محلي شوري دملایانو په کلي کښې تاسیس کړله اوبیا وروسته دقام دمشرانو په مشوره دتیرا څانگې دملي محلي شوري پوري وتړل شوه

همدارنگه د ۱۳۲۸ کال دجدي ۱۰ نیټه دباجوړ څانگې ملي محلي شوري تاسیس شوه چه جناب محمد شعیب خان ئې درئیس په حیث وټاکل شو، ددې شوري مرکز ډنډوکي بابادي.

د ۱۳۲۸ دجدی په ۲۲ تاریخ دوزیرستان دمجاهد وپه مرکز گرویک کی چه په نړۍ کښی پوره شهرت لری د وزیرو مسید ود قام په زرگونه‌زاړه اوخوانان سره راغونه شول او د وبرو بیانیونه وروسته ئی یوملی محلی حکومت تصویب کړاوعالیجا الحاج میرزاعلیخان مرحوم ئی چه یو لوی مجاهد اوپه اپیی نقیر مشهور وو درئیس په حیث و تا که .

دمنخنی‌ازادپښتونستان دوزیرستان ملی محلی حکومت ملی شورا دخارجه‌امورو دنگرانی څانگه دوا خله امورو څانگه د مطبوعاتو څانگه د اعیانو څانگه دداخله اودملی د فاع اداره هم لری . چه نبه تکړه او زبده خلك او امران ئی اداره کوی .

ددی فعالیتونوپه سلسله کښی دمومند وقبیله هم موفقه شوه چه د۱۳۲۸ کالدداوی دمیاشتی په ۱٤ تاریخ دتولو مومندوپه گډون په زیارت‌غاښی کښی لویه جرگه جوړه کړی اودمومند و ملی محلی شوری ئی تاسیس کړله چه ۲۵۸ غړی لری اعلام کړ له .

د۱۳۲۸ کال د میاشتی په ۱۸ تاریخ د ملک میراصغرخان دریاست لاندی دور کزو څانگه ملی محلی شوری تاسیس شوه او په فعالیت ئی لاس پوری کړ .

ددی ا قدا م سره متصل په جنوبی پښتونستان کښی هم دآزادی غوښتو نکو جنبشونه او فعا لیتو نه شروع شول او مجاهد ینو د یوایالتی حکومت جوړو لوته دخان محمد ا یوب خا ن اشکز ی دریاست لاند ی په کارشروع و کړ له .

باید ووا یو چه‌دغه نوموړی شورا گانی‌او د هغو دسا زمانونو تشکیل دومره ساده اوبسیط نه‌دی لکه څنگه چه‌مونږ پورته تذکر ور کړ بلکه مونږ په‌ډیر مختصر اولنډ ډول دهغو نوم واخیست‌اودا تولی‌شوری گانی دزر گونو پسونو اوغوایانو په‌قربانی دزر گونو گڼو کارتو سوپه په‌ډزواوخوشالی‌جوړی شوی‌دی.

دی شوری گانو په‌مرتب ډول دخپلو مبلغینو او مطبوعاتو په‌ذریعه دپښتو نستان د آزادی تبلیغا تاونشر یات و کړل دتیرو څو کلونو په‌موده کښی پورته ذکرشو یوملی‌محلی‌شوری گانو په مرتب ډول قامی شخړی حل کړی دی اوتل‌ئی دپا کستان داستعما ری حکومت استعما ری پلانونه شنه کړی دی.

ددغو ملی محلی شو ری نما یند گا نو د شما لی پښتو نستان نه جنو بی پښتو نستا ن ته اودجنو بی‌نه شمالی پښتونستان‌ته مسافرتونه کړیدی اودیوبل‌حال احوال‌نه خبرشوی‌دی او ددی تگ‌راتگ‌سره سفر هغه لویه جرگه وه چه د محکوم مر کزی پښتو نستان دجنوبی محکو م پښتو نستا ن اود تیرا څانگي دملي محلي شو را دمو مندو څا نگي دور کزو څا نگي

دشینوارو اوساپو څانګو دباجوړ څانګی اودپړو اوځمکنو څانګی دنمایندګانو اود جنوبی پښتونستان دایالتی حکومت درئیس په شمول دچترال د شهزاده اودچترال دصدر اعظم دزوی په ګډون جوړی شوی وه اوپه ۱۳۳۱ کښی ئی دمنځنی پښتو نستان مرکزته سفر کړی اوپه هغه ځای کښی په پیره مینه او تود هر کلی استقبال شول اودخپل توقف په ورځو کښی ئی په ګرویك کښی یوه ګډه اعلامیه امضااومهر کړله ددی فیصله نامی نقل په لاندی ډول دی:

نحمده و نصلی علی رسوله الکریم ... نن چه د روژی دمبارکی میاشتی پنځمه اودد ۱۳۳۱ کال د جوزا (۸) تاریخ دی مونږ دمنځنی پښتونستان د ملی ایالتی حکومت نمایندګان:

د منځنی پښتونستان د ملی ایالتی حکومت رئیس میز اعلیخان

« « « « « د ملی شورا رئیس ظهرالدین خان رمضانی

د جنوبی پښتونستان د ایالتی حکومت رئیس خان محمد ایوب خان اخکزی دتیر اځانګی نور قومی اعضا اورئیس

د مومندو دځانګی د شرا مشران

د باجوړ دملی محلی شورا رئیس

دور کزو څانګی رئیس

د شنوار او ساپو او خانزاد ګانو رئیس

د چترال شهزاده.

په داسی حال کښی دمنځنی پښتونستان په ګرویك کښی سره جمع شوی یو چه دپاکستان داستعماری حکومت طیاری دګرویك پرفضا الوتنی او بمبارۍ کوی اودالاندی موادو رایو په اتفاق دخپل وطن د آزادۍ د حصول د پاره لازم ګڼو او تصویب کړو ئ:

۱ - استعماری حکومتو تل دا کوښښ جاری ساتلی چه زمونږ د پښتونستان به آزادو قبایلو د تفریق اوبی اتفاقۍ تخم وشیندی اوپه دی وسیله خپل استعماری اغراض پری عملی کاندی لکه چه د پاکستان استعماری حکومت هم په دی لار کښی پیر کوښښونه و کړل او کوی ئی نو د رایو په اتفاق تصویب کوو چه د پښتونستان په هره برخه حمله مونږ پرټول پښتونستان حمله ګڼو اومونږ به په یو محاذ دهغی په مقابل کښی ودریږو.

مونږ د آزاد پښتونستان خلك به ترهغی نیټی پوری د پاکستان د استعماری حکومت سره په مجادله بوخت یو تر څو چه تری خپله آزادی حاصله کړو اوخپل مظلوم اومحکوم ورونه د پاکستان د استعمار د ظالمو او جابرو پنجونه خلاص کړو.

۲ـ مونږ دپاکستان د حکومت نه جداً تقاضا او غوښتنه کوو چه دپښتونستان آزادی په رسمیت وپیژنی او هغه پښتونستانیان چه د آزادی غوښتلو په گناه دپاکستان دجیلونو او محبسونو په تیارو کښی پراته دی د بند نه فوراً خلاص کړی او مونږ دی مجبور نه کړی چه د جنگ اور بل کړو .

۳ـ مونږ کوښښ کوو چه په ډیر نژدی وخت کښی خپلی ټولی قواوی یو مرکز ته جمعه کړو او موفق شو چه په یو مرکز تکیه و کړو او درهنمائی یو مرکز ولرو .

٤ـ یو تربله لیدلو کتلو ډیر ښه تاثیر پرټولو پښتونستانو کړیدی نو لازم دی چه تل یو دبل داحوال نه خبر شو او همدارنگه جرگی مرکی سره و کړو .

٥ ـ د لته لازم گڼو چه دخپل په دین، وینه، ژبه، نژاد شریك مملکت افغانستان اخلاقی امداد او کومك یاد کړو او مونږ اعلان کوو چه دافغانستان دښمن زمونږ دښمن او دافغانستان دوست زمونږ هم دوست دی .

ددی دتصویب د٤ مادی مطابق په کال ۱۳۳۳ دچترال دشهزاده په شمول دټول پښتونستان دنمایندگانو نه یوه جوړه شوی جرگی شمالی آزاد پښتونستان ته سفرو کړ او دهغه ځای داپریدو او مومندو دملی محلی شوری مرکزو نه باغ او زیارت غاښی ئی ولیدل او ډیره ښه هر کلی ئی وشو .

دی قومی او تاریخی جرگی په خپلو مباحثو کښی د گرویك د جرگی د ۱۳۳۱ کال دتصویب نامی مواد په اتفاق تصویب کړل او ددی نه علاوه پخپله په موندو ، اپریدو او دباجوړو سره دپښتونستان د آزادی متعلق جرگی مرکی و کړلی او ددی نه علاوه د ۱۳۲۹ کال په ژمی د آزاد پښتونستان دهند دپښتون جرگی په بلنه دهغی جرگی د کالنی اجلاس دشمول دپاره دایران او عراق دلاری هندته سفرو کړ چه دلچسپ رویدادونه ئی دافغانستان او دنړی په جریدو کښی ثبت دی .

د آزاد پښتونستان خلکو دهمدی شوراگانو په ذریعه تل دخپلو محکومو ورونو سره ارتباط ساتلو او خپل اتحاد عمل او د آزادی مجاهدو ته ئی ښه شکل ور کړیدی .

دپښتونستان خپلواکی غوښتونکی او زړه ور مجاهدین بریالی شویدی چه په څو تیرو کلونو کښی په مسلسل ډول د پاکستانی ایجنټانو سره ډغری ووهی او یو مرکز هم ولری .

هغه مطبوعات چه دپښتونستان د آزادی تبلیغات کوی یوه ئی د(پښتونستان) په نوم هفته واره جریده ده چه دښاغلی ظهرالدین (رمضانی) په نگارندگی دمنځنی پښتونستان په مرکز گرویك

کښې او بله ئې د (لوی پښتون) میاشتنۍ مجله ده چه د ښاغلی میراجان (سیال) د مومند د شوری د غړی په کارندګۍ د مومندو په څانګه کښې خپریږی .

او نوری مجلی او جریدی لکه (آزاد پښتون) ، (ژوب) (بولان) او نورو د پښتونستان د آزادۍ په لاره کښې تبلیغات او نشریات کوی چه متأسفانه اوس د ځینو مالی او نورو طباعتي و سایلو د کمی په وجه معطل دی .

د پښتونستان زرګونه کسان او ګڼ مشران په جیلونو کښې شپږ کاله وساتلی شول ، په آزاد پښتونستان او مخصوصاً تیرا باندی د سختو بمباریو سلسله جاری پاتی شوه ، او د دینه وروسته د یو یونټ پروګرام د پښتونستان د ملی نهضت خلاف د یو نهائی قدم په حیث میدان ته راوویستی شو .

او د محکوم پښتونستان د ولس ټولو طبقاتو دی استعماری قدم خلاف په احتجاج او ډیر شدید عکس العمل باندی لاس پوری کړ او د پښتونستان په محکومه علاقه کښې د یو یونټ د مخالف محاذ په نامه یوه ډله جوړه شوه چه ورته د محکوم پښتونستان د ټولو خلکو حمایت حاصل ؤ .

د یونټ خلاف د پښتونستان د خلکو اشتراک عمل دومره قوت وموند چه د پاکستان ایالتی او مرکزی حکومت ئې متاثر کړ او بالاخره د جمهوریت غوښتونکی ډلی سره د یونټ ماتولو او پښتونستان منلو او د شرط لاندی د یو یونټ د مخالف محاذ له خوا د همکاری د یو تړون په وجه د یونټ اسمبلی په لاهور کښې په ۳۰٦ موافقو او ٤ مخالفو رایو د یونټ د ماتولو تجویز منظور کړ د پاکستان رئیس جمهور میجر جنرل سکندر میرزا د دغه تصویب نه پس په یوه جرګه کښې چه نتیا ګلی کښې ئې له پاچاخان سره وکړه او د یونټ د وزیر اعظم او نورو وزیرانو نه علاوه د پاکستان موجوده خارجه وزیر منظور قادر هم د قانون د یو ماهر په حیث پکښې رابلل شوی ؤ د یونټ ماتولو د پاره یو د یوی قانونی مراودی په ترتیبو موافقه وکړه ولی هغه پټ لاس چه همیشه ئې پاکستان د خپلو غرضونو د پاره استعمال کړی او نه غواړی چه پاکستان د کشالو نه وزګارشی بیا مداخله وکړه او په پاکستان کښې عسکری حکومت جوړ شو .

د دی عسکری حکومت د تشدد او سختۍ ټول زور په پښتونستان پریووت ، پاچاخان ، اڅکزی خان آغا عبد الکریم احمدزی او نور ګڼ مشران او ورسره قومی ادیبان یی ګرفتار کړل ، اخبارونه مجلی ئې بندی کړی حزبی فعالیت ئې منع کړ او د پښتو ادبی آثار یی ضبط کړل د بلوڅو مشر او لوی خان عالیجاه میر احمد یار خان چه د دغه عسکری حکومت له قیام نه لږی ورځی مخکښې د عسکری حکومت د لومړی مشر له خوا ګرفتار شوی ؤ په پنجاب کښې تر تکلیف او سختۍ لاندی ونیول شو په دی وجه د بلوڅو په خاوره یو شدید قیام پیدا شو چه شپږ میاشتی دوام ئې وکړ او د پاکستان شل زره عسکر او زمینی او هوائی طاقت پری مشغول پاتی شو .

دقیام مشر میرنوروز خان لهځوتنو مشرانو سره په یوه سازشی طریقه گرفتار کړی شوهغه په شل کاله بند اودهغه ځوی اوشپږ نور بلوڅ مجاهدین په مرگ محکوم اوپانسی کړی شول په سوونه بلوڅ مشران په دغه سلسله گرفتار اوپه قسماقسم عذابونو او کړاوو نواخته کړی شول اودادی اوس ئی محلی حکامو ته دپښتو نستان دازادو علاقوسره دچال چلند په حواله کولو سره دازاد پښتو نستان دنیولو اوماتو لوپه پروگرام عمل شروع کړی دی.

پاکستان اوافغانستان :- دپښتونستان دملت سره دټولوانسانی رشتودوحدت اواشتراك په وجه افغانستان دپاکستان دحکومت نه داتقاضا جاری وساتله چه دپښتونستانی ولس سره دی د عدل او انصاف په اصولو رفتارو کړی دپاکستان جوړوید وسره سم دپښتو نستان دازادی نهضت ددغه حکومت واکدارو ته ځکه متوجه شوچه دپاکستان واکدار وخپل ځان دانگریزدوارث په حیث اعلان کړاوپه دغه اساس ئی په محکوم پښتونستان قبضه و کړه دافغانستان سره دپښتو نستان په مسئله دخبرو اترو دپاره پاکستان خپل نماینده را ولیږه ولی هغه دلته په انتهائی خبر وباندی دبحث کولو دپاره دخپل صلاحیت نه لرلوله کبله عذروغوښت.

دپاکستان حکومت دافغانستان دحوصلی اوروغ نیتی نه بده فایده واخسته اوورووروئی خپله رویه بدله کړه تردی چه په افغانستان پسی دډیرو غلیظو اوبدو پروپیگنډونو نه علاوه ئی په اقتصادی طور دافغانستان تنگولو کارته لاس واچاوه.

بل پلو دافغانستان ملی شورا څوواری دپښتونستان په باب دحکومت پالیسی تائید او دپاکستان دحکومت له خوا دپښتونستان په خاوره کښی هرقسم تصرف غیرقانونی اوبی صلاحیت وباله.

په ۱۳۳٤ کال کښی دافغانستان لوئی جرگی په اتفاق حکومت ته وظیفه ور کړه چه دپښتونستان په باب خپل اقدامات جاری وساتی اوڅو پوری چه دپاکستان حکومت دحق اوعدالت په اساس دپښتونستان د کشالی حل کولو ته غاړه پسته نه کړی او دا موضوع حل نشی هغی پوری دی په قلاره نه کښینی.

په دغه سلسله کښی دپاکستان رئیس جمهور میجر جنرال اسکندر میرزا کابل ته راغی اودافغانستان دټولواك اعلیحضرت المتوکل علی الله سره ئی په شریکه اعلامیه کښی دمرحوم جناح نه پس داول ځل دپاره رسمی طور دپښتونستان کشاله دافغانستان اوپاکستان مخکښی دیواځنی سیاسی اختلاف په حیث ومنله، بیا چه افغان صدراعظم سردار محمدداؤد کراچی ته دپاکستان دصدراعظم په بلنه لاړ، نوددواړو صدراعظمانو مخکښی شریکی اعلامیی دپښتونستان دقضیی په پیژندلو اوپه روغه جوړه دهغی په حل کولوزوروركړ.

په کابل کښی هم ددواړو صدراعظمانو جرګی د کراچۍ اعلامیه یا تکرار اوتائید کړه
دپاکستان دعسکری حکومت له خوا دافغانستان دخارجه چاروو زیرته بلنه ورکړی شوه چه
دسیاسی اختلافونو دحل دپاره راولپنډی ته لاړ شی ، که څه هم افغان حکومت ته دپاکستانی
حکومت وضع اوحال ښه معلوم ؤ ولی بیاهم دخپلی خوانه د حسن نیت دښودلو ثبوت ورکولو او
دمفاهمی اوخبرو اترودبلنی داحترام کولو په فکر افغان وزیرخارجه پاکستان ته لاړ ولی دپاکستان
حکومت یوځل بیا دمذاکراتو په میدان کښی ماته وکړه او لجاجت او کج بحثی ته ئی پناه
یووړه اوداسی ئی یوځل بیاددی حقیقت ثبوت وراندی کړ چه دپاکستان حکومت هیڅکله هم
په روغه جوړه ددی لوئی کشالی اوارولو ته تیار نه دی.
وکتی شی چه راتلونکی شپی ورځی به څه واقعات راوړی .

د خارجه چارودوزارت د غو مامورینوته نښانونه ورکړ شوی :

شاغلی غلام محمد سلیمان اداری
معین ته دستور لومړی
درجه نښان

شاغلی عبدالحمید عزیز مشاور ته
د ستور لومړی
درجه نښان

شاغلی محمد کبیر لودین په لندن
کښی افغانی لوی سفیر ته دستور
لومړی درجه نښان

شاغلی د کتور عبدالمجید په
تو کیو کښی افغانی لوی سفیر ته
دسردار عالی نښان

شاغلی سید قاسم رښتیا په چکوسلواکیه کښی
افغانی لوی سفیر

ښاغلی غلام حسن صافی په پېښور کښی
افغانی قونسل ته د ستور دوهمه
درجه نښان

ښاغلی محمد یونس سروری
دارشیف لوی مدیر ته دستور
څلورمه درجه نښان

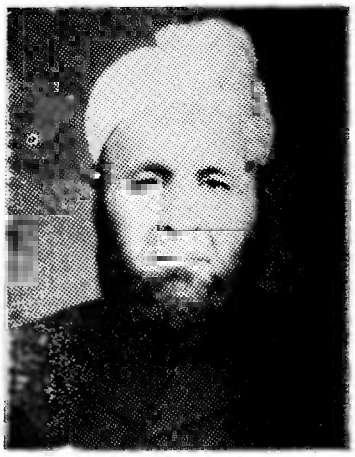

ښاغلی عبدالبصیر د تمیز د عالی ریاست
رئیس لومړی رتبی ته ترفیع کړی ده

ښاغلی عبدالغفار د صدارت عظمی
د پلټنی د اداری ریاست د لمړی
گروپ رئیس په (۲) رتبه ترفیع
کړی ده

ښاغلی تور یالی اعتمادی د پوهنی
دریمه نښان اخستی دی

وقایع مهم داخلی
سال ۳۸-۳۹

اول سنبله :

☆افتتاح چهل و یکمین جشن استقلال به نطق ذات شاهانه بساعت ۷ ونیم صبح .

۷ سنبله :

☆ باریابی تیمسار سپهبد امان الله جهانبانی نماینده اعلیحضرت شاهنشاه ایران بحضور ذات شاهانه در قصر گلخانه بساعت ۷ بعداز ظهر .

۸ سنبله :

☆ عزیمت سناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون دوم صدارت عظمی بنا بدعوت سناغلی چونلای صدراعظم جمهوریت چین جانب پیکنگ بساعت ٦ ونیم صبح .

☆ دعوت ریاست مطبوعات از خانمهای پایتخت بغرض تماشای نمایش های هنری در کابل نداری به ساعت ده شب .

☆ ملاقات سناغلی سردار محمد نعیم باسناغلی نهرو در دهلی درراه عزیمت شان به پیکنگ .

۹ سنبله :

تجلیل روز پښتونستان درسرتاسر کشور بساعت ۸ صبح وافراشتن پرچم پښتونستان در پښتونستان وات کابل .

۱۰ سنبله :

عزیمت تیمسار سپهبد امان الله جهانبانی به قصد تهران بساعت ۸ صبح .

☆ ترتیب دعوت باعز از هیأت جریده نگاران اتحاد شوروی درهوتل کابل ازطرف انجمن جریده نگاران افغانی بساعت یک بعداز ظهر ..

۱۱ سنبله :

عزیمت سناغلی عدالت کفیل وزارت زراعت بغرض اشتراک درنمایشگاه بین المللی پراگ بساعت ۳ ونیم بعد ازظهر.

☆ تهداب گذاری عمارت حکومت کلان کوهدامن ازطرف والی کابل .

☆ بازدید یک هیأت به شمول سناغلی عبدالحی عزیز معین وزارت پلان و دگروال محمد عظیم معین فوائد عامه ازامور عمرانی بندر قزل قلعه .

۱۲ سنبله :

☆ بازدید انجنیر محمد کبیر وزیر فواعد عامه ازامور سرکسازی سالنگ .

☆ مواصلت شاغلی سردار محمدنعیم معاون دوم صدارت عظمی ووزیر امور خارجه ذریعه قطار آهن ازها نکانگ به کانتون (سفرچین).

۱۳ سنبله :

☆ ورود شاغلی سردار محمدنعیم ذریعهٔ طیاره از کانتون به پیکن بساعت یك بعد از ظهر.

☆ ملاقات شاغلی کویدر وزیر مختار یوگوسلاویا باشاغلی رشتیا رئیس مستقل مطبوعات در ریاست مطبوعات درین ملاقات در اطراف قیام روابط کلتوری مملکتین بساعت ۱۱ قبل ازظهر مذاکراتی بعمل آمد..

☆ تفویض کفالت وزارت امور خارجه درغیاب شاغلی سردار محمدنعیم به شاغلی علی محمد معاون اول صدارت عظمی.

☆ ترتیب محفل ادبی ازطرف افغانستان داخبار لیکونکو تولنه در پوهنی نندارې او ایراد بیانیه در اطراف رودکی ازطرف شاغلی الغزاده درامه نویس جمهوریت تاجکستان اتحادشوروی ونمایش فلم رودکی بساعت ۵ بعداز ظهر،

☆ ملاقات شاغلی سردار محمدنعیم و شاغلی چونلای صدراعظم جمهوریت مردم چین.

۱۴: سنبله

☆ عزیمت شاغلی لودین سفیر کبیر افغانی در انگلستان بصوب لندن بساعت ۱۲ و نیم بعد از ظهر

☆ بازدید شاغلی سردار محمدنعیم معاون صدارت عظمی ووزیر امور خارجه ازموزیم قصر سلطنتی ونندارتون صنایع دستی پیکنگ.

۱۵ سنبله :

☆ اشتراك والاحضرت شاهدخت مریم در کنسرت موسیقی مخصوص میرمن‌های پایتخت بساعت ۱۰ قبل از ظهر در سینمای بهزاد.

۱۶ سنبله :

☆ بازدید شاغلی وزیر امور خارجه معاون دوم صدارت عظمی از بزرگترین ذخیرهٔ آب میون در صد کیلو متری شمال شرق پیکنگ.

۱۸ سنبله :

☆ استقبال مطبوعات مملکت از بیست و نهمین سالگرهٔ تاسیس شورای ملی.

☆ تشکیل مجمع مرکزی افغانی سره میاشت بغرض امداد به مصیبت رسیدگان غوربندو بوریافروشی در سره میاشت.

☆ آغاز پانزدهمین کنفرانس نوبتی مجادله علیه ملخ و آفات زراعتی بساعت ۱۱ قبل ازظهر.

۱۹ سنبله :

☆ باز دید سپاغلی سردار محمدنعیم ازفابریکه توربین سازی وسایر ماشین های تولید برق ومزارع برنج وپنبه شانگهای .

☆ عزیمت سپاغلی عبدالستار شالیزی کفیل ریاست پلاننگ و سپاغلی علی احمد هاروئی مدیرتوسعه وانسجام وزارت پلان بصوب بنکاك بغرض اشتراك در جلسهٔ انکشاف اقتصادی ممالك آسیا و شرق دور .

۲۰ سنبله :

☆ افتتاح کتابخانه وموزهٔ کابل از طرف سپاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم بساعت ۱۰ ونیم قبل ازظهر .

☆ مراجعت سپاغلی عدالت از نمایشگاه بین المللی پراگ بساعت ۶ بعد از ظهر .

۲۱ سنبله :

ورود سپاغلی سردار محمدنعیم وهمراهان شان ذریعهٔ طیاره به هوتان .

۲۲ سنبله:

☆ ورود سپاغلی نهرو صدر اعظم هند ومیرمن اندرا گاندهی رئیسهٔ کمیتهٔ رهبر کانگرس ملی هند ذریعهٔ طیاره بمیدان هوایی بگرام .

سپاغلی نهرو ساعت ۴ بعد ازظهر در قصر دلکشا به کتاب مخصوص امضاو به مزار اعلیحضرت شهید گل گذاشتند.

۲۳ سنبله :

مخابره تلگرام از حضور اعلیحضرت همایونی بمناسب انتخاب هانریش لوبکه بحیث رئیس جمهور آلمان فیدرال.

☆ شرفیابی سپاغلی نهرو بحضور اعلیحضرت همایونی درقصر دلکشا بساعت ۵ بعد ازظهر.

☆ ترتیب محفل بزرگ درتالار سلام خانه بمناسب میلاد مسعود حضرت محمد «ص».

☆ ملاقات سپاغلی صدراعظم باسپاغلی نهرو درقصر صدارت عظمی بساعت ۱۱ قبل از ظهر وبساعت ۵ بعد ازظهر .

☆ اشتراك سپاغلی نهرو دردعوت سپاغلی رئیس شورای ملی ورئیس انجمن دوستی افغان و هند درهوتل کابل به ساعت ۸ ونیم شب.

۲٤ سنبله:

مخابرهٔ تلگرام از حضور ښاغلی صدر اعظم عنوان ښاغلی خروسچف بمناسب موفقیت علمای شوروی نسبت باصابت راکت کیهانی بر کره ماه .

☆بار یابی ښاغلی نهرو بحضور اعلیحضرت در قصر دلکشا بساعت ۸ و نیم شام وصرف طعام در میز سلطنتی .

☆ورود ښاغلی سردار محمد نعیم بنا بدعوت حکومت جاپان به توکیو ساعت ٥ بعد ازظهر

☆ترتیب دعوت چاشت بافتخار ښاغلی نهرودر باغ استالف ازطرف ښاغلی صدراعظم.

☆بازدید میرمن اندرا گاندهی بامیرمن هسکر خانم سفیر کبیرهنددر کابل ازلیسه ملالی.

۲٥ سنبله :

☆باریابی میرمن اندرا گاندهی بحضور علیا حضرت ملکه معظمه بساعت ٦ و نیم شام.

☆ترتیب دعوت شام ازطرف ښاغلی نهرو بافتخار ښاغلی صدراعظم بساعت ۸ شام در قصر چهلستون

۲٦ سنبله :

عزیمت ښاغلی نهرو بصوب تهران بساعت ۹ و نیم صبح .

☆ ورود داکتر شمیت هورکس سفیر کبیر جدید جمهوریت اتحادی آلمان بدربار کابل

۲۸ سنبله :

ورود هئیت جیالوجی وزارت معادن به گردیز .

۲۹ سنبله:

ترتیب دعوت شب نشینی ازطرف ښاغلی سردار محمد نعیم با فتخار ښاغلی صدراعظم جاپان درتوکیو .

۳۰ سنبله:

عزیمت ښاغلی سردار محمد نعیم ازتوکیو بصوب امریکا بساعت ده قبل ازظهر .

اول میزان :

ختم کنفرانس نوبتی مجادله علیه ملخ وامراض نباتی وترتیب محفل بدین مناسب در هوتل کابل بساعت ۳ و نیم بعد ازظهر.

۲ میزان :

☆ عزیمت هیتی بریاست ښاغلی عبدالله ملکیار وزیر مالیه جهت اشتراك در جلسه سالانه گورنرهای بانک وصندوق وجوه بین الملل بصوب امریکا .

☆اشتراك شباغلی شیرزاد وزیر تجارت و شباغلی زلمی محمود غازی دردهمین سا لگره تاسیس جمهوریت مردم چین .

۳میزان :

عزیمت شباغلی صدراعظم بغرض ملاحظه کار سالنگ وامورعمرانی وزراعتی قطغن بآنصوب بساعت ۸صبح .

بازدید دکتور پوپل وزیرمعارف ازامورعرفانی غزنی .

۵میزان :

☆افتتاح بندر قزل قلعه ازطرف شباغلی صدراعظم بساعت ۱۱ونیم قبل ازظهر .

۷میزان .

☆معاینه ذات شاهانه از امور عمرانی مکاتب مرکز واطراف کابل بساعت ۲ بعد از ظهر .

۸میزان:

اشتراک اعلیحضرت همایونی درمراسم فاتحه خوانی مرحوم انجنیر محمد حسین شکور رئیس تیلفون وتلگراف وزارت مخابرات بساعت ۱۱(٤٥) دقیقه قبل ازظهر .

۱۰ میزان :

☆ موسسه القاح مصنوعی بغلان ازطرف شباغلی صدراعظم افتتاح شد بساعت ۹ صبح .

☆ بازدید شباغلی صدراعظم از فابریکه نساجی پلخمری سمنت، غوری معدن ذغال کرکر وپروژه دوم برق غوری .

۱۳میزان :

☆ بازدید کمیسیون صحی شورا ازموسسه واکسین سازی بساعت ۹ونیم صبح .

☆ بازگشت شباغلی صدر اعظم بساعت ٦ و(٤٥) دقیقه بعد ازظهر ازمسافرت صفحات شمال .

۱۵میزان :

☆ بازدید وزیر معارف از امور تدریسی لیسه زراعت .

☆ کنسرت هنر مندان کابل رادیو در کابل نندارى بساعت ۷شام.

۱۷میزان :

مراجعت شباغلی شیر زاد،و زلمی محمود غازی ازجمهوریت مردم چین بساعت ۱۱و (٤٥)دقیقه قبل از ظهر.

۱۹ میزان:

حرکت ذات شهریاری بصوب غزنی بساعت۹و۲۰ دقیقه‌صبح بغرض ملاحظه‌پروژه‌بندسرده

۲۰میزان :

ورود ذات‌شهریاری بکابل‌به‌ساعت ٤ونیم بعدازظهر بعد از بازدید غزنی .

☆ ترتیب دعوت نهار بافتخار سناغلی سردار محمد نعیم ازطرف هر تروزیر خارجه امریکا درعمارت مهمانخانه رئیس جمهور امریکا .

۲٤ میزان :

بار یابی وکلای شورای‌ملی به نسبت ایام رخصتی سنوی بحضور اعلیحضرت همایونی‌بساعت ۱۲ ظهر دردلکشا .

☆باریابی رؤسای تیم های بزکشی‌ولایت ،قطغن،مزار،میمنه‌وشبرغان‌بساعت۱۱ قبل ازظهر بحضور ذات شاهانه .

☆ ترتیب کنسرت هنرمندان ایرانی باستقبال‌میلادمسعود اعلیحضرت‌معظم همایونی‌بحضور اعلیحضرت درقصر چهلستون بساعت ۷ شام.

۲۵میزان:

عزیمت اعلیحضرت‌همایونی‌وعلیا حضرت ملکه‌معظمه بصوب دره آجربساعت ۹ ونیم صبح

۲٦ میزان :

بازدید سناغلی‌صدر اعظم ازجریان امور کار خانه های جنگلك بساعت ۲ ونیم بعدازظهر.

۲۸میزان :

ورودسناغلی سردارمحمد نعیم بنابه‌دعوت‌حکومت یوگو سلاویا برای‌هفت روز به بلگراد

اول عقرب:

ایرادبیانیه ازطرف سناغلی صدر اعظم به‌مناسبت‌چاردهمین‌سالگره ملل متحد از کابل رادیو بساعت ۷وسی‌دقیقه.

۲عقرب:

☆ قیام روابط سیاسی بین‌افغانستان وارجنتاین .

☆ آغاز نخستین نمایش هنرپیشه‌های‌امریکایی (جوبلی‌دانس)بساعت ۸شام در کابل ننداری

☆ برگزاری روز معلم .

٤ عقرب :

☆ ملاقات سناغلی سردار محمد نعیم بامارشال تیتو درجزیرهٔ بریونی .

د غو منصبدارانو د ۳۸ کال په‌وزی لښی یوه رتبه ترفیع کړی‌دی

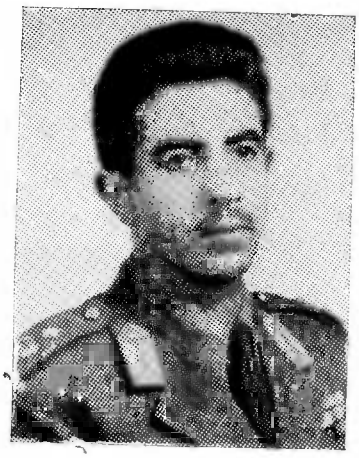

تورن‌جنرال‌ذکریاطرزی

بریدجنرال عبدالکریم مستغنی

بریدجنرال سید کریم

بریدجنرال عبداللطیف

بریدجنرال امین‌الله

بریدجنرال محمدنزیر

بریدجنرال عبدالواحدسراج

دغه کسان دمطبوعاتو په مستقل ریاست کښې نوی مقرر شویدی:

ښاغلی محمد ارسلان سلیمی دمطبوعاتو
دمستقل ریاست مرستیال

ښاغلی عبدالحمید مخمور دمطبوعاتو
دمستقل ریاست لومړی مشاور

ښاغلی محمد خالد روښان
دباختر اژانس رئیس

ښاغلی میر امین الدین انصاری
دمطبوعاتو اداری رئیس

☆ ورود شباغلی جونز معاون وزارت خارجهٔ امریکا بکابل بساعت ٤ ونیم بعد از ظهر .

٥ عقرب :

مراجعت ذات شهریاری وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه ازدرهٔ آجر بساعت ٦ و نیم بعد از ظهر بکابل .

٦ عقرب :

تشکیل جلسهٔ شورای عالی ریاست انکشاف دهات تحت ریاست شباغلی صدراعظم بساعت ١١ قبل از ظهر درسالون وزارت تجارت .

٧ عقرب :

☆ ورود شباغلی سردارمحمد نعیم پس از دوماه مسافرت بساعت ٣ ونیم بعد از ظهر بکابل .

☆ افتتاح برمه کاری سومین چاه عمیق نفت در شبر غان توسط دکتور محمد یوسف وزیر معادن و صنایع .

١٠ عقرب :

عزیمت یك هیئت فرهنگی مرکب از شباغلی شاه محمد رشادمدیرعمومی تربیهٔ افکار و شباغلی محمد حیدر ژوبل مدیر عمومی روابط فرهنگی ریاست مطبوعات وشباغلی محمد نبی کهزاد عضو انجمن تاریخ بنابدعوت وزارت ارشاد ملی جمهوریت متحدعربی بصوب قاهره .

١١ عقرب :

عزیمت شباغلی وزیر معارف بغرض ملاحظهٔ امور عرفانی ولایت ننگرهار بصوب جلال آباد بساعت ٨ صبح .

١٢ عقرب :

عزیمت هیأتهای پارلمانی ومطبوعاتی افغانستان بساعت ده ونیم قبل از ظهر بصوب ماسکو .

١٧ عقرب :

ورود هیأت بین المللی اتومی بکابل بساعت ٢ بعد ازظهر .

٢٠ عقرب :

بازگشت وزیر فوایدعامه بساعت ٣ونیم بعد از ظهر از سفر اتحاد شوروی .

٢٤ عقرب :

افتتاح کورس تخنیك ولابراتوار اکسریز بساعت ٩ قبل ازظهر در شفاخانهٔ ابن سینا .

۲۹ عقرب :

سقوط طیارهٔ آریانا بساعت ۱۲ شب درسه میلی میدان فضایی بیروت .

درین حادثه ۲٤ نفر به شمول مولینا شامحمد رشا دو محمد حیدرژوبل تلف شدند.

۳ قوس :

اشتراك اعلیحضرت معظم همایونی درمراسم فاتحه خوانی تلف‌شدگان سقوط طیارهٔ آریانا بساعت ۱۱ و ۵۰ دقیقه ظهر.

۱۳ قوس :

☆ بازدید شاغلی صدراعظم از پوهنځی حقوق واقتصاد بساعت ده ونیم قبل از ظهر.

☆ افتتاح شفاخانهٔ ملکی قندز .

۱۷ قوس :

ورود شاغلی آیزنهاور بساعت ۸ و ۳۰ دقیقه صبح بکابل حرکت‌شان بساعت دوبعد ازظهر بصوب دهلی .

۲۷ قوس :

معرفی فارغ التحصیلان پوهنځی انجنیری و زراعت بحضور شاغلی صدراعظم .

۲۹ قوس :

☆ افتتاح سه دستگاه دیزلی برق بقوهٔ ۲۵۰ کیلوات در هرات .

☆ شروع نخستین مذاکرهٔ تجارتی بین هیأت افغانی وهیئت تجارتی یوگوسلاویا دروزارت تجارت بساعت ده و نیم قبل از ظهر .

اول جدی :

☆ افتتاح لابراتوار القاح مصنوعی در ننگرهار .

☆ « « مجادلهٔ ملاریا در کوز کنر .

۳ جدی :

وفات والاحضرت مارشال شاه محمود خان غازی شب ۳ جدی درپلخمری حرکت‌وجنازهٔ والاحضرت ضمن مراسم شانداری بصوب کابل بساعت ۱۰ قبل ازظهر روز ۳ جدی .

☆ سوگواری و ابراز همدردی مطبوعات ولایات ومرکز نسبت ضیاع والاحضرت مارشال شاه محمود خان‌غازی .

والاحضرت مرحوم سپه‌سالار غازی سردار شاه محمود خان
چه‌دهیواد دخپلواکۍ په جګړو کښې ئې ستره برخه اخستې او د هیواد
د پرمختګ په لاره کښې ئې د پرر بړونه وګالل

دو الاحضرت مرحوم سپه‌سالار غازی دجنازی له‌مراسمو څخه:

لاحضرت مرحوم سپه‌سالار غازی سردار شاه‌محمو دخان جنازه په مخصوصو عسکري تشریفاتو سره وړله کیږي

مختصر سوانح والاحضرت مرحوم مارشال شاه محمود خان غازی

والاحضرت شاه محمود خان غازی عمر شریف شان را در راه خدمت بوطن بپایان رسانیدند اوشان درسال ۱۲۶۸ ش در منصوری تولد شده بودند .

والاحضرت مرحوم تعلیمات ابتدائیه خودرا در مکتب خانگی آغاز وبعداً در مکتب حبیبیه شامل شده ، تعلیمات خود را در آن مدرسه اکمال نمودند درسال ۱۳۲٤ ق برتبه « سرخان اسپور» فایز گردیدند او شان درسنه ۱۳۲۵ ق برتبه «سرسراوس» ترفیع ودرعین زمان یك مکتب را برای تعلیم مخابره بنام «ستارهٔ دولت» ویك یك در سخانهٔ عسکری رابرای تعلیم سراوسها و قطعهٔ پروانه تأسیس نمودند ودر اوایل سلطنت امانیه درتحت اثراعلیحضرت محمد نادرشاه شهید بعزم جهاد استقلال حرکت و بقوماندانی محاذ جاجی مقرر شدند .

والاحضرت غازی درین محاذ خدمات محوله را بدرستی انجام داده هجومهای شدید قوای دشمن را بامتانت ومردانگی رد کردند . ودر برابر این خدمات فراموش ناشدنی ازطرف حکومت رتبهٔ جنرالی ارتقاً وباخذ نشان «سرداراعلی» ونشان «حمیت» موفق شدند متعاقباً بصفت جنرال نظامی وحاکم اعلی جنوبی برای تنظیم واصلاح امور عسکری و ملکی آنولایت عز تقرر حاصل ودرین وظیفه برعلاوهٔ اجراآت خوب دیگر جریدهٔ را بنام «غازی» درخوست ومکاتب متعددی درجاجی، خوست ، گردیز ودیگر نقاط آن ولایت تأسیس نمودند دراثرهمین خدمات باخذ نشان حسن خدمت و تحسین و همچنان نظر به خدمات عرفانی به اخذ نشان درجه اول معارف نایل شدند .

والاحضرت مارشال مرحوم سپس بصفت معاون ریاست تنظیمهٔ قطغن وبدخشان همرکاب برادر بزرگ شان اعلیحضرت شهید سعید اجرای وظیفه نمودند وپس از مراجعت اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید از آن ولایت بحیث قوماندان فرقهٔ قطغن وبدخشان مقرر شدند . درسال ۱۳۰٤ ش دررفع بغاوت شغنان مظهرخدمات بزرگی گردیدند . در سال ۱۳۰۵ برای تنظیم امور ننگرهار بحیث حاکم اعلی مقرر گردیدندبعداً بحیث معین وزارت داخله عز تقرر حاصل نمودند درهنگام اغتشاش عازم پکتیا گردیده مصروف مجاهدات ملی شده در طی مجاهدات خستگی ناپذیر بادیگر برادران مجاهد ووطن دوست خود در رفع اوضاع ناگواری که دامن گیر ملت گردیده بود سهم گرفتند . بعد از نجات وطن درسال ۱۳۰۸ نظر به خدمات قیمت دار شان بحیث سپه سالار ووزیر حربیه مقرر شدند ودر راه تنظیم اردوی جدید ملی در ظرف ۱۷ سال صرف مساعی نمودند .

والاحضرت مرحوم در سال ۱۳۲۵ بعد از استعفای والاحضرت سردار محمد هاشم خان مرحوم از طرف اعلیحضرت معظم همایونی به تشکیل کابینه مامور و مدت هفت و نیم سال بحیث صدراعظم در راه عمران مملکت ، رفا و آسایش قوم بذل توجه نمودند ودرسال ۱۳۳۲ نظر به علالت مزاج از وظیفه استعفی داد نـد .

والاحضرت مرحوم درسال ۱۲۹۹ش بامحترمه قمرالبنات صبیهٔ امیر حبیب الله خان شهید ازدواج کردند اوشان دارای پنج پسرو هشت دختر میباشند .

والاحضرت سپه سالار در خارج از فرانسه ، بریتانیا ، سویس، آلمان. پولیند، اتحادشوروی ترکیه، عراق ، امریکا، هندوپاکستان دیدن کرده اند. وبالسنهٔ انگلیسی ،اردو، فرانسه وروسی تحریر وتکلم میفرمودند .

والاحضرت ورزشکار لائق وشکاری ماهری بوده اغلب اوقات فراغت مصروف این مشاغل وسیر وسیاحت بود ند .

والاحضرت شان شخص کریم النفس وخیلی خلیق وقدردان ودردوستی و آشنائی نهایت پابند بودند وازهمین سبب دربین مردمان علاوه بر مقام ومنزلت بزرگ رسمی محبوبیت شخصی فوق العاده را مالك بودند .

واینك وفات حسرتناك ایشان که یك ضایعهٔ بزرگ ، ملی تلقی می گردد، دربین تمام طبقات مردم وجمیع حلقه های رسمی وملی تاثرات عمیقی بار آورده است .

۵ جدی :

افتتاح پنجمین دورهٔ کورس زمستانی معلمین ومعلمات .

۸ جدی :

امضای قرار داد های تجارتی وهمکاری اقتصادی بین هیأت های افغانی ویوگوسلاوی

۹ جدی :

مخابرهٔ تلگرام تبریك از طرف مشاغلی صدراعظم بمناسبت روز آزادی کامرون عنوان صدراعظم آنکشور .

۱۱ جدی :

معرفی اولین دسته فارغ التحصیلان منسوونخی خوشحال خان بحضور مشاغلی صدراعظم .

۱۲ جدی :

تهداب عمارت مرکزی میدان هوائی جلال آباد گذاشته شد .

۱۳ جدی :
شباغلی صدراعظم سنگ تهداب عمارت مرکزی میدان هوائی کابل را بساعت ۳ ونیم بعد ازظهر گذاشتند .

☆ افتتاح ، سیر جدید دریای کوکچه .

۱۵ جدی :

☆ عزیمت والاحضرت شاهد خت مریم برای معالجه بماسکو بساعت ۲ و نیم بعد از ظهر

توزیع شهادتنامه فارغ التحصیلان شبوونځی پرستاری زنانه بساعت ۲ونیم بعد از ظهر .

۱۶ جدی :
امضای قرار داد ترانسپورت فضای بین افغانستان و یو گوسلاویا .

۱۸ جدی :
باز دید اعلیحضرت همایونی از کار های معبر جدید درهٔ سالنگ بساعت دو بعد از ظهر .

عزیمت شباغلی سردار محمد نعیم بساعت ۱۲ونیم بعد از ظهر ذریعهٔ موتراز جلال آبادبصوب راولپندی .

۲۰ جدی :
شباغلی سردار محمدنعیم بافیلدمارشال ایوبخان رئیس جمهور پاکستان ملاقات کرد .

☆ قرارداد سروی وساختمان راه قند هار وهرات بین وزارت فواید عامه وتخنو اکسپورت امضاء شد .

☆ ورود شباغلی سردار محمد نعیم پس ازمسافرت دورو زه شان درراولپندی بساعت ۲ و۲۰ دقیقه به تور خم .

۲۳ جدی :
توزیع شهاد تنامه های فارغ التحصیلان لیسه ملالی ازطرف والاحضرت شاهدخت بلقیس بساعت ۳ بعد از ظهر .

۲۵ جدی :
امضای قرارداد ساختمانی عمارات پوهنتون کابل باشرکت هوختیف .

۲۷ جدی :
امضای قرار داد ساختمانی پروژهٔ آبیاری جلال آباد با تختو اکسپورت شوروی بساعت ۲ بعد از ظهر در کابل .

۲۸ جدی :

تقدیم پیام شورای عالی اتحاد شوروی راجع به خلع سلاح توسط شاغلی د کتیار به‌شاغلی سردار محمد نعیم .

۲۹ جدی :

امضای قرارداد ساختمان بند و کارخانهٔ برق نغلو با کمپنی تخنو پردم اکسپورت‌شوروی بساعت ۳ و نیم بعداز ظهر .

اول دلو :

بازدید هیأت کابینه ازامور ساختمانی میدان هوایی کابل بساعت ۱۱ صبح .

٤ دلو :

افتتاح انجمن دوستی افغانستان وشوروی‌درسالون کتابخانهٔ ریاست مطبوعات بساعت۲ و نیم بعد ازظهر وانتخاب شاغلی گل پاچا الفت به حیث رئیس این انجمن .

۸ دلو :

عقد نکاح سردار زلمی محمود غازی بامحترمه پیغله شهنکی صبیهٔ شاغلی سردارمحمدداؤد صدراعظم بحضور اعلیحضرت معظم همایونی درقصر دلکشاه بساعت ٤ بعد ازظهر .

۹ دلو :

بازدیدشاغلی محمد مرید وزیر مخابرات ازامور مخابراتی ننگرهار .

۱٦ دلو :

ورود شاغلی سردارد محمدداؤدصدراعظم بساعت‌یکنیم بعد از ظهر بجلال آباد .

۱۹ دلو :

تشریف‌فرمایی‌ذات شاهانه باملکه‌معظمه‌ووالاحضرات‌شهزادگان بغرض‌تبدیل‌هوا بجلال آباد بساعت ۱۱ و نیم قبل ازظهر .

☆ افتتاح کورسهای تایپستی دمیرمنو تولنه بساعت ۲ بعد ازظهر.

۲۲ دلو :

بازدید شاغلی ملکیار وزیرمالیه ازبند ارغنداب وتعمیرات‌فابریکه برق آنجا .

۲۳ دلو :

بازگشت شاغلی صدراعظم بساعت ۷ شام از ولایت ننگرهار .

۲۶ دلو :
باریابی مشران اقوام ولایت ننگر هار بحضورذات شاهانه در باغ نمله .
☆ افتتاح دستگاه دوم برق دیزلی مزار شریف .
۲۷ دلو :
ختم کار دستگاه برق خان آباد .
۲۸ دلو :
تشریف فرمایی اعلیحضرت معظم همایونی به شنوار، حصار شاهی وتیراهی بساعت۱۱ ونیم قبل از ظهر .
افتتاح اولین دستگاه رادیو ساند مؤسسه هوا شناسی بساعت ۱۰ قبل از ظهر .
۲۹دلو :
بازدید شاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم از کار ساختمان میدان هوایی کابل وبند قرغه بساعت ۹ونیم صبح .
☆ ارتقای وزارت مختاری های افغانستان ویوگوسلاوی بسفارت کبرا.
اول حوت :
☆ تقرر دو کتور آصف سهیل بحیث رئیس مستقل مطبوعات .
☆ امضای قرارداد دربارهٔ تأمین مالی پروژه‌های بزرگ بین افغانستان وصندوق مخصوص ملل متحد که طرفین با آنها موافقت کنند .
۳ حوت :
وصول اگریمان شاغلی سلجوقی سفیر کبیر اعلیحضرت درقاهره که در عین زمان بحیث وزیر مختار لبنان نیز ازحکومت مذکور مطالبه شده بود .
☆ بکار افتادن دستگاه تیلی فوتو ازطرف وزارت مخابرات .
۶ حوت :
امضای پروتوکول اسناد مصدقهٔ موافقهٔ خدمات‌هوائی بین افغانستان وجمهوریت آستریا بساعت ۱۲ قبل‌ازظهر.
☆ شرفیابی جمع‌غفیری‌ازمردم شهر جلال آباد ومربوطات آن‌درباغ‌سراج العمارت‌بحضور اعلیحضرت‌همایونی .
۸ حوت :
☆ بازگشت ذات شاهانه ازجلال آباد بکابل بساعت پنج ونیم بعداز ظهر .

توزیع شهادتنامه های فارغ التحصیلان معاونین دکتور دندان بساعت دونیم بعد ازظهر
☆ آغاز کار احداث اپارتمانهای شرقی شهر مزار شریف .

۱۰ حوت :
گذاشتن سنگ تهداب عمارت ذخیرهٔ پترول بظرفیت ۲۵ هزار گیلن درچهارسرك

۱۲ حوت :
☆ ورود جلالتمآب ن،س، خروسچف بساعت ۱۲ وچهل دقیقه به میدان هوایی بگرام .
☆ بناغلی خروسچف به مزار اعلیحضرت شهید بساعت ۷و۱۵ دقیقه شب گل گذاشتند .
☆ اهدانمونهٔ راکت شوروی که بکرهٔ ماه پرتاب شده ازطرف بناغلی خروسچف بحضور اعلیحضرت همایونی در قصر دلکشابساعت ۷ونیم بعد ازظهر .
☆ ترتیب دعوت درهوتل کابل ازطرف بناغلی صدراعظم بافتخار بنا غلی خروسچف بساعت ۸ شام .

۱۳ حوت :
ملاقات بناغلی خروسچف باسردارمحمد داؤد واهدای نمونهٔ راکت شو روی که بکرهٔ ماه فرستاده شده ازطرف بناغلی خرو سچف به بناغلی صدر اعظم .
☆ بار یابی بناغلی خروسچف بحضور اعلیحضرت معظم هما یونی وصرف طعام شب در میز سلطنتی بساعت ۷ونیم شام در قصر گلخانه .

۱۴ حوت :
بازدید بناغلی صدراعظم وبناغلی خروسچف از کار میدان هوایی بساعت ۱۲ ظهر .

شب ۱۵ حوت :
☆ امضای اعلامیهٔ مشترك ومعاهدهٔ کلتوری بین صدراعظمان افغانستان واتحاد شوروی .

۱۵ حوت :
حرکت جلالتمآب خروسچف بصوب اتحاد شوروی بساعت ۹ و۴۰ دقیقه صبح .
بازدید بناغلی خروسچف ازفابریکه جنگلك بساعت ۱۱ قبل از ظهر .

۱۶حوت :
مواصلت اگر یمان جنرال محمد عارف (وزیرمختار افغانی درپراگ) بحیث سفیر کبیر افغانی دریوگو سلاویا .

۱۸ حوت :
امضای قرارداد ساختمانی جمنازیوم پوهنتون بین وزارت فواید عامه و کمپنی هوختیف .
۲۳ حوت :
☆ سنگ تهداب عمارت ذخیرهٔ پترول ننگرهار گذاشته شد .
☆ امضای پروژهٔ سروی منابع آبی واراضی ومرکز زراعتی فارم او تر بلاقی بین وزارت زراعت ونمایندهٔ مؤسسهٔ مواد خورا که وزراعت جهان .
۲۶ حوت :
وفات سناغلی میرزا محمد یفتلی و زیر د و لت.
۲۷ حوت :
ختم قرآن عظیم الشان که باحضوراعلیحضرت معظم همایونی درقصردلکشا آغازشده بود .
☆ عزیمت سناغلی صدر اعظم بساعت ۹ قبل ازظهر بصوب تهران .
☆ تشریف فرمایی ذات‌شاهانه‌به محفل فاتحه مرحوم میر زا محمد یفتلی .
☆ بازدید سناغلی صدراعظم ازامور عمرانی ومدنی قندهار درراه عزیمت‌به تهران .
ا و ل حمل :
حرکت سناغلی صدراعظم بعد ازتوقف‌چارروز درتهران بصوب اروپا .
۲حمل :
تقرر سناغلی رښتیا بحیث وزیرمختار اعلیحضرت در پراگ .
۵ حمل :
عقد نکاح سردار صلاح الدین غازی وپیغله هیلی صبیهٔ سنا غلی غلام محمد سلیمان بحضو ر اعلیحضرت همایونی بساعت ۱۱ونیم قبل ازظهر درقصر د لکشا.
٤ حمل :
تهداب گذاری‌عمارت شفاخانهٔملکی بغلان .
۵ حمل : وصول اگریمان‌سناغلی محمدشعیب‌مسکینیاروجنرال محمدقاسم‌ازروم‌و بغداد بحیث سفیر کبیر .
۱۹ حمل :
☆ عزیمت سناغلی‌رشتیا بصوب‌ماموریت‌شان بساعت۲ونیم‌بعدازظهر .
افتتاح‌سومین کورس‌اکابرنسوان‌درقندهار.

۲۰ حمل :

باز گشت‌شاغلی وزیرفوائدعامه از سفر ممالك چکوسلواکی ، اتریش،جمهوریت اتحادی المان‌وانگلستان بساعت ۱۰ صبح .

۲۳ حمل:

بازدیداعلیحضرت معظم همایونی از شبوونخی بیطاری،لابراتواروا کسین‌سازی‌و شعبهٔ تربیه حیوانات وفارم زراعتی علی آبادبساعته بعد ازظهر .

☆ ورود میرمن‌دیرانیا گالا .

۲۹ حمل :

ورودجلالتماب کوچاپوپوویچ‌وزیرخارجهٔیوگوسلاویابقندهار.

۳۱ حمل :

ورود جلالتماب وزیر خارجهٔیوگوسلاویابساعت ده‌ونیم قبل‌ازظهر بمیدان هوائی بگرام .

۷ ثور :

مخابرهٔ تلگرام‌همدردی‌ازحضور ذات‌شاهانه‌بعنوان‌اعلیحضرت‌شهنشاه‌ایران‌به‌نسبت زلزلهٔلار.

مخابرهٔ تلگرام تبریکی‌ازحضوراعلیحضرت‌همایونی بمناسبت آزادی توگو لیند عنوان جلالتماب الم پیور ئیس‌دولت آنکشور .

۸ ثور : برگذاری مراسم‌فاتحه خوانی‌والاحضرت‌امان‌الله‌خان‌مرحوم‌درمسجد جامع‌شیرپور واشتراك ذات شاهانه در آن .

عزیمت هیأت دافغانستان‌اوشوروی اتحاددوستی‌تولنه‌بصوب ماسکو .

۱۶ ثور :

عزیمت‌شاغلی‌علی‌محمدوکیل‌صدارت‌عظمی‌بغرض‌اشتراك‌درمراسم‌تدفین‌والاحضرت‌امان‌الله‌خان بصوب جلال آباد بساعت ۶ونیم شام :

۱۸ثوربارپابی بازماندگان والاحضرت امان‌الله‌خان بحضور اعلیحضرت معظم همایونی بازدید اعلیحضرت همایونی‌از موزهٔ کابل .

۱۹ ثور:

مخابرهٔ تلگرام تبریکه بمناسبت‌انتخاب لئیونید برژنیف‌بحیث‌رئیس‌شورایعالی‌هیئت‌رئیسه اتحادجماهیرشوروی‌ازطرف‌اعلیحضرت همایونی .

۲۰ثور : ملاقات انتروپوف وزیرجیالوجی اتحاد شوروی با شاغلی سردارمحمدنعیم .

والاحضرت مرحوم امان الله خان

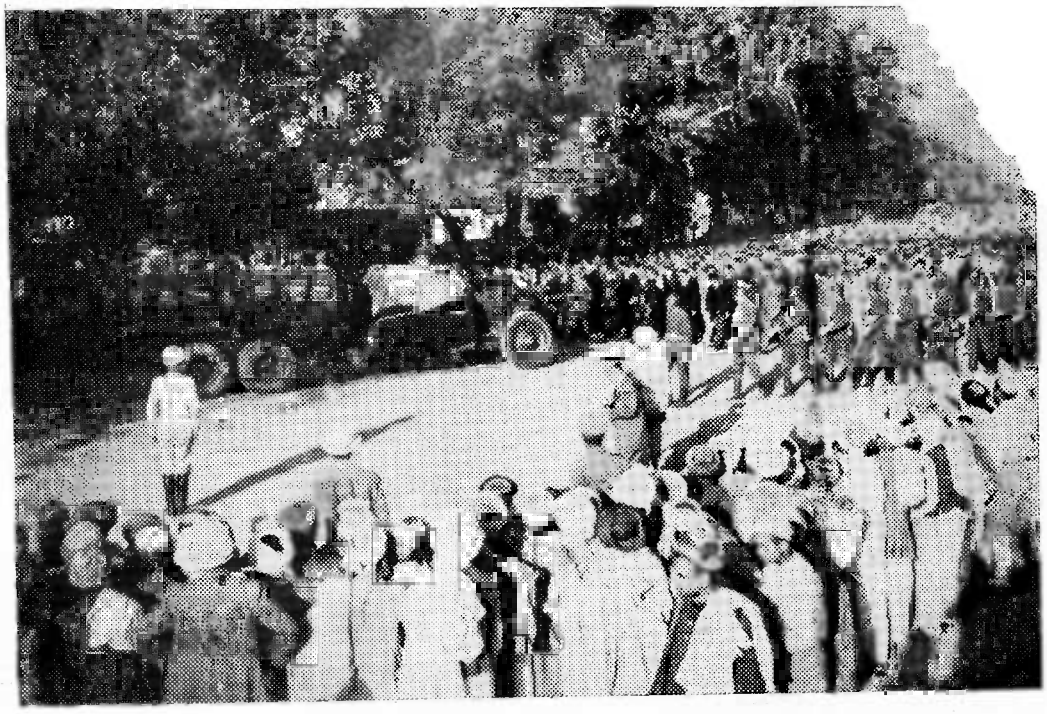

د والاحضرت مرحوم امان الله خان دجنـاز ي وړ اولـه مراسمو څخه

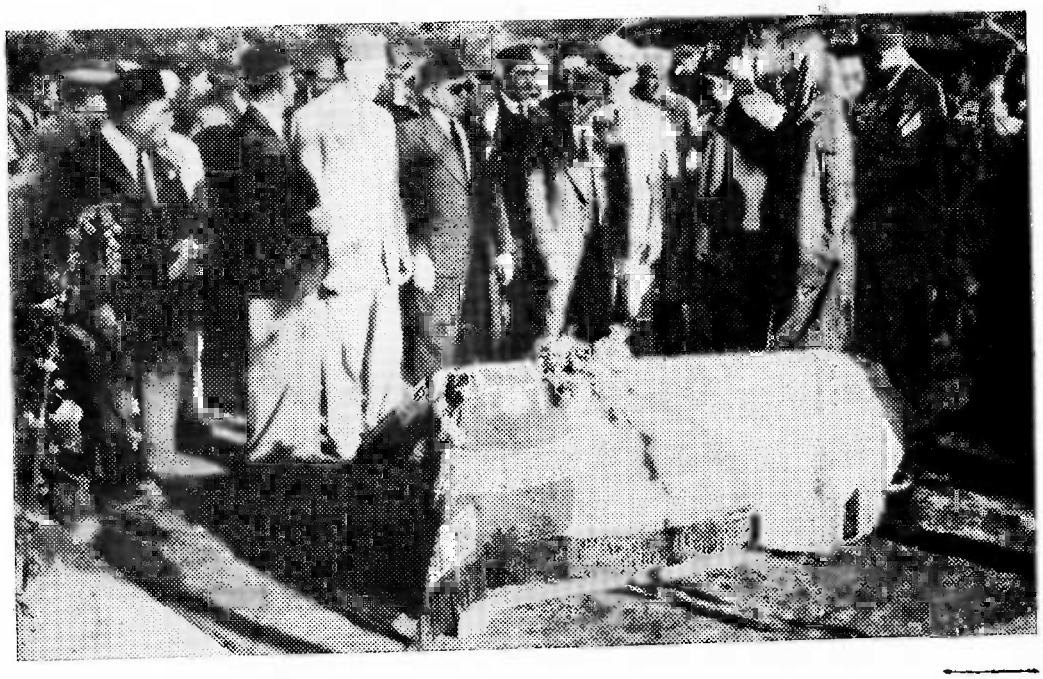

دجناز ي دلمانځه‌ادا کولوپه‌حال کښې:

په ننګرهارکښې د والاحضرت مرحوم امان الله خان د جنازی له مرا سموڅخه

۲۱ ثور :
مسافرت اعلیحضرت همایونی بغرض بازدید از صفحات شمال بساعت ۸ و نیم قبل از ظهر .
بازدید اعلیحضرت همایونی از آثار تاریخی سرخ کوتل .
۲۴ ثور : بازدید اعلیحضرت از امور سالنگ از راه خنجان .
بازگشت هیأت دافغانستان اوشوروی اتحاد دوستی تولنه ازماسکو بکابل .

۲۸ ثور :
تسلیم پروتست از طرف وزیر خارجه به نمایندگان سیاسی امریکا و پاکستان در کابل نسبت به تجاوز طیارهٔ امریکائی به فضای افغانستان .

۳۱ ثور:
بازگشت سباغلی صدر اعظم به ساعت ٤ و نیم بعد از ظهر از مسکو به وطن .

اول جوزا
بازگشت ذات شهریاری ساعت هفت و چهل و پنج دقیقه شام به وطن
۷ جوزا :- صدور اگریمان سفیر کبیر جدید اتحاد شوروی از حضور ذات شاهانه .

☆ ☆ ☆

عزیمت سباغلی دو کتور سهیل رئیس مستقل مطبوعات به جمهوریت فدرالی المان .
۸ جوزا : امضای موافقه نامه هوائی ملکی بین افغانستان و چکوسلواکیا .
۱۰ جوزا : به رسمیت شناختن حکومت موقتی ترکیه از طرف افغانستان .
افتتاح دستگاه اکسریز شفاخانه مزار شریف.
۱۲ جوزا :تهداب گذاری عمارات پوهنتون بساعت ٤ بعد از ظهر از طرف سباغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم
۱۸ جوزا : عزیمت هیت عرفانی به مسکو .
۲۱ جوزا : افتتاح تونل سیفون جرخشك در ولایت قطغن .
۲۲ جوزا : بازدید ذات شهریاری از شعبات سروی جیالوجی .
۲٤ جوزا :
باریابی یکعده از مشران قوم اور کزائی پښتونستان شمالی به حضور اعلیحضرت معظم همایونی و صرف نان چاشت به میز سلطنتی.
☆ دعوت تودیعی از طرف سباغلی وزیر خارجه بافتخار سباغلی دکتیار سفیر کبیر اتحاد شوروی متعین کابل به ساعت ۸ شام در هوتل کابل .

۳۰ جـوزا :

بازدید بناغلی سلیمی معاون ریاست مستقل مطبوعات از عمارت جدید برود کاست یکه توت به ساعت ٦ بعد ازظهر.

۳۱ جـوزا:

وفات تورن جنرال سید عالم شاه قوماندان عسکری و کفیل حکومت کلان خوست ساعت ٤ صبح در اثر سکته قلب.

۲ سرطان :-

افتتاح فابریکه نساجی گلبهار از طرف اعلیحضرت همایونی به ساعت ۹ و ۳۰ دقیقه قبل ازظهر

٤ سرطان :

مخابرهٔ تلگرام تبریکیه ازحضور ذات شاهانه بمناسبت استقلال مدغاسکر عنوانی رئیس جمهور آنکشور.

☆ تقرر بناغلی دلاور بحیث کفیل حاکم اعلی بدخشان .

٥ سرطان :

افتتاح کارسرك کانال درونته.

۸ سرطان :

مخابرهٔ تلگرام تبریکیه ازطرف بناغلی صدراعظم عنوانی صدر اعظم کانگو و ماموریت بناغلی سلجوقی که بحیث نمایندهٔ افغانی درمراسم آزادی کانگو اشتراك نماید .

۹ سرطان :-

باز دید بناغلی صد راعظم از جریان کار شفاخانه ابن سینا.

☆ ملاقات بناغلی کالا بوخف وزیر راه وترانسپورت اتحاد شوروی با بناغلی صدراعظم

۱۱ سرطان :

افتتاح فابریکه های جنگلك ساعت ٤ ونیم بعداز ظهر از طرف ذات شاهانه.

☆ اعطای نشان سردارعالی ازطرف اعلیحضرت همایونی به بناغلی دکتیاور سفیر کبیر اتحادشوروی در کابل که دورهٔ ماموریت شان ختم شده است.

☆ ورود والاحضرت شهزاده احمدشاه طوررخصتی ازفرانسه بکابل.

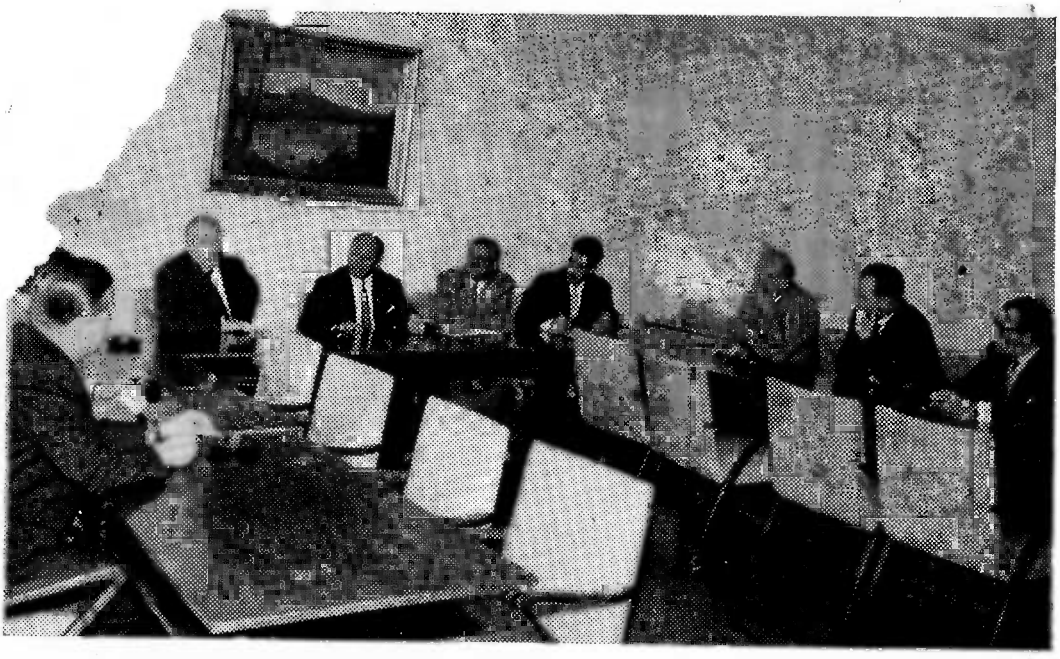

دمطبوعاتو مستقل رئیس د کتور سهیل په لوبدیځ المان په یو ه مطبوعاتی کنفرانس کښی

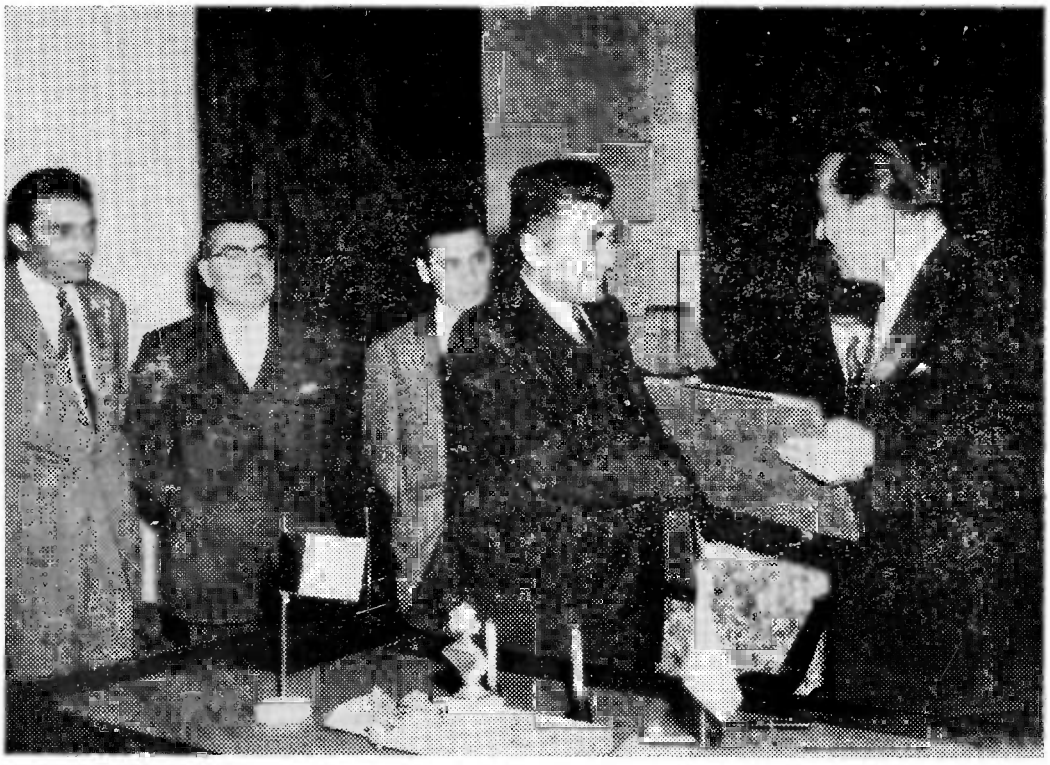

ملکی هوائی رئیس تباغلی حکیمی د چکوسلواکیی دغرا نسپورت د وزارت دتباغلی معین سره دهوائی موافقت نامې دلاسلیک نه ورو سته

بناغلی گلبهار دهوانوردی لوی مدیراو بناغلی باتریچ بوانو ویچ دیوگوسلاویی دهوارنوردی
لوی مدیر دموافقتنامی دلاسلیک په وخت کښی

دهوانوردی بناغلی لوی مدیر دمتحدعربی جمهوریت دهوانوردی داوی مدیر سره
دموافقت نامی دلاسلیک په حال کښی

۱۲ سرطان :
بازدید وزیرراه وترانسپورت اتحادشوروی ازسرک سالنگ و فابریکهٔ گلبهار .
۱۴ سرطان :
عزیمت شاغلی کالابوخف وزیرراه وترانسپورت شوروی وشاغلی د کتیار سفیر کبیر بصوب ماسکو .
۱۵ سرطان :ـ
امضای قرارداد تحویل گیری و تحویلدهی اموال بین دولت شاهی افغانستان و دولت اتحادشوروی به ساعت ۵ بعد ازظهر .
☆ورود اعلیحضرت مهندرا پادشاه وملکهٔ نیپال بکابل .
☆ملاقات دوستانه ذات شهریاری با اعلیحضرت پادشاه نیپال در قصر چهلستون .
۱۶ سرطان:ـ
دعوت شاغلی صدراعظم باف خار اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال درهوتل کابل.
☆ بازدید اعلیحضرت مهندرا پادشاه وملکهٔ نیپال ازموزهٔ کابل وبازدید ازفابریکهٔ نساجی گلبهار .
۱۷ سرطان :
عزیمت اعلیحضرت مهندرادشاه وملکهٔ نیپال بساعت ۸و۴۵ دقیقه بصوب کتمندو .
۲۰ سرطان :ـ
افتتاح کورس ٤ ماههٔ ژورنالیزم توسط دکتور سهیل رئیس مستقل مطبوعات .
۲۳ سرطان:
☆ تهداب گذاری اپارتمانهای جادهٔ شمالی قندز وعمارات پروژهٔ دوم ساختمانهای قزل قلعه.
☆ تهداب گذاری عمارت شبوونځی اساسی و کلوپ شبارو الی حکومت محلی فرخار.
۲۶ سرطان :ـ
مذاکرهٔ دکتورز پوپل وزیزمعارف دربارهٔ پروگرام توسعوی پښتوتولنه بااعضای علمی آن.
۲۷ سرطان:
عزیمت یك هیأت تحت ریاست دکتور محمد یوسف وزیر معادن وصنایع برای یك مسافرت ده روزه بصوب اتحادشوروی بساعت ۲ونیم بعد از ظهر .

۲۸ سرطان:

توضیحات سباغلی صدراعظم دربارهٔ پلان پنجساله وسیاست‌داخلی وخارجی حکومت بساعت ده‌قبل ازظهر درششمین جلسهٔ‌سال سوم‌دورهٔ دهم شورایملی .

۲۰سرطان:-

برگذاری مراسم نکاح‌سباغلی سردار محمدعمر فرزندارشد سردار محمدداؤد با پیغله گلالی صبیهٔ سباغلی‌ملکیار به‌ساعت۵ونیم‌بعد ازظهر بحضور اعلیحضرت همایونی در هوتل کابل.

اول‌اسد :

بازدید سباغلی سردار محمد داؤد صدراعظم‌از امور ولایت پکتیا .

موافقه افغانستان وچکوسلوا کیا دربارهٔ ارتقای نمایندگی های سیاسی دولتین از وزارت مختاری به سفارت کبری .

۱۵ اسد:

عزیمت والاحضرت‌شهزاده‌احمد شاه بعداز گذشتاندن‌دورهٔ رخصتی به صوب پاریس‌بساعت ۲ بعد از ظهر.

عزیمت سباغلی سردار محمدنعیم وزیر خارجه ومعاون دوم‌صدارت عظمی به غرض اشتراك درمراسم آزادی ملغاسی به‌نمایندگی ازاعلیحضرت همایونی بساعت۲ بعد ازظهر .

۷اسد :

آغاز کار تعمیر عمارت آمریت عمومی کانال درونته .

۸اسد :

تقدیم اعتماد نامه وزیر مختار ارجنتاین به‌حضور اعلیحضرت معظم همایونی بساعت ۱۱ونیم قبل ازظهر ازطرف وزیرمختار ارجنتاین .

بازگشت دوکتور محمد یوسف وزیر معادن وصنایع از مسکو به‌وطن به‌ساعت ۱۱ونیم‌قبل ازظهر .

۹ اسد:

تلگرام تبریکیه‌بمناسب استقلال داهومی ازطرف سباغلی سردار محمدداؤد صدراعظم .

آغاز کار ساختمان مقدماتی وملحقاتی بند سرده غزنه .

۱۰اسد :

ورود هیئات تجارتی پولیند بساعت دو ونیم قبل ازظهربکابل .

تهداب گذاری سنگ ترمینل میدان هوائی ملکی مزارشریف.

۱۱ اسد :
بکار افتادن دستگاه آخذه را دیو در حکومت کلان قلات .

۱۲ اسد .
☆موافقه حکومت چکوسلواکی درباره مصرف یکصدهزار پوندسترلنگ تحت پروگرام امداد تخنیکی وعلمی در افغانستان .
☆تاسیس ماموریت موزه در غزنه .
☆تقدیم اعتمادنامه از طرف سفرای کبار هند واتحاد جماهیر شوروی بحضور ذات شاهانه بساعت ۱۱ ونیم قبل از ظهر وهفت ونیم شام.

۱۳ اسد:
ورود شباغلی اجمل ختك شاعروشباغلی میرمهدی شاه مهدی مدیر مجله رهبر پښتو نستان محکوم بجلال آباد بساعت دوونیم بعد ازظهر .

۱۶ اسد :
شمولدو گروپ جدید زمرك دختران وپسران در ځارندوی .

۱۷ اسد:
افتتاح کارساختمان بزرگترین دستگاه برق آبی مملکت(نغلو)توسط شباغلی صدراعظم بساعت چارونیم بعدازظهر .

۱۸ اسد :
تصویب موافقت نامه کلتوری بین افغانستان واتحاد شوروی ازطرف شورای ملی .

۱۹ اسد :
عقدقرار داد توریداموالهٔ کمپنی اتحادجماهیر شوروی بارزش سه‌صد هزار دالر وپرداخت قیمت آن بعداز فروش بین افغا نستان و اتحاد شوروی .

۲۳ اسد :
فرود آوردن دو طیاره عسکری پاکستان که برفضای افغانستان تجاوز کرده بود بمیدان هوای قندهار و اصدار پروتست به شارژد افیرسفارت پاکستان در کابل ازطرف وزارت خارجه .

۱۲۵ اسد.

☆ مخابره تلگرام تبریکیه به مناسبت اعلان آزادی جمهوریت افریقای مرکزی از طرف شاغلی صدراعظم عنوان صدراعظم جمهوریت مذکور .

☆ معرفی هیئات ورزشکاران افغانی که عازم المپیای روم می باشند بحضور شاغلی صدراعظم بساعت ۱۲ ظهر .

☆ورود شاغلی بردلی رئیس هیئات تجارتی امریکا بکابل .

د افغانستان د ۳۸ - ۱۳۳۹ کالنۍ مطالب

د شاهانه ذات ار شادات			د میمنی اعلی حکومت	۵
د والاحضرت صدراعظم بیانیه			د فراه اعلی حکومت	۳۸۰
د دربار د وزارت تشکیل	اول	مخ	د شبرغان اعلی حکومت	۳۸٤
دار التحریر شاهی	۲	«	فعالیتهای باستان شناسی در افغانستان	۳۸۸ «
ملی شورا	٤	«	ملل متحد در دوان سال	۳۹۹ «
د اعیانو ریاست	۱٤	«	چهره سیاسی جهان در دوران سال	٤۳۱ «
صدارت عظمی	۱۷	«	معاصر افغانی ادب	٤۵۲ «
د پلان وزارت	۳۲	«	در افغانستان	٤٦۵ «
د عدلیی وزارت	٤٦	«	کابل ښار والی	۵۰٦ «
د خارجه چاروو زارت	٤۸/۱	«	ملکی هوائی ریاست	۵۱٤ «
د اخله وزارت	٤۹	«	د آریانا افغان هوائی شرکت	۵۲۲ «
د مخابراتو وزارت	۵۷	«	د روزنتون چاری	۵۲٦ «
د روغتیا وزرت	٦۸	«	افغانی سره میاشت	۵۳۰ «
د تجارت وزارت	۸۲	«	د میرمنو ټولنه	۵۳۳ «
د کانو او صنائعو وزاوت	۹۷	«	د کلیو د انکشاف ریاست	۵۳۷ «
د کرهنې وزارت	۱۱۷	«	بریښنا په افغان کښی	۵٤٦ «
د پوهنی وزارت	۱۵٦	«	افغان ملی بانك	۵۵۷ «
د فواید عامی وزارت	۲۰۸	«	پښتنی تجارتی بانك	۵٦۰ «
د مالیی وزارت	۲۵۱	«	د پوهنی د تجارتی صنائیعو مؤسسه	۵٦۵ «
د مطبوعاتو مستقل ریاست	۲٦۳	«	د مالداری د انکشاف ریاست	۵٦۷ «
د پوهنتون ریاست	۲۸۷	«	د سمنټو د فابریکی ریاست	۵۷۱ «
د کابل ولایت	۳۲۳	«	د اندیمار سهامی شرکت	۵۷۳ «
د هرات ولایت	۳۲٦	«	د میوی صادراتی شرکت	۵۷۵ «
د ننگر هار ولایت	۳۳۳	«	ملی مطبعه	۵۷٦ «
د مزار شریف ولایت	۳٤٤	«	د کیمیاوی مصنوعاتو مؤسسه	۵۷۷ «
د پکتیا ولایت	۳٤۷	«	د حجاری او نجاری	۵۷۸ «
د کندهار ولایت	۳۵۱	«	د سید اسلام مؤسسه	۵۸۱ «
د قطغن ولایت	۳۵۷	«	چند اختراع جدید و دلچسپ	۵۸۵ «
د بدخشان اعلی حکومت	۳٦۲	«	د نړۍ مساحت او نفوس	۵۹٦ «
د گرشك اعلی حکومت	۳٦۵	«	بخندید !!	٦۱٦ «
د غزنی اعلی حکومت	۳٦۸	«	د پښتونستان تحریك ته یوه کتنه	٦۲۳ «
د پروان اعلی حکومت	۳۷۱	«	د وقایع مهم داخلی	٦۳۷ «

یوو زارتونو څخه دهغو دفعالیتو اوچارو رپوټونه په‌خپل وخت ر اونه ر سید ل
وا وخت هم لږ پاته‌و نوله هم دی کبله کوم ترتیب‌اومـراعات چه‌دمحترمووزارتو نو
دهو اوچارو په‌خپرولو کښی باید شوی‌وای ونه شونو که دځپنو وزارتونویو کلنی چاری
په‌خپل ځای او ترتیب نه‌وی خپری شوی‌د کالنی مدیریت معذرت غواړی .

☆ ☆ ☆

امتنان

ددولتی مطابعو دوئیس ښاغلی محمد ابراهیم «قندهاری »اوددغی مطبعی دحـرو ف چینی
زنگو گراقی اونوروځانگو دآمرانو اونورو ټولو کار کوونکو څخه چـه د کا لنـی پـه
طباعتی چا رو کښی ئی فوق‌العاده کوښښ اوهمکاری کړی ده تشکر کوو.

(د کالنی اداره)

AFGHANISTAN

MAP ROADS

Afghan Tourist Bureau

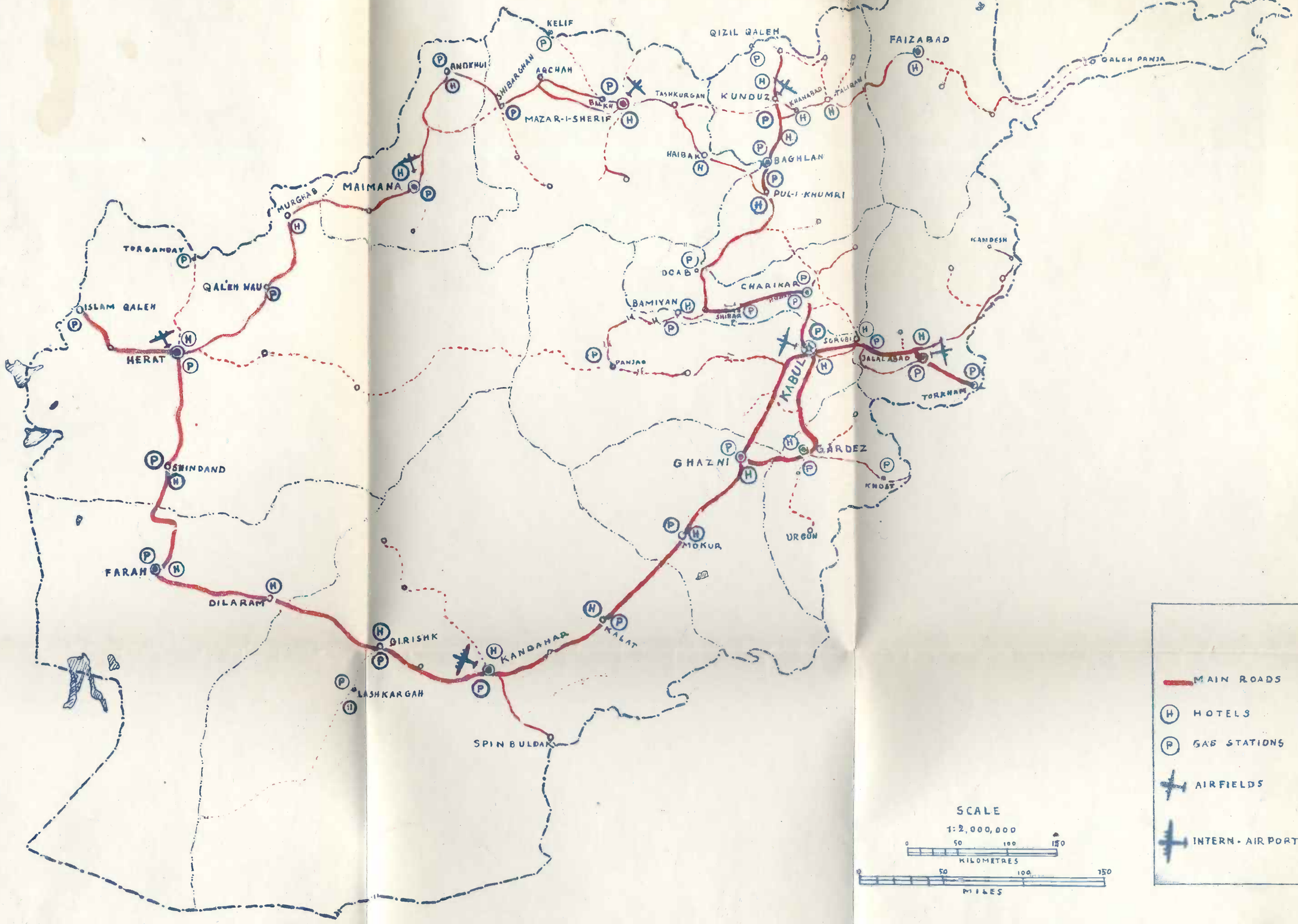

SCALE

1:2,000,000

0 50 100 150

KILOMETRES

50 100 150

MILES

MAIN ROADS

HOTELS

GAS STATIONS

AIRFIELDS

INTERN. AIRPORT